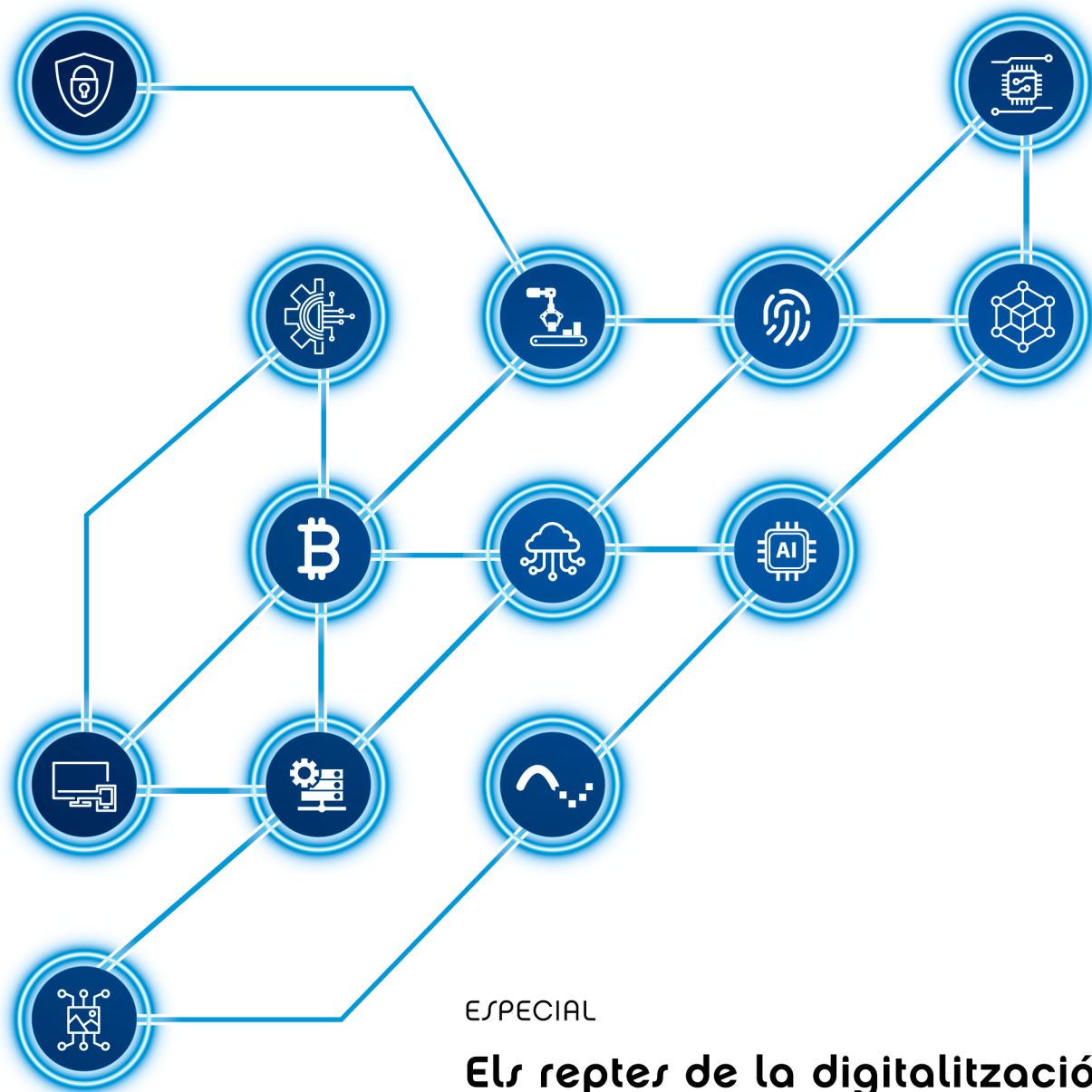

MEMÒRIA ECONÒMICA DE CATALUNYA

2022

ESPECIAL

Els reptes de la digitalització

Col·labora:

ESTUDIS ECONÒMICS

 Consell
General de Cambres
de Catalunya

 **Generalitat
de Catalunya**

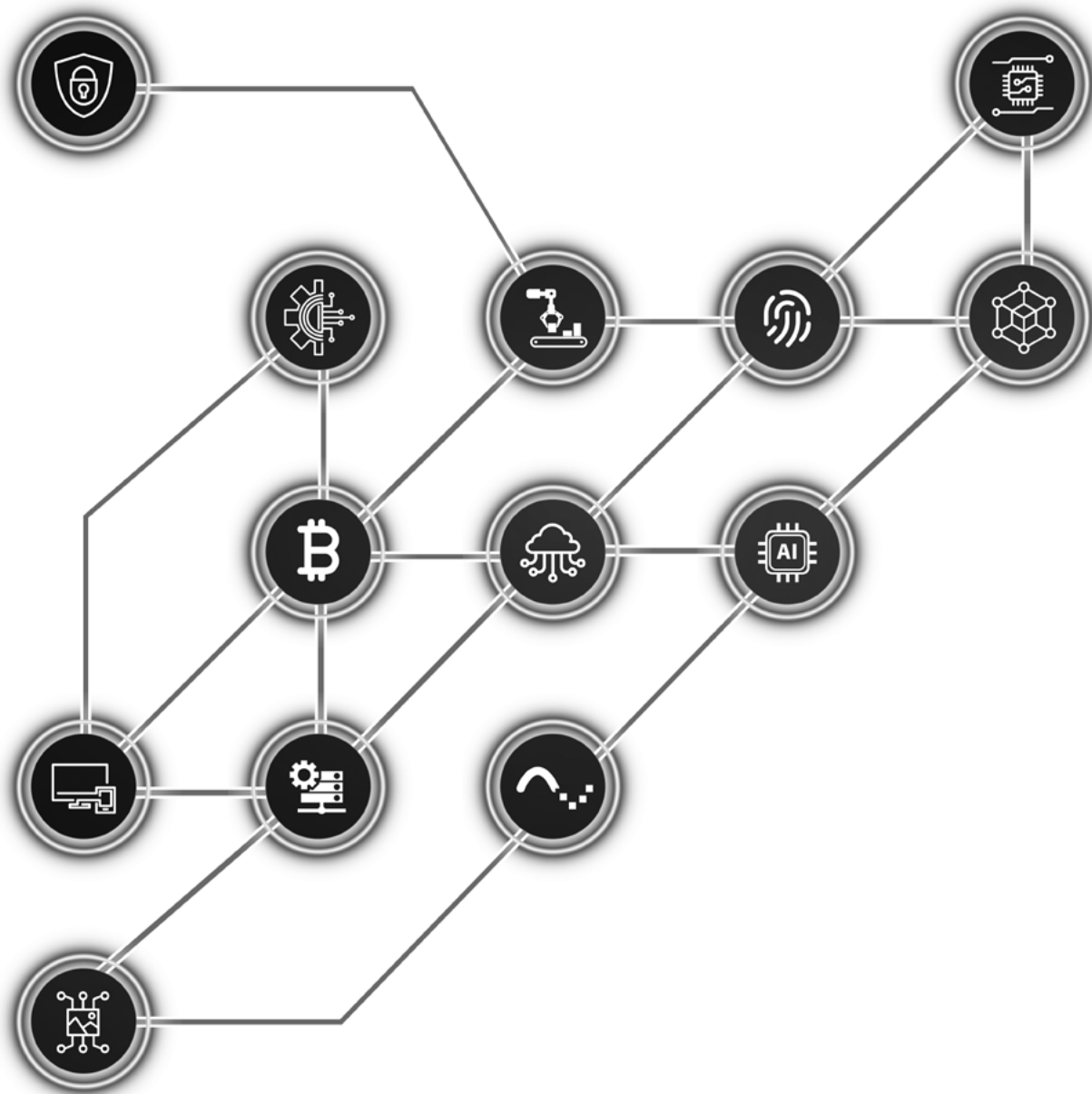
MEMÒRIA ECONÒMICA DE CATALUNYA

Dirigida per la Cambra Oficial de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona,
i realitzada en col·laboració amb les Cambres Oficials de Comerç, Indústria i Serveis
de Lleida, Manresa, Sabadell, Terrassa, Tàrraga i Valls,
i les de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Girona, Palamós, Reus,
Sant Feliu de Guíxols, Tarragona i Tortosa

MEMÒRIA ECONÒMICA DE CATALUNYA

2022

Col·labora:

ESTUDIS ECONÒMICS

 Consell
General de Cambres
de Catalunya

 Generalitat
de Catalunya

Memòria econòmica de Catalunya: any 2022

Juliol de 2023

© Cambra Oficial de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona

Coordinació i direcció

Carme Poveda

Elaboració de continguts

Carme Poveda

Jaume Martí

Sandra Gutiérrez

Ferran Esquiús

Col·laboradors externs:

Oriol Amat

Enric Genescà

Els textos signats són responsabilitat exclusiva dels autors i no reflecteixen necessàriament l'opinió del Consell de Cambres de Catalunya

Disseny gràfic:

Cambra Oficial de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona

Autoedició i fotocomposició:

Cambra Oficial de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona

MEMÒRIA econòmica de Catalunya: any 2022/Dirigida per la Cambra Oficial de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona, i realitzada en col·laboració amb les cambres oficials de comerç i indústria de Lleida, Manresa, Sabadell, Terrassa, Tàrraga i Valls, i les de comerç, indústria i navegació de Girona, Palamós, Reus, Sant Feliu de Guixols, Tarragona i Tortosa.
Barcelona: cambres oficials de comerç, indústria, serveis i navegació de Catalunya, 2022.
192 pàg.
ISSN 1698-5559 Memòria econòmica de Catalunya en edició impresa
ISSN 2444-7978 Memòria econòmica de Catalunya en edició online
1. Catalunya. 2. Economia. 3. Memòria. 4. 2022. 5. Cambres de comerç. I. Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona. II. Cambres oficials de comerç, indústria i navegació de Catalunya
338(467.1)

NOTA PRELIMINAR

D'acord amb l'article 34.k de la Llei 14/2002, de 27 de juny, de les cambres oficials de comerç, indústria i navegació de Catalunya i del Consell General de les Cambres, es presenta la Memòria econòmica de Catalunya corresponent a l'any 2022, que ofereix una visió global de l'economia catalana d'aquest any.

Han contribuït a la preparació i la recollida de dades que figuren en aquesta Memòria econòmica de Catalunya els electors que formen part del cens de les cambres, i també els diversos organismes de les administracions públiques estatal, autonòmica i local. Als uns i als altres, que possibiliten i faciliten la tasca de les nostres corporacions, els agraïm la col·laboració, amb la confiança que aquest treball sigui d'utilitat per al coneixement de l'economia de Catalunya i el seu territori.

Aquesta publicació ha comptat amb el suport del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya donat el caràcter transversal i territorial de la publicació. Aquest finançament públic ha permès publicar edicions territorials de la Memòria Econòmica en les quals es fa el balanç econòmic de la demarcació i presentar-lo a les cambres catalanes.

Barcelona, juliol del 2023

Presentació

La *Memòria econòmica de Catalunya*, que edita anualment el Consell General de Cambres de Catalunya, arriba aquest any a la 58a. edició, sent la publicació anual econòmica amb més història de Catalunya. Des de fa vuit anys, al tradicional balanç econòmic de Catalunya s'afegeix una anàlisi territorial de les demarcacions i comarques catalanes, que es difon i presenta a les cambres catalanes. Aquesta anàlisi territorial permet que empresaris, professionals i institucions tinguin un coneixement profund de la seva realitat econòmica més propera.

L'objectiu de la *Memòria* és fer el balanç econòmic i empresarial de Catalunya de l'any finalitzat, dins el marc internacional i espanyol, així com aportar reflexions sobre temes d'actualitat econòmica. Aquest any, el tema central de la publicació és **“ELS REPTES DE LA DIGITALITZACIÓ”**. Amb aquest objectiu de fons, s'ha analitzat des d'una perspectiva àmplia el paper transformador que pot jugar la digitalització sobre l'economia catalana, i les oportunitats que s'obren als diferents territoris de Catalunya en funció de la seva especialització econòmica i tecnològica.

En aquest sentit, la *Memòria econòmica del 2022* inclou un total de 10 articles de persones expertes que aprofundeixen en aquest àmbit temàtic. Concretament, inclou articles de: Esteve Almirall (ESADE), que analitza l'adopció de la Intel·ligència Artificial a l'empresa, argumentant la importància que té la incorporació d'aquesta tecnologia en termes de supervivència i guanys de competitivitat per al teixit productiu; Francesc Fajula (Mobile World Capital Barcelona), que emfatitza la importància d'evolucionar cap a la Indústria 5.0 operativa, centrada en tres potes: humanisme, tecnologia i sostenibilitat; Josep Lladós (UOC), que descriu les tendències recents del mercat laboral a Catalunya vinculades amb la digitalització i la revolució tecnològica; Tomàs Roy (Agència de Ciberseguretat de Catalunya), que fa una anàlisi de les diferents tipologies i riscos dels ciberatacs, així com els reptes i capacitats de Catalunya per donar-hi una resposta efectiva; Miquel Martí (Tech Barcelona) assenyala que l'èxit de Barcelona com a ecosistema tecnològic rellevant a nivell mundial es deu sobretot a la capacitat per generar, retenir i atraure talent, fet que s'ha de seguir treballant amb més inversió en educació i R+D, i amb un entorn empresarial favorable. Finalment, Carme Poveda (Cambra de Comerç de Barcelona) analitza els resultats de l'enquesta que s'ha realitzat a més de 3.000 establiments de Catalunya sobre el grau de coneixement i implementació dels Fons Next Generation i sobre les accions adoptades per les empreses en relació amb la doble transició verda i digital.

A més, com cada any, la *Memòria Econòmica* inclou, en l'apartat d'anàlisi territorial, un article per a cadascuna de les quatre demarcacions catalanes. Per a Barcelona, Cristian Pascual (Barcelona Health Hub) emfatitza la necessitat d'implementar la tecnologia en el sistema de salut per garantir la seva sostenibilitat en un context d'envelliment progressiu de la població i manca de professionals sanitaris, i aposta per convertir Barcelona en un pol de referència mundial en el sector de la Salut Digital. En el cas de Girona, Joan Ribas (Cambra de Comerç de Girona) descriu l'ecosistema tecnològic a la demarcació de Girona i fa un repàs de les institucions i iniciatives més rellevants especialitzades en l'àmbit digital al territori. A Tarragona, Sergi Novo (Clúster Manager al Clúster TIC Catalunya Sud) analitza com les diferents tecnologies (Internet de les Coses, Blockchain, Intel·ligència Artificial, etc.) ajudaran a transformar els sectors productius al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre. I, finalment, Victor Falguera (AKIS Internacional) reflexiona sobre com el canvi climàtic i les noves formes de consum afectaran a la producció alimentària, i quins mecanismes té a l'abast el sector agroalimentari per fer front a aquests grans reptes i per explotar tot el seu potencial.

El balanç econòmic del 2022 a Catalunya és la part central de la Memòria, i aquest any el podem definir en termes generals com a positiu (amb un creixement del PIB del 5,5%) malgrat la crisi energètica i, de

retruc, el fort augment dels preus. Cal destacar que el dinamisme de l'activitat de l'economia catalana s'ha recolzat en tres pilars fonamentals: la resiliència del consum de les llars tot i la pèrdua real dels salaris, la forta recuperació del turisme estranger i l'increment intens de les exportacions de béns.

La guerra a Ucraïna ha estat una de les pitjors notícies que ens ha deixat el 2022, i més enllà dels terribles costos humans i materials que segueix provocant, ha estat la principal causa del tensionament dels preus de l'energia a Europa. Aquest fenomen ha provocat que els estats aprovessin mesures extraordinàries per contenir l'augment dels costos a les llars i al teixit productiu (subvencions als carburants, disminució temporal en determinats impostos, bonificacions al transport, etc.). Addicionalment, l'avenç històric dels preus ha provocat un canvi de rumb dràstic de la política monetària per part del Banc Central Europeu, que amb sis pujades consecutives va situar el tipus d'interès de referència en el 3,75% al maig del 2023. En aquest context d'incertesa, es preveu que el creixement del PIB a la zona euro se situï en el 0,8% el 2023, tot i que repuntaria fins a l'1,4% el 2024 gràcies a la moderació de la inflació i la disminució gradual dels tipus d'interès per part del Banc Central Europeu.

Com cada any, la *Memòria* presenta l'anàlisi econòmicofinancera de les empreses catalanes. La realització d'aquest capítol és possible gràcies a la col·laboració del Banc d'Espanya i del Colegio Oficial de Registradores de la Propiedad de España, que ens han facilitat les dades de la Central de Balanços Integrada. Els resultats empresarials mostren una recuperació econòmica equilibrada el 2021 després del fort deteriorament de l'activitat el 2020. Els indicadors relacionats directament amb l'activitat milloren així com també la rendibilitat econòmica i financera. Les dades preliminars per al 2022 apunten a que aquesta recuperació hauria continuat tot i que afectada negativament per les fortes tensions inflacionistes i la guerra entre Rússia i Ucraïna.

Pel que fa a les perspectives de creixement, la Cambra de Comerç de Barcelona preveu que l'economia catalana creixi al voltant del 2% el 2023 i 2024, tot i que aquest escenari dependrà de dos factors clau. Primer, de que les tensions inflacionistes es moderin, permetent una normalització gradual de la política monetària; i segon, de que l'execució dels fons Next Generation EU permeti recolzar el creixement de la inversió pública i privada.

Jean-Monnet, un dels pares fundadors de la Unió Europea, sostenia que la integració europea avançava en èpoques de crisi econòmica. La Covid-19 ha confirmat la seva tesi, atès que la pandèmia va impulsar l'aprovació dels Next Generation EU, el paquet d'ajuts més ambiciós aprovat per part de la Unió Europea amb l'objectiu de transformar radicalment el teixit productiu. Un dels objectius principals del pla és contribuir a accelerar la digitalització de les empreses, un requisit indispensable per millorar la seva competitivitat en un context de forta globalització i competència internacional. En aquest sentit, un dels propòsits de la *Memòria* és precisament el d'abordar aquesta temàtica des d'una perspectiva holística, analitzant els reptes i les oportunitats de la transició digital.

En nom del Consell General de Cambres de Catalunya vull agrair a tot l'equip redactor del Gabinet d'Estudis de la Cambra de Comerç de Barcelona i als experts que han col·laborat en la *Memòria* d'enguany, la qualitat i el rigor de les seves anàlisis i reflexions. És fonamental que donem continuïtat a projectes d'interès general per a la societat catalana com és la *Memòria econòmica de Catalunya*, i en aquest sentit vull agrair el suport rebut pel departament de Presidència de la Generalitat per tercer any consecutiu. Això ens anima a seguir treballant per publicar una *Memòria Econòmica* millorada i ampliada cada any amb nous temes d'interès per al conjunt de la societat i l'economia catalana, així com de les demarcacions i comarques que la componen.

Jaume Fàbrega

President del Consell General de Cambres de Catalunya

L'índex és interactiu. Feu un clic sobre l'apartat que voleu consultar per accedir-hi directament.

Per tornar a l'índex, cliqueu directament sobre el número de pàgina.

Índex

11	LA MEMÒRIA EN SÍNTESI
17	I. MARC EXTERIOR
18	1. Economia mundial
24	2. Economia espanyola
33	II. ECONOMIA CATALANA
34	1. Població
35	2. Activitat econòmica
43	3. Sector exterior
48	4. Mercat de treball
52	5. Preus i salaris
54	6. Sector públic
58	7. Previsions econòmiques 2023-2024
59	III. L'EMPRESA CATALANA
60	1. Presentació
62	2. Anàlisi economicofinancera de les empreses catalanes
78	3. Anàlisi de l'empresa catalana per sectors, per dimensions i comparació amb la resta d'Espanya
86	4. Conclusions
88	Anàlisi monogràfica de l'evolució patrimonial, financera i econòmica de l'empresa catalana des de l'any 2012 fins a l'any 2021
101	IV. ANÀLISI TERRITORIAL
102	1. Barcelona i comarques
114	Reptes i oportunitats de la Salut Digital a Barcelona (Cristian Pascual, Barcelona Health Hub)
117	2. Girona i comarques
129	Ecosistema i actuacions TIC en l'àmbit territorial de Girona (Joan Ribas, vicepresident de Transformació Digital i Noves Tecnologies de la Cambra de Comerç de Girona)
135	3. Lleida i comarques
147	El nou sector agroalimentari: propostes per obrir el debat (Víctor Falguera, RDi manager d'AKIS Internacional i Vocal a Lleida del Col·legi Oficial d'Enginyers Agrònoms de Catalunya)
154	4. Tarragona i comarques
166	Les TIC com a palanca de competitivitat empresarial al Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre (Sergi Novo, Clúster Manager del Clúster TIC Catalunya Sud)
171	V. MONOGRÀFIC: EL REPTE DE LA DIGITALITZACIÓ
174	El repte de la Inter·ligència Artificial a l'empresa: una oportunitat que no es pot deixar perdre (Esteve Almirall, ESADE)

177	Ciberseguretat: reptes i capacitats de Catalunya per donar-hi resposta (Tomàs Roy, director de l'Agència de Ciberseguretat de Catalunya)
183	Definir el futur digital des de Barcelona (Francesc Fajula, Mobile World Capital Barcelona)
186	Digitalització i mercat laboral: tendències recents a Catalunya (Josep Lladós, UOC)
192	Reptes del Talent Digital a Catalunya en el marc de les tendències globals (Miquel Martí, Tech Barcelona)
195	Fons Next Generation i transicions verda i digital. Enquesta a les empreses catalanes (Carme Poveda, Cambra de Comerç de Barcelona)
199	VI. CRONOLOGIA
202	VII. CATALUNYA ESTADÍSTICA

Marc exterior

- L'economia mundial començava a alçar el vol després de dos anys molt castigada per la pandèmia de la Covid-19, quan al febrer del 2022 va esclatar la guerra a Ucraïna provocant una greu crisi energètica que ha estat la gènesi d'una crisi inflacionista com no s'havia observat des de feia dècades. La reacció generalitzada dels bancs centrals ha estat la pujada dels tipus d'interès per contenir l'increment dels preus. Com a resultat de tot això, l'**economia mundial** ha experimentat un creixement del PIB del 3,4% el 2022, un avenç en línia amb la mitjana històrica però molt inferior al del 2021 (6,3%). Les palanques sobre les que s'ha recolzat el creixement de l'activitat econòmica el 2022 han estat fonamentalment tres. En primer lloc, el consum de les famílies, gràcies al dinamisme del mercat laboral i a l'increment extraordinari de l'estalvi de les llars durant els anys de pandèmia (2020 i 2021), elements que han servit de contrapès a l'augment de les tensions inflacionistes. En segon lloc, la recuperació gradual de les cadenes de subministrament i la reducció dels costos de transport marítim han contribuït a impulsar notablement el comerç exterior de béns i a recolzar la producció industrial. Finalment, la millora progressiva de la pandèmia ha permès consolidar el procés de recuperació dels fluxos internacionals de persones que es va iniciar l'any 2021, un fet que ha beneficiat especialment les economies amb un pes del sector turístic més elevat, com és el cas de l'espanyola i catalana.
- L'economia de la **zona euro** ha patit un clar alentiment de la seva activitat des del 5,4% el 2021 al 3,5% el 2022. Cal destacar que aquesta tendència ha estat generalitzada entre els principals països europeus, excepte el cas de l'economia espanyola. La moderació del creixement de l'activitat a la regió s'explica essencialment pel menor dinamisme del consum públic (despesa del sector públic en sanitat, educació, serveis administratius, etc.) i de les exportacions.
- L'any 2022 l'**economia espanyola** ha registrat un creixement del Producte Interior Brut (PIB) del 5,5%, una xifra idèntica a la del 2021 i clarament superior a la mitjana de l'eurozona. En part, aquesta diferència s'explica perquè la contracció de l'activitat que va registrar Espanya l'any 2020

degut a la Covid-19 (-11,3%) va ser molt més intensa que a la zona euro. Per tant, si es compara la dada de creixement econòmic de l'economia espanyola el 2022 amb la dels seus homòlegs europeus, la valoració no és tan positiva atès que es pot concloure que el procés de recuperació de l'economia espanyola està sent més lent.

Economia catalana

- El **PIB** de Catalunya ha augmentat un 5,5% el 2022 segons l'Idescat, un creixement que se suma al 6,2% registrat el 2021, tot i que encara molt condicionat per la forta caiguda de l'activitat el 2020. Al llarg del 2022, el PIB ha mostrat un perfil de creixement positiu però d'intensitat decreixent degut a l'impacte de la crisi energètica i l'alça de la inflació. Tot i això, l'avenç del PIB s'ha produït gràcies a les aportacions positives tant de la demanda interna com de la demanda externa. Concretament, la contribució de la demanda interna ha estat de 2,7 p.p., una xifra molt elevada en termes històrics. Addicionalment, el sector exterior també ha passat d'una aportació molt negativa de 4,5 punts percentuals l'any 2020 degut a la pandèmia a una contribució positiva de 2,8 punts el 2022. El motiu principal que explica aquesta millora és la intensa recuperació del turisme estranger a Catalunya (considerades com a exportacions de serveis). En concret, l'afluència de turisme estranger ha passat dels 5,8 milions el 2021 als 14,8 milions el 2022, el que representa un creixement del 156%. Tot i que aquesta dada és molt positiva, cal matissar que el turisme estranger encara no havia recuperat les xifres prèvies a la Covid-19 a finals de 2022 (el 2019 Catalunya va rebre 19,4 milions de turistes).
- En referència als **sectors econòmics**, els serveis han estat el principal protagonista de la recuperació econòmica el 2022 degut al seu elevat pes relatiu (el 74,8% del Valor Afegit Brut total el 2022) i a l'intens rebot de l'activitat que ha experimentat després de la pandèmia (7,9%). La construcció, el sector més afectat per la pandèmia en termes relatius (amb una caiguda del VAB del -19,2% el 2020) ha aconseguit créixer un 3,0% el 2021 i un 4,5% el 2022. Tot i així, la construcció és, entre els grans sectors d'activitat, el que presenta un nivell de recuperació inferior respecte als nivells previs a la Covid-19. Per la seva banda, la indústria ha registrat un descens del VAB

del 2,0% el 2022, sent un dels sectors més perjudicats per la crisi de subministraments global i per l'augment dels costos energètics i de les matèries primeres. Finalment, a l'agricultura el VAB ha disminuït un 13,9% el 2022, un sector caracteritzat per patir fortes oscil·lacions de l'activitat econòmica per diferents casuístiques (condicions climàtiques, competència exterior, costos de producció, etc.).

- L'economia catalana ha tancat l'any 2022 amb un **saldo exterior** positiu amb l'estranger de 20.892 M€, que sumat al saldo positiu amb la resta d'Espanya (17.023 M€), dona un saldo exterior total favorable de 37.915 M€, el 14,0% del PIB (vuit dècimes més que el 2021). El principal factor que explica el comportament alcista de les exportacions totals de béns i serveis és la major aflluència de turisme procedent de l'estranger i de la resta de comunitats autònomes, així com l'intens creixement de les exportacions de béns el 2022 (han augmentat un 17,9% a preus corrents). Així, el pes de les exportacions catalanes de béns i serveis sobre el PIB ha passat a representar el 38,4% l'any 2022, clarament superior a la xifra de l'any anterior (35,2%). En relació amb les importacions, la recuperació de la demanda interna i l'augment de les exportacions de béns (les empreses utilitzen béns intermedis que es produeixen a l'estranger) també ha provocat un increment de les importacions de béns i serveis (7,5% interanual).
- Pel que fa als **fluxos d'inversió**, segons el Ministeri d'Economia i Competitivitat, el 2022 ha tancat de manera provisional amb un augment de la inversió estrangera a Catalunya del 25,6%, situant-se en els 3.883 milions d'euros. Com a resultat d'això, el pes de Catalunya en el total de la inversió estrangera realitzada a l'Estat ha passat del 10,3% el 2021 a l'11,3% el 2022. Pel que fa a la inversió de Catalunya a l'estranger, aquesta ha disminuït molt notablement el 2022, passant de 1.970 milions d'euros el 2021 als 506 milions el 2022 (el que implica una reducció interanual del -74,3%), la xifra més baixa de la sèrie històrica.
- L'evolució favorable del **mercat laboral** és un dels principals aspectes positius del 2022. Concretament, l'afiliació a Catalunya s'ha situat en 3.568 milers de persones de mitjana anual el 2022, superant amb escreix les xifres prèvies a la pandèmia (3.435 milers el 2019). Addicionalment, cal destacar que la taxa de creixement ha estat del 3,8% en relació amb el 2021, una magnitud històricament molt elevada, només equiparable a la del 2017 en un context de forta recuperació del mercat laboral després d'una greu crisi econòmica.

- La **població aturada** a Catalunya es va situar en les 376.800 persones de mitjana el 2022, un 16,3% inferior a la xifra del 2021. Cal remarcar que el nombre d'aturats s'ha reduït de forma notable respecte a la xifra prèvia a la pandèmia (gairebé 50 mil aturats menys). Com a resultat de la disminució important del nombre d'aturats (amb una població activa pràcticament estable) l'any 2022, la taxa d'atur ha passat de l'11,6% el 2021 al 9,7% el 2022 (1,3 punts percentuals inferior a la magnitud del 2019). A l'economia espanyola la taxa d'atur s'ha situat en el 12,9% l'any 2022, un valor significativament superior al de Catalunya.
- La **inflació** ha estat del 8,0% en mitjana el 2022, un augment molt significatiu en comparació amb el 2021 (2,9%) i la xifra més alta en les darreres quatre dècades. Aquest fort increment s'explica, en part, per una contribució molt intensa del component energètic, atès que el preu del petroli i el gas (afectant el preu de l'electricitat i els carburants) va augmentar extraordinàriament durant la primera meitat del 2022, especialment a partir de l'inici de la guerra a Ucraïna al febrer. Addicionalment, cal destacar que la inflació subjacent (que exclou els components d'energia i aliments sense elaborar) a Catalunya també ha augmentat molt notablement l'any 2022 (4,9% en mitjana anual), atès que les empreses han acabat repercutint l'augment dels seus costos sobre els preus de venda.
- Tot i el fort increment dels preus, els **salaris** han crescut de forma continguda el 2022. D'una banda, l'increment salarial pactat en conveni ha estat del 2,8%. D'altra banda, el cost laboral per hora efectiva a Catalunya ha estat de 23,9 euros, el que suposa un augment de només el 2,3% respecte al 2021. Pel que fa a la comparativa amb l'economia espanyola, l'evolució del cost laboral per hora ha estat lleugerament inferior a la catalana (2% el 2022). Aquest increment del cost laboral s'explica per un avenç interanual del cost salarial (2,9% a Catalunya el 2022), en un context d'elevades tensions inflacionistes, ja que els altres costos només han augmentat un 0,6%.
- Pel que fa als **ingressos impositius**, l'administració tributària estatal ha recaptat a les administracions d'hisenda radicades a Catalunya 49.435 milions d'euros (el 19,4% de la recaptació del conjunt estatal territorialitzable), un 11,8% més que l'any anterior. En comparació amb la recaptació a la resta de delegacions estatals, l'augment ha estat menys pronunciat a Catalunya (15,0% a la resta de delegacions). L'increment de recaptació a Catalunya és resultat d'un fort

augment tant dels ingressos per impostos directes (13,3%) com impostos indirectes (10%). En relació amb els tributs propis i cedits totalment a la Generalitat de Catalunya, la recaptació ha estat de 5.101 milions d'euros el 2022, un 11,8% més que l'any anterior. D'aquests, la part principal són els tributs cedits, que representen el 93% de la recaptació total i han experimentat un augment de l'11,2%, mentre que els tributs propis representen el 7% restant i han registrat un creixement del 21,5% el 2022 fins als 359 milions d'euros. L'augment extraordinari de recaptació pels tributs cedits s'explica essencialment per l'impost de transmissions patrimonials i per actes jurídics documentals –degut a un increment de les compravendes d'habitatge–, així com per la recaptació de l'impost de patrimoni.

- Les **finances de la Generalitat de Catalunya** han tancat el 2022 amb un dèficit públic de 3.816 milions d'euros, una magnitud molt superior al dèficit de 903 milions d'euros del 2021. En percentatge del PIB, el dèficit ha passat del 0,39% el 2021 a l'1,51% el 2022. Aquesta evolució del dèficit respon fonamentalment a una disminució dels ingressos no financers (-6,8%), degut a la reducció dels fons extraordinaris rebuts de l'Estat per mitigar l'impacte de la Covid-19. D'altra banda, les despeses no financeres s'han mantingut pràcticament constants (amb un avenç interanual del 0,4% respecte al 2021). L'augment del dèficit s'ha traduït en un increment del deute públic de la Generalitat fins als 84.327 milions d'euros a finals del 2022. Tot i això, el deute en percentatge del PIB ha disminuït fins al 33,4% en l'últim trimestre del 2022 (2,5 p.p. menys que el mateix trimestre del 2021), gràcies al fort creixement de l'activitat econòmica en termes nominals. En comparació amb la resta de comunitats autònomes, Catalunya continua sent la capdavantera en volum de deute i la segona (empatada amb Castella-la Manxa) en deute en percentatge del PIB, només per darrere de la Comunitat Valenciana (44,4%).

Perspectives 2023 i 2024

- Segons les previsions elaborades conjuntament pel Gabinet d'Estudis Econòmics de la Cambra de Comerç de Barcelona i per l'AQR-Lab de la UB a l'abril de 2023, l'economia catalana podria registrar un creixement del PIB al voltant de l'1,8% el 2023 i del 2,0% el 2024. Addicionalment, és interessant analitzar el perfil de creixement del PIB. En aquest sentit, els principals indicadors d'activitat i les bones perspectives empresarials apunten a una acceleració del ritme d'activitat durant la primera meitat del 2023. Tot i les bones perspectives a curt termini gràcies a factors de suport tem-

porals, l'escenari a mitjà termini estarà condicionat per fenòmens que pressionaran a la baixa el creixement econòmic. Si bé l'augment dels tipus d'interès encara no s'ha traslladat de forma notable sobre l'activitat, els canals de transmissió de la política monetària ja estan incidint sobre la presa de decisions dels agents econòmics. En particular, les noves operacions de finançament per part del teixit empresarial s'han deteriorat ràpidament els darrers mesos, així com els crèdits a les llars per a la concessió de noves hipoteques. Aquests dos indicadors suposen un important senyal d'alerta, indicatiu que l'economia podria experimentar una certa moderació durant la recta final del 2023.

Empresa catalana

- El capítol dedicat a l'**anàlisi economicofinancera del teixit empresarial** mostra una recuperació econòmica equilibrada el 2021 després del fort deteriorament de l'activitat el 2020 i en un context de gradual normalització de l'activitat, incertesa relacionada amb la pandèmia, problemes amb les cadenes de producció globals, pujada dels preus i expectativa de tipus d'interès a l'alça. Els indicadors relacionats directament amb l'activitat milloren amb independència del sector o dimensió empresarial. A més, destaca el fet que la recuperació de les vendes i les compres ha vingut impulsada pel mercat domèstic en un entorn d'obertura desigual de l'activitat entre països. La rendibilitat econòmica i financera també ha millorat respecte al 2020 i esdevindrà clau que continui aquesta tendència el 2022 en un context d'intensa pujada de tipus d'interès per part del Banc Central Europeu com no s'havia viscut des del naixement de l'euro. Finalment, cal destacar que no s'observen canvis de tendència en les decisions d'inversió enfocades a la millora de la competitivitat (formació, R+D i transferències de tecnologia) el 2021, segons les dades de la Central de Balanços, la qual cosa preocupa en termes de la competitivitat del teixit productiu català en el mitjà termini.

Anàlisi territorial

- La **demarcació de Barcelona** ha registrat un fort creixement el 2022, resultat de la intensa recuperació del sectors serveis, especialment del turisme, l'oci i la restauració, i de la resiliència que ha mostrat el sector industrial a la crisi dels subministraments i a la pujada del preu de l'energia. Segons estimacions de la Cambra de Comerç de Barcelona, el 2022 el PIB de la província hauria crescut un 5,8%, el més elevat, juntament amb Lleida, d'entre les quatre províncies catalanes. Aquesta recuperació econòmica ha anat acom-

panyada d'una pujada intensa de la inflació, que ha assolit el 7,6% de mitjana el 2022, la xifra més elevada des del 1993. Per sectors, la marxa dels negocis ha evolucionat favorablement i ha estat positiva als quatre grans sectors analitzats (indústria, construcció, comerç i resta de serveis). Quant al sector turístic, Barcelona ha recuperat gran part del turisme perdut durant la pandèmia el 2020, amb 11,3 milions de turistes allotjats a establiments hotelers, però encara és un 11,8% inferior a la xifra del 2019. Tanmateix, segons procedència, la recuperació ha estat asimètrica: mentre que els residents espanyols se situaven un 5,3% per sobre de la xifra precrisi, el turisme estranger s'ha quedat un 17,4% per sota de la xifra de 2019. Així mateix, la demanda externa ha tancat l'any amb uns resultats globals molt positius en valor —les exportacions han crescut un 19,6% i les importacions un 23,3%, ambdues assolint xifres rècord des de l'inici de la sèrie el 1995—, però destacament en termes de volum. Paral·lelament, el mercat de treball ha registrat una evolució positiva, tot i que el ritme de creixement mensual en termes interanuals es modera a partir de la segona meitat de l'any. A nivell comarcal, l'evolució positiva de les afiliacions i les empreses no ha estat generalitzat. Quant al nombre de llocs de treball, a deu de les dotze comarques barcelonines ha augmentat, entre l'1,3% del Vallès Oriental i el 3,6% de l'Anoia. El teixit empresarial ha disminuït a la meitat de comarques, però sobretot al Berguedà (-1,5%). En paral·lel, l'atur registrat ha experimentat un descens generalitzat a totes les comarques, excepte a Osona (+0,5%)..

- **Girona** ha registrat un creixement del 4,5% el 2022, segons estimacions pròpies. Cal dir que Girona va ser una de les demarcacions que més va acusar l'impacte de la pandèmia sobre el PIB el 2020 (-14,4%), però també és una de les que ha experimentat una recuperació més ràpida i intensa els anys 2021-2022. La importància del sector turístic a l'economia gironina explica en bona part aquesta evolució del VAB els darrers anys. De fet, Girona ha recuperat gran part del turisme perdut per la pandèmia el 2020, amb un total de 3.910.242 viatgers allotjats a establiments hotelers el 2022, un 51,8% més respecte al 2021 i només un 2,8% per sota la xifra del 2019. Aquest darrer percentatge és asimètric segons procedència: un +8,1% els residents espanyols i un -10,9% el turisme estranger. Pel que fa a la marxa dels negocis, aquesta ha estat positiva a tots els sectors (la indústria, construcció i resta de serveis), excepte al comerç que és lleugerament negativa. Pel que fa al comerç exterior de béns, les exportacions han augmentat un 21,2% i les importacions un 19,3% —ambdues

assolint xifres rècord des de l'inici de la sèrie disponible el 1995. Cal recordar que Girona manté un saldo comercial positiu, a diferència del patró del conjunt de Catalunya. La recuperació econòmica ha anat acompanyada per un procés inflacionista no vist en dècades, que ha situat la inflació anual en el 9,0% a la província. Respecte a l'evolució del mercat de treball, aquesta ha estat globalment positiva en comparació amb el 2021, tot i que el ritme de creixement mensual en termes interanuals s'alenteix a partir de la segona meitat de l'any. Així, les afiliacions a la Seguretat Social han augmentat un 2,5% fins als 324.000 llocs de treball a finals del 2022 —el màxim des del 2008 (inici de la sèrie disponible) i els comptes de cotització un 1,1%. A nivell comarcal, els llocs de treball han crescut de forma generalitzada, però el nombre de comptes de cotització s'ha reduït al Ripollès, al Pla de l'Estany i la Garrotxa.

- El 2022 ha estat un any positiu per a la demarcació de **Lleida**. Segons estimacions pròpies, l'economia ha crescut un 5,8% interanual, tres dècimes per sobre de la mitjana catalana i la més elevada de les quatre demarcacions catalanes, juntament amb Barcelona. Aquesta evolució estaria en línia amb la recuperació econòmica que es va iniciar el 2021 (5,6%), després de la intensa davallada que es va produir el 2020 per la Covid-19 (-11,2%). La menor dependència del turisme estranger i el major pes del sector agroalimentari en l'economia lleidatana, explicarien la seva ràpida recuperació econòmica. Juntament amb aquest creixement, els preus han augmentat amb força amb una inflació mitjana del 9,5%, la més elevada a nivell provincial. Per sectors, la marxa dels negocis ha evolucionat favorablement a la construcció i a la resta de serveis, mentre que a la indústria i al comerç es troben en terreny negatiu. Quant al turisme, la seva major orientació cap al visitant domèstic que a l'estranger, fa que gairebé s'hagi recuperat el volum de turistes allotjats a establiments hotelers perdut a la pandèmia. Pel que fa a la demanda externa, tant les exportacions com les importacions han crescut amb força aquest any, però més les segones (15,6% i 38,6%, cadascuna). El sector líder en importacions ha estat el de cereals, amb un creixement anual del 113,8%, aquest increment molt influenciat per l'augment de preus i el conflicte armat a Ucraïna. En relació amb el mercat de treball, la recuperació s'ha traduït en un increment dels llocs de treball de l'1,2%, fins a les 188.350 afiliacions, xifra que supera la del 2019 en un 4,8%, alhora que els aturats s'han reduït un 11,3% fins a les 18.057 persones, la xifra més baixa des del 2007. Pel que fa al teixit empresarial, el nombre de comptes de cotització

encara se situa un 4,4% per sota del nivell precisi, tot i l'augment de l'1,1% respecte a l'any 2021. A nivell comarcal, els comptes de cotització s'han reduït a cinc de les tretze comarques lleidatanes i les afiliacions a tres. L'atur registrat ha disminuït de forma generalitzada, excepte a la Segarra, però amb intensitats diferents segons el territori.

- L'economia ha avançat un 4,5% a la demarcació de **Tarragona** el 2022, segons estimacions pròpies. Aquesta recuperació intensa del nivell d'activitat econòmica a Tarragona els últims dos anys és resultat de la recuperació del sector serveis, especialment del turisme, l'hostaleria i l'oci, així com dels bons resultats del sector exterior i de l'activitat industrial, que ha mostrat una forta resiliència a la crisi de subministraments. No obstant això, la reactivació ha comportat un augment dels preus, amb una inflació mitjana del 8,7% el darrer any, la més elevada des del 1993. Per sectors, la marxa dels negocis a la construcció, indústria i a la resta de serveis registra un saldo positiu, mentre que el comerç ha estat desfavorable. Quant al sector turístic, Tarragona ha tingut més tres milions de viatgers allotjats a establiments hotelers, un 1,7% per sobre el nivell pre-pandèmia. Aquesta recuperació parcial s'ha produït gràcies al visitant resident a l'Estat (+12,5%), mentre que l'estranger es troba encara en nivells inferiors (-12,0%). Quant al sector exterior, la demarcació registra notables augments relatius tant en termes d'exportacions com d'importacions, un 5,4% i un 24,8% respectivament, assolint xifres records en valors monetaris en ambdós casos. Cal tenir present la importància del sector petroquímic, del qual som altament importadors, i la forta pujada de preus en aquest sector el darrer any, com a determinants de l'increment del dèficit comercial. Pel que fa al mercat de treball, l'evolució ha estat positiva respecte a l'any anterior. Les afiliacions augmenten un 2,2% i superen les 307.000 a finals d'any, un 5,7% superior a la xifra del 2019, i el nombre de comptes de cotització se situa en 25.094 de mitjana anual, xifra que se situa un 1,7% més que el 2021, però un 3,3% per sota de la del 2019. A nivell comarcal, les afiliacions han evolucionat positivament a tots els casos, però amb diferents intensitats. Així mateix el nombre d'aturats ha disminuït de forma generalitzada a les comarques tarragoneses. En canvi, el teixit empresarial ha minvat a tres comarques: el Priorat, la Ribera de l'Ebre i la Conca de Barberà.

Monogràfic “Els reptes de la digitalització”

- L'objectiu del monogràfic és analitzar des d'una perspectiva àmplia el paper transformador que pot jugar la digitalització sobre l'economia catalana, el seu impacte sobre el

talent i el mercat laboral, i les oportunitats que s'obren als diferents territoris de Catalunya en funció de la seva especialització econòmica i tecnològica. Concretament, el monogràfic inclou 10 articles de persones expertes que aprofundeixen en aquesta matèria des de diferents perspectives, tecnologies, sectors o territoris. Esteve Almirall (ESADE) analitza l'adopció de la Intel·ligència Artificial a l'empresa, argumentant la importància que té la incorporació d'aquesta tecnologia en termes de supervivència i guanys de competitivitat per al teixit productiu. Francesc Fajula (Mobile World Capital Barcelona) emfatitza la importància d'evolucionar cap a la Indústria 5.0 operativa, centrada en tres potes: humanisme, tecnologia i sostenibilitat. Josep Lladós (UOC) analitza com pot impactar la tecnologia sobre el mercat laboral i aporta dades recents per a Catalunya que ja mostren aquest desigual impacte segons col·lectius. Tomàs Roy (Agència de Ciberseguretat de Catalunya) fa una anàlisi de les diferents tipologies i riscos dels ciberatacs, així com els reptes i capacitats de Catalunya per donar-hi una resposta efectiva. Miquel Martí (Tech Barcelona) recorda que l'èxit de Barcelona com a ecosistema tecnològic rellevant a nivell mundial es deu sobretot a la capacitat per generar, retenir i atraure talent, fet que s'ha de seguir treballant amb més inversió en educació i R+D, i amb un entorn empresarial favorable. Cristian Pascual (Barcelona Health Hub) emfatitza la necessitat d'implementar la tecnologia en el sistema de salut per garantir la seva sostenibilitat en un context d'envelliment progressiu de la població i manca de professionals sanitaris, i aposta per convertir Barcelona en un pol de referència mundial en el sector de la Salut Digital. Carme Poveda (Cambra de Comerç de Barcelona) analitza els resultats de l'enquesta que s'ha realitzat a més de 3.000 establiments de Catalunya sobre el grau de coneixement i implementació dels Fons Next Generation i sobre les accions adoptades per les empreses en relació amb la doble transició verda i digital. Joan Ribas (Cambra de Comerç de Girona) descriu l'ecosistema tecnològic a Girona i fa un repàs de les institucions i iniciatives més rellevants especialitzades en l'àmbit digital dins aquest territori. Sergi Novo (Clúster Manager al Clúster TIC Catalunya Sud) analitza com les diferents tecnologies 4.0 (IoT, Blockchain, IA, etc.) ajudaran a transformar els sectors productius al Camp de Tarragona i a les Terres de l'Ebre. Finalment, Victor Falguera (AKIS International) reflexiona sobre com el canvi climàtic i les noves formes de consum afectaran a la producció alimentària, i quins mecanismes té a l'abast el sector agroalimentari per fer front a aquests grans reptes i explotar tot el seu potencial.

MARC EXTERIOR

1. Economia mundial

El mes de maig del 2022, tres mesos després de l'inici de la guerra a Ucraïna, la presidenta del Fons Monetari Internacional (FMI) explicava en un article com el món semblava haver entrat en una etapa marcada per una "confluència de calamitats". Quan l'economia mundial començava a alçar el vol després de dos anys molt castigada per l'impacte de la Covid-19, la invasió de l'exèrcit rus ha provocat una greu crisi energètica i ha accentuat la tendència alcista dels preus de les matèries primeres. Aquests dos factors han estat la gènesi d'una crisi inflacionista com no s'havia observat des de feia dècades, atès que l'augment dels preus d'aquests components s'ha acabat traslladant gradualment a tota la cistella de consum.

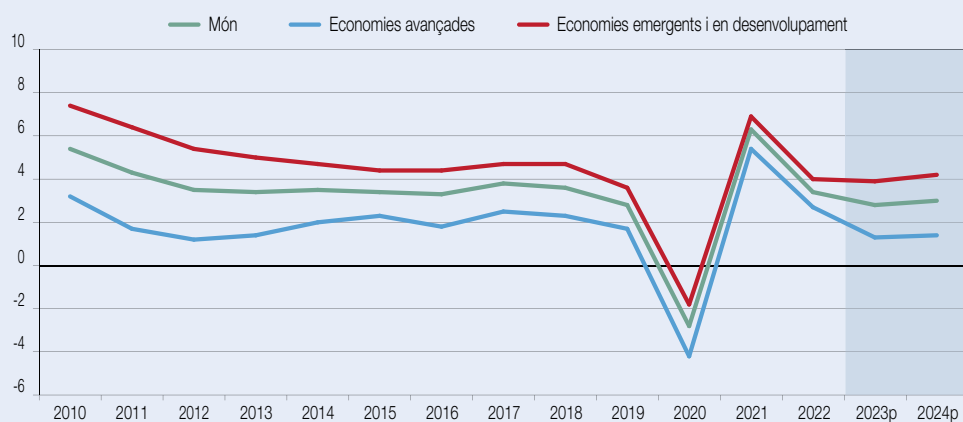
En sintonia amb la presidenta de l'FMI, l'economista nord-americà Nouriel Roubini (conegut col·loquialment com a "Doctor Catàstrofe" perquè va ser un dels pocs que va anticipar la crisi financera del 2008) també alerta de la conjunció de diversos factors que empenyen l'economia mundial cap a un escenari persistent d'estagflació (elevada inflació amb un baix creixement de l'activitat). Entre els més destacats, l'economista considera que el desacoblament comercial entre els Estats Units i la Xina pressionaran a l'alça els preus de determinats productes tecnològics, un fet que de retruc reduirà el creixement potencial de l'economia mundial. Addicionalment, el canvi climàtic també

alimentarà una tendència alcista dels preus de l'energia i els aliments durant els propers anys. Per altra banda, factors estructurals com l'envelliment de la població, l'augment moderat de la productivitat i l'elevat nivell d'endeutament públic i privat pressionaran a la baixa el creixement econòmic en un context de consolidació fiscal i augment dels tipus d'interès.

La *Memòria Econòmica de Catalunya* del 2022 no pretén desanimar abans d'hora al lector, atès que també existeixen diversos factors que conviden a un optimisme moderat. En aquest sentit, l'economia mundial s'ha recuperat ràpidament dels estralls de la Covid-19 el 2022 i s'ha mostrat resilient a l'impacte negatiu d'un dels pitjors episodis inflacionistes de les últimes dècades. En concret, el creixement del **PIB** mundial segons l'FMI s'ha situat en el 3,4% per al conjunt del 2022, un xifra força en línia amb l'avenç històric de l'activitat després de l'esclat de la crisi financera l'any 2008. No obstant això, cal matissar que les perspectives de cara al 2023 i 2024 no són ni especialment esperançadores ni tampoc pessimistes, amb un creixement de l'activitat del 2,8% i el 3,0%, respectivament.

Les palanques sobre les que s'ha recolzat el creixement de l'activitat econòmica el 2022 han estat fonamentalment tres. En primer lloc, el consum de les famílies ha estat el principal motor (als països desenvolupats l'augment ha estat del 3,6% en mitjana, clarament superior a l'avenç del 2,7% del

Gràfic 1.1
Evolució del PIB mundial
(taxes de variació interanual a preus constants, en %)

p: previsions
Font: FMI, World Economic Outlook, abril 2023

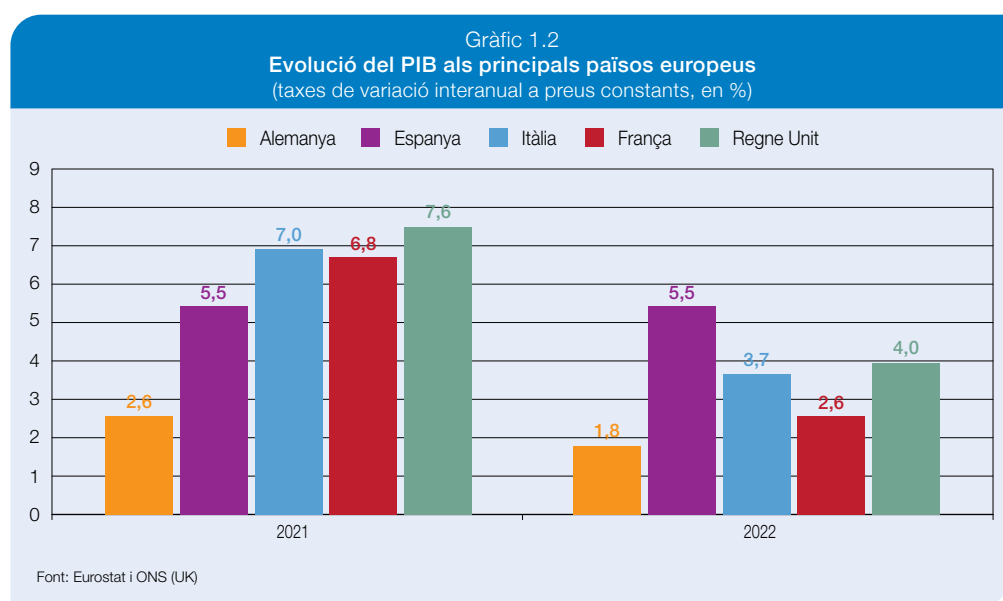
PIB). Això ha estat possible gràcies al dinamisme del mercat laboral i a l'increment extraordinari de l'estalvi de les llars durant els anys de pandèmia (2020 i 2021), elements que han servit de contrapès a l'augment de les tensions inflacionistes. En segon lloc, la recuperació gradual de les cadenes de subministrament i la reducció dels costos de transport marítim han contribuït a impulsar notablement el comerç exterior (el creixement del comerç mundial en volum ha estat del 5,1% el 2022, clarament superior a la tendència històrica posterior a la crisi financera mundial). Finalment, la millora progressiva de la situació sanitària ha permès consolidar el procés de recuperació dels fluxos internacionals de persones que es va iniciar l'any 2021, un fet que ha beneficiat especialment les economies amb un pes del sector turístic més gran (entre elles l'espanyola i la catalana).

Tot i que l'evolució del PIB mundial ha seguit una trajectòria positiva, l'avenç de l'activitat l'any 2022 no ha estat homogènia entre regions. Així, les economies avançades han experimentat un avenç més moderat del PIB (2,7%), que la registrada pels països emergents i en vies de desenvolupament (4,0%). No obstant això, és rellevant destacar que la desacceleració de l'activitat el 2022 ha estat lleugerament superior entre les economies emergents i en desenvolupament (-2,9 p.p. menys que l'any 2021) en relació amb els països desenvolupats (-2,7 p.p.). Aquest fenomen s'explica per la forta moderació de l'activitat a la Xina (del 8,4% el 2021 al 3,0% el 2022), degut principalment a la política de Covid zero i els problemes vinculats amb el sector immobiliari, així com al descens del creixement als països europeus emergents (especialment afectats pel conflicte entre Rússia i Ucraïna). En concret, l'FMI estima que

el PIB rus hauria caigut un 2,1% el 2022 (després d'un creixement del 5,6% el 2021) i el d'Ucraïna en més d'un 30% (subjecte a un grau d'incertesa de càlcul molt elevat).

De cara al 2023 i 2024, l'FMI preveu una moderació de les taxes de creixement del PIB mundial, protagonitzades per un clar alentiment entre les economies avançades. Així, la institució preveu que els països desenvolupats creixin un 1,3% el 2023 i un 1,4% el 2024, aproximadament la meitat que el 2022 (gràfic 1.1). El motiu principal d'aquesta clara moderació del ritme d'activitat és una persistència més elevada de la inflació, que tot i reduir-se de forma gradual els propers anys (es mantindrà en nivells elevats degut a la dificultat per doblar la inflació subjacent (no inclou els aliments no elaborats i els preus energètics). L'organisme preveu que la inflació no retornarà a l'objectiu del 2% fixat per la Reserva Federal i el Banc Central Europeu fins al 2025. Addicionalment, l'FMI adverteix que en aquest escenari central predominen els riscos a la baixa, atès que els tipus d'interès romandran més elevats del previst, un factor que podria augmentar el risc d'inestabilitat financera i dificultar l'accés al crèdit per part d'empreses i famílies.

L'economia de la **zona euro**, principal soci comercial de l'economia catalana, ha patit un clar alentiment de la seva activitat el 2022 (l'avenç del 2021 va ser excepcional per la forta contracció durant el primer any de pandèmia), amb un creixement que ha passat del 5,4% el 2021 al 3,5% el 2022. Addicionalment, cal destacar que aquesta tendència ha estat generalitzada entre els principals països europeus –excepte el cas de l'economia espanyola–, però especialment marcada en el cas d'Itàlia i França (gràfic 1.2). La

moderació del creixement de l'activitat a la regió s'explica essencialment pel menor dinamisme del consum públic (despesa del sector públic en sanitat, educació, serveis administratius, etc.) i de les exportacions en volum. Un cas excepcional ha estat el d'Espanya, on el PIB ha augmentat un 5,5% el 2022 (exactament la mateixa dada que l'any anterior), gràcies a la intensa recuperació del turisme estranger i al dinamisme del mercat laboral.

La regió de les **economies emergents i en desenvolupament a Europa** és la que ha patit una desacceleració més intensa de l'activitat (7,3% el 2021 i 0,8% el 2022), principalment per l'impacte de la guerra a Ucraïna. Més enllà dels elevats costos humans i materials que està comportant aquest conflicte, la imposició de restriccions comercials envers Rússia ha tingut un impacte negatiu sobre les cadenes de subministrament a la regió. De cara als propers anys, l'FMI preveu un creixement modest de l'economia russa, clarament per sota en comparació amb el conjunt de la regió.

La desacceleració del PIB als **Estats Units** també ha estat molt notable, passant d'un augment del 5,9% el 2021 al 2,1% el 2022, situant-se clarament per sota de l'avenç de l'eurozona (3,5%). Els dos principals factors que expliquen aquest menor creixement són el consum privat (2,8% el 2022, molt per sota del 8,3% de l'any anterior) i la inversió (-0,5% l'any 2022), components que s'han vist molt afectats pel fort increment dels tipus d'interès.

Al **Japó** el creixement també s'ha desaccelerat fins a l'1,1% el 2022, però des de nivells més moderats (2,1% l'any anterior). No obstant això, aquest país ha estat de les poques economies avançades que ha sortejat el greu episodi inflacionista que va començar a mitjans del 2021, amb un augment dels preus del 2,5% en mitjana anual l'any 2022. Aquest increment moderat dels preus ha castigat amb menys intensitat el poder adquisitiu de les llars, fet que ha permès augmentar el consum privat del 0,4% el 2021 al 2,1% el 2022.

A les **economies emergents i en vies de desenvolupament**, la desacceleració de l'activitat ha estat molt notable, situant-se en el 4,0% el 2022 (2,9 p.p. menys que l'any anterior). Tal i com s'ha fet menció anteriorment, aquest alentiment ha estat especialment intens a Europa i a l'Àsia emergent per l'impacte de la guerra a Ucraïna i la política Covid zero implementada a la Xina, factors que han tingut un efecte clarament depressor sobre l'activitat econòmica. No obstant això, l'FMI preveu que l'economia xinesa tindrà un creixement força més favorable els dos propers anys

(5,2% el 2023 i 4,5% el 2024) gràcies al canvi de rumb en la gestió de la pandèmia, permetent un augment més intens de la demanda interna i externa.

Pel que fa a l'**Orient Mitjà i Àsia Central**, ha estat l'única gran regió al món que ha experimentat un creixement més intens de l'activitat el 2022. Així, l'augment del PIB ha passat del 4,6% el 2021 al 5,3% el 2022. Aquest fenomen s'explica principalment per una evolució més favorable del creixement als països exportadors de petroli, com ara Aràbia Saudita (8,7% el 2022), els Emirats Àrabs Units (7,4%), Iraq (8,1%) i Qatar (4,2%).

Finalment, la disminució de l'activitat econòmica a l'**Amèrica Llatina i el Carib** ha estat generalitzada, passant del 7,0% el 2021 al 4,0% l'any 2022. Addicionalment, cal destacar que si bé el 2021 no va aconseguir recuperar els nivells previs d'activitat del 2019 (el primer any de pandèmia la contracció econòmica de la regió va ser del 6,8%), el 2022 sí que ha superat el PIB que tenia abans de la Covid-19.

En relació amb l'evolució dels **preus** al llarg del 2022, l'augment de les tensions inflacionistes ha estat la gran font de preocupació de les principals institucions econòmiques. Així, la inflació als països avançats ha escalat fins al 7,3% en mitjana anual, una magnitud que no s'observava en dècades. Addicionalment, l'augment dels preus encara ha estat més intens a l'eurozona (8,4% el 2022), molt lluny de l'objectiu del 2% a mitjà termini establert pel Banc Central Europeu (BCE). Aquest fort repunt dels preus ja es va iniciar l'any 2021, però el 2022 ha mantingut una tendència alcista fins a superar els dos dígits en algunes economies durant els pitjors mesos de la crisi energètica.

Cal destacar que l'origen d'aquest episodi inflacionista ha estat essencialment d'oferta, principalment per l'augment dels preus de l'energia (carburants, gas i electricitat) i dels aliments. Com a resposta a aquest increment de preus, els salaris també han augmentat, tot i que bastant menys que la inflació. Com a resultat d'aquest increment dels costos de producció (energia i matèries primeres, salaris, etc.) , les empreses han respost amb un augment gradual dels seus preus de venda. Aquest fenomen ha provocat un increment progressiu de la inflació subjacent (la que exclou els preus de l'energia i els aliments no elaborats de la cistella de l'IPC), obligant als principals bancs centrals mundials a endurir la seva política monetària.

De cara les **previsions de PIB per al 2023 i 2024**, és important destacar que en les projeccions d'abril del 2023

Quadre 1.1
Principals indicadors econòmics mundials
 Taxes de variació anual (en %)

	2019	2020	2021	2022	2023(P)	2024(P)
PIB real						
Món	2,8	-2,8	6,3	3,4	2,8	3,0
Països avançats	1,7	-4,2	5,4	2,7	1,3	1,4
Estats Units	2,3	-2,8	5,9	2,1	1,6	1,1
Canadà	1,9	-5,1	5,0	3,4	1,5	1,5
Japó	-0,4	-4,3	2,1	1,1	1,3	1,0
Zona Euro	1,6	-6,1	5,4	3,5	0,8	1,4
Alemanya	1,1	-3,7	2,6	1,8	-0,1	1,1
França	1,9	-7,9	6,8	2,6	0,7	1,3
Itàlia	0,5	-9,0	7,0	3,7	0,7	0,8
Espanya	2,0	-11,3	5,5	5,5	1,5	2,0
Regne Unit	1,6	-11,0	7,6	4,0	-0,3	1,0
Països emergents i en desenvolupament	3,6	-1,8	6,9	4,0	3,9	4,2
Europa emergent	2,5	-1,6	7,3	0,8	1,2	2,5
Rússia	2,2	-2,7	5,6	-2,1	-0,7	1,3
Àfrica subsahariana	3,3	-1,7	4,8	3,9	3,6	4,2
Amèrica Llatina i Carib	0,2	-6,8	7,0	4,0	1,6	2,2
Brasil	1,2	-3,3	5,0	2,9	0,9	1,5
Àsia emergent	5,2	-0,5	7,5	4,4	5,3	5,1
Índia	3,9	-5,8	9,1	6,8	5,9	6,3
Xina	6,0	2,2	8,4	3,0	5,2	4,5
Orient Mitjà i Àsia Central	1,6	-2,7	4,6	5,3	2,9	3,5
IPC, mitjana anual						
Països avançats	1,4	0,7	3,1	7,3	4,7	2,6
Estats Units	1,8	1,2	4,7	8,0	4,5	2,3
Canadà	1,9	0,7	3,4	6,8	3,9	2,4
Japó	0,5	0,0	-0,2	2,5	2,7	2,2
Zona Euro	1,2	0,3	2,6	8,4	5,3	2,3
Alemanya	1,4	0,4	3,2	8,7	6,2	3,1
França	1,3	0,5	2,1	5,9	5,0	2,5
Itàlia	0,6	-0,1	1,9	8,7	4,5	2,6
Espanya	0,7	-0,3	3,0	8,3	4,3	3,2
Regne Unit	1,8	0,9	2,6	9,1	6,8	3,0
Països emergents i en vies de desenvolupament	5,1	5,2	5,9	9,8	8,6	6,5
Volum del comerç mundial	1,0	-7,8	10,6	5,1	2,4	3,5
Exportacions						
Països avançats	0,5	-6,3	9,9	3,4	2,4	2,9
Països emergents i en desenvolupament	-0,6	-1,2	11,8	1,5	0,4	3,7
Importacions						
Països avançats	0,6	-5,7	11,0	5,2	1,1	2,6
Països emergents i en desenvolupament	-0,1	-5,7	12,3	2,2	2,3	4,1
Preus de les matèries primeres						
Petroli (euros)	-5,4	-33,3	59,9	56,3	-24,7	-5,0
Matèries primeres sense combustibles (euros)	6,2	4,5	21,9	20,6	-3,6	-0,2

(P) Previsions

Font: FMI. World Economic Outlook, abril 2023

l'FMI ha mantingut quantitativament l'escenari de creixement per a l'economia mundial respecte a les de l'informe del gener del 2022. Així, en les previsions del mes d'abril la institució preveu un creixement del 2,8% per al conjunt del 2023 i del 3,0% l'any 2024 (una dècima menys en cada període respecte a l'escenari anterior). No obstant això, l'informe alerta que els riscos a la baixa predominen, argumentant que la inflació es mantindrà més elevada i serà més persistent del que s'havia previst inicialment. En aquest sentit, segons la institució l'augment dels preus a nivell mundial no se situarà al voltant del 2% fins al 2025. Fruit d'aquesta revisió, l'FMI considera que els tipus d'interès també romandran elevats més temps del previst, un fet que podria ocasionar episodis puntuals d'inestabilitat financera durant els propers trimestres.

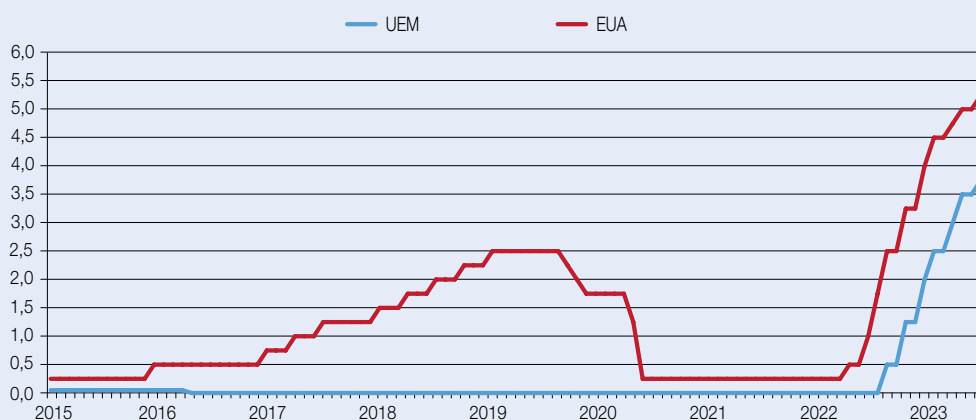
Tal i com s'ha destacat anteriorment, l'augment històric de la inflació durant el 2022 ha obligat a un canvi de rumb molt intens de la **política monetària**. Concretament, el Consell de Govern del BCE va decidir el mes de juliol del 2022 augmentar (en 50 punts bàsics) tots els tipus d'interès de referència, per primer cop des de l'any 2011. Addicionalment, la institució va aprovar al setembre i al novembre dos pujades consecutives de 75 p.b., i una altra de 50 p.b. abans de finalitzar el 2022. Per tant, el tipus d'interès que paguen els bancs quan demanen prestat al BCE (*Main Refinancing Operations*) va passar del 0% a principis de juliol del 2022 al 2,5% el mes de desembre. Finalment, durant els primers mesos del 2023 la institució ha prosseguit la seva senda d'augment del tipus d'interès, amb tres pujades addicionals (dos de 50 punts bàsics i una de 25 punts bàsics), situant-lo en el 3,75% a principis de maig.

Més enllà del dràstic canvi de rumb en relació amb els tipus d'interès nominals, la institució també va decidir finalitzar el març del 2022 l'anomenat *Pandemic Emergency Purchasing Programme* (PEPP), un programa massiu de compres de deute sobirà i privat (amb un import total d'1,85 bilions d'euros) aprovat amb l'objectiu d'evitar un fort augment dels costos de finançament dels estats i les empreses. Addicionalment, cal recordar que en el cas del programa *Asset Purchase Programme* (APP), implementat pel BCE per fer front a la crisi del deute sobirà als països perifèrics de l'eurozona, també va arribar a la seva fi el passat mes de juliol del 2022.

A l'altra banda de l'Atlàntic, l'evolució dels tipus d'interès de la Reserva Federal (FED) ha seguit una trajectòria relativament similar a la del BCE, tot i que en el primer cas l'enduriment de la política monetària va començar a principis del 2022 i encara ha estat més intens ([gràfic 1.3](#)). Així, el tipus de referència de la FED va assolir l'interval 5,00%-5,25% el mes de maig del 2023. Cal destacar que la resposta més agressiva de la política monetària en el cas dels Estats Units té una explicació econòmica, atès que el mercat laboral de l'economia nord-americana està molt més tensionat (hi ha poques vacants de feina en termes relatius amb el nivell d'ocupació), un fet que està provocant un augment intens dels salaris nominals.

En relació amb la cotització del **tipus de canvi**, cal destacar la forta depreciació de l'euro enfront del dòlar estatunidenc des de començaments del 2021 fins a l'octubre del 2022 (el tipus de canvi dòlar/euro va arribar a situar-se per

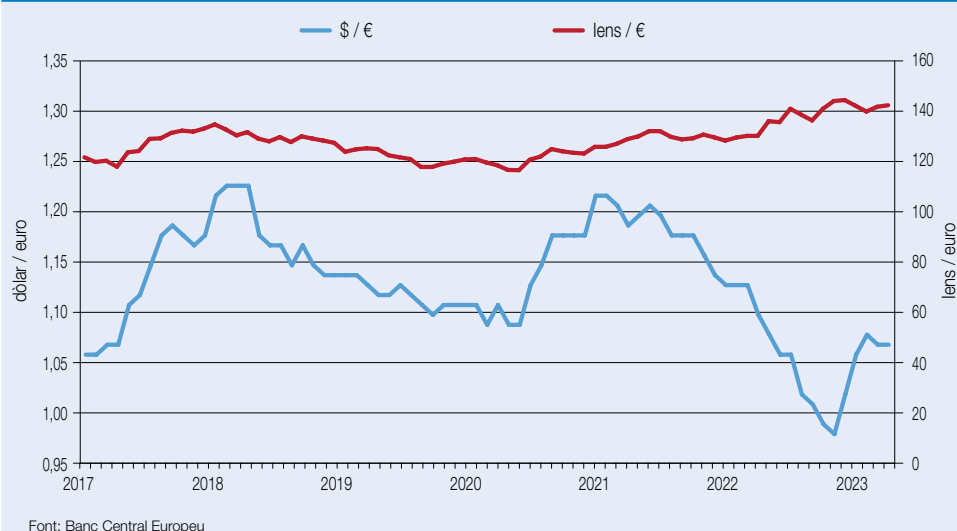
Gràfic 1.3
Tipus d'interès oficial del BCE i de la Reserva Federal
(en %)

Font: Banc d'Espanya

Gràfic 1.4
Evolució del tipus de canvi de l'euro

sota de la paritat durant els mesos de setembre i octubre). Els motius principals d'aquesta evolució són l'augment de incertesa econòmica, un fet que generalment provoca una apreciació del dòlar al ser considerat com un dels actius refugi per excel·lència a nivell mundial (i amb un retorn superior del seu deute públic en comparació amb molts països de l'eurozona). Addicionalment, el major enduriment de la política monetària de la FED i la reacció tardana del BCE també va propiciar un debilitament de l'euro enfront al dòlar. No obstant això, cap a finals del 2022 el ràpid augment dels tipus d'interès a l'eurozona va provocar una forta apreciació de l'euro, situant la cotització dòlar/euro durant els primers mesos del 2023 en nivells similars al de març de l'any 2022.

Finalment, en relació amb l'evolució de la cotització euro/iens, cal destacar que la tendència segueix sent d'apreciació gradual de l'euro, un fet que s'explica per la política monetària ultraexpansiva del banc central japonès i les baixes perspectives de creixement de la regió (gràfic 1.4).

Com s'ha explicat anteriorment, una de les variables que ha incidit de forma crucial sobre l'evolució de la conjuntura econòmica mundial durant els anys 2021 i 2022 ha estat el preu del petroli. Després de registrar una caiguda històrica durant els mesos més durs de la pandèmia (primer i segon trimestre del 2020), la cotització del cru va augmentar progressivament, fins a situar-se en els 122,7 dòlars el barril el juny del 2022, una magnitud que no s'assolia des del 2012. Un dels motius principals d'aquesta tendència alcista és la

recuperació de la demanda fruit del retorn gradual a la lliure mobilitat. A més, l'OPEP i els seus aliats també han contribuït a mantenir un nivell de preus del petroli alt mitjançant el manteniment d'un volum de producció de cru artificialment moderat. No obstant això, l'esclat de la guerra a Ucraïna a finals de febrer va disparar el preu del petroli durant els mesos posteriors a l'inici del conflicte. Un cop superada la incertesa inicial, el preu del petroli va flexionar a la baixa fins a assolir els nivells previs a la invasió de l'exèrcit rus (gràfic 1.5).

Els diferents **mercats borsaris** han seguit un perfil molt similar durant el 2022, més enllà de les turbulències específiques en cada parquet. Aquest patró s'ha caracteritzat per un descens progressiu dels principals índexs borsaris per un augment de la incertesa econòmica fruit de les elevades tensions inflacionistes, un fet que ha provocat una correcció a la baixa de borsa degut a l'enduriment de la política monetària dels principals bancs centrals mundials. No obstant això, els darrers mesos del 2022 les borses han recuperat part del terreny perdut perquè la inflació general ha mostrat símptomes d'haver assolir el seu màxim, un factor que ha provocat un cert optimisme moderat en els mercats financers. Addicionalment, l'augment de la inestabilitat financera durant els primers mesos del 2023 (amb episodis com la fallida del Silicon Valley Banc als Estats Units i el rescat de Credit Suisse a Europa) ha suposat un toc d'atenció per als bancs centrals. Si bé la FED i el BCE han reiterat el seu compromís per complir el seu mandat (estabilitat de preus), els mercats preveuen que l'augment

Gràfic 1.5
Evolució del preu del petroli Brent
(dòlars USA/barril)

dels tipus d'interès serà més contingut del previst de cara els propers trimestres.

2. Economia espanyola

L'any 2022 l'economia espanyola ha registrat un creixement del **Producte Interior Brut** del 5,5%, segons dades de comptabilitat nacional de l'INE. Aquesta xifra, d'una magnitud idèntica a la del 2021, suposa un avenç important de l'activitat econòmica, encara influenciada per la recuperació postpandèmia.

El dinamisme de l'economia espanyola ha estat clarament superior a la mitjana de l'eurozona el 2022 (3,5%). En part, aquest fenomen s'explica perquè el PIB en aquesta regió només va caure un 6,4% el 2020 (l'efecte base és menor), una contracció clarament inferior a la que va registrar Espanya (-11,3%). Per tant, si es compara la dada de creixement econòmic de l'economia espanyola el 2022 amb la dels seus homòlegs europeus, la valoració no és tan positiva atès que es pot concloure que el procés de recuperació de l'economia espanyola està sent més lent. Una implicació directa d'aquest fenomen és que el 2022 la zona euro ha registrat un nivell d'activitat que és un 2,3% superior al que tenia abans de la Covid-19. En canvi, el PIB d'Espanya l'any 2022 s'ha situat 1,4 p.p. inferior al 2019 en mitjana anual.

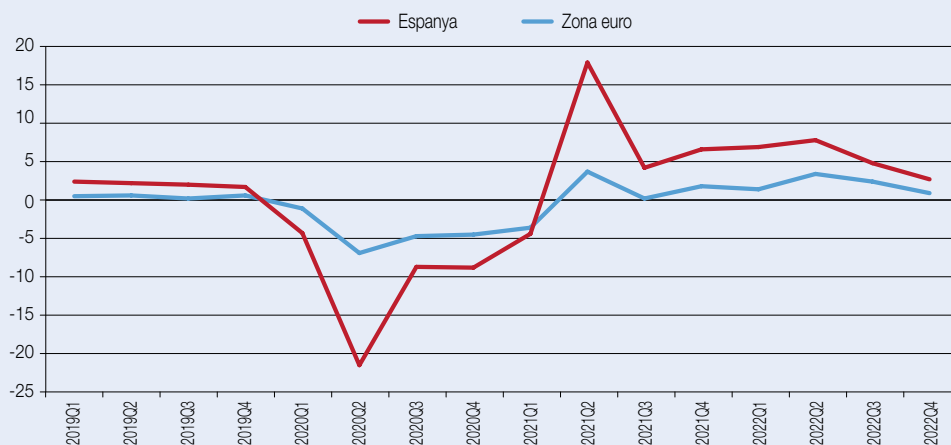
Pel que fa al comportament trimestral del PIB de l'economia espanyola, la taxa de creixement interanual ha seguit una trajectòria de barret asimètric. En el primer trimestre del

2022 l'activitat econòmica en termes interanuals va augmentar més intensament (6,9%) en relació amb el trimestre anterior malgrat l'impacte de la cinquena onada del coronavirus (amb efectes més continguts sobre l'activitat). Addicionalment, la retirada de les restriccions a l'activitat va propiciar un fort creixement de l'activitat durant els mesos centrals de l'any, especialment durant el segon trimestre (7,8%). No obstant això, l'impacte negatiu de la crisi energètica fruit de la guerra a Ucraïna va provocar un alentiment progressiu de l'activitat, acabant l'any amb un increment interanual del PIB del 2,7% el quart trimestre del 2022.

Si comparem el perfil trimestral de l'activitat econòmica a Espanya en relació amb la mitjana dels països de l'eurozona, s'observa com el creixement més intens de l'economia espanyola el 2022 s'explica per un major dinamisme durant el conjunt de l'any, però amb un diferencial especialment elevat durant els mesos centrals de l'any. Així, el PIB interanual el segon i tercer trimestre va créixer un 4,4% i un 4,8% a la zona de l'euro (3,4 p.p. i 2,4 p.p. menys en comparació amb l'Estat, respectivament). En canvi, aquest diferencial positiu a favor de l'economia espanyola es va escurçar notablement el quart trimestre (0,9 p.p.), en part degut a un creixement més intens de la inflació a l'Espanya durant el segon semestre del 2022 ([gràfic 1.6](#)).

Respecte a la contribució dels diferents components a la variació del PIB de l'economia espanyola durant el 2022, l'expansió de la demanda interna és el principal factor que explica el creixement de l'activitat, amb una aportació 2,9 punts percentuals (el que representa més de la meitat de

Gràfic 1.6
Evolució del PIB a Espanya i la zona euro
(taxes de variació interanual, en %)

Font: Eurostat

l'augment del PIB). A més, la demanda externa també ha contribuït positivament amb 2,6 punts (una dinàmica clarament positiva en comparació amb l'aportació 0,3 punts el 2021), tendència que s'explica especialment per la recuperació intensa del turisme estranger i pel creixement històric de les exportacions de béns (22,9% a preus corrents).

Dins la demanda interna, el consum de les llars ha estat el motor de la recuperació econòmica el 2022. Tot i que en termes interanuals el seu creixement ha estat inferior al del PIB (4,4% enfront al 5,5%), l'elevat pes d'aquest component (representa el 55,8% del PIB l'any 2022) ha propiciat que la seva contribució sigui de 2,5 punts percentuals. El fort augment del consum de les famílies s'explica, en primer lloc, pel dinamisme del mercat laboral i, en segon lloc, per l'eliminació total de les mesures restrictives a l'activitat econòmica i l'elevat estalvi embassat durant la pandèmia. Tot i així, cal matissar que el consum de les llars (en volum) encara no s'ha recuperat en relació amb els nivells previs a la Covid-19.

Adicionalment, la inversió també ha tingut un comportament positiu però menys dinàmic que el conjunt del PIB, amb un augment de la formació bruta de capital del 3,1% l'any 2022. A més, cal destacar que l'aprovació de 22.000 milions d'euros provinents dels Next Generation EU també han suposat una aportació addicional de recursos.

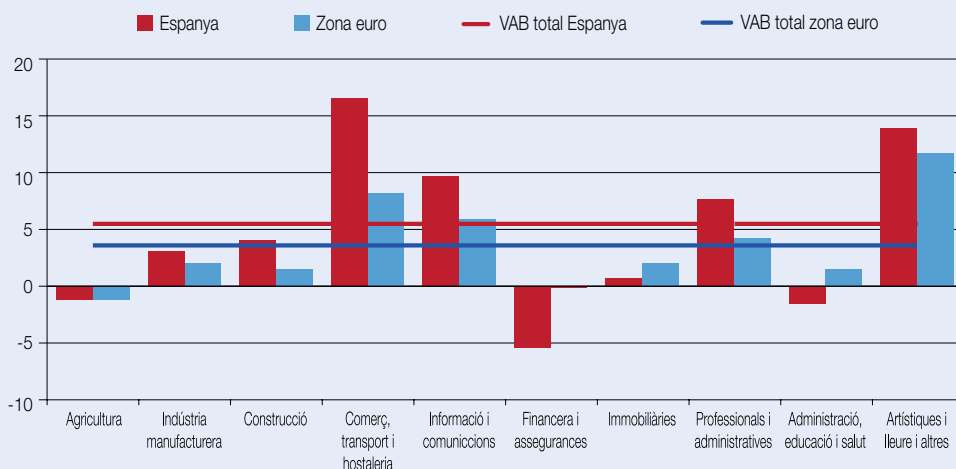
Quant al consum públic, aquest és l'únic component que ha registrat un descens, del -0,7%, una xifra clarament

inferior a l'avenç del 2021 (1,4%). És important destacar que el 2020 i 2021 el consum públic va augmentar de forma extraordinària per fer front a l'impacte de la pandèmia (contractació de professionals, despesa sanitària, ajudes públiques, etc.) i, per tant, el descens del 2022 cal entendre'l dins aquest context.

Finalment, l'any 2022 l'economia espanyola ha tornat a experimentar un superàvit exterior, amb una capacitat de finançament positiva enfront a l'exterior per desè any consecutiu, per un import de 25.000 milions d'euros, que equival a l'1,9% del PIB del 2022 (una magnitud idèntica a la de l'any anterior). Tot i així, és important matissar que el superàvit exterior encara es troba lluny d'assolir les magnituds prèvies a la pandèmia (el 2019 va significar el 2,4% del PIB).

Pel costat de l'oferta, el [gràfic 1.7](#) permet comparar l'evolució del **Valor Afegit Brut** (VAB) per sectors a Espanya amb la zona euro. El primer element a remarcar és que l'evolució del VAB el 2022 ha estat clarament superior a l'economia espanyola (5,5%) en comparació amb la mitjana dels països de la UEM (3,5%). En segon lloc, el principal sector que explica bona part del diferencial de creixement en favor de d'Espanya és el comerç, el transport i l'hostaleria. Concretament, mentre que a Espanya el sector ha experimentat un increment del VAB del 16,5% el 2022, a la UEM ha augmentat la meitat (8,2%). Adicionalment, l'economia espanyola també ha experimentat un creixement força més significatiu al sector TIC, les activitats pro-

Gràfic 1.7
Evolució del VAB per activitats, 2022
(taxes de variació interanual, en %)

Font: Eurostat

professionals, la construcció i les activitats artístiques i de lleure. Per contra, han crescut menys que al conjunt de la zona euro, el sector financer, les activitats immobiliàries i aquelles vinculades amb el sector públic (administració, educació i salut).

L'evolució dels **preus del consum** ha estat una de les variables macroeconòmiques més analitzades i que més preocupació ha generat entre les principals institucions econòmiques. Cal matissar que al llarg del 2021 la inflació ja va seguir una evolució creixent i va superar àmpliament l'objectiu del BCE a finals d'any. Així, al desembre del 2021 ja s'enfilava fins al 6,6% i 5,0% a Espanya i a l'eurozona, respectivament (gràfic 1.8). Tot i així, el 2022 la inflació ha assolit màxims històrics, superant els dos dígitos en els pitjors mesos de la crisi energètica.

Els motius d'aquesta escalada inflacionista són essencialment tres: en primer lloc, per un augment sense precedents del preu del component energètic (carburants, gas, i electricitat), inicialment propiciat per una forta reactivació de la demanda agregada i un racionament de l'oferta de cru. No obstant això, l'impacte de la crisi energètica provocada per la invasió de l'exèrcit rus a Ucraïna va empitjorar aquest fenomen, impulsant el preu del gas i de l'electricitat fins a nivells històricament molt elevats. En segon lloc, l'augment del preu de les matèries primeres (especialment els aliments no elaborats) també ha jugat un paper molt rellevant durant el segon semestre del 2022. Finalment, l'increment intens del consum privat (en part gràcies a l'es-

talvi acumulat durant la pandèmia) i la inversió (millora de les expectatives econòmiques del teixit empresarial) durant bona part del 2022 ha provocat un augment de la demanda agregada, un factor que també ha contribuït a pressionar els preus a l'alça.

En el conjunt de l'any 2022 la inflació s'ha situat en el 8,3% a l'economia espanyola, molt lluny del -0,3% del 2020. Si comparem l'evolució de la inflació harmonitzada a Espanya amb el conjunt de la zona euro s'observa una tendència similar, tot i que l'eurozona presenta una dinàmica endarrerida respecte a l'economia espanyola (la inflació va començar a caure a Espanya a partir del setembre, i no va flexionar a la baixa fins al novembre a la UEM). Aquest fenomen s'explica, en part, degut a l'aprovació de l'excepció ibèrica que es va començar a implementar a l'estat espanyol a partir de mitjans de juny, amb l'objectiu de desacoblar l'augment del preu del gas en el mercat internacional i la factura elèctrica i de gas dels consumidors al nostre país.

La inflació subjacent, que exclou els elements més volàtils de l'IPC com són l'energia i els aliments no elaborats, també ha seguit una trajectòria clarament ascendent des de mitjans del 2021 (del 0,0% al juny del 2021 al 6,7% al desembre del 2022 en el cas d'Espanya). L'enquistament de la inflació subjacent europea en taxes superiors al 2% (objectiu del BCE a mitjà termini) ha situat a les autoritats monetàries en una posició molt difícil, obligant-les a emprendre mesures restrictives (elevant tipus d'interès i rebai-

jar les compres netes de deute sobirà) per fer front a l'escalada històrica dels preus. Aquest fet ha tingut un impacte negatiu sobre l'activitat a l'eurozona, que s'ha traslladat de forma molt visible amb un augment molt intens de l'Euribor (el tipus d'interès de referència dels bancs per a la concessió d'hipoteques). Així, si a principis del 2022 l'Euribor se situava en terreny negatiu (-0,5%), va tancar l'any 2022 al voltant de 3,3%.

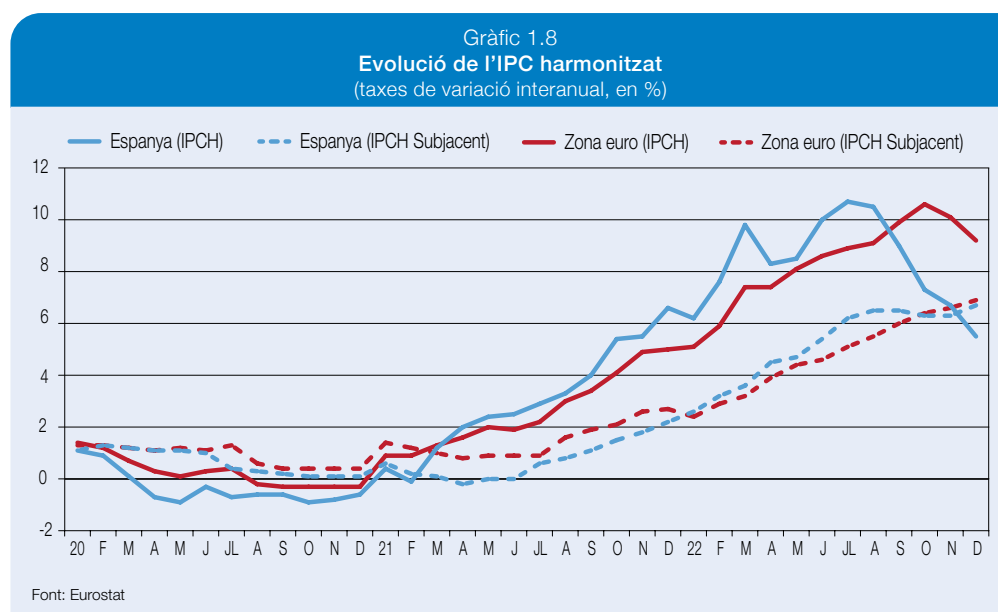
El **mercat laboral** ha estat una de les principals notícies positives durant el 2022. Així, el nombre d'afiliacions a la Seguretat Social va passar de 19,27 milions en mitjana anual el 2021 a més de 20 milions el 2022, el que representa un màxim històric d'afiliació i un creixement del 3,8% interanual. Aquesta xifra és clarament superior al 2,7% del 2021 i a les magnituds prèvies a la pandèmia (gràfic 1.9). Aquesta evolució tan positiva de l'ocupació s'explica per la retirada definitiva de les restriccions a l'activitat durant el 2022, així com l'aplicació dels ERTO des de l'inici de la pandèmia, un instrument que ha permès mantenir el lligam empresa i treballador (evitant la destrucció massiva d'ocupació com havia succeït en episodis de crisi anteriors). Adicionalment, les bones expectatives de les empreses vinculades a la recuperació de l'activitat econòmica a tots els sectors econòmics, i especialment al sector de la restauració, el comerç i l'oci ha incentivat l'augment de la contractació per part de les empreses.

Els sectors que han exhibit un comportament més dinàmic el 2022 han estat els serveis, amb un creixement del 4,6% (especialment els vinculats amb l'oci), seguit de la cons-

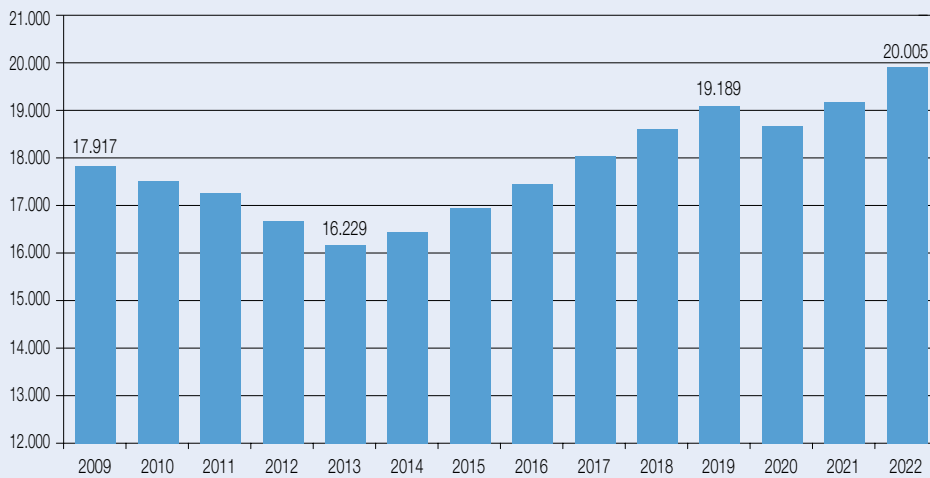
trucció (3,6%) i la indústria (2,3%). Finalment, l'afiliació a l'agricultura ha disminuït un 3,5%, una xifra que ha estat especialment negativa el 2022 (el sector pateix fortes oscil·lacions de la seva activitat per diversos factors, com ara les condicions climàtiques).

Segons les dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA), l'ocupació durant el 2022 ha augmentat un 3,1% a Espanya (617 mil ocupats més) respecte a l'any anterior, molt similar a l'increment del 3,0% experimentat l'any 2021. Un element important que cal destacar és l'impacte asimètric que la pandèmia va tenir sobre l'ocupació segons els diferents trams d'edat. Així, mentre l'ocupació va caure un 14,9% a Espanya entre el grup dels 16 als 24 anys el 2020, en el grup de 45 a 54 anys només ho va fer un -0,5%. En canvi, l'any 2022 els joves han protagonitzat una recuperació més intensa en termes relatius. Així, els grups dels 16 als 24 anys i dels 25 als 34 anys han experimentat un avenç del 14,5% i del 4,3%, clarament superior al dels grups d'edat entre 45 i 55 anys (3,0%) i majors de 55 anys (5,9%). En part, aquest fenomen s'explica per la reforma laboral aprovada l'any 2021, que ha permès reduir la contractació temporal i de la qual s'ha beneficiat més intensament els joves (que són els que tenen una major prevalença de contractes temporals).

En relació amb l'atur registrat, l'economia espanyola presentava més de 3,5 milions de desocupats l'any 2021 (més de 400 mil aturats més que l'any 2019). En canvi, el fort dinamisme del mercat laboral l'any 2022 ha permès reduir intensament el nombre de desocupats fins a situar-se lleu-

Gràfic 1.9
Evolució de l'ocupació al mercat laboral espanyol
Afil·liacions (milers)

Font: Idescat i Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

gerament per sota dels 3 milions, un fet que no s'assolia des del 2008 (abans de l'impacte de la bombolla immobiliària). Addicionalment, la taxa d'atur en mitjana anual s'ha situat en el 12,9% l'any 2022, una reducció molt important respecte al 14,8% de l'any anterior.

Pel que fa al **sector públic**, el dèficit públic durant el 2022 (sense incloure les ajudes financeres) s'ha situat en el 4,73% del PIB, 2,0 punts percentuals menys que el 2021 (4,81% si s'inclouen les "ajudes financeres" derivades del rescat bancari el 2012). Per tant, tot i que es tracta d'una magnitud de dèficit encara molt elevada, en part per l'enorme esforç pressupostari que s'ha hagut de fer per lluitar contra els efectes econòmics de guerra a Ucraïna (bonificació dels carburats, reducció dels importos de les factures d'electricitat i gas, bonificacions al transport públic, etc.), la xifra del 2022 suposa una reducció considerable (gràfic 1.10). Cal matissar, però, que bona part d'aquest descens s'explica pel fort creixement del PIB l'any 2022 i l'augment dels preus, que ha provocat un augment molt important de la recaptació impositiva.

En termes absoluts, el dèficit públic del conjunt de les administracions (sense incloure les ajudes financeres) ha passat dels 81.691 milions d'euros el 2021 als 62.809 milions el 2022, el que suposa una reducció de 18.882 milions (-23,1%). Aquesta intensa disminució del desfassament dels comptes públics s'explica per un creixement més intens dels ingressos que de les despeses. Concretament, mentre la recaptació total s'ha situat en els 570.521 milions

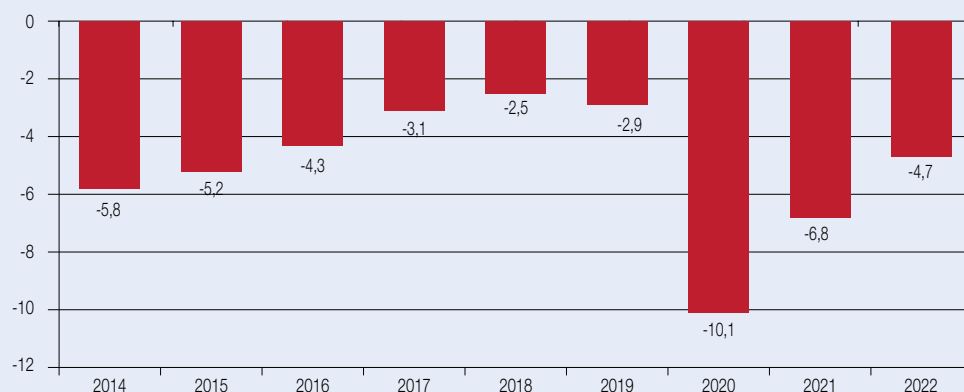
d'euros el 2022, el que suposa un increment del 8,1% respecte al 2021, les despeses han registrat un augment més moderat (3,8%), fins als 634.297 milions el 2022.

Malgrat que la dada de dèficit públic del 2022 segueix sent considerable, és important matissar que ha estat més positiva del que preveia inicialment el Govern de l'Estat. En particular, el compromís de l'Estat amb la Comissió Europea era tancar el 2022 amb un dèficit del 5,0% (recordem que des de l'inici de la pandèmia la institució europea va suspendre l'aplicació de les regles fiscals). L'evolució del dèficit públic ha sorprès positivament gràcies a l'elevat creixement econòmic i al fort dinamisme del mercat laboral, un fet que ha permès augmentar notablement la recaptació fiscal (quadre 1.2).

Per nivells d'administració, l'administració central és el que explica l'any 2022 el gruix del dèficit públic, amb un nivell del 3,02% del PIB, o el que és el mateix, el 63,8% del dèficit total. Malgrat això, és important remarcar que aquest fet s'explica perquè l'administració central és la que ha assumit el gruix del cost de les mesures extraordinàries per paliar la crisi inflacionista i els efectes de la guerra d'Ucraïna. Concretament, segons el Govern, sense aquestes mesures excepcionals el dèficit hagués estat 1,7 p.p. inferior i, per tant, s'hauria situat en el 3,0% (una xifra molt propera a la d'abans de la pandèmia).

Pel que fa a la Seguretat Social, el dèficit públic ha passat del -1,0% del PIB el 2021 al -0,45% el 2022, una reducció

Gràfic 1.10
Saldo dels comptes de les Administracions Públiques
(en % del PIB)

Font: Ministeri d'Hisenda

de més de cinc dècimes. Per tant, la xifra de dèficit ha estat pràcticament idèntica a la prevista inicialment pel Govern de l'Estat (-0,5%). Aquesta evolució positiva s'explica principalment pel sòlid creixement dels ingressos (2,4%) i, en menor mesura, per la reducció de les despeses (-0,6%). Pel costat dels ingressos, la tendència positiva s'explica per la bona evolució del mercat laboral, fet que ha generat un increment dels ingressos per cotitzacions socials del 5,1%. Per la banda de la despesa, la reducció d'ajudes destinades a mitigar l'impacte de la pandèmia (ERTOs, ajuts a autònoms, augment de les prestacions d'atur, etc.) ha permès compensar l'augment de la despesa en pensions (5,1%).

En relació amb les comunitats autònomes, el dèficit públic en proporció al PIB ha estat del -1,14% (lleugerament per

sobre de l'objectiu de l'1%), i més d'un punt percentual superior en comparació amb l'any 2021. El factor principal que explica l'augment del dèficit de les comunitats autònomes és la reducció d'ingressos extraordinaris vinculats a la pandèmia transferits al marge del sistema de finançament, malgrat que les transferències del sistema de finançament han augmentat un 4,0% el 2022. Així, en el seu conjunt els recursos no financers han disminuït un 1,0%, mentre que les despeses no financeres han augmentat un 5,4%.

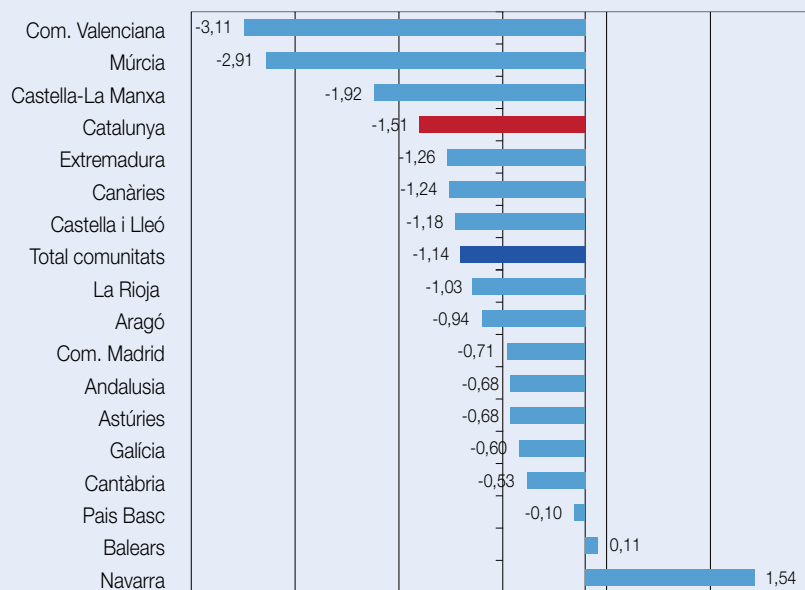
Finalment, les corporacions locals han experimentat un saldo fiscal negatiu després de nou anys consecutius de saldos positius. L'any 2022 el dèficit públic registrat pel conjunt d'administracions locals ha estat del -0,12% del PIB. Pel que fa als ingressos, els recursos no financers van augmentar un 7,7% (fins als 87.508 milions) fruit de la mi-

Quadre 1.2
Saldo de les Administracions Públiques
(en % del PIB)

	2019	2020	2021	2022	Previsió 2022
Administració Central ¹	-1,32	-7,51	-6,01	-3,02	-3,5
Comunitats Autònomes	-0,57	-0,22	-0,05	-1,14	-1,0
Corporacions Locals	0,30	0,26	0,29	-0,12	0,1
Seguretat Social	-1,27	-2,62	-1,00	-0,45	-0,5
Total Administracions Públiques¹	-2,86	-10,08	-6,77	-4,73	-5,0
Ajudes financeres	0,00	-0,19	-0,10	-0,07	-
Total Administracions Públiques	-2,86	-10,27	-6,87	-4,81	-5,0

¹ Excloent l'ajuda financera
Font: Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

Gràfic 1.11
 Dèficit (-) o superàvit (+) fiscal de les comunitats autònomes. Any 2022
 (en % del PIB)

Font: Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

llora de la recaptació dels impostos degut a la recuperació de l'activitat econòmica. Aquesta millora ha estat superada amb escreix pel fort augment de la despesa (14,6%). Malgrat això, el Ministeri d'Hisenda ha alertat que aquest saldo negatiu és degut a raons tècniques, atès que les corporacions locals han registrat una liquidació negativa el 2022 (l'any 2020 l'Estat va mantenir inalterades les transferències malgrat el descens dels ingressos).

En relació amb el saldo pressupostari de les comunitats autònomes, cal destacar la important disparitat entre regions. En el cas de Catalunya, el dèficit públic l'any 2022 (-1,51% del PIB) s'ha situat clarament per sobre de la mitjana (-1,14%), sent la quarta comunitat amb un nivell de dèficit en percentatge del PIB més elevat (per darrera de la Comunitat Valenciana, Múrcia i Castella-La Manxa). L'altra cara de la moneda han estat les comunitats forals (Navarra amb un superàvit de l'1,54% i el País Basc amb un dèficit de només el 0,10%), així com les Illes Balears (0,11%) (gràfic 1.11).

El **deute públic** al conjunt d'administracions espanyoles ha pujat fins a 1,5 bilions d'euros a finals del 2022, el que equival al 113,2% del PIB en el quart trimestre del 2022, 4,9 p.p. menys que el mateix trimestre de l'any anterior. Per tant, tot i que el deute públic en termes monetaris ha augmentat un 5,3% interanual el quart trimestre del 2022,

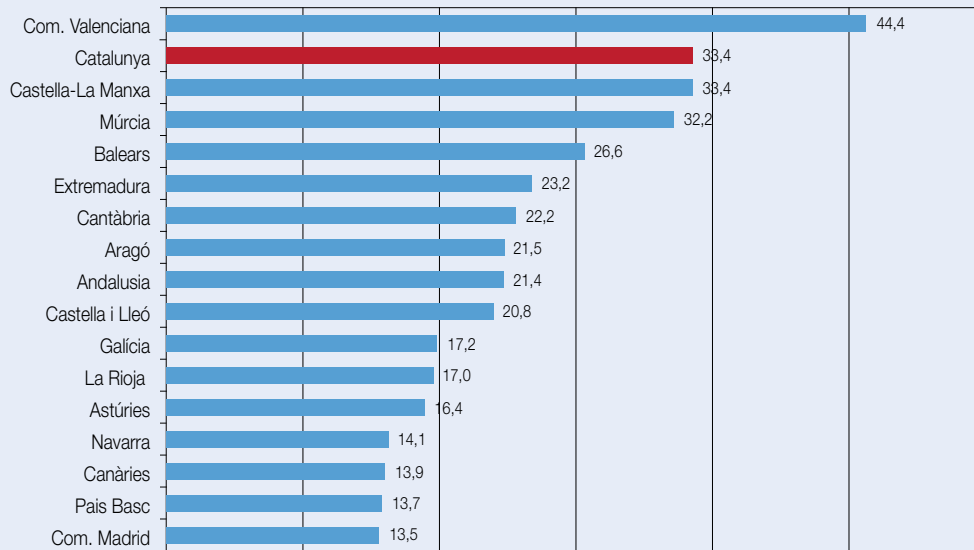
la ràtio de deute públic ha disminuït. El motiu és que el creixement del PIB (a preus corrents) ha incrementat un 10,0% a l'economia espanyola l'any 2022, clarament superior a l'augment nominal del deute públic.

Per nivells, l'administració central va assolir un nivell de deute públic del 106,1% del PIB en l'últim trimestre del 2021, una xifra que s'ha reduït fins al 102,4% en el mateix període del 2022. En el cas de la Seguretat Social, el deute a finals del 2022 s'ha situat en el 8,0% del PIB, una dècima inferior al mateix trimestre del 2021. A més, cal destacar que en els últims tres anys el deute de la Seguretat Social ha augmentat considerablement (4,4% el 2019), fet que s'explica per factors conjunturals (caiguda dels ingressos fruit de les exoneracions de les quotes als afectats per ERTO) i estructurals (increment de les prestacions contributives vinculades als augments de l'IPC, augment del nombre de pensionistes i de la pensió mitjana). Pel que fa al conjunt de les comunitats autònomes, la seva ràtio de deute sobre el PIB ha disminuït en 2,0 p.p. (25,9% el 2021 al 23,9% el 2022). Finalment, el deute de les corporacions locals s'ha situat en l'1,7% del PIB el quart trimestre del 2022, una dècima menys que al mateix trimestre de l'any anterior.

La comparativa per comunitats autònomes mostra que Catalunya se situa en segona posició (empatada amb Cas-

Gràfic 1.12
Deute públic de les comunitats autònomes. Any 2022*
(en % del PIB)

*dades del quart trimestre
Font: Banc d'Espanya

tella-La Manxa) pel que fa al deute públic com a percentatge del PIB (33,4% en el quart trimestre del 2022), només per darrera de la Comunitat Valenciana (44,4%). En l'altre extrem, les regions que presenten uns comptes públics més sanejats són la Comunitat de Madrid (13,5%), País Basc (13,7%), Canàries (13,9%) i Navarra (14,1%) (gràfic

1.12). Pel que fa a la variació de la ràtio de deute respecte a l'últim trimestre del 2021, totes les comunitats han aconseguit reduir de forma més o menys significativa el seu deute públic en percentatge del PIB. Concretament, a Catalunya la ràtio de deute públic ha disminuït en 2,5 p.p. (cinc dècimes més que la mitjana).

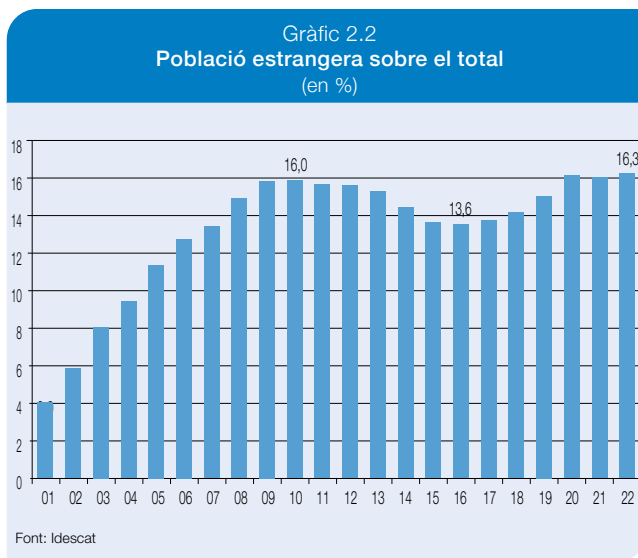
ECONOMIA CATALANA

1. Població

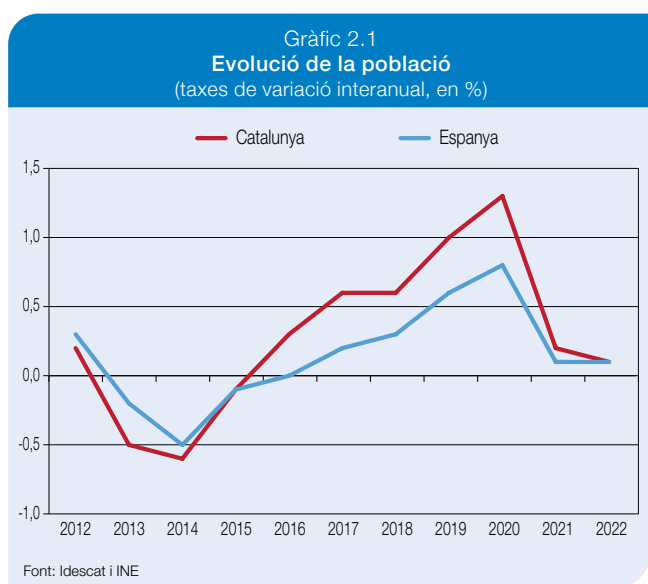
El 2022 la **població** catalana ha augmentat per setè any consecutiu, després del parèntesi de descens demogràfic entre el 2013 i 2015. Malgrat això, cal destacar la desacceleració del creixement de la població l'any 2022 (0,1% a Catalunya, una dècima inferior a l'any passat) i 2021, essencialment per l'impacte que ha tingut la Covid-19 sobre la mortalitat. En aquest sentit, cal matissar que el motiu que explica la forta desacceleració a partir del 2021 (i no el 2020) és perquè les dades provenen del Padró Municipal d'Habitants de l'INE, que recullen anualment el cens de població a 1 de gener. Per tant, l'estadística de població del 2020 no reflecteix el veritable impacte de la pandèmia per al conjunt de l'any. En qualsevol cas, el nombre total de persones residents a Catalunya ha arribat a 7.747.709 a 1 de gener del 2022, 7.951 habitants més que un any abans, assolint una nova xifra rècord d'habitants. Pel que fa a l'evolució dels últims anys, cal tenir en compte que en els tres anys de descens (2013-2015) la població catalana es va reduir en 90.644 habitants, mentre que en els set anys de recuperació (2016-2022) l'augment acumulat ha estat de 322.955 persones. En taxes de variació, l'augment de la població resident a Catalunya el 2022 ha estat idèntica a la registrada per al conjunt de la població espanyola (0,1%) (gràfic 2.1).

Per edats, l'increment de la població entre l'1 de gener del 2021 i del 2022 ha estat protagonitzada pels grups

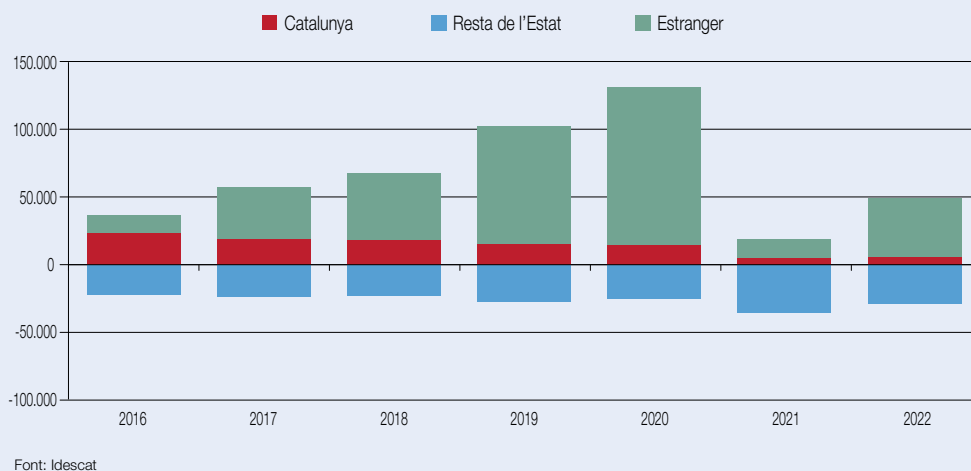

de persones d'entre 40 i 59 anys i d'entre 60 i 79 anys, que representen el 31,1% i el 19,5% de la població total, respectivament, degut a un envelliment demogràfic progressiu. La població en aquestes franges d'edat ha augmentat en 7 i 29 mil persones, el que suposa un increment del 0,3% i l'1,9% en cada grup d'edat, respectivament. A més, l'augment de la població de 80 anys o més només ha augmentat un 0,1% el 2022, un registre clarament inferior al d'anys previs a la pandèmia (1,0% el 2019 i 1,3% el 2020). Addicionalment, la població jove (de 20 a 39 anys) i de menor edat (0 a 19) han experimentat una variació negativa el 2022, del -0,6% i -1,0%, respectivament. Aquest fet s'explica essencialment per un descens estructural de la fecunditat i la menor arribada d'immigració jove durant els anys de la pandèmia.

El creixement demogràfic que està vivint Catalunya en els darrers anys s'explica, en gran mesura, per l'augment de la població de nacionalitat estrangera. Així, el 2022 la població estrangera (això és, sense la nacionalitat espanyola) ha augmentat en 21.145 persones, segons dades del Padró Municipal d'Habitants de l'INE. En termes absoluts, la població estrangera resident a Catalunya és d'1.271.810 habitants l'any 2022. Tal i com es pot veure al gràfic 2.2, la taxa d'estrangeria (percentatge de població estrangera sobre el total) es va reduir arrel de la darrera crisi econòmica, passant d'un màxim del 16,0% assolit el 2010 fins al 13,6% de l'any 2016, però des de 2017 ha iniciat una tendència novament a l'alça. Després del parèntesis del 2021,

Gràfic 2.3
Variació anual de la població resident a Catalunya per lloc de naixement
(en nombre de persones)

l'any 2022 el percentatge de població estrangera sobre el total de la població ha tornat a augmentar i ha assolit un nou rècord històric (16,3%).

La descomposició de l'evolució de la població resident a Catalunya atenent al seu lloc de naixement (no confondre amb nacionalitat) mostra un comportament diferenciat (gràfic 2.3). Mentre que la població nascuda a la resta de l'Estat disminueix un 2,4% respecte al 2021, seguint la mateixa tònica que els anys anteriors (en part degut al retorn dels jubilats al seu lloc de naixement), la població nascuda a Catalunya registra un creixement molt escàs (0,1%), idèntic al de l'any anterior. Finalment, la població nascuda a l'estranger resident a Catalunya ha augmentat un 2,7%, superior a l'increment de 2021 (0,9%) però molt per sota del creixement del 2019 (6,4%) i 2020 (7,9%). En termes absoluts, l'augment de la població total resident a Catalunya el 2021 s'explica pel fort creixement de la població resident nascuda a l'estranger (43.835 persones) i per la modesta contribució de la població nascuda a Catalunya (5.193), que ha compensat el descens de la població nascuda la resta de l'Estat (-29.088).

2. Activitat Econòmica

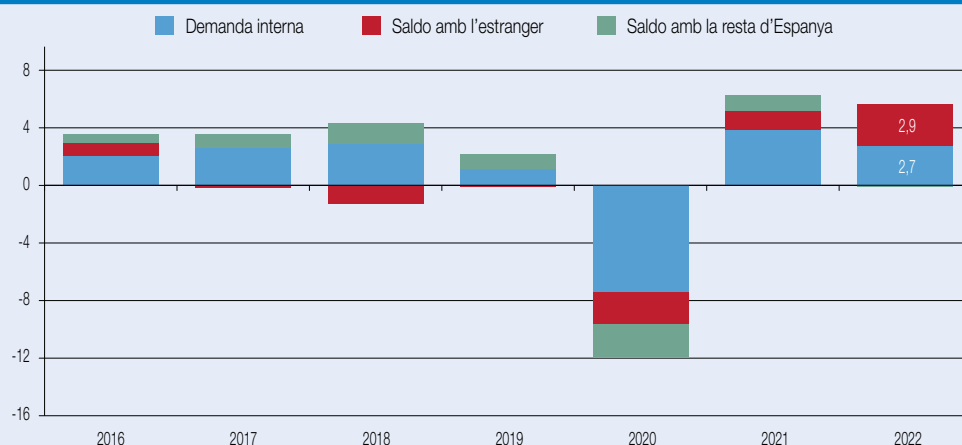
L'economia catalana va patir l'any 2020 la pitjor contracció econòmica (-11,9%) de la seva història en temps de pau com a conseqüència del SARS-CoV-2. El 2021 i 2022 han permès recuperar gradualment l'estil de vida que coneixiem abans de la pandèmia. Malgrat tot, si bé el 2021 la incertesa encara la va protagonitzar l'evolució de la pandèmia amb les

successives onades de coronavirus, el 2022 el gran risc per a la recuperació de l'economia ha estat l'elevada inflació, un factor que ha anat debilitant l'activitat econòmica al llarg de l'any.

El **PIB** ha augmentat un 5,5% el 2022 segons l'Idescat, un creixement que se suma al 6,2% registrat el 2021, tot i que encara està molt condicionat per la forta caiguda de l'activitat el 2020. Al llarg de l'any 2022, el PIB ha mostrat un perfil de recuperació positiu però decreixent, és a dir, amb variacions interanuals positives però cada cop de menor intensitat. Així, la taxa de variació interanual del PIB el primer trimestre de 2022 molt intensa (8,0%), influida per l'impacte negatiu de la tercera onada de coronavirus durant el primer trimestre del 2021. Malgrat això, la forta recuperació de l'activitat el 2021 sumat a l'impacte negatiu de les tensions inflacionistes l'any 2022 han provocat una desacceleració gradual del creixement PIB. En concret, el segon trimestre del 2022 es va situar en el 6,5%, assolint el 5,0% i el 2,7% en el tercer i quart trimestre de l'any, respectivament.

L'expansió del PIB s'ha produït gràcies a les aportacions positives tant de la demanda interna com de la demanda externa. Concretament, la contribució de la demanda interna ha estat de 2,7 p.p., una xifra molt elevada en termes històrics però inferior a la del 2021 (3,8 p.p.). Addicionalment, el sector exterior també ha passat d'una aportació molt negativa de 4,5 punts percentuals l'any 2020 a una contribució positiva de 2,8 punts el 2022. Cal matisar, però, que el component que ha contribuït positivament al creixement de l'activitat econòmica ha estat el saldo positiu amb l'estranger, amb una aportació de 2,9 p.p. el 2022

Gràfic 2.4
Contribucions al creixement del PIB a Catalunya
(en punts percentuals)

Font: Idescat

(molt superior a l'1,1 p.p. del 2021). El motiu primordial que explica aquesta millora és la intensa recuperació del turisme estranger a Catalunya (considerades com a exportacions dins el territori català). En concret, l'afluència de turisme estranger ha passat dels 5,8 milions el 2021 als 14,8 milions el 2022, el que representa un creixement del 156%. Tot i que aquesta dada és molt positiva, cal matissar que el turisme estranger encara no ha recuperat les xifres prèvies a la Covid-19 (el 2019 Catalunya va rebre 19,4 milions de

turistes). Finalment, el saldo amb l'Estat ha contribuït de forma lleugerament negativa (-0,1 p.p.) al creixement del PIB català el 2022 (gràfic 2.4).

Pel que fa al desglossament per components de la demanda interna, el **consum de les llars** (representa la meitat del PIB català) ha experimentat un creixement notable del 4,1% el 2022, i especialment elevat durant el primer trimestre (6,5%). No obstant això, el consum privat s'ha ressentit

Quadre 2.1
Evolució del PIB a Catalunya. Demanda
(taxes de variació interanual en volum, en %)

	2019	2020	2021	2022	2022			
					I trim.	II trim.	III trim.	IV trim.
PIB	2,0	-11,9	6,2	5,5	8,0	6,5	5,0	2,7
Demanda interna	1,2	-8,7	4,3	3,2	4,7	2,7	3,2	2,1
Consum llars	1,1	-12,2	5,5	4,1	6,5	3,2	3,7	3,1
Consum adm. públiques ¹	2,5	3,3	1,4	-0,1	0,2	-0,3	0,2	-0,4
Formació bruta de capital ²	0,6	-9,1	4,2	3,8	4,2	4,4	4,8	1,8
Béns equipament i altres actius	-3,0	-6,8	6,0	3,5	5,0	3,5	4,4	1,3
Construcció	6,5	-10,5	-0,5	4,8	3,7	6,0	6,3	3,3
Saldo exterior ^{3,4}	0,9	-4,5	2,4	2,8	3,9	4,1	2,2	0,9
Saldo amb l'estranger ⁴	-0,1	-2,2	1,3	2,9	2,7	5,2	1,9	1,8
Exportacions totals amb l'estranger	2,6	-22,8	15,2	14,0	15,6	20,7	12,7	7,5
Importacions totals amb l'estranger	3,3	-20,3	12,9	7,5	10,1	8,1	9,2	3,1

(1) Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.

(2) Inclou la variació d'existències.

(3) Inclou el saldo amb l'estranger i amb la resta d'Espanya.

(4) Aportació al creixement del PIB.

Font: Idescat. Comptes econòmics anuals de Catalunya (PIB)

a mesura que augmentaven les tensions inflacionistes (el quart trimestre creixia un 3,1%), provocant que l'augment en mitjana anual hagi estat inferior al creixement del PIB (5,5%). Addicionalment, cal destacar que el consum de les llars l'any 2022 encara no ha recuperat (en termes reals) els nivells previs a la pandèmia (el 2020 va caure un 12,2%), tot i el dinamisme del mercat laboral i l'estalvi forçós acumulat per les llars durant la pandèmia (quadre 2.1).

El **consum del conjunt d'administracions públiques** que operen a Catalunya s'ha pràcticament estancat el 2022, amb un descens del -0,1%. Aquesta evolució és clarament inferior als registres dels últims anys (3,3% el 2020 i 1,4% el 2021, respectivament). No obstant això, cal matissar que aquests dos anys es van caracteritzar per un fort augment de les despeses sanitàries i de gestió administrativa vinculada a la pandèmia, la contractació de professorat per cobrir l'augment extraordinari de baixes laborals, etc. Per tant, si bé l'any 2022 no s'ha produït un augmentat addicional del consum públic, ha suposat una consolidació de les despeses extraordinàries del 2020 i 2021.

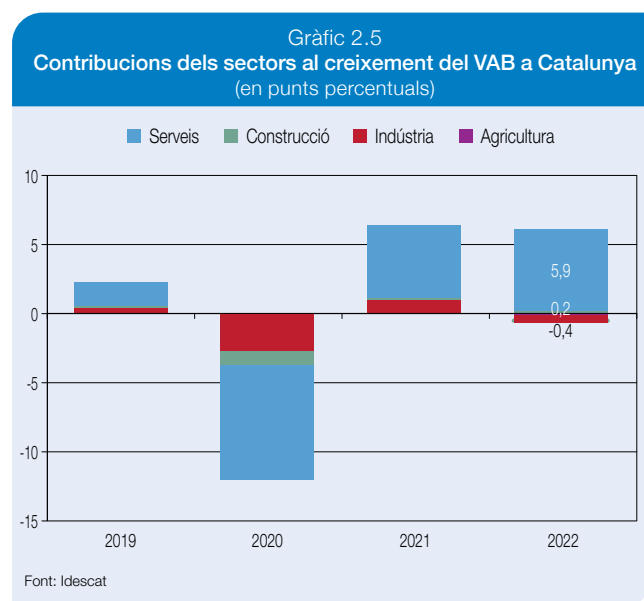
La **inversió** o formació bruta de capital també ha tingut en conjunt un comportament positiu el 2022, amb una variació interanual del 3,8% (lleugerament inferior al 4,2% de l'any anterior). Tot i així, cal destacar que malgrat aquest dinamisme la inversió ha crescut amb menor intensitat que el conjunt del PIB (5,5%). Un segon element que és important remarcar és que la formació bruta de capital l'any 2022 tampoc no ha recuperat el nivell previ a la Covid-10 (el 2020 va caure un 9,1%). Addicionalment, aquest procés de recuperació no ha estat uniforme segons el tipus d'inversió. Així, si bé el repunt de la inversió en béns d'equipament i altres actius ha estat del 3,5% el 2022, en l'àmbit de la construcció estat més intens (4,8%), tot i que cal matissar que aquest sector és el que més va patir les conseqüències de la pandèmia, amb una contracció del 10,5% el 2020 i del 0,5% el 2021.

Finalment, el **sector exterior** també ha contribuït de forma notable a la recuperació del PIB de l'economia catalana l'any 2022, amb 2,8 punts percentuals (quatre dècimes més que l'any anterior). Addicionalment, el component que explica aquesta dada positiva ha estat exclusivament el saldo amb l'estranger, que ha generat una aportació de 2,9 p.p. al creixement, compensant el saldo negatiu amb la resta d'Espanya (1 dècima). Cal recordar, a més, que el saldo d'exportacions de béns i serveis tant amb l'estranger com amb la resta de comunitats autònomes presenten superàvit. Concretament, l'any 2022 el saldo positiu amb

l'estranger va ser de 20.892 milions d'euros, el que suposa un creixement del 37,4% respecte al 2021. Quant al saldo amb la resta d'Espanya, va caure un 0,1% interanual el 2022, fins a situar-se en els 17.023 milions d'euros. En el seu conjunt, el saldo amb l'exterior ha estat positiu en 37.915 milions, el que implica un avenç del 17,0% respecte al 2021.

Pel costat de l'oferta, els serveis han estat el principal protagonista de la recuperació econòmica el 2022 degut al seu elevat pes relatiu (el 74,8% del Valor Afegit Brut total el 2022) i a l'intens rebot de l'activitat que ha experimentat després de la pandèmia (7,9%) (quadre 2.2). Concretament, la contribució positiva dels serveis al creixement del PIB ha estat de 5,9 punts percentuals (més que tot l'augment del VAB l'any 2022) (gràfic 2.5).

Un element a destacar és que la intensitat de la recuperació no ha estat homogènia entre els diferents subsectors dins els serveis. Mentre que el VAB del comerç, el transport i l'hostaleria ha augmentat un 14,6% interanual, en el cas de les activitats vinculades als serveis públics (administració, sanitat, educació i serveis socials) i les activitats immobiliàries i professionals han crescut un 1,7% i un 6,5%, respectivament. Els motiu essencial que explica aquesta discrepància és la retirada total de les restriccions a l'activitat i la mobilitat el 2022, un fet que ha propiciat una forta recuperació dels sectors vinculats a l'oci. Addicionalment, la intensa aflluència de turisme estranger també ha estat un fort impulsor de l'activitat econòmica en aquests sectors.

La construcció, el sector més afectat per la pandèmia en termes relatius (amb una caiguda del VAB del -19,2% el 2020) ha aconseguit créixer un 3,0% el 2021 i un 4,5% el 2022. Per tant, la construcció és, entre els grans sectors d'activitat, dels que presenta un nivell de recuperació inferior respecte als nivells previs a la Covid-19.

Per la seva banda, el creixement del VAB a la indústria ha disminuït un 2,0% el 2022, sent un dels sectors més perjudicats per la crisi de subministraments global i per l'augment dels costos energètics i de les matèries primeres. Finalment, a l'agricultura el VAB ha disminuït un 13,9% el 2022, un sector caracteritzat per patir fortes oscil·lacions de l'activitat econòmica per diferents casuístiques (condicions climàtiques, competència exterior, etc.).

A la **indústria**, l'índex de producció industrial (IPI) per al conjunt de sectors industrials ha augmentat un 0,6% interanual a Catalunya el 2022, una millora molt modesta en un context de fort creixement dels costos energètics i dels problemes de subministrament. A més, el procés de recuperació ha estat menys intens en comparació amb el del conjunt de l'Estat (2,4%), si bé cal matissar que l'avenç de la producció industrial a Catalunya el 2021 (8,3%) va ser més vigorosa que a Espanya (7,1%). Addicionalment, cal puntualitzar que en mitjana anual el nivell de producció industrial a Catalunya el 2022 s'ha situat un 1,3% per sota dels registre de l'any 2019.

És important remarcar que l'evolució de l'activitat industrial el 2022 ha estat força heterogènia per les diferents bran-

ques d'activitat. En un extrem, els productes farmacèutics (11,3%), la maquinària i equips mecànics (9,1%) i la producció de cautxú i matèries plàstiques (3,2%) són els sectors que han experimentat un creixement més intens. Per altra banda, el subministrament d'aigua (-7,7%), el tèxtil i de la confecció (-6,6%), així com el material de transport (-4,5%), les indústries extractives (-4,3%) i la metal·lúrgia i els productes metàl·lics (-2,4%) són les branques que han patit una contracció més severa.

Els factors que expliquen aquesta heterogeneïtat són diversos. En el cas dels productes farmacèutics, l'impacte de la pandèmia i l'envelliment progressiu de la població han impulsat un augment de la demanda d'aquests productes. A més, la reactivació de l'activitat econòmica ha propiciat un elevat creixement de la inversió per part del teixit empresarial l'any 2022, impulsant la producció de maquinària i equips mecànics. No obstant això, un sector que segueix immers en grans dificultats (no només per la pandèmia) és el del material de transport (sector automobilístic), que ha experimentat una disminució del 4,5% el 2022 en un context de canvis estructurals de la demanda i problemes en les cadenes de subministrament. Addicionalment, el sector tèxtil es veu afectat per un procés de forta competència exterior d'economies en vies de desenvolupament. Finalment, la metal·lúrgia i els productes metàl·lics s'han vist perjudicats per l'impacte dels costos energètics, un fet que ha obligat a una part del teixit productiu industrial a aturar temporalment la seva activitat en períodes de fort increment dels preus (gràfic 2.6).

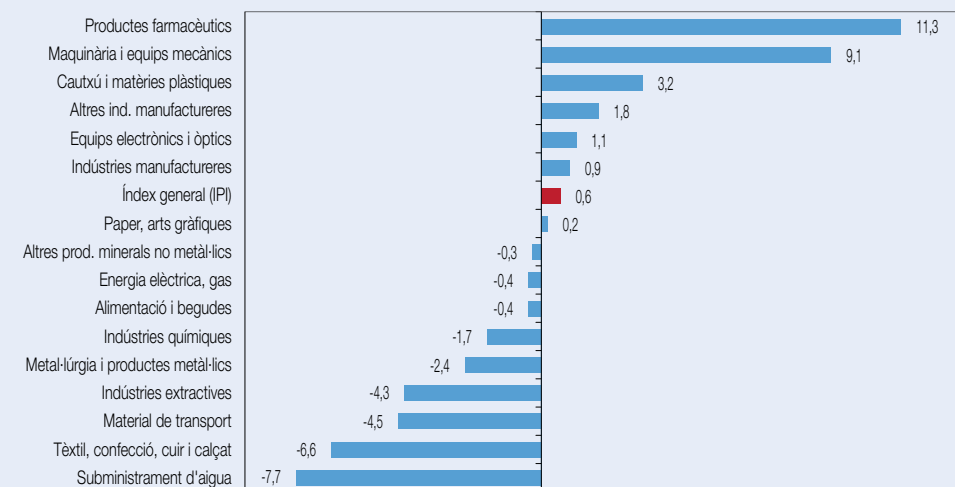
Quadre 2.2
Evolució del PIB a Catalunya. Oferta
(taxes de variació interanual en volum, en %)

	2019	2020	2021	2022	2022			
					I trim.	II trim.	III trim.	IV trim.
PIB	2,0	-11,9	6,2	5,5	8,0	6,5	5,0	2,7
Valor afegit brut	2,2	-12,0	6,5	5,6	7,8	6,6	5,1	3,1
Agricultura	-4,5	-9,0	0,5	-13,9	-10,7	-15,1	-15,8	-14,2
Indústria	1,8	-13,2	5,1	-2,0	-1,4	-1,6	-1,9	-2,9
Construcció	2,0	-19,2	3,0	4,5	4,4	5,1	5,2	3,2
Serveis	2,4	-11,2	7,2	7,9	10,8	9,2	7,2	4,8
Comerç, transport i hostaleria	1,8	-23,7	15,9	14,6	24,1	19,7	11,1	5,5
Act. immobiliàries, professionals i altres	4,0	-6,7	4,1	6,5	6,7	5,8	7,3	6,2
Adm. pública, educació, sanitat i serveis socials	-0,1	-0,9	2,9	1,7	2,5	2,0	1,4	0,8
Impostos nets sobre productes	-0,7	-11,1	3,1	4,6	10,6	5,6	3,6	-1,0

Font: Idescat. Comptes econòmics anuals de Catalunya (PIB)

Gràfic 2.6
Índex producció industrial per seccions, 2022 (p)
 (taxes de variació respecte al 2021, en %)

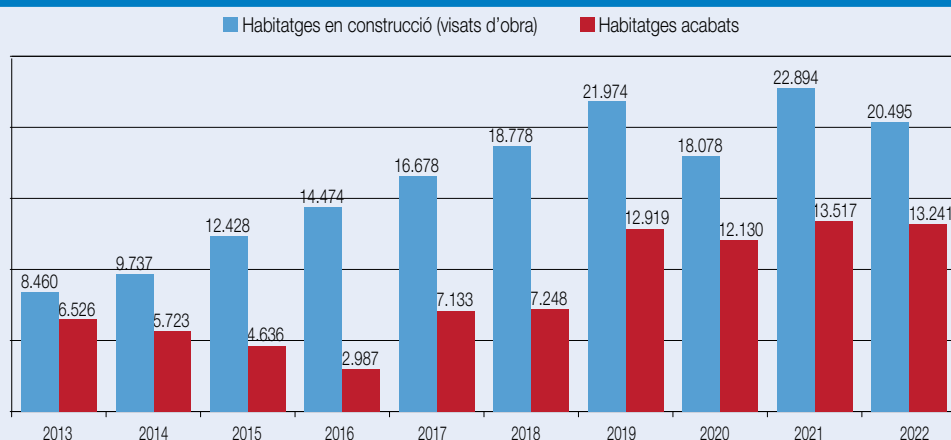
(p) Dades provisionals
 Font: Idescat

Els indicadors d'oferta del sector de la **construcció** són habitualment variables avançades al cicle econòmic i, per tant, permeten anticipar amb certa fiabilitat l'evolució de l'activitat a futur. Així, l'augment de la incertesa econòmica fruit de les tensions inflacionistes i el canvi de rumb de la política monetària ha tingut un impacte negatiu sobre la construcció, que ja es podria haver materialitzat el 2022. En concret, el nombre d'habitatges en construcció ha disminuït un 10,5% el 2022, fins a les 20.495 unitats, una magnitud un 6,7% inferior als nivells del 2019 (gràfic 2.7). En canvi, el nombre d'habitatges acabats s'ha mantingut

relativament estable el 2022, amb una reducció interanual del 2%.

Adicionalment, pel que fa a la licitació d'obres públiques (segons data d'obertura) per part de les administracions públiques, les licitacions ha incrementat un 13,5% respecte al 2021, situant-se en els 3.256 milions d'euros. Cal puntualitzar que aquesta sèrie és força volàtil, atès que l'any 2019 la caiguda interanual va ser del -13,7%. No obstant això, l'evolució del 2017 i 2018 va ser molt positiva, anys en què l'import de la licitació pública va augmentar un

Gràfic 2.7
Evolució de la construcció residencial a Catalunya
 (unitats)

Font: Idescat a partir del Ministeri de Foment

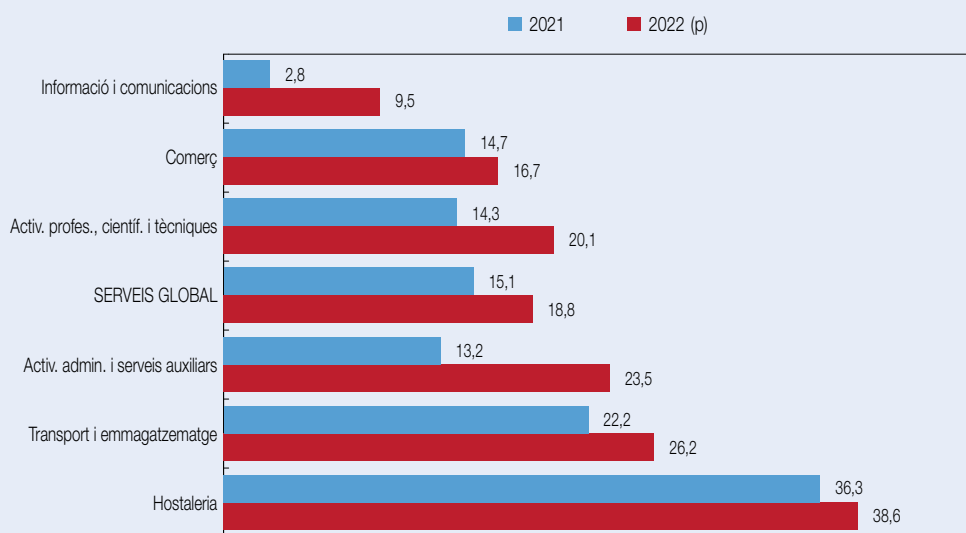
39,9% i un 35,2%, respectivament. L'evolució positiva del 2022 s'explica per l'augment de la licitació a l'administració local (30,8%) i a la Generalitat (12,5%), que ha compensat el descens a l'administració central (-23,5%). Per tipus de licitació, l'increment s'ha concentrat en les obres d'edificació (42,6%), atès que en el cas de l'obra civil s'ha reduït (-6,5%).

Els indicadors de demanda en el sector de l'habitatge també han estat positius el 2022. D'una banda, el nombre de transaccions d'habitatges s'ha incrementat un 14,5%, fins a les 102.101 compravendes. De l'altra, el nombre d'hipoteques constituïdes sobre habitatges ha estat de 80.767, amb un increment del 14,8% respecte a l'any anterior (i un 38,6% superior al 2019). Aquest fort repunt de la demanda s'explica per diferents motius: una demanda embassada durant la pandèmia, l'estalvi acumulat per les famílies que s'ha pogut destinar a la compra d'un habitatge i un efecte anticipació de les llars, que han decidit efectuar els seus plans de compra d'habitatge durant el 2022 per l'expectativa de tipus d'interès més elevat els propers anys. Aquest fenomen també ha provocat un repunt molt intens dels preus dels habitatges (del 3,5% el 2021 al 7,1% el 2022). Cal remarcar que aquest major creixement dels preus s'explica per una evolució molt similar entre els habitatges de nova construcció i de segona mà, que han augmentat un 7,6% i un 7,0% el 2022, respectivament.

Els **serveis** han contribuït de forma molt important a la recuperació de l'activitat econòmica de Catalunya el 2022. Aquest fet es veu reflectit en l'evolució de l'índex general d'activitat dels serveis (IASS), que ha augmentat un 18,8% el 2022, un creixement més intens que el de l'any 2021 (15,1%) (gràfic 2.8). Totes les sis agrupacions sectorials han registrat creixements positius el 2022 i superiors a l'any anterior, malgrat que la seva magnitud no ha estat homogeni. Per exemple, l'activitat més afectada per la Covid-19 el 2020 va ser l'hostaleria (-52,6%), un fet que ajuda a entendre que sigui el sector amb un creixement relatiu més intens el 2021 (36,3%) i el 2022 (38,6%). Una evolució similar ha experimentat el sector del transport, amb un increment del 26,2% el 2022, 4 punts percentuals més que l'any anterior. Addicionalment, les activitats administratives i els serveis auxiliars (23,5%), les activitats professionals, científiques i tècniques (20,1%) i el comerç (16,7%) han registrat taxes de creixement molt intenses gràcies a l'eliminació de les restriccions a l'activitat, un fet que ha beneficiat especialment els serveis (durant la pandèmia el consum de les llars es va focalitzar més en els béns). Finalment, el sector TIC va ser el que millor va resistir les restriccions a l'activitat econòmica i la lliure mobilitat durant el 2020 i, per tant, l'augment del 2021 (2,8%) i 2022 (9,5%) també ha estat més moderat.

Pel que fa al **sector financer**, els dipòsits a la vista i d'estalvi de les administracions públiques, les empreses

Gràfic 2.8
Índex d'activitat dels sector serveis a Catalunya
(taxes de variació interanual, en %)

Font: Idescat a partir de l'INE
(p) Dades provisionals

i les llars han registrat un ascens del 5,5% a Catalunya segons el Banc d'Espanya el 2022 (per sobre del 3,9% al conjunt de l'Estat), fet que suposa un creixement inferior al del 2021 (9,0%). A més, l'increment més acusat dels dipòsits a l'economia catalana durant els darrers anys ha propiciat que el pes relatiu del volum de dipòsits a Catalunya respecte al conjunt de l'Estat passi del 13,4% el 2019 al 14,3% el 2022. Per altra banda, l'estoc total de crèdit a Catalunya va augmentar el quart trimestre de 2022 un 1,7% interanual, enfront a la disminució observada al conjunt de l'Estat (-0,5%). Aquesta evolució ha propiciat que el pes relatiu de l'estoc de crèdit a Catalunya augmenti fins al 16,7% a finals del 2022 (3 dècimes més que en el quart trimestre del 2021).

La recuperació de l'activitat s'ha traduït en un increment del **transport marítim** de mercaderies en tones a Catalunya, tot i fer-ho de forma més continguda que l'any anterior (2,4% el 2022 i 13,4% el 2021).. Addicionalment, és important destacar que el 2022 el volum de mercaderies als ports catalans pràcticament ha recuperat els nivells previs a la Covid-19 (-0,2% en comparació amb el 2019). Pel que fa als dos ports catalans, l'alça del trànsit de mercaderies s'explica pel fort dinamisme del Port de Barcelona (6,3% el 2022), compensant el descens del Port de Tarragona (-5,7%). El nombre de vaixells mercants que van transitar pels ports catalans l'any 2022 va ser de 11.034 (un augment del 8,9%), tot i que per tipologia de vaixell els creuers han estat els que han experimentat un creixement més intens (201,1%), producte de la pràctica inactivitat el 2020 (-91,7%) i la recuperació parcial durant el 2021. En relació amb el moviment de passatgers als ports catalans l'any 2022, la xifra s'ha situat en els gairebé 4 milions, una magnitud molt superior als 1,5 milions del 2021, tot i que encara lluny del rècord del 2019 (4,8 milions).

El **trànsit aeri** va ser un dels sectors més damnificats per la Covid-19. El nombre de passatgers als aeroports catalans va passar dels 55,7 milions el 2019 als 12,9 milions el 2020. L'any 2021 també va estar molt condicionat per les successives onades de la pandèmia (19,4 milions). La retirada de les restriccions a la mobilitat el 2022 han impulsat el nombre de passatgers (43,8 milions), tot i que encara se situen un 21,3% per sota del registre de 2019. Pel que fa als diferents aeroports catalans, en termes relatius l'augment l'any 2022 ha estat més intens al de Reus (474,8%) i Girona (319,7%), atès que el 2020 són els que més van patir la davallada del trànsit de passatgers. La taxa de creixement dels passatgers a l'Aeroport del Prat-Josep Tarradellas s'ha

situat en el 120,6% el 2022, una xifra molt superior a la de l'any anterior (48,3%).

L'**activitat turística** també s'ha vist molt beneficiada aquest any per la recuperació postpandèmica. Així, el 2022 l'arribada de visitants estrangers s'ha situat en els 14,8 milions, el que representa un augment del 155,8% respecte al 2021. Cal matissar que aquesta elevadíssima taxa de creixement del turisme s'explica per la caiguda sense precedents de 2020 (-80%). Així, la comparativa entre l'afluència de turistes estrangers el 2022 en relació amb el 2019 (-23,6%) ens mostra com l'activitat turística encara té marge per recuperar els nivells previs a la Covid-19. Però el creixement ha anat de menys a més de manera que es preveu que en els primers mesos de 2023 ja es puguin recuperar les xifres del 2019. Addicionalment, la despesa turística nominal es va situar en els 16.461 milions d'euros el 2022, segons l'Estadística de Moviments Turístics en Frontera de l'INE. Paral·lelament al que succeeix en el cas del nombre de turistes, aquest augment és clarament positiu (198% interanual), però només suposa una recuperació parcial de la plena normalització de l'activitat turística (la despesa nominal el 2022 va ser un 22,8% inferior en relació amb el 2019). En el conjunt de l'Estat, l'arribada de turistes estrangers ha augmentat amb menor intensitat el 2022 (129,5%) en comparació amb Catalunya.

El flux de la majoria dels principals mercats emissors de turistes a Catalunya ha evolucionat positivament el 2022 (**quadre 2.3**). El turisme francès conserva el lideratge en el rànquing de principals mercats emissors, amb 3.414 milers de turistes (el 23,1% de total). Els mercats que més s'han recuperat en termes relatius han estat el Regne Unit (408,3%), els Estats Units (369,6%) i el conjunt de països nòrdics (191,5%). Per altra banda, la millora ha estat menys intensa als països més propers, com ara França (80%), Portugal (123,5%), Països Baixos (85,0%) i Bèlgica (87,5%) perquè també van ser els mercats que menys van caure el 2020. Addicionalment, l'afluència de turistes russos el 2022 ha experimentat un creixement important (126,5%), però encara està a molta distància de recuperar el trànsit previ a la Covid-19 (-84,2%), una evolució que ha estat molt condicionada des de l'inici de la guerra amb Ucraïna. En comparació amb els nivells previs a la Covid-19, els mercats que més s'han recuperat són els països nòrdics (-1,7%), França (-16,4%), Països Baixos (-11,4%), Bèlgica (-12,9%), Itàlia (-13,8%) i Portugal (-14,8%).

Si s'analitza l'afluència turística (estrangers i nacionals) en els establiments hotelers –que concentren gairebé el 75%

Quadre 2.3
Turistes estrangers per país de residència habitual
(milers)

	2019	2020	2021	2022(p)	Variació (%) 2022/2021	Variació (%) 2022/2019
Total	19.375	3.870	5.788	14.803	155,8	-23,6
França	4.083	1.316	1.897	3.414	80,0	-16,4
Regne Unit	2.016	280	285	1.447	408,3	-28,2
Alemanya	1.432	228	499	1.214	143,1	-15,3
Itàlia	1.203	197	418	1.037	147,9	-13,8
EUA	1.507	148	246	1.154	369,6	-23,4
Països Baixos	747	143	358	662	85,0	-11,4
Rússia	795	82	56	126	126,5	-84,2
Bèlgica	370	77	172	322	87,5	-12,9
Països nòrdics	574	78	193	564	191,5	-1,7
Portugal	189	45	72	161	123,5	-14,8

(p) dades provisionals

Font: elaboració pròpia a partir de l'Estadística de moviments turístics en frontera de l'INE

dels viatgers a Catalunya–, s'obté un total de 19,1 milions de viatgers el 2022 (un creixement del 86,6% respecte a l'any anterior) i 53,1 milions de pernотacions (augment del 107,6% respecte al 2021). El segon tipus d'allotjament més important quant a viatgers són els càmpings, que han rebut 3,9 milions de visitants enfront dels 3,0 milions de 2021. Pel que fa al nombre de viatgers allotjats en turisme rural han passat dels gairebé 400 milers el 2021 als 488 milers el darrer any.

Per analitzar la distribució i l'evolució dels turistes per mercats d'origen s'han utilitzat les dades que proporciona l'Enquesta d'ocupació hotelera de l'INE (quadre 2.4). L'any 2022, els viatgers que han experimentat un creixement més elevat han sigut els procedents de l'estranger (163,8%), seguit del turisme de la resta de l'Estat (60,5%) i el de Catalunya (16,7%). Tot i així, cal matissar que aquestes dades segueixen influïdes per l'efecte estadístic del

2020 (l'aflluència de viatgers en establiments hotelers procedents de l'estranger i de la resta de comunitats va caure de forma més intensa). Així, mentre que el nombre de viatgers a Catalunya va caure un 43,3% el 2020, a la resta de l'Estat i a l'estranger va disminuir un 66,2% i un 82%, respectivament. En resum, tot i que l'evolució del turisme ha estat positiva el 2022, el total de viatgers en hotels encara no ha recuperat el nivell de l'any 2019 (-7,9%). Aquest fet s'explica íntegrament pels viatgers procedents de l'estranger, amb uns registres ostensiblement inferiors al d'abans de l'inici de la pandèmia (-15,6%).

L'anàlisi per marques turístiques en establiments hotelers mostra un increment generalitzat però amb diferents intensitats. Així, els creixements més importants en el nombre de viatgers l'any 2022 els han registrat la ciutat de Barcelona (126,3%) i la Costa de Barcelona (110,3%), les àrees que més van patir les conseqüències de la

Quadre 2.4
Viatgers allotjats en establiments hotelers per procedència
(milers)

	2019	2020	2021	2022(p)	Variació (%) 2022/2021	Variació (%) 2022/2019
Total viatgers	20.752	5.896	10.238	19.109	86,6	-7,9
De Catalunya	4.380	2.481	4.026	4.701	16,7	7,3
De la resta de comunitats	2.936	993	1.914	3.073	60,5	4,7
De l'estranger	13.436	2.423	4.298	11.335	163,8	-15,6

(p) dades provisionals

Font: elaboració pròpia a partir de l'Estadística de moviments turístics en frontera de l'INE

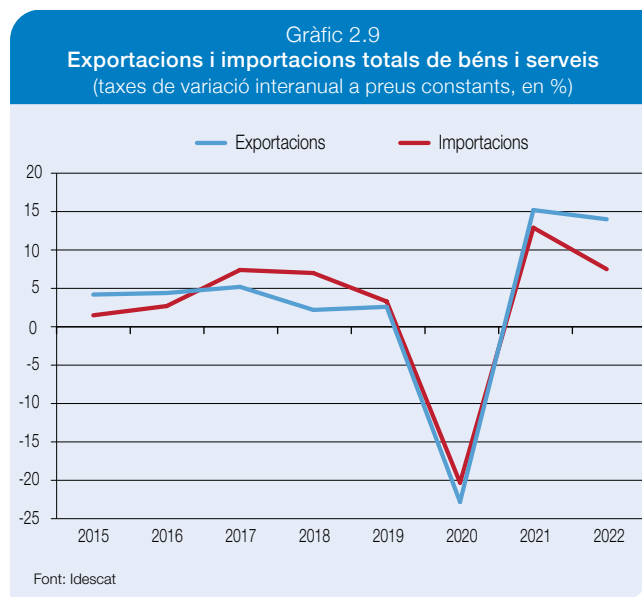
pandèmia l'any 2020. En canvi, aquests registres no han estat tan intensos als Pirineus (38,2%), a les Terres de Lleida (36,5%) i a les Terres de l'Ebre (37,9%), en bona part perquè depenen més del turisme nacional que no va patir tant les restriccions de mobilitat com l'internacional.

3. Sector exterior

Un clar símptoma de la recuperació de l'activitat econòmica catalana l'any 2022 és el fort creixement de les exportacions i les importacions de béns i serveis en volum. Així, les exportacions totals van augmentar un 14,0% el 2022, un increment similar al de l'any 2021 (15,2%). En canvi, les importacions totals el 2022 han augmentat a un ritme més modest (7,5%), un fenomen que ha contribuït a augmentar el saldo positiu amb l'exterior. El principal factor que explica el comportament alcista de les exportacions totals de béns i serveis és la major aflluència de turisme estranger i de la resta de comunitats autònomes, així com l'intens creixement de les exportacions de béns el 2022 (han augmentat un 17,9% a preus corrents). Així, el pes de les exportacions catalanes de béns i serveis sobre el PIB va representar el 2022 el 38,4%, clarament superior a la xifra de l'any anterior (35,2%). En relació amb les importacions, la recuperació de la demanda interna i l'augment de les exportacions de béns (les empreses utilitzen béns intermedis que es produeixen a l'estranger) també ha provocat un increment de les importacions de béns i serveis (7,5% interanual). En conseqüència, el pes de d'aquestes sobre el PIB català també ha augmentat, des del 30,2% el 2021 al 34,4% el 2022 (gràfic 2.9).

Adicionalment, és important destacar que, tal com s'ha comentat anteriorment, l'economia catalana ha continuat registrant un saldo exterior positiu amb l'estranger de 20.892 milions d'euros el 2022, que s'explica sobretot pel balanç positiu dels serveis atès que el saldo comercial de béns és negatiu. Si a aquesta dada se li suma el saldo positiu de 17.023 milions amb la resta de l'Estat, s'obté que Catalunya presenta un saldo exterior total favorable de 37.915 milions, el 14,0% del PIB (vuit dècimes més que el 2021).

Pel que fa als **fluxos exteriors de béns** i en valors corrents, les exportacions i les importacions de béns catalanes han experimentat una evolució molt positiva el 2022, amb un creixement interanual del 17,9% i del 23,6%, respectivament. Concretament, les dades provisionals publicades per l'Idescat a partir de Duanes mostren que les exportacions

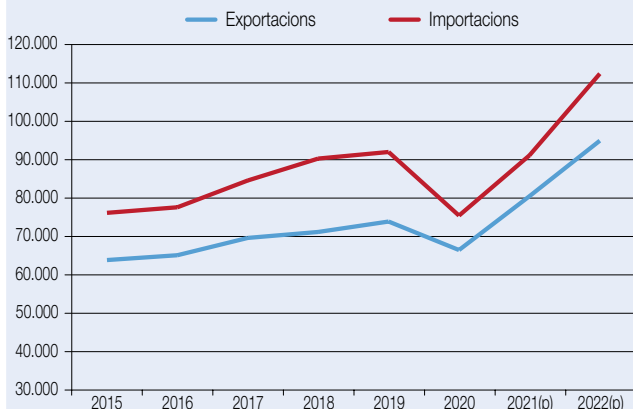

de béns s'han situat en els 94.967 milions d'euros l'any 2022, un nou rècord històric en termes nominals. Pel que fa a les importacions de béns, la recuperació de la demanda interna també ha propiciat un increment molt intens fins als 112.414 milions d'euros el 2022. En resum, el 2022 el saldo negatiu de la balança comercial de béns amb l'exterior s'ha situat en els 17.447 milions d'euros, el que representa un increment del 64,1% respecte al 2021 (10.629 milions). Malgrat aquest augment, el saldo negatiu segueix sent inferior als nivells previs a la Covid-19 (18.113 milions d'euros el 2019). A més, el 2022 la taxa de cobertura (definida com el quocient de les exportacions sobre les importacions) s'ha reduït de forma important el 2022 (84,5%), clarament per sota al 88,3% del registre de l'any 2021 (gràfic 2.10).

Val a dir que l'increment registrat de les exportacions catalanes ha estat inferior a les del conjunt de l'Estat, on les vendes a l'exterior han augmentat un 22,9%, mentre que en el cas de les importacions el creixement també ha estat molt superior a les catalanes (33,4%). En termes relatius, les exportacions catalanes representen el 24,4% de les estatals (una xifra inferior al 25,6% del 2021), i les importacions el 24,6% de les del conjunt de l'Estat el 2022 (1,7 p.p. per sota respecte al 2021), sent Catalunya la comunitat autònoma líder quant a fluxos comercials amb l'exterior.

Aquest increment de les exportacions contrasta amb una intensa reducció del nombre total d'empreses exportadores a Catalunya (54.657 el 2022) segons l'ICEX, una magnitud clarament inferior a les 63.239 del 2021 (-13,6%). El motiu és que el percentatge d'empreses que ha interromput la

Gràfic 2.10
Fluxos comercials de béns amb l'estranger
(en milions d'euros a preus corrents)

Font: Idescat, a partir de dades del Departament de Duanes
(p) dades provisionals

seva activitat exportadora ha augmentat de forma considerable el 2022, un fenomen que podria estar vinculat a la crisi de subministraments en determinats sectors i al fort increment dels costos energètics. No obstant això, cal puntualitzar que les empreses exportadores regulars (que han concentrat el 88,9% del volum total de les exportacions l'any 2022), això és, les que han exportat de forma consecutiva durant els últims quatre anys, han augmentat un 2,2% interanual el 2022 fins a situar-se en les 17.469 empreses (superant els registres previs a la Covid-19).

La Unió Europea dels 27 països membres (exclòs el Regne Unit) ha estat la principal destinació de les exportacions de béns catalanes i la principal emissora d'importacions. Catalunya manté històricament un saldo positiu de la balança comercial amb aquesta àrea, amb l'excepció de 2021. El 2022 ha tornat a ser positiu (1.053 milions d'euros). El 60,7% de les exportacions van tenir com a destí algun país de la UE el 2022, essent França el primer país receptor (18,2% del total), seguit de lluny per Alemanya i Itàlia (9,9% i 9,4%, respectivament). Per la banda de les importacions, les europees han tingut un pes relatiu del 50,3%, essent en aquest cas Alemanya, amb un 12,4%, el principal país emissor, seguit a força distància de França (8,7%) i Itàlia (7,9%). Catalunya mostra un saldo comercial positiu amb França, Portugal i Itàlia, però clarament negatiu amb Alemanya. De la resta de països del món, cal destacar que Catalunya manté un saldo comercial favorable amb el Regne Unit, Suïssa i els països d'Amèrica central i del sud, mentre que té un saldo històricament molt negatiu amb la Xina (ha passat dels 7.818 milions el 2021 als 13.125 milions el 2022, el que suposa un creixement del 67,3%).

En particular, l'economia xinesa ha representat més tres quartes parts del dèficit comercial total de Catalunya amb l'exterior l'any 2022 (quadre 2.5).

Quant a les exportacions, cal destacar que la seva evolució durant el 2022 ha estat clarament positiva i generalitzada. Per exemple, a la Unió Europea el creixement ha estat especialment intens a França (26,8%) i Portugal (20,6%), però amb taxes també molt elevades a Itàlia (16,2%) i Alemanya (16,4%). Fora de la Unió Europea, destaca la millora als Estats Units (20,7%), el Japó (19,2%) i Suïssa (18,0%). Com a nota negativa cal destacar el cas de la Xina, on les exportacions catalanes han retrocedit un 12,6% en comparació amb el 2021. Tot i així, és important matissar que les vendes a la Xina van experimentar un rebot molt pronunciat el 2020 (52,6% interanual), fenomen que s'explica principalment perquè les vendes de productes càrnics (especialment els porcs) es va disparar arrel de la grip porcina al país asiàtic.

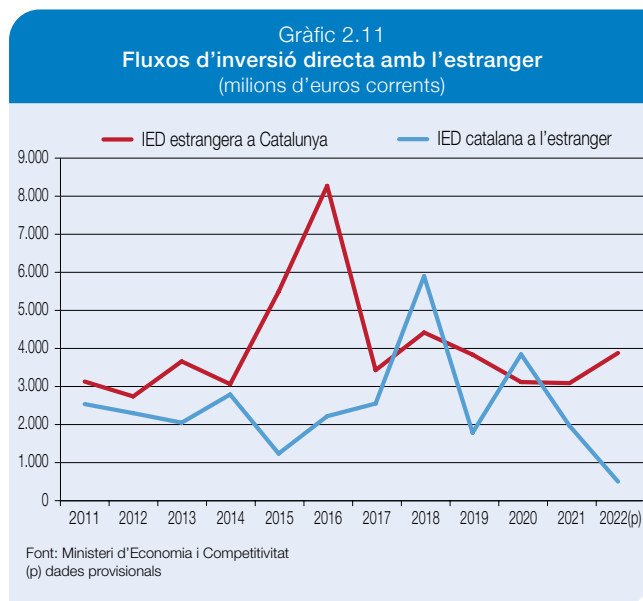
Pel que fa a les importacions, les procedents de la UE han augmentat en el seu conjunt un 16,0%. Dins aquest grup, l'increment ha estat especialment intens en el cas d'Itàlia (19,4%) i França (16,7%). Fora la Unió Europea, destaca el rebot de les importacions de béns procedents de la Xina (47,2%), gràcies a l'augment de les importacions per a la indústria (béns d'equipament, automobilístiques i semimanufactures), i dels Estats Units (55,4%) degut a l'increment de les compres de productes energètics (gas líquat) i de semimanufactures.

Els sectors econòmics que constitueixen el nucli de les exportacions catalanes són la indústria química, l'agroalimentària i la fabricació de vehicles de motor i material de transport. Aquests tres sectors, juntament amb les exportacions tèxtils, van representar el 60,9% del total d'exportacions l'any 2022 (0,7 p.p. inferior al 2021). Si bé la indústria alimentària i química van resistir molt millor les conseqüències de la pandèmia, el sector tèxtil i l'automobilístic es van veure molt més afectats per la Covid-19 (i per altres factors específics del seu sector com ara la transició cap al vehicle elèctric).

Tot i així, les vendes a l'estranger de vehicles de motor i transport ha estat molt positiva el 2022 (20,0%), superior a l'augment del conjunt de les exportacions catalanes. Aquest fenomen també ha provocat un efecte espiral positiu envers els sectors que en depenen, com ara la maquinària i equips mecànics (18,2%). Per altra banda, un sector que ha vist impulsades les seves vendes a l'exterior

L'any 2022 ha estat l'extracció i refinació de petroli, que ha augmentat el valor de les seves exportacions en un context inflacionista (39,5% interanual). Pel que fa a les importacions, també destaca el fort increment a les activitats extractives i de refinament de petroli (41,3%) i l'agricultura (35,9%), gràcies a un elevat augment del preu de les matèries primeres. Finalment, les importacions dels sectors de la fabricació de vehicles i material de transport (27,4%) i de la indústria agroalimentària (26,6%) també ha augmentat molt notablement el 2022 (quadre 2.6).

Pel que fa als **fluxos d'inversió**, el 2022 ha tancat de manera provisional amb un augment de la inversió estrangera a Catalunya del 25,6%, fet que l'ha situat en 3.883 milions d'euros (792 milions més que l'any 2021), segons el Registre d'Inversions Exteriors (RIE) del Ministeri d'Economia i Competitivitat (gràfic 2.11). Aquesta evolució positiva ha estat més intensa en comparació amb la del conjunt de l'Estat, on la inversió estrangera ha experimentat un creixement del 14,0% respecte al 2021. En termes absoluts, la inversió estrangera a Espanya ha passat dels 29.989 milions d'euros el 2021 als 34.173 milions l'any 2022. L'increment intens de la inversió estrangera a Catalunya el 2022 ha suposat recuperar els nivells previs a l'esclat de la pandèmia, després de dos exercicis amb una

dinàmica negativa (especialment el 2020, any en què la inversió estrangera va caure un 18,7%). La bona evolució durant el 2022 ha provocat que el pes de Catalunya en el total de la inversió estrangera a l'Estat hagi augmentat, passant del 10,3% el 2021 a l'11,3% el 2022. Respecte a aquestes dades, cal tenir en compte que fan referència a la inversió estrangera directa (IED), estadística que inclou

Quadre 2.5
Evolució de les exportacions i importacions de béns per àrees i països

	Exportacions			Importacions			Saldo comercial	
	Valor (MEUR) 2022	Variació (%) 2022/2021	Pes (% s/total) 2022	Valor (MEUR) 2022	Variació (%) 2022/2021	Pes (% s/total) 2022	Valor (MEUR) 2021	Valor (MEUR) 2022
Unió Europea (UE-27)	57.624	19,8	60,7	56.571	16,0	50,3	-947	1.053
Alemanya	9.430	16,4	9,9	13.970	10,7	12,4	-4.458	-4.540
França	17.265	26,8	18,2	9.789	16,7	8,7	5.049	7.476
Itàlia	8.902	16,2	9,4	8.898	19,4	7,9	11	4
Portugal	6.040	20,6	6,4	2.305	5,2	2,1	2.830	3.736
Altres països europeus	12.314	11,6	13,0	9.664	21,2	8,6	3.109	2.650
Regne Unit	4.067	5,1	4,3	2.049	18,7	1,8	2.147	2.018
Suïssa	4.355	18,0	4,6	2.698	6,6	2,4	1.211	1.657
Amèrica del Nord	3.977	20,4	4,2	4.127	53,1	3,7	621	-149
Estats Units d'Amèrica	3.631	20,7	3,8	3.820	55,4	3,4	563	-189
Amèrica Central i del Sud	5.842	35,1	6,2	4.897	55,3	4,4	1.165	946
Resta del món	15.210	10,1	16,0	37.156	30,8	33,1	-14.577	-21.946
Japó	1.085	19,2	1,1	1.562	21,4	1,4	-375	-478
Xina	2.357	-12,6	2,5	15.483	47,2	13,8	-7.845	-13.125
Total	94.967	17,9	100,0	112.414	23,6	100,0	-10.629	-17.447

Font: Idescat a partir de dades del Departament de Duanes i Impostos Especials de l'Agència Estatal d'Administració Tributària.

Nota: les dades d'exportacions i importacions de béns el 2022 són provisionals, així com la taxa de variació (calculada respecte a la dada provisional del 2021) i el seu pes relatiu.

Quadre 2.6
Evolució de les exportacions i importacions de béns per activitats

	Exportacions			Importacions			Saldo comercial	
	Valor (MEUR)	Variació (%)	Pes (% s/total)	Valor (MEUR)	Variació (%)	Pes (% s/total)	Valor (MEUR)	
	2022	2022/2021	2022	2022	2022/2021	2022	2021	2022
Agricultura, ramaderia i pesca	2.115	8,5	2,2	5.745	35,9	5,1	-2.283	-3.630
Extracció i refinació de petroli	3.376	39,5	3,6	9.716	41,3	8,6	-4.754	-6.340
Productes alimentaris i begudes	12.749	16,2	13,4	8.336	26,6	7,4	4.474	4.413
Tèxtils, cuir, calçat, confecció	6.685	4,3	7,0	10.126	23,7	9,0	-1.809	-3.441
Indústries químiques	25.939	18,5	27,3	26.691	20,7	23,7	-244	-751
Metal·lúrgia i productes metàl·lics	5.955	16,5	6,3	6.989	26,7	6,2	-444	-1.033
Maquinària i equips mecànics	5.757	18,2	6,1	6.391	16,1	5,7	-673	-635
Maquinària oficina, precisió i òptica	1.206	22,5	1,3	2.636	14,7	2,3	-1.230	-1.429
Maquinària i material electrònic	6.243	16,4	6,6	9.304	14,4	8,3	-2.758	-3.061
Vehicles i material transport	12.420	20,0	13,1	13.098	27,4	11,7	141	-678
Resta de branques	11.224	16,8	11,8	13.266	18,8	11,8	-1.586	-2.042
No classificats en altres apartats	1.299	105,4	1,4	118	60,8	0,1	536	1.181
Total	94.967	17,9	100,0	112.414	23,6	100,0	-10.629	-17.447

Font: Idescat a partir de dades del Departament de Duanes i Impostos Especials de l'Agència Estatal d'Administració Tributària.

Nota: les dades d'exportacions i importacions de béns el 2022 són provisionals, així com la taxa de variació (calculada respecte a la dada provisional del 2021) i el seu pes relatiu.

les inversions en l'obertura de noves filials i centres de producció, però també altres inversions que tenen un impacte més limitat sobre el model de producció en el territori, com ara les inversions en adquisicions i fusions d'empreses.

No obstant això, la inversió de Catalunya a l'estranger ha disminuït molt notablement el 2022, passant de 1.970 milions d'euros el 2021 als 506 milions el 2022, segons les dades provisionals del Ministeri d'Economia, el que implica una reducció interanual del -74,3%. Cal destacar

Quadre 2.7
Evolució dels fluxos d'inversió amb l'estranger per àrees geogràfiques

	Inversió estrangera directa a Catalunya				Inversió catalana a l'estranger			
	Valor (MEUR)		Variació (%)	Pes (% s/total)	Valor (MEUR)		Variació (%)	Pes (% s/total)
	2021	2022(p)	2022/2021	2022	2021	2022(p)	2022/2021	2022
OCDE	2.768	3.000	8,4	77,2	1.355	285	-79,0	56,3
Unió Europea-27	2.007	1.934	-3,6	49,8	832	155	-81,3	30,7
Amèrica del Nord	193	334	73,0	8,6	528	122	-76,9	24,1
Amèrica Llatina	327	44	-86,6	1,1	383	213	-44,4	42,1
Resta d'Amèrica	70	14	-79,5	0,4	4	1	-86,5	0,1
Àsia i Oceania	166	697	320,2	18,0	84	0	-99,9	0,0
Àfrica	1	0	-20,0	0,0	43	7	-83,2	1,4
Paradisos fiscals	78	21	-72,9	0,5	12	1	-95,7	0,1
Tots els països	3.091	3.883	25,6	100,0	1.970	506	-74,3	100,0

Font: Idescat a partir del Ministeri d'Economia i Competitivitat. La suma de les àrees geogràfiques que es mostren no és igual a la inversió total, atès que hi ha països que consten a més d'una àrea.

Nota: les dades d'inversió estrangera del 2022 són provisionals, així com la taxa de variació (calculada respecte a la dada provisional del 2021) i el seu pes relatiu.

que aquesta dada és la més reduïda de la sèrie històrica amb diferència (la segona xifra més baixa va ser l'any 1995, amb una inversió a l'estranger de 1.216 milions d'euros a preus corrents). En canvi, al conjunt de l'Estat la inversió a l'estranger ha experimentat un avenç significatiu el 2022 (8,0%). Per tant, l'evolució negativa de la inversió a l'estranger de Catalunya en comparació amb la mitjana estatal ha provocat un descens del pes de la inversió catalana a l'estranger, passant del 7,3% el 2021 a l'1,7% el 2022.

La UE-27 ha estat la principal regió emissora d'inversió estrangera a Catalunya, amb gairebé la meitat (49,8%) del total. Malgrat això, el 2022 s'ha produït un descens de la inversió procedent d'aquesta regió (-3,6%), amb 1.934 milions d'euros. Addicionalment, la inversió procedent de l'Amèrica Llatina el 2022 s'ha reduït dràsticament en comparació amb el 2021 (-86,6%). Tot i això, la inversió dels països que conformen l'OCDE ha augmentat un 8,4% el

2022, així com la procedent de l'Àsia i Oceania (320,2%) i d'Amèrica del Nord (73,0%) (quadre 2.7). Pel que fa a la inversió de Catalunya a l'estranger, el descens interanual del 74,3% l'any 2022 s'explica per una caiguda generalitzada a les diferents regions del món. Així, als països de l'OCDE la contracció ha estat del 79,0% i al conjunt de la Unió Europea del 81,3%. Finalment, els mercats d'Amèrica del Nord i Amèrica Llatina l'evolució també ha estat negativa el 2022, amb una caiguda del 76,9% i el 44,4%, respectivament.

Hi ha hagut molta diversitat pel que fa a l'evolució de la inversió estrangera a Catalunya a nivell sectorial. Així, entre els principals sectors que han experimentat un increment important es troben les TIC (que ha passat dels 623 milions l'any 2021 als 1.229 el 2022), concentrant més del 76% de l'augment de la inversió l'any 2022. Un altre sector que s'ha vist beneficiat del major dinamisme de la inversió estrangera ha estat el de les activitats immobiliàries (72,3%)

Quadre 2.8
Evolució dels fluxos d'inversió amb l'estranger per activitats

	Inversió estrangera directa a Catalunya				Inversió catalana a l'estranger			
	Valor (MEUR)		Variació (%)	Pes (% s/total)	Valor (MEUR)		Variació (%)	Pes (% s/total)
	2021	2022(p)	2022/2021	2022	2021	2022(p)	2022/2021	2022
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	7	9	18,1	0,2	30	47	56,7	9,2
Indústries extractives	0	0	-	0,0	0	0	-	0,0
Indústries manufactureres	804	779	-3,2	20,1	627	23	-96,3	4,6
Energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	19	7	-62,8	0,2	106	128	21,3	25,3
Aigua, sanejament i gestió de residus	97	2	-97,9	0,1	37	0	-	0,0
Construcció	415	205	-50,5	5,3	41	3	-92,9	0,6
Comerç a l'engròs i al detall	485	549	13,0	14,1	823	158	-80,8	31,3
Transport i emmagatzematge	180	197	9,6	5,1	0	0	-	0,0
Hostaleria	37	89	141,6	2,3	108	21	-80,9	4,1
Informació i comunicacions	623	1.229	97,2	31,6	67	37	-43,9	7,4
Activitats financeres i d'assegurances	32	102	215,8	2,6	95	40	-58,1	7,9
Activitats immobiliàries	153	265	72,9	6,8	7	20	176,4	3,9
Activitats professionals, científiques i tècniques	87	135	54,9	3,5	19	7	-62,2	1,4
Activitats administratives i serveis auxiliars	102	198	94,7	5,1	1	3	142,9	0,7
Educació	2	99	6.486,7	2,5	3	7	131,0	1,3
Activitats sanitàries i de serveis socials	31	1	-96,8	0,0	7	11	48,6	2,2
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	17	19	15,7	0,5	0	0	-	0,0
Altres serveis	0	0	100,0	0,0	0	0	-	0,0
Total	3.091	3.883	25,6	100,0	1.970	506	-74,3	100,0

Font: Idescat a partir del Ministeri d'Economia i Competitivitat.

Nota: les dades d'inversió estrangera del 2022 són provisionals, així com la taxa de variació (calculada respecte a la dada provisional del 2021) i el seu pes relatiu.

i el de les activitats administratives i de serveis auxiliars (94,7%). Per contra, l'únic sector que ha evolucionat de forma clarament negativa ha estat la construcció, amb una caiguda del 50,5%. Finalment, pel que fa a les inversions catalanes a l'estranger, destaca en negatiu l'evolució a la indústria manufacturera (amb una caiguda interanual del 96,3% el 2022) i del comerç a l'engròs i al detall (-80,8%) (quadre 2.8).

Cal tenir en compte que les dades que comptabilitza el Registre d'Inversions Exteriors (RIE) del Ministeri d'Economia i Competitivitat, malgrat ser la font oficial, no inclou tota la inversió efectiva a escala regional, ja que en alguns casos l'assignació de la inversió no correspon al territori on es fa la inversió, sinó a la localització de la seu social de l'empresa i, a més, hi ha una part de la IED que no es territorialitza. Per això, és interessant complementar aquesta informació amb altres fonts com són la base de dades del Financial Times (FDI Markets) o les dades d'inversió que publica ACCIÓ, que és l'agència de la Generalitat de Catalunya que impulsa i gestiona l'atracció de projectes d'inversió estrangera a Catalunya i fa un seguiment de la dinàmica inversora. Així, segons ACCIÓ (a partir de la base de dades de FDI Markets), Catalunya va atraure 6.428 milions d'euros d'inversió estrangera l'any 2022, el que suposa un increment interanual del 50%. Aquesta xifra suposa un rècord d'inversió de la sèrie històrica, que va començar l'any 2003. Addicionalment, segons les dades fetes públiques per ACCIÓ, les com-

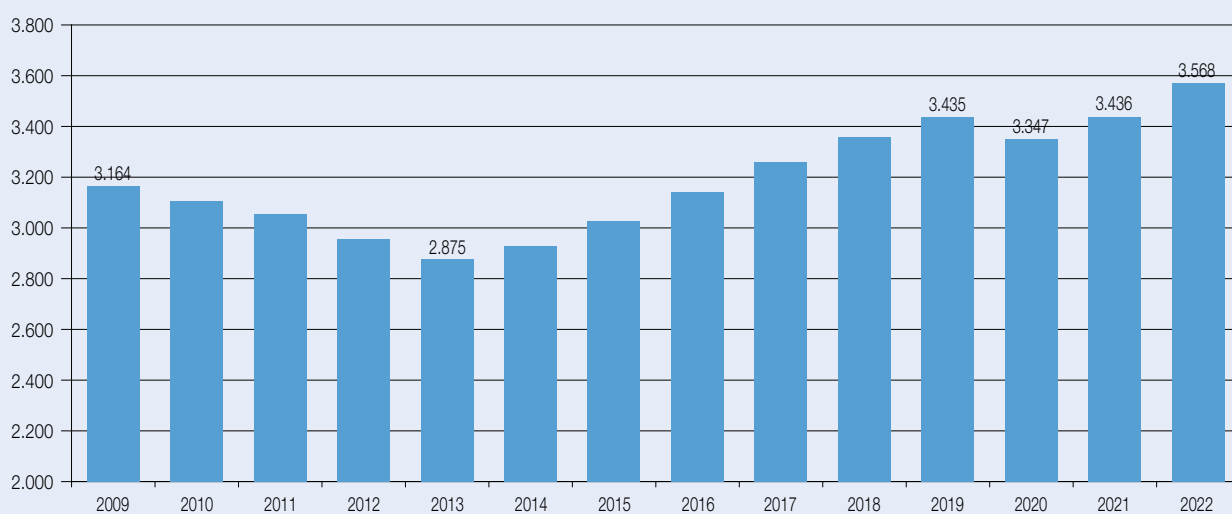
panyies multinacionals han reportat un total de 229 nous projectes d'inversió (un 11% més que l'any anterior) i la creació d'uns 19.500 llocs de treballs més, el que suposa un creixement del 16% respecte al 2021. Els principals països inversors durant el 2022 van ser els Estats Units, França, Alemanya i el Regne.

4. Mercat de treball

La Covid-19 va tenir un impacte immediat molt intens per una fracció important del teixit productiu català durant bona part de l'any 2020, i les successives onades de coronavirus van seguir afectant negativament l'economia fins a principis del 2022. Les restriccions a l'activitat van propiciar que les empreses ajustessin a la baixa (especialment durant els mesos més durs de confinament) la seva demanda de treball. No obstant això, la recuperació del mercat laboral durant la segona meitat del 2021 i el 2022 ha estat considerable a mesura que avançava el procés de vacunació i disminuïa la letalitat del virus. Addicionalment, cal destacar el fort dinamisme del mercat laboral l'any 2022 en un context de crisi energètica, que ha provocat un augment històric de la inflació.

Concretament, l'afiliació a Catalunya l'any 2022 s'ha situat de mitjana en els 3.568 milers de persones, superant amb escreix les xifres prèvies a la pandèmia (3.435 milers el 2019). Addicionalment, cal destacar que la taxa de crei-

Gràfic 2.12
Evolució del mercat laboral a Catalunya
Afil·liacions (milers)

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions

xement ha estat del 3,8% en relació amb el 2021, una magnitud històricament molt elevada, només equiparable a la del 2017 en un context de forta recuperació del mercat laboral després d'una greu crisi econòmica (gràfic 2.12). En relació amb la dada d'afiliació del 2020 i 2021, cal advertir que les xifres no reflecteixen el veritable impacte de la pandèmia sobre l'ocupació. El motiu és que els treballadors afectats per ERTO van seguir comptabilitzant com a afiliats a la Seguretat Social (i com a ocupats segons l'Enquesta de Població Activa). Per tant, aquestes dues fonts estadístiques no mostren una evolució rigorosa de l'evolució de l'ocupació efectiva durant la pandèmia (el 2022 el nombre de treballadors afectats per ERTO és molt menor i ja permet una comparativa històrica més acurada).

Tot i que cal tenir present aquest efecte distorsionador a l'hora de valorar l'evolució de l'ocupació durant el 2020 i 2021, el quadre 2.9 ofereix un bon resum dels principals indicadors de seguiment del mercat laboral amb dades en mitjana anual. En termes absoluts, la població activa a Catalunya s'ha situat en els 3.891,1 milers el 2022 (unes 1.000 persones menys que l'any anterior), el que representa un 0,6% superior a la magnitud prèvia a la pandèmia. Cal emfatitzar, però, que aquesta evolució no ha estat homogènia per gèneres. Si bé la població activa femenina se situa un 1,4% superior a la del 2019, en el cas dels homes és un 0,1% inferior.

En relació amb la població ocupada, el creixement ha estat sòlid el 2022 (2,1% interanual) i ha permès que el nombre d'ocupats se situï en els 3.514,3 milers. Per sexe, l'increment de les dones també ha estat més fort a la dels homes el 2022 (2,6% i 1,6%, respectivament). Segons la nacionalitat, l'augment de l'ocupació estrangera l'any 2022 ha estat especialment intensa (7,1%), i ja supera en un 9,3% el nombre de treballadors previs a la Covid-19. Per edats, l'any 2022 s'observa un augment de la població ocupada entre els 16 i 24 anys del 17,5% (el 2020 va caure un -15,4% per prevalença sobredimensionada de contractes temporals i a jornada parcial entre els joves), del 3,1% per al grup d'edat entre els 25 i els 34 anys, del 3,4% per als de més de 55 anys i de l'1,4% per al grup dels 45 als 54 anys. En canvi, els ocupats entre 35 i 44 anys l'ocupació ha caigut el 2022 un -2,5%, fruit de l'envelliment progressiu de la població, un fet que es tradueix amb un increment de l'ocupació dels grups d'edat més sènior.

La dinàmica de l'ocupació ha estat encara més intensa a l'economia espanyola el 2022, on el nombre d'ocupats ha crescut un 3,1% (un punt percentual més que a Catalunya)

fins a les 20.390,6 mil persones (611 mil persones més en comparació amb l'any anterior).

Com a resultat d'aquest comportament positiu del mercat laboral, la taxa d'ocupació a Catalunya ha augmentat fins al 55,0%, 8 dècimes per sobre de la xifra del 2021. I ha superat els nivells previs a la Covid-19 (54,8%), atès que el nombre d'ocupats ha crescut més intensament que la població activa. A més, l'augment de la taxa d'ocupació el 2022 ha estat relativament similar entre homes (7 dècimes) i dones (un punt percentual). Malgrat això, cal emfatitzar que el diferencial de la taxa d'ocupació masculina amb la femenina segueix sent important (8,6 punts percentuals).

L'ocupació **assalariada**, que representa el 85,1% de l'ocupació total a Catalunya l'any 2022, ha registrat un creixement del 2,6%. En canvi, el nombre de treballadors autònoms ha disminuït (-1,0%) fins a situar-se en 521,1 milers el 2022 (un 0,2% inferior a la xifra del 2019).

Una de les característiques del mercat laboral a Catalunya (i a la resta de l'Estat) abans de la reforma laboral aprovada l'any 2022 era l'augment de l'ocupació temporal quan l'economia es trobava en una etapa expansiva del cicle econòmic i, al contrari, en episodis de desacceleració o crisi econòmica. La crisi provocada per la Covid-19 no va ser diferent, com ho demostra el fet que la taxa de temporalitat (percentatge d'assalariats amb contracte temporal respecte del total) va disminuir en 2 p.p. el 2020, per tornar a augmentar el 2021 en 0,9 p.p. En canvi, la forta disminució de la temporalitat el 2022 (-3,3 p.p. en relació amb l'any anterior) s'explica en bona part per l'impacte positiu de la reforma laboral, que ha tingut com a principal objectiu restringir les casuístiques que permeten la contractació temporal. Així, la taxa de temporalitat ha passat de 20,5% el 2021 al 17,2% el 2022. Un altre factor sobre el que cal incidir és el protagonisme del sector privat en la creació d'ocupació assalariada el 2022 (3,7%), contràriament a l'evolució en el cas del sector públic (-2,5%). No obstant això, és important matissar que el nombre d'assalariats en el sector públic segueix sent molt superior als nivells de 2019 (4,8%), un fet que s'explica pel fort increment de la contractació arrel de la pandèmia.

Finalment, l'anàlisi per activitats econòmiques mostra que, si bé el sector serveis va ser el gran protagonista en negatiu del 2020, l'any 2021 i 2022 ho ha estat però en positiu en termes absoluts (gràfic 2.13). Concretament, l'ocupació als serveis ha crescut en 45 mil persones el 2022, el que implica un increment interanual de l'1,7%. A més, els treballadors als serveis l'any 2022 són un 2,6% superior en mitjana als

de 2019. Addicionalment, l'evolució del nombre d'ocupats a la indústria ha estat molt notable (4,5%), un fet molt positiu tenint en compte la crisi energètica i els problemes de subministrament que han afectat algunes branques d'activitat (per exemple, al sector automobilístic). En canvi, a la cons-

trucció i a l'agricultura el dinamisme ha estat menor, amb un creixement interanual respectiu del 0,6% i 0,3% el 2022

La **població aturada** a Catalunya es va situar en les 376.800 persones de mitjana el 2022, un 16,3% inferior a la xifra del

Quadre 2.9
Indicadors del mercat de treball a Catalunya

	2019	2020	2021	2022	var 22/21 (%, pp)	var 22/19 (%, pp)
Població activa (milers)	3.867,1	3.818,1	3.892,3	3.891,1	0,0	0,6
Homes	2.023,8	2.000,0	2.018,8	2.022,1	0,2	-0,1
Dones	1.843,3	1.818,0	1.873,5	1.869,0	-0,2	1,4
Població ocupada (milers)	3.440,7	3.335,8	3.442,1	3.514,3	2,1	2,1
Homes	1.809,5	1.761,7	1.809,4	1.838,6	1,6	1,6
Dones	1.631,2	1.574,0	1.632,8	1.675,7	2,6	2,7
Nacionalitat estrangera	518,5	489,6	529,1	566,5	7,1	9,3
Població ocupada per sectors (milers)	3.440,7	3.335,8	3.442,1	3.514,3	2,1	2,1
Agricultura	51,7	46,5	52,9	53,1	0,3	2,7
Indústria	621,3	587,5	578,5	604,3	4,5	-2,7
Construcció	194,7	199,7	214,5	215,7	0,6	10,8
Serveis	2.573,0	2.502,2	2.596,2	2.641,1	1,7	2,6
Assalariats (milers)	2.918,8	2.812,0	2.916,0	2.993,2	2,6	2,5
Indefinitos	2.287,9	2.259,8	2.317,1	2.478,7	7,0	8,3
Temporals	630,9	552,1	598,9	514,5	-14,1	-18,4
Sector privat	2.468,7	2.366,4	2.432,3	2.521,6	3,7	2,1
Sector públic	450,1	445,5	483,7	471,6	-2,5	4,8
No assalariats (milers)	521,9	523,8	526,1	521,1	-1,0	-0,28
Població en atur (milers)	426,4	482,3	450,1	376,8	-16,3	-11,6
Homes	214,3	238,3	209,3	183,5	-12,3	-14,4
Dones	212,1	244,0	240,7	193,3	-19,7	-8,9
Taxa d'activitat (%)	61,6	60,3	61,3	60,9	-0,4	-0,7
Homes	66,4	65,1	65,5	65,4	-0,1	-1,0
Dones	57,0	55,8	57,3	56,7	-0,6	-0,3
Taxa d'ocupació (%)	54,8	52,7	54,2	55,0	0,8	0,2
Homes	59,4	57,4	58,7	59,4	0,7	0,0
Dones	50,4	48,3	49,9	50,9	1,0	0,5
Taxa d'atur (%)	11,0	12,6	11,6	9,7	-1,9	-1,3
Homes	10,6	11,9	10,4	9,1	-1,3	-1,5
Dones	11,5	13,4	12,9	10,3	-2,6	-1,2
Juvenil (de 16 a 24 anys)	26,2	34,0	28,9	24,0	-4,9	-2,2
Nacionalitat espanyola	9,6	10,5	9,7	8,2	-1,5	-1,3
Estrangera - països de la UE	10,2	15,5	14,4	9,2	-5,2	-1,0
Estrangera - països fora de la UE	21,6	25,7	22,5	18,6	-3,9	-3,0
Taxa de treball a temps parcial (%)	14,6	13,9	13,1	12,6	-0,5	-2,0
Taxa de temporalitat (%)	21,6	19,6	20,5	17,2	-3,3	-4,4

Nota: les variacions de les taxes estan expressades en punts percentuals.

Font: INE i Idescat (EPA).

Definicions:

Taxa d'activitat: població activa / població de 16 anys o més x 100

Taxa d'ocupació: població ocupada / població de 16 anys o més x 100

Taxa d'atur: població aturada / població activa x 100

Taxa de treball a temps parcial: assalariats amb contracte a temps parcial / assalariats totals x 100

Taxa de temporalitat: assalariats amb contracte temporal / assalariats totals x 100

2021, segons l'EPA. Cal remarcar que el nombre d'aturats s'ha reduït de forma notable respecte a la xifra prèvia a la pandèmia (gairebé 50 mil aturats menys). És important recordar que aquestes xifres han estat molt diferents a les que hauríem observat en cas que no s'haguessin flexibilitzat el criteris d'aprovació dels ERTOs, fet que va permetre a les empreses disminuir les seves despeses de personal (salaris i cotitzacions socials) i, en el cas dels treballadors, seguir donats d'alta a la Seguretat Social i vinculats a les empreses un cop es va reactivar l'activitat econòmica. Per sexe, la disminució de l'atur ha estat molt més intensa en el cas de les dones (-19,7%) que dels homes (-12,3%) durant l'any 2022. Tot i així, cal matissar que la disminució de l'atur el 2021 entre les dones (-1,4%) va ser molt inferior a la dels homes (-12,2%).

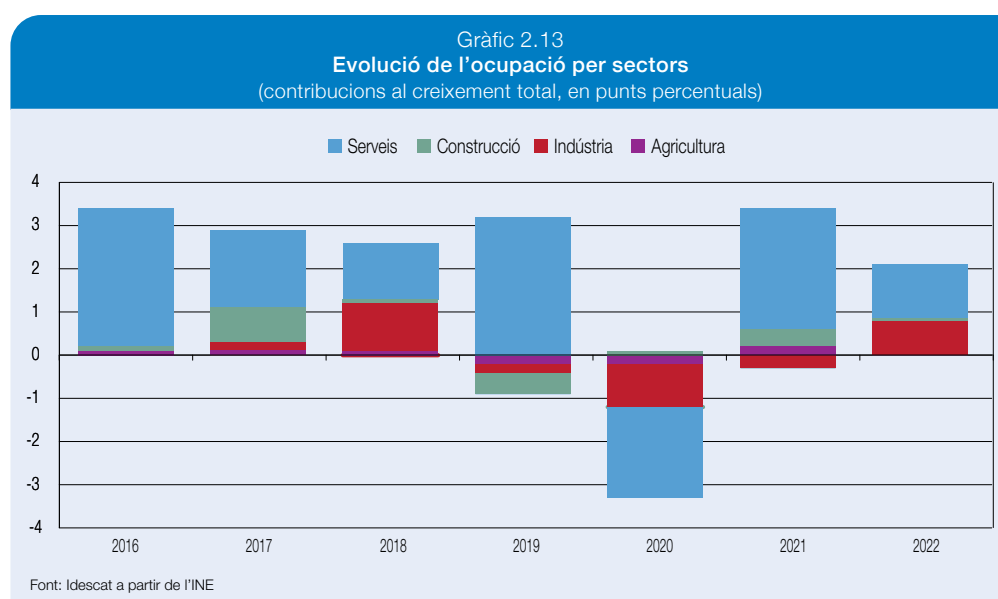
Com a resultat de la disminució important del nombre d'aturats (amb una població activa pràcticament estable) l'any 2022, la **taxa d'atur** (el quocient entre població aturada i població activa) ha passat de l'11,6% el 2021 al 9,7% el 2022 (1,3 punts percentuals inferior a la magnitud del 2019). A l'economia espanyola la taxa d'atur s'ha situat en el 12,9% l'any 2022, un valor significativament superior al de Catalunya. Addicionalment, cal puntualitzar que la disminució de la taxa d'atur de l'economia espanyola respecte al 2021 ha estat superior (1,9 p.p.) al que ha experimentat l'economia catalana (gràfic 2.14).

La taxa d'atur juvenil (dels 16 als 24 anys), el col·lectiu que més es va veure afectat per la pandèmia, ha experimentat una forta disminució de 4,9 p.p. respecte a l'any anterior, fins a situar-se en el 24,0% en mitjana el 2022. A l'economia espanyola, la taxa d'atur juvenil el 2022 ha estat del 29,8%, la segona més elevada d'entre els països de la Unió

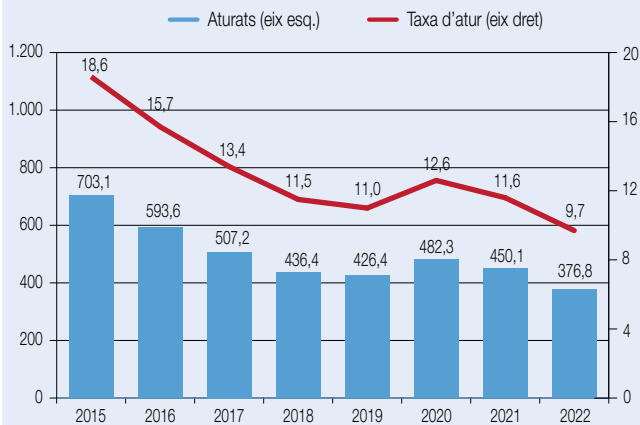
Europea (només superada per Grècia, amb una taxa del 31,4%) i molt superior a la mitjana de l'Eurozona que l'any 2022 s'ha situat en el 14,6%. La Covid-19 també va accentuar les diferències per nacionalitats que ja s'observaven en anys anteriors, tot i que el 2021 i 2022 s'ha revertit parcialment aquesta asimetria. En particular, la taxa d'atur amb nacionalitat espanyola va augmentar a Catalunya en 0,9 p.p. el 2020, mentre que en el cas de la població amb nacionalitat estrangera de la UE i fora de la UE l'increment va ser de 5,4 p.p. i 4,1 p.p., respectivament. En canvi, l'any 2022 la taxa d'atur ha caigut amb més intensitat en el cas dels treballadors de nacionalitat estrangera (especialment en el cas dels països de la UE). Pel que fa a la taxa d'atur de llarga durada (més d'un any buscant feina), la ràtio ha passat aproximadament del 5,2% de la població activa el 2021 al 3,7% l'any 2022 (una magnitud inferior al 4,2% del 2019). El fort augment durant el 2021 s'explica perquè un elevat nombre d'aturats no va poder trobar feina (les successives onades de la Covid-19 van dificultat especialment la contractació en alguns sectors específics, com ara els vinculats al turisme) tot i que la retirada gradual de les mesures restrictives a l'activitat durant 2022 ha propiciat una intensa reducció de l'atur de llarga durada.

Pel que fa a l'**atur registrat**¹ a les oficines del SOC, a Catalunya hi havia prop de 354,6 mil aturats registrats de

¹ L'atur registrat és aquell que recullen les oficines del SOC i difereix del que proporciona l'EPA, en tant que aquest darrer es basa en la manifestació de l'enquestat de la seva impossibilitat de trobar un lloc de treball tot i voler-ho. L'atur registrat, tot i menysvalorar l'atur real (no té en compte els desanimats o aquells que cerquen feina per vies alternatives), té especial interès atès el seu caràcter censal i la possibilitat de desagregació a múltiples nivells, entre ells el territorial.

Gràfic 2.14
Evolució del nombre d'aturats i de la taxa d'atur a Catalunya
(en milers de persones i en %)

Font: Idescat a partir de l'EPA

mitjana l'any 2022, 82.500 menys que el 2021 (una disminució del 18,9% interanual). Addicionalment, cal destacar que el nombre d'aturats registrats el 2022 ha estat un 6,9% inferior a la mitjana del 2019.

5. Preus i salaris

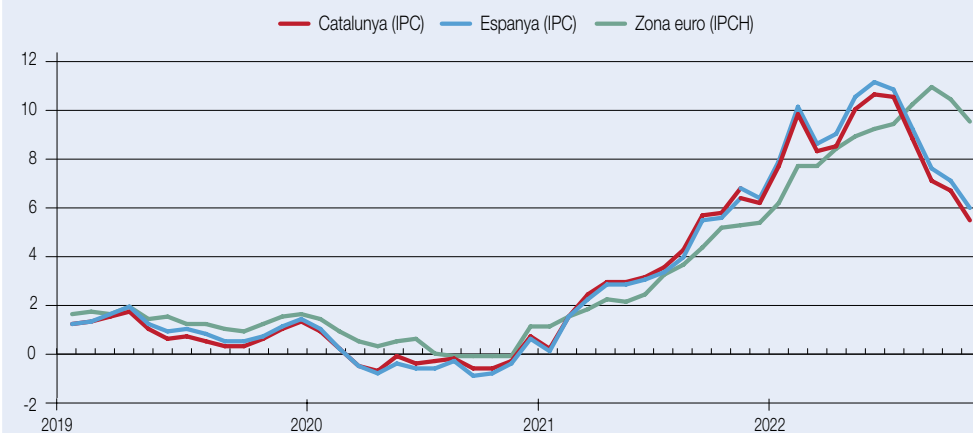
L'any 2022 la **inflació** a Catalunya (i arreu del món) ha sigut una variable macroeconòmica que ha marcat la conjuntura i ha centrat l'atenció dels principals analistes i institucions a l'hora de fer previsions econòmiques. Durant el 2020, l'impacte de la pandèmia va suposar un descens fortíssim de la demanda agregada i una caiguda històrica del preu del component

energètic (petroli, gas i electricitat), provocant taxes d'inflació negatives (deflació). Però la reactivació intensa del consum de les llars (impulsada per l'estalvi forçós i precaució durant la pandèmia) i la inversió (animada per unes millors perspectives i la política monetària ultra expansiva del BCE) durant el 2021 i bona part del 2022, ha provocat que la capacitat productiva de l'economia no pugui respondre al mateix ritme. Addicionalment, l'inici de la guerra a Ucraïna a finals de febrer del 2022 ha contribuït intensament a l'augment dels preus de l'energia (especialment del gas i l'electricitat) i de productes alimentaris bàsics, una dinàmica que s'ha acabat traslladant al conjunt de la cistella de consum. En resum, el 2022 passarà a la història per ser un any en què el creixement dels preus ha assolit xifres que no s'havien registrat en dècades (superant els dos dígitos durant alguns mesos de l'estiu).

En mitjana anual, els preus del consum a Catalunya han augmentat un 8,0% el 2022, molt superior al 2021 (2,9%) i a l'objectiu de mitjà termini del BCE (2,0%). L'evolució dels preus ha estat molt similar a l'economia espanyola, però amb un lleuger diferencial positiu a favor d'Espanya (8,4%) (gràfic 2.15). En canvi, la inflació per al conjunt de l'eurozona va augmentar més gradualment durant els primers mesos del 2022, tot i que en el seu màxim també ha assolit registres superiors al 10% a l'octubre i el novembre. Així, en mitjana anual l'IPC (harmonitzat) a la zona de l'Euro s'ha situat en el 8,4% el 2022.

L'avenç dels preus del consum ha estat positiu en tots els capítols de despesa a Catalunya (exceptuant les comunicacions). Concretament, l'habitatge (14,6%), els transports (11,9%) i els aliments (10,3%) han estat els principals com-

Gràfic 2.15
Evolució dels preus de consum
(taxes de variació interanual, en %)

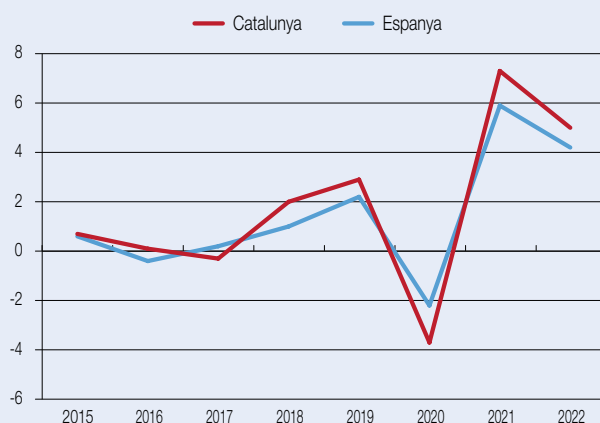
Font: Idescat, INE i Eurostat

ponents que expliquen el fort repunt de la inflació durant el 2022. En canvi, altres sectors han experimentat una evolució més continguda dels preus (tot i que amb una inflació elevada en termes històrics), com ara l'esbarjo i la cultura (3,1%), la medicina (1,7%) i l'ensenyament (1,2%). Addicionalment, el vestit i el calçat (5,0%), el parament de la llar (6,2%) i la restauració (5,6%) s'han situat en una franja intermèdia. Finalment, la variació negativa del component de comunicacions (-1,2%) s'explica (com ja s'observa durant el 2020 i 2021) per l'elevada competència del sector, que empeny les empreses a ajustar els preus dels productes que queden desfasats tecnològicament (quadre 2.10).

El **cost laboral per treballador** és el cost total (salari i altres costos laborals²) que assumeixen les empreses per ocupat. Un element que cal matissar d'aquest indicador és que durant la pandèmia es va veure distorsionat (com és el cas de les afiliacions a la Seguretat Social i els ocupats segons l'EPA) perquè no detrau els treballadors en ERTO. Aquest fet va provocar un fort descens del cost laboral per treballador l'any 2020, atès que el gruix de les cotitzacions socials les va assumir l'Estat des de l'inici de la pandèmia.

² Comprenen les cotitzacions obligatòries a la Seguretat Social i les percepcions no salarials —indemnitzacions per acomiadament, pagaments per incapacitat temporal (IT), desocupació, jubilació, mort i supervivència, invalidesa o minusvalidesa, roba de treball i altres percepcions no salarials.

Gràfic 2.16
Cost laboral per treballador
(taxes de variació interanual, en %)

Font: Idescat a partir de l'INE

En termes absoluts, el cost laboral mitjà per treballador a Catalunya s'ha situat en 3.055,7 euros el 2022, repartits entre el cost salarial —de 2.286,3 euros— i els altres costos —769,4 euros. En comparació amb el 2021, el cost laboral per treballador ha augmentat un 5,0%, un creixement inferior al de l'any anterior (7,3%), fortament condicionat pel descens del 2020 (-3,7%) (gràfic 2.16). Tot i així, aquest fort increment s'explica per la forta recuperació de les hores treballades. En aquest sentit, el cost laboral per hora efectiva a

Quadre 2.10
Inflació a Catalunya i Espanya per capítols
(variació interanual de l'IPC en mitjana anual, en %). Base 2016

	Catalunya			Espanya		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
ÍNDEX GENERAL	-0,4	2,9	8,0	-0,3	3,1	8,4
Índex subjacent	0,7	0,7	4,9	0,7	0,8	5,2
Aliments i begudes no alcohòliques	2,4	1,9	10,3	2,4	1,8	11,6
Begudes alcohòliques i tabac	0,7	0,2	3,6	0,5	0,3	3,9
Vestit i calçat	1,0	1,1	5,0	1,0	1,0	2,7
Habitatge	-3,4	9,6	14,6	-3,5	11,1	15,5
Parament de casa	0,5	0,8	6,2	0,4	0,9	6,3
Medicina	0,0	0,8	1,7	0,4	0,7	1,1
Transports	-4,2	7,5	11,9	-3,8	7,3	12,1
Comunicacions	-1,3	-3,0	-1,3	-1,2	-3,0	-1,3
Esbarjo i cultura	-0,5	0,4	3,1	-0,6	0,2	2,8
Ensenyament	-0,2	-2,7	1,2	0,6	0,2	1,2
Hotels, cafès i restaurants	1,0	0,4	5,6	1,1	0,9	6,4
Altres béns i serveis	1,5	1,3	3,1	1,4	1,0	3,5

Font: INE i Idescat

Catalunya ha estat de 23,9 euros el 2022, el que representa un moderat increment del 2,3% respecte a l'any anterior. Addicionalment, cal destacar que l'increment salarial mitjà pactat en conveni el 2022 a Catalunya ha estat del 2,8%, una xifra molt inferior a la inflació mitjana (8,0%).

6. Sector públic

La crisi energètica, les mesures extraordinàries aprovades per contenir els seus efectes i la forta recuperació de l'activitat han estat els principals factors que han marcat l'evolució de les finances públiques l'any 2022. Tanmateix, cal recordar que des de l'inici de la Covid-19 la normativa que limitava el dèficit públic i el creixement de la despesa públiques als estats membres de la zona euro (i les seves comunitats autònomes) han quedat suspeses de forma provisional fins al 2024.

Per la banda dels ingressos pressupostaris, l'augment de l'activitat i de les pressions inflacionistes –que ocasiona un increment nominal de la base imposable de les principals figures impositives– ha tingut un impacte positiu molt important sobre la recaptació impositiva. Pel que fa als impostos que són pagats a les **delegacions catalanes de l'Agència Estatal Tributària**, el 2022 la recaptació va créixer un 11,8% respecte a l'any anterior. Aquesta xifra és històricament molt elevada, tot i que inferior a l'augment excepcional del 2021 (16,5%). A la resta de delegacions espanyoles de l'AET, l'augment de la recaptació el 2022 ha estat lleugerament més elevada (15,0%). En el seu conjunt, l'administració tributària estatal ha recaptat 49.435 milions d'euros a les administra-

cions d'hisenda radicades a Catalunya, una xifra que representa el 19,4% de la recaptació del conjunt estatal territorialitzable. La recaptació d'impostos directes ha crescut un 13,3% respecte a l'any anterior, menys del que ho ha fet al conjunt de delegacions territorials de l'Estat (16,5%). Aquesta dinàmica també s'ha reproduït en el cas dels impostos indirectes, on l'augment de la recaptació ha estat del 10,0% a Catalunya, 2,0 p.p. menys que al conjunt delegacions territorials. Més enllà de l'augment intens i generalitzat de la recaptació durant el 2022, cal emfatitzar que les partides d'ingressos més importants han superat els registres previs a la Covid-19. Així, si bé la recaptació de l'IRPF l'any 2021 ja es va situar un 7,7% superior a la xifra del 2019, els ingressos procedents de l'IVA van ser un 4,2% inferiors al nivell previ a la pandèmia degut a la recuperació parcial del consum. En canvi, l'avenç del consum de les llars en termes nominals (en part pel fort increment de la inflació) durant el 2022 ha provocat que la recaptació de l'IVA a Catalunya se situï un 3,2% per sobre de l'any 2019 ([quadre 2.11](#)).

En el bloc d'impostos directes, cal destacar que la recaptació de l'IRPF ha augmentat un sòlid 15,4% a Catalunya el 2022, increment molt similar al registrat en el conjunt de comunitats autònomes. Aquesta evolució s'explica en gran mesura per la bona evolució de l'economia i del mercat laboral, així com per un augment dels salaris en termes nominals. Addicionalment, la recaptació de l'impost de societats ha experimentat un avenç del 6,6% a Catalunya, fet que s'explica per la recuperació dels beneficis empresarials després de la pandèmia, gràcies a l'avenç de la demanda. Dins del capítol d'impostos indirectes, destaquen els ingressos derivats de l'IVA, que han representat gairebé

Quadre 2.11
Recaptació d'impostos estatals a Catalunya
(milers d'euros i %)

	2019	2020	2021	2022	Variació 2022/2021 (%)	CAT/ESP 2022 (%)
Directes	23.032.875	20.795.586	24.805.178	28.110.546	13,3	19,4
IRPF	17.347.561	17.158.780	18.366.825	21.189.327	15,4	19,4
Impost Societats	5.101.098	3.128.764	5.818.136	6.201.056	6,6	19,3
No residents	405.632	278.528	381.641	455.377	19,3	15,4
Indirectes	19.761.953	16.953.292	19.157.234	21.063.894	10,0	19,4
IVA	17.129.809	14.716.559	16.402.453	17.671.120	7,7	21,4
Impostos especials	1.541.453	1.285.924	1.528.581	1.697.855	11,1	8,4
Tràfic exterior	724.039	583.950	710.046	1.096.195	54,4	39,2
Taxes	266.792	204.592	235.772	260.512	10,5	14,0
TOTAL	43.061.620	37.953.470	44.198.184	49.434.952	11,8	19,4

Font: AEAT

el 36% de la recaptació de la hisenda estatal a Catalunya i que han augmentat un 7,7% respecte al 2021, degut tant a l'increment del consum (gràcies a la forta creació d'ocupació i l'estalvi embassat durant la pandèmia) com al fort augment dels preus. Per altra banda, l'augment del consum i del preu del petroli també han tingut impacte sobre els ingressos per impostos especials, que s'han incrementat un 11,1% aquest any. Finalment, la recaptació per taxes i altres ingressos tributaris han augmentat un 10,5% respecte a l'any anterior (malgrat la suspensió de l'impost del 7% sobre el valor de la producció de l'energia elèctrica), tot i que el seu pes relatiu és només el 0,5% dels ingressos impositius totals.

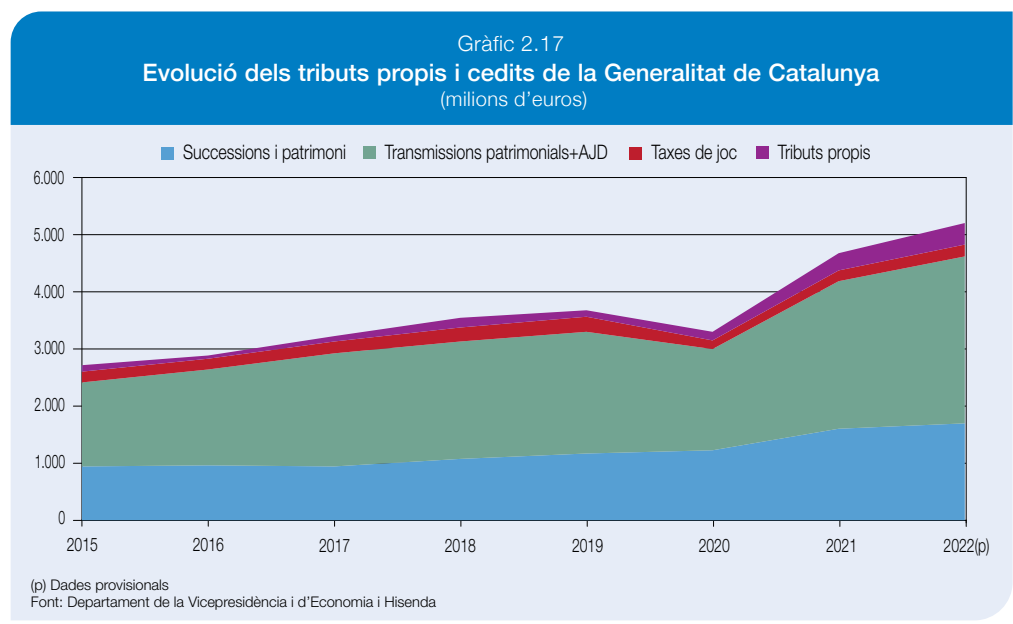
La **recaptació de tributs per la Generalitat de Catalunya** ha estat de 25.172 milions d'euros el 2022, un 3,4% menys que l'any anterior, segons les dades provisionals publicades de drets liquidats pel Departament de Vicepresidència i d'Economia i Hisenda. Aquesta xifra inclou la part dels impostos cedits parcialment (com l'IVA, IRPF i els impostos especials), els impostos cedits totalment (com l'Impost sobre patrimoni o l'impost sobre successions i donacions, entre altres), les taxes i els impostos propis. Aquesta reducció s'explica perquè l'Estat va injectar el 2020 i 2021 uns recursos extraordinaris a les comunitats autònomes per pal·liar l'impacte de la pandèmia sobre la seva capacitat de recaptació.

Si considerem únicament els impostos cedits totalment, les taxes i els impostos propis, que és sobre els quals la Generalitat té competència normativa plena, la recaptació

ha estat de 5.101 milions d'euros, una xifra que és un 11,8% superior a la de l'any anterior. D'aquests, la part principal són els tributs cedits (representen el 93% de la recaptació total) i han experimentat un creixement de l'11,2%, mentre que els tributs propis representen el 7% restant i han registrat un augment del 21,5% fins als 359 milions d'euros el 2022 (gràfic 2.17).

Aquest augment de la recaptació en **impostos propis** de la Generalitat ve explicat en gran mesura per l'impost sobre les estades en establiments turístics, que ha passat de 25,8 milions el 2021 als 75,3 milions el 2022, superant la xifra de recaptació d'abans de la pandèmia; i el de les instal·lacions que incideixen en el medi ambient que va entrar en vigor el 2020 i ha recaptat 173 milions d'euros durant el 2022 (un 13,5% més que l'any anterior), convertint-se així en l'impost propi més important en termes monetaris (representa gairebé la meitat del total). Els següents dos impostos propis per volum de recaptació l'impost sobre begudes ensucrades envasades (que suma 31,2 milions d'euros de recaptació, un 3,5% superior a la xifra del 2021) i l'impost sobre grans establiments comercials (que ha recaptat 8,5 milions d'euros l'any 2022, un 83,4% més respecte a l'any anterior) (quadre 2.12).

Pel que fa als **impostos cedits** totalment a les comunitats autònomes, l'augment de la recaptació a Catalunya per aquest concepte l'any 2022 respon essencialment al creixement dels impostos indirectes (13,3%) i als impostos directes (5,5%), tot i que l'augment de recaptació procedent de les taxes sobre el joc (gràcies a la reactivació del

sector) ha estat el més intens en termes relatius (17,8%). Quant als impostos directes, l'increment en la recaptació ha estat gràcies a l'impost sobre el patrimoni (amb un increment interanual del 16,0% el 2022), atès que els ingressos procedents de l'impost sobre successions i donacions han caigut moderadament (-1,4%). Tot i així, cal destacar que la recaptació d'aquest impost es manté en nivells molt elevats (per l'impacte de la Covid-19 sobre la mortalitat), assolint els 937,1 milions d'euros el 2022. Pel que fa als impostos indirectes, que sobretot estan vinculats al sector immobiliari, s'han vist molt beneficiats per la recuperació de l'activitat econòmica i el repunt de la compravenda d'habitatge. Concretament, la recaptació per l'impost de transmissions patrimonials i per actes jurídics documentals han crescut un 13,3% i un 13,2% respecte a l'any 2021, respectivament. Conjuntament, la recaptació per aquests dos impostos suma un total de 2.871 milions d'euros el 2022, superant en un 37% la xifra de 2019 (2.090 milions).

La Generalitat de Catalunya ha tancat el 2022 amb un augment important del dèficit públic. Concretament, el dèficit públic va ser de 3.816 milions d'euros el 2022,

una xifra molt superior als 903 milions d'euros del 2021, segons dades del Ministeri d'Hisenda. En percentatge del PIB, el dèficit pressupostari ha passat del 0,39% el 2021 a l'1,51% el 2022, tot i situar-se per sota del compromís de l'Estat amb la Comissió Europea, establert en l'1,0% del PIB per al conjunt de les comunitats autònomes (gràfic 2.18). Cal recordar, però, que el mes de setembre de 2020 l'Estat va decidir suspendre les regles fiscals per a les comunitats autònomes –seguint l'exemple de la Comissió Europea per als estats membres.

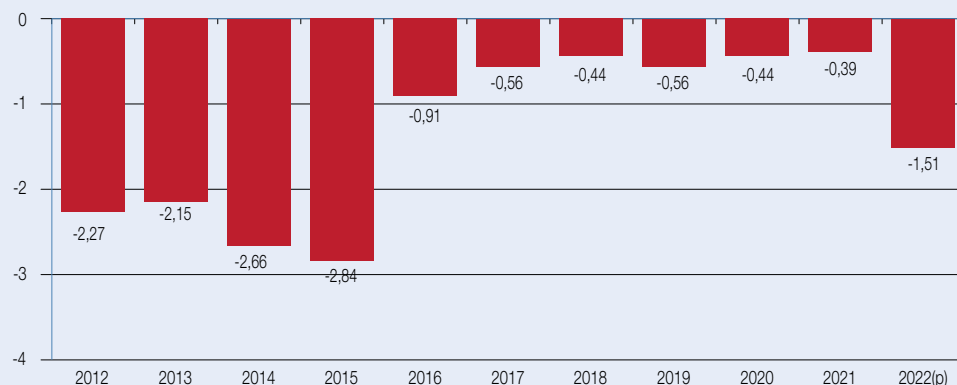
L'augment del dèficit ha provocat que el deute públic total de la Generalitat hagi augmentat un 2,4% fins als 84.327 milions d'euros a finals de l'any 2022. Tot i això, el fort avenç del PIB en termes nominals ha permès reduir en 2,5 p.p. el deute en percentatge del PIB, situant-lo en el 33,4% en el quart trimestre de 2022 (gràfic 2.19). En comparació amb la resta de comunitats autònomes, Catalunya continua sent la capdavantera en volum de deute i la segona (empatada amb Castella-la Manxa) en deute en percentatge del PIB, només per darrera de la Comunitat Valenciana (44,4%).

Quadre 2.12
Recaptació de tributs per la Generalitat de Catalunya. Drets liquidats
(milions d'euros i taxes de variació interanual en %)

	2019	2020	2021	2022	Variació 2022/2021(%)
Tributs cedits	3.490,1	3.090,2	4.265,6	4.742,2	11,2
Directes	1.148,0	1.197,8	1.572,2	1.658,7	5,5
Successions i donacions	582,0	596,5	950,3	937,1	-1,4
Patrimoni	565,9	601,3	622,0	721,6	16,0
Indirectes	2.089,9	1.740,3	2.534,1	2.871,0	13,3
Transmissions patrimonials	1.520,1	1.245,8	1.863,4	2.111,7	13,3
Actes jurídics documentats	569,8	494,5	670,7	759,3	13,2
Taxes sobre el joc	252,3	152,1	170,9	201,3	17,8
Tributs propis	135,7	136,8	295,6	359,2	21,5
Grans establiments comercials	11,5	10,9	4,6	8,5	83,4
Impost sobre els habitatges buits	11,8	8,9	8,8	8,6	-2,6
Impost sobre actius no productius de les persones jurídiques	2,1	0,7	1,1	0,7	-36,8
Impost estades en establiments turístics	65,7	24,7	25,8	75,3	191,7
Impost sobre begudes ensucrades envasades	34,7	29,1	30,2	31,2	3,5
Impost sobre l'emissió de gasos a l'atmosfera per la indústria	1,4	0,9	0,8	0,8	10,5
Impost sobre l'emissió d'òxids de nitrogen per l'aviació comercial	4,8	5,0	2,2	3,1	38,4
Impost sobre l'emissió d'òxids de carboni dels vehicles de trac.mec.	-	-	65,8	54,3	-17,5
Impost sobre les instal·lacions que incideixen en el medi ambient	-	52,5	152,4	173,0	13,5
Gravamen protecció civil	3,7	4,3	3,9	3,8	-2,7
Total	3.625,8	3.227,0	4.561,2	5.101,4	11,8

Font: Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda. Direcció General de Tributs i Joc.

Gràfic 2.18
Dèficit de la Generalitat de Catalunya
(en % del PIB)

(p) provisional
Font: Ministeri d'Hisenda

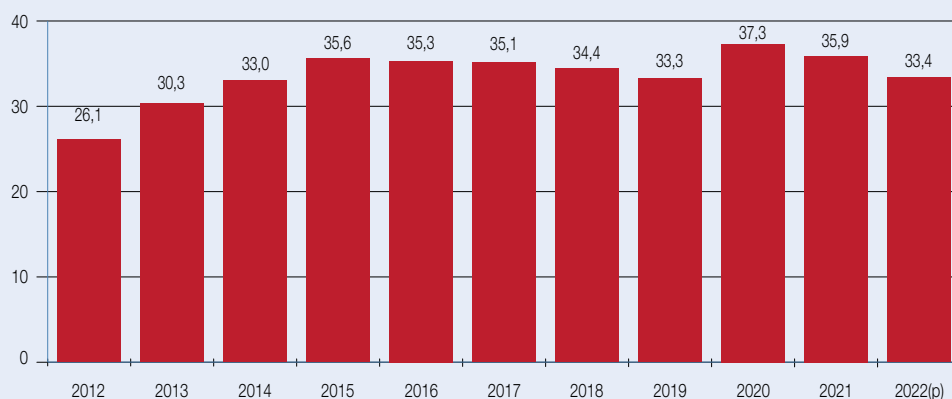
Adicionalment, quan analitzem el saldo d'operacions (corrents i de capital) no financeres del sector públic administratiu (SPA)³ consolidat a 31 de desembre de 2022, aquest ha passat de -552 milions d'euros al desembre de 2021 a -2.994 milions un any després. Si s'exclouen els interessos del deute, el saldo primari d'operacions corrents és de -2.382 M€ el 2022. Això és resultat de que les despeses s'han mantingut relativament estables, alhora que els ingressos han disminuït de forma ostensible. Concretament,

els ingressos no financers eren de 30.372,3 milions d'euros a desembre del 2022, fet que suposa una contracció del 6,8% respecte a l'any anterior. El principal factor que explica que els ingressos no financers s'hagin reduït és que en els dos darrers exercicis es van ingressar transferències extraordinàries de l'Estat per motiu de la Covid-19. En aquest sentit, la liquidació dels ingressos del model de finançament del 2021 va ser positiva, però han estat zero el 2022.

³ Els comptes del sector públic administratiu (SPA) consolidats inclouen l'Administració de la Generalitat, el Servei Català de la Salut (CatSalut) i les entitats autònomes administratives, és a dir, totes les entitats que tenen un pressupost de caràcter limitatiu. També s'ha inclòs l'Institut Català de la Salut (ICS) en el consolidat per tal de mantenir una comparació homògena amb els exercicis anteriors.

D'altra banda, les **despeses no financeres** han assolit la xifra de 34.938,8 milions d'euros, un 0,4% més que l'any anterior. El 2022 la partida de remuneracions del personal s'han incrementat un 2,3% respecte al 2021, com a resultat de l'augment de les retribucions del personal (3,5%) i

Gràfic 2.19
Endeutament de la Generalitat de Catalunya
(en % del PIB)

(p) provisional
Font: Ministeri d'Hisenda

l'augment del nombre de docents escolars, de personal sanitari i de la nova promoció dels Mossos d'Esquadra. Les despeses corrents han disminuït un 2,7%, principalment per la reducció de les transferències corrents (-8,5%), atès que el 2021 es van comptabilitzar ajuts extraordinaris per fer front a la pandèmia així com transferències a altres ens locals (Fons de Cooperació Local als ajuntaments, Institut Català de Finances, Agència Catalana de Turisme, etc.). Les inversions reals han augmentat de forma destacada el 2022 (39,7%), degut a l'esforç inversor en el manteniment de carreteres i a l'adquisició d'equips d'anàlisi de dades del Departament d'Educació. Finalment, els interessos del deute han disminuït un 12,3%.

Cal recordar que el 10 de març de 2023 el Parlament de Catalunya va aprovar els pressupostos de la Generalitat i la Llei de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic per al 2023. D'entrada, constitueixen els pressupostos més expansius de la història (41.025 milions d'euros de despesa total de la Generalitat incloent els fons Next Generation EU), amb uns ingressos no financers de 31.408 milions i un dèficit previst del 0,3% del PIB.

7. Previsions econòmiques 2023-2024: l'economia catalana entra en una fase de menor creixement per la persistència de la inflació i l'enduriment de la política monetària

Tot i que el propòsit principal de la *Memòria Econòmica de Catalunya* és fer una anàlisi de l'evolució econòmica i dels principals esdeveniments que han succeït a Catalunya i a nivell internacional durant l'any anterior finalitzat (2022), l'elevada incertesa fruit de la persistència de les tensions inflacionistes i el fort repunt dels tipus d'interès nominals per part dels principals bancs centrals mundials ens obliga a explicar el quadre macroeconòmic de previsions per al 2023 i 2024.

Segons les previsions presentades i elaborades conjuntament pel Gabinet d'Estudis Econòmics de la Cambra de Comerç de Barcelona i per AQR-Lab de la UB a l'abril de 2023, l'economia catalana podria registrar un creixement del PIB de l'1,8% el 2023 i del 2,0% el 2024. Per tant, de confirmar-se aquest escenari, Catalunya entraria en una fase de menor creixement de l'activitat en comparació amb els dos anys anteriors (6,2% el 2021 i 5,5% el 2022).

Cal matissar, però, que aquest fenomen no és sorprenent atès que l'activitat els dos últims exercicis ha estat molt condicionada per un efecte estadístic (el 2020 la contracció del PIB va ser de l'11,9%).

Adicionalment, és interessant analitzar el perfil de creixement del PIB de cara el 2023 i 2024. En aquest sentit, els principals indicadors d'activitat i les bones perspectives empresarials apunten a una acceleració del ritme d'activitat durant la primera meitat del 2023. Així, segons les previsions de la Cambra i l'AQR-Lab, el creixement intertrimestral se situaria en el 0,3% i del 0,6% el primer i segon trimestres de 2023, respectivament. Més concretament, l'avenç més dinàmic del mercat laboral durant els primers mesos de 2023, recolzat per una evolució més favorable del previst del consum de les llars i la forta aflluència de turisme estranger fins a l'estiu permeten sostenir aquest escenari de creixement a l'alça.

Tot i les bones perspectives a curt termini gràcies a factors de suport temporals, l'escenari a mitjà termini estarà condicionat per fenòmens que pressionaran a la baixa el creixement econòmic. Si bé l'augment dels tipus d'interès encara no s'ha traslladat de forma notable sobre l'activitat, els canals de transmissió de la política monetària ja estan incidint sobre la presa de decisions dels agents econòmics. En particular, les noves operacions de finançament per part del teixit empresarial s'han deteriorat ràpidament els darrers mesos, així com els crèdits a les llars per a la concessió de noves hipoteques. Aquests dos indicadors suposen un important senyal d'alerta, indicatiu que l'economia podria experimentar una certa moderació durant la recta final del 2023.

De cara al 2024, la Cambra preveu que l'activitat avanci a un ritme relativament similar al de l'any anterior (2,0%), gràcies a una moderació gradual de la inflació. Aquest fet mitigaria la pressió dels bancs centrals per seguir incrementant els tipus d'interès nominals. Tot i així, cal advertir que la lluita contra la inflació encara no està resolta. En absència d'augmentos addicionals dels preus energètics i dels aliments, la inflació subjacent s'hauria de moderar al llarg dels propers trimestres, però si es produeix un increment de costos laborals no justificats per augmentos proporcionals de la productivitat, amb l'objectiu d'atrapar la inflació, els bancs centrals es veurien obligats a persistir en l'enduriment de la política monetària, dificultant la recuperació l'any 2024.

L'EMPRESA CATALANA

1. Presentació¹

En aquest capítol es presenta l'anàlisi economicofinancera de l'empresa catalana dels anys 2021 i 2022. Aquesta anàlisi s'emmarca en la línia de treball i publicació iniciada l'any 1988 pel Departament d'Economia i Finances (actualment, Departament d'Economia i Hisenda) de la Generalitat de Catalunya. Des de l'any 2007, l'elaboració d'aquest estudi sobre l'empresa catalana és fruit de la col·laboració de la Cambra de Comerç de Barcelona amb el Departament d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya². L'anàlisi es fonamenta en la part corresponent a les empreses catalanes de les bases de dades trimestral i anual de la Central de Balanços del Banc d'Espanya (CBBE), que es remet regularment a la Cambra de Comerç de Barcelona.

Des del 2020, la mostra d'empreses analitzades es nodreix de dues fonts d'informació sobre els comptes anuals de les societats no financeres espanyoles: la de col·laboració directa i voluntària (anomenada Central de Balanços Anual o CBA), que és la font que tradicionalment s'havia fet servir per a l'elaboració d'aquest capítol de la Memòria Econòmica; i la que prové dels comptes anuals que obligatòriament es dipositen en els registres mercantils d'Espanya (CBB), a les quals es té accés en virtut dels acords de col·laboració signats entre el Banc d'Espanya, el Ministeri de Justícia i el Colegio Oficial de Registradores de la Propiedad de España (CORPME), i a nivell de Catalunya per l'acord de col·laboració entre la Cambra de Comerç de Barcelona i el CORPME, que s'ha acordat per tercer any consecutiu. El tractament unificat de les dues fonts d'informació dona lloc a la Central de Balanços Integrada (CBI), que permet ampliar la capacitat analítica de la publicació, ja que complementa les dades disponibles sobre les grans empreses, ben representades

a la font CBA, amb les de les empreses de petita i mitjana dimensió (pimes) recollides de forma més exhaustiva a la font procedent del registre mercantil (CBB).

Amb les dades de la CBI anual, la cobertura de la mostra total utilitzada, de 537.348 empreses, representa, l'any 2021, el 42,7% del Valor Afegit Brut (VAB) al cost dels factors del total de les societats no financeres a Espanya. Aquest percentatge és del 27,2% en el cas de Catalunya per a l'any 2020³, xifra que es compara amb una taxa de cobertura en termes de VAB per al conjunt de les regions espanyoles del 33,4%. Entre els sectors amb més representació a la mostra espanyola hi ha el d'energia, gas i aigua amb una cobertura lleugerament superior al 70% i el d'informació i comunicacions, amb el 68,5%. Els segueixen, per ordre de representació, els sectors de la indústria manufacturera (58,4%) i activitats administratives i serveis auxiliars (56,7%). Pel que fa a la dimensió, les empreses mitjanes i grans estan sobrerrepresentades en aquesta mostra.

A la part catalana de la mostra estatal, en la base anual, el nombre d'empreses de la CBI –que correspon a l'any 2021– i que tenen la seu social a Catalunya és de 147.308. D'aquestes empreses amb seu a Catalunya, 138.470 són petites⁴ (el 94,0% del total), 2.251 són mitjanes⁵ (1,5%) i 6.587 són grans⁶ (4,5%)⁷. Cal aclarir que la mostra anual de la CBI recull aquelles empreses que tenen activitat a Catalunya, independentment de si tenen aquí o no la seva seu social o si són filials d'empreses localitzades fora de Catalunya. Això és així perquè a les dades procedents de la CBA s'identifica les empreses per la localització de la seva activitat. Per tant, el nombre d'empreses que analitza la CBI

¹ Capítol elaborat per Oriol Amat i Salas (Catedràtic d'Economia Financera i Comptabilitat, UPF), Enric Genescà i Palau (Enginyer Industrial), Carme Poveda i Martínez (Directora del Departament d'Anàlisi Econòmica a la Cambra de Comerç de Barcelona) i Ferran Esquiús i Torrubia (Economista al Departament d'Anàlisi Econòmica de la Cambra de Comerç de Barcelona). Els autors agraeixen a Manuel Ortega i Ana Esteban de la Central de Balanços del Banco de España les dades facilitades; i al Colegio Oficial de Registradores de la Propiedad de España per la seva autorització.

² Als webs de la Cambra de Comerç de Barcelona (<https://www.cambrabcn.org/que-t-oferim/estudis-economicos-infraestructures/memoria-economica-de-catalunya>) i del Departament d'Economia i Hisenda (<http://economia.gencat.cat/ca/ambits-actuacio/economia-catalana/estudis-publicacions/altres-publicacions/informe-anual-empresa-catalana/>) es poden consultar els informes dels últims anys.

³ Central de Balances del Banco de España (2022): "Central de Balances. Resultados anuales de las empresas no financieras 2021", Banco de España, Madrid, pàg. 57, 76 i 81. [Central de Balances. Resultados anuales de las empresas no financieras 2021 \(bde.es\)](https://www.bde.es/estad/empresasno/empresasno2021).

⁴ S'utilitza la Recomanació de la Comissió Europea 2003/361/CE. Empreses de fins a 49 treballadors que tenen un actiu de fins a 10 M€ i una xifra de negocis de fins a 10 M€.

⁵ S'utilitza la Recomanació de la Comissió Europea 2003/361/CE. Empreses d'entre 50 i 249 treballadors que tenen un actiu de fins a 43 M€ i una xifra de negocis de fins a 50 M€.

⁶ S'utilitza la Recomanació de la Comissió Europea 2003/361/CE. Empreses de 250 treballadors o més que tenen un actiu superior als 43 M€ i una xifra de negocis superior als 50 M€.

⁷ Cal tenir en compte que aquesta segmentació per dimensió de les empreses de la mostra de la CBI no és comparable amb les dades del DIRCE perquè la primera inclou les empreses dependents, és a dir, centres d'activitat que poden pertànyer a la mateixa empresa.

Quadre 3.1
Abast de la mostra - Exercici 2021

Dimensió	Empreses		Ocupació		Valor afegit brut c.f.*	
	Nombre	%	Nombre	%	Milers d'euros	%
Petites	138.470	94,0	446.898	44,1	20.496.637	37,4
Micro	126.333	85,8	226.017	22,3	10.066.434	18,4
Mitjanes	2.251	1,5	121.296	12,0	6.417.033	11,8
Grans	6.587	4,5	444.949	43,9	27.820.132	50,8
TOTALS	147.308	100,0	1.013.143	100,0	54.733.801	100,0

Valors absoluts de totes les empreses de la mostra

*"c.f." fa referència a cost dels factors.

Nota: s'utilitza la Recomanació de la Comissió Europea 2003/361/CE per classificar les microempreses: Empreses de fins a 9 treballadors que tenen un actiu de fins a 2 ME i una xifra de negocis de fins a 2 ME.

a Catalunya no es pot comparar directament amb el nombre d'empreses del Directori Central d'Empreses (DIRCE), que publica l'Idescat.

Les 147.308 empreses de la mostra tenen un total de 1.013.143 treballadors (exercici 2021), que representa el 41,7% dels treballadors del sector privat a Catalunya, segons dades de l'Enquesta de població activa (EPA), que publica l'INE i l'Idescat. Igual que passa amb la mostra del total d'Espanya, en la mostra d'empreses catalanes es troben més representades les empreses industrials que les de serveis o la construcció, i les empreses grans tenen també un pes superior al que els hi correspon, biaixos que s'accentuen a la mostra de la base trimestral. A més, cal tenir en compte que la Central de Balanços Trimestral (CBT), que arriba fins al quart trimestre del 2022, està integrada per una mostra molt més reduïda d'empreses catalanes (149). Per tant, els resultats del 2022 s'han de prendre amb especial cautela donada l'escassa dimensió de la mostra.

El [quadre 3.1](#) recull la composició de la mostra de les 147.308 empreses no financeres catalanes de la base de dades anual (CBI), en funció de la seva dimensió.

Per tal de contextualitzar la mostra utilitzada, s'analitzen les dades del DIRCE que publica l'INE i l'Idescat. Segons aquestes dades, l'1 de gener del 2022 hi havia 660.166 empreses amb establiment a Catalunya, de les quals 5.629 tenien 50 o més treballadors (un 1,3% del total).

Cal tenir en compte que l'anàlisi es refereix a empreses actives a 1 de gener del 2022. D'acord amb les dades de l'INE i l'Idescat recollides al [quadre 3.A](#), el nombre total d'empreses amb establiment a Catalunya ha recuperat els

nivells anteriors a la crisi de la pandèmia (0,8%). Per sectors, el major nombre d'empreses en el sector de serveis (1,0%) i la construcció (0,7%) compensa la reducció observada en el sector industrial (-2,0%), respecte als valors de principis de l'any 2020. En qualsevol cas, tant el sector de la indústria com de la construcció estan molt lluny de recuperar el nombre d'empreses que hi havia abans de la crisi financera del 2008, si bé el pes del VAB industrial es manté força estable des del 2014.

Entrant més al detall en el sector dels serveis, s'observa certa heterogeneïtat entre els diferents subsectors ([quadre 3.B](#)). Per una banda, el nombre d'empreses en els sectors del comerç, transport i hostaleria (que aglutinen el major nombre d'empreses) cau un -0,2% respecte a l'1 de gener del 2020. Per altra banda, el creixement de la resta de subsectors oscil·la entre un -0,2% i 8,0%, sent el sector de la informació i comunicacions el que registra un major dinamisme, impulsat pel procés de digitalització de l'economia que s'ha accelerat amb la pandèmia.

Quadre 3.A
Nombre d'empreses amb establiment a Catalunya per sectors econòmics

	1 gener 2008	1 gener 2019	Variació 2008-2019	1 gener 2020	1 gener 2022	Variació 2020-2022
Indústria	49.398	38.583	-21,9%	37.843	37.087	-2,0%
Construcció	118.002	78.310	-33,6%	78.111	78.651	0,7%
Serveis	468.045	526.255	12,4%	538.794	544.428	1,0%
Total nombre d'empreses	635.445	643.148	1,2%	654.748	660.166	0,8%

Font: Idescat

Nota: els resultats d'aquesta taula utilitzen la definició d'empresa emprada pel DIRCE fins al 2018, que coincideix amb la unitat legal empresarial.

Quadre 3.B
Nombre d'empreses amb establiment a Catalunya per sectors

	1 gener 2020	1 gener 2022	Variació 2020-2022
Indústria	37.843	37.087	-2,0%
Construcció	78.111	78.651	0,7%
Serveis	538.794	544.428	1,0%
Comerç, reparació, transport i hostaleria	215.735	215.351	-0,2%
Informació i comunicacions	16.640	17.975	8,0%
Activitats financeres i assegurances	13.786	14.354	4,1%
Activitats immobiliàries	49.042	51.034	4,1%
Activitats professionals, científiques, tècniques; act. administratives i auxiliars	129.025	129.557	0,4%
Educació, activitats sanitàries i de serveis socials	56.562	56.702	0,2%
Activitats artístiques, recreatives i entreteniment, i altres serveis	58.004	59.455	2,5%
Total nombre d'empreses	654.748	660.166	0,8%

Font: Idescat

Nota: els resultats d'aquesta taula utilitzen la definició d'empresa emprada pel DIRCE fins al 2018, que coincideix amb la unitat legal empresarial

de l'empresa catalana durant el 2021 i 2022 (el 2021 a partir de la informació provinent de la base de dades anual i el 2022 a partir de la base de dades trimestral). La informació de la base anual permet també estudiar les tendències observades en les principals partides i ràtios fins a l'any 2021.

I, per altra banda, a l'apartat 3 s'analitzen els resultats i la situació economicofinancera de les empreses catalanes desagregant la mostra de la base anual per sectors i dimensions. Al mateix apartat també es comparen els resultats de l'empresa catalana amb els de la resta de les empreses espanyoles.

2. Anàlisi economicofinancera de les empreses catalanes

2.1. Introducció

El 2021 s'ha caracteritzat per la recuperació econòmica coincidint amb la reactivació gradual de l'activitat després del fort deteriorament que va experimentar el 2020 arran de la pandèmia. Malgrat tot, el context encara ha estat marcat per la incertesa relacionada amb l'evolució de la pandèmia i els problemes derivats d'aquesta com, per exemple, en les cadenes de producció globals. En aquest entorn, el PIB de Catalunya va augmentar el 2021 un 6,2%, segons dades de l'Idescat, mentre que a Espanya, el creixement va ser del 5,5%. En ambdós casos, la recuperació el 2021 va ser incompleta i el PIB es trobava al voltant d'un 6,5% per sota del PIB del 2019.

Aquest informe pretén analitzar les repercussions de la Covid-19 i la seva posterior recuperació sobre els resultats economicofinancers de les empreses catalanes. L'anàlisi s'inicia amb les dades d'activitat, de generació de valor afegit i ocupació. A continuació, s'estudia la inversió en actius immobilitzats i actius corrents. Després s'analitza el cost dels factors i la productivitat. Seguidament, s'estudia l'estructura financera. Els apartats finals es dediquen a l'anàlisi dels resultats i de la rendibilitat.

Com es visualitza al [requadre 3.1](#), l'anàlisi està estructurada en diferents etapes que permeten comprovar els inductors de l'evolució de la rendibilitat financera, que és un dels principals objectius de les empreses. A cada variable del requadre s'indica l'apartat corresponent al present informe on es tractarà aquesta informació.

Per dimensions, com es comprova al [quadre 3.C](#), les empreses d'entre 50 i 249 treballadors han estat les més afectades per l'episodi de crisi provocat per la pandèmia (-5,5% respecte a l'1 de gener del 2020). En positiu, el nombre d'empreses de menys de 50 treballadors i sense assalariats ja ha recuperat el nivell de principis del 2020 (0,9%). El nombre d'empreses més grans (>250 treballadors) encara no hauria recuperat el nivell del 2019 (-1,9%), però sí que hauria sobrepassat el nombre d'empreses registrat a inicis del 2008.

L'informe s'estructura en els següents dos apartats. Per una banda, a l'apartat 2 s'analitza la situació economicofinancera

Quadre 3.C
Nombre d'empreses amb establiment a Catalunya per dimensió

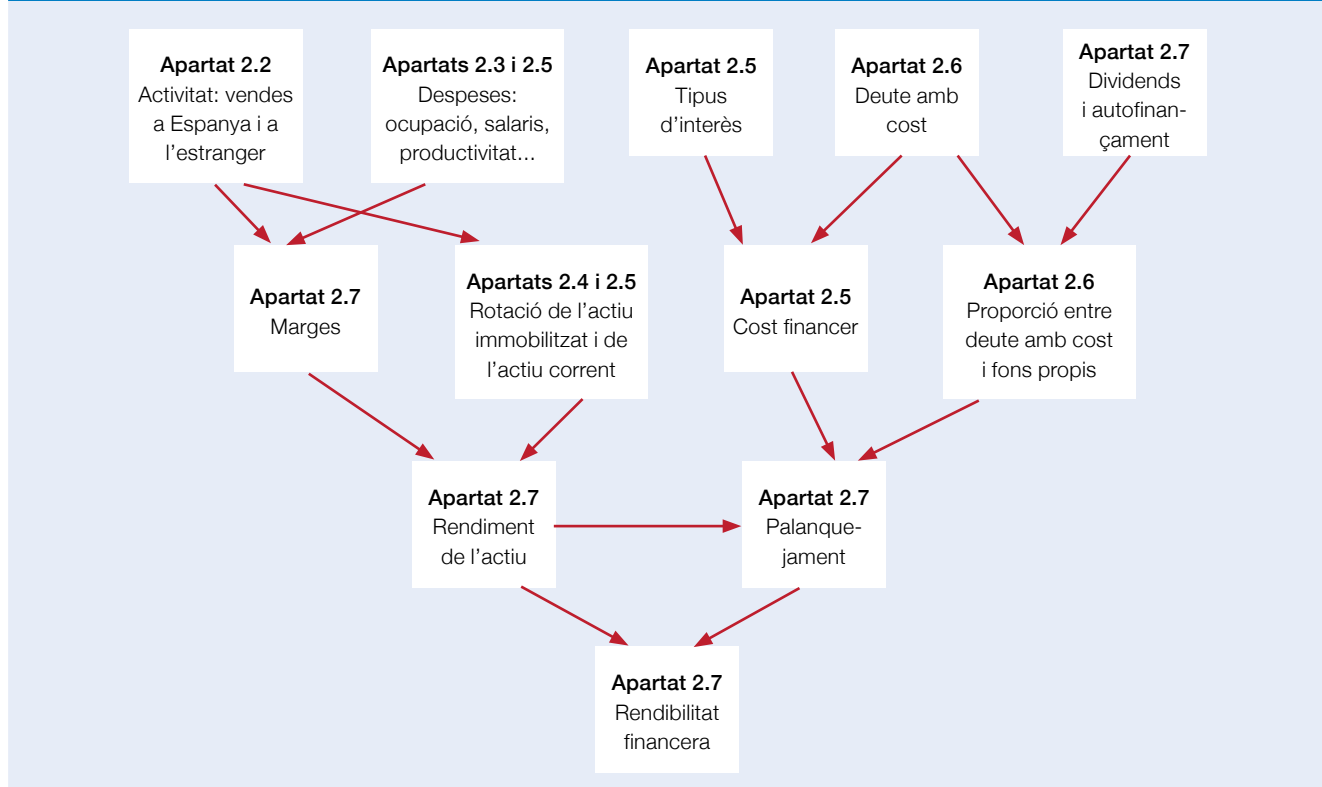
	1 gener 2008	1 gener 2019	Variació 2008-2019	1 gener 2020	1 gener 2022	Variació 2020-2022
Menys de 50 treballadors	626.750	634.713	1,3%	645.970	651.793	0,9%
Entre 50 i 249 treballadors	6.720	6.384	-5,0%	6.628	6.263	-5,5%
250 o més treballadors	1.975	2.051	3,8%	2.150	2.110	-1,9%
Total nombre d'empreses	635.445	643.148	1,2%	654.748	660.166	0,8%

Font: Idescat

Nota: els resultats d'aquesta taula utilitzen la definició d'empresa emprada pel DIRCE fins al 2018, que coincideix amb la unitat legal empresarial.

Requadre 3.1
Factors que influeixen en la rendibilitat financera

DESCRIPCIÓ DE LES BASES DE DADES UTILITZADES

Requadre 3.2

La informació que contenen les bases de dades utilitzades és fonamentalment economicofinancera i prové de l'agregació dels qüestionaris trimestral i anual tramesos al Banc d'Espanya per empreses no financeres de diferents localitzacions, dimensions i sectors d'activitat. A aquestes dades, la Central de Balanços del Banc d'Espanya (CBBE) hi afegeix les dades de les empreses que dipositen els comptes al Registre Mercantil, la qual cosa permet incrementar substancialment la mida de la mostra. El qüestionari trimestral (balanç i compte de resultats) és més senzill que l'annual. Cada trimestre, les empreses responen el qüestionari del trimestre corrent i el de l'any anterior. Això permet que el càlcul dels percentatges de variació es basi en la mateixa mostra d'empreses. Les ràtios i els percentatges de la base trimestral es calculen a partir de les dades dels quatre trimestres de cada any, que se sumen en el cas dels conceptes dels estats de fluxos, i s'obté la mitjana en el cas dels conceptes dels estats patrimonials. La base anual permet fer una anàlisi més detallada de la situació economicofinancera de les empreses privades catalanes per a l'exercici 2019 i els anteriors.

Per a cada any es disposa dels estats comptables del període corrent i de l'immediatament anterior, fet que permet calcular els percentatges de variació a partir de les mateixes mostres d'empreses. Ara bé, quan es comparen ràtios o percentatges de dues bases di-

ferents (2021-2020 amb 2020-2019, per exemple), cal tenir en compte que les mostres respectives també ho són i que, en conseqüència, les diferències observades es poden deure tant al canvi de mostra com al canvi de tendència.

Tant a la base trimestral com a l'annual, es disposa d'una estimació del valor de l'actiu immobilitzat a preus corrents per als agregats principals. Això comporta, d'una banda, introduir a l'actiu una partida d'ajust de preus que afecta principalment l'immobilitzat material i, de l'altra, aplicar al passiu i patrimoni net un ajust pel mateix import dels fons propis. L'ús dels valors corrents en lloc dels comptables té uns avantatges clars, com ara evitar el trencament en les tendències que es produeix als exercicis en què hi ha actualitzacions.

Des del nostre punt de vista, però, l'avantatge principal és que soluciona el càlcul de les ràtios en què al numerador hi ha una partida d'un estat de fluxos (resultats, per exemple), i al denominador, una partida del balanç. Si en valorar la segona s'utilitzen criteris comptables, com és habitual, el numerador i el denominador estan en bases monetàries diferents: el primer, a preus corrents, i el segon, a preus històrics. Si el denominador es valora a preus corrents, s'obté una estimació més precisa d'aquestes ràtios, ja que els dos elements del quocient estan en monetària els mateixos valors.

2.2. Activitat i valor afegit

En aquest apartat s'analitza l'evolució de l'activitat, les vendes, les compres i la creació de valor afegit. Per fer-ho, s'ha de tenir en compte que el 2021 es va produir una recuperació gradual de l'economia en un context encara incert entorn a l'evolució de la pandèmia amb conseqüències directes com els problemes de subministrament i colls d'ampolla en les cadenes de producció globals.

D'acord amb les dades del [quadre 3.2](#), l'any 2021 la producció⁸ va repuntar un 12,7% interanual després de la forta caiguda registrada l'any anterior (-11,4%), situant-se molt a prop dels nivells anteriors a la pandèmia (0,2% per sota). En una línia similar, el valor afegit brut al cost dels factors va augmentar un 13,7%, en contrast amb la contracció patida el 2020 (-12,0%).

Per a l'any 2022, les dades de la base trimestral apunten que el valor de la producció hauria continuat la seva recuperació (9,8% interanual), tot i que a un ritme més moderat que l'any 2021. Ara bé, aquesta recuperació no s'hauria produït en el cas del valor afegit brut al cost dels factors a causa de l'increment pronunciat del cost de les compres i consums intermedis (15,8%) en un context de fort augment dels costos de transport, dificultats d'aprovisionament i tensions inflacionistes, especialment de l'energia i altres matèries primeres. En qualsevol cas, la reduïda mostra trimestral fa que aquests resultats s'hagin de prendre amb prudència.

El valor afegit brut al cost dels factors es calcula com segueix:

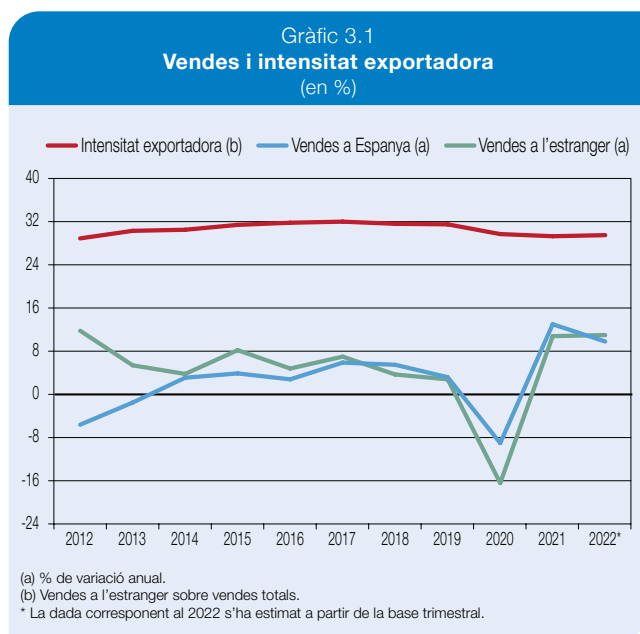
$$\begin{aligned}
 &+ \text{Valor de la producció} \\
 &- \text{Compres i consums intermedis} \\
 &+ \text{Subvencions} \\
 &- \text{Impostos lligats a la activitat} \\
 \hline
 &= \text{Valor afegit brut al cost dels factors}
 \end{aligned}$$

Aquest concepte informa de la riquesa que es genera a partir de la producció, descomptant, essencialment, les compres a altres empreses (béns intermedis). Per tant, interessa que augmenti per poder millorar la retribució d'altres factors com els treballadors i els accionistes de l'empresa.

⁸ El valor de la producció mesura l'import dels béns i serveis produïts per l'empresa durant l'exercici. Es defineix com el volum de negoci procedents de la venda de béns i serveis, més/menys la variació de les existències de productes acabats, menys els treballs en curs i les compres de béns i serveis per a la revenda, més els treballs realitzats per l'empresa per al seu immobilitzat, i excloent les subvencions.

Coincidint amb la reobertura i normalització gradual de l'activitat econòmica el 2021, les vendes totals van augmentar un 12,4% interanual després de la intensa caiguda registrada el 2020 (-11,3%), apropant-se al valor pre-pandèmia. Durant el 2021 la recuperació del volum de vendes ha estat intens, tant en les dirigides al mercat espanyol com a l'estranger, si bé les primeres s'han recuperat amb més intensitat perquè no han patit amb tanta severitat els problemes derivats del colls d'ampolla en els mercats mundials. De fet, les vendes a Espanya van caure menys que les vendes totals el 2020 (-9,0% i -11,3%, respectivament) i el repunt registrat el 2021 ha estat superior (13,0% i 12,4%, respectivament). En canvi, les vendes a l'estranger (10,8%) han crescut per sota de les vendes totals (12,4%), tot i que la caiguda el 2020 va ser més intensa (-16,4%), en un context de reobertura de l'activitat desigual i no sincronitzada entre països. Això provoca que el 2021 la intensitat exportadora de les empreses catalanes no hagi recuperat el nivell d'abans de la pandèmia ([gràfic 3.1](#)).

Les compres han mostrat una evolució molt similar a la de les vendes. Les compres realitzades al mercat espanyol s'han recuperat totalment de la caiguda del 2020, mentre que les realitzades a l'estranger només s'han recuperat parcialment. És a dir, sembla que una part de les compres que anteriorment es realitzaven a l'estranger el 2021 van efectuar-se a l'estat espanyol. Es pot concloure, doncs, que la recuperació econòmica el 2021 va venir impulsada essencialment pel mercat domèstic.

Quadre 3.2
Activitat i valor afegit

(en % variació respecte a les mateixes empreses de l'any anterior)

	Base integrada				Base trimestral*	
	2018	2019	2020	2021	2021	2022
Nombre d'empreses	148.421	155.975	155.226	147.308	158	149
Activitat i valor afegit						
Valor de la producció i subvencions	5,1	3,6	-11,4	12,7	18,6	9,8
Compres i consums intermedis	5,0	2,6	-11,1	12,1	18,4	15,8
Valor afegit brut al cost de factors	5,3	5,3	-12,0	13,7	19,1	-5,1
Distribució geogràfica de l'activitat**						
Vendes totals	5,0	3,1	-11,3	12,4	19,0	10,2
Vendes a Espanya	5,5	3,2	-9,0	13,0	16,9	9,8
Vendes a l'estranger	3,7	2,8	-16,4	10,8	24,9	11,0
Compres totals	4,7	2,2	-11,1	16,4	24,3	18,1
Compres a Espanya	4,7	1,4	-9,8	22,8	48,3	15,7
Compres a l'estranger	4,7	3,3	-12,7	9,0	-0,6	21,7

* Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any.

** A partir de la mostra de la Base Anual de la Central de Balanços del Banc d'Espanya.

Les dades preliminars per al 2022 apunten que tant les exportacions com les importacions⁹ haurien seguit una evolució a l'alça coincidint amb la reobertura total de l'activitat a pràcticament tots els països (amb excepció de Xina), tot i els problemes derivats de la guerra entre Rússia i Ucraïna.

En resum, al llarg de l'any 2021 s'ha observat una recuperació econòmica en pràcticament tots els nivells d'activitat, valor afegit, vendes i compres, coincidint amb la normalització gradual de l'activitat econòmica després de la forta contracció registrada l'any anterior a causa de la pandèmia. Les dades de vendes i compres mostren com aquesta recuperació ha vingut impulsada, principalment, pel mercat espanyol. Les dades preliminars del 2022 apunten cap a una prolongació d'aquesta recuperació, tot i que aquesta s'ha vist afectada negativament per les fortes tensions inflacionistes derivades de diverses causes, entre les que destaca la guerra entre Rússia i Ucraïna.

2.3. Ocupació

A continuació, s'analitza l'ocupació de les empreses catalanes diferenciant entre contractació fixa i temporal. En

⁹ L'evolució de les exportacions segons les dades de la Central de Balanços del Banc d'Espanya (CBBE) és diferent de la que s'inclou a les estadístiques de comerç exterior de la Comptabilitat Nacional, ja que les primeres es basen només en les empreses que han enviat la seva informació comptable a la CBBE.

aquest apartat cal destacar que el concepte d'ocupació que s'utilitza no inclou els treballadors afectats pels ERTO, una mesura que ha permès mantenir els llocs de treball tot i la caiguda de l'activitat de les empreses durant la pandèmia –de fet, la destrucció d'ocupació el 2020 va ser inferior a la davallada del PIB, a diferència d'altres recessions.

L'ocupació, mesurada a partir del nombre mitjà de treballadors efectius per empresa, ha recuperat el 2021 la destrucció registrada el 2020 arran de la pandèmia. Els treballadors temporals, més subjectes a la incertesa i reobertura gradual de l'activitat, van experimentar una recuperació incompleta el 2021 després de la forta caiguda registrada l'any anterior. En canvi, els treballadors fixos es troben ja per sobre dels nivells pre-pandèmia. Les dades preliminars per al 2022 apunten cap a un creixement de l'ocupació i una major estabilitat de la mateixa en la mesura que els treballadors fixos haurien augmentat en detriment dels temporals (quadre 3.3). De fet, el percentatge d'ocupació fixa sobre el total de l'ocupació ha repuntat amb força durant el 2021 (per la no renovació dels contractes temporals) i la dada provisional del 2022 apuntaria cap a una nova millora (gràfic 3.2). La reforma laboral que va entrar en vigor el març del 2022 hauria contribuït en la contractació fixa, tal com s'observa en les dades de la Central de Balanços Trimestral (CBT).

Per altra banda, tal i com mostra el gràfic 3.3 i en línia amb l'evolució del mercat laboral, el valor afegit en termes reals

Quadre 3.3
Ocupació
(en % variació respecte a les mateixes empreses de l'any anterior)

	Base integrada				Base trimestral*	
	2018	2019	2020	2021	2021	2022
Nombre mitjà de treballadors	5,6	4,8	-6,5	7,6	5,2	3,5
Nombre mitjà de treballadors fixos	5,8	5,3	-2,6	6,9	5,3	4,5
Nombre mitjà de treballadors no fixos	4,7	2,0	-16,7	8,4	3,0	-10,9

* Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any.

(descomptat l'evolució dels preus) va repuntar de forma destacada el 2021 (10,5%) després de l'episodi de caiguda del 2020 (-11,6%). La dada preliminar del 2022 assenyalava una caiguda d'aquest indicador que podria explicar-se per un increment molt important dels preus de les compres de béns intermedis. En tot cas, els resultats s'han de prendre amb especial cautela donada l'escassa dimensió de la mostra.

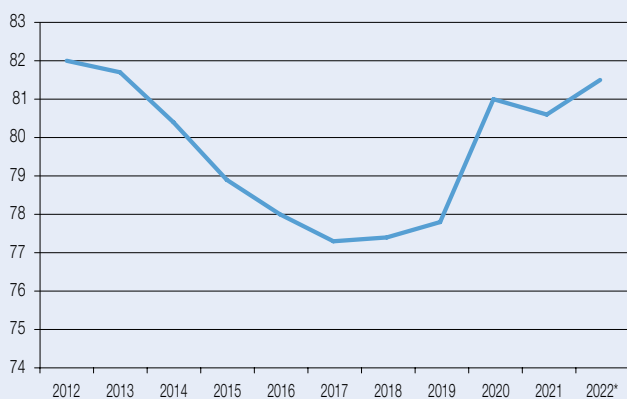
En resum, el 2021 l'ocupació ha mostrat una evolució favorable, recuperant els nivells previs a la pandèmia, recolzada per la recuperació destacada dels treballadors fixos en un context de normalització gradual de l'activitat econòmica. Els treballadors temporals continuen sent els més perjudicats en aquest episodi de crisi, tot i que les dades del 2022 mostren com podria haver-se produït un efecte trasllat de treballadors temporals cap a fixos, arran de la reforma laboral, millorant la qualitat de l'ocupació del teixit productiu català.

2.4. Inversió

En aquest apartat s'analitza la inversió realitzada per les empreses catalanes, distingint entre immobilitzat (terrenys, edificis, maquinària, etc.) i actiu corrent (estocs, clients, tresoreria, etc.).

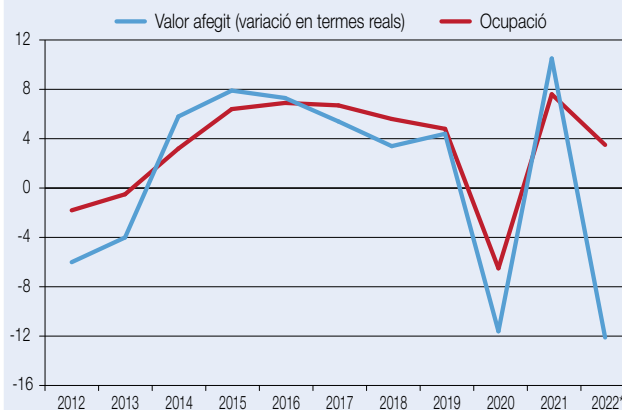
L'immobilitzat net (que descompta les amortitzacions i els deterioraments) per ocupat és un indicador que reflecteix l'esforç inversor de l'empresa en relació amb el nombre de treballadors. Després del repunt del 2020 en termes interanuals degut, en gran part, a la destrucció d'ocupació, aquest es contrau el 2021 un 7,3% en termes reals, seguint la dinàmica dels anys anteriors a l'episodi pandèmic. La dada preliminar del 2022 apunta a una nova caiguda (quadre 3.4). Des del punt de vista de la competitivitat, en línies generals, és important que la inversió per treballador augmenti per tal de millorar la posició competitiva de les empreses, tot i que també depèn de la productivitat del capital. Per anar bé, l'esforç inversor també hauria d'anar acompanyat d'una millora de l'eficiència (rotació dels actius), aspecte que s'analitzarà més endavant.

Gràfic 3.2
Ocupació fixa sobre el total
(en %)

* La dada corresponent al 2022 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

Gràfic 3.3
Valor afegit i ocupació
(en % de variació interanual)

* La dada corresponent al 2022 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

DEFINICIÓ DE CONCEPTES DE ROTACIÓ I D'INVERSIÓ

Requadre 3.3

Rotació dels actius: és una mesura que relaciona el valor de la producció i les partides de l'actiu d'explotació. La rotació representa el nombre de vegades que una partida d'actiu determinada es plasma en la producció o les vendes, i és un indicador d'eficiència en la gestió dels actius. Un cop garantit el funcionament operatiu i comercial de l'empresa, qualsevol increment de la rotació de l'actiu s'interpreta com una millora d'eficiència i redunja en un increment de la rendibilitat de l'actiu, sempre que el marge es mantingui constant. En alguns casos, quan es calcula per a l'immobilitzat, s'utilitza com a numerador el valor afegit per tal de reflectir una mesura de productivitat aparent equivalent a la del factor treball. Les taxes de variació, en tot cas, es reconstrueixen a partir de les taxes de variació del numerador i el denominador de la mateixa mostra.

Inversió com a percentatge de variació del saldo a preus corrents: es calcula com la taxa de variació entre el saldo absolut d'un actiu l'any actual (valorat a preus corrents) respecte de l'any anterior.

Inversió en actius fixos materials (FBCF): mesura el valor de les adquisicions menys les vendes d'actius fixos materials (edificis, maquinària, vehicles...). La dada que s'ofereix és la taxa de variació entre els fluxos d'inversió de l'any actual respecte de l'anterior.

Immobilitzat per ocupat: és el quocient entre el valor d'immobilitzat a preus corrents i el nombre d'ocupats. Per tant, és una mesura de dotació d'immobilitzat per ocupat que indica la intensitat del capital de l'empresa i el seu procés productiu. L'interès econòmic d'aquesta mesura rau en el grau de substitució que hi ha entre els factors de producció, capital (immobilitzat) i treball (ocupats), per la qual cosa aquesta ràtio mesura la demanda relativa dels factors. Alhora, determina els valors oferts per altres indicadors, per exemple, la rotació de l'actiu mateixa. D'altra banda, està fortament condicionada per la tecnologia productiva, ja que no totes les activitats requereixen la mateixa dotació en immobilitzat per al seu desenvolupament, i d'aquí la diferència sectorial notable en aquesta mesura.

Immobilitzat net no financer: inclou l'immobilitzat material, les inversions immobiliàries i l'immobilitzat intangible net d'amortitzacions i deterioraments. També es denomina *actiu no corrent net no financer*.

Actiu corrent net no financer: existències, clients, altres deutors comercials i actius líquids menys proveïdors i altres creditors comercials sense cost.

Actius financers: inversions financeres netes a llarg i a curt termini.

Per altra banda, la inversió en actius corrents no financers va créixer un 3,2% el 2021 i hauria accelerat encara més aquest dinamisme l'any 2022. Les empreses han

continuat acumulant estoc el 2021 i 2022, tot i la menor incertesa relacionada amb la pandèmia, per la dificultat d'aprovisionaments en alguns sectors econòmics

Quadre 3.4
Inversió en actius no financers
(taxes de variació en percentatge)

	Base integrada				Base trimestral*	
	2018	2019	2020	2021	2021	2022
FBC / Valor afegit net	12,3	13,5	12,1	11,9	nd	nd
FBC / Actius fixes no financers	9,6	10,9	8,1	9,0	nd	nd
Inversió en immobilitzat material / immobilitzat material net**	6,4	7,7	4,4	5,4	nd	nd
Actiu corrent net no financer (variació de l'estoc)	4,3	5,4	2,0	3,2	-13,8	9,5
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (nominal)	-2,3	-0,5	7,8	-4,6	-2,5	-0,9
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (nominal)	-2,2	-0,7	7,4	-4,3	-2,5	-0,9
Immobilitzat immaterial per ocupat (estoc) (nominal)	-3,4	1,8	11,7	-7,8	nd	nd
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (real)	-4,0	-1,4	8,2	-7,3	-5,3	-8,2
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (real)	-3,9	-1,6	7,8	-7,0	-5,3	-8,2
Immobilitzat immaterial per ocupat (estoc) (real)	-5,1	0,9	12,1	-10,4	nd	nd

* Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any.

** A partir de la mostra de la Base Anual de la Central de Balanços del Banc d'Espanya.
(nd) Dada no disponible.

Nota: per les taxes per ocupat els actius són valorats a preus corrents.

industrials i el tancament de la Xina per la política de “covid zero”.

En l'apartat d'inversió és molt rellevant analitzar l'esforç de les empreses en factors de competitivitat com són la recerca i desenvolupament, el pagament a l'estranger per transferència de tecnologia, el medi ambient i la formació (tots ells capitals de caràcter intangible). Tal i com mostra el [gràfic 3.4](#), la inversió en R+D, expressada com a percentatge del valor afegit, reverteix per complet el repunt que es va registrar el 2020 com a conseqüència, en bona part, de la caiguda del valor afegit, i se situa en el nivell més baix des del 2017. La despesa en formació, per la seva part, també cau respecte l'any anterior, situant-se en nivells de 2016-2017. Les empreses és probable que hagin posposat decisions d'inversió en R+D, formació i tecnologia en un context encara de molta incertesa i de recuperació gradual de l'activitat el 2021, si bé és cert que les tendències abans de la crisi no eren favorables. En positiu destaca la despesa en medi ambient que, en percentatge del valor afegit, ha crescut considerablement des del 2014.

En canvi, el pagament a l'estranger per transferència de tecnologia ha seguit una trajectòria força descendent els darrers anys, cosa que podria estar explicant que les grans companyies estan invertint en R+D en centres propis a Catalunya enlloc de comprar tecnologia a altres països.

Donada la relació directa entre aquests factors i la competitivitat d'un país és necessari continuar apostant per tots aquests intangibles per tal que les empreses catalanes

siguin competitives enfront a la resta d'Espanya i a la resta del món, i especialment per l'R+D i la formació, que són dos aspectes en els quals encara estem lluny de la mitjana europea.

En resum, des del punt de vista de les decisions d'inversió per tal de millorar la competitivitat del teixit productiu català, el 2021 no ha estat un any favorable ni de canvi de tendències d'anys anteriors. Per una banda, la inversió en immobilitzat per ocupat es va contraure el 2021 després de la recuperació de l'ocupació i continua amb la tendència a la baixa d'abans de la pandèmia. Per l'altra, la despesa en R+D i tecnologia (en termes del valor afegit) evolucionen a la baixa el 2021. És necessari, doncs, que el teixit empresarial català aposti per aquests factors per tal de millorar la seva competitivitat en el mitjà termini.

2.5. Cost dels factors i productivitat

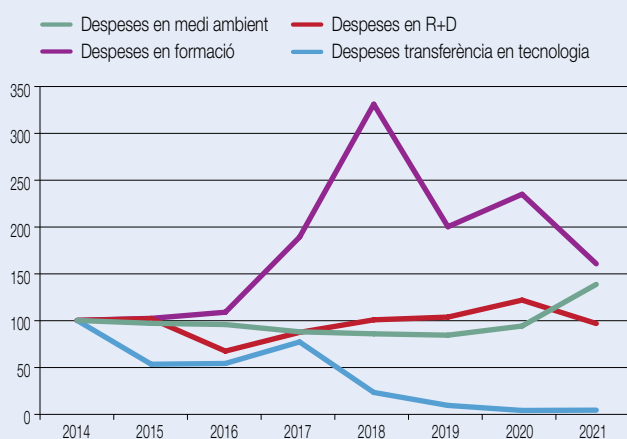
L'objectiu d'aquest apartat és analitzar l'evolució dels costos dels factors i de la productivitat, distingint entre el factor treball, actius i finançament.

D'acord amb el [quadre 3.5](#), les despeses de personal i dels salaris per treballador el 2021 van caure en termes reals, és a dir, una vegada descomptada la pujada dels preus (-1,1% les despeses de personal i -2,6% els sous i salaris). Aquesta tendència s'hauria accelerat el 2022, per a les dues variables, en un context de fortes pressions inflacionistes¹⁰. Aquest és un fet negatiu, ja que mostra que els treballadors perden poder adquisitiu. Com ja s'ha comentat amb anterioritat, aquest context inflacionista el 2022 també hauria fet repuntar el cost de les compres i consums intermedis, fent que el valor afegit de les empreses catalanes caigui el 2022, d'acord amb les dades trimestrals preliminars.

Com es pot veure al [gràfic 3.5](#), en termes de valor afegit per treballador (quocient entre el valor afegit en termes reals i el nombre de treballadors), és a dir, de la productivitat, el 2021 millora però només desfà part de la caiguda registrada l'any anterior. Les despeses de personal en termes del valor afegit es moderen després del repunt al 2020 a causa de la caiguda del valor afegit. La diferència entre les taxes de variació del cost laboral per ocupat (despeses de personal per treballador) i de la

¹⁰ En concret, segons l'INE, la taxa d'inflació a Catalunya va passar del 2,9% el 2021 al 8,0% el 2022.

Gràfic 3.4
Factors de competitivitat
Sobre Valor Afegit (índex base 100 = 2014)

A partir de la mostra de la Base Anual de la Central de Balanços del Banc d'Espanya
Taxa de variació anual de la ràtio sobre les mateixes empreses de l'any anterior

Quadre 3.5
Cost dels factors de producció
(en percentatge)

	Base integrada				Base trimestral*	
	2018	2019	2020	2021	2021	2022
Despeses de personal (nominal) (a)	1,5	1,3	0,2	1,8	-1,0	2,0
Despeses de personal (real) (a)	-0,3	0,4	0,6	-1,1	-3,7	-5,5
Sous i salaris (nominal) (a)	0,7	-0,1	0,9	0,2	1,1	2,4
Sous i salaris (real) (a)	-1,1	-1,0	1,3	-2,6	-1,7	-5,2
Cost nominal del finançament	2,4	2,2	2,3	2,3	1,5	1,5
Cost real del finançament	0,6	1,3	2,7	-0,6	-1,3	-6,0

* Mitjana ponderada de les ràtios trimestrals. En aquesta base no hi ha detall de sous i salaris.

(a) Taxa de variació anual de la ràtio.

Nota: les despeses de personal i els salaris són per treballador.

productivitat (VAB per treballador) informa del cost laboral unitari (CLU). Per no generar una pèrdua de competitivitat, convé que el cost laboral per ocupat no augmenti més que la productivitat a mitjà termini, tal i com ha succeït el 2021. Ara bé, les dades trimestrals del 2022 apunten que la productivitat hauria caigut a causa del deteriorament del VAB real i l'augment de l'ocupació. Això provoca que la ràtio de despeses de personal entre el valor afegit repunti de manera destacada.

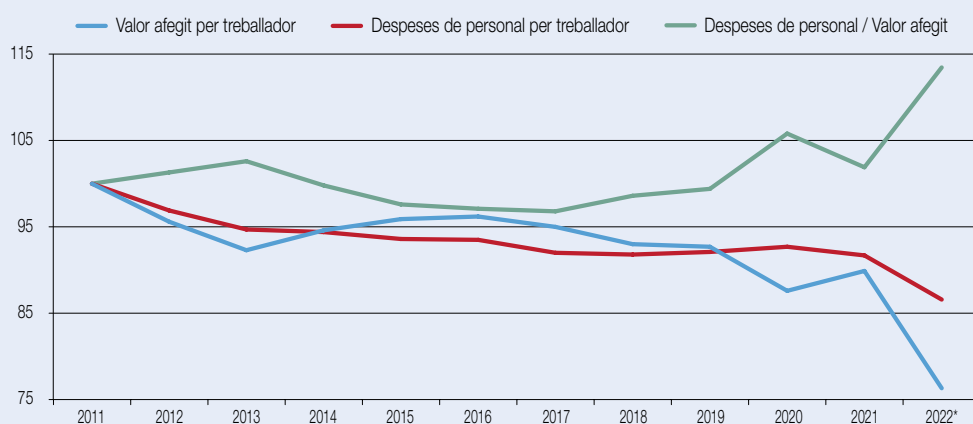
El gràfic 3.6 mostra el comportament dels components de la productivitat laboral (entesa aquí com el quocient entre valor afegit brut i el cost per ocupat). El 2021, la productivitat laboral creix un 2,7% respecte l'any anterior impulsada per la recuperació del valor afegit (10,5%) i la caiguda del cost

per ocupat (-1,1%). La productivitat laboral¹¹ també es podria calcular considerant la producció. En canvi, les dades trimestrals i provisionals per al 2022 ofereixen una imatge completament diferent. La productivitat hauria retrocedit per la caiguda del VAB, malgrat que el cost per ocupat també hauria disminuït respecte al 2021.

Aquesta informació es pot complementar amb la del [quadre 3.8](#), més endavant, on s'aprecia que el 2021 va augmentar el

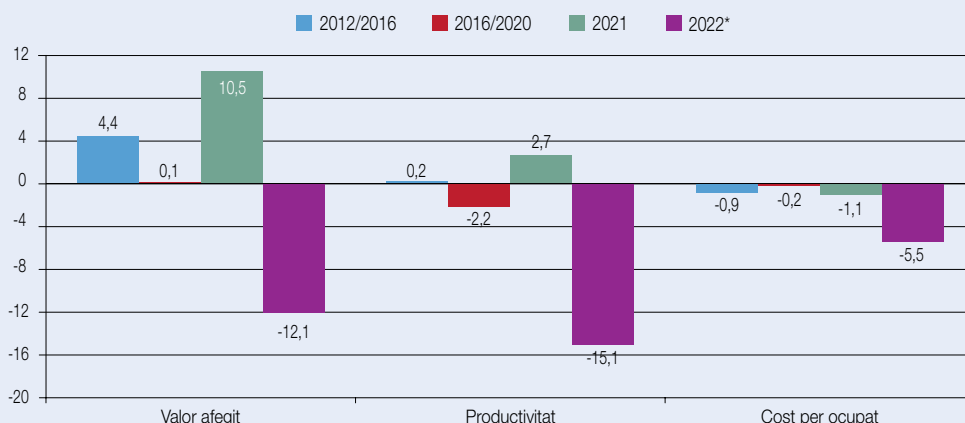
¹¹ La productivitat del factor treball compara l'output obtingut en relació amb els inputs emprats i es pot calcular de diferents maneres. Com a output es poden considerar els ingressos, la producció o el valor afegit. Com a inputs es poden considerar, entre d'altres, el nombre de treballadors, les hores treballades o el cost salarial.

Gràfic 3.5
Cost laboral i productivitat
(índex 2011 = 100 i unitats monetàries constants)

* La dada corresponent al 2022 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

Gràfic 3.6
Activitat, cost laboral i productivitat
 (Mitjana anual dels % de variació en termes reals)

* La dada corresponent al 2022 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

valor afegit al cost de factors (13,7%). Aquestes dades són diferents de les que figuren al gràfic 3.6 perquè en el quadre 3.8 són dades comptables, mentre que les del gràfic 3.6 són variacions en termes reals.

En relació amb el finançament, al quadre 3.6 es pot comprovar com el cost real d'aquest va disminuir el 2021 a causa de l'augment de preus (el cost en termes nominals va augmentar). El 2022, tot i l'inici de les pujades de tipus d'interès per part del Banc Central Europeu, les dades trimestralitzades apunten a una caiguda del cost real del finançament en un context d'inflació elevada.

La productivitat de la inversió es pot avaluar mitjançant la rotació, que es calcula dividint les vendes pels actius. Com major és la rotació de la inversió, major és la seva eficiència

i, per tant, més elevada és la seva contribució a la generació de valor. En el gràfic 3.7, s'observa com les rotacions de l'actiu net, de l'immobilitzat i de l'actiu corrent milloren de manera destacada i registren una taxa de variació el 2021 superior a la d'anys anteriors influenciats per l'efecte base del 2020. Ara bé, el quadre 3.6 mostra que, malgrat la millora el 2021 respecte el 2020, ni la rendibilitat de l'actiu net (4,3%) ni la rotació (0,53%) van recuperar els nivells anteriors a la pandèmia.

En el mateix quadre també es comprova que el 2021 el marge no aconsegueix repuntar ni recuperar els nivells del 2019 en un context encara marcat per la normalització gradual de l'activitat i de recuperació econòmica. De cara a 2022, les dades trimestrals apunten a un lleuger deteriorament del marge.

Quadre 3.6
Rendibilitat, marge i rotació
 (en percentatge)

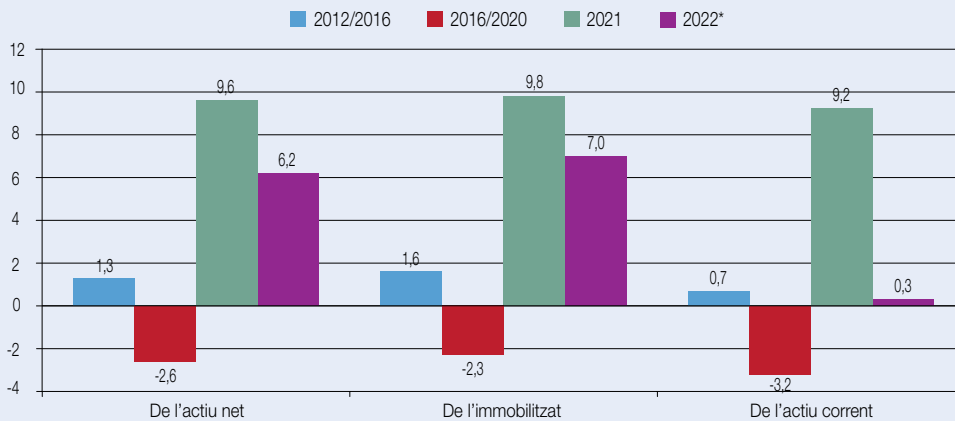
	Base integrada				Base trimestral*	
	2019	2020	2020	2021	2021	2022
Rendibilitat ordinària de l'actiu net	6,3	4,1	4,1	4,3	5,4	5,6
Marge	10,8	8,1	8,4	8,2	11,8	11,3
Rotació	0,58	0,50	0,48	0,53	0,46	0,50
Rendibilitat de l'actiu net no financer	6,7	3,7	3,8	5,9	20,3	14,9
Marge	7,0	4,4	4,5	6,4	10,0	6,9
Rotació	0,97	0,85	0,85	0,93	2,03	2,16

Nota 1: calculats sobre actius / passius valorats a preus corrents.

Nota 2: les dades corresponents als dos anys de cada parella corresponen a la mateixa mostra d'empreses.

Gràfic 3.7
Rotació dels actius no financers
 (Mitjana dels % de variació anuals)

* La dada corresponent al 2022 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

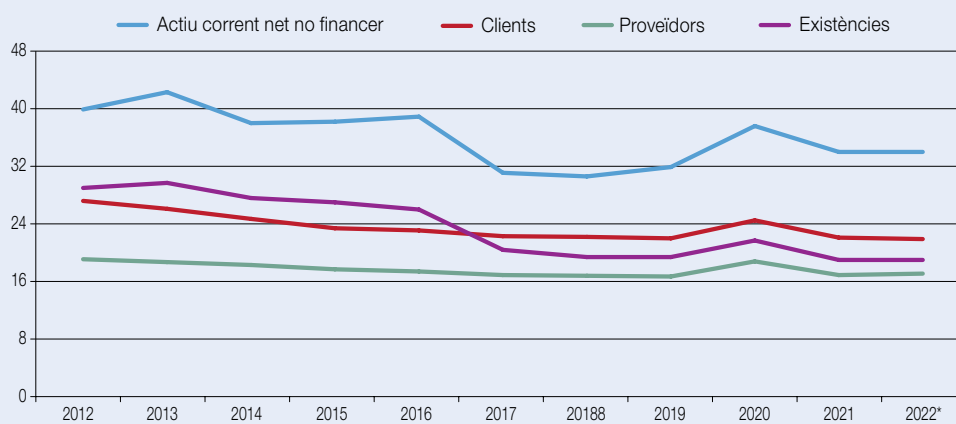
L'actiu corrent net no financer en el model de balanç de situació de la CBBE inclou, principalment, els clients, existències i proveïdors (amb signe negatiu). El [gràfic 3.8](#) permet veure l'evolució de cada un d'aquests elements sobre el valor de la producció. La tendència general des de l'any 2012, amb l'excepció del 2020, és lleugerament baixista. És a dir, el sector empresarial català està gestionant de manera més eficient l'actiu corrent net no financer.

En resum, la productivitat laboral¹² ha evolucionat positivament el 2021 després de la forta caiguda registrada

¹² Aquí es defineix productivitat com el VAB dividit pel cost laboral per ocupat.

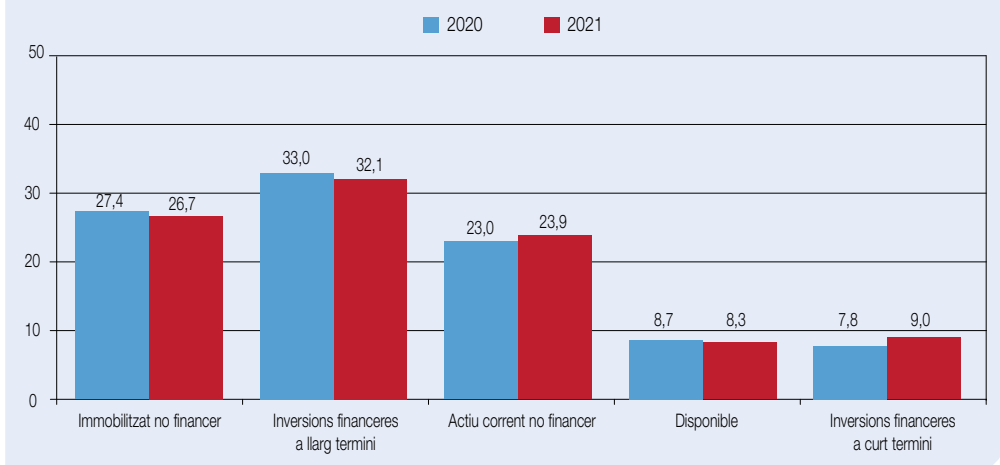
l'any anterior, per la contribució de la recuperació del valor afegit i pels menors costos laborals per ocupat. Tot i així, la recuperació ha estat incompleta. Una tendència menys favorable s'observa en la productivitat i rendibilitat de l'actiu i dels marges empresarials, que pràcticament s'han mantingut en els nivells del 2020, quan van caure per l'impacte negatiu de la pandèmia en l'activitat i el valor afegit, i per tant es troben encara lluny dels nivells del 2019. Finalment, el cost real del finançament va disminuir el 2021 en un entorn de menor incertesa relacionada amb la pandèmia i de preus a l'alça, tot i que es començava a preveure pujades de tipus d'interès del Banc Central Europeu, especialment cap a finals d'any.

Gràfic 3.8
Ràtios sobre valor de la producció
 (en %)

Nota: el numerador és igual al valor mitjà de la corresponent partida d'actiu o passiu.
 * La dada corresponent al 2022 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

Gràfic 3.9
Estructura de l'actiu 2020 i 2021
(en % a partir de dades comptables)

2.6. Estructura financera

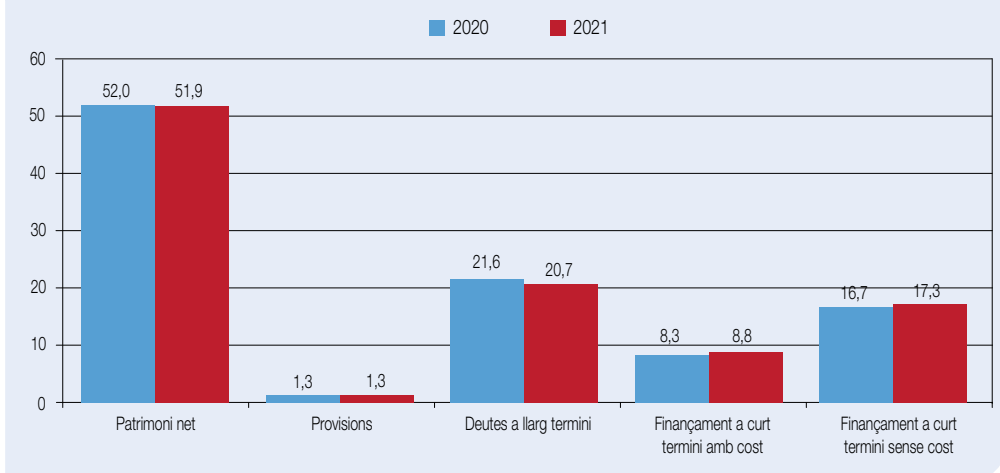
En aquest apartat s'analiza l'estructura financera, que és el resultat de la política d'inversió i de la política de finançament. De la seva anàlisi es poden extreure conclusions sobre la gestió dels recursos financers de les empreses.

L'estructura de l'actiu no va experimentar grans canvis el 2021, tot i que va haver lleugeres reduccions en la representativitat de l'immobilitzat no financer, inversions financeres a llarg termini i el disponible. En canvi, va augmentar el pes de l'actiu corrent no financer i les inversions financeres a curt termini (gràfic 3.9).

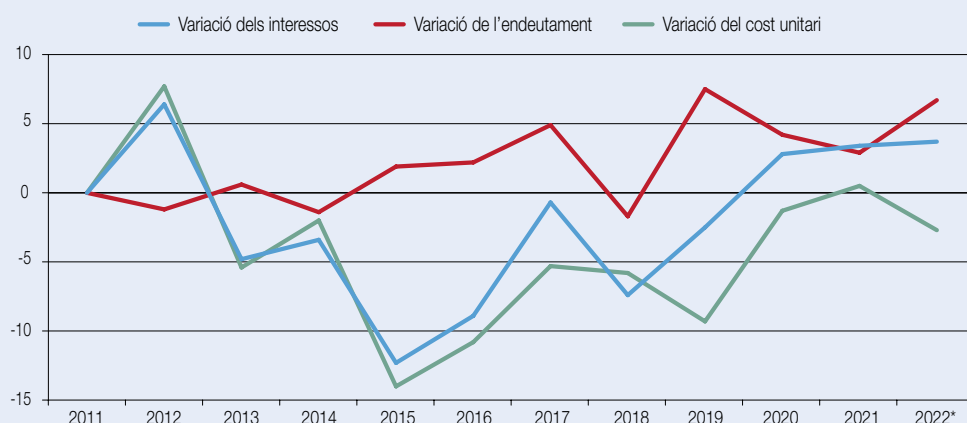
Pel que fa a l'estructura del passiu, el gràfic 3.10 permet constatar una estabilització del pes relatiu del patrimoni net el 2021 (51,9% del total del passiu). També s'ha produït una reconversió dels deutes, augmentant els deutes a curt i reduint els deutes a llarg termini. Aquestes magnituds ens mostren que en un context de menor incertesa en relació amb la Covid-19, les empreses varen optar per augmentar el finançament a curt termini mantenint la seva posició en els actius més líquids.

Com es pot veure en el gràfic 3.11, el 2021 el cost unitari de l'endeutament va augmentar en taxa de variació anual (0,5%) per primera vegada des del 2012. Això es deu sobretot, a que els interessos del deute han continuat augmentant.

Gràfic 3.10
Estructura del passiu 2020 i 2021
(en % a partir de dades comptables)

Gràfic 3.11
Endeutament i interessos
 (en % variació anual)

* La dada corresponent al 2022 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

Les dades preliminars del 2022 apunten que els interessos haurien continuat augmentant en un context de pujades de tipus d'interès per part del Banc Central Europeu per frenar la inflació, però alhora les empreses haurien aconseguit reduir el cost unitari de l'endeutament. Aquesta reducció del cost unitari de l'endeutament es produeix com a conseqüència que les empreses han augmentat tant l'endeutament com els interessos, però aquests darrers han augmentat menys (veure gràfic 3.11). Per altra banda, les dades del quadre 3.7 indiquen que el passiu remunerat ha reduït el seu pes en el passiu total el 2021 i, per tant, ha disminuït la pressió de les despeses financeres sobre l'activitat empresarial.

En resum, cal destacar que les empreses catalanes han afrontat la crisi de la Covid-19 amb una solidesa financera més elevada que la del 2008. El pes del patrimoni net

s'ha mantingut estable al llarg dels dos primers anys de la pandèmia. Ara bé, cal destacar també l'augment el 2021 del cost unitari de l'endeutament per part de les empreses per primera vegada en els últims deu anys. Aquets fet és conseqüència d'un context en el que encara hi havia incertesa relacionada amb la pandèmia, s'albirava un canvi en la política monetària dels bancs centrals i les empreses augmentaven la proporció del deute a curt termini en detriment del de llarg termini.

2.7. Resultats i creació de riquesa

En aquest apartat s'analitza la rendibilitat dels actius i dels fons propis, així com els components principals que expliquen la seva evolució. Sobre aquest tema convé recordar que un

Quadre 3.7
Estructura del passiu remunerat
 (en percentatge)

	Base integrada				Base trimestral*	
	2019	2020	2020	2021	2021	2022
Passiu remunerat / Passiu	81,7	82,6	83,1	82,6	83,6	82,8
Patrimoni net (a)	66,3	65,9	66,3	66,6	59,9	58,1
Finançament amb cost (a)	33,7	34,1	33,7	33,4	40,1	41,9
Finançament a llarg termini amb cost (a)	23,3	24,8	24,3	23,4	32,2	32,8
Finançament a curt termini amb cost (a)	10,3	9,3	9,3	9,9	7,9	9,1

Nota 1: patrimoni net valorat a preus corrents.

Nota 2: les dades corresponents als dos anys de cada parella corresponen a la mateixa mostra d'empreses.

* Mitjana ponderada dels percentatges dels quatre trimestres de l'any.

(a) Sobre passiu remunerat.

Quadre 3.8
Resultats
 (% variació respecte a les mateixes empreses de l'any anterior)

	Base integrada				Base trimestral*	
	2018	2019	2020	2021	2021	2022
Nombre d'empreses	148.421	155.975	155.226	147.308	158	149
Valor afegit brut al cost de factors	5,3	5,3	-12,0	13,7	19,1	-5,1
Despeses de personal	7,2	6,1	-6,3	9,5	4,2	5,6
Amortitzacions i provisions d'explotació	0,7	3,5	5,2	-4,4	-3,6	3,5
RESULTAT NET DE L'EXPLOTACIÓ	1,3	3,5	-44,1	59,7	91,1	-24,0
Ingressos financers	9,8	35,7	-11,7	-41,2	-34,8	146,7
Altres despeses financeres	2,1	-0,2	2,5	-2,1	-52,0	5,0
Interessos del finançament rebut	-11,0	-3,6	3,5	5,7	25,0	3,7
RESULTAT ORDINARI NET	5,1	13,3	-39,1	18,5	18,2	5,4
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	3,2	21,6	-45,1	44,6	68,1	-45,2
RESULTAT NET (després d'impostos)	2,4	22,6	-44,7	38,1	53,4	-36,2
Resultat net més amortitzacions i provisions	1,7	15,1	-26,9	16,2	23,8	-22,1
Proposta de distribució de dividendes	0,4	12,8	-7,4	-10,2	nd	nd
Taxes abans d'incorporar ajustos matriu-filial i d'altres						
Interessos del finançament rebut	-7,4	-2,5	2,8	3,4	25,0	3,7
RESULTAT ORDINARI NET	7,2	14,8	-38,4	11,8	18,2	5,4
Resultat ordinari net més interessos	4,9	12,6	-33,5	10,2	19,0	5,2
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	5,4	22,7	-44,1	35,3	68,1	-45,2

* Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any. En aquesta base no es disposa dels ajustos matriu-filial.

(nd) Dada no disponible.

dels objectius principals de qualsevol empresa, fins i tot en el cas de les organitzacions sense ànim de lucre, és generar riquesa financera per tal de poder invertir, créixer i retribuir adequadament a totes les parts interessades o *stakeholders* (accionistes, plantilla, proveïdors, comunitat...).

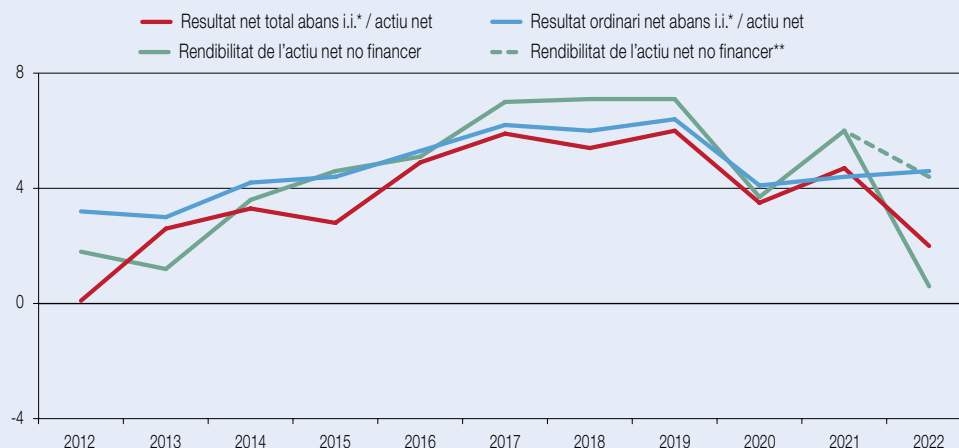
La rendibilitat de l'empresa mesura la seva capacitat de generació de beneficis en relació amb la inversió.

El [gràfic 3.12](#) mostra que la rendibilitat de l'actiu el 2021 va millorar respecte l'any anterior però no va recuperar els nivells anteriors a la pandèmia en un context de normalització gradual de l'activitat (6,0% el 2021, mitjana de 7,1% entre 2017 i 2019). El resultat net total abans d'interessos i impostos sobre l'actiu va augmentar fins al 4,7%, encara per sota dels nivells previs a la pandèmia (mitjana de 5,8% entre 2017 i 2019). Una dinàmica similar s'observa si es té en compte el resultat ordinari net abans d'interessos i impostos. Les dades preliminars del 2022 apunten que hi hauria hagut deteriorament de la rendibilitat de l'actiu net no

financer i del resultat net total abans d'interessos i impostos sobre l'actiu net.

Al [quadre 3.8](#) es pot comprovar que l'any 2021 el resultat net d'explotació va repuntar amb força impulsat per la millora en el valor afegit i la caiguda de les amortitzacions i provisions d'explotació. El repunt en el resultat ordinari net és menys accentuat (inclús tenint en compte l'efecte base) per una caiguda destacada dels ingressos financers (-41,2% respecte l'any anterior) i un augment dels interessos del finançament. Aquest últim aspecte pot estar explicat per l'augment del finançament a curt termini observat en l'estructura del passiu i per un entorn en el que es començava a albirar una possible pujada de tipus d'interès. Les dades trimestralitzades del 2022 apunten que el resultat ordinari net hauria continuat recuperant-se impulsat pels ingressos financers, malgrat la caiguda del resultat net d'explotació degut al deteriorament del valor afegit i l'augment de les despeses de personal. Novament, aquestes dades s'han d'interpretar amb cautela degut a la dimensió reduïda de la mostra.

Gràfic 3.12
Rendiment de l'actiu
(en %)

* i.i.: interessos i impostos.

** Les dades del 2022 s'enllacen amb la proporció del canvi en la rendibilitat entre el 2021 i el 2022 (de la CBT), a diferència de la resta de l'informe on l'enllaç s'obté afegint la diferència dels percentatges de variació de la CBT.

*** La dada corresponent al 2022 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

Nota: l'actiu net mitjà està valorat a preus corrents.

El quadre 3.9 mostra que el 2021 la rendibilitat del patrimoni net (rendibilitat financera) va millorar lleugerament fins al 5,5% (el 2020 va ser del 5,1%), tot i no recuperar els nivells del 2019, quan va arribar a superar el 8%. En un entorn de tipus d'interès baixos, hi ha menys pressió per augmentar la rendibilitat del patrimoni net. Ara bé, les pujades de tipus d'interès que es començaven a preveure a finals del 2021 i que es van materialitzar a meitats del 2022 canvien el panorama i pressiona a l'alça els tipus d'interès de mercat malgrat la menor incertesa relacionada amb la pandèmia. De fet, segons dades del Banc d'Espanya, el cost de finançament a empresaris individuals hauria passat d'estar

al voltant del 3,0% el 2021 a ser superior al 4,5% a finals del 2022. En tot cas, és positiu que les dades del 2022 apuntin a que la rendibilitat financera de les empreses catalanes hauria continuat recuperant-se de manera gradual.

La rendibilitat econòmica (resultat ordinari abans d'interessos i impostos sobre l'actiu net) experimenta el 2020 i 2021 una dinàmica molt similar a la rendibilitat del patrimoni net. La rendibilitat econòmica es defineix com:

$$\text{Rendibilitat econòmica} = \frac{\text{Resultat ordinari abans d'interessos i impostos}}{\text{Actiu net}}$$

Quadre 3.9
Rendibilitat, palanquejament i endeutament
(en percentatge)

	Base integrada				Base trimestral*	
	2018	2019	2020	2021	2021	2022
Resultat ordinari net abans i.i.* / actiu net	6,0	6,4	4,1	4,4	5,4	5,6
Cost nominal del finançament	2,4	2,2	2,3	2,3	1,5	1,5
Palanquejament nominal	3,6	4,2	1,9	2,1	3,9	4,1
Palanquejament real	5,4	5,1	1,5	5,0	6,7	11,6
Rendibilitat de l'actiu net no financer	7,1	7,1	3,7	6,0	20,3	14,9
Rendibilitat del patrimoni net	7,9	8,5	5,1	5,5	8,0	8,5
Ràtio d'endeutament	34,3	32,6	33,9	33,5	40,1	41,9

i.i.*: interessos i impostos.

* Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any.

Nota: calculats sobre actius / passius mitjans. L'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents.

Aquesta ràtio es pot desagregar entre els seus dos components que són el marge i la rotació:

$$\frac{\text{Resultat ordinari abans d'interessos i impostos}}{\text{Valor de la producció}} \times \frac{\text{Valor de la producció}}{\text{Actiu net}}$$

Marge
Rotació

La rendibilitat econòmica (que es refereix als actius), tal

com es pot veure al requadre 3.4, és un dels principals determinants de la rendibilitat financera (que es refereix al patrimoni net).

Al [quadre 3.9](#) es comprova que la rendibilitat ordinària de l'actiu net no financer va ser del 6,0% el 2021 (enfront al 3,7% del 2020), una xifra que es pot qualificar de positiva en la mesura en que està per sobre del cost del finançament bancari¹³. De la mateixa manera que en el cas de la rendibilitat

DEFINICIÓ DE CONCEPTES I RÀTIOS

Requadre 3.4

Rendibilitat ordinària de l'actiu net a preus corrents (rendibilitat econòmica)

A la base anual, la rendibilitat de l'actiu net, o rendibilitat econòmica, és igual al resultat ordinari de l'exercici abans d'interessos i impostos dividit per la mitjana dels valors inicial i final del període de l'actiu net a preus corrents. El resultat ordinari, numerador d'aquesta ràtio, és igual al resultat de l'exercici abans d'impostos i interessos menys les partides no financeres de fora de l'explotació. En excloure l'efecte d'aquestes partides (resultats per alienació, correccions valoratives i variacions del valor raonable), s'obté un coneixement més precís dels aspectes substancials de la gestió empresarial. El denominador d'aquesta ràtio és igual a la mitjana dels valors inicial i final del període de l'actiu net de proveïdors i d'altres passius sense cost. En aquest càlcul, l'immobilitzat material i les inversions immobiliàries es valoren a preus corrents. A la base trimestral, la rendibilitat econòmica corresponent a cada trimestre és igual al resultat ordinari d'aquest trimestre multiplicat per quatre i dividit per l'actiu net mitjà a preus corrents. La ràtio corresponent a cada any és igual a la mitjana ponderada de les quatre ràtios trimestrals. Cada base trimestral està integrada per les dades corresponents al trimestre corrent i el mateix trimestre de l'any precedent. Això fa que quan es comparen les ràtios del 2020 amb les del 2019 s'estiguin comparant les ràtios corresponents a la mateixa mostra d'empreses.

Rendibilitat dels recursos propis (rendibilitat financera o rendibilitat ordinària del patrimoni net)

Aquesta ràtio és igual al resultat ordinari abans d'impostos dividit per la mitjana dels valors inicial i final dels recursos propis ajustats per la inflació. A la base trimestral, per calcular aquesta ràtio se segueix un procediment semblant al que s'ha descrit al paràgraf anterior.

Cost nominal unitari del finançament aliè

És igual al valor dels interessos del finançament rebut sobre la mitjana dels valors inicial i final de l'endeutament amb cost.

Palanquejament nominal

És igual a la diferència entre la rendibilitat de l'actiu net a preus corrents i el cost nominal unitari del finançament aliè.

Palanquejament real

És igual a la rendibilitat de l'actiu net a preus corrents menys el cost real del finançament aliè. El cost real del finançament aliè és igual al nominal (interessos del finançament rebut sobre l'endeutament amb cost) deflactat per l'índex de preus corresponent. De fet, en calcular la ràtio de rendibilitat sobre valors de l'actiu a preus corrents, el numerador i el denominador estan en la mateixa base monetària i, per tant, la ràtio és real. Per aquest motiu, és aconsellable comparar-lo amb l'interès real.

Ràtio d'endeutament

És igual a la relació de saldos mitjans entre els recursos aliens amb cost i el passiu remunerat. El passiu remunerat és igual al patrimoni net ajustat per la inflació més l'endeutament amb cost. El seu valor coincideix amb el de l'actiu net a preus corrents.

La relació entre aquestes ràtios es pot expressar matemàticament (mitjançant una expressió que deriva del compte de resultats) seguint la nota metodològica del Banc d'Espanya:

R1 = Rendibilitat ordinària de l'actiu net (rendibilitat econòmica)

R2 = Interessos sobre recursos aliens amb cost (cost del deute)

R3 = Rendibilitat ordinària dels recursos propis (rendibilitat financera)

R4 = R1 - R2 (palanquejament)

R5 = Recursos aliens amb cost sobre passiu remunerat (endeutament)

R6 = Recursos aliens sobre patrimoni net (R6 = R5 / (1 - R5))

Relació entre les ràtios de resultats:

R3 = R1 + (R1 - R2) R6

financera, la rendibilitat econòmica hauria repuntat el 2022, aspecte especialment necessari en un context de pujades de tipus d'interès per part del Banc Central Europeu. El repunt s'hauria experimentat tant en la rendibilitat ordinària de l'actiu net com de l'actiu net no financer.

Com ja s'ha indicat, la rendibilitat del patrimoni net va millorar el 2021 fins al 5,5%. L'augment ha vingut de la mà d'una millora en el rendiment dels actius i també del palanquejament, el qual va continuar tenint un valor positiu i va recuperar els nivells previs a la pandèmia en termes reals. El fet que el palanquejament financer sigui positiu significa que l'impacte del deute eleva la rendibilitat del patrimoni. Aquesta circumstància es produeix quan el rendiment dels actius és superior al cost de l'endeutament.

El **gràfic 3.13** mostra l'evolució de la rendibilitat dels fons propis. Com ja s'ha comentat anteriorment, aquesta va millorar el 2021 i les dades del 2022 indiquen que hauria continuat recuperant-se el 2022.

Un aspecte important que també s'analitza en aquest informe és la qualitat del creixement empresarial. Per fer això, es compara l'evolució de les vendes, dels actius, del deute i dels resultats. En general, es considera que el creixement equilibrat s'aconsegueix quan les vendes

creixen de manera significativa i més que els actius, el que és un símptoma d'eficiència en la gestió dels actius; i quan els actius creixen més que els deutes, el que indica una gestió prudent del finançament. Tot això hauria de generar un augment important dels resultats:

Evolució amb patró de creixement equilibrat

+V +A +D +R

El 2021 va ser un any marcat per l'inici de la recuperació econòmica coincidint amb la recuperació gradual de l'activitat, però encara marcat per problemes directament relacionats amb la pandèmia com el de les cadenes de subministraments globals.

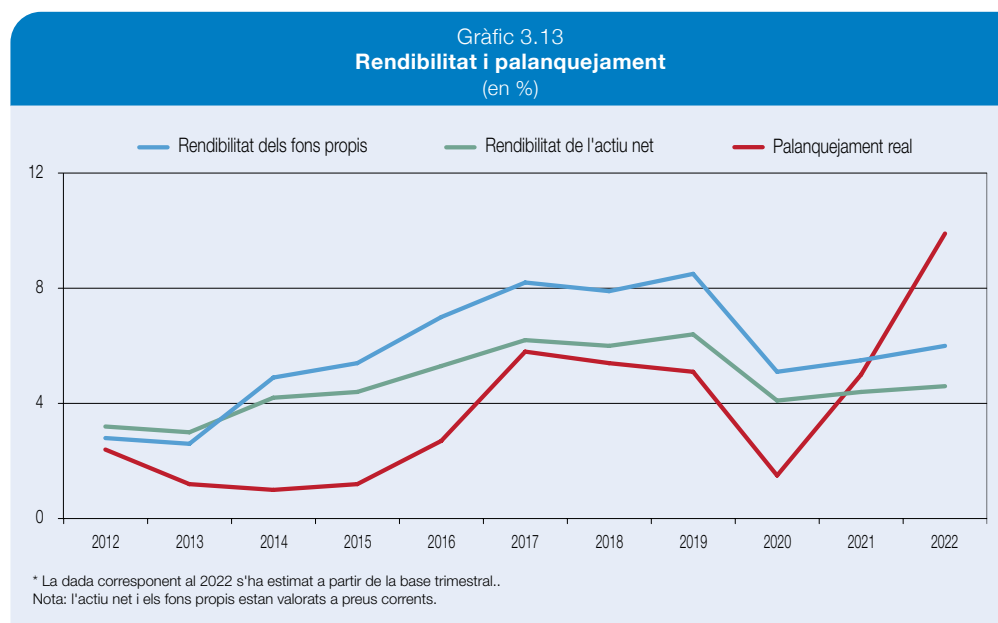
Les dades mostren que les empreses de la mostra han experimentat un patró de creixement equilibrat el 2021. Les vendes han registrat una recuperació destacada impulsada pel mercat domèstic que ha vingut acompanyat per un augment del valor afegit. Alhora, l'actiu ha crescut més que l'endeutament i, en el conjunt de l'exercici, el resultat net de les empreses de la mostra ha augmentat un 38,1% respecte l'any central de la pandèmia. En definitiva, la recuperació el 2021 ha seguit un patró de creixement equilibrat, que contrasta amb la situació adversa de l'any 2020.

¹³ Segons dades del Banc d'Espanya, el 2021 els interessos dels préstecs a les empreses oscil·laven entre el 2% i el 3% anual (Álvarez et al. (2022): Evolución reciente de la financiación y del crédito bancario al sector privado no financiero, Boletín Económico, Banco de España).

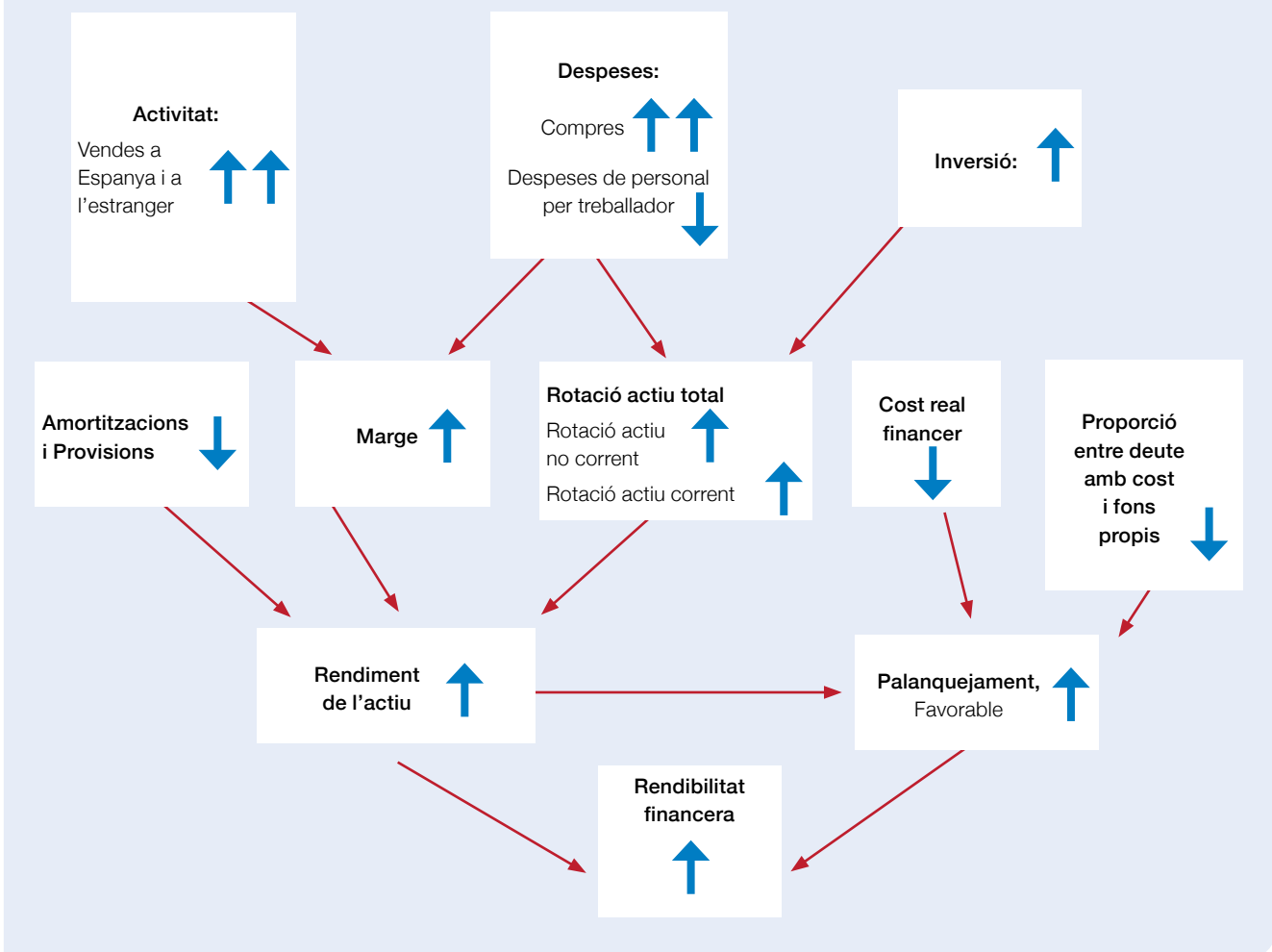
Evolució del 2021 (creixement)

+V +A +D +R

Var. 2020/2021   12,7%   6,2%   4,7%   38,1%

Requadre 3.5
Factors que expliquen l'increment de la rendibilitat dels fons propis l'any 2021

3. Anàlisi de l'empresa catalana per sectors, per dimensió i comparació amb la resta d'Espanya

3.1. Anàlisi de l'empresa catalana per sectors: industrial, comerç i hostaleria, informació i comunicacions, construcció i altres serveis, i energètic

Atès que per a l'any 2022 només es disposa de la base trimestral que inclou un nombre reduït d'empreses, aquesta anàlisi sectorial¹⁴ se centra en l'any 2021 amb la base de dades anual.

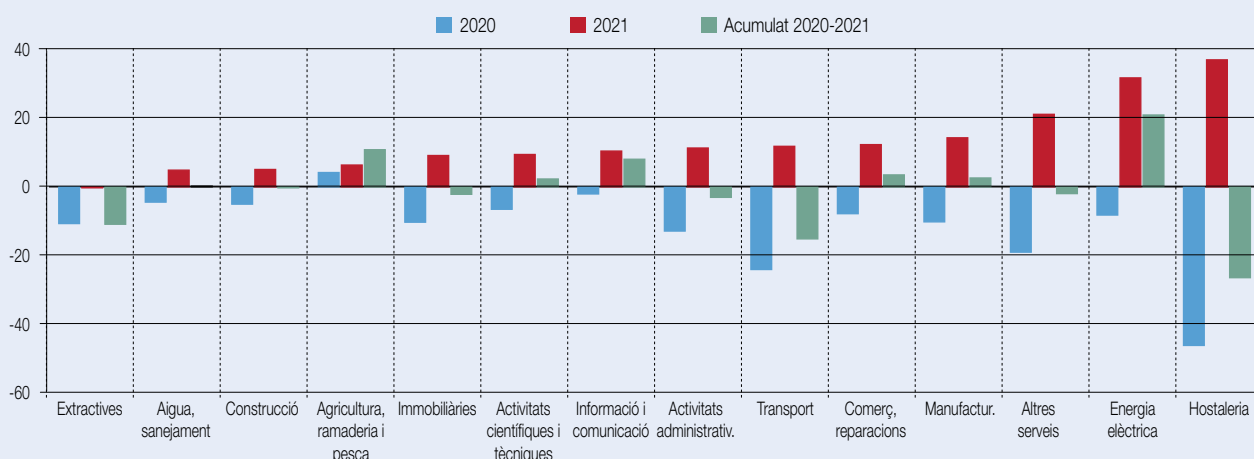
¹⁴ Aquesta anàlisi per sectors exclou els sectors d'activitats amb cobertura reduïda (Agricultura, ramaderia i caça; Silvicultura i explotació forestal; i Pesca i aqüicultura).

Tal i com es pot observar al [gràfic 3.14](#), l'import net de la xifra de negocis millora el 2021 de manera generalitzada entre els diferents sectors. L'hostaleria, el sector més castigat per la pandèmia el 2020, és també el que registra una taxa de creixement més elevada el 2021 coincidint amb la reobertura de l'activitat. Malgrat el repunt, encara es troba lluny d'haver recuperat els ingressos perduts el 2020. De fet, altres sectors també molt afectats pel tancament de l'activitat com el transport o els altres serveis tampoc van recuperar el 2021 les pèrdues patides l'any central de la pandèmia. Els sectors que destaquen especialment en positiu el 2021 i que ja van recuperar la pèrdua en l'import net de la xifra de negocis del 2020 són els de l'energia elèctrica, la informació i comunicació, el comerç i les manufactures.

Com s'observa al [quadre 3.10](#), l'activitat (valor de la producció i subvencions) va créixer intensament el 2021 a tots els sectors després de registrar caigudes pronunciades

Gràfic 3.14
Import net de la xifra de negoci
 (en % variació anual)

Nota: "altres serveis" inclou activitats associatives, reparació d'ordinadors, efectes personals i articles d'ús domèstic i altres serveis personals.

el 2020, especialment destacades al comerç i a la hostaleria (-15,9%). S'observa una tendència molt similar en l'evolució del Valor Afegit Brut (VAB) per sectors.

El cost laboral unitari (quocient entre les despeses de personal per treballador i el valor afegit per treballador) va caure a tots els sectors amb excepció de l'energia, on es va estancar. Aquest fet té sentit en la mesura en que el cost laboral unitari el 2020 va augmentar de manera destacada per la caiguda del valor afegit a la vegada que les despeses de personal per treballador es van mantenir força estables o, fins i tot, amb creixements moderats en alguns sectors com la indústria, l'energia o la informació i comunicacions.

Pel que fa a l'ocupació, el 2021 el nombre mitjà de treballadors efectius per empresa va augmentar a tots els sectors després de la caiguda registrada l'any anterior. El sector d'informació i comunicacions, l'únic dels sectors analitzats on no es va destruir ocupació el 2020, continua sent el més dinàmic el 2021.

Del [quadre 3.10](#) també s'extreu que les empreses industrials han continuat sent les més capitalitzades. A nivell de palanquejament, és a dir, de rendibilitat de l'endeutament, tots els sectors registren una millora substancial el 2021, fet que és positiu. Per tant, el deute els hi és rendible en ser el cost financer del deute inferior al rendiment dels actius. Destaquen amb un palanquejament real més elevat els sectors de l'energia, el comerç i hostaleria i la indústria.

En matèria d'inversió, en el 2021 la inversió per ocupat va disminuir a tots els sectors excepte al de l'energia i al

de la informació i comunicacions. Un entorn de millora de l'ocupació, problemes de subministraments globals, pujada dels costos i certa incertesa respecte a l'evolució de la pandèmia, va provocar, molt probablement, que les empreses posposessin decisions d'inversió o tinguessin escàs marge per realitzar-les. En tot cas, com hem vist anteriorment, sembla que el 2021 la inversió en factors de competitivitat intangibles va tornar a la tendència d'estancament o a la baixa experimentada els darrers anys.

Continuant amb el [quadre 3.10](#), s'observa disparitat entre sectors respecte l'evolució del resultat ordinari net el 2021. Si bé en tots els sectors aquest indicador es va contraure el 2020, no s'observa un repunt generalitzat el 2021 tot i la millora en l'activitat i en el resultat d'explotació en tots ells. El resultat ordinari es va contraure en els sectors de la construcció, l'energia i la indústria per una caiguda dels ingressos financers i un augment dels interessos financers. En canvi, el resultat ordinari millora en el comerç i hostaleria, i en el sector de la informació i comunicacions.

Per últim, com s'observa en el [quadre 3.14](#), l'any 2021 les compres i vendes a Espanya van evolucionar més favorablement que les importacions i exportacions. La recuperació econòmica va venir inicialment impulsada pel mercat domèstic en un context global encara incert, amb tancaments de l'activitat no sincronitzats entre països i problemes en les cadenes de producció i subministraments globals. Per altra banda, la indústria va continuar sent el sector dominant, concentrant el 51% del total de les vendes i el 57% de les compres.

Quadre 3.10
Anàlisi de l'empresa catalana per sectors

	Indústria		Comerç Hostaleria		Informació i Comunicació		Construcció Serveis a indústria i altres ¹		Energia**	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Nombre d'empreses	14.536	13.726	41.237	38.830	6.334	6.236	93.119	88.516	1.829	1.745
Activitat i valor afegit (taxes de variació, en %)										
Valor de la producció i subvencions	-10,6	13,1	-15,9	16,2	-2,5	10,3	-10,8	10,5	-5,1	5,6
Compres i consums intermedis	-11,8	15,5	-15,5	11,5	-6,2	8,9	-7,9	6,9	-5,5	6,4
Valor afegit brut al cost de factors	-7,4	7,0	-16,2	20,8	1,9	11,7	-14,7	15,7	-4,7	4,8
Cost laboral i productivitat (taxes de variació, en %)										
Nombre mitjà de treballadors	-4,4	4,4	-10,7	8,1	1,7	6,9	-5,5	9,3	-0,5	2,3
Valor afegit per treballador (real)	-2,8	-0,3	-5,8	8,6	0,6	1,6	-9,4	2,9	-3,8	-0,5
Despeses de personal per treballador (real)	0,7	-1,7	-0,1	-0,3	1,0	-0,8	0,1	-0,5	1,3	-0,5
Cost laboral unitari (despeses de personal/valor afegit)	3,6	-1,4	6,0	-8,2	0,5	-2,4	10,5	-3,3	5,3	0,0
Estructura del passiu remunerat (en %)										
Passiu remunerat / Passiu	75,8	75,2	73,2	71,9	77,7	78,1	89,6	89,3	84,4	83,4
Patrimoni net / Passiu remunerat	72,0	72,3	64,1	65,1	49,3	49,5	65,8	66,0	65,4	64,3
Finançament amb cost / Passiu remunerat	28,0	27,7	35,9	34,9	50,7	50,5	34,2	34,0	34,6	35,7
Finançament a llarg termini amb cost / Passiu remunerat	15,5	15,1	23,8	21,9	16,7	18,9	27,5	26,6	23,9	26,5
Finançament a curt termini amb cost / Passiu remunerat	12,5	12,6	12,1	13,0	34,0	31,6	6,7	7,4	10,8	9,2
Inversió en actius no financers (taxes de variació, en %)										
FBC / Valor afegit net	12,5	13,8	11,8	7,7	7,9	13,1	12,5	12,9	11,8	15,1
FBC / Actius fixes no financers	12,9	15,3	11,3	10,1	43,1	43,1	5,0	5,8	6,8	9,5
Inversió en immobilitzat material / immobilitzat material net***	5,8	7,1	6,1	5,5	33,3	27,4	nd	nd	nd	nd
Actiu corrent net no financer (variació de l'estoc)	10,6	5,2	4,2	4,5	36,0	-0,8	-5,9	1,2	27,8	-26,5
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (nominal)	4,9	-1,5	12,7	-5,4	5,6	2,1	6,7	-6,4	-4,8	0,5
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (nominal)	3,6	-1,1	13,3	-5,3	6,8	11,4	6,5	-6,0	-5,9	2,6
Immobilitzat immaterial per ocupat (estoc) (nominal)	13,3	-3,5	3,9	-6,4	5,2	-3,8	10,1	-12,0	-1,5	-5,2
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (real)	5,3	-4,3	13,1	-8,1	6,1	-0,8	7,1	-9,0	-4,4	-2,3
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (real)	4,0	-3,9	13,8	-8,0	7,2	8,3	6,9	-8,6	-5,6	-0,3
Immobilitzat immaterial per ocupat (estoc) (real)	13,7	-6,2	4,3	-9,1	5,6	-6,5	10,5	-14,5	-1,1	-7,9
Resultats i autofinançament (taxes de variació, en %)										
Valor afegit brut al cost de factors	-7,4	7,0	-16,2	20,8	1,9	11,7	-14,7	15,7	-4,7	4,8
Despeses de personal	-4,1	5,5	-11,2	10,8	2,4	9,1	-5,8	11,9	0,4	4,8
Amortitzacions i provisions d'explotació	8,0	-1,2	-1,7	-16,1	15,0	2,5	6,3	-1,9	-0,8	-2,4
RESULTAT NET DE L'EXPLOTACIÓ	-26,5	19,5	-47,3	130,2	-36,5	66,3	-61,1	81,6	-12,0	9,0
Ingressos financers	32,1	-69,6	-19,6	-7,0	52,4	6,3	-15,7	-41,5	-13,4	-29,7
Altres despeses financeres	-1,3	0,7	-0,9	1,9	9,9	-0,8	4,8	-4,5	0,6	189,7
Interessos del finançament rebut	3,8	4,1	1,6	-4,5	29,6	32,0	3,4	6,8	1,3	50,4
RESULTAT ORDINARI NET	-17,8	-7,3	-47,2	115,5	-32,0	63,7	-47,4	-7,0	-13,4	-3,9
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	-5,1	5,1	-44,8	114,3	84,0	4,2	-64,1	51,7	-31,0	-17,8
RESULTAT NET (després d'impostos)	7,9	-2,1	-51,5	131,9	90,4	-3,8	-64,2	41,9	-26,7	-19,8
Resultat net més amortitzacions i provisions	8,0	-1,7	-28,0	45,1	29,9	0,5	-47,9	18,7	-16,9	-13,0
Proposta de distribució de dividends	23,3	-27,9	-5,6	6,4	3,8	-62,9	-28,2	-10,2	37,1	-13,2
Taxes abans d'incorporar ajustos matriu-filial i d'altres										
Interessos del finançament rebut	2,2	2,8	1,9	-1,0	15,3	13,3	3,0	4,3	-2,0	31,4
RESULTAT ORDINARI NET	-16,4	-7,3	-47,2	115,5	-32,0	63,7	-49,4	-11,5	-13,4	-3,9
Resultat ordinari net més interessos	-15,1	-6,5	-42,2	94,7	-23,2	55,3	-41,4	-7,1	-12,5	-1,3
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	-3,5	5,1	-44,8	114,3	84,0	4,2	-64,3	39,9	-31,0	-17,8
Rendibilitat, palanquejament i endeutament (en %)										
Resultat ordinari net abans i.i.* / actiu net	7,0	6,6	4,2	8,1	2,3	5,8	3,0	2,6	8,4	8,9
Cost nominal del finançament	2,2	2,0	2,2	2,1	1,4	1,4	2,3	2,4	2,4	2,5
Palanquejament nominal	4,9	4,6	2,1	6,0	1,0	4,4	0,7	0,2	5,9	6,5
Palanquejament real	4,5	7,5	1,7	8,9	0,6	7,3	0,3	3,1	5,5	9,4
Rendibilitat de l'actiu net no financer	7,8	9,4	4,3	10,3	2,2	6,7	1,7	2,9	10,4	12,2
Rendibilitat del patrimoni net	9,0	8,4	5,3	11,4	3,2	10,3	3,4	2,7	11,0	12,4
Ràtio d'endeutament	28,7	27,9	35,0	35,4	47,6	50,6	34,6	34,1	30,8	35,2

i.i.*: Interessos i impostos.

** Per aquest agregat no es disposa dels ajustos matriu-filial. El total Catalunya no inclou aquest agregat.

*** A partir de la mostra de la Base Anual de la Central de Balanços del Banc d'Espanya.

(1) Inclou: Construcció, Transport, Immobiliàries, Act. Científiques i Tècniques, Act. Administratives i Altres serveis.

Nota 1: A excepció d'Energia **, els agregats no inclouen empreses públiques.

Nota 2: Actius valorats a preus corrents.

Nota 3: Calculats sobre actius / passius mitjans. L'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents.

Nota 4: En alguns casos les taxes de variació són excepcionalment elevades degut als valors de partida.

Quadre 3.11
Cost laboral i productivitat
(en milers d'euros)

	Empreses petites		Empreses mitjanes		Empreses grans		Total Catalunya		Resta d'Espanya	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Nombre mitjà de treballadors*	3	3	51	54	63	68	6	7	8	8
Valor afegit per treballador (real)	42,0	44,6	50,0	51,4	60,5	60,8	51,1	52,5	45,3	47,1
Despeses de personal per treballador (real)	32,7	33,0	37,2	36,9	43,3	42,2	37,9	37,5	33,0	32,6
Cost laboral unitari (despeses de personal / VAB)	0,78	0,74	0,74	0,72	0,72	0,69	0,74	0,71	0,73	0,69
	Indústria		Comerç i Hosteleria		Informació i Comunicacions		Construcció, Serveis a Ind. i altres		Energia**	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Nombre mitjà de treballadors*	17	18	7	7	7	8	5	5	6	6
Valor afegit per treballador (real)	70,0	69,7	43,8	47,6	59,9	60,9	43,7	44,9	109,0	108,4
Despeses de personal per treballador (real)	46,4	45,6	33,5	33,4	47,3	47,0	34,7	34,5	43,9	43,6
Cost laboral unitari (despeses de personal / VAB)	0,66	0,65	0,77	0,70	0,79	0,77	0,80	0,77	0,40	0,40

* nombre total, mitjà durant l'any.

** Per aquest agregat no es disposa dels ajustos matriu-filial. El total Catalunya no inclou aquest agregat.

Nota: A excepció d'Energia **, els agregats no inclouen empreses públiques.

Dades comparables d'un any a l'altre per ser de la mateixa base.

En resum, la normalització gradual de l'activitat el 2021 es va reflectir en una recuperació dels ingressos en tots els sectors empresarials analitzats. Tot i així, els més afectats per les mesures de contenció del Covid-19 durant l'any central de la pandèmia encara no van aconseguir recuperar les pèrdues patides. Aquesta dinàmica també s'observa en l'ocupació i els indicadors de rendibilitat de l'actiu i l'endeutament. Així mateix, cal mencionar que el resultat ordinari net el 2021 no millora en tots els sectors degut a una caiguda en els ingressos financers nets.

3.2. Anàlisi de l'empresa catalana per dimensió: petites, mitjanes i grans empreses

Igual que en l'apartat anterior, aquesta anàlisi se centra únicament en l'any 2021 fent les comparacions amb el 2020. D'acord amb les dades del [quadre 3.11](#) i [3.12](#), l'anàlisi per dimensions¹⁵ permet concloure que la millora

¹⁵ En aquest estudi es classifica les empreses segons la Recomanació de la Comissió Europea 2003/361/CE. Empreses petites (fins a 49 treballadors amb actiu fins a 10M€ i xifra de negocis fins a 10M€). Empreses mitjanes (entre 50 i 249 treballadors amb actiu fins a 43M€ i xifra de negocis fins a 50M€). Empreses grans (250 treballadors o més amb actiu superior als 43M€ i xifra de negocis superior als 50M€). Cal recordar que les dades utilitzades de la Central de Balanços del Banc d'Espanya només proporcionen informació de les empreses que tenen treballadors.

en la producció i el valor afegit aquest any és generalitzada. Les empreses petites registren el repunt més destacat en ambdues variables tot i que no van ser les més castigades el 2020. De fet, el 2021 ja havien recuperat els nivells anteriors a la pandèmia. Les empreses mitjanes, per la seva part, experimenten una dinàmica similar i tant la producció com el valor afegit també es trobarien per sobre dels valors del 2019. En canvi, les empreses grans són les que van registrar una caiguda més significativa durant l'any central de la pandèmia i el 2021 és el segment d'empreses que experimenta una recuperació més moderada. Per aquest motiu, aquest grup d'empreses encara no ha recuperat la pèrdua patida durant el 2020.

Seguint amb els quadres 3.11 i 3.12, el nombre mitjà de treballadors va augmentar entre els diferents segments, especialment entre les empreses petites, i ja haurien recuperat l'ocupació destruïda el primer any de pandèmia. La productivitat aparent del treball (VAB per treballador) també millora de manera generalitzada però l'evolució és menys favorable en el cas de les empreses grans (0,4% de variació anual), tot i que la caiguda registrada el 2020 va ser similar a la de les empreses petites i, fins i tot, més pronunciada que en les empreses mitjanes. De fet, les empreses petites i mitjanes recuperen ja els nivells de productivitat pre-pandèmia, mentre que les empreses grans es queden encara per sota.

Quadre 3.12
Anàlisi de l'empresa catalana per dimensions

	Empreses petites		Empreses mitjanes		Empreses grans	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Nombre d'empreses	146.060	138.470	2.531	2.251	6.635	6.587
Activitat i valor afegit (taxes de variació, en %)						
Valor de la producció i subvencions	-11,2	16,6	-9,4	13,8	-12,0	10,3
Compres i consums intermedis	-10,7	15,3	-9,7	14,8	-11,5	10,1
Valor afegit brut al cost de factors	-11,8	18,4	-8,8	12,2	-12,9	10,7
Cost laboral i productivitat (taxes de variació, en %)						
Nombre mitjà de treballadors	-6,2	8,4	-5,8	6,0	-7,0	7,2
Valor afegit per treballador (real)	-5,6	6,1	-2,9	2,8	-5,9	0,4
Despeses de personal per treballador (real)	-2,3	1,0	0,2	-0,8	3,2	-2,6
Cost laboral unitari (despeses de personal/valor afegit)	3,5	-4,9	3,2	-3,6	9,6	-3,0
Estructura del passiu remunerat (en %)						
Passiu remunerat / Passiu	84,9	84,3	79,5	78,5	82,5	82,0
Patrimoni net / Passiu remunerat	74,9	75,6	69,5	70,5	60,7	60,6
Finançament amb cost / Passiu remunerat	25,1	24,4	30,5	29,5	39,3	39,4
Finançament a llarg termini amb cost / Passiu remunerat	21,5	20,5	19,2	17,6	26,6	25,8
Finançament a curt termini amb cost / Passiu remunerat	3,6	3,9	11,3	11,8	12,7	13,6
Inversió en actius no financers (taxes de variació, en %)						
FBC / Valor afegit net	13,6	13,9	10,6	10,1	11,3	10,8
FBC / Actius fixes no financers	6,0	7,0	12,6	13,9	10,3	11,2
Inversió en immobilitzat material / immobilitzat material net**	0,1	0,0	2,6	3,2	4,6	5,7
Actiu corrent net no financer (variació de l'estoc)	12,4	2,8	8,1	1,2	-9,2	4,4
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (nominal)	8,2	-4,3	7,6	-2,3	7,1	-5,7
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (nominal)	8,1	-4,4	7,5	-2,6	5,9	-4,6
Immobilitzat immaterial per ocupat (estoc) (nominal)	13,2	1,2	8,9	2,7	12,1	-9,4
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (real)	8,7	-7,0	8,0	-5,0	7,6	-8,3
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (real)	8,5	-7,1	7,9	-5,4	6,3	-7,3
Immobilitzat immaterial per ocupat (estoc) (real)	13,7	-1,7	9,4	-0,2	12,6	-11,9
Resultats i autofinançament (taxes de variació, en %)						
Valor afegit brut al cost de factors	-11,8	18,4	-8,8	12,2	-12,9	10,7
Despeses de personal	-8,7	12,6	-5,9	8,2	-4,5	7,4
Amortitzacions i provisions d'explotació	3,1	4,1	5,0	-2,3	6,2	-8,2
RESULTAT NET DE L'EXPLOTACIÓ	-35,7	68,9	-26,7	40,8	-52,1	59,0
Ingressos financers	-19,1	-10,4	16,3	-25,1	-11,5	-44,7
Altres despeses financeres	0,8	0,5	-0,8	1,8	7,4	-8,7
Interessos del finançament rebut	6,9	11,1	13,2	6,4	3,1	5,6
RESULTAT ORDINARI NET	-39,1	69,4	-26,3	36,9	-40,8	-2,7
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	-41,0	73,7	-29,0	44,2	-48,7	31,4
RESULTAT NET (després d'impostos)	-45,6	82,2	-30,7	43,0	-46,1	21,1
Resultat net mes amortitzacions i provisions	-25,5	39,6	-17,1	22,5	-28,7	6,1
Proposta de distribució de dividendes	-27,7	-22,1	-39,8	-7,3	-3,6	-9,6
Taxes abans d'incorporar ajustos matriu-filial i d'altres						
Interessos del finançament rebut	0,9	1,3	5,0	3,8	3,4	4,1
RESULTAT ORDINARI NET	-39,1	69,4	-26,3	36,9	-39,7	-10,6
Resultat ordinari net més interessos	-33,7	56,2	-23,8	33,4	-34,6	-7,8
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	-41,0	73,7	-29,0	44,2	-47,0	18,3
Rendibilitat, palanquejament i endeutament (en %)						
Resultat ordinari net abans i.i.* / actiu net	2,4	3,8	5,9	8,1	5,1	4,4
Cost nominal del finançament	2,0	1,9	2,2	2,2	2,3	2,4
Palanquejament nominal	0,4	1,9	3,7	5,9	2,7	2,0
Palanquejament real	0,0	4,8	3,3	8,8	2,3	4,9
Rendibilitat de l'actiu net no financer	2,5	4,3	6,5	9,4	4,7	7,5
Rendibilitat del patrimoni net	2,6	4,4	7,5	10,6	6,9	5,7
Ràtio d'endeutament	24,7	24,8	30,6	30,0	40,4	39,4

i.i.*: Interessos i impostos.

** A partir de la mostra de la Base Anual de la Central de Balanços del Banc d'Espanya.

Nota 1: Actius valorats a preus corrents.

Nota 2: Calculats sobre actius / passius mitjans. L'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents.

Nota 3: En alguns casos les taxes de variació són excepcionalment elevades degut als valors de partida.

Les inversions en immobilitzat per treballador van caure el 2021 a totes les dimensions d'empreses de la mostra, degut, per una banda, a un efecte denominador (augment del nombre de treballadors) i, per altra, a un entorn encara de certa incertesa relacionada amb la pandèmia que podria haver provocat que les empreses posposessin decisions d'inversió o no tinguessin marge de maniobra en un entorn de prioritització de la recuperació. De totes maneres, en la mesura del possible, és important que aquesta caiguda es concentri únicament el 2021 per tal que, en endavant, es prenguin decisions amb l'objectiu de millorar la competitivitat del teixit empresarial català.

Des del punt de vista del finançament, s'observa que tots els segments d'empreses analitzats han augmentat la proporció de finançament a curt termini sobre el total de passiu remunerat. Per altra banda, la ràtio de patrimoni net sobre el passiu remunerat ha augmentat en les empreses petites i mitjanes i s'ha mantingut relativament estables en les grans. En qualsevol cas, mostraven una bona posició de capitalització en un entorn encara incert.

Respecte el resultat ordinari net, tant les empreses petites com les mitjanes experimenten un repunt destacat el 2021 després de la caiguda registrada l'any anterior. Ara bé, aquest cau per segon any consecutiu en el segment de les empreses grans (-2,7%) malgrat que el 2020 fossin les que van registrar una caiguda més pronunciada (-40,8%). Aquest fet es deu a una contracció dels ingressos financers nets molt més pronunciada en les empreses grans que a la resta de dimensions i a un augment del valor afegit menys destacat.

Pel que fa a la distribució de dividendes, el 2021 s'observa que a totes les dimensions d'empreses de la mostra es va continuar optant per reduir la distribució de dividendes, però més especialment entre les empreses petites (-22,1%). Aquesta política té sentit en un context de necessitat de disposar de més recursos per fer front al context econòmic incert derivat de la pandèmia.

Finalment, les dades del quadre 3.14 referides a l'any 2021 mostren una millora generalitzada tant de les vendes (a Espanya i a l'estranger) com de les compres (d'Espanya i de l'estranger) a tots els grups de dimensió empresarial.

En resum, en un context de normalització gradual de l'activitat el 2021, tots els segments empresarials analitzats mostren un repunt destacat de la producció, el valor afegit, la productivitat i l'ocupació. Ara bé, cal mencionar que les

empreses grans registren millores menys destacades en els tres primers indicadors que, sumat al fet que els ingressos financers nets van caure de manera significativa, implica una nova caiguda en el resultat ordinari net el 2021. Finalment, les empreses han optat per reduir la inversió en immobilitzat per treballador en un context de prioritització de la recuperació econòmica i d'incertesa relacionada amb la pandèmia.

3.3. Comparació de l'empresa catalana amb les de la resta d'Espanya

Després del fort deteriorament de l'activitat econòmica el 2020 (-11,9%), com ja s'ha esmentat, el PIB de Catalunya va augmentar el 2021 un 6,2%, segons dades de l'Idescat. A Espanya, el creixement va ser del 5,5% el 2021. En ambdós casos, la recuperació el 2021 va ser incompleta i en el cas de Catalunya el PIB es trobava al voltant d'un 6,5% per sota dels nivells previs a la pandèmia (-6,4% en el cas d'Espanya). Les dades analitzades en aquest informe del valor de la producció i subvencions procedents de la Central de Balanços del Banc d'Espanya, mostren que el 2020 el valor de la producció i subvencions va caure menys a Catalunya que a la resta d'Espanya i la taxa de variació el 2021 ha estat més elevada a la resta d'Espanya per un efecte base. En qualsevol cas, en ambdós casos, es troba al voltant dels nivells anteriors a la pandèmia.

El nombre mitjà de treballadors efectius ha recuperat els nivells pre-pandèmia tant a Catalunya com a la resta d'Espanya. El 2020, aquest va caure d'una manera més pronunciada a Catalunya, però el 2021 la recuperació també ha estat més pronunciada, fent que ambdues economies tanquin el 2021 en nivell d'ocupació similars als d'abans de la crisi. En canvi, en termes de productivitat encara no han recuperat la pèrdua del 2020 i tant una com l'altra es troben al voltant d'un 3% per sota.

D'acord amb les dades del [quadre 3.13](#), el 2020 la inversió en immobilitzat per ocupat va augmentar més a Catalunya que a la resta d'Espanya, probablement perquè el nombre mitjà de treballadors va caure més a Catalunya. En qualsevol cas, en l'acumulat dels anys 2020 i 2021 es troba també per sobre de la resta d'Espanya i dels nivells del 2019. Pel que fa al finançament, el procés de capitalització que s'havia iniciat el 2008 i que s'havia començat a frenar el 2019 i 2020 tant a Catalunya com a la resta d'Espanya, s'ha reactivat de manera moderada el 2021 (el patrimoni net sobre passiu remunerat es troba lleugerament per sobre dels nivells del 2019 tant a Catalunya com a la resta d'Espanya). Això ha

Quadre 3.13
Anàlisi comparativa de l'empresa a Catalunya i a la resta d'Espanya

	Base integrada				Base trimestral**	
	2020		2021		2022	
	CAT	RE	CAT	RE	CAT	RE
Nombre d'empreses	155.226	647.768	147.308	596.614	149	822
Activitat i valor afegit (taxes de variació, en %)						
Valor de la producció i subvencions	-11,4	-12,8	12,7	14,8	9,8	41,5
Compres i consums intermedis	-11,1	-13,0	12,1	15,3	15,8	49,0
Valor afegit brut al cost de factors	-12,0	-12,4	13,7	14,0	-5,1	24,1
Cost laboral i productivitat (taxes de variació, en %)						
Nombre mitjà de treballadors	-6,5	-5,5	7,6	6,6	3,5	3,5
Valor afegit per treballador (real)	-5,5	-6,9	2,7	3,9	-15,1	11,1
Despeses de personal per treballador (real)	0,6	0,7	-1,1	-1,4	-5,5	-4,6
Cost laboral unitari (despeses de personal/valor afegit)	6,5	8,2	-3,7	-5,0	11,3	-14,1
Estructura del passiu remunerat (en %)						
Passiu remunerat / Passiu	83,1	84,3	82,6	83,6	82,8	83,2
Patrimoni net / Passiu remunerat	66,3	62,2	66,6	62,8	58,1	54,4
Finançament amb cost / Passiu remunerat	33,7	37,8	33,4	37,2	41,9	45,6
Finançament a llarg termini amb cost / Passiu remunerat	24,3	26,5	23,4	24,9	32,8	30,5
Finançament a curt termini amb cost / Passiu remunerat	9,3	11,4	9,9	12,3	9,1	15,0
Inversió en actius no financers (taxes de variació, en %)						
FBC / Valor afegit net	12,1	13,9	11,9	13,4	nd	nd
FBC / Actius fixes no financers	8,1	8,6	9,0	9,5	nd	nd
Inversió en immobilitzat material / immobilitzat material net***	4,4	5,2	5,4	5,4	nd	nd
Actiu corrent net no financer (variació de l'estoc)	2,0	8,1	3,2	3,3	9,5	13,0
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (nominal)	7,8	4,9	-4,6	-4,1	-0,9	-2,8
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (nominal)	7,4	5,4	-4,3	-3,7	-0,9	-2,8
Immobilitzat immaterial per ocupat (estoc) (nominal)	11,7	1,1	-7,8	-7,2	nd	nd
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (real)	8,2	5,3	-7,3	-6,8	-8,2	-10,0
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (real)	7,8	5,8	-7,0	-6,5	-8,2	-10,0
Immobilitzat immaterial per ocupat (estoc) (real)	12,1	1,5	-10,4	-9,8	nd	nd
Resultats i autofinançament (taxes de variació, en %)						
Valor afegit brut al cost de factors	-12,0	-12,4	13,7	14,0	-5,1	24,1
Despeses de personal	-6,3	-5,2	9,5	8,2	5,6	6,6
Amortitzacions i provisions d'explotació	5,2	2,7	-4,4	-2,2	3,5	4,1
RESULTAT NET DE L'EXPLOTACIÓ	-44,1	-49,3	59,7	73,9	-24,0	88,5
Ingressos financers	-11,7	-11,6	-41,2	-31,1	146,7	21,4
Altres despeses financeres	2,5	0,9	-2,1	2,5	5,0	9,0
Interessos del finançament rebut	3,5	-2,4	5,7	-5,4	3,7	15,1
RESULTAT ORDINARI NET	-39,1	-39,5	18,5	19,3	5,4	61,4
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	-45,1	-61,8	44,6	148,7	-45,2	15,0
RESULTAT NET (després d'impostos)	-44,7	-66,7	38,1	173,2	-36,2	13,6
Resultat net més amortitzacions i provisions	-26,9	-41,2	16,2	62,0	-22,1	10,9
Proposta de distribució de dividends	-7,4	-34,3	-10,2	19,1	nd	nd
Taxes abans d'incorporar ajustos matriu-filial i d'altres						
Interessos del finançament rebut	2,8	-1,8	3,4	-3,8	3,7	15,1
RESULTAT ORDINARI NET	-38,4	-34,8	11,8	5,7	5,4	61,4
Resultat ordinari net més interessos	-33,5	-30,1	10,2	3,9	5,2	52,6
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	-44,1	-52,9	35,3	84,2	-45,2	15,0
Rendibilitat, palanquejament i endeutament (en %)						
Resultat ordinari net abans i.i.* / actiu net	4,1	4,1	4,4	4,3	5,6	5,5
Cost nominal del finançament	2,3	2,2	2,3	2,0	1,5	1,7
Palanquejament nominal	1,9	2,0	2,1	2,3	4,1	3,8
Palanquejament real	1,5	1,5	5,0	5,2	11,6	11,3
Rendibilitat de l'actiu net no financer	3,7	3,2	6,0	5,7	14,9	10,4
Rendibilitat del patrimoni net	5,1	5,3	5,5	5,7	8,5	8,7
Ràtio d'endeutament	33,9	37,7	33,5	37,5	41,9	45,6

i.i.: interessos i impostos.

** Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any.

*** A partir de la mostra de la Base Anual de la Central de Balanços del Banc d'Espanya.

Nota 1: Actius valorats a preus corrents.

Nota 2: Calculats sobre actius / passius mitjans. L'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents.

Nota 3: En alguns casos les taxes de variació són excepcionalment elevades degut als valors de partida.

(nd) Dada no disponible.

(RE) Resta d'Espanya.

contribuït a que les empreses continuïn tenint un nivell de capitalització elevat.

A conseqüència dels factors que es venen esmentant, el resultat ordinari net va caure de manera significativa el 2020 i ha experimentat una recuperació el 2021. Tant a Catalunya com a la resta d'Espanya, la caiguda del 2020 i la recuperació de 2021 han estat de magnitud molt similar. La mostra reduïda per al 2022 assenyalava que el creixement del resultat ordinari net hauria estat destacadament més elevat a la resta d'Espanya que a Catalunya.

L'evolució del palanquejament financer real de Catalunya i la resta d'Espanya el 2020 i 2021 ha estat molt similar. Aquest

va augmentar lleugerament el 2020 i va continuar amb una tendència a l'alça més accentuada el 2021 fins a situar-se per sobre dels nivells del 2019. Una dinàmica molt similar s'observa també en el cas de la rendibilitat de l'actiu.

D'acord amb el quadre 3.14, tant les vendes com les compres de les empreses catalanes van caure el 2020 d'una manera menys pronunciada que a la resta d'Espanya. El 2021 les empreses de Catalunya ja han recuperat els nivells de vendes i compres del 2019, amb excepció de les exportacions que es troben un 5% per sota. Tant les compres com les vendes a Espanya es troben clarament per sobre dels nivells abans de la crisi. En canvi, per a la resta d'Espanya, només les compres han recuperat els nivells

Quadre 3.14
Distribució geogràfica de l'activitat i valor afegit.
(en milers d'euros)

	Empreses petites			Empreses mitjanes			Empreses grans			Total Catalunya			Resta d'Espanya		
	2020	2021	% var.	2020	2021	% var.	2020	2021	% var.	2020	2021	% var.	2020	2021	% var.
Nombre d'empreses	138.470	138.470		2.251	2.251		6.587	6.587		147.308	147.308		596.614	596.614	
Activitat i valor afegit															
Valor de la producció i subvencions	40.534.577	47.270.935	16,6	14.420.584	16.409.626	13,8	74.707.180	82.398.005	10,3	129.662.341	146.078.565	12,7	573.151.531	658.144.235	14,8
Compres i consums intermedis	23.222.123	26.774.298	15,3	8.701.302	9.992.593	14,8	49.586.481	54.577.873	10,1	81.509.906	91.344.763	12,1	362.710.045	418.274.773	15,3
Valor afegit brut al cost de factors	17.312.455	20.496.637	18,4	5.719.282	6.417.033	12,2	25.120.699	27.820.132	10,7	48.152.435	54.733.801	13,7	210.441.487	239.869.462	14,0
Distribució geogràfica de l'activitat															
Vendes totals	3.698.645	4.349.172	17,6	9.592.557	10.955.748	14,2	88.856.062	99.474.401	12,0	102.147.264	114.779.321	12,4	507.617.831	588.507.906	15,9
Vendes a Espanya	3.500.168	4.102.028	17,2	7.883.941	8.913.127	13,1	59.408.558	67.010.316	12,8	70.792.667	80.025.471	13,0	389.160.341	448.959.074	15,4
Vendes a l'estranger	198.477	247.144	24,5	1.708.616	2.042.621	19,5	29.447.504	32.464.085	10,2	31.354.597	34.753.850	10,8	118.457.490	139.548.832	17,8
Compres totals	1.648.000	2.044.831	24,1	4.971.988	5.982.570	20,3	50.900.103	58.940.701	15,8	57.520.091	66.968.102	16,4	299.447.669	362.719.064	21,1
Compres a Espanya	1.452.303	1.767.194	21,7	4.092.242	4.912.168	20,0	25.467.513	31.390.798	23,3	31.012.057	38.070.158	22,8	204.344.105	242.891.234	18,9
Compres a l'estranger	195.697	277.637	41,9	879.746	1.070.402	21,7	25.432.590	27.549.903	8,3	26.508.034	28.897.944	9,0	95.103.564	119.827.830	26,0
Distribució geogràfica de l'activitat per sectors															
	Indústria			Comerç i Hosteleria			Informació i Comunicacions			Construcció, Serveis a la Indústria i altres			Energia**		
	2020	2021	% var.	2020	2021	% var.	2020	2021	% var.	2020	2021	% var.	2020	2021	% var.
Nombre d'empreses	13.726	13.726		38.830	38.830		6.236	6.236		88.516	88.516		1.745	1.745	
Activitat i valor afegit															
Valor de la producció i subvencions	59.102.303	66.838.382	13,1	22.600.048	26.256.922	16,2	5.282.743	5.826.945	10,3	42.677.248	47.156.316	10,5	2.260.086	2.386.041	5,6
Compres i consums intermedis	42.409.037	48.974.982	15,5	11.191.914	12.476.807	11,5	2.645.593	2.880.175	8,9	25.263.363	27.012.800	6,9	1.085.754	1.155.642	6,4
Valor afegit brut al cost de factors	16.693.265	17.863.400	7,0	11.408.134	13.780.115	20,8	2.637.150	2.946.771	11,7	17.413.885	20.143.516	15,7	1.174.333	1.230.399	4,8
Distribució geogràfica de l'activitat															
Vendes totals	52.446.055	60.119.473	14,6	30.745.434	34.409.516	11,9	2.967.463	3.234.594	9,0	15.988.312	17.015.738	6,4	1.780.143	2.122.259	19,2
Vendes a Espanya	29.116.790	33.912.408	16,5	25.694.288	28.957.417	12,7	2.432.967	2.701.604	11,0	3.548.622	14.454.042	6,7	1.688.905	1.969.947	16,6
Vendes a l'estranger	23.329.265	26.207.065	12,3	5.051.146	5.452.099	7,9	534.496	532.990	-0,3	2.439.690	2.561.696	5,0	91.238	152.312	66,9
Compres totals	32.187.825	38.535.660	19,7	22.193.690	25.367.472	14,3	240.618	266.638	10,8	2.897.958	2.798.332	-3,4	549.569	847.740	54,3
Compres a Espanya	16.682.901	21.549.590	29,2	11.840.379	13.820.256	16,7	190.019	220.986	16,3	2.298.759	2.479.326	7,9	473.525	708.866	49,7
Compres a l'estranger	15.504.924	16.986.070	9,6	10.353.311	11.547.216	11,5	50.599	45.652	-9,8	599.199	319.006	-46,8	76.044	138.874	82,6

Nota: A excepció d'Energia **, els agregats no inclouen empreses públiques

** Per aquest agregat no es disposa dels ajustos matriu-filial. El total Catalunya no inclou aquest agregat.

Valors nominals.

Dades comparables d'un any a l'altre per ser de la mateixa base.

previs a la pandèmia, per la contribució de les compres a Espanya (a l'estranger es troben un 5,3% per sota). Respecte a les vendes de les empreses espanyoles, aquestes es troben encara un 2% per sota dels nivells del 2019, en bona part per l'evolució desfavorable de les exportacions (-6,4%). Novament s'extreu que la recuperació econòmica de les empreses catalanes i de la resta d'Espanya el 2021 va venir impulsada pel mercat domèstic.

Les dades del 2021 continuen reflectint una major exposició de les empreses catalanes al mercat estranger. Les exportacions de les empreses catalanes van representar el 30,3% del total de les vendes realitzades per les empreses catalanes (en el cas de la resta d'Espanya, les exportacions representen el 23,7% de les vendes totals), mentre que el pes de les importacions va ser del 43,2% del total de les compres (en el cas de la resta d'Espanya, les importacions representen el 33,0% de les compres totals).

En resum, s'observen moltes similituds en les dinàmiques que han experimentat les empreses catalanes i les de la resta d'Espanya, amb alguns indicadors que ja han els nivells previs a la pandèmia (valor de la producció, inversió per ocupat, balanquejament, rendiment de l'actiu o algunes indicadors de compres i vendes). Més enllà d'algunes diferències com en les compres, les vendes o la productivitat, caldrà esperar a les dades anuals més representatives del 2022 per veure si la recuperació econòmica es consolida en tots els àmbits i de manera generalitzada o si hi ha diferències entre territoris.

4. Conclusions

L'anàlisi econòmica i financera de l'empresa catalana que s'ha realitzat en aquest informe es basa en les dades de les empreses amb seu a Catalunya que integren la base de dades del 2021 de la Central de Balanços Integrada (CBI) anual i la base de dades trimestral del Banc d'Espanya corresponent al 2022. Ambdues es remeten cada any per a la seva anàlisi a la Cambra de Comerç de Barcelona per a l'elaboració d'aquest informe en col·laboració amb el Departament d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya. En relació amb la cobertura de la mostra d'empreses utilitzada per la base de dades anual (CBI), es pot dir que aquesta representa el 42,7% del Valor Afegit Brut (VAB) al cost dels factors del total de les societats no financeres a Espanya i el 27,2% per a Catalunya, la qual cosa reflecteix una elevada representativitat. En canvi, la mostra trimestral té una cobertura força inferior.

De l'anàlisi efectuada es desprenen les conclusions següents:

Activitat i valor afegit: L'any 2021 ha vingut marcat per la recuperació econòmica coincidint amb la normalització gradual de l'activitat després del fort deteriorament que va experimentar el 2020 arran de la pandèmia. Malgrat tot, encara predominava un entorn d'incertesa relacionada amb l'evolució del coronavirus i els problemes derivats dels colls d'ampolla en les cadenes de producció globals. Així, la recuperació del PIB de Catalunya com el d'Espanya va ser incompleta i es trobaven al voltant d'un 6,5% per sota dels nivells prepandèmia.

D'acord amb les dades analitzades per l'empresa catalana, el 2021 es va observar una recuperació intensa dels nivells d'activitat, valor afegit i vendes impulsat, sobretot, pel mercat domèstic. Les dades preliminars pel 2022 apunten que aquesta recuperació hauria continuat, malgrat les fortes tensions inflacionistes i la guerra entre Rússia i Ucraïna.

Ocupació: L'ocupació va mostrar una evolució favorable el 2021, recuperant els nivells previs a la pandèmia i impulsada pels treballadors fixos. Els treballadors temporals van continuar sent els més perjudicats en aquest episodi de crisi. En positiu, cal destacar que les primeres dades del 2022 mostren que, com a conseqüència de la reforma laboral, s'ha produït un efecte trasllat de treballadors temporals cap a fixos, millorant l'estabilitat i qualitat de l'ocupació.

Inversió: Des del punt de vista de les decisions d'inversió i amb l'objectiu posat en la millora de la competitivitat del teixit productiu català, el 2021 no ha estat un any favorable ni de canvi de tendències respecte als anys anteriors. Aquesta dinàmica s'observa en la inversió en immobilitzat per treballador després de la recuperació de l'ocupació, així com en la despesa en R+D, formació i transferència tecnològica (en termes de valor afegit).

Cost dels factors i productivitat: La productivitat laboral ha evolucionat positivament el 2021 recolzada per la recuperació del valor afegit i els menors costos laborals per ocupat. Tot i així, la recuperació ha estat incompleta. Una tendència menys favorable s'observa en la productivitat i la rendibilitat de l'actiu, així com en els marges empresarials, que pràcticament s'han mantingut en els nivells del 2020 i lluny d'haver recuperat la pèrdua causada per la pandèmia. Respecte al cost real del finançament (descomptat l'augment de preus), va disminuir en un entorn de major incertesa, i

les dades preliminars del 2022 apunten a una nova caiguda en un context d'inflació elevada tot i les pujades de tipus d'interès per part del Banc Central Europeu.

Estructura financera: Les empreses catalanes han afrontat la crisi sanitària amb una solidesa financera més elevada que la del 2008. Així, el pes del patrimoni net s'ha mantingut estable al llarg del 2020 i 2021. Ara bé, el cost unitari de l'endeutament per part de les empreses va augmentar el 2021 per primera vegada en deu anys com a conseqüència encara de la incertesa relacionada amb la pandèmia, de la reacció que s'esperava per part dels bancs centrals en forma de pujada de tipus d'interès i de l'augment en la proporció del deute de les empreses a curt termini en detriment del de llarg.

Resultats i creació de riquesa: La millora en els indicadors de resultats el 2021 deriven de la recuperació de les vendes i el valor afegit, la caiguda de les amortitzacions i provisions, i malgrat la contracció dels ingressos financers nets. En qualsevol cas, la rendibilitat econòmica (dels actius) millora i se situa per sobre del cost de finançament. Aquest fet, juntament amb un palanquejament positiu i més elevat que l'any anterior, va fer que la rendibilitat financera (del patrimoni) millorés però encara no recuperés els nivells previs a la pandèmia. De cara a 2022, la pujada de tipus d'interès haurà pressionat a l'alça el cost del finançament de les empreses i, consegüentment, la necessitat d'incrementar la rendibilitat econòmica i financera.

Anàlisi per sectors¹⁶: Donat el reduït nombre d'empreses de la mostra, l'anàlisi per sectors només s'ha fet per a l'any 2020. En línies generals, el 2020 va ser un any molt desfavorable per a tots els sectors analitzats, excepte pel d'informació i comunicació, que va aconseguir mantenir les xifres del 2019 d'una manera raonable.

Anàlisi segons la dimensió: Tots els segments empresarials analitzats mostren un repunt destacat de la producció, valor afegit, productivitat i ocupació el 2021. Tot i així, les empreses grans van registrar millores menys pronunciades en els tres primers indicadors que, sumat la caiguda dels ingressos financers nets, va derivar en una nova caiguda en el resultat ordinari net. També cal mencionar que les empreses van continuar optant per reduir la distribució de dividends i la inversió per treballador en un context de prioritització de la recuperació dels balanços.

¹⁶ Donada la menor representativitat de la mostra, les anàlisis per sectors i dimensió de les empreses han arribat només fins al 2021.

Comparació amb la resta d'Espanya: El 2021 s'observen moltes similituds en les dinàmiques que han experimentat les empreses catalanes i les de la resta d'Espanya, amb alguns indicadors que ja han recuperat els nivells previs a la pandèmia. Més enllà d'algunes diferències com en les compres, vendes o productivitat, caldrà esperar el 2022 per veure si la recuperació es consolida en tots els àmbits i en ambdues economies per igual. En tot cas, les empreses catalanes continuen tenint una major exposició al mercat estranger tant a nivell d'exportacions com d'importacions.

Conclusió general: El 2021 ha estat marcat per l'inici de la recuperació econòmica en un context de gradual normalització de l'activitat, incertesa relacionada amb la pandèmia, problemes amb les cadenes de producció globals, pujada dels preus i expectativa de tipus d'interès a l'alça. En aquest sentit, els indicadors relacionats directament amb l'activitat (valor de la producció, valor afegit, compres i vendes) milloren, amb independència del sector d'activitat econòmica o dimensió empresarial. La rendibilitat econòmica i financera també millora respecte al 2020 i esdevindrà clau que continuï aquesta tendència el 2022 en un context d'intensa pujada del tipus d'interès per part del Banc Central Europeu com no s'havia viscut des del naixement de l'euro. En positiu, destaca que el creixement de les empreses ha estat molt equilibrat, ja que les vendes, i sobretot els resultats, han augmentat més que els actius i els deutes. Per tant, es tracta d'un creixement equilibrat en termes financers.

En negatiu, però, destaquen les decisions d'inversió enfocades a la millora de la competitivitat (com la despesa en R+D o en tecnologia). El 2021 no ha estat un any positiu ni de canvi de tendència respecte als anys anteriors, segons les dades de la Central de Balanços. Aquests factors influeixen en la competitivitat del teixit productiu català, per la qual cosa és important reforçar-los.

Quant a les dades preliminars del 2022, la baixa representativitat de la mostra analitzada fa que les dades s'han de considerar amb molta prevenció, tal com s'ha indicat al llarg de l'informe. Tot i així, destaquem que el nivell d'activitat hauria seguit recuperant-se i també hauria millorat el palanquejament financer. La combinació d'aquests indicadors explicaria que el 2022 també hagi seguit augmentant la rendibilitat dels fons propis de les empreses de la mostra. En canvi, el valor afegit i la rendibilitat econòmica s'hauria reduït, en un context de fort augment dels consums intermedis.

Anàlisi monogràfica de l'evolució patrimonial, financera i econòmica de l'empresa catalana des de l'any 2012 fins a l'any 2021

1. Introducció

L'objectiu d'aquest informe és fer una anàlisi de l'empresa catalana des de l'any 2012 fins al 2021 per a tenir una visió global i temporal dels resultats economicofinancers de l'empresa catalana durant la darrera dècada i l'impacte que ha tingut la pandèmia els últims dos anys de la mostra analitzada. Donat que per a l'any 2022 només es disposa de la base trimestral (Central de Balanços Trimestral), que inclou un baix nombre d'empreses, s'utilitzarà la sèrie anual de la Central de Balanços Integrada (CBI) del Banc d'Espanya fins a l'any 2021.

El **quadre 1** mostra el nombre d'empreses que inclou la base de dades per a cadascun dels anys que s'analitzen. El nombre d'empreses oscil·la al voltant d'una mitjana de 156.293 empreses cada any. Això significa, per exemple, que l'any 2021 la mostra formada per 147.308 empreses representa el 23% del total d'empreses amb establiment a Catalunya i un 53% si només es té en compte aquelles amb assalariats, uns percentatges que es poden qualificar de molt representatius.

Aquesta anàlisi permet avaluar la situació patrimonial, financera i econòmica de les empreses catalanes incloses en la CBI. L'anàlisi patrimonial inclou aspectes tals com l'endeutament i la capitalització. L'anàlisi financera es refereix a la solvència a curt termini, a la gestió dels terminis de cobrament i pagament i dels actius. L'anàlisi econòmica se centra en la capacitat de generar beneficis i en la rendibilitat. Amb aquestes anàlisis es poden diagnosticar la situació de les empreses catalanes l'any 2021 i la seva evolució durant el període considerat. Al **requadre 1** s'acompanya un esquema il·lustratiu amb la diagnosi que es farà a continuació.

També convé esmentar que en alguns apartats de l'anàlisi s'utilitzaran valors desitjables de referència per a diferents indicadors. Els resultats i les conclusions que s'obtenen d'aquesta metodologia s'han d'interpretar amb cautela ja que han d'adaptar-se a cada cas concret i poden variar molt en funció del context i de variables com, per exemple, el sector en el qual opera l'empresa i l'any analitzat.

2. Anàlisi patrimonial

L'anàlisi del balanç permet obtenir un diagnòstic clar de la situació patrimonial (inversió, endeutament i capitalització) i de la solvència a curt termini. D'aquesta forma, es pot saber en què inverteixen les empreses, si estan suficientment capitalitzades i si podran atendre els deutes a curt termini.

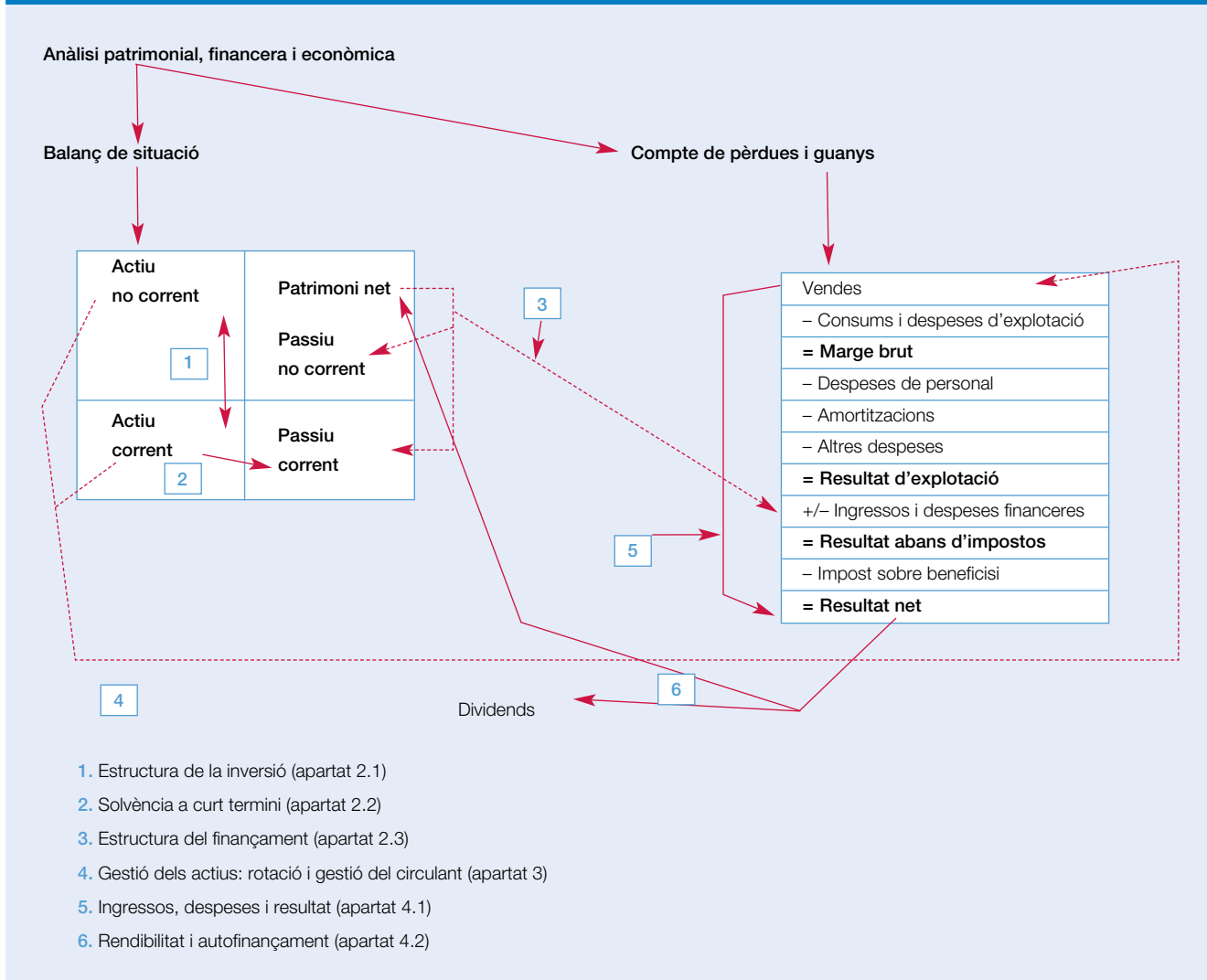
2.1 Estructura de la inversió

L'estructura de l'actiu en termes d'actiu no corrent i corrent s'ha mantingut relativament estable durant la darrera dècada (58,3% i 41,7% sobre el total de l'actiu de mitjana, respectivament). Ara bé, entrant en el detall, s'observen certes modificacions en la composició, especialment arran de la pandèmia (**quadre 2**). Per una banda, el pes de l'immobilitzat material es redueix el 2021 (16,7% del total de l'actiu) i se situa per sota de la representació que ha tingut des del 2012 (mitjana de 17,9%) en un context de prioritjació de la recuperació econòmica després del fort xoc patit el 2020 i també d'incertesa relacionada amb la pandèmia. En canvi, s'observa un major pes de les inversions financeres en empreses del grup i associades, sobretot a curt termini (5,8% del total de l'actiu el 2021; 4,4% de mitjana en el període 2012-2020).

Quadre 1
Nombre d'empreses de la mostra de cada any

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nombre d'empreses de la mostra	151.102	161.322	162.718	162.278	163.131	155.446	148.421	155.975	155.226	147.308

Requadre 1
Visió global de l'anàlisi patrimonial, financera i econòmica

Per altra banda, els actius líquids tenen una major representació en els dos anys marcats per la pandèmia. El 2020 és el 8,9% i el 2021 el 8,3% del total de l'actiu, uns nivells històricament elevats en el període analitzat (6,4% del total de mitjana en el període 2012-2019). Aquest fet es deu, en part, a una millor gestió dels períodes de cobrament (disminuint el seu pes sobre el total de l'actiu) i, sobretot, dels seus estocs. La millor posició de tresoreria ha situat a les empreses catalanes en una situació més favorable per afrontar el període d'incertesa marcat per la Covid-19.

El [quadre 3](#) reflecteix que la inversió en R+D es contrau en termes anuals el 2021 (-11,7%) i deixa enrere una tendència de creixement des del 2017. La incertesa relacionada amb la pandèmia i el xoc econòmic del 2020 molt possiblement

ha provocat que les empreses posposessin decisions d'inversió en recerca i desenvolupament. Aquesta decisió pot ser positiva en termes de la posició de tresoreria a curt termini, però pot frenar la competitivitat i el creixement a mitjà i llarg termini si es prolonga en el temps. En qualsevol cas, tot i la volatilitat de la sèrie, és positiu que la inversió en R+D el 2021 sigui un 24,2% superior a la realitzada el 2012.

En la darrera dècada, les dotacions per a l'amortització de l'immobilitzat han mostrat poca variabilitat, representant entre el 7,5% i el 10,5% de l'immobilitzat net d'exploració.

2.2. Solvència a curt termini

L'avaluació de la solvència a curt termini permet comprovar si l'empresa es troba en una bona posició per a poder

Quadre 2
Composició de l'actiu dels balanços de situació
(en percentatges sobre l'actiu total)

Concepte	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ACTIU NO CORRENT	59,0	58,5	58,8	57,6	58,0	56,4	58,2	58,2	59,8	58,8
Immobilitzat intangible	4,2	3,8	4,0	3,9	3,4	3,5	3,2	3,4	3,4	3,4
Immobilitzat material i inversions i immobiliàries	24,1	23,9	25,3	25,0	24,8	26,6	25,8	24,7	24,9	23,3
Immobilitzat material net	17,7	17,1	17,3	17,3	17,1	19,4	19,2	18,1	18,0	16,7
Inversions immobiliàries netes	6,4	6,8	8,0	7,7	7,7	7,2	6,6	6,6	6,9	6,7
Inversions financeres a llarg termini	30,8	30,8	29,5	28,7	29,8	26,3	29,1	30,1	31,6	32,1
Inversions en empreses del grup i associades	25,9	25,9	23,9	23,6	24,5	20,6	23,5	24,5	26,2	26,6
Altres inversions financeres a llarg	4,8	4,8	5,7	5,1	5,2	5,6	5,7	5,6	5,4	5,4
ACTIU CORRENT	41,0	41,5	41,2	42,4	42,0	43,6	41,8	41,8	40,2	41,2
Actius no corrents mantinguts per a la venda	0,1	0,5	0,1	0,1	0,1	0,2	0,4	0,3	0,1	0,1
Existències	12,1	12,3	12,5	12,7	12,2	11,3	10,5	10,1	9,4	9,2
Deutors comercials i altres comptes a cobrar	16,6	16,1	15,8	15,8	15,7	16,7	15,9	15,2	14,3	14,5
Clients	11,8	11,0	10,9	10,9	11,0	12,6	12,0	11,5	10,6	10,6
Altres deutors	4,8	5,1	4,9	4,9	4,7	4,2	3,9	3,7	3,7	3,9
Inversions financeres a curt termini	7,2	7,5	7,1	7,4	7,2	7,4	7,4	7,7	7,2	9,0
Inversions en empreses del grup i associades	3,8	4,3	3,8	4,3	4,4	4,3	4,8	5,0	4,7	5,8
Altres inversions financeres a curt	3,4	3,2	3,3	3,1	2,8	3,1	2,7	2,6	2,5	3,2
Actius líquids	4,8	5,1	5,5	6,2	6,5	7,8	7,4	7,7	8,9	8,3
Periodificacions a curt termini	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,8	0,2	0,2
TOTAL ACTIU	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

atendre els deutes a curt termini. Per avaluar la solvència a curt termini és d'utilitat la ràtio:

$$\text{Liquiditat} = \text{Actiu corrent} / \text{Passiu corrent}$$

Aquesta ràtio, en general, es considera que ha de ser major que 1 però no excessivament elevada. Si és reduïda pot ser un símptoma de liquiditat insuficient per a atendre els deutes a curt termini. En canvi, si és massa elevada pot indicar una infrutilització dels actius corrents. Al [quadre 4](#) es comprova que la ràtio de liquiditat es troba el 2020 i

2021 per sobre dels nivells del 2012-2019, reflectint una bona posició de solvència a curt termini. Concretament, el 2021 els actius corrents són un 58% superiors als passius corrents, la qual cosa permet al teixit empresarial català fer front als seus deutes a curt termini. Aquesta estratègia de política financera sembla l'adequada en un context econòmic incert.

2.3. Estructura del finançament

Tota empresa que vulgui funcionar sense una excessiva dependència dels creditors ha d'aconseguir que els recursos

Quadre 3
Despesa en R+D i amortitzacions de l'immobilitzat

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Despeses en activitats d'R+D (% de variació sobre l'any anterior)	-1,8	-9,6	14,7	9,2	-30,4	38,8	20,5	7,5	1,1	-11,7
(Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'explotació) x100	10,0	10,5	7,5	7,9	8,4	7,7	7,9	7,8	8,0	7,5

Quadre 4
Ràtio de liquiditat

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liquiditat = Actiu corrent / Passiu corrent	1,39	1,37	1,33	1,35	1,39	1,40	1,46	1,54	1,58	1,58

obtinguts mantinguin un equilibri adequat entre el finançament propi i l'aliè; i entre el finançament a curt termini i a llarg termini.

El patrimoni net de les empreses catalanes s'ha anat enfortint al llarg de la darrera dècada, sent el 2021 l'any en què el seu pes representa una major proporció sobre el total del patrimoni net i passiu (51,9% del total). Aquesta millora en la capitalització i la menor dependència al finançament extern incrementa la seva fortalesa per a fer front a situacions adverses en el futur (quadre 5).

Aquesta millora en la capitalització ha vingut de la mà d'un menor pes del passiu corrent i, sobretot, del passiu no corrent. De fet, si bé és cert que el 2021 el pes dels deutes amb cost a curt termini han augmentat (del 8,2% al 8,8%), encara es manté en nivells relativament reduïts respecte a l'evolució dels últims deu anys (mitjana de l'11,0% del patrimoni net més el passiu entre 2012 i 2020).

Altres indicadors que s'acostumen a utilitzar per a avaluar el nivell d'endeutament són els següents (quadre 6):

Quadre 5
Estructura del finançament
(en percentatges sobre el total del patrimoni net més el passiu)

Concepte	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PATRIMONI NET	43,3	44,2	43,4	44,1	45,8	46,7	50,6	51,6	51,2	51,9
Fons propis	43,0	43,9	43,2	44,0	45,7	46,7	50,5	51,4	51,2	51,6
Capital desemborsat net	17,3	16,2	16,7	15,8	15,7	15,3	14,5	14,2	14,0	13,6
Reserves i prima d'emissió	25,7	27,7	26,5	28,2	30,0	31,3	36,0	37,2	37,2	38,0
Altres instruments de patrimoni net	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reserves de revalorització	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,2	0,1
Subvencions, donacions i llegats	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
PASSIU NO CORRENT	26,0	24,2	24,5	23,4	22,8	20,9	19,4	20,0	21,9	20,7
Deutes amb característiques especials	1,0	0,9	1,0	1,1	0,9	1,3	1,0	1,1	0,9	0,1
Deutes a llarg termini	25,0	23,3	23,5	22,3	21,9	19,6	18,4	18,8	21,0	20,6
Deutes a llarg termini amb entitats de crèdit	13,1	11,4	11,4	10,4	9,2	9,7	9,4	9,1	10,6	10,2
Altre finançament a llarg termini	11,8	11,9	12,1	11,9	12,7	9,9	9,0	9,7	10,5	10,4
PASSIU CORRENT	29,4	30,4	30,9	31,3	30,2	31,0	28,7	27,2	25,5	26,1
Passius vinculats a actius no corrents mantinguts per a la venda	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Deutes a curt termini (amb cost)	11,1	12,7	12,4	13,2	12,3	10,7	9,5	8,7	8,2	8,8
Deutes amb entitats de crèdit	6,8	8,8	8,4	8,7	8,1	6,4	5,7	5,0	4,4	3,9
Altre finançament a curt termini amb cost	4,3	4,0	4,0	4,5	4,2	4,3	3,8	3,7	3,8	4,9
Finançament a curt termini sense cost	18,4	17,6	18,5	18,1	17,9	20,3	19,2	18,4	17,3	17,3
Proveïdors	8,3	7,9	8,2	8,3	8,2	9,6	9,0	8,7	8,1	8,2
Altre finançament a curt sense cost i ajustos per periodificació	10,1	9,8	10,3	9,8	9,6	10,8	10,3	9,7	9,2	9,1
PROVISIONS PER A RISCS I DESPESES	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,2	1,3	1,4	1,3
TOTAL PASSIU	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Quadre 6
Ràtios d'endeutament

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Capitalització = (Patrimoni net / Actiu) x100	43,3	44,2	43,4	44,1	45,8	46,7	50,6	51,6	51,2	51,9
Qualitat del deute = (Passiu corrent / Passiu total) x100	51,9	54,4	54,6	56,0	55,7	58,3	58,2	56,1	52,3	54,2
Despeses financeres sobre producció = (Despeses financeres / Producció) x100	3,2	3,0	2,8	2,3	2,0	1,5	1,4	1,2	1,5	1,4
Palanquejament nominal	-0,2	-0,2	1,2	1,8	3,0	4,2	4,2	4,8	2,2	2,5

Capitalització = Patrimoni net / Actiu

Aquesta ràtio, en termes generals, s'ha de situar entre 40% i 50%, ja que si és molt reduïda és un símptoma de descapitalització. En canvi, si és massa elevada pot dificultar la rendibilitat dels fons aportats pels accionistes. El quadre 5.6 mostra com la ràtio de capitalització ha anat augmentant al llarg dels últims deu anys fins a situar-se en el 51,9% el 2021, una xifra que es pot considerar com a positiva, demostrant la fortalesa de les empreses catalanes i la reduïda dependència al finançament extern, un fet positiu per a afrontar la recuperació el 2021

Qualitat del deute = Passiu corrent / Passiu total

Per tal que el deute sigui de bona qualitat és important que el valor de la ràtio sigui reduït. La qualitat del deute al llarg dels últims deu anys no ha millorat tot i que s'ha mantingut relativament estable (mitjana de 55,2% en el període 2012-2021 amb un màxim del 58,3% el 2017). Tal i com s'ha argumentat en el quadre 5.5, el pes del deute amb cost a curt termini sobre el total del patrimoni net i passiu ha augmentat en el darrer any de la mostra, fet que ha provocat que la qualitat del deute s'hagi deteriorat lleugerament respecte del 2020. Tot i així, la ràtio que mesura la qualitat del deute es troba el 2021 (54,2%) i 2020 (52,3%) en els nivells més favorables des del 2012 (51,9%). La bona dada del 2020 s'explica pel fet que les empreses van optar per una política de refinançament del seu deute (de curt termini a llarg termini) en un context econòmic clarament desfavorable, una estratègia adequada en episodis d'incertesa.

Despeses financeres sobre producció =
Despeses financeres / Producció

Una altra ràtio que convé utilitzar és la que mesura el pes de les despeses financeres en relació amb les vendes (o la producció). Com més reduïda sigui aquesta ràtio, menor

serà l'impacte de l'endeutament en el compte de pèrdues i guanys de l'empresa. Es tracta d'una ràtio que depèn no només de la política financera de l'empresa sinó també del tipus d'interès de mercat. Per a l'any 2021 i anteriors, es considera adequat que el valor d'aquesta ràtio estigui per sota de 1,5%, encara que aquest valor depèn bàsicament de l'evolució dels tipus d'interès.

En qualsevol cas, és positiu que el pes de les despeses financeres en relació a la producció hagi anat disminuint de manera progressiva els últims deu anys en un context de menor pes dels deutes a llarg i curt termini i de tipus d'interès reduïts. Aquesta anàlisi serà especialment rellevant amb les dades anuals del 2022 en endavant en un context en què les pujades de tipus d'interès per part del Banc Central Europeu hauran pressionat al alça el cost del finançament de les empreses.

Mesurar el palanquejament també és de gran utilitat per a comprovar si el deute és rendible per a l'empresa. Tal i com s'ha exposat al [requadre 3.4](#), el palanquejament nominal és igual a la diferència entre la rendibilitat de l'actiu net a preus corrents i el cost nominal unitari del finançament aliè. Quan el palanquejament té signe positiu (major que zero) vol dir que el deute és rendible per a l'empresa ja que la rendibilitat de l'actiu és superior al cost del finançament aliè. Per tant, en aquesta situació la utilització de deute augmenta la rendibilitat dels accionistes. Al quadre 5.6 es comprova que des de l'any 2012 el palanquejament ha estat favorable pràcticament durant tota la sèrie temporal i fins i tot durant els dos anys de la pandèmia.

Per tant, les empreses catalanes, han anat enfortint la posició del patrimoni net en aquests últims anys, millorant la capitalització i reduint la dependència al finançament extern, i la posició de solvència a curt termini i de tresoreria, factors positius per a fer front a situacions adverses com la viscuda recentment a causa de la pandèmia. Si bé és cert

que la qualitat del deute no ha millorat els últims deu anys i s'ha deteriorat lleugerament el 2021, és positiu que el pes dels deutes amb cost durant l'episodi de crisi generat per la Covid-19 es mantingui relativament reduït en comparació amb al sèrie temporal analitzada i que les empreses hagin preservat un palanquejament positiu.

3. Gestió dels actius

3.1. Rotació dels actius

L'avaluació de la gestió dels actius permet comprovar si l'empresa és eficient en l'ús dels mateixos. Per a analitzar-ho es poden utilitzar les dues ràtios següents. Quan més elevades siguin aquestes ràtios major eficiència en la gestió dels actius.

$$\text{Rotació de l'actiu} = \frac{\text{Valor de la producció}}{\text{Actiu no financer net}}$$

$$\text{Rotació actiu corrent} = \frac{\text{Valor de la producció}}{\text{Actiu corrent net no financer}}$$

Si augmenten aquests indicadors vol dir que cada vegada es precisarà una inversió menor en actiu per al desenvolupament de l'activitat, reduint les necessitats de finançament i/o d'ús de fons propis i, en definitiva, guanyant eficiència en la gestió dels actius.

Al **quadre 7** es pot visualitzar que l'eficiència en la gestió dels actius no financers s'ha mantingut relativament estable els últims deu anys amb excepció del 2020 a causa de la forta caiguda de la producció i les vendes. En la mesura en què la recuperació econòmica el 2021 encara ha estat incompleta, caldrà esperar a tenir les dades anuals pel 2022 per a analitzar si aquestes ràtios recuperen els nivells prepanidèmia una vegada s'hagi consolidat la recuperació, especialment la de l'actiu corrent net no financer.

3.2. Gestió del circulat

Per fer l'avaluació de l'actiu corrent es comprova si l'empresa ajusta adequadament els terminis en la gestió dels estocs, clients i proveïdors. Per a comprovar-ho, es poden utilitzar els indicadors següents:

$$\text{Període d'existències} = \frac{\text{Dies que estan els estocs a l'empresa des de que es compren les matèries primeres}}{\text{fins que es ven el producte}}$$

$$\text{Període de cobrament de clients} = \frac{\text{Clients}}{\text{Venda diària}}$$

La venda diària és la venda anual dividida per 365. Per tal que l'actiu corrent sigui gestionat amb la màxima eficiència i es redueixin les necessitats de finançament és convenient que els terminis anteriors tinguin un valor el més reduït possible. En canvi, el termini de pagament, quant més elevat sigui més fàcil ho tindrà l'empresa per a finançar el seu circulat:

$$\text{Període de pagament a proveïdors} = \frac{\text{Proveïdors}}{\text{Compra diària}}$$

La compra diària és la compra anual dividida per 365.

També és de gran utilitat l'anàlisi del cicle de maduració i el cicle de caixa. El cicle de maduració és el termini (en dies), que transcorre des de que es compra la matèria primera fins que es cobra del client. Allò ideal seria que aquest termini sigui el més curt possible ja que així les necessitats financeres de l'empresa seran menors.

El cicle de caixa es calcula a partir de la diferència entre el cicle de maduració i el període de pagament a proveïdors. El termini de pagament a proveïdors es resta perquè aquest termini és el finançament automàtic que s'obté d'ells. Per tant, el cicle de caixa indica els dies del cicle d'explotació que cal finançar un cop deduït el finançament aportat pels proveïdors.

Quadre 7
Ràtios de rotació
(en voltes)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,2	1,2	1,2	1,0	1,1
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	2,5	2,4	2,6	2,6	2,6	3,2	3,3	3,1	2,7	2,9

Quadre 8
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa
(dies)

Concepte	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Període d'existències (dies)	106,2	113,7	111,5	109,7	104,5	83,5	79,7	78,9	84,7	79,6
Període de cobrament de clients (dies)	67,7	66,2	62,0	59,4	58,3	57,0	56,2	55,6	58,4	56,6
Període de pagament a proveïdors (dies)	80,9	79,9	79,7	78,0	76,1	76,3	73,7	67,5	77,4	75,1
Cicle de maduració (Termini d'existències més termini de cobrament)	174,0	180,0	173,5	169,1	162,8	140,5	135,9	134,4	143,1	136,2
Cicle de caixa (Cicle de maduració menys termini de proveïdors)	93,0	100,0	93,9	91,0	86,7	64,2	62,2	66,9	65,7	61,0

Al [quadre 8](#) es pot comprovar que les empreses catalanes, des de l'any 2013 fins al 2019, han anat millorant el període d'existències i el de clients, fent que el cicle de maduració també hagi disminuït i, per tant, s'hagi reduït la pressió financera sobre les empreses. Malgrat que aquesta evolució favorable es va veure interrompuda el 2020 a causa de la pandèmia, els tres indicadors han millorat el 2021, situant-se en nivells comparables als d'abans de la Covid-19. Pel que fa al termini de pagament a proveïdors, aquest ha vingut exercint una pressió creixent sobre les necessitats de finançament de les empreses. Malgrat això, el cicle de caixa ha experimentat una evolució favorable gràcies a la bona gestió de les existències i els clients, situant aquesta ràtio el 2021 en mínims des de com a mínim el 2012.

4. Anàlisi econòmica, de la rendibilitat i del creixement

4.1. Ingressos, despeses i resultat

En aquest apartat s'analitza la capacitat de les empreses de generar beneficis a través de l'avaluació d'indicadors de vendes i despeses, aspecte especialment rellevant el 2021

en un context de recuperació econòmica després del fort deteriorament de l'activitat el 2020. Tal i com també s'ha comentat en el [quadre 3.2](#), la recuperació de les vendes i les compres ha vingut impulsada pel mercat domèstic que, a diferència de les exportacions i les importacions, ja haurien recuperat els nivells previs a la pandèmia. Pel que fa a l'evolució històrica, les vendes han augmentat anualment des del 2013, fins i tot en termes reals, tant al mercat domèstic com a l'estranger, mentre que les compres a Espanya han registrat una evolució més volàtil, amb caigudes el 2015 i 2016. .

El resultat generat, per tant, manté una estreta relació amb l'evolució de la conjuntura econòmica. D'acord amb el [quadre 10](#), l'evolució dels beneficis ha seguit diverses etapes. El resultat de l'exercici expressat en termes del valor de la producció es consolida en xifres positives en el període 2013-2015, deixant enrere la contracció del 2012 en un context de recessió econòmica. A partir del 2016 i fins al 2019, la capacitat de les empreses de generar beneficis per a cada unitat de producció millora de manera substancial i registra una tendència creixent. Si bé és cert que aquesta tendència a l'alça es veu interrompuda el 2020, la capacitat de generar beneficis en funció de la producció es va mantenir

Quadre 9
Variació anual de vendes i compres
(en %)

Concepte	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vendes netes	-1,4	0,4	3,3	5,1	3,4	6,2	5,0	3,1	-11,3	12,4
Vendes netes a Espanya	-5,6	-1,5	3,1	3,9	2,8	5,9	5,5	3,2	-9,0	13,0
Vendes netes a l'exterior	11,8	5,4	3,8	8,2	4,8	7,0	3,7	2,8	-16,4	10,8
Compres netes a Espanya	-3,9	-0,1	2,1	-3,9	-1,5	3,6	4,7	1,4	-9,8	22,8
Compres netes a l'exterior	-1,4	1,6	6,1	12,7	4,2	8,2	4,7	3,3	-12,7	9,0

Quadre 10
Compte de pèrdues i guanys
(en percentatges sobre el valor de la producció)

Concepte	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
+Import net de la xifra de negoci	132,0	133,8	133,7	135,2	136,7	135,8	136,3	137,1	141,7	139,3
-Consum de mercaderies (sector comerç)	36,2	39,4	39,6	40,5	41,8	40,8	41,4	42,1	47,6	44,8
+Variació existències productes acabats i en curs	-0,7	0,8	0,9	0,4	0,5	0,2	0,3	0,2	0,1	0,5
+Treballs realitzats per a l'empresa	0,7	0,5	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6
+Subvencions i Altres ingressos d'explotació	4,1	4,3	4,6	4,5	4,2	4,2	4,3	4,2	5,1	4,4
=VALOR DE LA PRODUCCIÓ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
-CONSUMS INTERMEDIS	65,8	65,6	65,0	64,5	63,4	63,7	63,2	62,8	62,6	62,5
+Compres i treballs per altres empreses	77,2	80,3	80,0	80,2	79,9	78,9	79,0	79,2	83,0	82,8
-Variació d'existències	0,8	1,5	1,7	1,4	0,6	0,0	0,0	0,2	-0,8	0,5
-Consum de mercaderies	36,2	39,4	39,6	40,5	41,8	40,8	41,4	42,1	47,6	44,8
+Altres despeses d'explotació	25,6	26,3	26,4	26,3	25,9	25,6	25,6	25,9	26,4	25,0
=VALOR AFEGIT BRUT AL COST DE FACTORS	34,2	34,4	35,0	35,5	36,6	36,3	36,8	37,2	37,4	37,5
-Despeses de personal	25,7	26,1	25,7	25,3	25,9	25,1	25,6	25,9	27,8	26,8
=RESULTAT ECONOMIC BRUT DE L'EXPLOTACIÓ	8,5	8,3	9,2	10,2	10,8	11,2	11,3	11,3	9,5	10,7
-Amortitzacions netes, Deteriorament i provisions d'explotació	6,3	6,9	4,9	4,9	5,0	4,2	4,3	4,2	5,1	4,3
=RESULTAT ECONÒMIC NET DE L'EXPLOTACIÓ	2,2	1,4	4,3	5,2	5,7	6,9	6,9	7,0	4,4	6,4
+RESULTAT FINANCER	0,6	1,2	0,7	0,6	1,6	0,8	1,0	1,7	1,8	0,4
+Ingressos financers	3,8	4,2	3,4	2,9	3,6	2,3	2,3	2,9	3,3	1,8
-Interessos del finançament rebut	1,8	1,8	1,7	1,4	1,2	0,9	0,8	0,7	1,0	1,0
-Altres despeses financeres i partides sense classificar	1,3	1,1	1,0	0,9	0,8	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5
=RESULTAT ORDINARI NET	2,8	2,7	5,0	5,8	7,3	7,8	7,9	8,8	6,2	6,8
+Resultats per alienació i pèrdues no recuperables	0,6	0,4	0,6	-1,3	0,7	0,1	0,1	0,9	0,1	0,5
-Correccions valoratives per deteriorament	3,7	0,1	0,8	0,6	0,1	-0,2	0,0	0,3	-0,1	-0,1
+Resultats i correccions sense classificar	-0,4	-0,3	-0,3	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+Variacions del valor raonable i resta de resultats	-2,1	0,0	-0,4	-0,7	-0,5	-0,2	-0,3	-0,1	-0,5	0,0
=RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	-2,8	2,7	4,0	3,1	7,2	7,9	7,7	9,3	5,8	7,5
-Impost sobre beneficis	0,9	0,1	0,9	0,1	1,0	1,4	1,5	1,6	1,0	1,6
=RESULTAT DE L'EXERCICI	-3,6	2,6	3,2	3,0	6,2	6,5	6,3	7,6	4,9	5,9
Proposta de distribució de dividendes	3,7	4,8	5,2	2,8	3,0	3,3	2,8	2,7	2,7	2,4

en positiu i en una posició més favorable que la d'abans del 2015. A més, aquesta capacitat millora de manera destacada el 2021 fins a nivells comparables al període 2016-2019. Per la banda de les despeses, cal destacar la gradual tendència a la baixa dels consums intermedis sobre el total de la producció des del 2012, tot i que el consum de mercaderies ha registrat una dinàmica contrària.

En el [quadre 11](#) es pot comprovar que entre l'any 2012 i 2013, amb una conjuntura econòmica desfavorable, hi va haver una disminució en el nombre mitjà de treballadors que

es va traduir en una caiguda en les despeses de personal en termes de variació anual. Aquesta tendència es va capgirar el 2014, amb un augment i acceleració de les dues variables fins al 2017. A partir de llavors, tot i que es manté una tendència de creixement, aquesta es modera, especialment en el nombre mitjà de treballadors. Com s'ha vist amb la gran majoria de variables, les tendències que es venien experimentant fins al 2019 es trenquen amb l'arribada de la pandèmia el 2020. Malgrat aquest episodi, el nombre mitjà de treballadors i la despesa de personal recuperen el 2021 els nivells del 2019, mostrant una recuperació sòlida del mercat de treball.

Quadre 11
Ràtios de personal

Concepte	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Despeses de personal (% de variació sobre l'any anterior)	-2,1	-1,0	3,0	5,3	6,8	7,4	7,2	6,1	-6,3	9,5
Nombre mitjà de treballadors (% de variació sobre l'any anterior)	-1,8	-0,5	3,2	6,4	6,9	6,7	5,6	4,8	-6,5	7,6
(Despeses de personal / Valor afegit) x100	75,3	75,8	73,6	71,3	70,6	69,2	69,4	69,6	74,5	71,5
Valor afegit per ocupat (% de variació sobre l'any anterior)	-1,6	-1,9	2,6	1,1	0,5	0,9	-0,3	0,5	-5,9	5,7

En termes de valor afegit per ocupat, entre els anys 2012 i 2013 la caiguda més pronunciada del valor afegit respecte el nombre mitjà de treballadors provoca que aquesta ràtio es contragui durant aquest període de certa complexitat econòmica. Això es tradueix en què les despeses de personal sobre el valor afegit augmenten el 2012 i 2013. A partir de llavors i fins al 2017, les empreses catalanes aconsegueixen que el valor afegit augmenti a un ritme superior al de les despeses de personal i al nombre mitjà de treballadors, millorant la seva productivitat. En els últims dos anys abans de la crisi de la Covid-19 hi ha certa estabilització fins que es registra una forta caiguda el 2020 (-5,9% anual en el valor afegit per ocupat) degut a que la caiguda del valor afegit va ser més pronunciada que el deteriorament del mercat laboral. Finalment, pel que fa a la recuperació el 2021, aquesta ha estat pràcticament completa en termes de valor afegit per ocupat (0,5% per sota dels nivells del 2019) però no tant en termes de despeses de personal (2,6% per sota).

4.2. Rendibilitat i autofinançament

Per a avaluar la rendibilitat es pot analitzar el rendiment de l'actiu (rendibilitat econòmica) i la rendibilitat del patrimoni net (rendibilitat financera):

$$\text{Rendiment de l'actiu} = \frac{\text{Benefici abans d'interessos i impostos}}{\text{Actiu}}$$

$$\text{Rendibilitat del patrimoni net}^1 = \frac{\text{Resultat de l'exercici}}{\text{Patrimoni net}}$$

El rendiment de l'actiu hauria de ser superior al cost del deute i la rendibilitat financera hauria de superar al cost d'oportunitat dels accionistes. El cost d'oportunitat depèn

de la rendibilitat que podrien obtenir els accionistes en altres inversions de risc similar. Normalment, es quantifica a partir del tipus d'interès sense risc (que es pot mesurar a partir de l'interès del deute públic a llarg termini) més una prima per risc que aniria en funció del sector, de les perspectives concretes de l'empresa i del moment econòmic. Per tal de tenir una referència, el 2021 es considerava que el cost d'oportunitat a Espanya era del 6,4%².

En les dades del [quadre 12](#) es poden observar dues fases pel que fa a la rendibilitat econòmica. En el període 2012-2013, en un context econòmic recessiu, el rendiment dels actius estava per sota de l'òptim. En canvi, en els darrers anys, fins i tot durant el període marcat per la pandèmia (2020 i 2021), el rendiment de l'actiu ha estat superior al cost del deute (rendiment de l'actiu: 1,9% i 3,0% el 2020 i 2021; cost del deute: 1,3% i 1,0%, respectivament), cosa que ha afavorit el desenvolupament de l'activitat de les empreses catalanes.

Per altra banda, en el període entre 2015 i 2019, la rendibilitat del patrimoni net s'ha mantingut en nivells similars al cost d'oportunitat dels accionistes a Espanya, i fins i tot per sobre el 2017 i 2019. Ara bé, a diferència del que s'observa en el rendiment de l'actiu, la rendibilitat del patrimoni net no recupera el llindar considerat com a òptim (rendibilitat patrimoni net: 4,2% i 5,3% el 2020 i 2021; cost d'oportunitat dels accionistes: 6,3% i 6,4%, respectivament). En qualsevol cas, és favorable que la rendibilitat del patrimoni net continu sent positiva malgrat el context de crisi causat per la pandèmia i que al 2021 sigui superior a la registrada l'any anterior.

Prèviament s'ha indicat que el pes dels fons propis de les empreses catalanes ha tendit a incrementar-se, seguint una política financera prudent i, per tant, ha anat disminuint

¹ En aquest cas, a diferència d'apartats anteriors on també s'ha estudiat la rendibilitat financera, s'ha considerat el resultat net final.

² García, D., Fernández, P., & Fernández, J. (2023). Market Risk Premium and Risk-Free Rate. Survey 2023. SSRN.

Quadre 12
Ràtios de rendiment i rendibilitat

Concepte	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rendiment de l'actiu = (BAIL / Actiu) x 100	1,0	0,6	1,9	2,4	2,7	3,8	3,7	3,7	1,9	3,0
Resultat de l'exercici / Patrimoni net x 100	-3,7	2,5	3,2	3,1	6,4	7,6	6,6	7,7	4,2	5,3

l'endeutament amb tercers al llarg dels darrers anys. Al quadre 5.13 es pot comprovar que a partir del 2017 el pes dels dividendes sobre el valor afegit i el patrimoni net ha anat disminuint, afavorint la capitalització i minimitzant el risc davant de situacions adverses. Aquesta tendència s'ha accentuat al 2020 i ha continuat al 2021, aspecte que es pot valorar positivament en un context d'elevada incertesa relacionada amb la pandèmia.

4.3. Creixement

En aquest apartat s'analitza el model de creixement de les empreses catalanes. Les empreses exitoses es distingeixen no únicament per la seva capacitat de generar beneficis i liquiditat, sinó per a aconseguir que el seu creixement de les vendes i dels beneficis sigui sòlid i equilibrat, la qual cosa requereix una bona gestió dels actius i dels deutes. En particular, el creixement equilibrat es caracteritza per:

- Un increment de les vendes (V) per sobre de la inflació i dels increments que aconseguixen els competidors.
- Un augment menor dels actius (A), gràcies a una gestió eficient dels mateixos. Aquesta bona gestió permetrà que les inversions necessàries no repuntin.
- Un augment encara menor dels deutes (D), gràcies a un increment sostingut de l'autofinançament i del capital.

Tot això revertirà en un augment molt rellevant dels beneficis (B) com es visualitza a continuació:

Creixement equilibrat: **VAD^B**

Un creixement desequilibrat es produeix quan l'augment de les vendes va acompanyat d'un creixement descontrolat dels actius a causa d'una deficient gestió dels mateixos, i d'un creixement encara major dels deutes. L'increment dels actius i dels deutes fa créixer les despeses i baixar els beneficis i, a més, la situació patrimonial i financera de l'empresa s'afebleix.

Creixement desequilibrat: **vAD_B**

Les empreses catalanes havien seguit un model de creixement equilibrat durant la darrera dècada, fins al moment en què l'economia va haver de fer front a la pandèmia del 2020. En aquell any i com a conseqüència de les mesures de contenció de la Covid-19, les vendes es van contraure de manera molt significativa, provocant una caiguda dels beneficis empresarials. En aquest sentit, la caiguda brusca dels ingressos fa disminuir la rotació dels actius que les empreses ja havien adquirit amb anterioritat. Aquest xoc econòmic patit el 2020 fa que el creixement acumulat entre 2012 i 2021 encara no sigui equilibrat. Tot i així cal diferenciar entre el període 2012-2019, caracteritzat per un creixement equilibrat, i el període pandèmic 2020-2021 amb una model desequilibrat. Amb tot, és positiu que el nivell d'endeutament de les empreses catalanes no hagi crescut en termes acumulats respecte els nivells de 2012 malgrat la crisi de la Covid-19 i el context econòmic complex entre 2011 i 2013.

Quadre 13
Ràtios de dividendes

Concepte	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
(Dividends / Valor afegit) x 100	10,9	13,9	14,8	7,9	8,3	9,2	7,7	7,4	7,3	6,4
(Dividends / Patrimoni net) x 100	3,9	4,6	5,3	2,9	3,1	3,9	3,0	2,8	2,4	2,1

5. Conclusions

De l'anàlisi realitzat per al període 2012-2021, es desprenen les conclusions següents:

Situació patrimonial: ha evolucionat de forma favorable en la mesura en què les empreses han anat enfortint el pes del patrimoni net sobre el total del patrimoni net i passius, aplicant una política financera prudent i reduint la dependència al finançament extern (tal i com mostra la ràtio de capitalització, per exemple). Aquesta tendència s'ha mantingut fins i tot durant l'episodi de la crisi de la Covid-19, aspecte positiu per a fer front a situacions adverses i iniciar la recuperació econòmica en una posició sòlida a nivell patrimonial.

Solvència a curt termini: els nivells de liquiditat i de tresoreria de les empreses catalanes ha anat millorant al llarg dels anys i s'ha enfortit durant el període marcat per la crisi del 2020-2021, reflectint una bona posició de solvència a curt termini. L'actiu corrent supera amb escreix el passiu corrent el 2021, cosa que es manté com un element favorable per a evitar possibles tensions de liquiditat a curt termini i es valora com una política financera adequada en el context incert marcat per la pandèmia.

Gestió de l'actiu: els anys analitzats anteriors a la crisi de la Covid-19 es caracteritzen per una millora substancial de la gestió dels estocs i el termini de cobrament dels clients (cicle de maduració), reduint la pressió financera sobre les empreses. Aquesta tendència no s'observa en els terminis de pagament dels proveïdors, que ha vingut exercint una pressió creixent. En qualsevol cas, el cicle de caixa ha evolucionat favorablement degut a que aquesta major pressió procedent de la gestió dels proveïdors s'ha vist més que compensada per la dels estocs i els clients. De fet, la gestió d'aquests últims el 2021 ja ha recuperat nivells comparables als d'abans de la crisi, fent que el cicle de caixa se situï en nivells mínims com a mínim des del 2012 i evitant, doncs, possibles tensions de tresoreria.

Capacitat per generar beneficis: després de superar la conjuntura econòmica adversa que va durar fins el 2013, l'evolució de les vendes i dels resultats agafa una tendència positiva, especialment creixent durant els anys 2016-2019. De fet, la capacitat de generar beneficis nets per a cada unitat de producció va registrar al 2019 el seu pic entre els anys analitzats per a deixar pas al fort deteriorament econòmic el 2020 coincidint amb la pandèmia. Tot i que les empreses van intentar reduir costos (per exemple a través

dels ERTOS), les despeses de personal, les altres despeses d'explotació i els costos financers van augmentar sobre el total de la producció el 2020. L'escenari de recuperació econòmica el 2021 és positiu i la capacitat de generar beneficis sobre el total de la producció recuperar nivells comparables al període 2016-2019.

Rendibilitat: la rendibilitat dels actius ha estat positiva i per sobre del considerat com a òptim (cost del deute) fins i tot durant els dos anys centrals de la pandèmia (2020 i 2021). En canvi, si bé l'evolució de la rendibilitat del patrimoni net en el període abans de la crisi (2015-2019) s'ha trobat al voltant i en alguns anys per sobre del llindar considerat com a òptim (cost d'oportunitat dels accionistes a Espanya), el 2021 aquesta no ha recuperat els nivells anteriors a aquest període ni els considerats com a òptims. Amb tot, és positiva i creixent el 2021 respecte al 2020.

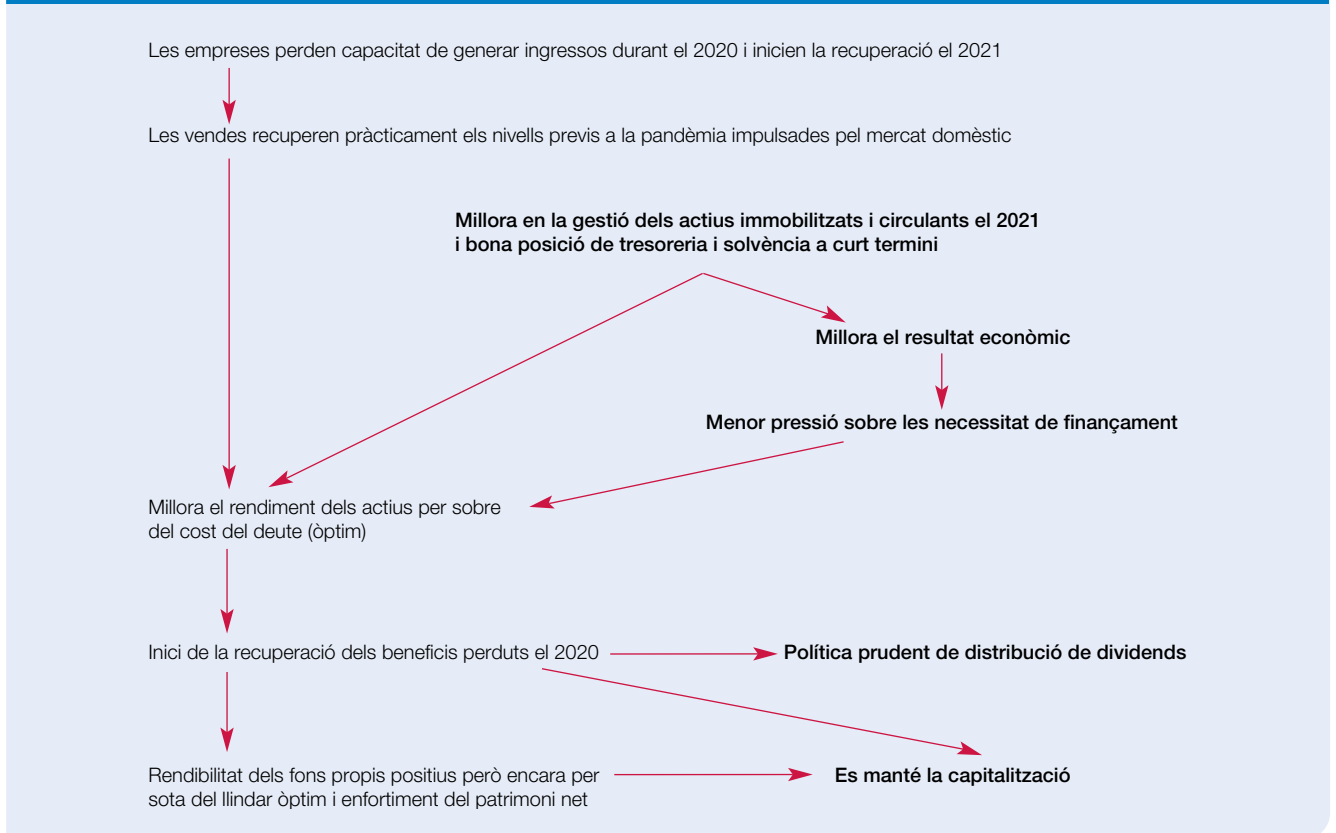
Finançament: el palanquejament, que mesura el rendiment del deute per a l'empresa, ha vingut sent positiu durant els anys analitzats, fins i tot durant el període 2020-2021 marcat per la pandèmia. A més, el pes de les despeses financeres sobre el total de les vendes també ha anat a la baixa els últims deu anys afavorit pel menor pes dels deutes tant a curt com a llarg termini, reduint la dependència al finançament extern. Aquestes tendències són especialment favorables tenint en compte que, a partir del 2022, el cost del nou endeutament augmenta coincidint amb les pujades del tipus d'interès de referència per part del Banc Central Europeu en un context de fortes pressions inflacionistes.

Creixement: es pot considerar que les empreses catalanes havien tingut un creixement equilibrat fins al moment en què l'economia va haver de fer front a la pandèmia. En el 2020 i com a conseqüència de les mesures de contenció de la Covid-19, les vendes es van contraure de manera molt significativa, provocant una caiguda dels beneficis empresarials i provocant un creixement desequilibrat en el 2020 i 2021. Amb tot, és positiu que el nivell d'endeutament de les empreses catalanes no hagi crescut en termes acumulats respecte els nivells de 2012 malgrat la crisi de la Covid-19 i el context econòmic complex entre 2011 i 2013.

Així i tot, donada la situació actual, convé analitzar la conveniència d'aplicar mesures tals com:

- Ser prudents en la política de distribució de dividendes per tal de no malmetre l'increment de fons propis aconseguit al llarg de la darrera dècada. Les empreses capitalitzades poden fer front a contextos econòmics incerts com els

Resum del diagnòstic patrimonial, financer i econòmic de l'empresa catalana en el període 2012-2021 incidint en 2020-2021

de la guerra entre Rússia i Ucraïna, les pujades de tipus d'interès i les fortes pressions inflacionistes.

- El palanquejament financer segueix essent favorable i això pot ser una bona oportunitat per a recuperar part de la rendibilitat perduda, sense oblidar la gestió prudent dels últims anys.
- A causa de la incertesa, durant el 2020 i 2021 el pes de l'immobilitzat material i la despesa en R+D han disminuït. Aquesta política, que a curt termini pot afavorir l'acumulació de tresoreria, podria perjudicar la competitivitat i la generació de beneficis a mitjà i llarg termini si es manté.

- Ser prudents i estar especialment alertes a l'hora de gestionar el deute i millorar la qualitat d'aquest en un context de pujades dels tipus d'interès i de fortes pressions inflacionistes.
- Una vegada els mercats exteriors tornin a la seva activitat normal, cal augmentar la competitivitat exterior, per tal que les empreses catalanes millorin el seu saldo comercial.
- Com s'ha comentat, cal apostar fermament per la inversió en R+D i en innovació de productes i processos (comercials, productius...), per tal de millorar la competitivitat i la internacionalització de les empreses.

ANÀLISI TERRITORIAL

Barcelona i comarques

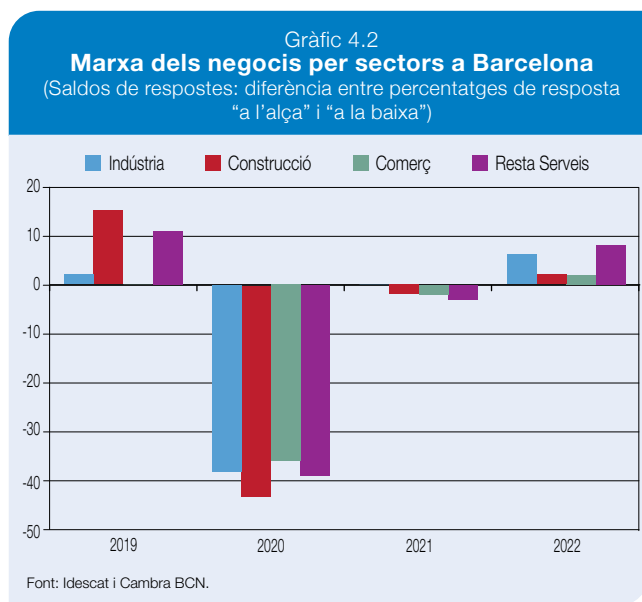
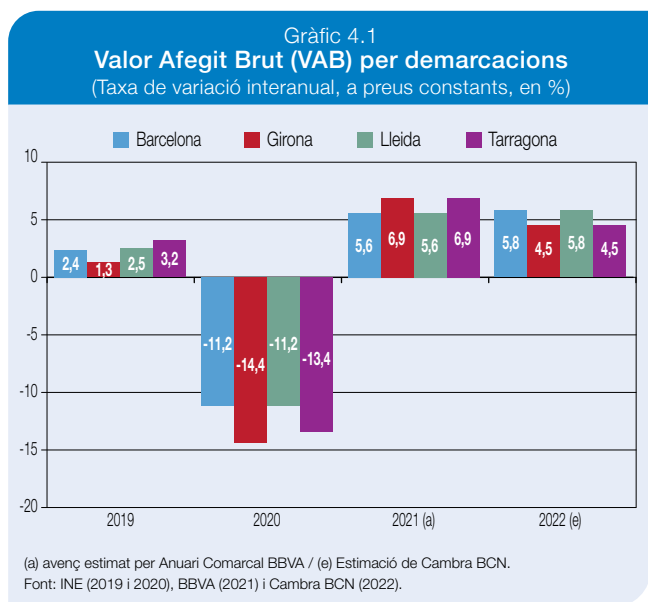
Anàlisi de la demarcació

La demarcació de Barcelona representa una quarta part del territori català, però aglutina gairebé tres quartes parts de la població del Principat i és on s'ubica gran part de l'activitat econòmica. A grans trets, en el 2022 aquest territori ha concentrat més del 75% del teixit empresarial, de les empreses i de les exportacions de Catalunya.

A nivell **demogràfic**, la població resident ha augmentat gairebé en 13.000 persones (0,2%), fins a les 5.727.615 persones a 1 de gener del 2022. Si l'anàlisi s'efectua per trams d'edat, s'observa un envelliment tendencial de la població, igual que al conjunt de Catalunya. La població més jove (per sota dels 15 anys) ha minvat per cinquè any consecutiu (-1,9%), mentre que la població de 15 a 64 anys ha augmentat lleugerament (+0,4%) i la de 65 anys i més també s'ha incrementat, però amb més intensitat, un +1,4%. Aquestes variacions han mantingut la taxa de dependència global –proporció de menors de 15 anys i majors de 65 anys sobre la població en edat de treballar– gairebé estable en el 50,3%, alhora que han pressionat a l'alça l'índex d'envelliment (percentatge de majors de 65 anys sobre menors de 15 anys) en 4,4 punts percentuals (p.p.) fins al 136,3, l'índex més elevat de les quatre demarcacions.

Si s'atén a la nacionalitat de la població, l'espanyola s'ha mantingut pràcticament estable, mentre que l'estrangera ha augmentat un 1,7% fins a gairebé 887.000 persones (xifra que suposa un màxim històric a la demarcació i gairebé el 70% de la població estrangera total a Catalunya). Així mateix, la taxa d'estrangeria (percentatge de població estrangera sobre el total de la població) augmenta fins al 15,5% (la taxa més elevada de la sèrie històrica), però continua sent la més baixa de les quatre demarcacions catalanes. Aquest increment de la taxa d'estrangeria es deu principalment a la immigració comunitària, amb un creixement del 5,8% (10.665 persones més), mentre que el nombre de persones que provenen fora de la UE s'ha mantingut pràcticament estable en termes relatius (+0,6%, 4.199 persones més). Aquests fluxos migratoris han donat lloc a una estabilització de la taxa d'estrangeria extracomunitària en el 12,1%.

El **valor afegit brut (VAB)** a preus constants, descomptada la inflació, ha crescut un 5,8% a la demarcació de Barcelona el 2022, segons estimacions de la Cambra de Barcelona ([gràfic 4.1](#)). Aquesta evolució està en línia amb la recuperació econòmica que es va iniciar el 2021, després de la intensa davallada produïda per la crisi sanitària el 2020 (-11,2%). Barcelona i Lleida són les dues demarcacions que han registrat el creixement més elevat d'entre les quatre demarcacions catalanes el 2022, i les úniques que han superat el creixement de la mitjana catalana (5,5%). Aquest

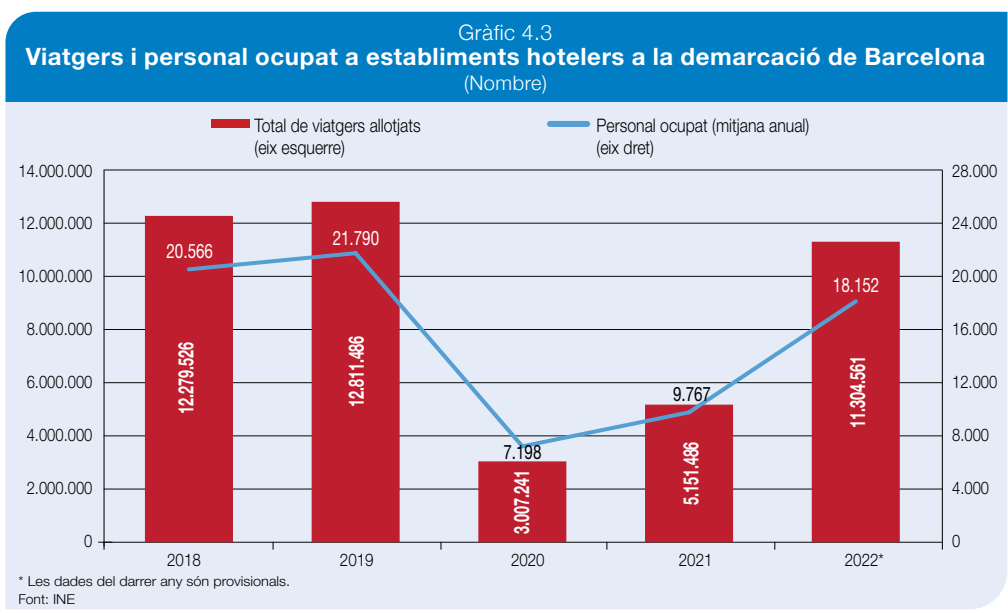

fort dinamisme econòmic que ha caracteritzat la demarcació barcelonina el 2022 és resultat de la intensa recuperació del sectors serveis, especialment del turisme, l'oci i la restauració, i de la resiliència que ha mostrat el sector industrial a la crisi dels subministraments i a la pujada del preu de l'energia.

Una font addicional per aproximar el comportament de l'activitat econòmica a la demarcació de Barcelona és l'Enquesta de clima empresarial, que elaboren conjuntament l'Idescat i la Cambra de Barcelona, i que permet fer una anàlisi d'evolució per sectors¹. Pel que fa a la **marxa dels negocis**, l'Enquesta mostra que després dels greus efectes que va provocar la Covid-19 i un resultat lleugerament negatiu l'any anterior, aquesta ha passat a ser positiva el 2022 als quatre sectors analitzats (gràfic 4.2). La millora dels resultats respecte a l'any anterior, s'ha produït sobretot per una disminució del percentatge de l'empresariat que considera que la marxa ha estat desfavorable, mentre que es manté pràcticament estable el que pensa que ha estat favorable a tots els sectors. La resta de serveis registra el saldo –diferència entre el percentatge de respostes d'evolució a l'alça i a la baixa– més elevat (+8%), seguit de la indústria (+6%). El comerç i la construcció registren ambdós un saldo al voltant del 2%. En comparació amb la mitjana catalana, la tendència a la demarcació de Barcelona ha estat molt similar, però lleugerament més positiva a la indústria, al comerç i a la resta de serveis, i més negativa a la construcció.

¹ Els resultats de l'Enquesta de clima empresarial per al sector de l'hostaleria només estan disponibles per marques turístiques, no per províncies.

Degut a la manca d'informació de la marxa dels negocis a l'hostaleria per demarcacions, les dades de demanda i oferta del **sector turístic** són una alternativa per aproximar quina ha estat l'evolució d'aquesta activitat el 2022. Segons l'Enquesta hotelera de l'INE, amb dades provisionals per al 2022, Barcelona ha recuperat gran part del turisme perdut per la pandèmia el 2020: amb 11,3 milions de turistes allotjats a establiments hotelers, més del doble respecte a l'any anterior, però encara un 11,8% per sota la xifra del 2019 (gràfic 4.3). Tanmateix, segons procedència, la recuperació ha estat asimètrica: mentre que els residents espanyols ja se situen un 5,3% per sobre de la xifra precrisi, el turisme estranger es queda un 17,4% per sota de la xifra de 2019, amb gairebé 8 milions de visitants. Tanmateix, l'evolució respecte a l'any anterior és molt més favorable en el cas del turisme resident a l'estranger gràcies a l'aixecament de les restriccions d'entrada, amb un increment de gairebé el triple de visitants respecte al 2021. Com a conseqüència d'això, el pes del turisme resident a l'estranger allotjat en establiments hotelers passa de representar el 56% del total el 2021 al 71% el 2022. En la mateixa línia, el 2022 el volum de les pernoctacions a la demarcació de Barcelona s'apropa a la xifra del 2019: 30,3 milions de pernoctacions, 17,4 milions més que l'any anterior i només 3,2 milions menys respecte al nivell precrisi. Quant a la procedència, les pernoctacions dels viatgers residents a l'Estat se situen un 12,0% per sobre de la xifra del 2019, i la dels estrangers un 14,2% per sota. En relació amb el conjunt de Catalunya, el 57,0% de les pernoctacions s'han efectuat a Barcelona (50,2% el 2021), exactament la mateixa proporció que el 2019. Quant a l'estada mitjana, aquesta augmenta lleugerament de 2,5 dies el 2021 a 2,8 dies el 2022,

superant lleugerament els valors anteriors a la crisi sanitària (2,6 el 2019).

Pel costat de l'oferta, s'estima que de mitjana anual hi ha hagut 1.080 establiments oberts a Barcelona el 2022, un 36,5% més que el 2021, i només un 8,7% per sota del nivell precrisi del 2019. En termes d'habitacions i places, la recuperació ha estat lleugerament superior ja que pràcticament s'han recuperat els valors d'abans de la pandèmia (només un -3,1% i un -1,8%, respectivament, respecte al 2009). Quant al grau d'ocupació, aquest ha estat del 60,2% per places, 66,0% per places de cap de setmana i el 70,8% per habitacions. En tots els casos el nivell està molt proper al de 2019, entorn a 4,5 punts percentuals menys. En darrer lloc, el personal ocupat ha estat un 16,7% inferior al del 2019, amb 18.152 persones en mitjana anual (un 60% del total de Catalunya).

Si s'analitzen les dades relatives a establiments hotelers per marques turístiques, l'evolució ha estat similar a l'anterior, però amb ritmes de recuperació diferents segons les tres delimitacions territorials incloses a la demarcació. Segons les dades d'Idescat, la xifra de pernoctacions de la marca Barcelona² —destí turístic líder en nombre de pernoctacions, amb 20,8 milions, gairebé un 40% del total de Catalunya—, se situa un 7,0% per sota de la del 2019; percentatge inferior al de la Costa Barcelona³ (-15,3%). En canvi, a Paisatges de Bar-

celona⁴ les pernoctacions ja se situen un 7,6% per sobre de les del 2019, la segona recuperació més important de totes les marques turístiques respecte a les xifres d'abans de la pandèmia, només per darrere de les Terres de l'Ebre, molt probablement per l'augment de turistes que busquen sortides a entorns naturals, culturals, o gastronòmiques, entre d'altres, a prop de la ciutat de Barcelona. En termes del grau d'ocupació, Barcelona registra el percentatge més elevat de les marques turístiques, un 75,3%, i la Costa Barcelona amb un 64,6% assolix el tercer més elevat, però ambdues xifres es troben per sota els valors del 2019 (79,8% i 71,0%, respectivament). En canvi, el grau d'ocupació a paisatges de Barcelona és del 42%, el segon menys elevat de les marques turístiques (només per darrere del 35,3% dels Pirineus), però gairebé 6 punts més elevat respecte al 2019.

El **teixit empresarial** al conjunt de la demarcació de Barcelona ha registrat una lleugera recuperació, segons les dades que proporciona el Directori central d'empreses (DIRCE) de l'INE, amb 195.315 empreses amb assalariats a 1 de gener de 2022, 0,1% més que l'1 de gener de 2020 (gràfic 4.4). Si s'analitzen les dades que recullen l'evolució al llarg del darrer any com són els comptes de cotització, terme que fa referència als centres de treball que té una empresa, Barcelona ha registrat 175.395 comptes de cotització en mitjana el 2022, un 0,9% més que el 2021, però encara per sota de la xifra precrisi (-2,0% respecte al 2019).

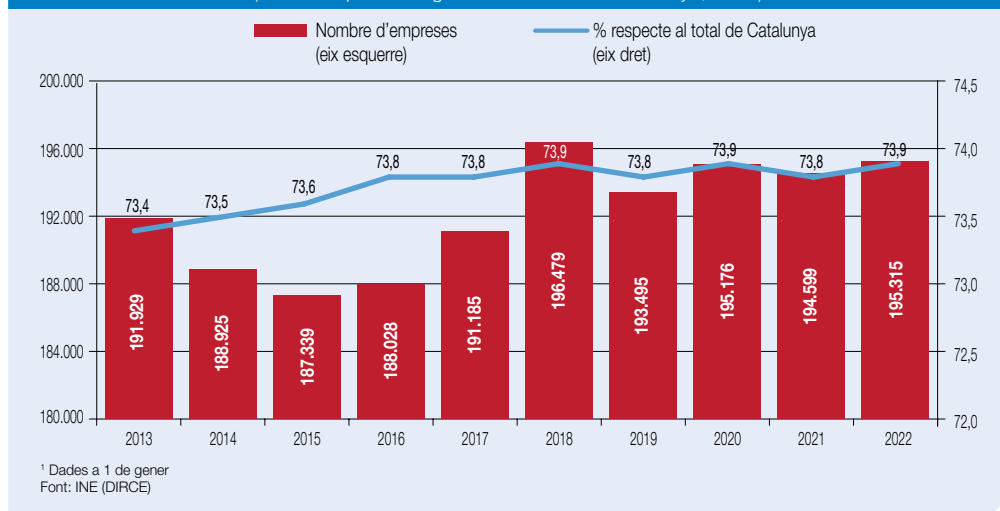
Altres indicadors de demanda també s'apropen a les xifres pre-pandèmia, com són les **compravendes immobiliàries**. El 2022 s'han efectuat prop de 184.000 transaccions immobiliàries, la segona dada més elevada des del 2008, només

² La marca turística Barcelona fa referència al Barcelonès.

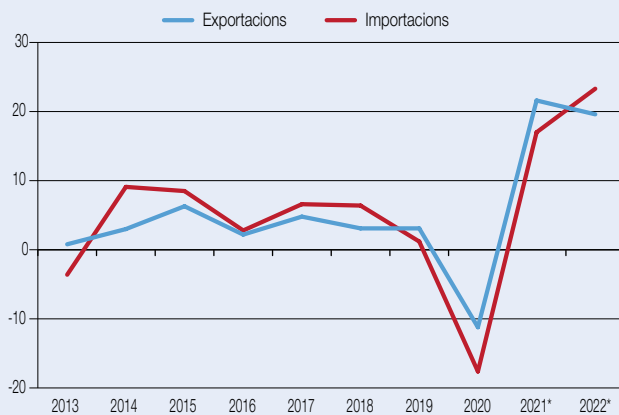
³ Inclou les següents comarques: Alt Penedès, Baix Llobregat, Garraf, Maresme, Vallès Occidental i Vallès Oriental..

⁴ Inclou les següents comarques: Anoia, Bages, Osona i Moianès.

Gràfic 4.4
Empreses¹ amb assalariats a la demarcació de Barcelona
 (Nombre i percentatge sobre el total de Catalunya, en %)

Gràfic 4.5
Exportacions i importacions de béns a la demarcació de Barcelona (Taxa de variació interanual, a preus corrents, en %)

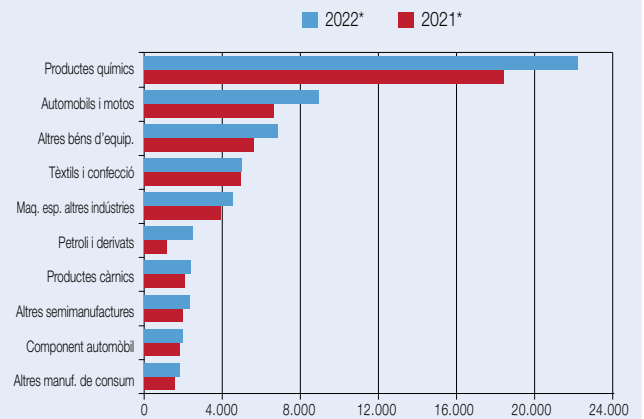
* Les dades són provisionals.
Font: Duanes

un 4% per darrere de la xifra del 2019 (191.390 transaccions). Respecte al conjunt de Catalunya, les compravendes a Barcelona representen el 60,5% (60,6% el 2021). El sector immobiliari, juntament amb el de la construcció, són els que han recuperat el dinamisme més ràpidament. A més, el 2022 s'han efectuat moltes operacions que no es van poder realitzar els anys de la pandèmia. Un altre indicador de demanda són les **matriculacions de vehicles** que el 2022 han arribat a les 146.792, mínim des del 2013. Cal esmentar que aquesta evolució negativa a partir del 2018 no s'explicaria exclusivament per l'impacte de la Covid-19, sinó que hi ha altres motius de fons, com la transformació del propi sector enfront a la transició energètica i la incertesa en matèria de regulació mediambiental a les grans ciutats o el canvi estructural que està vivint el sector automobilístic a nivell mundial, tant en termes de paradigma energètic com pel que fa a les pautes de consum.

En relació amb el **comerç exterior** de béns, les dades tanquen el 2022 amb uns resultats globals positius a la demarcació de Barcelona. Segons dades provisionals de duanes, el 2022 les exportacions han augmentat un 19,6% fins als 73.751 milions d'euros, alhora que les importacions han crescut un 23,3% fins als 88.121 milions d'euros –ambdues són xifres rècord des de l'inici de la sèrie el 1995⁵ (gràfic 4.5). Barcelona continua presentant un saldo comercial negatiu de 14.370 milions d'euros, però és gairebé un 50% inferior al de l'any anterior (9.790 milions d'euros).

⁵ Les dades del darrer any i anterior són provisionals en base a una mostra representativa. Per aquest motiu la comparativa històrica sempre es fa sobre la sèrie provisional que ofereix DataComex.

Gràfic 4.6
Principals sectors exportadors a la demarcació de Barcelona (Milions d'euros)

* Les dades són provisionals.
Font: Duanes

Un factor a tenir en compte a l'hora d'analitzar les dades en valor monetari el darrer any és l'elevada inflació amb la que ha tancat el 2022 (+5,2% al desembre i +8,0% de mitjana anual, l'IPC a Catalunya). Per tant, aquest augment notable dels preus influeix en els resultats en valor de les exportacions i importacions, de manera que és important complementar l'anàlisi amb les dades en volum (tones). En el cas de Barcelona, l'evolució ha estat d'estancament respecte a l'any anterior — amb més de 19,8 milions de tones exportades i quasi 24,9 milions importades, un 0,7% i 0,0% més que el 2021, respectivament —, i encara no ha recuperat els nivells d'abans de la pandèmia (-7,3% i -20,5%, respectivament).

Les **exportacions** de Barcelona han suposat el 77,7% del total de vendes a l'estranger de Catalunya (en termes monetaris). Segons el destí de les vendes, tant les exportacions que van a països de la Unió Europea (UE) com les extracomunitàries s'han incrementat un 19,6% en ambdós casos. Les primeres representen el 62% de les vendes totals barcelonines a l'estranger i les segones, el 38% restant. Pel que fa a les deu principals activitats econòmiques (que representen gairebé el 80% del volum monetari total exportat per la demarcació), la primera continua sent els productes químics, amb gairebé 22.400 milions d'euros exportats (un 30% del total exportat per Barcelona) i un increment del 20,6% respecte al 2021. La segona activitat continua sent també la d'automòbils i motos (9.022 milions), cal esmentar que les exportacions barcelonines d'aquesta activitat representen gairebé la totalitat a Catalunya, el 98,1%, i que la seva evolució respecte a l'any anterior ha estat la segona més intensa (34,5%), només per darrere de l'evolució de petroli i derivat

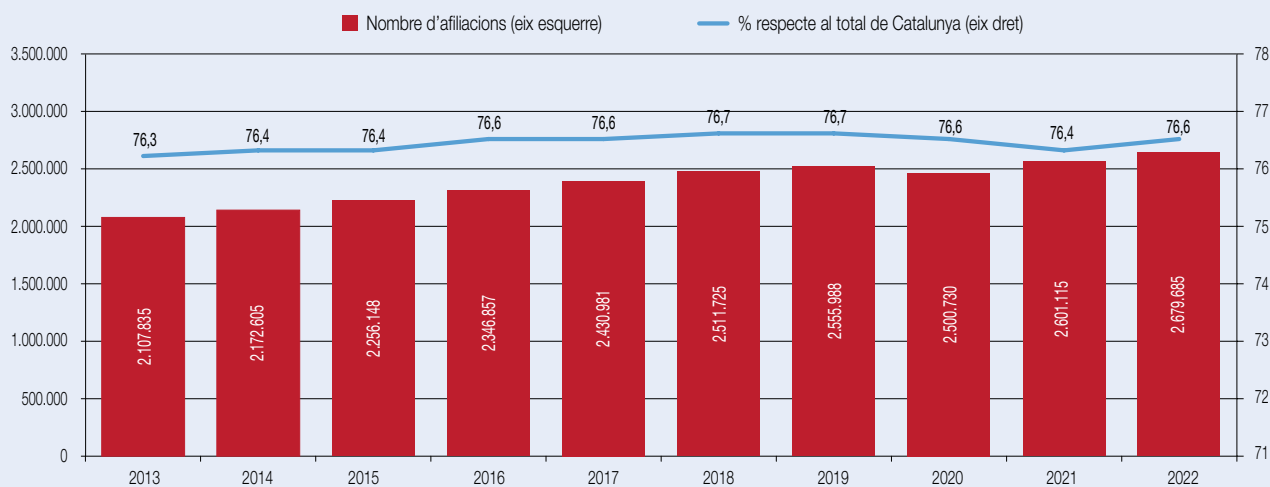
que ha estat la sisena en valor exportat, amb un creixement en valor del 113%, clarament influenciat per l'encariment de preus d'aquest producte el darrer any (gràfic 4.6).

L'increment de les exportacions en valor i d'estancament en volum ha anat associat a un disminució del **teixit empresarial exportador**. El 2022 s'han registrat gairebé 47.400 empreses exportadores a la demarcació, un 14,4% menys que el 2021, tot i ser la segona xifra més alta des del 2005 (inici de la sèrie disponible), només per darrera de la dada de l'any anterior. Tanmateix, és important analitzar l'evolució de les empreses exportadores regulars, és a dir, aquelles més consolidades perquè han exportat com a mínim quatre anys consecutius. El 2022 el nombre d'empreses dins d'aquest col·lectiu –que ha representat gairebé un terç del total– ha augmentat un 1,9%. Aquesta diferent intensitat en el creixement ocasiona que el pes de les empreses regulars sobre el total augmenti del 26% el 2021 al 31% el 2022. Per tram de volum exportat, l'increment ha estat generalitzat, excepte entre les que exporten menys valor (menys de 50.000€) que descendeixen en un 2,1%. Això pot ser degut a dos factors principals, bé són empreses que han deixat d'exportar o bé són empreses que han canviat de tram (de fet, el següent ha augmentat un 4,1% anual). Barcelona concentra al voltant del 85% de les empreses exportadores regulars a Catalunya, excepte en el cas de les que exporten per més valor (més de 5 milions d'€) on el percentatge es redueix fins al 78,1% per la importància del sector químic i petroquímic a Tarragona.

Com s'ha avançat, les **importacions** també han augmentat notablement i amb més intensitat que les exportacions (23,3%). Aquest increment és molt similar al que s'ha registrat per al conjunt de Catalunya (23,6%). Els resultats mostren que la demanda interna, deixant de banda els components de l'automòbil, s'ha mantingut molt dinàmica el 2022. Quant a l'origen, les importacions comunitàries –el 52% del total– han crescut en menor intensitat (16,7%) que les de fora de la UE (31,4%). Per tipus de bé, l'estructura sectorial dels cinc principals és la mateixa que la de les exportacions: productes químics, altres béns d'equipament, tèxtil i confecció, automobilístic i maquinària específica en certes indústries –amb una quota del 28%, 10%, 9%, 7% i el 6%, respectivament.

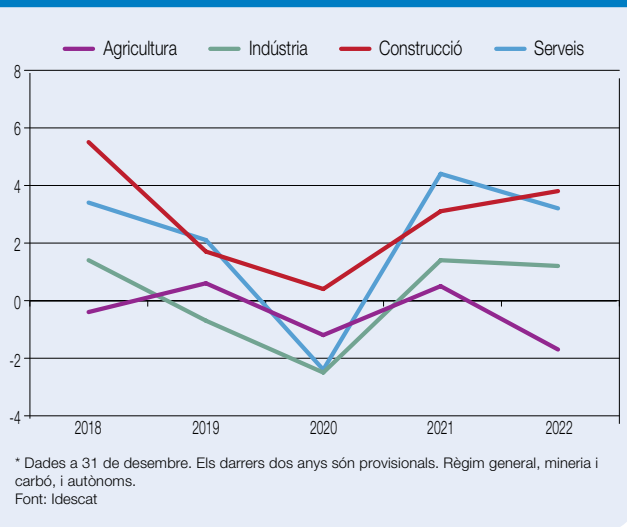
Respecte a l'evolució del mercat de treball, el nombre d'**afiliacions** a la Seguretat Social segons seu de l'empresa ha estat positiva en comparació amb el 2021 i també respecte al 2019 (+3,0% i 4,5%, respectivament), tot i que cal esmentar que el ritme de creixement mensual en termes interanuals es modera a partir de la segona meitat de l'any (gràfic 4.7). Segons el tipus de règim d'afiliació s'observa una evolució oposada: mentre que el nombre d'assalariats ha augmentat un 3,6% fins als 2.276.710, la dada més elevada des del 2008, el nombre d'autònoms ha disminuït un 0,2% respecte al 2021, amb gairebé 403.000 persones en total, la segona xifra més elevada des del 2008, només per darrere de la de l'any 2021.

Gràfic 4.7
Afiliacions* a la demarcació de Barcelona
(Nombre i percentatge sobre el total de Catalunya, en %)

* Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.
Font: Idescat

Gràfic 4.8
Afilacions* per sectors a la demarcació de Barcelona
(Taxa de variació interanual, en %)

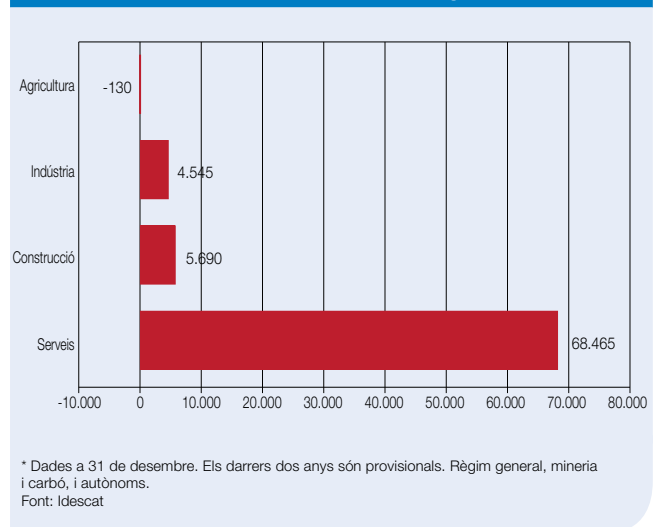

A nivell sectorial (gràfics 4.8 i 4.9), l'afiliació global ha augmentat a tots els grans sectors econòmics respecte a l'any anterior, excepte a l'agricultura (-1,6%), la única que encara no ha assolit les xifres precrisi. Quant a la **construcció**, que va ser dels primers sectors en iniciar la recuperació i en assolir els nivells pre-pandèmia, el 2022 ha registrat el major increment anual sectorial, un 3,9%, fins a les gairebé 150.500 afiliacions (el 5,6% del total), màxim des del 2010. A continuació el sector **serveis**, que va ser el més afectat per la pandèmia, ha crescut un 3,3% respecte a l'any anterior (i un 5,4% més que el 2019). En darrer lloc, la **indústria** augmenta l'afiliació un 1,3% respecte al 2021, alhora que ja se situa per sobre de l'afiliació del 2019 (un 0,3% més).

Un altre indicador de l'evolució del mercat de treball són les dades que publica l'INE a través de l'Enquesta de població activa. En aquest cas, la **població ocupada** a Barcelona ha augmentat un 2,0% respecte al 2021 fins a les 2.602.325 persones, xifra que se situa un 2,1% per sobre el nivell precrisi. Igual que en el cas de les afiliacions, aquesta xifra inclou els treballadors que han estat en ERTO.

Quant als **contractes de treball** signats, han augmentat un 4,5% a finals del 2022 respecte a un any abans, fins als gairebé 2.104.000. Cal tenir present que les variables anteriors fan referència a l'estoc de llocs de treball i ocupats, respectivament, mentre que les dades de contractes mostren el flux dels nous contractes signats. Per tipus, la temporalitat s'ha reduït notablement arrel de la reforma laboral (un -24,7%) i el seu pes ha passat del 84% del total de nous contractes sig-

Gràfic 4.9
Variació del nombre d'afiliacions* per sectors a la demarcació de Barcelona. Any 2022 (Nombre)

nats el 2021 al 61% el 2022. En canvi, els contractes indefinits han crescut un 160,1% fins als 827.522 (el 39% del total), el màxim de la sèrie disponible. Per tant, la nova reforma laboral aprovada a finals de 2021 està contribuint a augmentar l'estabilitat del treball.

En paral·lel a l'evolució positiva de l'ocupació i dels contractes signats, el nombre d'**aturats registrats** a la demarcació de Barcelona s'ha reduït un 4,3% fins a les 254.340 persones aturades a 31 de desembre de 2022, la dada més baixa des del 2007. Cal esmentar que el ritme de descens mensual en comparació amb l'any anterior s'ha anat moderant sobretot a partir de la segona meitat de l'any. Quant a la **taxa d'atur** s'ha reduït 1,5 dècimes fins al 9,7% de mitjana anual (segona província amb major taxa d'atur només per darrere de Lleida), segons dades de l'EPA.

Per últim, els **preus de consum** han augmentat de forma notable el 2022, amb una inflació del 7,6% en mitjana anual el 2022, 5 punts percentuals més que el 2021 i la més elevada des del 1993 (inici de la sèrie disponible per províncies). Tot i això, Barcelona registra el menor increment de preus de les quatre demarcacions catalanes i se situa 0,4 dècimes per sota la mitjana catalana (8,0%). Cal esmentar que l'augment dels preus es modera des de l'agost a Catalunya, però la inflació subjacent continua a l'alça atès que les empreses segueixen traslladant a preus part de l'increment dels seus costos de producció. Hi ha diverses causes darrere d'aquest augment de preus, com són l'encariment de les matèries primeres (aliments, metalls, etc.) i dels preus de l'energia.

Quadre 4.1
Dades bàsiques de la demarcació de Barcelona

	2019	2020	2021	2022	Variació 2022-2021 (% , pp)		Pes Dem./Catalunya (%)	
					Demarcació	Catalunya	2021	2022
DEMOGRAFIA								
Població Total	5.664.579	5.743.402	5.714.730	5.727.615	0,2	0,4	73,6	73,5
Densitat (hab/km²)	733,1	743,3	739,6	741,3	0,2	0,4	-	-
Població de menys de 15 anys	854.839	849.450	827.189	811.348	-1,9	-1,7	72,6	72,5
Població de 15 a 64 anys	3.740.496	3.806.613	3.796.640	3.810.334	0,4	0,5	73,8	73,7
Població de 65 anys i més	1.069.244	1.087.339	1.090.901	1.105.933	1,4	1,6	73,8	73,6
Índex de dependència global	51,4	50,9	50,5	50,3	-0,2	-0,2	-	-
Índex d'envelliment	125,1	128,0	131,9	136,3	4,4	4,3	-	-
Nacionalitat espanyola	4.860.870	4.859.844	4.842.972	4.840.993	0,0	0,1	74,4	74,2
Nacionalitat estrangera	803.709	883.558	871.758	886.622	1,7	1,7	69,7	69,7
Taxa d'estrangeria total	14,2	15,4	15,3	15,5	0,2	0,2	-	-
Taxa d'estrangeria extracomunitària	10,9	11,9	12,1	12,1	0,0	0,1	-	-
ACTIVITAT ECONÒMICA								
Comptes de cotització⁵	178.961	171.008	173.867	175.395	0,9	1,1	71,8	71,6
Nombre d'empreses²	470.067	477.734	471.885	480.301	1,8	1,8	75,7	75,7
Sense assalariats	276.572	282.558	277.286	284.986	2,8	2,9	77,2	77,1
Amb assalariats	193.495	195.176	194.599	195.315	0,4	0,3	73,8	73,9
1 a 49 assalariats	189.139	190.643	190.324	191.006	0,4	0,3	73,6	73,7
50 a 199 assalariats	3.267	3.393	3.157	3.198	1,3	0,6	80,5	81,0
200 a 999 assalariats	911	969	951	937	-1,5	-1,2	82,7	82,5
1.000 o més assalariats	178	171	167	174	4,2	5,2	86,5	85,7
Empreses concursades	951	1.044	946	953	0,7	-0,5	85,4	86,5
Compravendes immobiliàries	191.390	147.914	182.786	183.706	0,5	0,7	60,6	60,5
Matriculació de vehicles ³	232.899	158.614	152.872	146.792	-4,0	-4,5	77,8	78,3
Viatgers allotjats en hotels³	12.811.486	3.007.241	5.151.485	11.304.560	119,4	86,7	50,3	59,1
Residents a Espanya	3.161.273	1.283.717	2.282.953	3.328.887	45,8	31,0	38,4	42,8
Residents a l'estranger	9.650.213	1.723.524	2.868.532	7.975.674	178,0	163,8	66,7	70,3
SECTOR EXTERIOR⁴								
Exportacions de béns (milions €)	57.077	50.673	61.656	73.751	19,6	17,9	76,6	77,7
<i>10 principals sectors:</i>								
Productes químics	15.858	15.672	18.565	22.388	20,6	19,8	78,2	78,7
Automòbils i motos	7.100	6.058	6.710	9.022	34,5	33,8	97,6	98,1
Altres béns d'equipament	5.011	4.508	5.647	6.884	21,9	20,8	82,9	83,7
Tèxtils i confecció	4.871	3.885	4.987	5.015	0,6	3,0	87,2	85,1
Maq. Específica certes indústries	3.597	3.273	3.926	4.563	16,2	15,4	83,4	84,0
Petroli i derivats	2.102	1.124	1.171	2.493	112,9	22,5	43,8	76,2
Productes càrnics	1.621	1.945	2.070	2.399	15,9	13,7	46,7	47,6
Altres semimanufactures	1.893	1.726	2.006	2.358	17,5	22,3	70,2	67,5
Components de l'automòbil	2.188	1.613	1.829	1.983	8,4	7,5	85,8	86,6
Altres manufactures de consum	1.606	1.317	1.601	1.834	14,6	15,9	85,3	84,3
Exportacions UE	35.583	31.782	38.215	45.714	19,6	17,7	73,9	75,1
Exportacions fora UE	21.494	18.890	23.441	28.037	19,6	18,1	81,3	82,4
Importacions de béns (milions €)	73.708	60.706	71.445	88.121	23,3	23,6	79,0	78,8
<i>10 principals sectors:</i>								
Productes químics	17.842	17.245	20.094	24.315	21,0	20,7	84,4	84,6
Altres béns d'equipament	6.401	5.781	7.108	8.487	19,4	20,3	87,2	86,6
Tèxtils i confecció	7.210	6.102	6.754	8.154	20,7	18,5	90,0	91,7
Automòbils i motos	8.824	5.510	4.784	6.458	35,0	33,7	83,3	84,2
Maq. Específica certes indústries	4.799	4.003	4.595	5.412	17,8	16,9	89,3	90,0
Petroli i derivats	2.178	1.259	1.844	3.461	87,7	39,6	27,7	37,3
Components de l'automòbil	3.391	2.546	2.932	2.999	2,3	3,6	95,6	94,5
Altres manufactures de consum	2.110	1.621	2.101	2.658	26,6	27,2	87,2	86,7
Equipament oficina i telecomunic.	1.660	1.502	1.991	2.522	26,7	20,6	76,8	80,6
Altres semimanufactures	1.805	1.497	1.796	2.321	29,2	28,4	74,1	74,5
Importacions UE	41.718	33.905	39.023	45.534	16,7	16,7	81,1	81,1
Importacions fora UE	31.991	26.800	32.422	42.588	31,4	31,5	76,6	76,5
Nombre d'empreses exportadores	42.014	42.463	55.393	47.392	-14,4	-13,6	87,6	86,7
Nombre d'empreses exportadores regulars	14.739	14.284	14.552	14.826	1,9	2,2	85,1	84,9
Exporten menys de 50.000 €	6.931	6.792	6.570	6.432	-2,1	-1,7	87,5	87,2
Exporten de 50.000 a 500.000 €	3.479	3.306	3.494	3.639	4,1	4,3	87,4	87,2
Exporten de 500.000 a 5 milions €	3.091	3.016	3.123	3.263	4,5	3,7	80,9	81,5
Exporten més de 5 milions €	1.238	1.170	1.335	1.492	11,8	10,7	77,3	78,1
MERCAT DE TREBALL								
Afiliacions total^{1,3,6}	2.555.988	2.500.730	2.601.115	2.679.685	3,0	2,8	76,4	76,6
Agricultura	8.189	8.100	8.150	8.020	-1,6	-1,6	25,6	25,6
Indústria	354.177	345.750	350.790	355.335	1,3	1,5	72,6	72,5
Construcció	139.555	140.220	144.725	150.415	3,9	3,9	68,3	68,3
Serveis	2.054.067	2.006.655	2.097.450	2.165.915	3,3	3,0	78,4	78,6
Assalariats	2.163.217	2.104.240	2.197.465	2.276.710	3,6	3,4	77,2	77,4
Autònoms	392.771	396.490	403.650	402.975	-0,2	-0,2	72,3	72,3
Ocupats (EPA)⁵	2.547.850	2.464.775	2.551.550	2.602.325	2,0	2,1	74,1	74,1
Contractes¹	2.516.967	1.623.039	2.013.142	2.103.899	4,5	2,4	72,6	74,1
Temporals	2.172.001	1.386.115	1.694.994	1.276.347	-24,7	-29,3	72,0	76,7
Indefinits	344.966	236.924	318.148	827.552	160,1	180,5	76,0	70,5
Atur registrat¹	282.332	360.588	265.789	254.340	-4,3	-6,2	72,0	73,4
Taxa d'atur (EPA) ⁵	10,9%	12,5%	11,2%	9,7%	-1,5	-2,4	-	-

¹ Dades de final d'any.

² Les dades són a 1 de gener de cada any (Directorat Central d'Empreses de l'INE).

³ Les dades del darrer any són provisionals.

⁴ Les dades del darrer i l'anterior any són provisionals.

⁵ Les dades fan referència a la mitjana anual.

⁶ Règim general, mineria i carbó i autònoms.

Fonts: INE, Idescat, Observatori d'Empresa i Ocupació, DataComex, ICEX i Registradors de la propietat.

Anàlisi comarcal

A nivell comarcal, la demarcació de Barcelona està formada per un total de dotze comarques: Alt Penedès, Anoia, Bages, Berguedà, Baix Llobregat, Barcelonès, Garraf, Maresme, Moianès, Osona, Vallès Occidental i Vallès Oriental⁶. El Barcelonès presenta la major densitat de població atès que concentra gairebé el 40% de la població en 146 km². A continuació, les comarques amb més concentració demogràfica són les de la primera corona: el Vallès Occidental (16%), el Baix Llobregat (15%), el Maresme (8%) i el Vallès Oriental (7%). Aquestes comarques, juntament amb el Garraf, són les que tenen una densitat d'habitants per km² superior a la mitjana catalana (243 habitants per km²). En l'altre extrem, les comarques amb menys habitants són el Moianès i el Berguedà, ambdues concentren menys de l'1% de la població de la demarcació i una densitat inferior a 43 habitants per km².

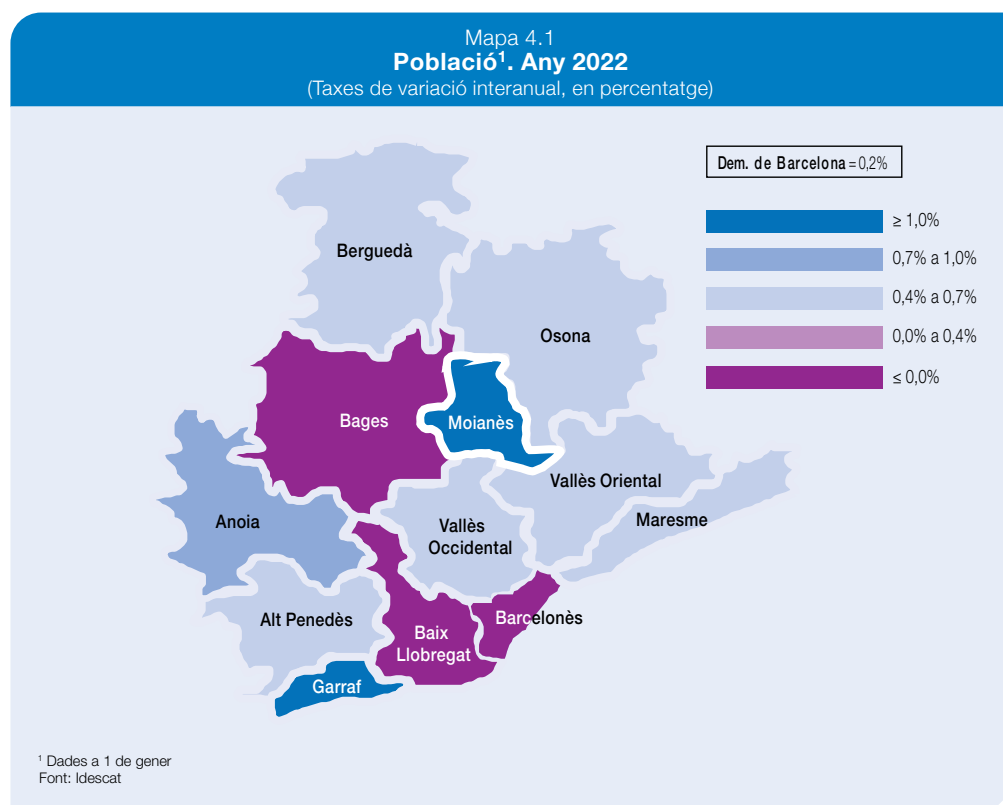
Segons el cens del padró municipal, la **població** s'ha mantingut relativament estable a deu de les dotze comarques

⁷ Els municipis d'Espinelves, Vidrà i Viladrau de la comarca d'Osona formen part de la província de Girona. Així mateix, Gósol (Berguedà) pertany a la província de Lleida. Per contra, el municipi de Fogars de la Selva, de la Selva, pertany a la província de Barcelona.

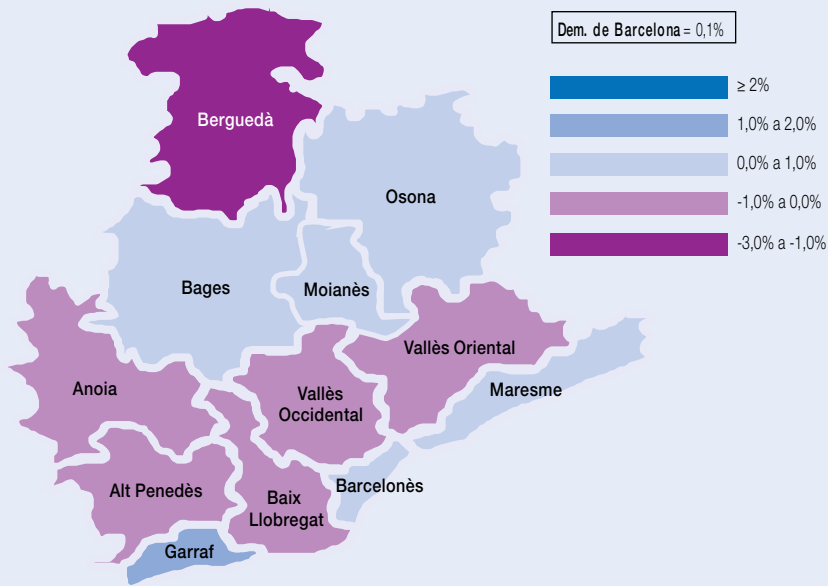
(amb variacions anuals entre el -0,05% i 0,8%), excepte al Garraf i Moianès on ha augmentat un 1,6% i 1,3%, respectivament ([mapa 4.1](#)). Segons el lloc de naixement, s'observa que la població nascuda a l'estranger ha crescut a totes les comarques per sobre el 2,0%. Concretament, els creixements interanuals han fluctuat entre el 2,0% del Bages i el 5,4% del Garraf.

En relació amb el teixit empresarial, el 2022 el nombre de comptes de cotització inscrits a la Seguretat Social a 31 de desembre (concepte aproximatiu al nombre d'empreses) ha augmentat a sis comarques: el Garraf (1,4%), Moianès (0,7%), Osona (0,5%), Barcelonès (0,4%), Bages (0,3%) i Maresme (0,1%) ([mapa 4.2](#)). A la resta de comarques el nombre d'empreses ha disminuït, amb variacions que han oscil·lat entre el -1,5% del Berguedà i el -0,3% de l'Anoia o el Vallès Occidental. Quant al Barcelonès, aquesta comarca ha registrat 83.317 empreses (el 47% de la demarcació), amb 371 més que el 2021, que representen el 76% de les noves empreses de la demarcació barcelonina el darrer any. Cal esmentar que el Moianès és la única comarca que ha assolit el nivell d'empreses d'abans de la crisi de la Covid-19 (amb 410 empreses el 2022, el mateix nombre que el 2019).

Quant a l'evolució del mercat de treball, l'**afiliació a la Seguretat Social segons ubicació de la seu de l'empresa** (o

Mapa 4.2
Comptes de cotització¹. Any 2022
 (Taxes de variació interanual, en percentatge)

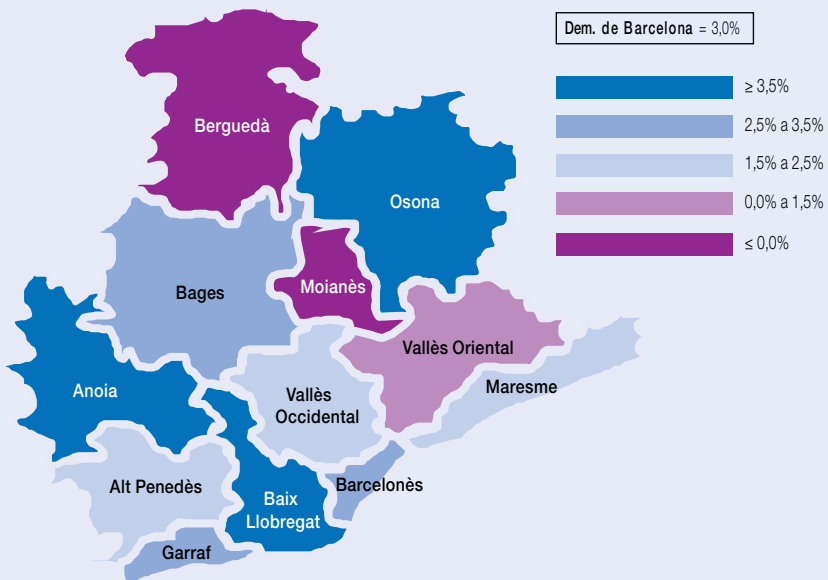

¹Dades a 31 de desembre
 Font: Idescat

llocs de treball) s'ha incrementat a deu de les dotze comarques. Les intensitats han estat heterogènies amb quatre territoris que registren variacions superiors a la mitjana de la

demarcació (3,0%): l'Anoia (3,6%), el Baix Llobregat (3,5%), Osona (3,5%) i el Barcelonès (3,4). Per contra, al Berguedà i Moianès el nombre d'afiliacions ha disminuït, un 0,9% i un

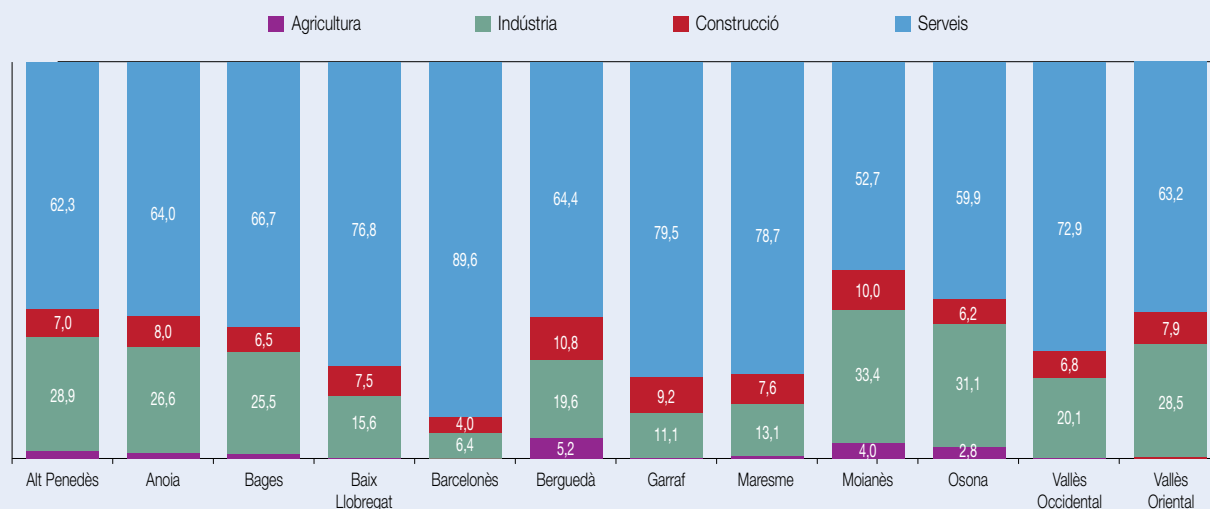
Mapa 4.3
Afiliacions a la Seguretat Social¹. Any 2022
 (Taxes de variació interanual, en percentatge)

¹Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. / Règim general, mineria i carbó i autònoms.
 Font: Idescat

Gràfic 4.10
Estructura sectorial de les afiliacions*. Any 2022
 (En percentatge sobre el total d'afiliacions de la comarca)

*Dades provisionals a 31 de desembre. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.
 Font: Idescat

0,2%, respectivament (mapa 4.3). En termes absoluts, de les més 82.600 afiliacions addicionals que s'han registrat a la demarcació, un 55% s'han ubicat al Barcelonès (+45.205), un 14% al Baix Llobregat i un 11% al Vallès Occidental. Cal esmentar que totes les comarques ja van recuperar els nivells d'afiliacions precrisi al tancament de 2021.

Quant a les dades desagregades per grans sectors econòmics, el gràfic 4.10 mostra la composició del nombre d'afiliacions per grans sectors. Les afiliacions als **serveis** són les més representatives a totes les comarques, amb un pes sobre el total comarcal que oscil·la entre el 52,7% al Moianès i el 89,6% al Barcelonès. Només al Berguedà s'ha reduït les afiliacions en aquest sector (-2,5%). A la resta de comarques el creixement ha oscil·lat entre el 0,2% de l'Alt Penedès i el 4,4% de l'Anoia o el Garraf. Si s'analitzen les contribucions sectorials a l'augment de les afiliacions, el sector terciari és el que aporta més llocs de treball a tots els territoris, a excepció del Berguedà i l'Alt Penedès. Quant als llocs de treball als serveis anteriors a la Covid-19, totes les comarques ja van recuperar el nivell a finals del 2021.

La **construcció** és el sector on la tendència ha estat més positiva el darrer any. Aquesta ocupació ha augmentat a totes les comarques el 2022 (a excepció de l'Anoia, un -2,0%), entre l'1,2% del Garraf i el 10,7% del Moianès. Les comarques amb un major pes d'aquesta activitat sobre el total comarcal serien el Berguedà i el Moianès, amb un 10,8% i 10,0% respectivament. En relació amb l'afiliació prèvia a la

Covid-19, al tancament del 2022 només una comarca no l'ha recuperada completament: l'Anoia, amb només vint llocs de treball menys que el 2019.

En tercer lloc, les afiliacions a la **indústria** han disminuït a tres de les dotze comarques: -7,4% el Moianès, -4,6% el Garraf i -1,9% el Barcelonès. Els augments comarcals han fluctuat entre l'1,5% del Vallès Oriental i el 5,0% d'Osona. Si s'analitzen les contribucions sectorials a l'augment de les afiliacions el darrer any, cal destacar que el sector industrial és el que ha aportat més a l'augment de les afiliacions a l'Alt Penedès. Les comarques amb un major pes d'aquesta activitat sobre el total serien el Moianès i Osona, amb un 33,4% i 31,1% respectivament. En relació amb l'afiliació prèvia a la Covid-19, al tancament del 2022, cinc comarques no l'han recuperat encara: el Baix Llobregat (-8,5% respecte al desembre 2019), el Moianès (-8,1%), el Garraf (-7,6%), el Maresme (-2,8%) i l'Alt Penedès (-0,5%).

Finalment, els llocs de treball al sector **agrícola** –molt minoritari a totes les comarques excepte al Berguedà on té un pes del 5,2% sobre el total d'afiliacions–, només han crescut al Vallès Occidental (11,2%) i s'han mantingut a dues comarques: Bages i Vallès Oriental. A la restants nous comarques el nombre d'afiliacions al sector primari ha disminuït, amb variacions relatives que van del -1,7% d'Osona al -7,9% del Barcelonès (quadre 4.2). En comparació amb els nivells pre-pandèmia, només quatre l'han recuperat, Vallès Occidental (+17%), Moianès (+7%), Bages (1%) i Maresme (0,1%).

Quadre 4.2
Afil·lacions a la Seguretat Social per grans sectors econòmics i comarques^{1,2}. Any 2022

	Agricultura		Indústria		Construcció		Serveis		Total afiliacions	
	Nombre	Variació 22/21 (%)	Nombre	Variació 22/21 (%)	Nombre	Variació 22/21 (%)	Nombre	Variació 22/21 (%)	Nombre	Variació 22/21 (%)
Alt Penedès	775	-1,9	12.195	4,5	2.960	3,7	26.340	0,2	42.270	1,6
Anoia	515	-3,7	9.770	3,8	2.955	-2,0	23.490	4,4	36.725	3,6
Bages	880	0,0	18.115	4,8	4.610	3,5	47.300	1,9	70.900	2,7
Baix Llobregat	495	-3,9	53.680	2,1	25.740	2,6	264.635	4,0	344.555	3,5
Barcelonès	410	-7,9	87.595	-1,9	54.360	4,6	1.220.295	3,8	1.362.660	3,4
Berguedà	595	-2,5	2.235	3,5	1.230	2,5	7.360	-2,5	11.420	-0,9
Garraf	90	-5,3	4.035	-4,6	3.350	1,2	29.015	4,4	36.485	3,0
Maresme	825	-2,9	18.160	1,4	10.480	2,1	108.825	2,3	138.295	2,2
Moianès	165	-2,9	1.385	-7,4	415	10,7	2.185	3,3	4.155	-0,2
Osona	2.075	-1,7	23.320	5,0	4.665	3,1	44.945	3,0	75.000	3,5
Vallès Occidental	495	11,2	81.265	2,1	27.620	5,7	294.410	2,2	403.790	2,4
Vallès Oriental	735	0,0	43.700	1,5	12.090	4,4	96.915	0,8	153.435	1,3
Demarcació de Barcelona	8.020	-1,6	355.335	1,3	150.415	3,9	2.165.915	3,3	2.679.685	3,0
Catalunya	31.370	-1,5	490.325	1,5	220.345	3,9	2.757.295	3,0	3.499.340	2,8

¹ Dades a 31 de desembre. Les dades del 2021 i 2022 són provisionals.

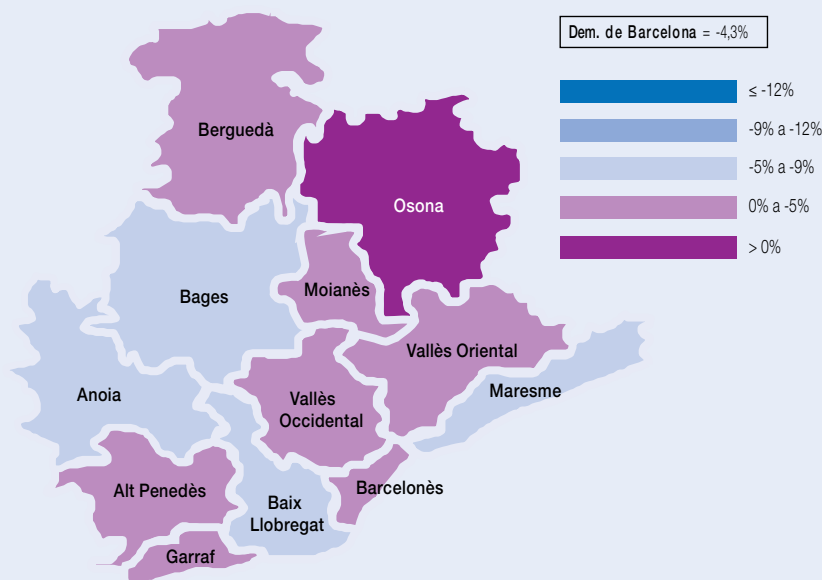
² Règim general, mineria i carbó, i autònoms.

Font: Idescat.

En el cas de les **afiliacions segons residència del treballador**, s'observa que aquestes han augmentat el 2022 a totes les comarques entre l'1,4% del Berguedà o Osona i

el 3,3% del Barcelonès. Totes les comarques van recuperar el nivell d'abans de la crisi (desembre 2019) el 2021, a excepció del Barcelonès que ho ha fet el 2022. Si es com-

Mapa 4.4
Atur registrat¹. Any 2022
(Taxes de variació interanual, en percentatge)

¹Dades a 31 de desembre

Font: Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat de Catalunya

Quadre 4.3
Dades econòmiques bàsiques de les comarques. Any 2022

	Població		Població nascuda a l'estranger		Empreses (comptes de cotització)		Afilacions segons seu de l'empresa ²		Afilats segons residència		Atur registrat	
	Nombre	(%) Var 22/21	Nombre	(%) Var 22/21	Nombre ¹	(%) Var 22/21	Nombre ¹	(%) Var 22/21	Nombre ¹	(%) Var 22/21	Nombre ¹	(%) Var 22/21
Alt Penedès	110.929	0,7	16.339	3,0	3.245	-0,4	42.270	1,6	48.541	2,2	5.008	-4,6
Anoia	125.065	0,8	16.207	3,1	3.072	-0,3	36.725	3,6	52.642	2,3	6.782	-7,2
Bages	180.873	0,0	28.656	2,0	4.966	0,3	70.900	2,7	74.460	2,6	8.956	-5,7
Baix Llobregat	833.540	0,0	133.704	2,2	20.913	-0,8	344.555	3,5	369.391	2,0	34.651	-6,0
Barcelonès	2.280.042	0,0	650.169	3,7	83.317	0,4	1.362.660	3,4	987.336	3,3	94.749	-4,2
Berguedà	40.279	0,7	5.253	5,3	1.228	-1,5	11.420	-0,9	15.871	1,4	1.704	-4,9
Garraf	156.794	1,6	32.017	5,4	4.019	1,4	36.485	3,0	64.905	2,6	7.722	-2,9
Maresme	462.213	0,6	75.151	2,4	11.995	0,1	138.295	2,2	193.832	2,1	21.658	-6,7
Moianès	14.428	1,3	1.873	4,8	410	0,7	4.155	-0,2	6.608	1,6	520	-4,1
Osona	165.229	0,7	31.475	3,2	5.375	0,5	75.000	3,5	74.561	1,4	7.082	0,5
Vallès Occidental	940.881	0,4	150.724	3,4	25.356	-0,3	403.790	2,4	410.632	2,0	45.718	-2,9
Vallès Oriental	417.543	0,4	60.620	2,1	11.795	-0,8	153.435	1,3	186.706	1,8	19.732	-2,5
Demarcació de Barcelona	5.727.615	0,2	1.202.150	3,3	175.652	0,1	2.679.685	3,0	2.477.779	2,3	254.340	-4,3
Catalunya	7.792.611	0,4	1.650.048	3,2	244.036	0,3	3.499.340	2,8	3.413.381	2,2	346.338	-6,2

¹ Dades a 31 de desembre.

² Dades provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.

Font: Idescat, INE, MTAS i Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat de Catalunya.

para comarcalment l'afiliació segons residència del treballador amb l'afiliació segons la ubicació de la seu social de l'empresa, es pot analitzar la mobilitat entre comarques per motius laborals. A deu de les dotze comarques el nombre d'afiliats per residència és superior al d'afiliacions per seu d'empresa, el que implica que hi ha una major proporció de gent que treballa a una altra comarca (la mitjana se situa en el 31% més d'afiliats residents que per seu d'empresa). Només al Barcelonès i Osona les afiliacions per residència són inferiors a les de seu d'empreses (un -27,4% i un -0,6%, respectivament), el que implica que són receptores netes de treballadors residents a altres comarques, sobretot en el cas del Barcelonès (quadre 4.3).

Paral·lelament als resultats positius que s'han observat en termes de llocs de treball i afiliats, s'ha registrat una caiguda de l'atur registrat a totes les comarques el 2022 (mapa 4.4), excepte a Osona (+0,5%), però el descens s'han anat moderant sobretot a la segona meitat de l'any. Les reduccions interanuals han estat per sota el 8% a totes elles —a diferència de l'any anterior que les xifres superaven els dos dígits. En termes absoluts, de la reducció total que s'ha produït al conjunt de la demarcació de Barcelona (gairebé 11.500 persones), aproximadament una tercera part s'ha concentrat al Barcelonès (amb 4.155 persones menys, el que suposa el 36% de la reducció), seguida del Baix Llobregat (amb -2.224 persones i el 19%) i, en tercer lloc, el Maresme (-1.544 persones i el 13%). En comparació amb el nivell precrisi, només el Moianès encara no ha assolit encara per ben poc el nivell d'atur del 2019 (+33 persones).

REPTES I OPORTUNITATS DE LA SALUT DIGITAL A BARCELONA

Cristian Pascual

President de Barcelona Health Hub

La Salut Digital com a eina del futur

La Salut Digital es defineix com el conjunt d'eines i serveis que utilitzen les TIC (Tecnologies de la Informació i Comunicació) per millorar la prevenció, el diagnòstic, el tractament, la monitorització i la gestió de malalties o de les condicions de salut, així com per monitoritzar i gestionar hàbits de vida que impacten en la salut de les persones. Engloba una àmplia gama de tecnologies i aplicacions com, per exemple, dispositius mèdics connectats, aplicacions mòbils de salut, registres mèdics electrònics, telemedicina, intel·ligència artificial, anàlisi de dades, plataformes en línia, entre d'altres.

En el context actual de saturació del sistema sanitari, la Salut Digital s'ha convertit en una eina clau per la millora exponencial del sistema en la mesura en que busca aprofitar les capacitats de les TIC per millorar l'atenció mèdica, fer-la més accessible, eficient i centrada en el pacient.

Així mateix, permet l'intercanvi d'informació en temps real entre el pacient, professionals sanitaris i centres de salut, facilitant la presa de decisions clíniques amb el màxim d'informació disponible i de manera coordinada entre tots els agents implicats. La digitalització en el sector de la salut podria aconseguir, a la vegada, una millora de la sostenibilitat econòmica, de la qualitat del servei i de les condicions laborals dels professionals sanitaris i generar beneficis addicionals per la societat (temps, estalvi econòmic, equitat territorial, ambientals, entre d'altres).

De la mateixa manera, també té un enfoc preventiu, promovent l'adopció d'estils de vida saludables i la conscienciació entorn a la prevenció de malalties; a més de predictiu, coneixent amb anterioritat la informació genètica que ajudi a la prevenció de certes patologies i malalties. La Salut Digital també contribueix a la investigació mèdica i a la innovació en l'atenció sanitària, mitjançant la utilització de grans quantitats de dades per l'anàlisi de tendències, la identificació de patrons i la generació de coneixement clínic.

La tempesta perfecta

Estem assistint a la "tempesta perfecta" en el sector de la salut. Per una banda, un problema de falta de professionals sanitaris. A Catalunya, els propers 15 anys es jubilarà el 37% dels professionals sanitaris i serveis socials. A escala global, un estudi de l'OMS alerta que el 2030 faltaran 9,9 milions de professionals sanitaris. Per altra banda, l'envelliment de la població espanyola obligarà a elevar la despesa sanitària sobre el PIB si es vol mantenir el mateix nivell de cobertura de serveis. Tots aquests factors sumats en un context en el que la pandèmia ha accelerat el debat i la pressió social per prendre mesures amb l'objectiu de preservar i millorar la qualitat de l'atenció sanitària

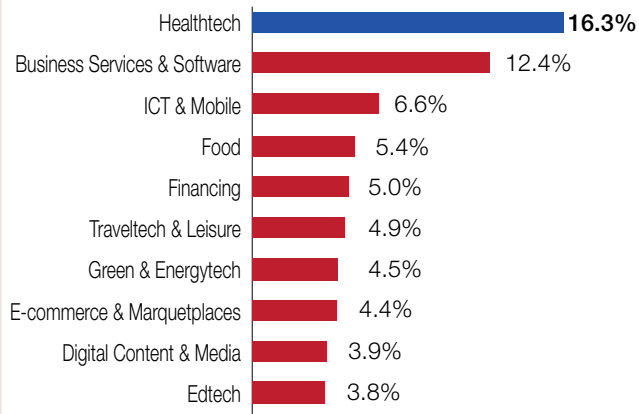
El gran repte que enfronten les economies desenvolupades és garantir una atenció sanitària de qualitat i sostenible econòmicament i vetllar per unes condicions laborals dignes dels professionals sanitaris en aquest context especialment desafiant. Afrontar-ho passa, inevitablement, per la convergència de la tecnologia amb la salut.

Barcelona té l'oportunitat de convertir-se en el centre de desenvolupament de referència a nivell mundial en l'àmbit de la Salut Digital. La ciutat compta amb un ecosistema de les ciències de la vida i la salut consolidat i una capacitat d'atracció de talent i innovació molt rellevant. Tenim l'oportunitat històrica de ser un punt de referència.

Barcelona com a centre de referència

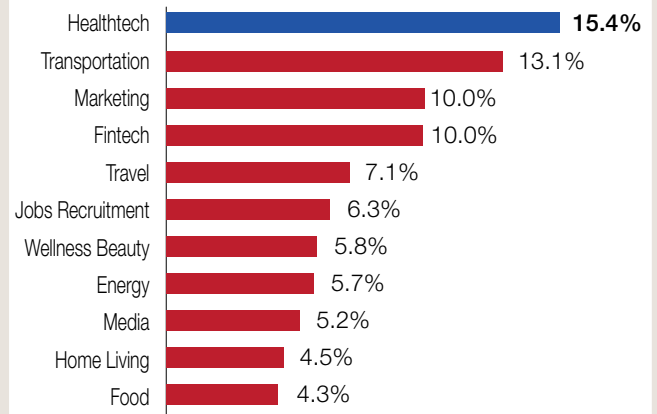
L'ecosistema de les ciències de la vida i la salut de Catalunya compta amb més de 1.350 empreses i 91 entitats de recerca. La seva facturació ha crescut de manera destacada els últims anys i representa un 4,7% del PIB de Catalunya i concentra un 1,7% del total de la població ocupada. Una mostra més del seu dinamisme ho trobem en la inversió aixecada que, en tan sols un any, s'ha pràcticament doblat fins els 445 milions d'euros el 2022.

Gràfic 1
Distribució sectorial de les start-ups. Top 10. 2022
 Catalunya (% sobre total)

Font: Barcelona & Catalonia Startup Hub Anàlisi 2022. ACCIÓ (2023)

Gràfic 2
Inversió atreta per les start-ups. Top 10. 2022
 Catalunya (% sobre total)

Font: Barcelona & Catalonia Startup Hub Anàlisi 2022. ACCIÓ (2023)

Catalunya i Barcelona són un dels principals hubs d'start-ups del sud d'Europa. L'any passat es van comptabilitzar un total de 2.022 start-ups, gairebé el doble que les registrades al 2016, sent el sector Healthtech el que concentra un major nombre. A més, diferents rànquings confirmen que Barcelona és una de les ciutats més atractives per a l'ecosistema emprenedor. Segons l'Startup Heatmap Europe 2022 Barcelona és la 3a ciutat europea preferida per ubicar una nova start-up. I, d'acord l'StartupBlink Ecosystem Ranking, Barcelona és el 6e millor ecosistema d'empreses tecnològiques emergents a Europa i el 1er a Espanya.

A més, la ciutat, per si mateixa, genera un efecte d'atracció de talent i és un centre referent en termes de producció acadèmica científica. Barcelona s'està posicionant com una de les grans ciutats europees amb més atractiu. El clima i l'oferta d'oci, l'ecosistema tecnològic i el bon ambient multicultural la posicionen com la 9a ciutat del món més atractiva per a treballar a l'estranger i la 10a per als professionals del sector digital que volen treballar a l'estranger.

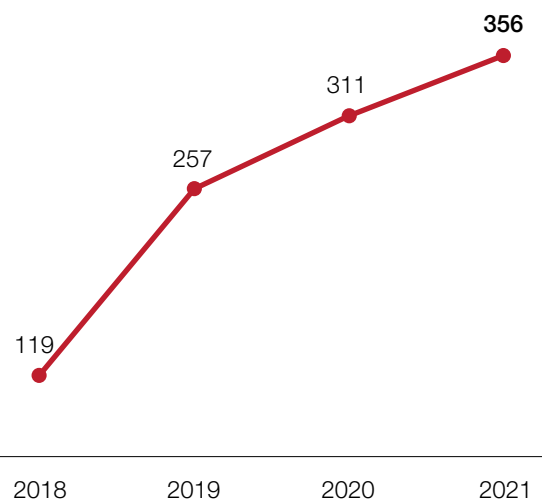
Finalment, el sector de la Salut Digital està experimentant un important dinamisme en els darrers anys a Catalunya. Està format per 212 empreses, segons dades de Biocat, i concentra entre el 30% i 40% del total de les noves start-ups registrades anualment en el sector de les ciències de la vida i la salut des de 2013. La seva facturació és gairebé un 200% major que fa tres anys i representa un 3,4% de la facturació del sector. Hi predominen empreses joves amb facturacions relativament petites (73% tenen menys de deu anys) i cada

vegada hi ha un major interès per part dels inversors i les empreses de capital risc.

Donat aquest context favorable, l'aposta per la Salut Digital requereix la participació de tots els actors d'una manera coordinada i col·laborativa. Així, és de vital importància la creació i el recolzament a institucions i associacions com Bicoat, CataloniaBio & Health Tech i Barcelona Health Hub.

Barcelona Health Hub (BHH) és una associació sense ànim de lucre, que va néixer el 2018 amb la missió d'accelerar la

Gràfic 3
Facturació del sector de la Salut Digital.
 Catalunya (milions d'euros)

transformació a l'àmbit de la salut digital i la seva transferència al sector. Amb 400 membres, entre start-ups, corporacions, institucions sanitàries, universitats i inversors, BHH s'ha posicionat com a un dels principals centres d'innovació dins del sector de la salut digital a nivell mundial.

Cap a una salut escalable, sostenible i inclusiva

El principal obstacle per a la implementació d'una innovació tecnològica és la pèrdua de temps, recursos i capital per tal que la solució sigui validada clínicament. És un procés complex i la majoria d'idees prometedores per part d'start-ups s'acaben perdent pel camí. Per acompanyar en aquets processos i evitar aquestes problemàtiques, BHH va crear una xarxa d'hospitals que poden validar clínicament solucions digitals de la salut en menys d'un any. Junt amb la col·laboració de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, compten amb la metodologia i l'equip necessari per validar tecnologies de Salut Digital amb professionals i pacients reals en temps rècord, ajudant així a moltes start-ups a que no morin en el procés.

En definitiva, ens trobem doncs sota una “tempesta perfecta” que demana amb urgència apostar de manera decisiva per la convergència de la tecnologia amb la salut. Una millora d'eficiència en el sistema que permetria als professionals sanitaris dedicar més temps a activitats de més valor, millorar la qualitat del servei prestat, fer front a major demanda futura de serveis sanitaris i contribuir a preservar i millorar les seves condicions laborals. La tecnologia ha de ser un complement a l'atenció presencial que contribueixi a garantir la qualitat i sostenibilitat econòmica del sistema present i futur. A més, Barcelona té grans actius que la posicionen en una situació privilegiada per esdevenir en el centre de referència mundial pel desenvolupament de la Salut Digital.

En aquest context, BHH, gràcies a la seva àmplia xarxa d'empreses, start-ups, inversors i institucions de la salut, s'ha consolidat com un dels referents en el sector de la Salut Digital a nivell nacional i internacional, atraient talent i generant oportunitats de col·laboració i creixement per a tots els agents implicats.

Així, l'aposta per la Salut Digital representa la iniciativa clau per impulsar la transformació digital del sector sanitari, fomentant la innovació en salut a la ciutat de Barcelona.

Girona i comarques

Anàlisi de la demarcació

La demarcació de Girona és la que compta amb menys superfície de totes les demarcacions catalanes (5.905 km²). Tanmateix, és la segona en nombre d'empreses i ocupats, i la tercera en termes població, amb pesos superiors al 10% en totes tres variables.

Aquest darrer any, la **població** ha augmentat un 0,9% fins a les gairebé 793.500 persones registrades en el cens a 1 de gener. Aquest increment és el més elevat de les demarcacions, juntament amb Tarragona. Per trams d'edat, la població ha crescut entre els de major edat: un 1,0% les persones de 15 a 64 anys i un 2,4% les de 65 anys o més; mentre que la població més joves (menors de 15 anys) s'ha reduït un 1,4%. L'envelliment gradual de la població s'ha traduït en un increment de l'índex d'envelliment –rati entre el tram de població més jove i més gran– en 4,5 punts percentuals (p.p.) fins a 121,8%, l'índex més baix de les quatre demarcacions, i que la taxa de dependència –percentatge de població d'entre 15 i 64 anys sobre la resta– es mantingui pràcticament en el 50,8%.

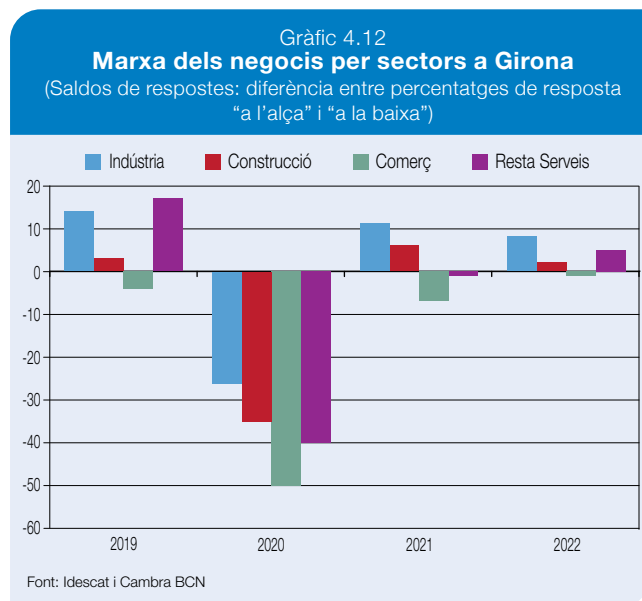
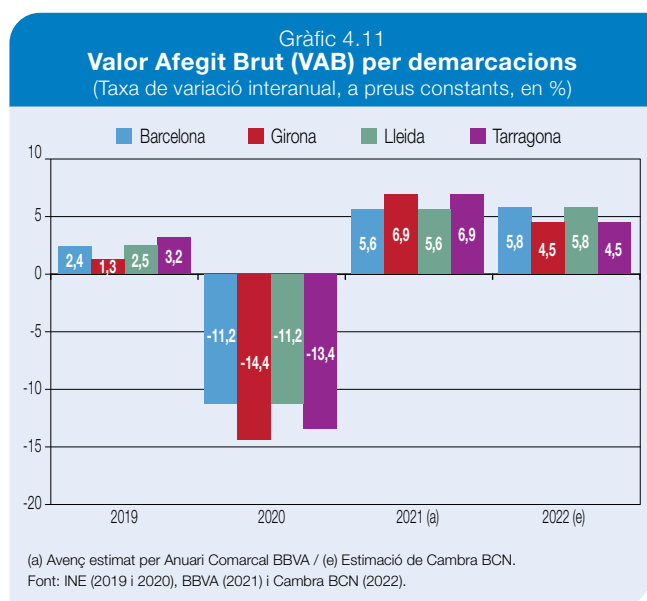
Segons la nacionalitat dels residents, la població espanyola ha augmentat un 0,7%, i l'estrangera un 1,5%. El percentatge de població estrangera sobre el total s'incrementa lleugerament i se situa en un 20,5% (el màxim es va assolir el 2010, amb un 21,5%), la taxa d'estrangeria més elevada de les demarcacions catalanes.

Segons el continent de procedència, el darrer any el major nombre de residents amb nacionalitat estrangera ha vingut d'algun país de l'Amèrica del Sud (601 persones, +3,4%), seguits a prop pels de l'Europa extracomunitària (583, un +3,5% respecte al 2020) i de la Unió Europea (549 persones, un +1,4%). La resta també ha crescut, però en menor mesura: Àfrica un 0,4% (227 persones més), Amèrica del Nord un 1,1% (203 persones) i Àsia i Oceania un 1,4% (168 persones). Aquesta evolució dels fluxos migratoris ha donat lloc a un lleuger increment de la taxa d'estrangeria extracomunitària del 15,5% el 2021 al 15,6% el 2022.

El **valor afegit brut (VAB)** a preus constants (descomptada la inflació) de la demarcació de Girona ha crescut un 4,5% el 2022, segons estimacions de la Cambra de Comerç de Barcelona (gràfic 4.11). Aquesta evolució positiva se suma a la registrada el 2021 (6,9%, segons estimacions de l'Anuari comarcal del BBVA). Cal dir que Girona va ser una de les demarcacions que més va acusar l'impacte de la pandèmia sobre el PIB el 2020 (-14,4%), però també és una de les que ha experimentat una recuperació més ràpida i intensa els anys 2021-2022. La importància del sector turístic a l'economia gironina explica en bona part aquesta evolució del VAB els darrers anys.

Una font addicional per aproximar l'activitat econòmica per demarcacions catalanes és l'Enquesta de clima empresarial, que elaboren conjuntament l'Idescat i la Cambra de Barcelona, i que permet fer una anàlisi d'evolució per territori i sectors¹. Pel que fa a la **marxa dels negocis** a Girona el 2022, l'Enquesta mostra que aquesta ha millorat respecte a l'any

¹ Els resultats de l'Enquesta de clima empresarial per al sector de l'hostaleria només estan disponibles per marques turístiques, no per províncies.

anterior a la resta de serveis i al comerç, tot i que en aquest últim continua sent lleugerament negativa, amb saldos –diferència entre el percentatge de respostes d'evolució a l'alça i a la baixa– del 5% i el -1%, respectivament (gràfic 4.12). Aquesta bona evolució s'ha produït per la disminució de l'empresariat que pensa que la marxa dels negocis ha estat desfavorable, mentre que es manté el percentatge que considera que ha estat favorable. Quant a la indústria i la construcció, les activitats que s'han recuperat més ràpidament de la pandèmia, els saldos han estat positius però de menys intensitat que l'any anterior, un 8% i un 2%, respectivament. En comparació amb la mitjana catalana, la tendència a la demarcació de Girona ha estat molt similar, però lleugerament més positiva a la indústria i més negativa a la resta de sectors.

Tot i no disposar de dades de la marxa dels negocis de l'hostaleria per demarcacions, indirectament es pot fer una aproximació a partir de l'anàlisi de les principals xifres de demanda i d'oferta del **sector turístic**. Segons l'Enquesta d'ocupació hotelera de l'INE, amb dades provisionals per al 2022, Girona ha recuperat gran part del turisme perdut per la pandèmia el 2020. Amb un total de 3.910.242 viatgers allotjats a establiments hotelers el 2022, un 51,8% més respecte al 2021 i només un 2,8% per sota la xifra del 2019 (gràfic 4.13). Segons procedència, el turisme estranger, ja sense cap restricció per la pandèmia, ha crescut més del doble (un 115,9%), mentre que l'autòcton un 14,3%. Aquesta evolució ha fet que el pes dels viatgers residents a l'estranger hagi passat del 37% el 2021 al 53% el 2022 (el 57% el 2019). Tanmateix, respecte al 2019, la recuperació ha estat asimètrica: mentre que els residents espanyols ja se situen un 8,1% per sobre la xifra precrisi, amb gairebé 1,9 milions de viatgers; el turisme estranger, es queda

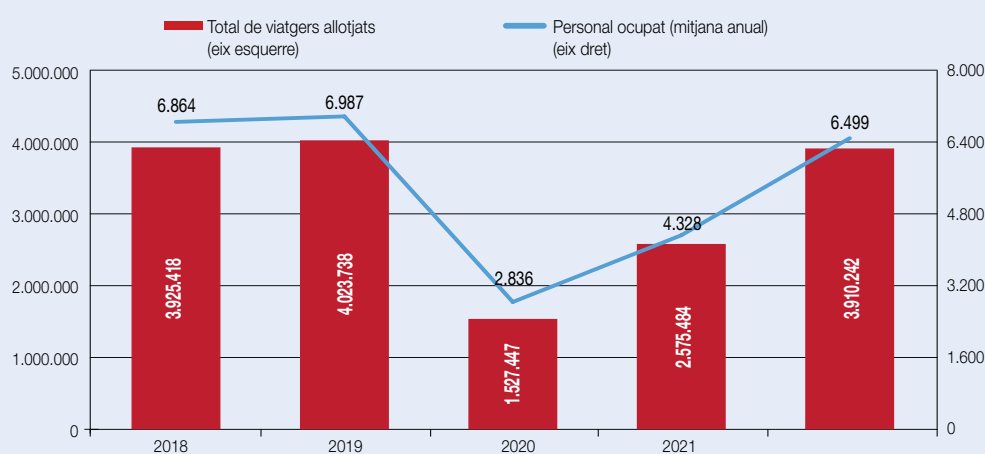
un 10,9% per sota, amb 2.054.341. Quant al nombre de pernoctacions, el 2022 hi ha hagut gairebé 11,2 milions, un 70,8% més que el 2021, però un 10,1% per sota la xifra del 2019. D'aquestes, el 63,8% van ser de viatgers estrangers (45,4% el 2021), amb 7,1 milions de pernoctacions (un 139,7% més que el 2021 i un 16,2% menys respecte al 2019). Els viatgers residents han augmentat amb molta menor intensitat, un 13,4%, però ja se situen un 2,9% per sobre la dada d'abans de la pandèmia. Tot plegat ha situat l'estada mitjana en 2,9 dies, només 0,2 dies menys que abans de la crisi (3,1 dies).

Pel costat de l'oferta, s'estima que el 2022 a Girona hi ha hagut 531 establiments oberts en mitjana anual, un 17,8% més que el 2021, però sense arribar a recuperar el nivell precrisi (594 establiments, un -10,7%). En termes d'habitacions i places, la recuperació ha estat lleugerament més intensa (amb una caiguda mitjana del 7,5% respecte a la pre-pandèmia). Per tant, els establiments han obert amb un aforament més ampli, marcat per l'aixecament de totes les restriccions socio-sanitàries. Quant al grau d'ocupació, aquest ha estat del 54,6% per places, 63,2% per places de cap de setmana i 60,0% per habitacions. En mitjana, el grau d'ocupació només s'ha situat 1,4 punts per sota del de 2019. En darrer lloc, el personal ocupat al sector hotelier ha estat un 7,0% inferior al del 2019, amb gairebé 6.500 persones en mitjana anual (un 21,4% del total de Catalunya).

Si l'anàlisi es fa per marques turístiques, la demarcació està formada per la delimitació de la Costa Brava², majoritària-

² La marca turística Costa Brava inclou totes les comarques gironines amb excepció de la Garrotxa, el Ripollès i la Cerdanya, que s'enquadren a la marca turística Pirineus, juntament amb sis comarques més de Lleida.

Gràfic 4.13
Viatgers i personal ocupat a establiments hotelers a la demarcació de Girona
 (Nombre)

ment, i de Pirineus. Segons les dades de l'Idescat, la Costa Brava és el segon destí turístic de Catalunya –per darrere de Barcelona– en volum de pernoctacions a establiments hotelers amb 10,4 milions el 2022, i els Pirineus és el cinquè, amb 1,5 milions. Aquestes xifres suposen un notable increment respecte al 2021, però més intens a la Costa Brava (71,3% més) que als Pirineus (51,1%). Tanmateix, respecte al 2019, la dada de la Costa Brava se situa un 11,5% per sota i la del Pirineus ja supera en un 4,3% la xifra pre-pandèmia. Igualment, en termes del grau d'ocupació, la Costa Brava registra la quarta taxa més alta de totes les marques turístiques (62,1%), només 1,9 punts per sota de la xifra de 2019 (64,0%); en canvi, el grau d'ocupació als Pirineus (35,3%) es troba 2,5 p.p. per sobre, però és el més baix de totes les marques turístiques, no només per motius de la pandèmia, sinó influenciada per l'elevada estacionalitat d'aquesta destinació (altament dependent també de les condicions per practicar esports d'hivern). Quant a l'estada mitjana, a la Costa Brava és de 2,6 dies –la segona més elevada de totes les marques turístiques, només per darrere dels 3,3 dies a la Costa Daurada–, i als Pirineus es manté pràcticament igual a la dels darrers anys, en 2,1 dies.

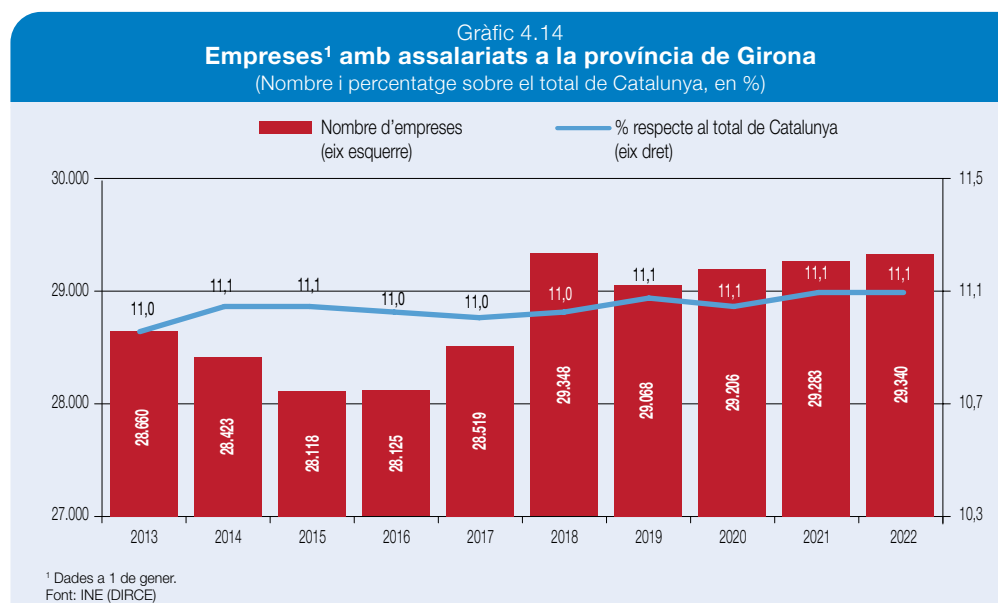
Els resultats positius que s'han registrat en la marxa de negocis de pràcticament tots els sectors econòmics també s'ha vist reflectit en el **teixit empresarial**. Segons dades del Directori central d'empreses (DIRCE), el nombre d'empreses ha estat 65.628 a 1 de gener de 2022, la xifra més elevada des del 1999 (inici sèrie disponible). En el cas d'empreses amb assalariats, el 44,7% del total, s'ha produït un increment del 0,2% respecte al 2021 fins a les 29.340, la segona xifra més elevada des del 1999 (gràfic 4.14). Per trams d'assala-

riats, s'ha produït un descens del nombre d'empreses en les que tenen de 50 a 199 treballadors (-5,6%) i en les de 1.000 o més assalariats (-39,8%). En aquest últim cas és possible que les empreses hagin canviat de tram o que no continuïn operatives. Atesa la naturalesa estadística del DIRCE, cal complementar aquesta informació amb les dades de comptes de cotització³ que mostren l'evolució al llarg de 2022. En aquest cas, el nombre d'empreses ha augmentat un 2,1% fins als gairebé 28.600 de mitjana el 2022, però un 3,7% per sota de la que hi havia el 2019.

Altres indicadors de demanda interna que ajuden a completar l'anàlisi a nivell provincial són les **matriculacions de vehicles** i la **compravenda d'immobles**. En el primer cas, l'evolució ha estat negativa amb un descens de les matriculacions del 8,7%: fins a les 16.042, la xifra més baixa des del 2013. En comparació amb la mitjana catalana (-4,5%), el descens ha estat més significatiu –les transaccions de la demarcació han suposat el 8,6% del total de Catalunya. Cal esmentar que aquesta tendència s'explica en bona part per una situació de canvi de model del sector automobilístic que s'està produint a nivell mundial. En el segon cas, les compravendes del sector immobiliari han evolucionat positivament amb un increment del 8,9% fins a les gairebé 43.700 transaccions, la xifra més elevada des del 2007 i el 14,4% del total de transaccions al Principat.

En relació amb el **sector exterior**, les dades de comerç internacional tanquen el 2022 amb uns resultats globals molt

³ Aquest terme fa referència al nombre de centres de treball associats a una empresa inscrita a la Seguretat Social (pot ser més d'un centre per empresa).

positius a la demarcació de Girona. Segons dades provisionals de duanes, les exportacions han augmentat un 21,2% fins als 7.788 milions d'euros, alhora que les importacions han crescut un 19,3% fins als 4.045 milions d'euros –ambdues són xifres rècord des de l'inici de la sèrie disponible el 1995. Girona manté un saldo comercial positiu, a diferència del patró del conjunt de Catalunya, de 3.743 milions d'euros, 707 milions més que al 2021 (gràfic 4.15).

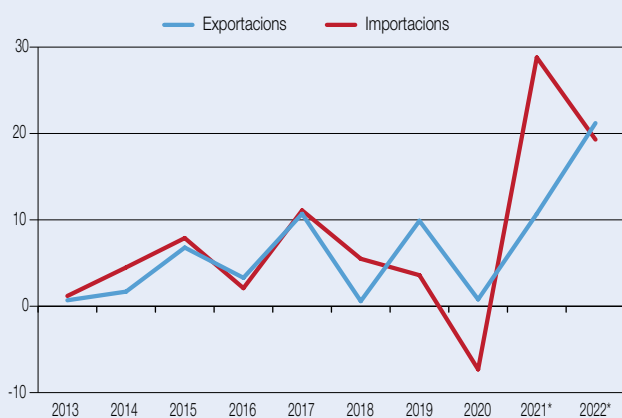
Un factor a tenir en compte a l'hora d'analitzar les dades en valor monetari el darrer any és l'elevada inflació amb la que ha tancat el 2022 (+5,2% al desembre i +8,0% de mitjana anual, l'IPC a Catalunya). Aquest fet influeix en els resultats d'exportacions i importacions, de manera que en aquest cas és interessant complementar l'anàlisi amb les dades en volum (tones). En el cas de Girona cal remarcar que l'evolució anual ha estat negativa pel que fa les importacions, amb 2,0 milions de tones importades (un 2,0% menys que l'any anterior), però positiva quant a les exportacions, gairebé 3,0 milions de tones exportades (un 8,9% més que el 2021). Respecte al 2019 tant les exportacions com les importacions han recuperat els nivells d'abans de la pandèmia (+0,9% i +6,9%, respectivament).

Les **exportacions** de Girona han suposat el 8,2% del total de vendes a l'estranger de Catalunya (en termes monetaris). Segons el destí de les vendes, s'han incrementat amb més intensitat les que van a països de la Unió Europea (UE) que les extracomunitàries (un 28,0% i 7,2%, respectivament). Les primeres representen el 71% de les vendes totals gironines a l'estranger i les segones, el 29% restant. Pel que fa a les deu principals activitats econòmiques exportadores (que

representen el 84,3% del volum monetari exportat de la demarcació), la primera continua sent els productes càrnics, amb 2.248 milions d'euros exportats (el 28,9% del total exportat a Girona i el 44,6% del total de Catalunya), un 13,0% més respecte al 2021. La segona activitat ha estat la de productes químics (1.418 milions, el 18,2% del total d'exportacions de Girona), amb un creixement del 19,7% respecte al 2021. Cal destacar el cinquè producte més exportat de la demarcació, el sucre, cafè i cacau, amb un notable creixement del 56,5% fins als 446 milions d'euros, el 5,7% del total exportat a Girona i el 40,3% del total exportat d'aquest producte a Catalunya (gràfic 4.16).

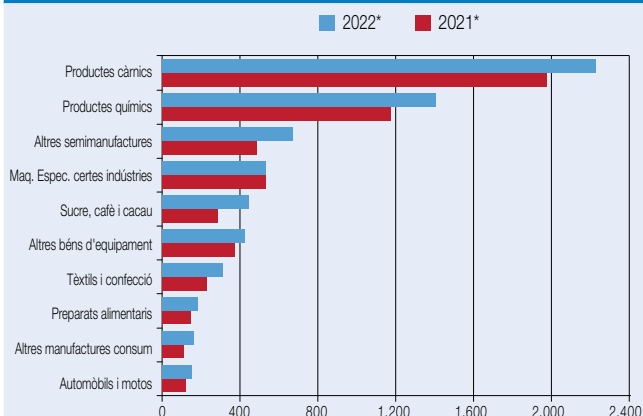
L'increment de les exportacions no ha anat associat a un creixement del **teixit empresarial exportador**. El 2022 s'han registrat 4.565 empreses exportadores a la demarcació, un 5,8% menys que el 2021, però és la segona xifra més elevada des del 2005 (inici de la sèrie disponible), només per darrera de la dada de l'any anterior. Tanmateix, és important analitzar l'evolució de les empreses exportadores regulars, és a dir, aquelles més consolidades perquè han exportat com a mínim quatre anys consecutius. El 2022 el nombre d'empreses dins d'aquest col·lectiu ha augmentat un 3,4% fins a les 1.262. Aquesta intensitat diferent en el creixement ocasiona que el pes de les empreses regulars sobre el total ascendeixi 2,5 punts, del 25,2% el 2021 al 27,6% el 2022. El nombre d'empreses ha augmentat en els tres trams que més volum facturen a l'estranger: un 11,5% entre les que exporten de 50.000 a 500.000 milions d'euros, un 0,8% entre les de 500.000€ a 5 milions d'euros i un 11,6% entre les de més de 5 milions d'euros. Per contra, les que exporten menys de 50.000 euros minven un 3,1%, això pot ser degut a que són

Gràfic 4.15
Exportacions i importacions de béns a la demarcació de Girona (Taxa de variació interanual, a preus corrents, en %)

* Les dades són provisionals.
Font: Duanes

Gràfic 4.16
Principals sectors exportadors a la demarcació de Girona (Millions d'euros)

* Les dades del darrer any són provisionals
Font: Duanes

empreses que han deixat d'exportar o bé han saltat de tram perquè exporten més.

Respecte a les **importacions**, com s'ha avançat, el 2022 aquestes han augmentat notablement (19,3%), però amb una mica menys d'intensitat que les exportacions (21,2%). Atès que la tendència ha estat inferior a la mitjana catalana (23,6%), el pes sobre el total ha disminuït del 3,8% al 3,6%. Quant a l'origen, les importacions comunitàries –el 76% del total– han crescut amb una mica menys d'intensitat (18,6%) que les de fora de la UE (21,5%). Les importacions de les deu principals activitats –que representen el 72% del total importat a la demarcació– han augmentat de forma generalitzada i amb taxes de dos dígit. Els productes químics continuen sent el principal sector importat a la demarcació, amb 1.107 milions d'euros (el 27,4% del total) i amb un creixement del 14,0% respecte a l'any anterior. Li segueixen altres semimanufactures (8,5% del total) i maquinaria específica (7,0%), amb augments del 28,6% i 13,6%, respectivament. A Girona destaca la importació dels productes càrnics, el sisè amb major valor importat a la demarcació (el 4% del total importat a la demarcació), que representa el 21,7% del total importat d'aquest producte al conjunt de Catalunya.

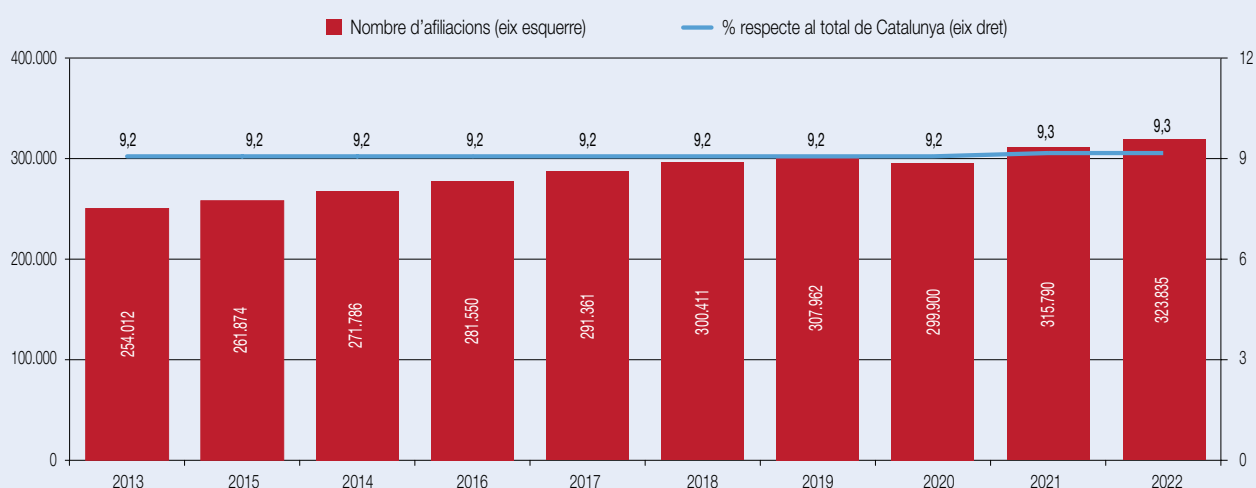
Respecte a l'evolució del mercat de treball, aquesta ha estat globalment positiva en comparació amb el 2021 i també respecte al 2019 (gràfic 4.17), tot i que el ritme de creixement mensual en termes interanuals s'alenteix a partir de la segona meitat de l'any. En primer lloc, les **afiliacions** a la Segure-

tat Social (SS) han augmentat un 2,5% fins a les gairebé 324.000 persones el darrer any, el màxim des del 2008 (inici de la sèrie disponible). Aquest creixement ha estat tres dècimes inferior al de la mitjana catalana (2,8%).

Segons el règim d'afiliació, el nombre d'assalariats ha augmentat un 3,1% fins als 262.095, la dada més elevada des del 2008, i el d'autònoms ha crescut un 0,3% respecte al 2021 amb gairebé 61.800 persones en total, la xifra més alta des del 2009. A nivell sectorial (gràfics 4.18 i 4.19), l'afiliació global ha augmentat a totes les activitats econòmiques respecte a l'any anterior –entre el 2,1% als serveis i el 4,4% a la construcció–, excepte a l'agricultura (-0,9%), que és l'únic sector que no ha assolit xifres precrisi (-2,1%). Quant a la **construcció**, el 2022 ha estat un any molt positiu per al sector amb un creixement del 4,4% interanual fins a les 29.835 afiliacions, màxim des del 2010 (i un 9,2% per sobre el valor del 2019). Per darrere, la **indústria**, amb un pes del 17,8% sobre el total, ha augmentat l'afiliació un 3,6% respecte al 2021, alhora que se situa un 6,6% per sobre de la xifra de 2019. En darrer lloc, els **serveis** han registrat un augment interanual del 2,1% fins a les gairebé 232.000 afiliacions –el 72% del total i un 4,5% per sobre la dada d'abans de la pandèmia.

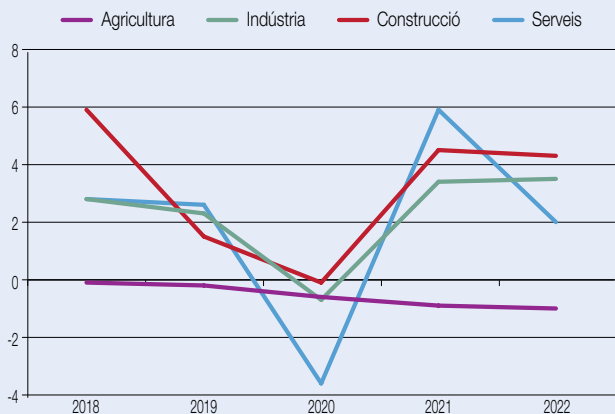
Un altre indicador de l'evolució del mercat de treball són les dades que publica l'INE a través de l'Enquesta de població activa. En aquest cas, la **població ocupada** a Girona també ha evolucionat positivament respecte al 2021,

Gràfic 4.17
Afiliacions* a la demarcació de Girona
(Nombre i percentatge sobre el total de Catalunya, en %)

* Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.
Font: Idescat

Gràfic 4.18
Afiliacions* per sectors a la demarcació de Girona
 (Taxa de variació interanual, en %)

*Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms
 Font: Idescat

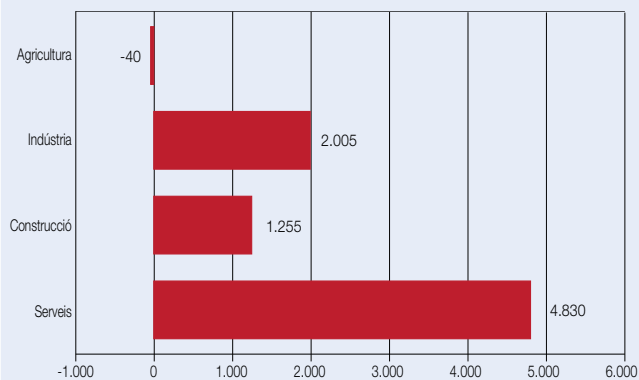
amb una variació positiva del 5,4% fins als 367.600 persones de mitjana, xifra que ja se situa per sobre el nivell pre-crisi (+4,2%).

Quant als **contractes de treball** signats, aquests han registrat una evolució positiva el 2022, amb un lleuger creixement del 0,3% respecte al 2021 fins als 282.581 contractes nous; però encara no han recuperat el nivell del 2019 (302.449, -6,6%), perquè la davallada del 2020 va ser molt intensa (-27,3%). Cal tenir present que les variables anteriors fan referència a l'estoc de llocs de treball i persones ocupades, respectivament, mentre que les dades de contractes mostren el flux dels nous contractes signats. El nombre de contractes temporals s'ha reduït notablement arrel de la reforma laboral (un -39,4%) i el seu pes ha passat del 83,4% del total de nous contractes signats el 2021 al 50,4% el 2022. En canvi, els contractes indefinits han crescut el triple (200%) fins al 140.241 (el 49,6% del total). Per tant, la nova reforma laboral aprovada a finals de 2021 ha contribuït a iniciar un canvi cap a la major estabilitat del mercat laboral.

En paral·lel a l'evolució positiva de l'ocupació i dels contractes signats, el nombre de **persones aturades registrades** a la demarcació de Girona s'ha reduït un 9,9% fins a les 32.230 a 31 de desembre de 2022, la dada més baixa des del 2007. Quant a la taxa d'atur ha disminuït en 4,2 p.p. respecte a l'any anterior fins al 8,6% de mitjana anual el 2022 segons dades de l'EPA, la demarcació catalana amb menor taxa d'atur.

Per últim, els **preus de consum** han augmentat de forma notable el 2022, amb una inflació del 9,0% en mitjana anual

Gràfic 4.19
Variació del nombre d'afiliacions* per sectors a la demarcació de Girona. Any 2022 (Nombre)

*Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms
 Font: Idescat

a la demarcació el 2022, 5,7 p.p. més que el 2021 i la més elevada des del 1993 (inici de la sèrie disponible per províncies). Girona registra el segon increment més intens de les quatre demarcacions, per darrere de Tarragona (9,5%), i 1 punt percentual per sobre de la mitjana catalana (8,0%). El 2022 ha continuat estant marcat per forts encariments de les matèries primeres (aliments, metalls, etc.) i dels preus de l'energia. Tanmateix, l'augment dels preus es modera des de l'agost, tot i que la inflació subjacent continua a l'alça atès que les empreses segueixen traslladant a preus part de l'increment dels seus costos de producció.

Anàlisi comarcal

La demarcació de Girona està formada per tots els municipis de les comarques de l'Alt i Baix Empordà, la Garrotxa, el Gironès, el Pla de l'Estany i el Ripollès. A més, inclou pràcticament tots els municipis de la Selva (amb l'excepció de Fogars de la Selva) i una part important dels municipis de la Cerdanya, incloent-hi Puigcerdà, la seva capital. També integra tres municipis de la comarca d'Osona (Espinelves, Vidrà i Viladrau). No obstant això, l'anàlisi comarcal s'ha efectuat considerant les comarques de l'Alt Empordà, el Baix Empordà, la Cerdanya, la Garrotxa, el Gironès, el Pla de l'Estany, el Ripollès i la Selva en la seva totalitat.

Segons el cens del padró municipal amb dades a 1 de gener de 2022, la **població** ha augmentat a totes les comarques, entre el 0,2% del Pla de l'Estany o el Ripollès i l'1,1% de la Cerdanya. Segons el lloc de naixement, s'observa que la població nascuda a l'estranger ha crescut a totes

Quadre 4.4
Dades bàsiques de la demarcació de Girona

	2019	2020	2021	2022	Variació 2022-2021 (% , pp)		Pes Dem./Catalunya (%)	
					Demarcació	Catalunya	2021	2022
DEMOGRAFIA								
Població Total	771.044	781.788	786.596	793.478	0,9	0,4	10,1	10,2
Densitat (hab/km ²)	130,6	132,4	133,2	134,4	0,9	0,0	-	-
Població de menys de 15 anys	124.362	123.925	122.209	120.498	-1,4	-1,7	10,7	10,8
Població de 15 a 64 anys	509.258	517.423	521.030	526.173	1,0	0,5	10,1	10,2
Població de 65 anys i més	137.424	140.440	143.357	146.807	2,4	1,6	9,7	9,8
Índex de dependència global	51,4	51,1	51,0	50,8	-0,2	0,0	-	-
Índex d'envelliment	110,5	113,3	117,3	121,8	4,5	0,0	-	-
Nacionalitat espanyola	618.736	621.353	626.566	631.117	0,7	0,1	9,6	9,7
Nacionalitat estrangera	152.308	160.435	160.030	162.361	1,5	1,7	12,8	12,8
Taxa d'estrangeria total	19,8	20,5	20,3	20,5	0,1	0,0	-	-
Taxa d'estrangeria extracomunitària	14,5	15,3	15,5	15,6	0,1	0,1	-	-
ACTIVITAT ECONÒMICA								
Comptes de cotització⁶	29.643	27.359	25.954	28.549	2,1	1,1	11,5	11,7
Nombre d'empreses²	63.357	64.413	64.258	65.628	2,1	1,8	10,3	10,3
Sense assalariats	34.289	35.207	34.975	36.288	3,8	2,9	9,7	9,8
Amb assalariats	29.068	29.206	29.283	29.340	0,2	0,3	11,1	11,1
1 a 49 assalariats	28.642	28.754	28.872	28.945	0,3	0,3	11,2	11,2
50 a 199 assalariats	347	367	320	302	-5,6	0,6	8,2	7,6
200 a 999 assalariats	73	76	80	80	0,0	-1,2	7,0	7,0
1.000 o més assalariats	6	9	11	13	18,2	5,2	5,7	6,4
Empreses concursades	121	103	83	50	-39,8	-0,5	7,5	4,5
Compravendes immobiliàries	41.316	31.916	40.086	43.668	8,9	0,7	13,3	14,4
Matriculació de vehicles ³	24.370	18.587	17.578	16.042	-8,7	-4,5	8,9	8,6
Viatgers allotjats a establiments hotelers³	4.023.738	1.527.447	2.575.483	3.910.244	51,8	86,7	25,2	20,5
Residents a Espanya	1.717.387	1.045.478	1.624.152	1.855.901	14,3	31,0	27,3	23,9
Residents a l'estranger	2.306.351	481.969	951.331	2.054.341	115,9	163,8	22,1	18,1
SECTOR EXTERIOR⁴								
Exportacions de béns (milions €)	5.785	5.833	6.427	7.788	21,2	17,9	8,0	8,2
<i>10 principals sectors:</i>								
Productes càrnics	1.929	2.104	1.990	2.248	13,0	13,7	44,9	44,6
Productes químics	969	972	1.185	1.418	19,7	19,8	5,0	5,0
Altres semimanufactures	423	406	489	675	37,8	22,3	17,1	19,3
Maq. Específica certes indústries	478	445	534	538	0,8	15,4	11,3	9,9
Sucre, cafè i cacau	294	304	285	446	56,5	22,0	31,5	40,3
Altres béns d'equipament	286	284	375	426	13,5	20,8	5,5	5,2
Tèxtils i confecció	242	204	230	316	37,7	3,0	4,0	5,4
Preparats alimentaris	147	135	147	186	26,6	15,1	10,2	11,2
Altres manufactures de consum	100	93	110	163	48,6	15,9	5,8	7,5
Automòbils i motos	89	104	120	151	25,0	33,8	1,8	1,6
Exportacions UE	4.018	3.742	4.311	5.519	28,0	17,7	8,3	9,1
Exportacions fora UE	1.767	2.091	2.116	2.269	7,2	18,1	7,3	6,7
Importacions de béns (milions €)	2.855	2.646	3.392	4.045	19,3	23,6	3,8	3,6
<i>10 principals sectors:</i>								
Productes químics	723	767	970	1.107	14,1	20,7	4,1	3,9
Altres semimanufactures	231	216	266	342	28,6	28,4	11,0	11,0
Maq. Específica certes indústries	189	199	249	283	13,6	16,9	4,8	4,7
Altres béns d'equipament	172	163	224	261	16,4	20,3	2,7	2,7
Tèxtils i confecció	169	152	158	219	38,2	18,5	2,1	2,5
Productes càrnics	135	115	136	160	17,5	27,4	23,5	21,7
Mat. Primeres animals i vegetals	118	90	113	158	39,2	39,3	13,3	13,3
Altres manufactures de consum	87	74	97	144	48,4	27,2	4,0	4,7
Ferro i acer	126	77	122	135	10,2	30,0	6,3	5,3
Automòbils i motos	69	69	100	121	20,5	33,7	1,7	1,6
Importacions UE	2.219	2.046	2.597	3.079	18,6	16,7	5,4	5,5
Importacions fora UE	636	599	795	966	21,5	31,5	1,9	1,7
Nombre d'empreses exportadores	3.784	3.865	4.848	4.565	-5,8	-13,6	7,7	8,4
Nombre d'empreses exportadores regulars ⁵	1.229	1.204	1.221	1.262	3,4	2,2	7,1	7,2
Exporten menys de 50.000 €	396	402	390	378	-3,1	-1,7	5,2	5,1
Exporten de 50.000 a 500.000 €	276	252	243	271	11,5	4,3	6,1	6,5
Exporten de 500.000 a 5 milions €	380	387	398	401	0,8	3,7	10,3	10,0
Exporten més de 5 milions €	177	163	190	212	11,6	10,7	11,0	11,1
MERCAT DE TREBALL								
Afiliacions totals^{1,3,7}	307.962	299.900	315.790	323.835	2,5	2,8	9,3	9,3
Agricultura	4.634	4.610	4.575	4.535	-0,9	-1,6	14,4	14,5
Indústria	54.058	53.760	55.645	57.650	3,6	1,5	11,5	11,8
Construcció	27.325	27.320	28.580	29.835	4,4	3,9	13,5	13,5
Serveis	221.945	214.215	226.995	231.825	2,1	3,0	8,5	8,4
Assalariats	247.973	239.710	254.245	262.095	3,1	3,4	8,9	8,9
Autònoms	59.989	60.190	61.545	61.740	0,3	-0,2	11,0	11,1
Ocupats (EPA)⁶	352.625	338.450	348.800	367.600	5,4	2,1	10,1	10,5
Contractes¹	302.449	219.766	281.770	282.581	0,3	2,4	10,2	10,0
Temporals	255.474	185.676	234.954	142.340	-39,4	-29,3	10,0	8,6
Indefinitos	46.975	34.090	46.816	140.241	199,6	180,5	11,2	11,9
Atur registrat¹	37.745	49.672	35.763	32.230	-9,9	-6,2	9,7	9,3
Taxa d'atur (EPA) ⁶	10,3%	12,6%	12,7%	8,6%	-4,2	-2,4	-	-

¹ Dades de final d'any.

² Les dades són a 1 de gener de cada any (Directori Central d'Empreses de l'INE).

³ Les dades del darrer any són provisionals.

⁴ Les dades del darrer any i anterior són provisionals.

⁵ En alguns anys la suma dels valors dels trams no coincideix amb el valor total perquè s'aplica la llei de confidencialitat estadística (12/1989) i no es pot revelar la informació amb tant detall.

⁶ Les dades fan referència a la mitjana anual.

⁷ Règim general, mineria i carbó i autònoms.

Fonts: INE, Idescat, Observatori d'Empresa i Ocupació, DataComex, ICEX i Registradors de la propietat.

Mapa 4.5
Població¹. Any 2022
 (Taxes de variació interanual, en percentatge)

¹ Dades a 1 de gener
 Font: Idescat

les comarques, excepte al Pla de l'Estany (-0,4%), amb un rang entre el 0,2% de la Cerdanya i el 4,2% de la Garrotxa (mapa 4.5).

En relació amb el **teixit empresarial**, el 2022 el nombre de comptes de cotització inscrits a la Seguretat Social a 31 de desembre (concepte aproximatiu al nombre d'empreses) ha minvat a tres comarques: un -2,7% al Ripollès, un -1,0% al Pla de l'Estany i un -0,2% a la Garrotxa (mapa 4.6). Entre les cinc comarques que han registrat un augment, aquest ha oscil·lat entre el 0,7% de la Selva i el 3,7% de la Cerdanya. La comarca amb més teixit empresarial de la demarcació és el Gironès, que compta amb 7.348 empreses, un 1,9% més

que el 2021 i el 26,4% del total de la comarca. Respecte al 2019, només la Cerdanya ha assolit el nivell d'empreses que tenia abans de la crisi (28 empreses més).

Quant a l'evolució del mercat de treball, l'**afiliació segons ubicació de la seu de l'empresa** a la Seguretat Social s'ha incrementat a totes les comarques, però amb menor intensitat que l'any anterior. Les variacions han estat heterogènies amb tres territoris que registren increments inferiors a la mitjana de la demarcació: el Ripollès (1,6%), el Gironès (2,1%) i el Baix Empordà (2,4%). A la resta de comarques, els augments relatius han estat del 2,5% a l'Alt Empordà, el 2,6% al Pla de l'Estany, el 3,0% a la Selva, el 3,7% a la Cer-

Mapa 4.6
Comptes de cotització¹. Any 2022
 (Taxes de variació interanual, en percentatge)

¹ Dades a 31 de desembre
 Font: Idescat

Mapa 4.7
Afiliacions a la Seguretat Social¹. Any 2022
 (Taxes de variació interanual, en percentatge)

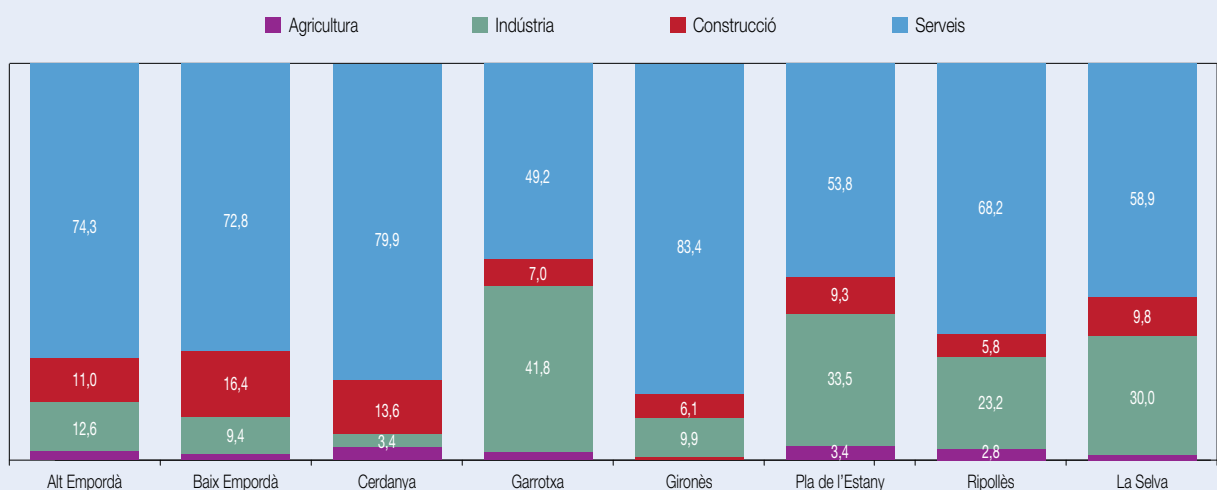
¹Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.
 Font: Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat de Catalunya

danya i el 4,0% a la Garrotxa (mapa 4.7). En termes absoluts, de les 8.097 afiliacions addicionals que s'han registrat a la demarcació el darrer any, a l'entorn del 30% s'han ubicat al Gironès (+2.415), un 21,1% a la Selva (+1.705) i un 13,8% a l'Alt Empordà (+1.120). En comparació amb el 2019, la Selva ja ha assolit els nivells d'afiliació precisats al tancar el 2022 (+191 afiliacions), l'única comarca que no va acomplir l'any anterior.

Quant a les dades desagregades per activitats econòmiques, el gràfic 4.20 mostra la composició del nombre d'afili-

acions per grans sectors. Les afiliacions als **serveis** són les més representatives a totes les comarques, amb un pes sobre el total comarcal que oscil·la entre el mínim del 49,2% a la Garrotxa i el màxim del 83,4% al Gironès. En aquest sector, les afiliacions han augmentat de forma generalitzada a totes les comarques el 2022, entre l'1,5% de l'Alt Empordà i el 3,6% de la Selva. A més, si s'analitzen les contribucions sectorials a l'augment de les afiliacions dins de cada comarca, el sector terciari és el que aporta més llocs de treball a tots els territoris, excepte a la Garrotxa on és la indústria. En comparació amb el nivell del 2019, totes les comarques han

Gràfic 4.20
Estructura sectorial de les afiliacions*. Any 2022
 (En percentatge sobre el total d'afiliacions de la comarca)

*Dades provisionals a 31 de desembre. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.
 Font: Idescat

Quadre 4.5

Afil·lacions a la Seguretat Social per grans sectors econòmics i comarques^{1,2}. Any 2022

	Agricultura		Indústria		Construcció		Serveis		Total afiliacions	
	Nombre	Variació 22/21 (%)	Nombre	Variació 22/21 (%)	Nombre	Variació 22/21 (%)	Nombre	Variació 22/21 (%)	Nombre	Variació 22/21 (%)
Alt Empordà	985	2,6	5.875	6,4	5.140	4,5	34.710	1,5	46.715	2,5
Baix Empordà	650	-7,1	4.070	4,0	7.095	3,2	31.560	2,3	43.370	2,4
Cerdanya	275	-1,8	295	-4,8	1.185	10,7	6.990	3,2	8.745	3,7
Garrotxa	530	-0,9	11.270	7,1	1.875	1,9	13.260	2,0	26.930	4,0
Gironès	645	1,6	11.525	2,6	7.165	6,9	97.405	1,7	116.735	2,1
Pla de l'Estany	475	-6,9	4.705	3,9	1.305	-2,2	7.555	3,2	14.045	2,6
Ripollès	300	-3,2	2.515	2,2	625	2,5	7.385	1,6	10.825	1,6
Selva	760	2,7	17.345	1,6	5.655	4,3	33.980	3,6	57.750	3,0
Demarcació de Girona	4.535	-0,9	57.650	3,6	29.835	4,4	231.825	2,1	323.835	2,5
Catalunya	31.370	-1,5	490.325	1,5	220.345	3,9	2.757.295	3,0	3.499.340	2,8

¹ Dades a 31 de desembre. Les dades del 2021 i 2022 són provisionals.

² Règim general, mineria i carbó, i autònoms.

Font: Idescat.

assolit els nivells de llocs de treball als serveis anteriors a la Covid-19, excepte la Selva (-1.036 llocs de treball, el -3,0%).

A continuació, la **construcció** és el sector on la tendència ha estat més positiva el darrer any: només una de les vuit comarques ha registrat una reducció de les afiliacions, el Pla de l'Estany (-2,2%). A quatre comarques l'augment relatiu dels llocs de treball a la construcció ha estat el més elevat de tots els sectors: el 10,7% a la Cerdanya, el 6,9% al Gironès, el 4,3% a la Selva i el 2,5% al Ripollès. Les afiliacions a la construcció són les terceres en valor absolut a totes les comarques (darrere de les de serveis i de la indústria), a excepció del Baix Empordà i la Cerdanya que són les segones, amb un pes sobre el total de les afiliacions de la comarca del 16,4% i el 13,6%, respectivament. En relació amb el nombre d'afiliacions previ a la Covid-19, totes les comarques el van recuperar el 2021.

En tercer lloc, les afiliacions a la **indústria** han augmentat a totes les comarques, excepte a la Cerdanya (-4,8%). Els quatre augments comarcals més elevats són: el 7,1% a la Garrotxa, el 6,4% a l'Alt Empordà, el 4,0% al Baix Empordà i el 3,9% al Pla de l'Estany. Cal esmentar que a la Garrotxa, la indústria ha estat el sector que més ha contribuït al creixement dels llocs de treball, amb 745 afiliacions més (el 70% del total). Les comarques amb un major pes d'aquesta activitat sobre el total, són la Garrotxa, el Pla de l'Estany i la Selva, amb un 41,8%, 33,5% i un 30,0%, respectivament. En relació amb l'afiliació prèvia a la Covid-19, al tancament del 2022 només dues comarques no l'han recuperada comple-

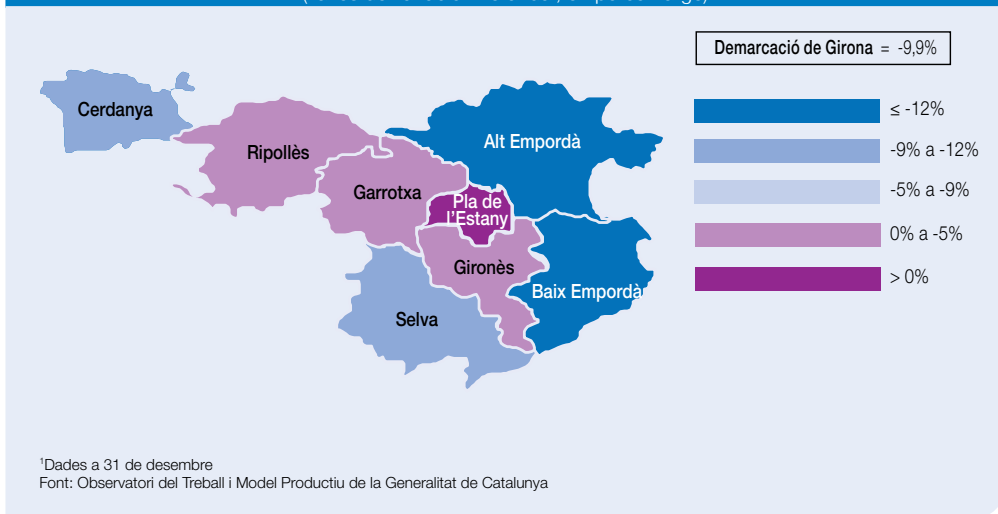
tament: la Cerdanya, amb 23 llocs de treball menys que el 2019 (-3,9%) i el Ripollès (-12 llocs de treball, -0,9%).

Finalment, els llocs de treball al sector **agrícola**, tot i que minoritari a la demarcació –només al Pla de l'Estany i la Cerdanya destaquen sobre la resta amb un pes del 3,4% i 3,1%, respectivament, sobre el total d'afiliacions el 2022–, han augmentat només a tres de les comarques gironines: la Selva (2,7%), l'Alt Empordà (2,6%), i el Gironès (1,6%) ([quadre 4.5](#)). En comparació amb els nivells prepandèmia, la meitat de les comarques l'han recuperat: la Garrotxa (+7,3%), l'Alt Empordà (+2,2%), la Selva (+1,3%) i la Cerdanya (+1,1%).

En el cas de les **afiliacions segons residència del treballador**, s'observa que aquesta ha augmentat el 2021 a totes les comarques, en quatre casos per sota de la mitjana (5,1%), i en els quatre restants per sobre. Entre el primer grup, les variacions han fluctuat entre el 3,3% del Pla de l'Estany o el Ripollès i el 4,5% del Gironès, i entre el segon, del 5,3% de l'Alt Empordà i el 8,0% de la Cerdanya. La Selva és la que més ha contribuït al creixement de les persones afiliades de la demarcació (el 25,5% dels nous afiliats), i li segueix a prop el Gironès, amb una contribució del 23,2%. Totes les comarques han recuperat el nivell d'abans de la crisi (desembre 2019). Si es compara comarcament l'afiliació segons residència del treballador amb l'afiliació segons la ubicació de la seu social de l'empresa, es pot analitzar la mobilitat entre comarques per motius laborals. A set de les vuit comarques el nombre d'afiliats per residència és superior al d'afiliacions per seu d'empresa, el que implica que hi ha una major pro-

Mapa 4.8
Atur registrat¹. Any 2022
(Taxes de variació interanual, en percentatge)

porció de gent que treballa a una altra comarca (la mitjana se situa en el 12% més d'afiliats residents que per seu d'empresa). Només al Gironès les afiliacions per residència són inferiors a les de seu d'empresa (un 26% menys), el que implica que es rebedora neta de persones treballadores d'altres comarques.

En el cas de les **afiliacions segons residència del treballador**, s'observa que aquesta ha augmentat el 2022 a totes les comarques, entre el 0,3% del Ripollès i el 2,6% a l'Alt Empordà. El Gironès, la Selva, l'Alt i el Baix Empordà són les comarques

que més han contribuït al creixement de les persones afiliades de la demarcació. Totes les comarques han recuperat el nivell d'abans de la crisi. Si es compara comarcament l'afiliació segons residència del treballador amb l'afiliació segons la ubicació de la seu social de l'empresa, es pot analitzar la mobilitat entre comarques per motius laborals. A set de les vuit comarques el nombre d'afiliats per residència és superior al d'afiliacions per seu d'empresa, el que implica que hi ha una major proporció de gent que treballa a comarca diferent a la que habita (la mitjana se situa en l'11% més d'afiliats residents que per seu d'empresa). Només al Giro-

Quadre 4.6
Dades econòmiques bàsiques de les comarques. Any 2022

	Població		Població nascuda a l'estranger		Empreses (comptes de cotització)		Afiliacions segons seu de l'empresa ²		Afiliats segons residència		Atur registrat	
	Nombre	(%) Var 22/21	Nombre	(%) Var 22/21	Nombre ¹	(%) Var 22/21	Nombre ¹	(%) Var 22/21	Nombre ¹	(%) Var 22/21	Nombre ¹	(%) Var 22/21
Alt Empordà	144.926	0,8	42.206	2,7	5.361	1,9	46.715	2,5	56.863	2,6	6.175	-13,9
Baix Empordà	138.517	0,9	33.794	3,3	5.144	0,8	43.370	2,4	54.478	2,2	5.063	-17,6
Cerdanya	19.443	1,1	3.936	0,2	1.104	3,7	8.745	3,7	9.068	1,4	425	-10,1
Garrotxa	59.750	1,0	12.787	4,2	1.862	-0,2	26.930	4,0	27.046	2,0	1.980	-0,3
Gironès	198.582	0,9	48.455	2,8	7.348	1,9	116.735	2,1	86.809	2,4	8.622	-3,2
Pla de l'Estany	32.941	0,2	5.613	-0,4	1.202	-1,0	14.045	2,6	15.074	1,5	1.020	0,8
Ripollès	25.510	0,2	3.237	2,7	891	-2,7	10.825	1,6	10.873	0,3	821	-4,1
Selva	177.542	1,0	41.711	2,9	5.067	0,7	57.750	3,0	69.002	2,4	8.269	-11,8
Demarcació de Girona	793.478	0,9	191.380	2,8	27.821	1,1	323.835	2,5	324.600	1,4	32.230	-9,9
Catalunya	7.792.611	0,4	1.650.048	3,2	244.036	0,3	3.499.340	2,8	3.413.381	2,2	346.338	-6,2

¹ Dades a 31 de desembre.

² Dades provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.

Font: Idescat, INE, MTAS i Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat de Catalunya.

nès les afiliacions per residència són inferiors a les de seu d'empresa (un 26% menys), el que implica que es rectora neta de persones treballadores d'altres comarques.

Paral·lelament als resultats positius que s'han observat en termes de llocs de treball i afiliats, el mercat de treball també ha registrat un descens generalitzat de l'**atur registrat** a totes les comarques el 2021 ([mapa 4.8](#)), excepte al Pla de l'Estany (+0,8%). Les reduccions interanuals han estat molt

menys notables que l'any anterior: des del -0,3% de la Garrotxa fins al -17,6% del Baix Empordà. En termes absoluts, de la reducció total que s'ha produït al conjunt de la demarcació de Girona (gairebé 3.533 persones), un 62% s'ha concentrat a la Selva i al Baix Empordà (amb 1.106 i 1.081 persones menys, respectivament), seguides ben a prop de l'Alt Empordà (amb -1.001 persones, el 28,0%). En comparació amb el nivell precrisi, totes les comarques se situen per sota el nivell d'atur que tenien el 2019.

ECOSISTEMA I ACTUACIONS TIC EN L'ÀMBIT TERRITORIAL DE GIRONA

Joan Ribas de Pouplana

Vicepresident de Transformació Digital i Noves Tecnologies de la Cambra de Comerç de Girona

No hi ha dubte que la digitalització és cada dia més present en tots els àmbits de la nostra vida, i de la mateixa manera afecta tots els elements de la cadena de valor de les nostres empreses. Aquest fet, a més de produir-se de forma orgànica amb major o menor velocitat a nivell empresarial, s'intenta també promoure des de les administracions i institucions que poden tenir alguna incidència en la dinamització del sector empresarial. Les estratègies de les administracions europees i estatals inclouen mesures concretes per canalitzar els seus fons directament o a través de les administracions autonòmiques i locals, amb l'objectiu de promoure la transformació digital del sector empresarial i millorar la seva competitivitat.

En l'article que va signar el President de la Cambra de Comerç de Girona i del Consell de Cambres de Catalunya, Jaume Fàbrega, en la memòria econòmica de Girona de l'any passat, es va fer referència, en relació amb la digitalització de les empreses gironines, al que ha estat, sens dubte, el tema estrella d'aquest 2022: el programa Kit Digital, tant pel seu import global, com pel nombre de pimes a les quals ha de beneficiar.

El programa Kit Digital

Aquests ajuts subvencionen la implantació de solucions digitals disponibles al mercat per aconseguir un avanç significatiu del nivell de maduresa digital de les empreses beneficiàries. Això es fa a través de les solucions que proposen els agents digitalitzadors (els proveïdors de solucions digitals que es vulguin adherir a un registre per poder canalitzar aquesta subvenció), que s'engloben en les següents 12 categories: lloc web i presència bàsica a internet, comerç electrònic, gestió de xarxes socials, gestió de clients, *business intelligence* i analítica, gestió de processos, factura electrònica, serveis i eines d'oficina virtual, comunicacions segures, ciberseguretat, presència avançada a internet i a *marketplaces*.

Les solucions digitals que proporciona el Kit Digital estan pensades per a les necessitats de les petites empreses,

microempreses i treballadors autònoms que pertanyin a qualsevol sector o tipologia de negoci. Si l'empresa beneficiària compleix les condicions establertes a les bases de la convocatòria de l'ajuda d'aquest programa, podrà disposar d'un bo digital per accedir a les solucions de digitalització. Fins avui, s'han obert convocatòries per a tres segments d'empreses. Al primer segment hi ha petites empreses d'entre 10 i menys de 50 empleats, que poden rebre un bo de fins a 12.000 €; el següent segment pertany a empreses d'entre 3 i menys de 10 empleats, que poden rebre fins a 6.000 €; i finalment, queden les empreses d'entre 1 i menys de 3 empleats i persones en situació d'autoocupació, que poden rebre un màxim de 2.000 €.

Per les dades que tenim a dia d'avui, les pimes gironines estan accedint als ajuts que ofereix aquest programa a un ritme que supera la mitjana estatal. S'haurà d'anar veient si se sosté aquest ritme de peticions, sobretot pel que fa a les empreses més petites, que solen accedir en menor mesura a les subvencions.

Les Tecnologies Digitals Avançades

Però, evidentment, els avenços tecnològics en la branca de les solucions digitals no es limiten al tipus de solucions que com hem comentat recull l'àmbit del programa Kit Digital. Seguint les tendències globals, podem veure que l'estratègia dels darrers anys de la Generalitat de Catalunya en el que es pot anomenar "economia digital" es desglossa en diversos àmbits, cadascun amb una estratègia específica: l'Estratègia SmartCatalonia (que estén el concepte de ciutats intel·ligents a escala de país), l'Estratègia 5G de Catalunya, l'Estratègia Blockchain de Catalunya, l'Estratègia Catalonia. AI d'Intel·ligència Artificial i l'Estratègia NewSpace de Catalunya, entre altres, que formen part d'una estratègia global que aposta per aquestes que hem esmentat, algunes de les anomenades TDAs, o Tecnologies Digitals Avançades.

Pel que fa als fons del Pla Next Generation EU (formats per dos instruments financers: el Mecanisme de Recuperació i

Resiliència i el REACT-EU), al web del Departament de Polítiques Digitals de la Generalitat de Catalunya s'explica que el seu objectiu és fer front als reptes derivats de la pandèmia de la COVID-19 i accelerar els processos de transició ecològica i transformació digital per construir l'Europa de les futures generacions. En relació amb aquests fons, són d'especial interès per al Departament de la Vicepresidència i de Polítiques Digitals i Territori el Pla de xoc de mobilitat sostenible, segura i connectada en entorns urbans i metropolitans, la connectivitat digital, l'impuls de la ciberseguretat i el desplegament del 5G, i el Pla Nacional de Competències Digitals.

Tornant al territori gironí, i a l'interès que han despertat les subvencions del Kit Digital en la petita empresa, pel que fa a les Tecnologies Digitals Avançades esmentades anteriorment podem veure que al voltant de la majoria d'elles s'estan articulant iniciatives amb presència al territori. A continuació farem un recull d'algunes de les activitats que s'han dut a terme aquest 2022 que ens semblen rellevants en clau d'aquesta estratègia de l'economia digital. Val a dir que fer un recull de tota l'activitat seria massa extens, i que per motius obvis no farem referència a activitats que, tot i tenir relació amb les noves tecnologies, engloben un àmbit més ampli que el més estretament relacionat amb la tecnologia. Degut a la seva importància i transversalitat, avui en dia gairebé qualsevol iniciativa ha de contemplar l'àmbit digital en la seva concepció.

L'Àrea 5G Girona

El desplegament de les Àrees 5G és una iniciativa impulsada per la Generalitat de Catalunya, inclosa a l'Estratègia 5G de Catalunya, i que compta amb el suport de la Fundació i2CAT i de Mobile World Capital Barcelona. L'estratègia de les Àrees 5G pretén crear espais territorials on s'agreguin diferents iniciatives orientades a promoure la tecnologia 5G com una tecnologia facilitadora.

Les principals activitats associades a les Àrees 5G són: disseminació i formació en tecnologia 5G a través de jornades i sessions; interacció amb empresa, acadèmia, administració i societat civil per analitzar com la tecnologia 5G pot resoldre necessitats i reptes reals; promoció del desplegament de la tecnologia 5G a través de la implementació de projectes pilot i proves de concepte; i la creació de laboratoris amb cobertura 5G per tal que l'ecosistema tecnològic i empresarial pugui innovar en productes i serveis basats en aquesta tecnologia.

Es busca que aquesta iniciativa impacti al territori de la següent manera:

- Dinamitzant econòmicament i fomentant la innovació.
- Treballant per reduir l'escletxa digital rural.
- Impactant a tot el territori gironí amb les activitats de disseminació, acostant-la arreu del territori.
- Amb la 5G com a punta de llança de totes les tecnologies digitals avançades, els diferents pilots i projectes que es desenvolupen dins les Àrees 5G serviran alhora per avançar en l'aplicació i desplegament d'aquestes tecnologies com: IoT, drons, AI, blockchain, etc.
- Entrant en una dinàmica on el territori es posiciona per innovar, amb interlocució constant amb els actors principals de l'ecosistema generant accés a noves oportunitats colaterals i la detecció de sinergies.

L'Àrea 5G Girona, liderada a nivell local per la Cambra de Comerç de Girona, amb el suport de la Diputació de Girona i l'Ajuntament de Girona, vol impulsar un seguit de sectors que són estratègics per al conjunt d'aquest territori com són el turisme, la cultura i les arts vives, els esports, la indústria 4.0 i alimentària, la mobilitat i la gestió de l'aigua.

La Fira BxCat (Blockchain per Catalunya)

El Centre Blockchain de Catalunya, amb la seva seu central a Girona i subseus a Barcelona, Vic i Badalona, centre d'excel·lència tecnològica l'objectiu del qual és promoure l'adopció d'actius digitals i tecnologies descentralitzades a Catalunya, va organitzar a Girona el 2022 la segona edició de la Fira BxCat (Blockchain per Catalunya), fira de blockchain i metaversos, i al juny de 2023 va celebrar la seva tercera edició.

El BxCat té com a objectiu ser un punt de nexa, debat i especialment de divulgació entre empreses catalanes vinculades al món de la tecnologia blockchain, i altres organitzacions o particulars que puguin estar interessats en aquesta tecnologia disruptiva. El BxCat vol situar Catalunya en general, i Girona en concret, com un punt de referència a escala global en blockchain, tecnologies descentralitzades (DLT) i metaversos. És un esdeveniment únic al país, una fira sobre blockchain en català feta per i amb gent i empreses exclusivament del territori.

Mobile Week

La Mobile Week, iniciativa impulsada per la Fundació Mobile World Capital Barcelona, va néixer amb l'objectiu de crear un espai de reflexió oberta entorn a la transformació digital i convertir-se en un punt de trobada entre l'ecosistema emprenedor i l'empresa, la comunitat educativa i universitària, la indústria digital, la ciència, el pensament i les indústries creatives. Pretén ajudar la ciutadania a integrar la tecnologia i la digitalització a les seves vides quotidianes, mitjançant diferents activitats participatives i gratuïtes, des de conferències a tallers, passant per debats i espais de reflexió. D'aquesta manera, treballa per fer front a les bretxes digitals fomentant la inclusió digital i impulsant l'apoderament digital de la ciutadania. Connecta la tecnologia amb la ciutadania, apropant les eines que ofereix aquesta a les inquietuds i necessitats socials, culturals, ètiques i humanes dels ciutadans.

La Mobile Week neix amb la voluntat que l'impacte de MWC Barcelona arribi a tot el territori català. Des de la seva creació, al territori gironí s'han celebrat diverses edicions de la Mobile Week a les poblacions de Girona, Figueres, Olot, Llagostera i Riudellots de la Selva (aquesta darrera edició del 2022 es va celebrar a Girona i Figueres).

Catosfera

El mes d'octubre es va celebrar una nova edició de la Catosfera (la setena que se celebra a Girona, des de que el 2008 va tenir lloc la primera edició, a Granollers), un cicle de debats, tallers i xerrades inspiradores per a tots els públics sobre comunicació digital i novetats tecnològiques, que ha esdevingut el punt de trobada anual dels sectors més emprenedors i actius de la Internet catalana. Organitzada per l'Associació Catosfera i l'Ajuntament de Girona, la Catosfera ha incorporat la dimensió empresarial del sector a Catalunya, que s'ha afegit a l'aplec inicial de blocaires, i més tard de tuitaires, que van constituir l'esperit fundacional de l'esdeveniment.

Tecnoateneu de Vilablareix

A tot el món estan sorgint col·lectius identificats amb conceptes com la robòtica educativa, la filosofia *maker* i els moviments *opensource*, i van prenent forma en espais col·laboratius que es poden definir com ateneus tecnològics.

Aquests llocs són punts de trobada on persones amb passions tecnològiques similars es reuneixen per investigar, desenvolupar, crear, compartir i treballar noves idees. Són espais oberts que fomenten la innovació social, on es plantegen qüestions per a la comunitat i es promou el coneixement.

Un exemple d'activitat d'aquest tipus al territori gironí, en què existeix aquesta voluntat de promoure, dinamitzar, i donar sortida a les inquietuds tecnològiques de la ciutadania, és la que genera el Tecnoateneu de Vilablareix, actiu des del 2013, i que va tenir un paper rellevant, al igual que altres col·lectius socials i empresarials, en l'ajuda ciutadana per combatre els efectes de la pandèmia.

Com explica la pròpia web del Tecnoateneu, l'entitat neix ja fa nou anys de les inquietuds de cinc moviments gironins amb el suport de l'Ajuntament de Vilablareix (Racó dels Robotaires, Hackerspace Base42, GRO March (March for Science Girona), Impressores3d.cat i Ingenium Creatiu), tots ells focalitzats en els àmbits tecnològics de: impressores 3D, drons, robòtica educativa, electrònica recreativa, creativitat, etc, o en la defensa de la ciència en el cas del moviment *March for Science*. En definitiva, el Tecnoateneu de Vilablareix és una organització que busca promoure el desenvolupament tecnològic en la seva comunitat.

Premis E-TECH

L'entitat degana en l'àmbit empresarial tecnològic al territori gironí és la patronal tecnològica AENTEG (Associació d'empreses de noves tecnologies de Girona), que ja suma 22 anys de vida amb una notable activitat, ininterrompuda des de la seva creació, defensant els drets de les empreses gironines d'aquest sector (amb la representativitat que li atorga el seu centenar d'empreses associades), i promovent de diverses formes al llarg de la seva dilatada trajectòria els avantatges que suposa per a les empreses implantar noves tecnologies per ser més productives i més competitives, a més de donar a conèixer la bona feina que duen a terme les empreses gironines d'aquest sector.

Sense voler treure importància a altres activitats que duen a terme, podem dir que probablement la més visible són els Premis E-TECH, promoguts i organitzats per la pròpia AENTEG, els quals a finals de 2022 van celebrar la seva 16a edició. Aquests guardons reconeixen les empreses, institucions, entitats i persones de les comarques gironines que

amb els seus treballs, activitats, projectes i iniciatives estan contribuint a la difusió i el desenvolupament de les noves tecnologies.

A continuació, esmentarem algunes de les activitats que es van dur a terme el 2022 en l'àmbit digital, promogudes en aquest cas des de la Universitat de Girona.

Informe ObservaTIG

El Patronat de l'Escola Politècnica Superior de la UdG és una entitat molt activa difonent, participant i col·laborant en les tasques i activitats desenvolupades per l'Escola Politècnica Superior de la Universitat de Girona amb especial atenció en impulsar aquelles tasques o serveis que incrementin la competitivitat de les empreses del territori gràcies a una bona relació entre la universitat i l'empresa. En la seva creació en van ser membres fundadors, entre altres, representants d'institucions com la Diputació de Girona, l'Ajuntament de Girona o la Cambra de Comerç. El Patronat dirigeix els seus esforços tant cap a activitats que ajuden o impulsen diferents iniciatives vinculades directament amb l'Escola Politècnica Superior, com a activitats dirigides exclusivament a les empreses de l'entorn d'influència de la Universitat de Girona i en particular als seus patrons, però també a activitats que uneixen i on hi participen tant membres de l'Escola com del teixit empresarial del territori.

Ja al 2023, concretament al mes de març, el Patronat ha presentat l'informe ObservaTIG, amb l'objectiu de monitoritzar l'estat de la tecnologia i innovació al territori gironí, atesa la contribució d'aquests dos factors a la competitivitat empresarial i al benestar socioeconòmic d'un territori. Entre les conclusions rellevants que s'ha extret de l'estudi es destaca que les comarques gironines capten més finançament del que s'esperava per a projectes de tecnologia i innovació. Alguns indicadors de l'ObservaTIG han mostrat resultats més alts del que es podria esperar per a les comarques gironines en relació amb la seva població i nombre d'empreses. L'informe també assenyala que, en general, els indicadors per a determinats subsectors industrials i per a les empreses del Patronat són superiors a la mitjana de Girona. Això vol dir que un número petit d'empreses acapara una gran part del finançament atorgat. D'altra banda, l'estudi posa de manifest el gran marge de millora que hi ha en la relació entre les empreses i les universitats per a la realització de projectes de transferència de tecnologia. La col·laboració és escassa i, en general, s'hi destina poca inversió. La

principal barrera per a ambdues parts és la falta de coneixement sobre les oportunitats que poden sorgir de la col·laboració entre empresa i universitat per a la realització d'aquests projectes.

Càtedra Observatori d'Ètica en Intel·ligència Artificial de Catalunya (OEIAC), de la UdG

Aquest Observatori, que pren forma de Càtedra a la UdG, té com a objectiu principal estudiar les conseqüències ètiques, socials, legals i els riscos i oportunitats de la implantació de la Intel·ligència Artificial en la vida diària a Catalunya, i des d'una òptica plenament transversal.

La creació de l'Observatori d'Ètica en Intel·ligència Artificial de Catalunya (OEIAC) s'insereix en l'Estratègia d'Intel·ligència Artificial (IA) impulsada per la Generalitat de Catalunya coneguda com CATALONIA.AI, que estableix un programa d'actuacions per a l'establiment de directrius i la consolidació del desenvolupament i la implementació de sistemes d'Intel·ligència Artificial, amb l'objectiu de convertir Catalunya en un pol d'innovació, lideratge i atracció de talent i empreses en l'àmbit de la IA.

CATALONIA.AI inclou un eix sobre "Ètica i Societat", que és on es situa l'OEIAC, per tal de promoure els usos ètics de la IA, que respecti la legalitat vigent, que sigui compatible amb les nostres normes socials i culturals, i que estigui centrada en les persones.

Jornades de SIG lliure

Les Jornades de SIG lliure són una iniciativa del SIGTE (Servei de Sistemes d'Informació Geogràfica i Teledetecció de la Universitat de Girona), un congrés dedicat al programari lliure al camp de les Tecnologies de la Informació Geogràfica.

Les Jornades s'han convertit en un punt de trobada entre les persones que comparteixen un mateix interès: l'ús, el desenvolupament i la promoció dels Sistemes d'Informació Geogràfica lliures i les dades obertes a l'àmbit de l'empresa, la universitat i l'administració pública. Des dels seus inicis les Jornades reuneixen cada any al voltant de 200 professionals del sector amb perfils tan diversos com empreses, organitzacions, administracions públiques, universitats, autònoms, investigadors, etc.

Aquest esdeveniment de referència al sector és alhora un espai d'aprenentatge on compartir i intercanviar experiències i coneixements al voltant de les solucions lliures en l'àmbit de les tecnològiques geoespaciales, així com per mostrar les darreres novetats.

S'organitzen a la Facultat de Lletres i Turisme de la Universitat de Girona des de l'any 2007.

Fundació Girona, Regió del Coneixement

La Fundació Girona, Regió del Coneixement és una fundació sense ànim de lucre creada amb l'objectiu d'impulsar un desenvolupament més verd, digital, resiliència i just a les comarques gironines mitjançant la promoció d'iniciatives col·laboratives basades en la transferència de coneixement i la innovació. Compta als seus òrgans de govern amb l'Ajuntament de Girona, la Cambra de Comerç de Girona, la Diputació de Girona, la Universitat de Girona i el Consell Social de la Universitat de Girona.

D'acord amb els seus Estatuts la Fundació té com a finalitats, entre d'altres, promoure les relacions entre les institucions públiques i privades amb la Universitat i concertar compromisos de col·laboració, impulsar polítiques regionals de societat del coneixement i acompanyar els agents implicats en el territori cap a objectius comuns, promoure instruments per facilitar als agents productors i receptors de coneixement l'accés a finançament competitiu, promoure la innovació tecnològica i la digitalització de la Universitat, del sector sociocultural i del sector socioeconòmic o recollir i analitzar les magnituds i les dades d'R+D+I a nivell regional que permetin avaluar els resultats i fer polítiques pròpies.

La transformació digital de la pime gironina

Val a dir, però, que aquesta activitat que dinamitza el territori en matèria de transformació digital contrasta amb el grau de maduresa digital global de les empreses que indiquen les estadístiques. Des de la Cambra de Comerç de Girona pensem que cal treballar molt encara per traslladar aquesta necessitat a les empreses que encara no ho hagin interioritzat. Hi ha encara molta feina per fer, però, en tot cas, som optimistes amb la realitat actual.

Les Cambres de Comerç coneixem bé l'efecte dinamitzador que les subvencions europees poden tenir per a les empre-

ses amb ganes d'avançar cap al futur. Ho hem vist amb les subvencions que hem atorgat a més d'un centenar d'empreses de la demarcació en els darrers anys (Indústria 4.0, Innocámaras o TicCámaras), i en la bona acollida a nivell de sol·licituds que està tenint el programa Kit Digital des de la seva posada en funcionament.

També, però, continuem treballant des de les Cambres de Comerç (amb eines com les Oficines Acelera Pyme i altres instruments), juntament amb la Diputació de Girona i els Consells Comarcals, amb les recentment obertes Oficines Acelera Pyme rurals, per impulsar la transformació digital de les petites i mitjanes empreses, autònoms i emprenedors. Ho fem realitzant tasques de sensibilització sobre els avantatges i les metodologies innovadores per optimitzar el funcionament dels seus negocis mitjançant la incorporació de les TIC, i proporcionant a més altres serveis com ara el servei d'atenció presencial o remota, que inclou un assessorament i resolució de consultes dels usuaris sobre els nous processos de transformació digital; el foment de les relacions entre els agents de l'ecosistema, o informació sobre accés al finançament públic i privat. En aquesta darrera línia, la feina que s'està fent des de les Oficines Acelera Pyme per donar a conèixer l'existència i funcionament del programa Kit Digital, està servint per accelerar aquesta maduresa digital global del teixit empresarial del territori.

Aquests factors se sumen a l'existència d'un sector tecnològic gironí potent, amb moltes d'aquestes empreses, aglutinades en l'AENTEG, que ha contribuït en gran mesura a ajudar al territori a abordar aquesta transformació digital, donant a conèixer darrerament també la subvenció del Kit Digital, però sobretot ajudant des de fa temps a les empreses a implantar les solucions que necessiten, tant en el marc de la subvenció, en el paper d'Agents Digitalitzadors, com amb una àmplia gama de productes i serveis que van més enllà del que recull aquest programa.

Cal doncs que les pimes gironines analitzin de quina manera poden aprofitar la conjuntura actual i, si no han iniciat un procés de transformació digital, el puguin endegar, sempre qüestionant-se en primer lloc per què els pot ser útil aquest procés i quins resultats es persegueixen.

A partir d'aquesta reflexió, donem algunes pautes bàsiques per a emprendre un procés d'aquestes característiques amb èxit:

1. En primer lloc, es recomana establir objectius S.M.A.R.T. per al projecte de transformació, és a dir, objectius específics, mesurables, assolibles i realistes, rellevants i limitats en el temps.
2. Per aconseguir aquests objectius, és imprescindible comptar amb la implicació i suport de tots els membres de la companyia, així com disposar d'una o diverses persones amb el bagatge tecnològic adequat, orientades a negoci i amb habilitats per a les relacions interpersonals perquè liderin el Pla de transformació digital.
3. A continuació, és necessari obtenir una visió global de l'estat actual de la companyia quant a la seva digitalització per, posteriorment, identificar a partir d'aquí les iniciatives que s'inclouran en el projecte de transformació. Aquestes iniciatives han de permetre assolir els objectius establerts en el Pla de transformació digital, el qual també haurà d'incloure com dur-les a terme, els recursos necessaris i els terminis per a la seva implementació.
4. Encara que la transformació digital pot ser un procés que triga entre 5 i 10 anys, es recomana elaborar un pla a 2 anys vista i realitzar revisions periòdiques per adaptar el pla a les circumstàncies de cada moment.
5. Per prioritzar les iniciatives, es suggereix centrar-se en aquelles que aportin més valor o permetin establir les bases per a les següents iniciatives del pla. Així mateix, és crucial establir un pressupost factible per al pla de transformació digital i fer un seguiment periòdic dels progressos, problemes i riscos per ajustar el pla en conseqüència.

Des de la Cambra animem doncs a les petites i mitjanes empreses (incloses les de nova creació), autònoms i emprenedors que no ho hagin fet encara a adreçar-se als nostres serveis d'orientació en transformació digital. Us acompanyem en aquest procés traçant conjuntament amb vosaltres l'estratègia a seguir, ajudant-vos a aprofitar les oportunitats que vagin apareixent per al finançament dels projectes. Us animem, així mateix, a que us recolzeu en el teixit empresarial tecnològic gironí al quan ens hem referit en aquest article per traslladar aquesta estratègia als vostres projectes empresarials i afrontar el present i el futur amb la millor preparació i garanties d'èxit.

Lleida i comarques

Anàlisi de la demarcació

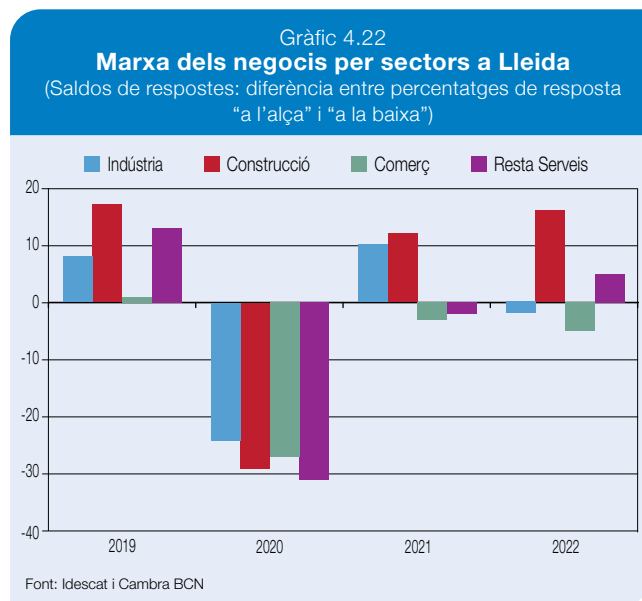
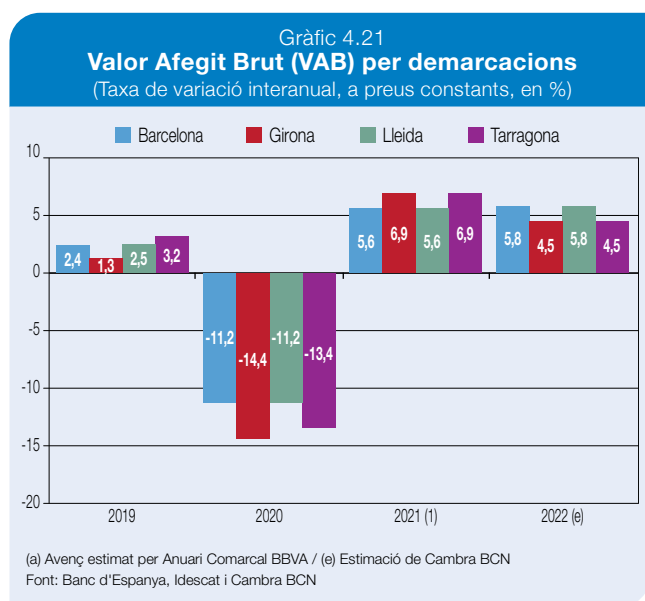
Lleida, amb una superfície de 12.168,4 km² és la demarcació més gran de Catalunya –el 40% del territori català. No obstant això, la densitat de població és la més baixa de les quatre demarcacions i se situa força per sota de la mitjana catalana el 2022 (36,3 hab./km² en front de 242,7 hab./km²). Igualment, la concentració demogràfica, de nombre d'empreses o afiliacions és la menor de les quatre demarcacions, al voltant del 5,5% del total català en tots els casos.

La **població** s'ha mantingut pràcticament estable a la demarcació de Lleida el 2022, amb una variació del +0,4%, fins a les poc més de 441.400 persones, la mateixa variació que el conjunt de Catalunya. Des del 2018, està augmentant gradualment el nombre d'empadronaments, apropant-se a la dada de població que tenia el 2012, abans de que patís un període de contracció (2012-2017), durant el qual es van perdre més de 10.600 residents. Tanmateix, per grups d'edat s'observa un envelliment tendencial de la població, igual que al conjunt de Catalunya. Així doncs, és el 9è any consecutiu que minva la població menor de 15 anys (-1,0% el darrer any, amb 676 joves menys), mentre que augmenta lleugerament la població de 15 a 64 anys (+0,5%) i en major mesura la de més de 65 anys (1,2%). Aquestes variacions han mantingut la taxa de dependència global –proporció de menors de 15 anys i majors de 65 anys sobre la població en edat de treballar– estable al voltant del 52,0%, alhora que l'índex d'envelliment ha augmentat 3 punts percentuals (p.p.) fins al 135,5%.

Si s'atén a la nacionalitat, continua la divergència de tendències que es va iniciar el 2018: d'una banda disminueixen lleugerament els residents de nacionalitat espanyola (-0,1% respecte al 2021) i, d'altra banda, augmenten els estrangers (2,3% fins a les gairebé 83.300 persones, el màxim de la sèrie històrica). Aquest darrer grup representa el 18,9% del total, la segona taxa d'estrangeria més elevada de les quatre demarcacions. Segons el continent de procedència, el darrer any la gran majoria de residents amb nacionalitat estrangera ha vingut d'algun país africà (1.172), seguits d'Amèrica del Sud (802). Quant als residents de la Unió Europea, aquests són els únics que s'han reduït el 2022 (-1,8%, 481 persones menys). Aquests fluxos migratoris han donat lloc a un increment de la taxa d'estrangeria extracomunitària del 12,3% el 2021 al 12,8% el 2022.

El **valor afegit brut (VAB)** a preus constants, descomptada la inflació, ha crescut un 5,8% a la demarcació de Lleida el 2022, segons estimacions de la Cambra de Barcelona (gràfic 4.21). Aquesta evolució estaria en línia amb la recuperació econòmica que es va iniciar el 2021 (5,6%, segons estimacions de l'Anuari comarcal del BBVA), després de la intensa davallada que es va produir el 2020 per la Covid-19 (-11,2%). L'increment del VAB a Lleida el 2022 supera en tres dècimes el registrat pel conjunt de Catalunya (5,5%) i és, juntament amb Barcelona, el més elevat de les quatre demarcacions catalanes. La menor dependència del turisme estranger i el major pes del sector agroalimentari en l'economia lleidatana, explicarien la seva ràpida recuperació econòmica.

Pel que fa a la **marxa dels negocis** a Lleida, l'Enquesta de clima empresarial mostra com aquesta ha estat favorable i, a

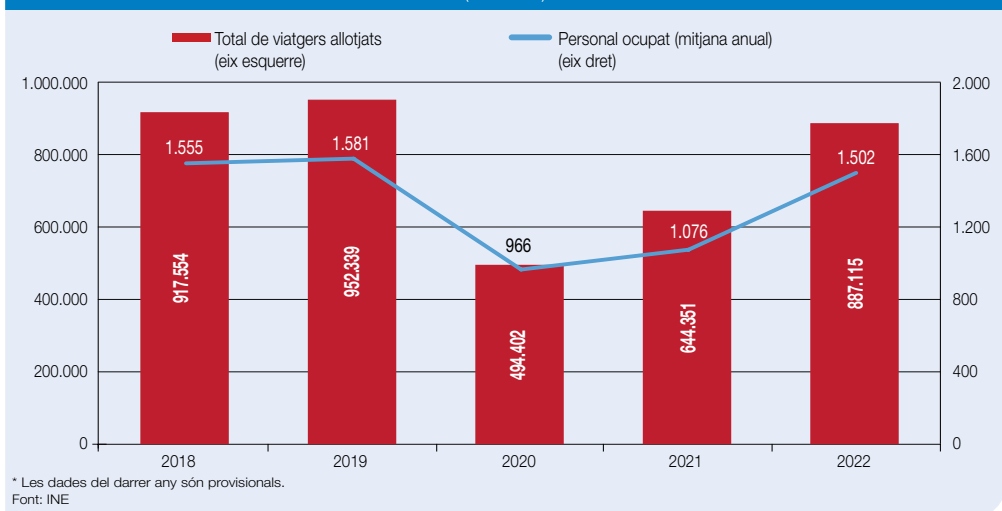
més, millora respecte a l'any anterior a la construcció i la resta de serveis. Els saldos –diferència entre el percentatge de respostes d'evolució a l'alça i a la baixa– han estat del 16% a la construcció i del 5% a la resta de serveis. Aquesta bona evolució en aquests dos sectors s'ha produït per una disminució del percentatge de l'empresariat que pensa que la marxa ha estat desfavorable, ja que el percentatge que considera que ha augmentat pràcticament s'ha mantingut estable en ambdós casos. En canvi, la indústria –activitat que havia mostrat una evolució positiva l'any anterior– i el comerç mostren una evolució negativa el 2022. En comparació amb la mitjana catalana, la tendència a la demarcació de Lleida ha més favorable a la construcció, amb el saldo més positiu de les quatre províncies, però més desfavorable a la resta de sectors, sobretot a la indústria que registra l'únic saldo negatiu de les quatre províncies catalanes (gràfic 4.22).

Les dades de demanda i oferta del **sector turístic** són una alternativa a la manca de resultats de la marxa dels negocis per a l'hostaleria a nivell de la demarcació. Segons l'Enquesta d'ocupació hotelera de l'INE, amb dades provisionals per al 2022, Lleida ha recuperat gairebé el turisme perdut per la pandèmia el 2020. Amb un total de 887.115 turistes allotjats a establiments hotelers el 2022, la xifra s'ha situat només un 6,8% per sota de la del 2019 (gràfic 4.23). Segons procedència, la recuperació ha estat similar: els residents espanyols s'han situat un 6,4% per sota de la xifra precrisi, i el turisme estranger un 8,9%. En canvi, el nombre de pernoctacions, més de 2,0 milions el 2022, ja se situa un 1% per sobre la dada del 2019, sent la única demarcació que ha recuperat totalment la xifra precrisi. D'aquestes, el 82,3% van ser de viatgers residents a Espanya, amb quasi 1,7 milions de per-

noctacions, un 3,0% més que abans de la Covid-19. En canvi, el nombre de pernoctacions dels viatgers estrangers encara se situa per sota xifres pre-pandèmiques (un -7,1%), però el darrer guanyen pes respecte al total (de l'11,0% el 2021 al 17,7% el 2022, tot i ser el menor percentatge de les quatre demarcacions), ja que l'evolució anual de les pernoctacions ha estat molt més intensa entre els residents estrangers que entre els espanyols (135,8% i 35,8%, respectivament). Respecte a l'estada mitjana, aquesta se situa en 2,3 dies, la més curta de les quatre demarcacions, molt probablement pel perfil del turista nacional, que busca sortides naturals, culturals, gastronòmiques, d'aventures o esport, de cap de setmana, o de l'estranger allotjats a una altra província on fan una estada més llarga i que realitza una visita curta en aquesta destinació.

Pel costat de l'oferta, s'estima que en mitjana anual hi ha hagut 267 establiments oberts a Lleida el 2022, un 17,7% més que el 2021, però sense arribar a recuperar el nivell precrisi (un -5,5% respecte a la xifra de 2019). En termes d'habitacions i places, la recuperació ha estat similar (amb una caiguda del 5,0% i el 4,3%, respectivament, respecte a la pre-pandèmia). Quant al grau d'ocupació, aquest ha estat el 38,3% per places, el 47,5% per places de cap de setmana i el 43,3% per habitacions. Tots tres percentatges se situen per sobre als de 2019, 2,1 punts, 0,5 punts i 2,6 punts, respectivament. En relació amb altres províncies, Lleida presenta els graus d'ocupació més reduïts, però és la única que supera els percentatges d'abans de la pandèmia. En darrer lloc, el personal ocupat ha estat només un 4,9% inferior al del 2019, amb poc més de 1.500 persones en mitjana anual (un 40% més que l'any anterior i el 4,9% del total de Catalunya).

Gràfic 4.23
Viatgers i personal ocupat a establiments hotelers a la demarcació de Lleida
 (Nombre)

Si s'analitza el sector per marques turístiques, l'evolució ha estat similar a la que s'ha descrit anteriorment, però amb ritmes de recuperació lleugerament diferents per regió (Pirineus¹, Terres de Lleida² i Val d'Aran³). Segons les dades d'Idescat, el 2022 les tres marques s'han recuperat en termes de pernoctacions respecte al 2019: la marca Pirineus suma poc més d'1,5 milions (+4,3% respecte del 2019), seguida de Val d'Aran amb 758,9 mil (+4,3%) i Terres de Lleida amb gairebé 500 mil (+2,0%). Igualment, en termes del grau d'ocupació, totes les marques turístiques de la destinació superen el percentatge del 2019: el Val d'Aran presenta el major percentatge, el 51,5% (47,5% el 2019), li segueix les Terres de Lleida, el 48,5% (45,3% el 2019) i, per últim, els Pirineus amb el grau d'ocupació menys elevat de totes les marques turístiques, el 35,3% (32,8% el 2019). Quant a l'estada mitjana, i en línia amb els darrers anys, aquestes fluctuen entre els 1,7 dies a les Terres de Lleida i els quasi 3 dies a la Val d'Aran.

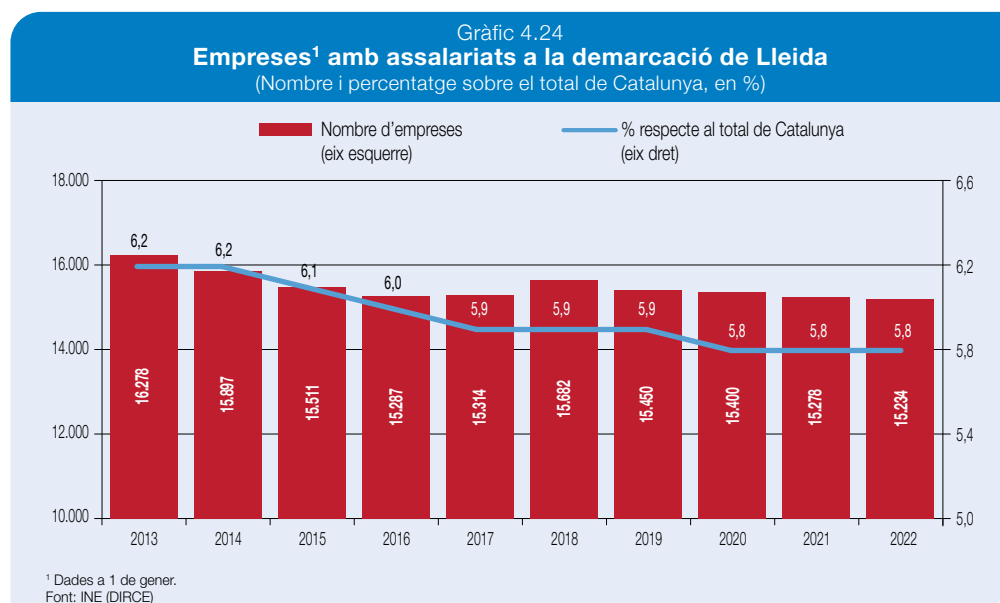
Tot i la bona marxa dels negocis a la major part dels serveis i de la recuperació del turisme, encara no s'ha produït una recuperació total del **teixit empresarial** segons les dades que proporciona el Directori central d'empreses (DIRCE) de l'INE, a 1 de gener de 2022. A principis d'any, la demarcació registrava poc més de 33.400 empreses, un 0,3% menys que l'1 de gener de 2020. D'aquestes un 54,4% no tenien assalariats i la resta sí. De les 15.234 empreses amb assalariats

(-1,1% respecte a l'1 de gener de 2020), la gran majoria tenien d'1 a 49 assalariats (el 98,4%), amb gairebé 15.000 empreses (gràfic 4.24). Atesa la naturalesa d'aquesta estadística, cal analitzar altres variables que recullen l'evolució al llarg del darrer any com és el nombre de comptes de cotització, terme que fa referència als centres de treball que té una empresa com a mínim amb un assalariat. En aquest cas, Lleida ha registrat gairebé 15.900 comptes de cotització en mitjana el 2022, un 1,1% més que el 2021, però encara per sota de la xifra precisi (-4,4% respecte al 2019).

Les **compravendes immobiliàries** han tancat l'any amb 28.801 transaccions, un 15,6% menys que el 2021, i un 15,5% inferior al valor del 2019. Respecte al conjunt de Catalunya, les compravendes a Lleida han perdut pes, de l'11,3% el 2021 al 9,5% el 2022. Un altre indicador de demanda interna són les **matriculacions de vehicles** que el 2022 no han arribat a les 9.500, mínim de la sèrie des del 2014. Respecte al 2021 han patit una caiguda de l'1,4% i en comparació amb el 2019, del 34,2%. Tanmateix l'evolució interanual del conjunt de Catalunya ha estat pitjor, fet que ha donat lloc a una moderat guany de pes de la demarcació sobre el total (del 4,9% el 2021 al 5,0% el 2022). No obstant això, cal analitzar aquest indicador amb certa precaució, atès que l'evolució no s'explicaria exclusivament per l'impacte de la Covid-19, sinó que hi ha altres tendències de fons, com la transformació del propi sector enfront la transició energètica o canvis en les pautes de consum dels usuaris marcades per noves regulacions o hàbits.

En relació amb el **sector exterior**, les dades de comerç internacional tanquen amb uns resultats globals molt positius a la

¹ Inclou les següents comarques: Alt Urgell, Alta Ribagorça, Berguedà, Cerdanya, Garrotxa, Pallars Jussà, Pallars Sobirà, Ripollès i Solsonès.
² Inclou les següents comarques: Garrigues, Noguera, Pla d'Urgell, Segarra, Segrià i Urgell.
³ Inclou la comarca de l'Aran.

demarcació de Lleida. Segons dades provisionals de duanes, el 2022 les exportacions han augmentat un 15,6% fins als 2.901 milions d'euros, alhora que les importacions han crescut un 38,6% fins a pràcticament 1.800 milions d'euros –ambdues són xifres rècord des de l'inici de la sèrie el 1995⁴. A diferència del patró per al conjunt de Catalunya, Lleida presenta un saldo comercial positiu de 1.214 milions d'euros, però aquest ha disminuït un 9,1% respecte a l'any anterior (gràfic 4.25).

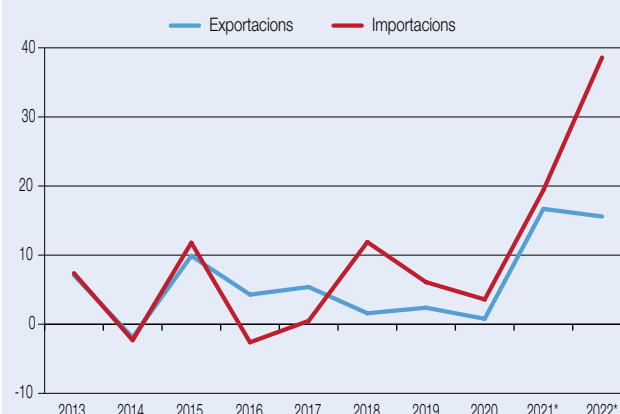
Un factor a tenir en compte a l'hora d'analitzar les dades en valor monetari el darrer any és l'elevada inflació amb la que ha tancat el 2022 (un +8,0% de mitjana l'índex general a Catalunya). Aquest fet influeix en els resultats d'exportacions i importacions, de manera que en aquest cas és interessant complementar l'anàlisi amb les dades en volum (tones). Pel que fa a Lleida cal remarcar que l'evolució de les importacions ha estat igualment molt positiva, però amb menor intensitat, amb gairebé 1,9 milions de tones importades (un 23,1% més que l'any anterior). En canvi, les tones exportades disminueixen un 0,8% respecte a l'any anterior.

Les **exportacions** lleidatanes han suposat el 3,1% del total de vendes a l'estranger de Catalunya (en termes monetaris), sent aquesta la província amb un menor pes de les quatre per darrere de Girona (8,2%). Segons el destí de les vendes, s'han incrementat tant les que van a països de la Unió Europea (UE) com les extracomunitàries (un 16,3% i 14,2%, respectivament). Les primeres representen el 64% de les vendes totals amb quasi 1.860 milions d'euros i les segones, el 46% restant. En relació amb l'evolució per activitats econòmiques, de les deu principals, nou registren increments interanuals. En volum monetari, la primera són les fruites, hortalisses i llegums, amb 580 milions d'euros exportats i un descens de l'1,3% respecte al 2021. No obstant això, Lleida exporta el 34,4% de les fruites, hortalisses i llegums de Catalunya. La segona activitat ha estat la dels greixos i olis (410 milions i un 42,8% més que el 2021), seguida dels pinsos animals (347 milions i un +27,2% anual) i els productes càrnics (322 milions i un +4,3%). El pes d'aquestes quatre activitats en el total exportat de la demarcació és del 57% (gràfic 4.26). Aquests resultats situen la zona de les Terres de Lleida com a un territori clau del sector agroalimentari a Catalunya.

L'increment de les exportacions no ha anat acompanyat d'un creixement del teixit empresarial exportador el 2022. El nom-

⁴ Les dades del darrer any són provisionals en base a una mostra representativa. Per aquest motiu la comparativa històrica sempre es fa sobre la sèrie provisional que ofereix DataComex.

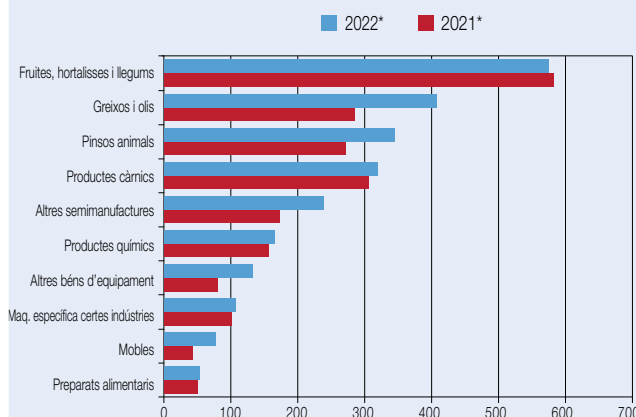
Gràfic 4.25
Exportacions i importacions béns a la demarcació de Lleida (Taxa de variació interanual, a preus corrents, en %)

* Les dades del darrer any i anterior són provisionals.
Font: Duanes

bre d'**empreses exportadores** a la demarcació de Lleida ascendeixen a 3.085, un 11,0% menys que el 2021. Tanmateix, les exportadores consolidades –que porten venent a l'estranger com a mínim quatre anys consecutius– augmenten un 1,3% fins a les 986 empreses (gairebé un terç del total). Dins d'aquest grup, un 43% exporta menys de 50.000€; un 26% i un 22% venen per valor d'entre 50.000 i 500.000 euros, i 500.000 i 5 milions d'euros, respectivament; i el 9% restant exporten per valors monetaris superiors a 5 milions d'euros. Quant a l'evolució, el nombre d'empreses ha disminuït a dos trams: les que exporten de menys de 50.000 d'euros (-2,1%) i les de 500.000 a 5 milions d'euros, que passen de 241 a 212 empreses (-12,0%). Això, pot ser degut a dos

Gràfic 4.26
Principals sectors exportadors a la demarcació de Lleida (Millions d'euros)

* Les dades són provisionals
Font: Duanes

factors principals, bé són empreses que han deixat d'exportar o bé són empreses que han canviat de tram (perquè exporten més o menys).

En relació amb les compres a l'exterior, com s'ha avançat, aquest 2022 Lleida ha batut un rècord històric amb quasi 1.800 milions d'euros en **importacions** (501 milions més que l'any anterior). Si s'atén a l'origen, el 74% provenen de l'espai comunitari, mentre que el 26% s'adquireixen fora de la UE. En comparació amb el 2021, ambdós mercats han crescut significativament, un 36,0% el primer, i un 46,6% el segon. Quant a les importacions efectuades per les deu principals activitats del territori, totes han crescut amb molta intensitat. El sector líder en importacions a Lleida és el de cereals amb 237 milions (un 113,8% més que el 2021, aquest increment molt influenciat per l'augment de preus i el conflicte armat a Ucraïna), seguit d'altres tipus de manufactures amb 188 milions (+31,4% anual). Aquests dos sectors, suposen gairebé una quarta part del total importat a la demarcació.

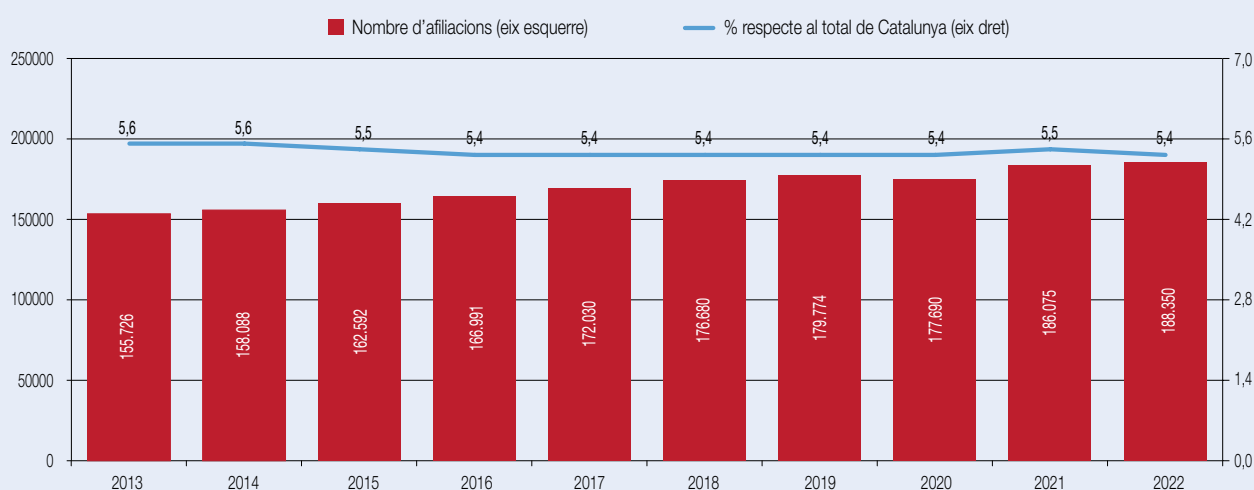
Respecte a l'evolució del mercat de treball, aquesta ha estat globalment positiva en comparació amb el 2021 i també respecte al 2019 per alguns indicadors. En primer lloc, les **afiliacions** a la Seguretat Social (SS) han augmentat un 1,2% fins a les 188.350 persones el darrer any, xifra que supera la del 2019 en un 4,8% (gràfic 4.27). Segons el règim d'afiliació, l'evolució ha estat diferent: el nombre d'assalariats ha augmentat un 2,0% fins a quasi 150.700 (un 6,6% més que el 2019), mentre

que els treballadors autònoms han disminuït un 1,6% respecte al 2021 i se situen un 2,0% per sota del nivell precrisi.

A nivell sectorial (gràfics 4.28 i 4.29), el nombre d'afiliacions totals ha augmentat a la construcció i als serveis (un 5,1% i un 1,4%, respectivament), mentre que pràcticament s'ha mantingut a la indústria (-0,1%) i ha disminuït al primari (-1,8%). Cal recordar que Lleida concentra el major nombre de treballadors de les quatre demarcacions dedicats al **sector primari** amb 12.540 persones, el 40% del total de Catalunya, però encara no ha recuperat el nombre de persones afiliades del 2019 (-2%). Per la seva banda, el sector **serveis**, registra el nombre més elevat d'afiliacions, 132.585 –el 70,4% del total– el màxim des del 2008 (inici de la sèrie disponible). Pel que fa a la **construcció**, amb un pes sobre el total del 8,1%, ha registrat el major increment sectorial, un 5,1%, fins a les gairebé 15.200 afiliacions, xifra rècord des del 2011. Quant a la **indústria** el nombre de llocs de treball es manté pràcticament estable, amb 28.040 afiliacions al tancar l'any 2022, el 14,9% del total i la segona xifra més elevada des del 2008 (només per darrere de 2021).

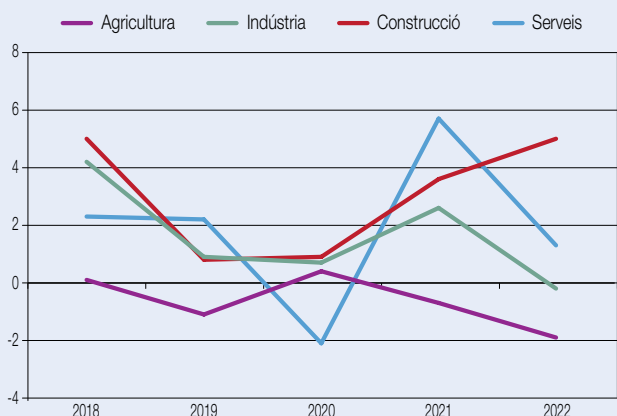
Un altre indicador de l'evolució del mercat de treball són les dades que publica l'INE a través de l'Enquesta de població activa. En aquest cas, la **població ocupada** a Lleida ha disminuït un 1,3% respecte al 2021 i s'allunya del nivell precrisi (-1,7%), amb 196.550 persones en mitjana el 2022. Lleida és la única demarcació que registra una disminució de la població ocupada (+2,1% al conjunt de Catalunya). Arrel d'aques-

Gràfic 4.27
Afiliacions* a la demarcació de Lleida
(Nombre i percentatge sobre el total de Catalunya, en %)

* Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.
Font: Idescat

Gràfic 4.28
Afiliacions* per sectors a la demarcació de Lleida
 (Taxa de variació interanual, en %)

*Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineral i carbó i autònoms
 Font: Idescat

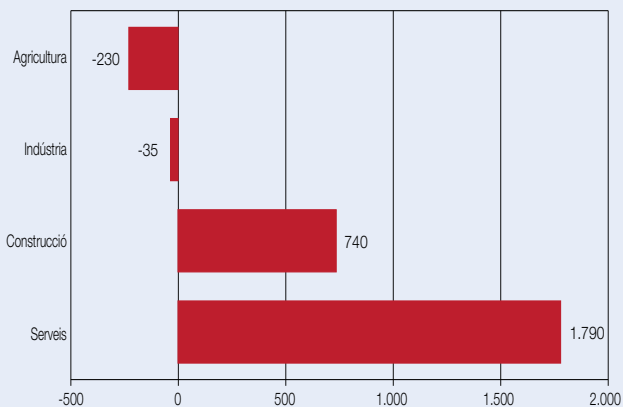
ta evolució el seu pes sobre el conjunt de Catalunya en termes d'ocupats disminueix del 5,8% el 2021 al 5,6% el 2022.

Quant als **contractes de treball** signats, la demarcació ha registrat un total de 159.264 el 2022, un 6,1% menys que el 2021 i un 17,3% menys que el 2019 (any de màxim històric amb més de 192.000 contractes signats). Tanmateix, l'evolució és oposada segons el tipus de contractes com a resultat de la reforma laboral aprovada a finals de 2021. Així, els nous contractes indefinits augmenten el darrer any gairebé per quatre (293,2%) fins als 82.370, el màxim de la sèrie històrica i ja representen el 52% del total (només eren el 12% el 2021). En canvi, els contractes temporals disminueixen un 48,3% –passant de representar el 88% del total el 2021 al 48% el 2022.

En paral·lel a l'evolució positiva de l'afiliació, el nombre d'**aturats registrats** es redueix un 11,3% a finals d'any (-6,2% en el conjunt de Catalunya), fins a les 18.057 persones, la xifra més baixa des del 2007. Cal esmentar, però, que el ritme de descens mensual es modera a partir de la segona meitat de l'any.

Finalment, Lleida és la província on més han augmentat els **preus del consum** amb un creixement de la inflació del 9,5% en mitjana anual el 2022, la més elevada des de 1993 (inici de la sèrie disponible per províncies. La inflació a Lleida se situa 1,5 dècimes per sobre de l'increment mitjà a Catalunya. La causa principal d'aquest increment ha estat l'augment dels preus energètics i el valor de les matèries primeres, el qual s'està traduint en un encariment del producte final.

Gràfic 4.29
Variació del nombre d'afiliacions* per sectors a la demarcació de Lleida. Any 2022 (Nombre)

*Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineral i carbó i autònoms
 Font: Idescat

Anàlisi comarcal

La demarcació de Lleida està formada per un total de tretze comarques, el major nombre de les quatre províncies, que són: l'Alta Ribagorça, l'Alt Urgell, les Garrigues, la Noguera, el Pallars Jussà i Sobirà, el Pla d'Urgell, la Segarra, el Segrià, el Solsonès, l'Urgell, la Val d'Aran i una part de la Cerdanya –a més del municipi de Gósol situat a la comarca del Berguedà (demarcació de Barcelona). Per a aquest anàlisi es tindran en compte totes les esmentades excepte el Berguedà perquè només té un municipi. A banda d'aquesta divisió administrativa, geogràficament es distingeixen dues regions: d'un costat, la de les comarques de la plana; i de l'altre, la de les comarques pirinenques i prepirinenques. Aquestes darreres són les comarques amb menor població de Catalunya i les de menor densitat demogràfica. Tant el Pallars Jussà, com el Pallars Sobirà i l'Alta Ribagorça tenen densitats de població inferiors a 10 hab./km² i són també les comarques menys poblades de Catalunya.

La **població** s'ha mantingut relativament estable al conjunt de comarques lleidatanes, amb variacions anuals que oscil·len entre el 0,0% de les Garrigues i l'1,1% del Pallars Sobirà o la Cerdanya, i només a la Val d'Aran s'ha registrat una disminució (-1,0%). La comarca més poblada de Lleida és el Segrià, amb quasi 212.400 persones (el 48,1% del total de la demarcació). En aquest territori, la població s'ha mantingut pràcticament en el mateix nivell que el 2021 (+0,4%). Per darrere, se situen la Noguera, l'Urgell i el Pla d'Urgell, que concentren el 8,9%, 8,5% i 8,4% de la població, respectivament. En l'altre extrem, estarien l'Alta Ribagorça i el Pallars Sobirà, les comarques, juntament amb el Priorat de Tarrago-

Dades bàsiques de la demarcació de Lleida

	2019	2020	2021	2022	Variació 2022/2021 (% pp)		Pes Dem./Catalunya (%)	
					Demarcació	Catalunya	2021	2022
DEMOGRAFIA								
Població Total	434.930	438.517	439.727	441.443	0,4	0,4	5,7	5,7
Densitat (hab/km ²)	35,7	36,0	36,1	36,3	0,4	0,0	-	-
Població de menys de 15 anys	65.622	65.507	64.774	64.098	-1,0	-1,7	5,7	5,7
Població de 15 a 64 anys	285.156	287.848	289.117	290.516	0,5	0,5	5,6	5,6
Població de 65 anys i més	84.152	85.162	85.836	86.829	1,2	1,6	5,8	5,8
Índex de dependència global	52,5	52,3	52,1	52,0	-0,1	0,0	-	-
Índex d'envelliment	128,2	130,0	132,5	135,5	2,9	0,0	-	-
Nacionalitat espanyola	359.288	358.684	358.335	358.148	-0,1	0,1	5,5	5,5
Nacionalitat estrangera	75.642	79.833	81.392	83.295	2,3	1,7	6,5	6,5
Taxa d'estrangeria total	17,4	18,2	18,5	18,9	0,4	0,0	-	-
Taxa d'estrangeria extracomunitària	10,9	11,8	12,3	12,8	0,5	0,1	-	-
ACTIVITAT ECONÒMICA								
Comptes de cotització⁶	16.590	15.444	15.689	15.862	1,1	1,1	6,5	6,5
Nombre d'empreses²	33.299	33.512	33.060	33.407	1,0	1,8	5,3	5,3
Sense assalariats	17.849	18.112	17.782	18.173	2,2	2,9	5,0	4,9
Amb assalariats	15.450	15.400	15.278	15.234	-0,3	0,3	5,8	5,8
1 a 49 assalariats	15.219	15.150	15.045	14.993	-0,3	0,3	5,8	5,8
50 a 199 assalariats	189	203	186	195	4,8	0,6	4,7	4,9
200 a 999 assalariats	38	43	41	40	-2,4	-1,2	3,6	3,5
1.000 o més assalariats	4	4	6	6	0,0	5,2	3,1	3,0
Empreses concursades	32	41	21	42	100,0	-0,5	1,9	3,8
Compravendes immobiliàries	34.077	25.638	34.196	28.801	-15,8	0,7	11,3	9,5
Matriculació de vehicles ³	12.643	10.387	9.555	9.418	-1,4	-4,5	4,9	5,0
Viatgers allotjats a establiments hotelers³	952.339	494.402	644.351	887.115	37,7	86,7	6,3	4,6
Residents a Espanya	779.779	431.390	570.316	729.880	28,0	31,0	9,6	9,4
Residents a l'estranger	172.560	63.012	74.035	157.235	112,4	163,8	1,7	1,4
SECTOR EXTERIOR⁴								
Exportacions de béns (milions €)	2.144	2.161	2.510	2.901	15,6	17,9	3,1	3,1
<i>10 principals sectors</i>								
Fruïtes, hortalisses i llegums	505	517	587	580	-1,3	2,0	35,5	34,4
Greixos i olis	261	257	287	410	42,8	42,6	23,6	23,6
Pinsos animals	187	210	273	347	27,2	3,3	31,4	38,6
Productes càrnics	292	341	308	322	4,3	13,7	7,0	6,4
Altres semimanufactures	113	108	174	240	37,9	22,3	6,1	6,9
Productes químics	135	147	157	166	5,6	19,8	0,7	0,6
Altres béns d'equipament	54	49	81	134	65,6	20,8	1,2	1,6
Maq. Específica certes indústries	113	100	102	108	5,6	15,4	2,2	2,0
Mobles	41	40	43	78	81,2	21,4	5,8	8,7
Preparats alimentaris	31	33	51	54	6,1	15,1	3,5	3,3
Exportacions UE	1.338	1.323	1.592	1.852	16,3	17,7	3,1	3,0
Exportacions fora UE	806	838	919	1.049	14,2	18,1	3,2	3,1
Importacions de béns (milions €)	1.060	1.099	1.297	1.797	38,6	23,6	1,4	1,6
<i>10 principals sectors</i>								
Cereals	93	120	111	237	113,8	76,9	8,8	10,6
Altres semimanufactures	125	109	143	188	31,4	28,4	5,9	6,0
Productes químics	120	131	144	175	21,6	20,7	0,6	0,6
Fruïtes, hortalisses i llegums	48	66	89	119	34,6	7,8	7,2	9,0
Productes càrnics	75	89	85	108	26,7	27,4	14,7	14,6
Material transport	24	23	33	105	221,7	61,7	4,6	9,2
Maq. Específica certes indústries	85	78	86	94	9,4	16,9	1,7	1,6
Llavors i fruits oleaginosos	36	35	45	90	102,6	17,6	4,8	8,3
Greixos i olis	53	65	56	89	59,6	55,0	6,0	6,2
Altres béns d'equipament	61	53	58	86	49,5	20,3	0,7	0,9
Importacions UE	805	850	974	1.324	36,0	16,7	2,0	2,4
Importacions fora UE	255	249	323	474	46,6	31,5	0,8	0,9
Nombre d'empreses exportadores	2.983	2.784	3.466	3.085	-11,0	-13,6	5,5	5,6
Nombre d'empreses exportadores regulars ⁵	941	943	973	986	1,3	2,2	5,7	5,6
Exporten menys de 50.000 €	388	427	432	423	-2,1	-1,7	5,8	5,7
Exporten de 50.000 a 500.000 €	222	227	215	258	20,0	4,3	5,4	6,2
Exporten de 500.000 a 5 milions €	234	214	241	212	-12,0	3,7	6,2	5,3
Exporten més de 5 milions €	80	75	85	93	9,4	10,7	4,9	4,9
MERCAT DE TREBALL								
Afiliacions total règims^{1,3,7}	179.774	177.690	186.075	188.350	1,2	2,8	5,5	5,4
Agricultura	12.775	12.845	12.770	12.540	-1,8	-1,6	40,1	40,0
Indústria	27.119	27.330	28.075	28.040	-0,1	1,5	5,8	5,7
Construcció	13.787	13.930	14.440	15.180	5,1	3,9	6,8	6,9
Serveis	126.093	123.585	130.795	132.585	1,4	3,0	4,9	4,8
Assalariats	141.319	139.495	147.790	150.680	2,0	3,4	5,2	5,1
Autònoms	38.455	38.195	38.285	37.670	-1,6	-0,2	6,9	6,8
Ocupats (EPA)⁶	199.950	198.425	199.075	196.550	-1,3	2,1	5,8	5,6
Contractes¹	192.643	150.710	169.594	159.264	-6,1	2,4	6,1	5,6
Temporals	171.616	134.907	148.646	76.894	-48,3	-29,3	6,3	4,6
Indefinits	21.027	15.803	20.948	82.370	293,2	180,5	5,0	7,0
Atur registrat¹	20.416	26.556	20.346	18.057	-11,3	-6,2	5,5	5,2
Taxa d'atur (EPA) ⁶	9,7%	9,4%	11,1%	9,3%	-1,8	-2,4	-	-

¹ Dades de final d'any.² Les dades són a 1 de gener de cada any (Directori Central d'Empreses de l'INE).³ Les dades del darrer any són provisionals.⁴ Les dades del darrer any i anterior són provisionals.⁵ En alguns anys la suma dels valors dels trams no coincideix amb el valor total perquè s'aplica la llei de confidencialitat estadística (12/1989) i no es pot revelar la informació amb tant detall.⁶ Les dades fan referència a la mitjana anual.⁷ Règim general, mineria i carbó i autònoms.

SE: Secret Estadístic

Fonts: INE, Idescat, Observatori d'Empresa i Ocupació, DataComex, ICEX i Registradors de la propietat

na, amb menys habitants de Catalunya (quasi 4.000 a la primera i poc més de 7.100 a la segona) ([mapa 4.9](#)).

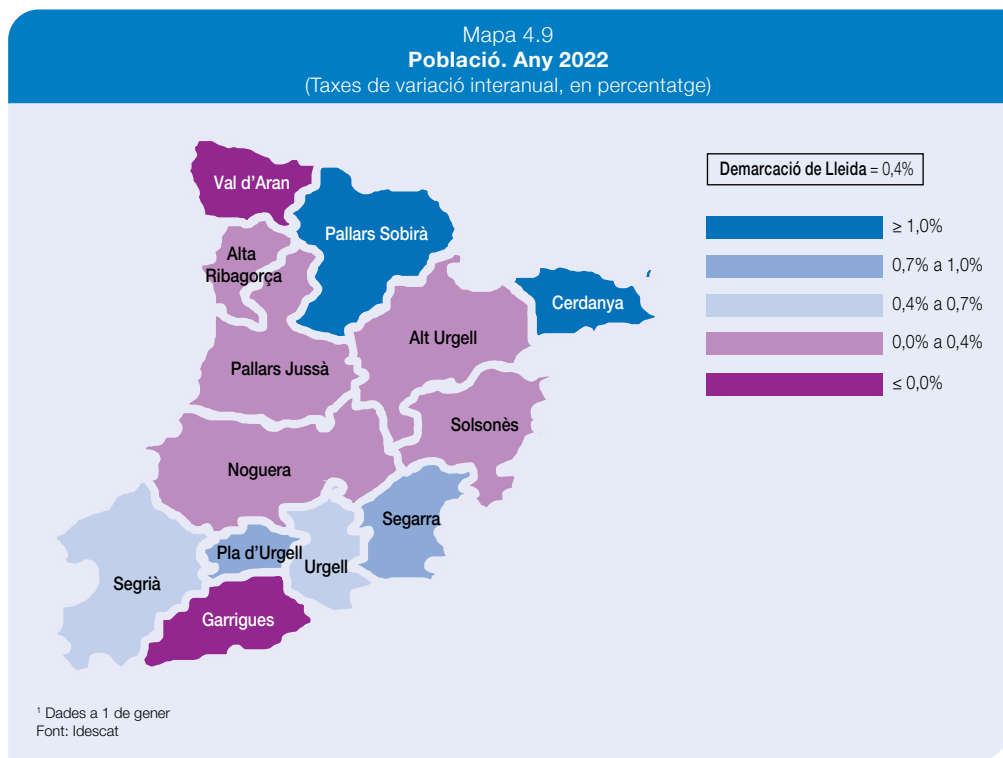
En relació amb el teixit empresarial, els nombre de **comptes de cotització** (concepte aproximatiu al nombre d'empreses) inscrits a la Seguretat social ha augmentat a sis comarques lleidatanes entre desembre de 2021 i de 2022, s'ha mantingut a dos i ha disminuït en cinc ([mapa 4.10](#)). En el primer grup se situen l'Urgell, el Segrià, la Val d'Aran, el Pallars Sobirà, la Cerdanya i l'Alta Ribagorça, amb variacions que han oscil·lat entre el 0,5% de la primera i el 5,3% de l'última. Quant al Segrià, aquesta comarca ha registrat quasi 7.400 empreses (el 46,4% del total), 74 més que el 2021 (+1,0%). Les comarques que han mantingut el teixit empresarial han estat la Segarra i el Solsonès. La resta de territoris amb minvat el nombre d'empreses, amb variacions d'intensitats diferents: entre el -0,4% del Pallars Jussà i el -2,1% de la Noguera. Respecte al 2019, només hi ha quatre comarques que hagin assolit el nivell precrisi: l'Alta Ribagorça (+6%), la Cerdanya (+3%), el Pallars Sobirà (+2%) i el Pallars Jussà (+1%), la resta es troba encara per sota amb magnituds diferents (del -1% de la Val d'Aran fins al -6% del Pla d'Urgell).

Pel que fa a l'evolució del mercat de treball, l'**afiliació segons seu de l'empresa** a la Seguretat Social s'ha incrementat a deu comarques i ha disminuït a tres: un -0,2% a l'Alt Urgell, un -2,0% a les Garrigues i un -2,7% a la Noguera ([mapa](#)

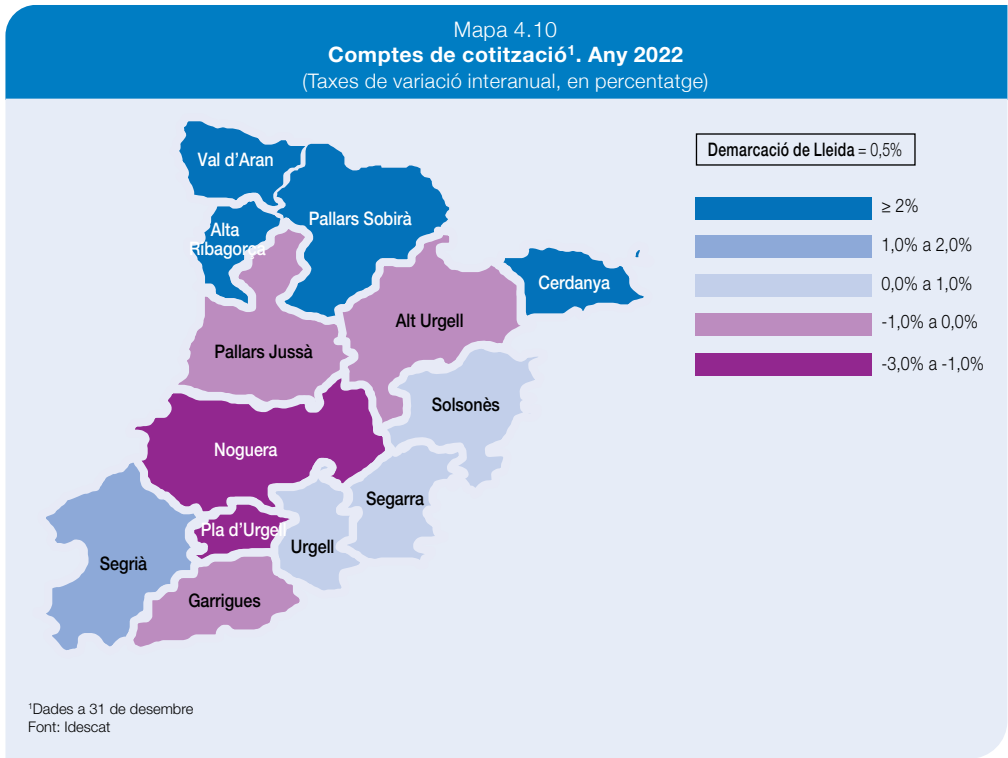
[4.11](#)). A la resta de comarques els augments relatius han fluctuat entre el 0,2% del Pallars Jussà i el 3,7% de la Cerdanya. En comparació amb el 2019, totes les comarques han assolit els nivells d'afiliació precrisi menys les Garrigues, la Noguera i Pallars Sobirà (un -4%, -2% i -1%, respectivament).

Per grans sectors econòmics, l'evolució de les afiliacions ha estat heterogènia segons el territori ([gràfic 4.30](#) i [quadre 4.8](#)). Començant pel sector terciari, les afiliacions als **serveis** són les més representatives a totes les comarques –excepte a la Segarra (que és la indústria)–, amb un pes sobre el total comarcal que oscil·la entre el 48,5% a les Garrigues i el 88,7% a la Val d'Aran. Quant a l'evolució, s'observa que els llocs de treball han augmentat a totes les comarques, excepte a les Garrigues i la Noguera (-0,6% i -1,9%, respectivament), que són les dos úniques comarques on disminueixen les afiliacions a tots els sectors. Els augments relatius han oscil·lat entre el 0,2% de l'Alt Urgell i el 4,7% de l'Alta Ribagorça. En comparació amb el nivell del 2019, totes les comarques han assolit els nivells de llocs de treball als serveis anteriors a la Covid-19, excepte quatre: les Garrigues, la Noguera, el Pallars Sobirà i el Pla d'Urgell.

A continuació, la **construcció** és el següent sector on, globalment, la tendència ha estat més positiva el darrer any, amb només tres de les tretze comarques on l'afiliació s'ha reduït. És el cas de la Noguera (-1,5%), les Garrigues (-5,6%)

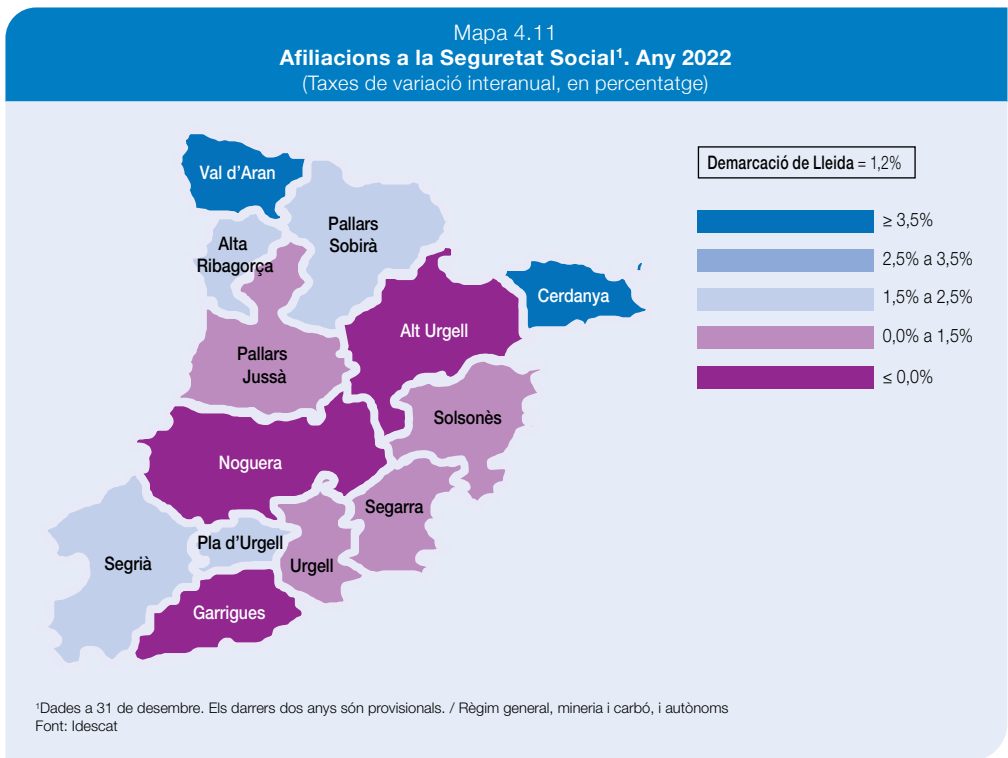

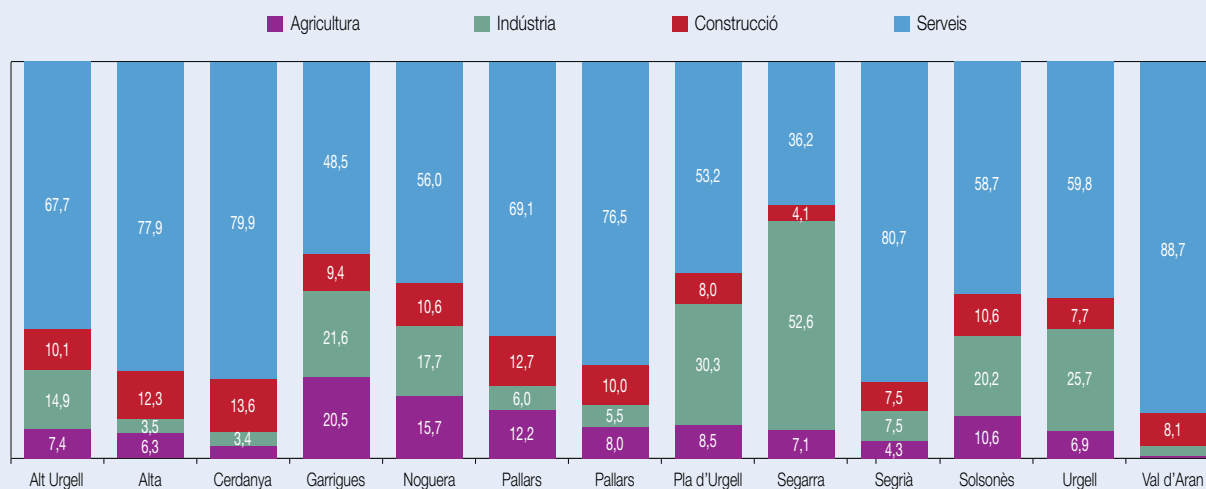

i el Pla d'Urgell (-0,8%). Al Pallars Sobirà el nombre de llocs de treball s'ha mantingut estable i a la resta dels nou territoris, els increments han estat de diferent magnitud: entre el 0,5% de l'Urgell i el 20,7% de l'Alta Ribagorça (en aquest cas

la poca afiliació registrada desvirtua l'increment i dona lloc a un percentatge molt elevat, que en valor absolut no ho és, +30 afiliacions). Les afiliacions a la construcció són les segones en valor absolut a sis demarcacions: l'Alta Ribagorça, la

Gràfic 4.30
Estructura sectorial de les afiliacions*. Any 2022
 (En percentatge sobre el total d'afiliacions de la comarca)

* Dades provisionals a 31 de desembre. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.
 Font: Idescat.

Cerdanya, els Pallars Jussà, els Pallars Sobirà, el Segrià i la Val d'Arna. En relació amb el nombre d'afiliacions previ a la Covid-19, totes les comarques ja l'han recuperat, excepte les Garrigues (-12% respecte al 2019).

En tercer lloc, el nombre d'afiliacions a la **indústria** s'ha incrementat només a quatre de les tretze comarques lleidatanes: un 13,3% a la Val d'Arna, un 4,9% al Pla d'Urgell, un 3,7% al Pallars Sobirà i 1,0% a l'Urgell. A la resta, les dismi-

Quadre 4.8
Afiliacions a la Seguretat Social per grans sector econòmics i comarques^{1,2}. Any 2022

	Agricultura		Indústria		Construcció		Serveis		Total afiliacions	
	Nombre	Variació 22/21 (%)	Nombre	Variació 22/21 (%)	Nombre	Variació 22/21 (%)	Nombre	Variació 22/21 (%)	Nombre	Variació 22/21 (%)
Alt Urgell	470	0,0	950	-5,0	645	3,2	4.320	0,2	6.390	-0,2
Alta Ribagorça	90	0,0	50	-50,0	175	20,7	1.110	4,7	1.420	1,8
Cerdanya	275	-1,8	295	-4,8	1.185	10,7	6.990	3,2	8.745	3,7
Garrigues	1.110	-4,3	1.165	-1,7	510	-5,6	2.620	-0,6	5.405	-2,0
Noguera	1.910	-1,8	2.150	-6,3	1.290	-1,5	6.820	-1,9	12.165	-2,7
Pallars Jussà	495	-4,8	245	-2,0	515	3,0	2.800	0,9	4.055	0,2
Pallars Sobirà	205	0,0	140	3,7	255	0,0	1.950	2,6	2.550	2,0
Pla d'Urgell	1.290	-1,5	4.620	4,9	1.225	-0,8	8.095	2,0	15.230	2,2
Segarra	835	-1,8	6.150	-0,2	475	1,1	4.240	4,6	11.695	1,3
Segrià	4.450	-0,7	7.695	-0,1	7.705	9,1	82.760	1,3	102.610	1,7
Solsonès	575	-2,5	1.095	-1,8	575	2,7	3.185	2,6	5.430	1,0
Urgell	945	-3,6	3.540	1,0	1.055	0,5	8.250	1,8	13.795	1,1
Val d'Arna	30	-14,3	170	13,3	515	14,4	5.610	2,6	6.320	3,6
Demarcació de Lleida	12.540	-1,8	28.040	-0,1	15.180	5,1	132.585	1,4	188.350	1,2
Catalunya	31.370	-1,5	490.325	1,5	220.345	3,9	2.757.295	3,0	3.499.340	2,8

¹ Dades a 31 de desembre. Les dades del 2021 i 2022 són provisionals.

² Règim general, mineria i carbó, i autònoms.

Font: Idescat.

Quadre 4.9
Dades econòmiques bàsiques de les comarques. Any 2022

	Població		Població nascuda a l'estranger		Empreses (comptes de cotització)		Afilacions segons seu de l'empresa ²		Afilats segons residència		Atur registrat	
	Nombre	(%) Var 22/21	Nombre	(%) Var 22/21	Nombre ¹	(%) Var 22/21	Nombre ¹	(%) Var 22/21	Nombre ¹	(%) Var 22/21	Nombre ¹	(%) Var 22/21
Alt Urgell	20.482	0,1	4.395	3,2	761	-1,0	6.390	-0,2	7.564	0,5	720	-4,4
Alta Ribagorça	3.958	0,3	598	1,2	179	5,3	1.420	1,8	1.811	3,4	79	-30,1
Cerdanya	19.443	1,1	3.936	0,2	1.104	3,7	8.745	3,7	9.068	1,4	425	-10,1
Garrigues	19.011	0,0	2.831	3,0	592	-0,7	5.405	-2,0	7.688	-1,0	696	-1,3
Noguera	39.297	0,3	7.800	2,5	1.364	-2,1	12.165	-2,7	16.123	-0,1	1.749	-9,0
Pallars Jussà	13.199	0,2	2.359	3,5	507	-0,4	4.055	0,2	5.113	-0,1	532	-8,4
Pallars Sobirà	7.181	1,1	893	2,1	353	2,9	2.550	2,0	3.431	2,2	181	-24,9
Pla d'Urgell	37.045	0,8	7.630	4,0	1.232	-1,2	15.230	2,2	16.112	0,1	1.456	-9,6
Segarra	23.601	0,8	6.574	2,9	693	0,0	11.695	1,3	10.852	0,1	770	1,3
Segrià	212.388	0,4	46.793	3,0	7.372	1,0	102.610	1,7	87.154	1,5	9.618	-15,0
Solsonès	13.632	0,2	1.989	3,7	615	0,0	5.430	1,0	6.106	1,3	452	-3,8
Urgell	37.447	0,5	8.007	3,8	1.291	0,5	13.795	1,1	15.986	1,4	1.546	-2,3
Val d'Aran	10.268	-1,0	2.387	-2,0	742	2,5	6.320	3,6	5.230	0,3	171	-14,5
Demarcació de Lleida	441.443	0,4	92.653	3,0	15.904	0,5	188.350	1,2	184.016	0,7	18.057	-11,3
Catalunya	7.792.611	0,4	1.650.048	3,2	244.036	0,3	3.499.340	2,8	3.413.381	2,2	346.338	-6,2

¹ Dades a 31 de desembre.

² Dades provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.

Font: Idescat, INE, MTAS i Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat de Catalunya.

nucions relatives han fluctuat entre el -0,1% de Segrià i el -50,0% de l'Alta Ribagorça (50 afiliacions menys). Les comarques amb un major pes d'aquesta activitat sobre el total, són la Segarra, el Pla d'Urgell, l'Urgell, les Garrigues i el Solsonès, amb percentatges que oscil·len entre el 52,6% de la primera i el 20,2% de la darrera. En relació amb l'afiliació prèvia a la Covid-19, al tancament del 2022, set comarques no l'han recuperada completament: l'Alt Urgell, l'Alta Ribagorça, la Cerdanya, les Garrigues, la Noguera, els Pallars Sobirà i el Segrià.

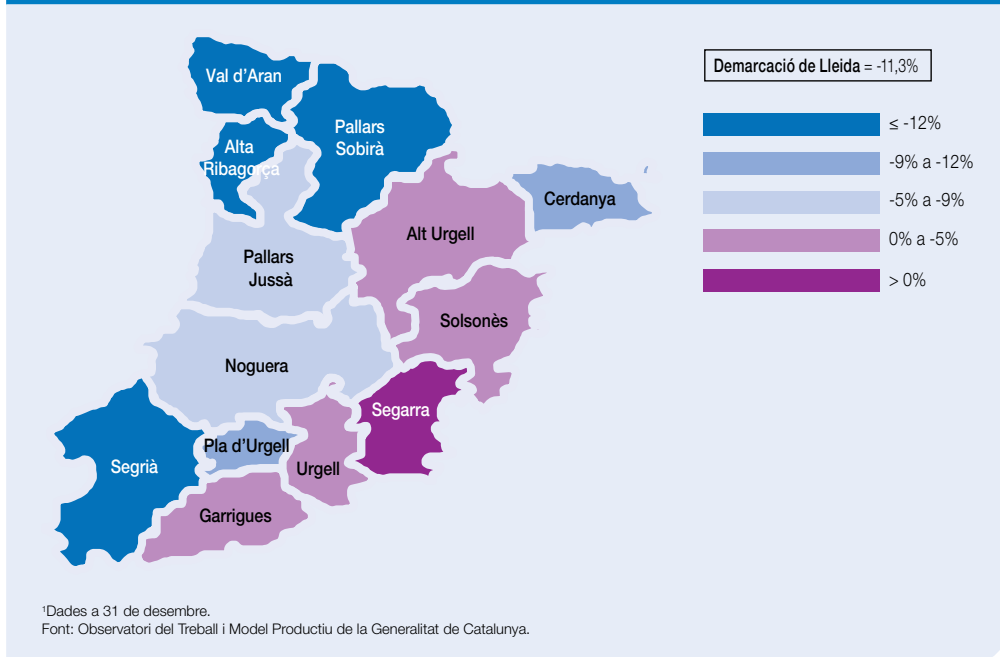
En darrer lloc, l'afiliació al **sector agrícola** ha minvat a deu comarques i a les tres restant s'ha mantingut estable (Alt Urgell, Alta Ribagorça i Pallars Sobirà). Els territoris amb més pes de treballadors a l'agricultura sobre el total són les Garrigues (amb un 20,5%), la Noguera (15,7%), el Pallars Jussà (12,2%) i el Solsonès (10,6%). A la resta els percentatges són inferiors a dos dígitos. En comparació amb els nivells pre-pandèmia, sis no els han recuperat encara: les Garrigues, la Noguera, el Pallars Jussà, el Segrià, l'Urgell i la Val d'Aran.

Si s'analitza l'afiliació en funció de la **residència padronal del treballador** en lloc de la seu d'on està ubicada la seu de

l'empresa, aquesta ha augmentat a deu comarques el 2022 i ha disminuït a tres: les Garrigues (-1,0%), la Noguera (-0,1%) i els Pallars Jussà (-0,1%). Si es compara l'afiliació per residència amb la corresponent a la seu social de l'empresa, es pot analitzar la mobilitat entre comarques per motius laborals. A la majoria de territoris –deu dels tretze– el nombre d'afiliats per residència és superior al d'afiliacions per seu d'empresa, el que implica que hi ha una major proporció de gent que treballa a una altra comarca (les ràtios se situen a l'entorn del 122% en mitjana, és a dir, hi ha un 22% més d'afiliats residents que per seu d'empresa). Només la Segarra, la Val d'Aran i el Segrià tenen proporcions inferiors al 100% (el 93%, el 85% i el 83%, respectivament), el que implica que són receptores netes de treballadors que resideixen a altres comarques.

Juntament amb l'augment d'afiliacions global a la demarcació, el mercat de treball també ha registrat un descens de l'**atur** a totes les comarques el 2022 ([mapa 4.12](#)), excepte a la Segarra (+1,3%), però de menor intensitat que l'any anterior. Les reduccions interanuals han estat de diferent intensitat segons el territori: des del -1,3% de les Garrigues fins al -30,1% de l'Alta Ribagorça. En termes absoluts, de la reducció total que s'ha produït al conjunt de Lleida (-2.289 perso-

Mapa 4.12
Atur registrat¹. Any 2022
 (Taxes de variació interanual, en percentatge)

nes), aproximadament el 74% s'ha concentrat al Segrià, seguida de la Noguera (amb el 8% de la reducció total) i l'Urgell (7%). En comparació amb el nivell precrisi, només les Garrigues i la Segarra encara no han assolit els nivells d'atur del 2019 (+4% i +6%, respectivament).

EL NOU SECTOR AGROALIMENTARI: PROPOSTES PER OBRIR EL DEBAT

Víctor Falguera

RDi manager d'AKIS Internacional i Vocal a Lleida del Col·legi Oficial d'Enginyers Agrònoms de Catalunya

La necessitat de transformar un sector líder

El sector agroalimentari és el pal de paller de l'economia catalana. La suma de la producció primària, la indústria de l'alimentació i begudes i la indústria auxiliar representa un 19,2% del PIB del país¹. Des de fa dècades, aquesta potència productiva ha obligat a totes les baules de la cadena a especialitzar-se en l'exportació, un fet que ha contribuït a posicionar moltes de les nostres empreses com a grans referents a escala internacional. No obstant, essent un sector estratègic de primer ordre, la producció d'aliments s'enfronta a reptes cada cop més complexos. El canvi climàtic, les noves tendències en el consum i els conflictes geopolítics deixen d'ocupar les pàgines dedicades a les teories llunyanes i es tradueixen en onades d'inestabilitat i incertesa cada cop més intenses i freqüents.

En aquest context, pràcticament ningú nega que no podem planificar el futur sobre les mateixes premisses que ens han permès assolir la posició que tenim avui dia, de manera que els principals actors del sector han posat fil a l'agulla per dibuixar els passos que han de guiar la propera dècada. Diuen els especialistes en innovació que la planificació a llarg termini és un concepte que ha mort, però l'agricultura és (en això, també) diferent. En el món de les start-ups, de les rondes d'inversió i del creixement exponencial, la transformació del sector agroalimentari (i molt especialment del sector primari) necessita accionar canvis i això té conseqüències intersectorials, socials i territorials molt profundes, i necessita apostes estratègiques que van molt més enllà de les individuals. A Catalunya ho hem entès perfectament i comencem a veure iniciatives que afronten, de manera ambiciosa però serena, el repte de definir alternatives de futur.

El canvi climàtic, una amenaça real per a la producció primària actual

Les principals àrees de producció agrària a Catalunya tenen condicions excepcionals per al cultiu. L'especialització de

cada zona en unes espècies o altres està determinada principalment per la disponibilitat d'aigua i per un conjunt de factors climàtics, a més de les característiques del sòl. El territori de Ponent concentra el 41% de la superfície agrícola del país, i en genera el 51% de la producció. En aquestes comarques, un estudi recent d'AKIS Internacional per al Patronat de Promoció Econòmica de la Diputació de Lleida² ha desenvolupat un model de càlcul per avaluar l'aptitud agronòmica de cada recinte agrícola per a la producció de 50 cultius, i avaluar l'impacte del canvi climàtic sobre aquesta aptitud.

La metodologia presentada té en compte les variables que influeixen sobre la producció i la qualitat de cadascun dels cultius (com ara el risc de gelades, les hores de fred, el risc d'estrès tèrmic, la necessitat i disponibilitat d'aigua de reg³, la capacitat agrològica del sòl, etc.), i si en cada recinte els valors calculats per aquests paràmetres són bons, acceptables, regulars o dolents. Com a exemple, pot analitzar-se el resultat obtingut per a les varietats de poma que es cullen al mes de setembre (la **Taula 1** mostra els factors inclosos). En la situació actual, a la zona tradicionalment fructícola (majoritàriament la meitat nord del Segrià, el Pla d'Urgell i el sud de la Noguera) i als nous regadius (com els dels sistemes Segarra-Garrigues i Algerri-Balaguer) les puntuacions obtingudes són altes, oscil·lant entre les dues primeres categories bàsicament en funció de la capacitat agrològica del sòl. Al Baix Segre, el resultat obtingut és menor a causa de l'alta probabilitat d'estrès tèrmic.

Els mapes corresponents a l'efecte del canvi climàtic permeten apreciar dues circumstàncies. D'una banda, s'observa com l'increment de la temperatura (que resulta en un increment de la necessitat d'aigua, entre d'altres) provoca una disminució progressiva de l'aptitud ja que els balanços hídrics són cada cop menys folgats (**Figura 1**). Per tant,

¹ ACCIÓ (2022). *El Sector Agroalimentari a Catalunya. Informe sectorial*.

² AKIS Internacional (2022). *Avaluació de l'aptitud agronòmica dels recintes agraris de Ponent i de l'impacte del canvi climàtic*. Observatori de Recursos Endògens.

³ La metodologia considera les dotacions incloses al Pla de Regadius de Catalunya en situació completament executada, no les actuals.

Taula 1
Factors de decisió per al cultiu *Poma de mitja campanya (collita setembre)*

Factor de Decisió	Importància	Valors bons	Valors acceptables	Valors regulars	Valors dolents
Balanç hídric anual (mm)	3	≥(-50)	(-50) - (-75)	(-75) - (-100)	<(-100)
Capacitat agrològica	3	I-II	III	IV	V-VI-VII-VIII
Hores fred (1 nov. - 15 feb.)	2	≥1000	999-800	799-500	<500
Dies $T_{\min} < -2^{\circ} \text{C}$ abril	2	≤0,1	0,1-0,5	0,5-1	>1
Dies $T_{\min} < -2^{\circ} \text{C}$ març	2	≤1	1-2	3-5	>5
Dies $T_{\max} < 36^{\circ} \text{C}$	1	≤5	5-11	11-17	>17
Dies $ET_o > 6 \text{ mm}$	1	≤30	31-40	41-50	>50
Homogeneïtat del sòl: CV NDVI	1	≤10%	10-25%	25-40%	>40%
Distància a vies principals	1	≤0,5 km	0,5-1 km	1-2 km	>2 km

Font: AKIS Internacional (2022). Avaluació de l'aptitud agrònica dels recintes agraris de Ponent i de l'impacte del canvi climàtic. Observatori de Recursos Endògens.

comença a fer-se necessària una gestió més eficient del reg, i poden començar a aparèixer limitacions productives. I aquest impacte es fa encara més evident si es considera l'efecte combinat de l'augment de la temperatura amb una disminució de la precipitació fins a nivells que implicarien, amb tota seguretat, restriccions en les dotacions de reg⁴. Resulta particularment interessant observar la sensibilitat dels diversos cultius a aquestes variacions climàtiques (la [Figura 2](#) mostra el model resultant per a l'ametller superintensiu en diferents condicions i eficiències de reg).

D'altra banda, i en sentit invers, l'increment de la temperatura faria mitigar l'impacte negatiu de les gelades dels mesos de març i abril al nord-est de la Noguera, i començarien a aparèixer viables algunes àrees anteriorment excloses per aquesta raó. Aquí, l'increment de la demanda hídrica (que partia de nivells més baixos que a la resta del territori) tindria un impacte negatiu inferior a l'efecte positiu de reduir la probabilitat de gelades i, en termes pràctics, convertiria la disponibilitat d'aigua de reg en el factor principal que determinaria l'aptitud. Contràriament, aquest increment de temperatura que seria positiu a la primavera resultaria en una major probabilitat d'estrès tèrmic i hídric puntual a l'estiu. Globalment, aquest canvi afectaria a un nombre d'hectàrees molt més reduït que el que rebria un impacte negatiu, però és interessant des del punt de vista qualitatiu ja que exemplifica l'efecte del desplaçament de la producció de cultius específics com a eina de gestió dels efectes del canvi climàtic.

Què demanaran els mercats?

A banda del canvi climàtic, un altre factor essencial per a la planificació estratègica és l'evolució del mercat. L'estudi de tendències en la demanda europea d'aliments elaborat per *Strategy&* per a la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya⁵ n'identifica 5 grans grups:

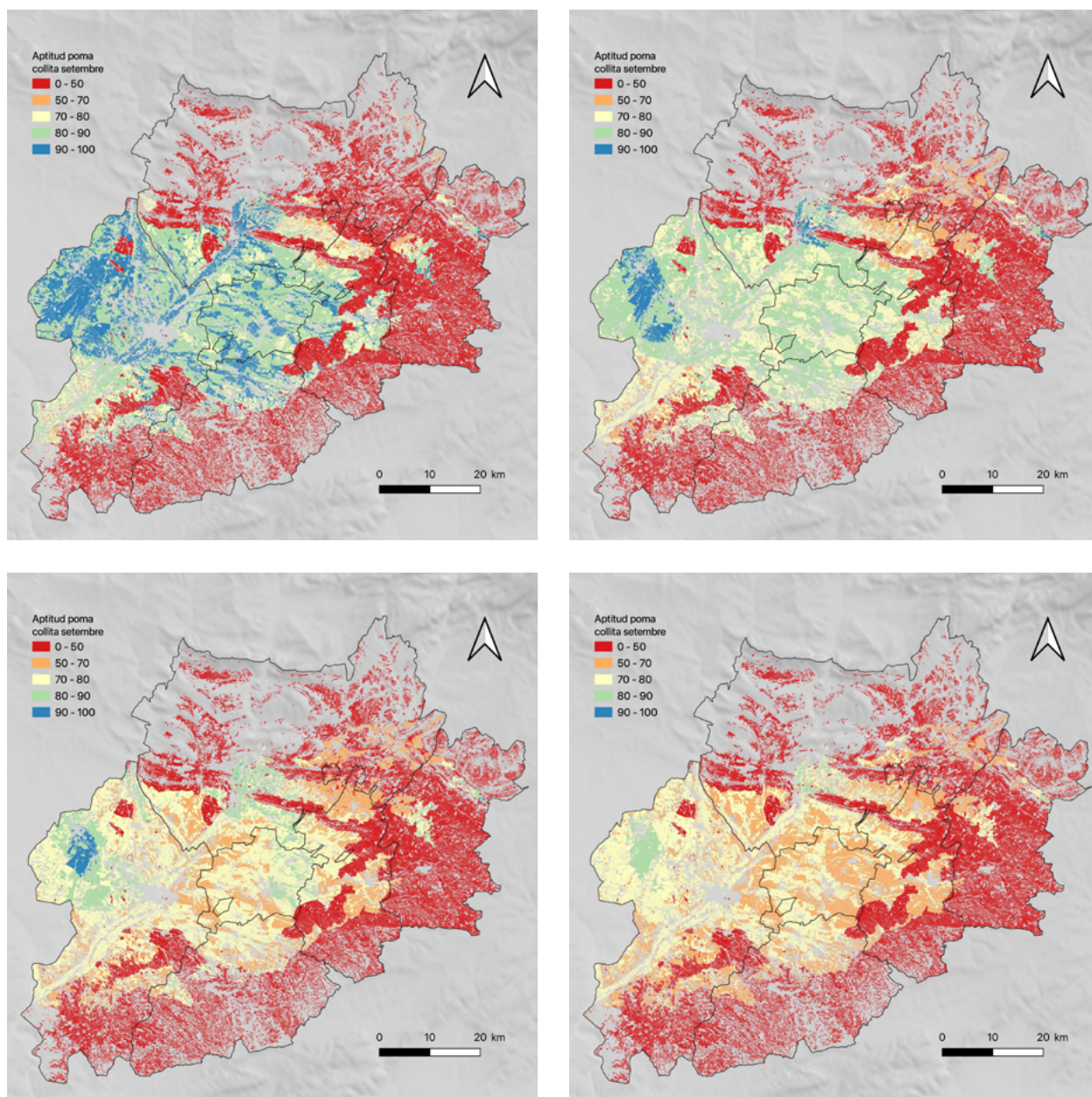
1. Sostenibilitat i medi ambient.
2. Salut i benestar.
3. Ètica i valors.
4. Món digital i conveniència.
5. Qualitat i preu.

Els tres primers grups de tendències configuren les noves propostes de valor, i són el resultat d'un canvi en la mentalitat d'uns consumidors cada cop més informats i conscients de l'impacte de les seves decisions en la seva pròpia salut i en la de l'entorn. Els dos darrers grups estan més relacionats amb l'àmbit pràctic i el comportament real (més enllà de les enquestes de preferència). El canvi climàtic té també un impacte en els hàbits de consum, ja que cada cop més consumidors busquen aliments amb una menor petjada ambiental, i creixen les dietes vegetarianes, veganes o flexitarianes, la demanda de proteïnes alternatives, els productes de proximitat i les formes d'envasat més sostenibles. Al mateix temps, les vendes d'aliments que aporten beneficis per a la salut (com ara greixos vegetals, fermentats,

⁵ Strategy& (2022). *Estudi de les necessitats de produccions agràries i ramaderes a partir de la identificació de les noves formes de consum d'aliments a mitjà i llarg termini en els mercats europeus.*

⁴ Els models preveuen una reducció teòrica de les dotacions de reg en funció del valor inicial i de la disminució de la precipitació.

Figura 1
Evolució de l'aptitud per al cultiu de poma de collita al setembre amb l'increment de la temperatura*

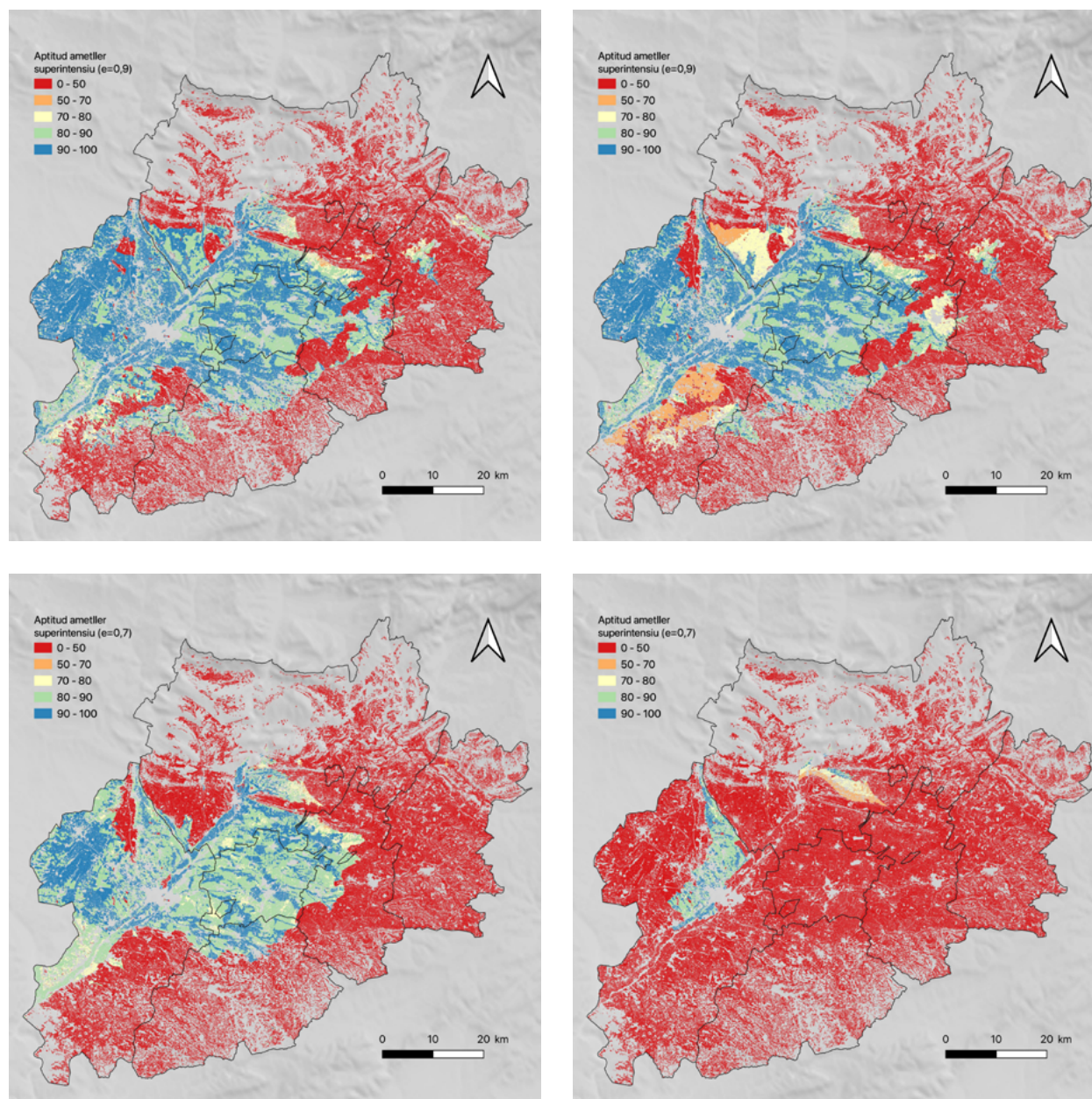
* Sense considerar variacions en la precipitació (ni restriccions de reg) i amb una eficiència global en l'ús de l'aigua del 90%. D'esquerra a dreta: situació actual, +0,8°C, +1,4°C, +2,0°C.

probiòtics o superfoods, entre d'altres) seguiran augmentant.

A banda de les característiques dels productes, l'estudi també projecta que els factors de diferenciació inherents a les marques i les empreses (factors ètics i de responsabilitat social) tenen cada cop més pes en les decisions de compra. Els canvis tecnològics també influeixen aquestes

decisions, demostrant que cal posicionar l'oferta de manera més ràpida, amb una informació més completa i transparent i amb un accés més senzill i còmode. Finalment, és important la constatació del creixement de les marques blanques, per una banda, i dels productes premium, per l'altra: la qualitat és un factor important, però cal decidir si s'aposta per oferir gammes d'accés o productes de valor afegit més alt.

Figura 2
Evolució de l'aptitud per al cultiu de l'ametller superintensiu*

* D'esquerra a dreta: (a) temperatura i precipitació actuals, eficiència 90%; (b) temperatura actual, precipitació -15%, eficiència 90%; (c) temperatura +1,4°C, precipitació actual, eficiència 70%; (d) temperatura +1,4°C, precipitació -15%, eficiència 70%.

Noves formes de produir per aprofitar el nostre potencial

Tots aquests canvis en l'entorn compliquen la supervivència d'alguns dels models de producció i comercialització que, durant anys, han dominat l'estructura econòmica del nostre sector agroalimentari. Al mateix temps, però, obren noves finestres d'oportunitat que estem especialment pre-

parats per aprofitar. Un informe elaborat per AKIS Internacional i MinkaDev per a la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya⁶ descriu cinc propostes per aprofitar el potencial productiu del territori i apropar la producció a les noves tendències dels mercats. Els models proposats

⁶ MinkaDev i AKIS Internacional (2022). *Identificació i definició de nous models productius i models de negoci agroalimentaris sostenibles a la zona de Ponent.*

es construeixen sobre la radiografia de l'estructura i els recursos actuals, i incorporen les necessitats tècniques, de coneixement, materials i de capacitació per a la seva implantació. A més, tenen en compte la vulnerabilitat derivada dels increments de cost dels recursos i les possibilitats que ofereix la introducció de principis de bioeconomia circular per construir un sector més sostenible des de les vessants econòmica, mediambiental i social.

1. Producció i transformació de lleguminoses de gra per obtenir productes amb un alt contingut de proteïna vegetal

Increment de la superfície destinada a la producció de llegums (cigró, pèsol, favó, lletia i altres) i desenvolupament de la indústria transformadora per obtenir aliments basats en proteïna vegetal (preuinats, snacks, pinsos compostos, etc.), amb l'objectiu d'aprofitar la tendència creixent del mercat i capturar en el mateix territori el màxim valor afegit generat en la cadena de producció.

2. Producció de fruita dolça a través de sistemes altament tecnificats amb cogeneració d'energia i biomaterials

Reorientació del model de producció de fruita dolça per a l'obtenció de varietats de més valor afegit i amb una major eficiència dels recursos, i inclusió estructural de la producció d'energia renovable (agrivoltaica) i de l'aprofitament i valorització de subproductes a les mateixes explotacions.

3. Elaboració de productes alimentaris a base de mescles de proteïna animal i vegetal

Desenvolupament d'un model de transformació que permeti al sector carni adaptar-se a les principals tendències de consum dels mercats europeus, dissenyant i produint aliments *blended* que inclouen una part de proteïna vegetal (o micoproteïna) que substitueix parcialment els ingredients d'origen animal, amb una clara orientació al mercat flexitarià.

4. Producció de blat de moro sostenible per a obtenció de derivats per a alimentació humana i animal i aprofitament del canyot per a aïllament tèrmic en construcció

Increment de la superfície destinada al blat de moro sostenible, reducció de la petjada hídrica i de carboni, i articulació del procés d'aprofitament integral en cascada per a la producció de derivats alimentaris (midó, aïllats proteics, oli i fibres per a pinsos) i d'aïllaments per a la construcció a partir del canyot.

5. Cultiu de brassicàcies (col, coliflor, bròquil) de cicle hivernal, en un context d'increment de les temperatures per efecte del canvi climàtic

Reestructuració dels mitjans i reorganització dels sistemes per a la producció d'hortícoles d'hivern (brassicàcies de cicle octubre-desembre) com a alternativa davant l'efecte negatiu de l'increment de temperatura en la producció i qualitat dels cultius majoritaris a les àrees de regadiu. En aquest cas, l'increment de temperatura en els mesos del cicle d'aquests cultius milloraria l'aptitud global del territori (Figura 3).

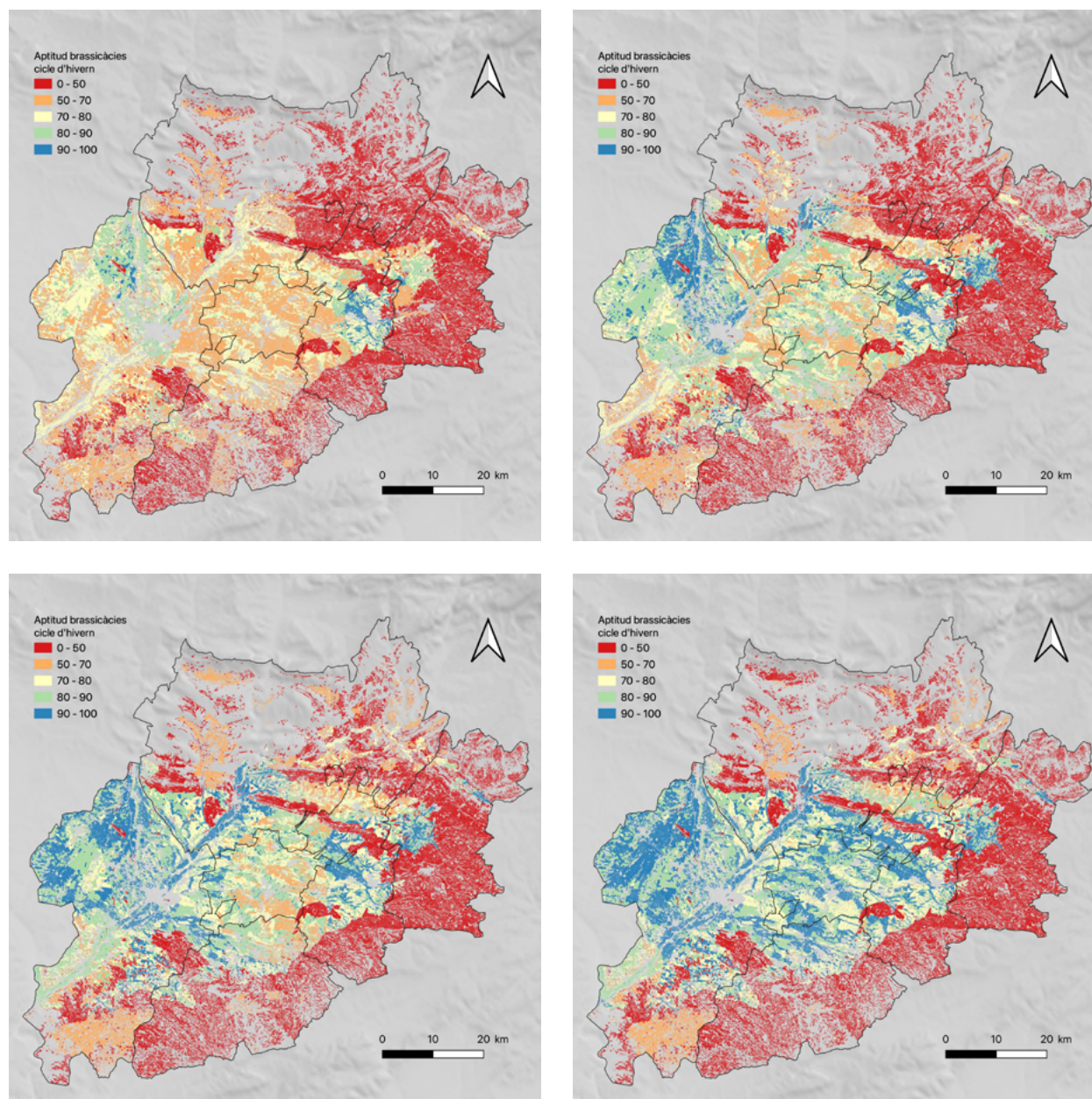
Aquests models proposats no han d'aplicar-se de forma homogènia al conjunt del territori, sinó que poden contribuir a reequilibrar el mosaic productiu i fer-lo més sostenible, generant i capturant en el seu conjunt un valor afegit més alt. També ajuden a desestacionalitzar la intensitat de la producció i, per tant, la necessitat de recursos clau com l'aigua, la mà d'obra o l'ocupació de les centrals, entre d'altres. I tot i que han estat prioritzats davant d'altres alternatives tenint en compte l'estructura i recursos actuals del sector, tampoc estan exempts de conflictes. Per exemple, la implantació de sistemes agrivoltaics en explotacions fructíferes contribueix a la protecció dels cultius de les pedregades i l'excés de radiació, però compensacions elevades de l'energia produïda poden fer prioritzar la generació davant la qualitat de la fruita. I, d'altra banda, l'aposta pels productes *blended*, si no es dissenyen acuradament i s'acompanyen de la narrativa i la promoció correctes, es corre el risc de contribuir al desprestigi del sector carni (un sector que cal protegir) i, per tant, causar l'efecte contrari al que es persegueix.

Al mateix temps, els canvis de model productiu requereixen inversions, i comporten un risc elevat. En alguns casos, a més, necessiten canvis estructurals com ara modificacions en el calendari de reg o l'oferta de serveis especialitzats per part de les empreses o cooperatives. És essencial, doncs, que les entitats amb prou capacitat actuïn com a líders, impulsant pilots que permetin validar a la pràctica la viabilitat del model de producció i de negoci i desenvolupar l'accés als mercats. En el temps transcorregut des de l'elaboració de l'informe ja han sorgit iniciatives en, com a mínim, 4 dels 5 models.

La transformació del nostre sector agroalimentari, però, no és només una responsabilitat d'aquests actors líders. Per importància, per supervivència, per responsabilitat, per estratègia, ha de ser un compromís del conjunt del país. Experiències com l'*Agenda Compartida per a la Transformació*

Figura 3

Evolució de l'aptitud per al cultiu de brassicàcies d'hivern (cicle 90 dies) amb l'increment de la temperatura*

* Sense considerar variacions en la precipitació (ni restriccions de reg) i amb una eficiència global en l'ús de l'aigua del 90%. D'esquerra a dreta: situació actual, +0,8°C, +1,4°C, +2,0°C.

Econòmica de les Terres de Lleida, Pirineu i Aran, impulsada pel Govern (amb la contribució de diversos Departaments), la Diputació de Lleida, la Paeria de Lleida, la Universitat de Lleida, la Cambra de Comerç de Lleida i la Cambra de Comerç de Tàrrrega, i que compta amb la participació activa de desenes d'entitats públiques i privades en els set àmbits de treball prioritaris, marquen el camí que hem de seguir

davant aquests reptes tan complexos. L'Agenda s'ha mostrat útil per traslladar les necessitats del territori als documents clau que marquen la direcció col·lectiva que hem d'emprendre la propera dècada, com ara l'Estratègia de la Bioeconomia de Catalunya, el Pla Estratègic de l'Alimentació de Catalunya, el Pacte Nacional per la Indústria o la pròpia Estratègia d'Especialització Intel·ligent de Catalunya

(RIS3CAT 2030), però és també la millor eina per canalitzar l'aplicació de les eines derivades d'aquestes estratègies amb finalitat transformadora.

L'entorn canvia molt de pressa, però els cicles agrícoles demanen temps. Per això en aquest àmbit són més importants els acords transversals que permetin establir mecanismes per reduir el risc als innovadors i facilitar la transició. Els nostres empresaris i empresàries saben competir, només cal que posem al seu abast les eines per demostrar que fins i tot poden fer-ho quan canvien les regles del joc.

Tarragona i comarques

Anàlisi de la demarcació

La demarcació de Tarragona representa quasi una cinquena part del territori català. Amb una superfície de 6.308 km², el 2022 concentra el 10,7% de la població catalana (amb una densitat de 132 hab./km –un 46% per sota de la mitjana catalana), el 8,7% de les empreses i el 8,8% de les afiliacions i l'11,0% de les exportacions de béns catalanes.

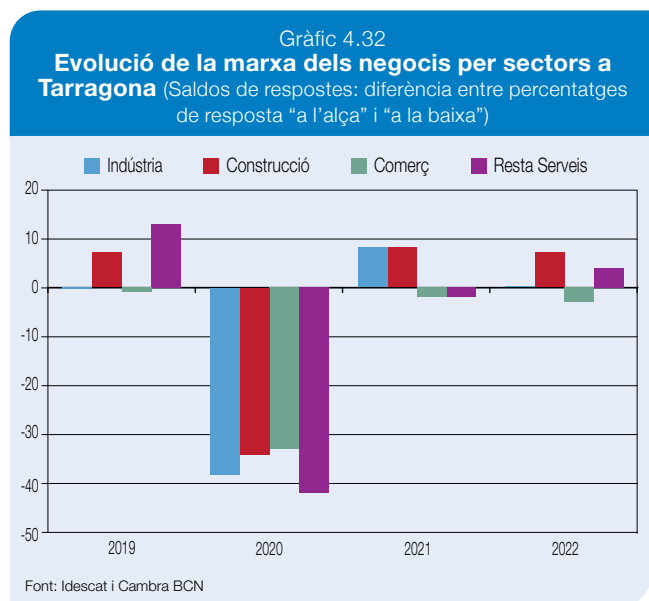
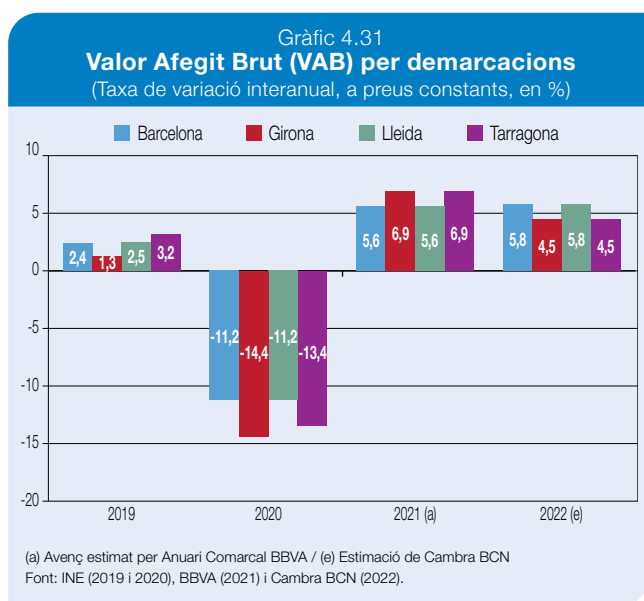
El 2022, la **població** a la demarcació ha continuat en augment, amb un lleuger creixement del 0,9%, el més elevat de les demarcacions, fins als poc més de 830.000 residents, i assoleix el màxim històric de la sèrie. Per trams d'edat, aquest avanç demogràfic s'explica perquè hi ha hagut un augment de la població de 15 a 64 anys (gairebé 5.400 persones més) i dels majors de 64 anys (+3.649 persones), mentre que s'ha reduït la població menor de 15 anys (-1.264 joves). Aquestes variacions han mantingut força estable l'índex de dependència global, és a dir la proporció de població que no està en edat de treballar respecte a la que sí que ho està (52,7% el 2021 i 52,6% el 2022); però han donat lloc a un increment de 4,2 punts percentuals de l'índex d'envelliment (proporció de majors de 64 anys sobre els menors de 15 anys), que assoleix el 131%, el màxim de la sèrie històrica.

Quant a l'evolució per nacionalitat, el 2022 s'ha produït un creixement tant dels residents espanyols (0,8%) com dels estrangers (1,5%). Per continent de procedència, es registra un augment a tots, destaca el creixement de 795 persones

d'Amèrica del Sud i 570 de la resta de la Unió Europea. Tot plegat ha mantingut pràcticament estable la taxa d'extranjeria global –proporció d'estrangers sobre residents totals –i l'extracomunitària, que han augmentat 0,1 p.p. cadascuna, fins al 16,8% i el 12,2%, respectivament.

El **valor afegit brut (VAB)** a preus constants, descomptada la inflació, ha crescut un 4,5% el 2022 a la demarcació de Tarragona, segons estimacions de la Cambra de Barcelona (gràfic 4.31). Aquesta evolució positiva dona continuïtat a la recuperació iniciada amb força el 2021 (6,9%, segons estimacions de l'Anuari comarcal del BBVA), després de la forta davallada del VAB que es va produir el 2020 per la pandèmia (-13,4%). Aquesta recuperació intensa del nivell d'activitat econòmica a Tarragona els últims dos anys és resultat de la recuperació del sector serveis, especialment del turisme, l'hostaleria i l'oci, així com dels bons resultats del sector exterior i de l'activitat industrial, que ha mostrat una forta resiliència a la crisi de subministraments.

En relació amb l'evolució per sectors, l'Enquesta de clima empresarial, elaborada per la Cambra de Comerç de Barcelona i l'Idescat, mostra una millora de la **marxa dels negocis** del 2021 al 2022 només a la resta de serveis (gràfic 4.32). La indústria i la construcció –sectors que s'han recuperat més ràpidament de la pandèmia– mostren una evolució menys positiva, sobretot pel que fa al primer. El comerç empitjora lleugerament i és l'únic sector de la demarcació que tanca amb un saldo negatiu –diferència entre percentatge de respostes que indiquen una evolució a l'alça i una evolució a la baixa. De més a menys favorables, els saldos han estat: un 7% a la construcció, un 4% a la resta de serveis, un 0% a la

indústria i un -3% a la resta de serveis. En comparació amb la mitjana catalana, els resultats a la demarcació de Tarragona han estat lleugerament més negatius a tots els sectors analitzats, a excepció de la construcció.

Donat que no hi ha xifres per a l'hostaleria sobre quina ha estat la marxa de l'activitat a nivell de la demarcació, les dades de demanda i oferta del **sector turístic** són una aproximació alternativa. Segons l'Enquesta d'ocupació hotelera de l'INE, amb dades provisionals per al 2022, Tarragona ha acabat l'any amb 3.015 mil viatgers, un 61,5% més que l'any 2021 i un 1,7% sobre el nivell pre-pandèmia (gràfic 4.33). Tanmateix, segons el país de residència, la senda de recuperació ha seguit ritmes diferents. D'una banda, els viatgers residents a l'estranger s'han quedat un 12,0% per sota del volum del 2019, mentre que els viatgers residents de l'Estat ja superen en un 12,5% la xifra d'abans de la pandèmia. Quant al nombre de pernoctacions, s'estima que el total ha superat les 9,7 milions, el doble que l'any anterior (+102,7%), però encara és un 6,6% inferior a les de 2019. A l'igual que els viatgers la recuperació del nombre de pernoctacions segons país de residència no ha estat homogènia: la de residents de l'Estat és un 17,7% superior a la xifra del 2019, en canvi la dels estrangers és un 21,9% inferior. Tot plegat ha situat el nivell de l'estada mitjana en 3,2 dies —la més elevada de les quatre demarcacions—, molt a prop dels tres dies i mig del 2019.

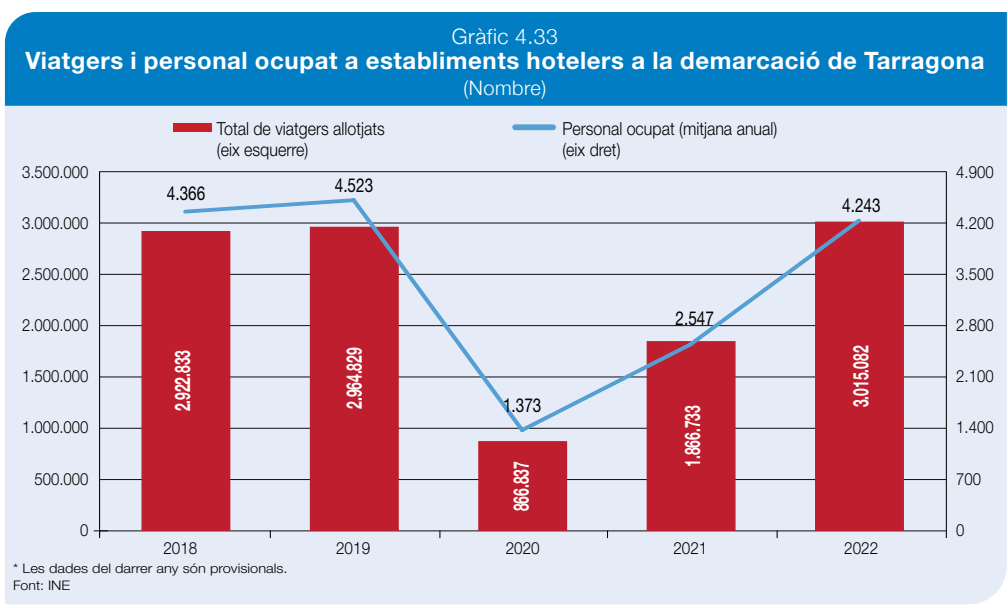
Pel costat de l'oferta, el nombre d'establiments oberts en mitjana anual a la demarcació ha estat d'uns 232, un 24,2% més que el 2021, però un 7,2% menys respecte al nivell pre-Covid (250 establiments de mitjana el 2019). El pes sobre el total d'establiments turístics a Catalunya ha estat de l'11%,

inferior al de viatgers i pernoctacions (el 16% i el 18%, respectivament). En aquesta línia, el nombre d'habitacions i places —17.132 i 40.562 el 2022— són un 4,8% i un 2,4% inferior, respectivament, a la xifra del 2019. El grau d'ocupació per habitacions, per places i places de cap de setmana ha estat del 65,8%, el 60,0% i el 67,4% —aquest darrer percentatge el més elevat de totes les províncies—, respectivament, uns 2 punts menys en mitjana que abans de la Covid-19. En darrer lloc, s'estima que s'han ocupat un total de 4.243 persones en mitjana —el 14% del total del Principat— un 66,6% més respecte a l'any anterior, però un 6,2% menys que al 2019. En comparació amb les altres demarcacions, l'evolució de Tarragona ha estat positiva i similar a la de la mitjana catalana.

Aquestes dades es poden complementar amb les que ofereix l'Idescat per marques turístiques. Tarragona està compresa per dues marques: Costa Daurada¹ i Terres de l'Ebre². A la primera, quart destí turístic català tant en viatgers com en pernoctacions, s'han rebut gairebé 2,7 milions de persones el 2022 i s'han efectuat més de 8.950 mil pernoctacions —més del doble que l'any anterior—, el que ha situat l'estada mitjana en 3,3 dies, la més llarga de totes les destinacions. Respecte al 2019, la recuperació ha estat oposada, el volum de viatgers s'ha situat un 2% per sobre, en canvi, el nombre de pernoctacions un 8,4% per sota. El grau d'ocupació ha estat del 67,2%, molt a prop del 70,4% del 2019.

¹ Inclou les següents comarques: Alt Camp, Baix Camp, Baix Penedès, Conca de Barberà, Priorat i Tarragonès.

² Inclou les següents comarques: Baix Ebre, Montsià, Ribera d'Ebre i Terra Alta.

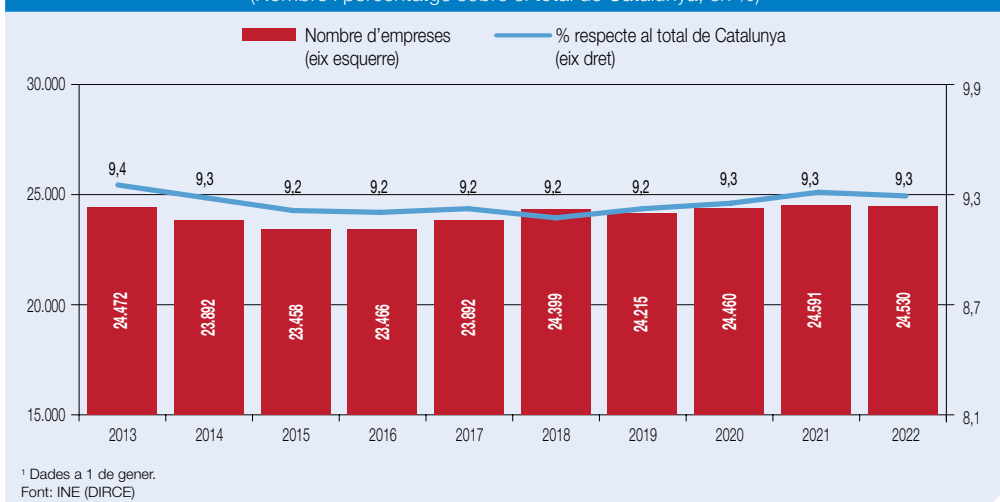
En el cas de les Terres de l'Ebre, la setena en viatgers i pernoctacions, han arribat gairebé 302 mil viatgers i s'han assolit 755 mil pernoctacions, amb un estada mitjana de quasi 2,5 dies. Respecte al nivell precrisi, el nombre de viatgers s'ha quedat un 1,2% per sota i, en canvi, el de pernoctacions un 20,9% per sobre. Quant al grau d'ocupació ha estat el 54,2%, la dada més elevada des del 2004 (inici de la sèrie disponible).

La recuperació que s'ha produït, parcialment, en la marxa dels negocis i en el sector turístic, també s'ha vist en les dades d'evolució del **teixit empresarial**. El nombre d'empreses amb dades del Directori central d'empreses (DIRCE) ha estat de 54.887 empreses a 1 de gener de 2022, un 2,1% més que un any enrere i un 1,2% per sobre de l'1 de gener 2020. En el cas de les empreses amb assalariats (el 45% del total), s'ha produït un lleuger descens (-0,2%) respecte al 2021, però en comparació amb el 2020 ja se situa un 0,3% per sobre (gràfic 4.34). Per trams d'assalariats, hi ha hagut una disminució anual en els dos trams de menor dimensió i un augment en els dos trams de major dimensió: un 1,3% en les de 200 a 999 assalariats i un 11,1% en les que tenen 1.000 o més assalariats (que passen de 9 a 10 empreses). Atesa la naturalesa de l'estadística del DIRCE, cal complementar aquesta informació amb altra que avaluï l'evolució de tot l'any. Per fer-ho, s'utilitzen els comptes de cotització, és a dir, el nombre de centres de treball associats a una empresa inscrita a la Seguretat Social (pot ser més d'un centre per empresa). En aquest cas, el nombre de comptes ha augmentat un 1,7% fins als 25.094 de mitjana anual el 2022 respecte a l'any anterior. No obstant això, es tracta d'una xifra un 3,3% per sota de la de 2019.

Altres indicadors de demanda interna com són els que fan referència al **mercat immobiliari** s'han recuperat notablement el 2022. Amb un total de 47.296 compravendes efectuades –el 15,6% del total de Catalunya–, aquesta xifra és la més elevada des del 2007. Els bons resultats estan motivats, no només per la represa total de l'activitat després de l'aturada del 2020, sinó també per tot l'estalvi forçós acumulat per les famílies durant la pandèmia, fet que ha permès augmentar la inversió privada. Quant a la **matriculació de vehicles**, es van registrar un total de 15.327 a la demarcació el 2022, la xifra més reduïda des de l'inici de la recuperació econòmica el 2014. Aquest descens es degut en gran part a la crisi que està patint a nivell global el propi sector per la manca de subministres i la corresponent regulació i transició cap al vehicle elèctric.

En relació amb la demanda externa, el **comerç internacional** de béns ha evolucionat molt positivament, tant en termes d'exportacions com d'importacions, amb xifres monetàries record el 2022. En el primer cas, les vendes a l'exterior han augmentat un 5,4% anual fins als 10.487 milions d'euros. Atès que aquesta evolució ha estat menys favorable que a la mitjana catalana (17,9%), el pes sobre el total ha disminuït del 12,3% a l'11,0%. En el cas de les importacions, el creixement ha estat del 24,8% fins a assolir els 17.835 milions d'euros. Percentatge que ha estat lleugerament superior al de la mitjana catalana (23,6%) i que ha situat el pes de les importacions de Tarragona sobre el total català en el 16,0%. El saldo comercial s'ha tornat a situar en terreny negatiu amb un dèficit 7.348 milions d'euros, un 69% més que el 2021. Cal tenir present la importància del sector petroquímic, del qual som altament importadors, i la forta pujada de preus

Gràfic 4.34
Empreses¹ amb assalariats a la demarcació de Tarragona
 (Nombre i percentatge sobre el total de Catalunya, en %)

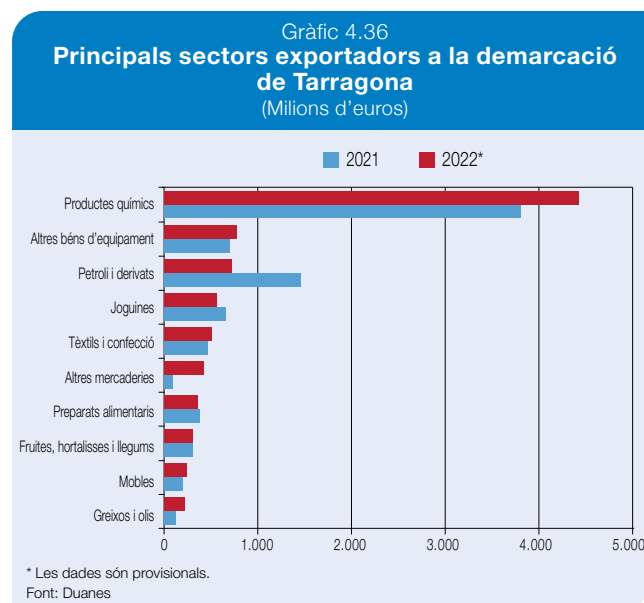
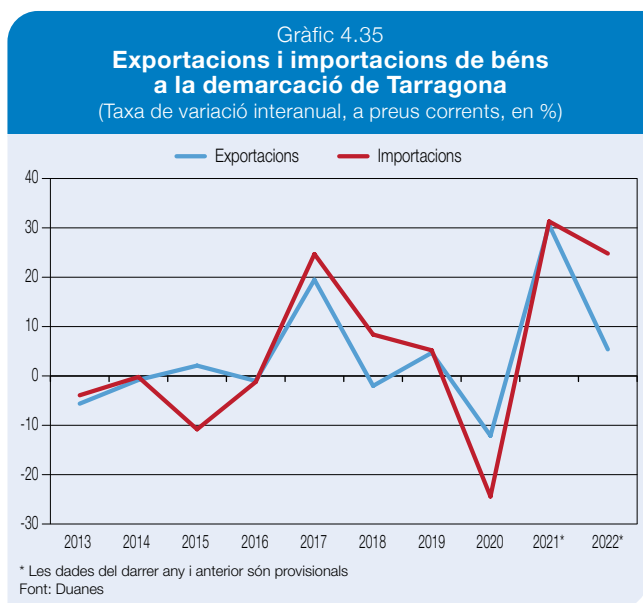
que ha experimentat aquest sector el darrer any, com a determinants d'aquest increment del dèficit comercial (gràfic 4.35).

Tal i com s'ha dit, les **exportacions** han reprès la tendència creixent i superen fins i tot el valor del 2019, en un 17,7%. Tanmateix, cal descomptar els efectes de la inflació, que ha estat força elevada al llarg d'aquest 2022 en comparació amb anys anteriors, i que ha afectat especialment productes claus en el comerç internacional de la demarcació com són l'energia i la química. Així doncs, si s'analitzen les vendes a l'estranger en tones, Tarragona ha exportat més de 5,48 milions de tones, un 23,3% menys que el 2021, la xifra més baixa des del 2006. Segons el destí de les vendes, en valor monetari, aquestes s'han incrementat tant a l'àrea comunitària (2,7%) com a l'extracomunitària (14,3%). Les primeres han suposat un 74% del total, percentatge que des del 2005 ha fluctuat entre el mínim del 65% el 2010 i el màxim del 78% assolit entre el 2014 i el 2016. Per tant, Tarragona s'hauria focalitzat més cap al mercat comunitari els darrers anys, en lloc de diversificar les vendes cap a altres continents.

Quant als principals sectors exportadors, com s'ha avançat, el pes del sector químic i del petroli i derivats –el primer i el tercer sector exportador de la demarcació– conjuntament suposen, en termes monetaris, el 50% del total exportat a la demarcació. Quant a l'evolució en valor, el sector químic ha augmentat un 16,4% (630 milions d'euros), mentre que el petroli ha disminuït un 50,4% (746 milions d'euros). El preu del petroli, després del notable encariment fins

al juny, va registrar una baixada progressiva fins als 80,92 dòlars el barril de Brent al desembre (un 9% més respecte a un any enrere). A això se suma la disminució de les exportacions en volum de petroli del 62% aquest darrer any. El segon sector exportador en valor monetari han estat els altres béns d'equipament (amb un augment de l'11,2%, 79 milions d'euros), en quart lloc se situa la venda de joguines, on les exportacions han disminuït un 14,3% entre el 2021 i 2022, i, en cinquè, els tèxtils i la confecció, que augmenten un 9,6% interanual (gràfic 4.36).

Pel que fa al **teixit empresarial exportador**, Tarragona registra una disminució de 285 empreses respecte a l'any anterior, fins a les 3.657 empreses, tot i ser encara la segona xifra més elevada des del 2005 (només per darrere de la de l'any anterior). D'aquest total, és interessant tenir en compte que un 30% (igual que al conjunt de Catalunya) són empreses exportadores regulars, és a dir, han exportat com a mínim quatre anys consecutius. Amb un total de 1.089 exportadores regulars (un 2,3% més que l'any anterior), el 2022 s'ha produït un increment interanual en tots els trams monetaris, excepte entre les que exporten menys de 50.000 euros, amb una reducció del 3,9%. Això no implica un resultat negatiu per si mateix, atès que molt probablement hi hagi empreses que han exportat per més valor i, per tant, han saltat a trams superiors. De fet, les que exporten per valor d'entre 50.000 i 500.000 euros creixen un 4,9%, les que venen entre 500.000 i 5 milions, un 10,4%, i les que exporten més de 5 milions, un 2,0% (+3 empreses fins a les 152, xifra més elevada des del 2010, inici de la sèrie disponible).

En relació amb les **importacions**, com ja s'ha esmentat han crescut un 24,8% respecte a l'any anterior i ja se situen un 24% per sobre del nivell de 2019. Si l'anàlisi es fa en volum, Tarragona ha importat 18 milions de tones, un 8,0% menys que el 2021 i un 18,7% per sota del 2019. Respecte a la procedència, el 35% de les importacions provenen de països de la Unió Europea. La resta de compres a l'exterior –el 65%– procedeixen de països extracomunitaris. Per sectors econòmics, una tercera part de les importacions han estat de petroli i derivats, un 21,0% més que el 2021 (i un 18% respecte al 2019) fins als 5.810 milions d'euros, el 63% del total importat d'aquest producte a Catalunya. El segon producte més importat –amb un pes del 18%– són els béns químics amb quasi 3.150 milions d'euros, un 21% més que el 2021 i un 30% per sobre de la xifra de 2019. En tercer lloc, el cereals han augmentat un 119,5%, arrel del conflicte bèl·lic, fins als 1.377 milions d'euros, el 8% del total importat a la demarcació i el 61,5% del total importat d'aquest producte a Catalunya. La resta de béns no suposen més del 6% del total importat a la demarcació.

En sintonia amb els resultats anteriors, l'evolució del mercat de treball ha estat positiva per a tots els indicadors el 2022, però amb certs matisos respecte al nivell preCovid. En primer lloc, les **afiliacions** a la Seguretat Social (SS) han augmentat un 2,2% superant les 307.000 per primer cop des del 2008 (inici sèrie disponible) –respecte al 2019, la xifra és un 5,7% superior (gràfic 4.37). Segons el règim d'afiliació, el nombre d'assalariats al règim general i mineria i carbó ha estat de qua-

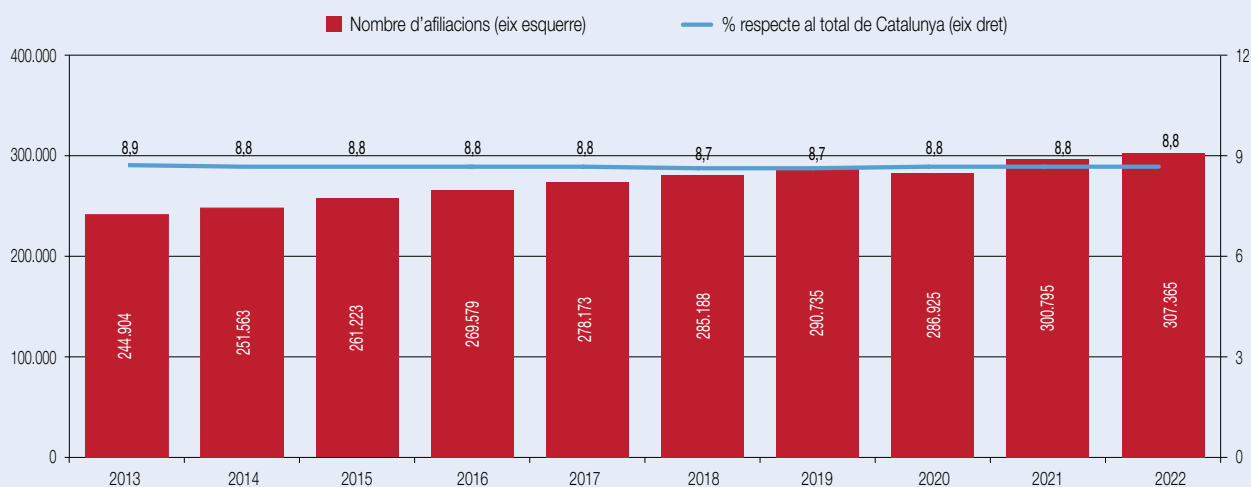
si 252.400 persones, un 2,7% més que el 2021 i la xifra més elevada des de l'inici de la sèrie disponible, el 2008. Quant a les persones sota el règim especial de treballadors autònoms, al voltant del 18% del total, l'afiliació ha estat de 55.050 persones, 45 menys que l'any anterior (un -0,1%), aquesta seria la segona dada més elevada des del 2010 (només per darrere de la de l'any anterior).

Per grans sectors econòmics, l'afiliació ha evolucionat en positiu a tots ells, excepte a l'**agricultura** (gràfics 4.38 i 4.39). En aquest cas, els llocs de treball s'han reduït un 1,5% fins als 6.270 el 2022, el 2,0% dels llocs de treball totals a la demarcació i el 20% del total d'afiliacions d'aquest sector al conjunt de Catalunya.

Quant a la resta de sectors, en termes absoluts, els **serveis** registren quasi 226.900 persones, el 73,8% del total, i un 2,4% més que l'any anterior (5.215 afiliacions més). Amb aquesta xifra, l'afiliació als serveis assoleix un màxim a Tarragona des del 2008 (inici de la sèrie disponible). Per darrere dels serveis, la **indústria**, amb 49.305 afiliacions –el 16,0% del total–, ha assolit la xifra màxima des del 2008 (50.876). Per últim, l'afiliació a la **construcció** registra el creixement anual dels sectors més elevat, un 2,6% fins a les 24.910 afiliacions, però inferior al de la mitjana catalana en aquest sector (3,9%). Aquesta xifra de llocs de treball és la més elevada des del 2010.

Segons l'Enquesta de població activa (EPA) de l'INE, la xifra d'**ocupats** hauria estat de 347.800 en mitjana anual el 2022,

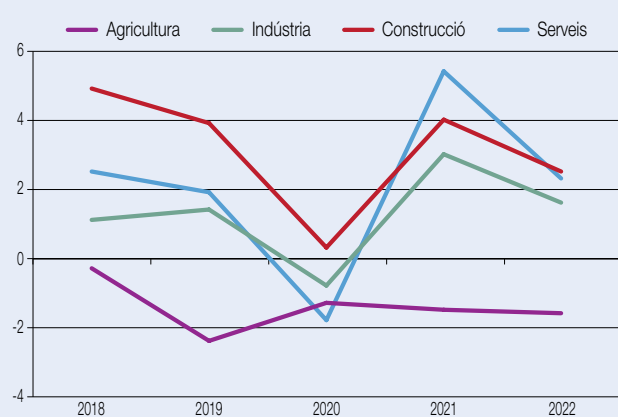
Gràfic 4.37
Afiliacions* a la demarcació de Tarragona
 (Nombre i percentatge sobre el total de Catalunya, en %)

* Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.
 Font: Idescat

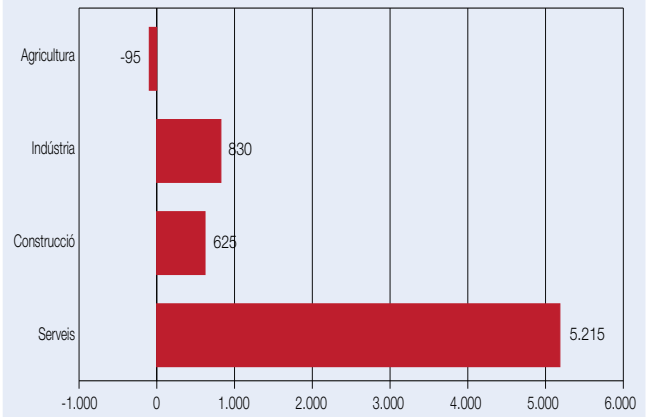

Gràfic 4.38
Afiliacions* per sectors a la demarcació de Tarragona
 (Taxa de variació interanual, en %)

*Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.
 Font: Idescat

Gràfic 4.39
Variació del nombre d'afiliacions* per sectors a la demarcació de Tarragona. Any 2022 (Nombre)

*Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.
 Font: Idescat

5.100 persones més que el 2021 i 7.575 per sobre dels nivells precisi. De fet, aquesta és la xifra més elevada des del 2008 (any en que s'estimaren més de 368.300 ocupats). El 2022, Tarragona pràcticament ha mantingut el seu pes sobre el conjunt de Catalunya en termes d'ocupats, un 9,9%. Tanmateix, el nombre de **contractes de treball** signats respecte al 2021 s'ha reduït, un -4,9% (i un -12,4% en comparació amb el 2019). Per modalitats, arrel de la reforma laboral el nombre de contractes indefinits augmenta de forma intensa, un 280,1% fins als 123.890, mentre que els temporals han disminuït un 38,7% fins al gairebé 169.000. Aquesta última categoria de contractes ha suposat un 57,7% del total el 2022, 31,7 punts menys que l'any anterior (89,4%). En comparació amb la mitjana catalana, l'evolució de la demarcació ha estat més positiva pel que fa a la contractació indefinida i més negativa quant a la temporal (+180,5% i -29,3%, respectivament).

Al seu torn, el darrer any el **nombre de persones aturades** que s'han registrat a les oficines del SOC ha disminuït un 11,7% respecte al 2021: 5.549 persones menys fins a un total de 41.711, un mínim des del 2007. En comparació amb el conjunt del Principat, la caiguda ha estat més intensa (-6,2% a Catalunya) el que ha pressionat a la baixa el pes de la demarcació sobre el total d'aturats, del 12,8% el 2021 al 12,0% el 2022. Quant a la taxa d'atur (població aturada sobre població activa), aquesta ha estat de l'11,0% segons dades de l'EPA, 2,1 punts menys que el 2021 (any en que va superar el 15%) i, fins i tot, 2,5 menys que el 2019, però 1,3 punts superior a la taxa mitjana de Catalunya el 2022 (9,7%).

Finalment, els **preus del consum** han augmentat un 8,7% de mitjana a la demarcació de Tarragona el 2022, 0,7 punts

més que la mitjana catalana (8,0%). Aquesta inflació és la més elevada des de 1993 (inici sèrie disponible per províncies). No obstant això, cal tenir en compte que aquesta xifra és una mitjana anual fruit d'una evolució a l'alça el primer semestre i una reducció a partir del juliol. Hi ha diverses causes darrere d'aquest augment de preus, però la principal és l'increment dels preus energètics i dels aliments.

Anàlisi comarcal

La demarcació de Tarragona comprèn dues regions: la del Camp de Tarragona i la de les Terres de l'Ebre. El Camp de Tarragona concentra les comarques de l'Alt i el Baix Camp, la Conca de Barberà, el Priorat i el Tarragonès (també inclou administrativament el Baix Penedès, encara que històricament forma part de l'àmbit territorial del Penedès). Les Terres de l'Ebre inclouen el Baix Ebre, el Montsià, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta. Ambdues regions abasten una superfície similar, tot i que les Terres de l'Ebre només concentren una cinquena part de la població de la província. D'aquestes, la Terra Alta i el Priorat són les comarques que tenen la densitat de població més baixa, amb valors de 15,4 i 18,5 habitants per km² el 2022, respectivament; mentre que el Tarragonès s'enfila fins als 825 hab./km², la sexta comarca que presenta major densitat demogràfica de Catalunya, només per darrere del Barcelonès, el Baix Llobregat, el Vallès Occidental, el Maresme i el Garraf.

El 2022, la **població** ha augmentat a nou de les deu comarques tarragonines, només hi ha una, el Priorat, on el nombre de residents baixa en una sola persona (comarca que només

Quadre 4.10
Dades bàsiques de la demarcació de Tarragona

	2019	2020	2021	2022	Variació 2022-2021 (% , pp)		Pes Dem./Catalunya (%)	
					Demarcació	Catalunya	2021	2022
DEMOGRAFIA								
Població Total	804.664	816.772	822.309	830.075	0,9	0,4	10,6	10,7
Densitat (hab/km ²)	127,6	129,5	130,4	131,6	0,9	0,0	-	-
Població de menys de 15 anys	127.293	126.983	125.088	123.824	-1,0	-1,7	11,0	11,1
Població de 15 a 64 anys	525.437	534.369	538.644	544.025	1,0	0,5	10,5	10,5
Població de 65 anys i més	151.934	155.420	158.577	162.226	2,3	1,6	10,7	10,8
Índex de dependència global	53,1	52,8	52,7	52,6	-0,1	0,0	-	-
Índex d'envelliment	119,4	122,4	126,8	131,0	4,2	0,0	-	-
Nacionalitat espanyola	676.896	679.979	684.824	690.543	0,8	0,1	10,5	10,6
Nacionalitat estrangera	127.768	136.793	137.485	139.532	1,5	1,7	11,0	11,0
Taxa d'estrangeria total	15,9	16,7	16,7	16,8	0,1	0,0	-	-
Taxa d'estrangeria extracomunitària	11,0	11,8	12,2	12,3	0,1	0,1	-	-
ACTIVITAT ECONÒMICA								
Comptes de cotització⁶	25.960	24.139	24.672	25.094	1,7	1,1	10,2	10,2
Nombre d'empreses²	53.308	54.217	53.764	54.887	2,1	1,8	8,6	8,7
Sense assalariats	29.093	29.757	29.173	30.357	4,1	2,9	8,1	8,2
Amb assalariats	24.215	24.460	24.591	24.530	-0,2	0,3	9,3	9,3
1 a 49 assalariats	23.870	24.088	24.243	24.187	-0,2	0,3	9,4	9,3
50 a 199 assalariats	269	288	261	254	-2,7	0,6	6,7	6,4
200 a 999 assalariats	67	74	78	79	1,3	-1,2	6,8	7,0
1.000 o més assalariats	9	10	9	10	11,1	5,2	4,7	4,9
Empreses concursades	70	65	58	57	-1,7	-0,5	5,2	5,2
Compravendes immobiliàries	44.241	35.639	44.440	47.296	6,4	0,7	14,7	15,6
Matriculació de vehicles ³	24.009	17.800	16.488	15.327	-7,0	-4,5	8,4	8,2
Viatgers allotjats a establiments hotelers³	2.964.829	866.837	1.866.734	3.015.085	61,5	86,7	18,2	15,8
Residents a Espanya	1.657.565	712.865	1.463.049	1.865.183	27,5	31,0	24,6	24,0
Residents a l'estranger	1.307.264	153.972	403.685	1.149.899	184,9	163,8	9,4	10,1
SECTOR EXTERIOR⁴								
Exportacions de béns (milions €)	8.906	7.829	9.945	10.487	5,4	17,9	12,3	11,0
<i>10 principals sectors</i>								
Productes químics	2.969	2.644	3.832	4.462	16,4	19,8	16,1	15,7
Altres béns d'equipament	711	661	706	785	11,2	20,8	10,4	9,5
Petrolí i derivats	1.510	669	1.473	727	-50,7	22,5	55,1	22,2
Joguines	634	668	664	568	-14,3	-0,8	53,0	45,8
Tèxtils i confecció	420	489	470	515	9,6	3,0	8,2	8,7
Altres mercaderies	49	184	96	425	343,2	85,9	14,9	35,4
Preparats alimentaris	367	367	377	360	-4,5	15,1	26,2	21,7
Fruïtes, hortalisses i llegums	317	285	309	305	-1,5	2,0	18,7	18,1
Mobles	159	178	197	246	24,6	21,4	26,9	27,6
Greixos i olis	96	115	119	223	87,6	42,6	9,8	12,8
Exportacions UE	6.814	5.895	7.591	7.797	2,7	17,7	14,7	12,8
Exportacions fora UE	2.092	1.935	2.354	2.690	14,3	18,1	8,2	7,9
Importacions de béns (milions €)	14.402	11.009	14.295	17.835	24,8	23,6	15,8	16,0
<i>10 principals sectors</i>								
Petrolí i derivats	4.912	2.583	4.800	5.810	21,0	39,6	72,2	62,6
Productes químics	2.418	2.129	2.594	3.134	20,8	20,7	10,9	10,9
Cereals	509	523	627	1.377	119,5	76,9	49,6	61,5
Automòbils i motos	1.090	780	847	1.085	28,1	33,7	14,8	14,1
Altres béns d'equipament	1.000	910	762	971	27,5	20,3	9,3	9,9
Mobles	430	396	496	626	26,3	15,4	43,5	47,6
Equipament oficina i telecomunic.	477	494	555	549	-1,0	20,6	21,4	17,6
Pinsos animals	290	384	378	515	36,2	26,6	49,9	53,7
Tèxtils i confecció	643	578	545	461	-15,5	18,5	7,3	5,2
Joguines	33	128	303	399	31,6	-6,0	17,3	24,2
Importacions UE	5.082	4.532	5.514	6.192	12,3	16,7	11,5	11,0
Importacions fora UE	9.320	6.477	8.781	11.643	32,6	31,5	20,7	20,9
Nombre d'empreses exportadores	3.006	3.165	3.942	3.657	-7,2	-13,6	6,2	6,7
Nombre d'empreses exportadores regulars ⁵	1.034	1.056	1.064	1.089	2,3	2,2	6,2	6,2
Exporten menys de 50.000 €	401	420	409	393	-3,9	-1,7	5,4	5,3
Exporten de 50.000 a 500.000 €	260	263	265	278	4,9	4,3	6,6	6,7
Exporten de 500.000 a 5 milions €	237	238	241	266	10,4	3,7	6,2	6,6
Exporten més de 5 milions €	136	135	149	152	2,0	10,7	8,6	8,0
MERCAT DE TREBALL								
Afiliacions totals^{1,3,7}	290.735	286.925	300.795	307.365	2,2	2,8	8,8	8,8
Agricultura	6.483	6.455	6.365	6.270	-1,5	-1,6	20,0	20,0
Indústria	47.308	47.000	48.475	49.305	1,7	1,5	10,0	10,1
Construcció	23.266	23.325	24.285	24.910	2,6	3,9	11,5	11,3
Serveis	213.678	210.140	221.670	226.885	2,4	3,0	8,3	8,2
Assalariats	236.885	232.870	245.700	252.315	2,7	3,4	8,6	8,6
Autònoms	53.850	54.055	55.095	55.050	-0,1	-0,2	9,9	9,9
Ocupats (EPA)⁶	340.225	334.175	342.700	347.800	1,5	2,1	10,0	9,9
Contractes¹	334.196	246.098	308.047	292.831	-4,9	2,4	11,1	10,3
Temporals	299.966	221.603	275.450	168.941	-38,7	-29,3	11,7	10,1
Indefinitos	34.230	24.495	32.597	123.890	280,1	180,5	7,8	10,6
Atur registrat¹	47.631	60.795	47.260	41.711	-11,7	-6,2	12,8	12,0
Taxa d'atur (EPA) ⁶	13,5%	15,3%	13,1%	11,0%	-2,1	-2,4	-	-

¹ Dades de final d'any.

² Les dades són a 1 de gener de cada any (Directorat Central d'Empreses de l'INE).

³ Les dades del darrer any són provisionals.

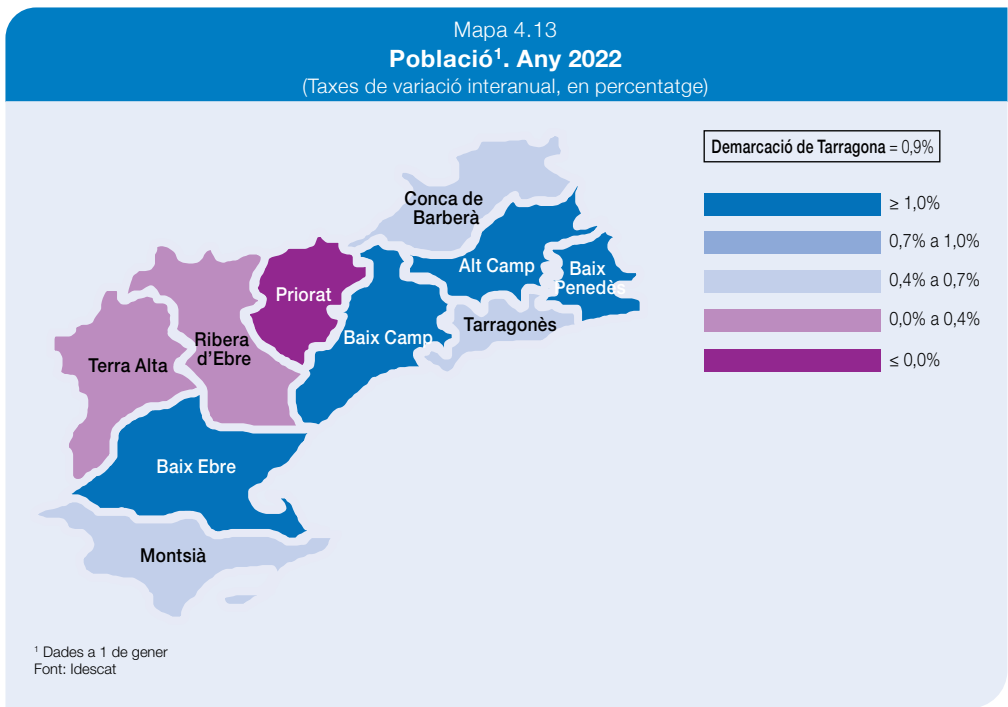
⁴ Les dades del darrer any i anterior són provisionals.

⁵ En alguns anys la suma dels valors dels trams no coincideix amb el valor total perquè s'aplica la llei de confidencialitat estadística (12/1989) i no es pot revelar la informació amb tant detall.

⁶ Les dades fan referència a la mitjana anual.

⁷ Règim general, mineria i carbó i autònoms.

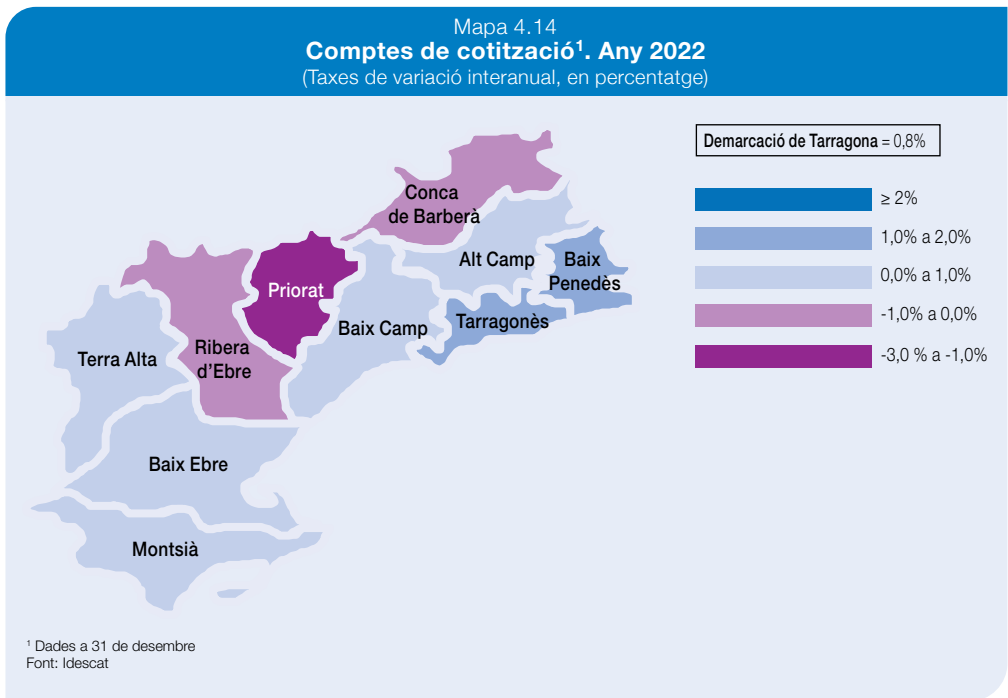
Fons: INE, Idescat, Observatori d'Empresa i Ocupació, DataComex, ICEX i Registradors de la propietat

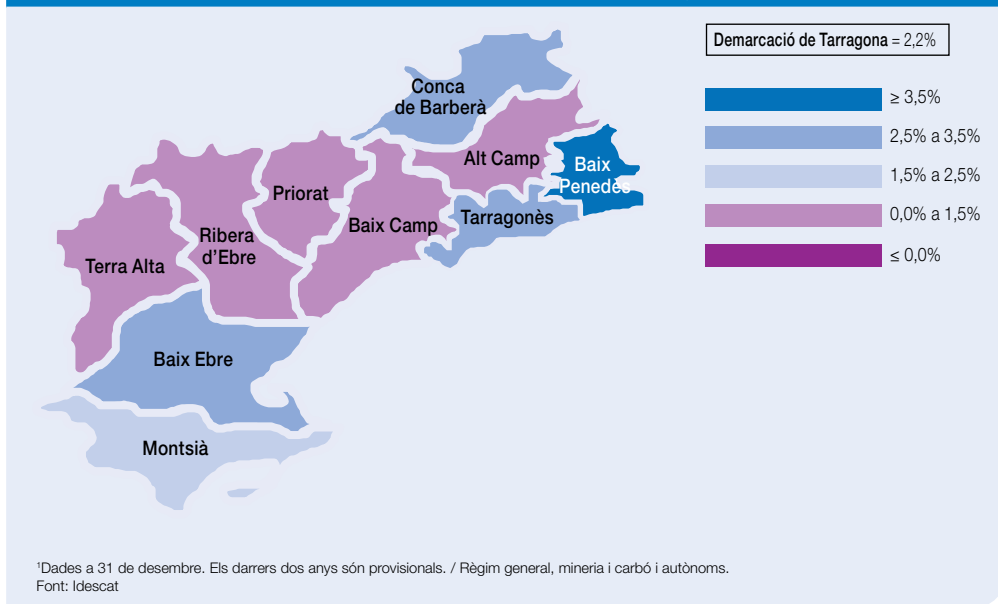
concentra l'1,1% de la població de la demarcació) (mapa 4.13). A la Terra Alta, la Ribera de l'Ebre, la Conca de Barberà, el Montsià i el Tarragonès el nombre de residents pràcticament es mantenen respecte a l'any anterior, amb variacions que oscil·len entre el 0,1% de la primera comarca i el 0,5% de les dues darreres. A la resta dels quatre territoris, les variacions relatives anuals són superiors a l'1%: l'1,1% a l'Alt Camp, l'1,2% al Baix Camp, l'1,2% al Baix Ebre i l'1,8% al Baix Penedès. Pel que fa a la població nascuda a l'estranger,

aquesta ha augmentat a totes les comarques entre el 0,8% del Priorat i el 6,2% del Baix Ebre.

En relació amb el teixit empresarial, el nombre de **comptes de cotització** inscrits a la Seguretat Social (concepte aproximatiu del nombre d'empreses) ha augmentat a set comarques tarragonines entre finals de 2021 i de 2022, en una franja entre el 0,3% de la Terra Alta o el Baix Ebre i l'1,8% del Baix Penedès (mapa 4.14). Les tres comarques on el nombre

Mapa 4.15
Afiliacions a la Seguretat Social¹. Any 2022
 (Taxes de variació interanual, en percentatge)

d'empreses s'ha reduït són: el Priorat (-2,9%), la Ribera de l'Ebre (-0,7%) i la Conca de Barberà (-0,6%). Quant a la contribució que ha fet cada comarca al creixement global del nombre d'empreses a la província, les principals han estat: el Tarragonès (44%), el Baix Camp (22%) i el Baix Penedès (21%). En comparació amb el 2019, només el Baix Penedès ha assolit el nombre d'empreses que tenia abans de la Covid-19 (8 empreses més, +0,3%), mentre que la resta encara es mantenen en nivells inferiors.

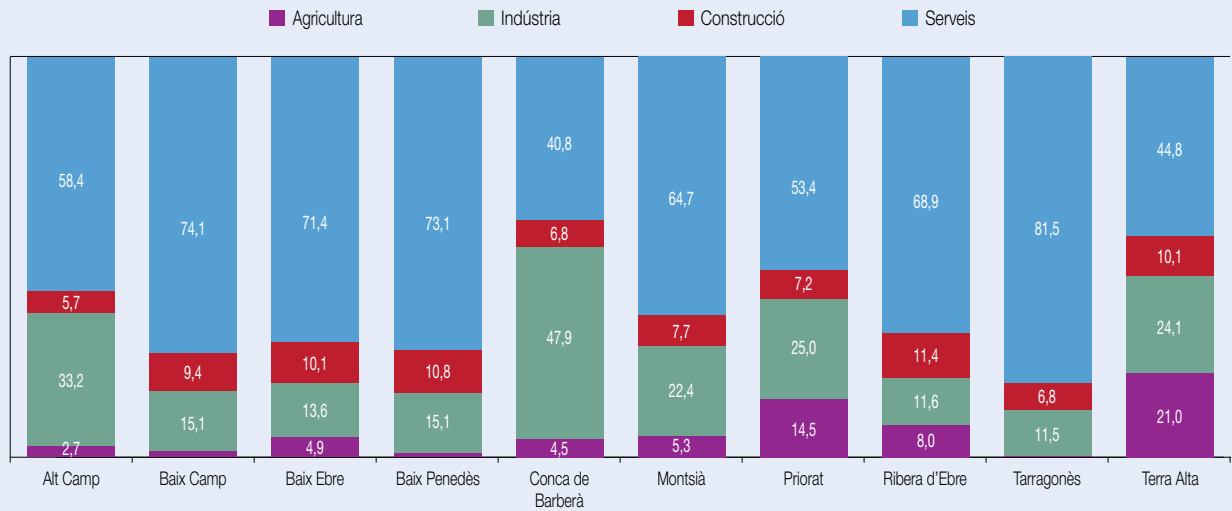
Respecte al mercat de treball, l'**afiliació segons seu social de l'empresa** a la Seguretat Social ha augmentat a totes les comarques tarragonines el 2022. En comparació amb l'increment mitjà provincial (2,2%), quatre comarques han registrat increments notables i superiors a la mitjana: el Baix Penedès (3,9%), el Baix Ebre (2,9%), el Tarragonès (2,9%) i la Conca de Barberà (2,7%) (mapa 4.15). Segons contribució al creixement, el Tarragonès concentra més de la meitat (el 55%) de la nova afiliació a la demarcació el darrer any, li segueixen el Baix Penedès (el 15%) i el Baix Ebre (el 12%). En comparació amb el 2019, totes les comarques han assolit el nivell pre pandèmia, excepte dues que es queden a les portes, la Terra Alta (-0,6%) i la Ribera de l'Ebre (-0,1%).

Si l'anàlisi del mercat de treball es fa per grans sectors econòmics, el gràfic 4.40 mostra com l'estructura productiva varia segons la comarca. D'una banda, destaquen la Terra Alta, el Priorat i la Ribera d'Ebre amb un percentatge de

llocs de treball sobre el total dedicats a l'agricultura força per sobre de la mitjana (2%), del 21,0%, 14,5% i 8,0%, respectivament. D'altra banda, es podrien agrupar les més industrials com la Conca del Barberà amb un 47,9% de les afiliacions a la indústria (la mitjana a Tarragona és del 16%), la única comarca on el principal sector de les afiliacions és la indústria (i no el terciari com a la resta). Li segueixen, l'Alt Camp (33,2%), el Priorat, la Terra Alta i el Montsià, amb pesos superiors al 22%. En el cas de la construcció, la majoria té una proporció d'afiliació alineada amb la mitjana (8%), la Ribera de l'Ebre és el que el percentatge més elevat (l'11,4%) i l'Alt Camp el més reduït (5,7%). Finalment, el sector serveis que, tot i majoritari a totes les comarques, a excepció de la Conca del Barberà —que el principal sector en afiliacions com s'ha esmentat és la indústria, 47,9% en front del 40,8% als serveis. A la resta de comarques el seu pes fluctua progressivament entre el 44,8% de la Terra Alta i el 81,5% del Tarragonès.

Pel que fa a l'evolució per activitats econòmiques el 2022 (quadre 4.11), la tendència general ha estat positiva a totes les comarques tarragonines tant a la construcció, com a la indústria i als serveis, amb alguna excepció en els dos primers. En el cas de l'afiliació al sector agrícola disminueix a set comarques, a dos es manté estable (la Conca del Barberà i el Baix Penedès), i augmenta només al Priorat (1,4%). Respecte a les xifres pre pandèmia, només tres comarques han registrat valors lleugerament superiors: l'Alt Camp, el Baix Ebre i el Priorat.

Gràfic 4.40
Estructura sectorial de les afiliacions*. Any 2022
 (En percentatge sobre el total d'afiliacions de la comarca)

* Dades provisionals a 31 de desembre. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.
 ** El total no suma 100 atès que per motius de confidencialitat estadística no es disposen de dades per alguns sectors.
 Font: Idescat.

Quant a la **construcció**, la tendència ha estat globalment positiva, a excepció de la Terra Alta (-2,9%), el Priorat (-2,6%) i l'Alt Camp (-0,9%). A les altres comarques, els increments anuals han oscil·lat entre el 0,2% del Baix Camp i el 9,4% del Baix Penedès. Respecte al 2019, els resultats són igualment favorables amb una recuperació de l'afiliació al sector a set

de les deu comarques (ja des de l'any anterior), quedant fora només la Ribera d'Ebre, la Terra Alta i l'Alt Camp.

En tercer lloc, els llocs de treball a la **indústria** han augmentat amb intensitats diferents a tots els territoris, a excepció de la Ribera de l'Ebre (-1,6%). Cinc comarques registren una evolu-

Quadre 4.11
Afiliacions a la Seguretat Social per grans sector econòmics i comarques^{1,2}. Any 2022

	Agricultura		Indústria		Construcció		Serveis		Total afiliacions	
	Nombre	Variació 22/21 (%)	Nombre	Variació 22/21 (%)	Nombre	Variació 22/21 (%)	Nombre	Variació 22/21 (%)	Nombre	Variació 22/21 (%)
Alt Camp	505	-1,9	6.320	1,0	1.095	-0,9	11.125	1,7	19.045	1,2
Baix Camp	910	-2,2	9.620	0,7	6.000	0,2	47.285	0,4	63.820	0,4
Baix Ebre	1.360	-0,4	3.775	2,0	2.820	3,1	19.880	3,3	27.835	2,9
Baix Penedès	245	0,0	4.020	1,5	2.865	9,4	19.415	3,7	26.545	3,9
Conca de Barberà	365	0,0	3.890	4,7	555	2,8	3.310	0,9	8.115	2,7
Montsià	1.115	-0,4	4.725	2,9	1.620	1,6	13.645	1,4	21.110	1,7
Priorat	375	1,4	645	2,4	185	-2,6	1.380	1,8	2.580	1,2
Ribera d'Ebre	415	-5,7	600	-1,6	590	6,3	3.560	0,7	5.170	0,6
Tarragonès	290	-4,9	14.900	1,7	8.840	2,7	105.795	3,1	129.830	2,9
Terra Alta	695	-1,4	800	0,0	335	-2,9	1.485	2,4	3.310	0,2
Demarcació de Tarragona	6.270	-1,5	49.305	1,7	24.910	2,6	226.885	2,4	307.365	2,2
Catalunya	31.370	-1,5	490.325	1,5	220.345	3,9	2.757.295	3,0	3.499.340	2,8

¹ Dades a 31 de desembre. Les dades del 2021 i 2022 són provisionals.

² Règim general, mineria i carbó, i autònoms.

Font: Idescat.

Quadre 4.12
Dades econòmiques bàsiques de les comarques. Any 2022

	Població		Població nascuda a l'estranger		Empreses (comptes de cotització)		Afilacions segons seu de l'empresa ²		Afiats segons residència		Atur registrat	
	Nombre	(%) Var 22/21	Nombre	(%) Var 22/21	Nombre ¹	(%) Var 22/21	Nombre ¹	(%) Var 22/21	Nombre ¹	(%) Var 22/21	Nombre ¹	(%) Var 22/21
Alt Camp	45.540	1,1	7.086	6,0	1.326	0,7	19.045	1,2	18.895	2,7	2.335	-10,7
Baix Camp	197.525	1,2	38.749	4,1	5.824	0,9	63.820	0,4	78.054	2,2	10.183	-13,5
Baix Ebre	79.636	1,2	16.122	6,2	2.594	0,3	27.835	2,9	30.356	1,5	3.717	-9,8
Baix Penedès	112.460	1,8	22.306	3,6	2.592	1,8	26.545	3,9	42.954	4,0	7.083	-10,6
Conca de Barberà	20.176	0,4	2.628	2,6	668	-0,6	8.115	2,7	8.713	1,0	732	-10,0
Montsià	68.744	0,5	13.312	3,0	2.100	0,6	21.110	1,7	25.431	1,8	3.363	-7,7
Priorat	9.238	0,0	1.205	0,8	366	-2,9	2.580	1,2	3.801	-0,7	328	-7,9
Ribera d'Ebre	21.920	0,3	3.853	2,7	571	-0,7	5.170	0,6	8.015	0,1	913	-14,8
Tarragonès	263.428	0,5	57.078	1,8	8.255	1,2	129.830	2,9	103.419	2,3	12.692	-12,8
Terra Alta	11.408	0,1	1.526	6,6	360	0,3	3.310	0,2	4.388	0,8	365	-5,4
Demarcació de Tarragona	830.075	0,9	163.865	3,4	24.659	0,8	307.365	2,2	319.677	1,1	41.711	-11,7
Catalunya	7.792.611	0,4	1.650.048	3,2	244.036	0,3	3.499.340	2,8	3.413.381	2,2	346.338	-6,2

¹ Dades a 31 de desembre.

² Dades provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.

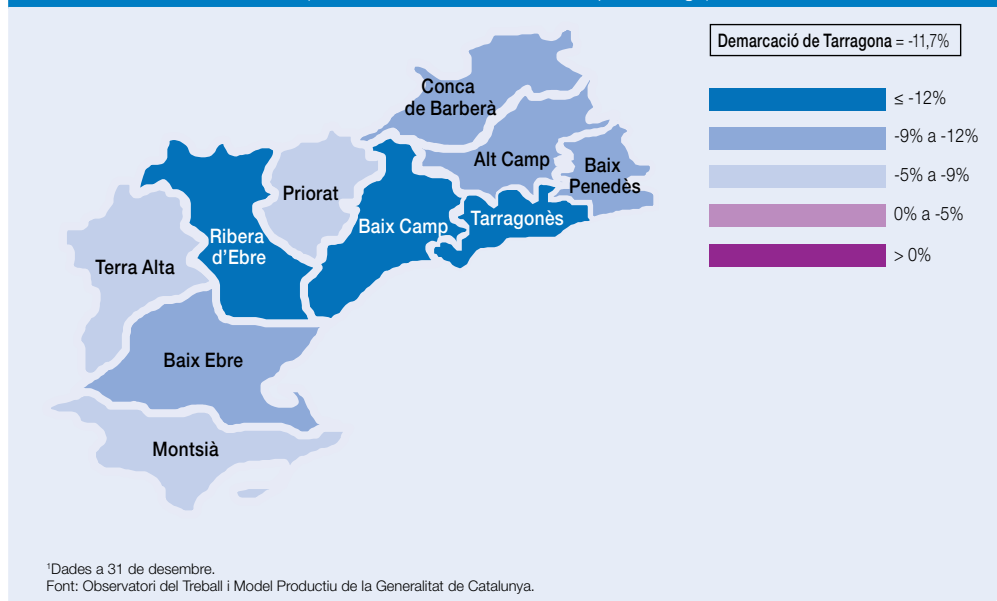
Font: Idescat, INE, MTAS i Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat de Catalunya.

ció més favorable que la mitjana provincial (1,7%), amb resultats que van des de l'1,7% del Tarragonès fins al 4,7% de la Conca del Barberà. En relació amb el nivell pre pandèmia, de les dues comarques que encara no havien recuperat la xifra del llocs de treball l'any passat, el Priorat ho fa aquest any (+3%) i el Baix Penedès s'ha quedat pràcticament a tocar la xifra precrisi (-2%).

En aquesta comparativa, destaquen la Terra Alta i la Ribera d'Ebre amb els increments relatius més elevats (per sobre del 12%, cadascuna).

En darrer lloc, els llocs de treball als **serveis** han augmentat a totes les comarques, tot i que en menor mesura que

Mapa 4.16
Atur registrat¹. Any 2022
(Taxes de variació interanual, en percentatge)

¹Dades a 31 de desembre.

Font: Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat de Catalunya.

l'any anterior, entre el 0,4% del Baix Camp i el 3,7% del Baix Penedès. En comparació amb les xifres d'abans de la pandèmia, el 2021 la recuperació ja va ser quasi plena i només la Conca del Barberà, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta no la van assolir; el 2022 només queda la Terra Alta amb una afiliació al sector inferior a la del 2019 (-1,7% conjuntament).

Si s'atén a la **residència padronal dels afiliats** en lloc del domicili de la seu social de l'empresa, l'evolució anual ha estat positiva a totes les comarques, excepte al Priorat (-0,7%). Les variacions relatives han fluctuat del 0,1% de la Ribera de l'Ebre al 4,0% del Baix Penedès. En general a totes les comarques de Tarragona hi ha més afiliats segons residència que per seu social de l'empresa. Això implica que la gran majoria de persones es desplacen per treballar a una altra comarca, diferent a on resideixen. Els únics dos casos en què les comarques són receptores i no emissores de treballadors són el Tarragonès i l'Alt Camp. En aquestes dues, un 20% i un 1% dels afiliats, respectivament, provenen d'altres territoris. A la resta de casos, les xifres oscil·len entre el 7% d'afili-

ació que emet la Conca del Barberà a altres comarques i el 62% del Baix Penedès (li segueixen la Ribera d'Ebre, 55%, i el Priorat, 47%).

Finalment, pel que fa a l'**atur registrat** a les oficines del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) a 31 de desembre de 2022, l'evolució ha estat igualment favorable respecte al 2021 a tots els territoris ([mapa 4.16](#)). La disminució del nombre de persones aturades ha estat menys significativa que l'any anterior a totes les comarques, amb percentatges que varien des del -14,8% de la Ribera de l'Ebre fins al -5,4% de la Terra Alta. Les comarques amb més persones registrades a l'atur són el Tarragonès (el 30,4% de la demarcació), el Baix Camp (24,4%) i el Baix Penedès (17,0%). En aquests casos, són les tres comarques que més han aportat a la reducció absoluta d'aturats de la província, amb menys 1.863, 1.590 i 840 persones, respectivament. En comparació amb el 2019, totes les comarques han superat els nivells preCovid (l'any passat ja ho van fer cinc: el Tarragonès, el Baix Camp, el Baix Ebre, el Priorat i l'Alt Camp).

LES TIC COM A PALANCA DE COMPETITIVITAT EMPRESARIAL AL CAMP DE TARRAGONA I TERRES DE L'EBRE

Sergi Novo

Clúster Manager del Clúster TIC Catalunya Sud

En un entorn cada vegada més digital i connectat, les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) són una palanca clau per a la competitivitat empresarial de la demarcació de Tarragona. Les empreses que aconsegueixen adoptar i integrar les TIC de manera efectiva obtenen avantatges significatius en termes de productivitat, eficiència, sostenibilitat, innovació i, sobretot, competitivitat. No obstant, el procés de digitalització i adopció de les noves tecnologies també planteja alguns reptes per a les empreses del territori, que han de ser abordats de manera efectiva per minimitzar les amenaces i aprofitar al màxim les múltiples oportunitats que ofereixen.

Actualment, les empreses del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre es troben en diferents etapes del procés de digitalització. Un percentatge encara petit d'empreses ja han adoptat tecnologia de manera generalitzada i efectiva, integrant-la en tots els seus processos, departaments i activitats, mentre que moltes encara estan en les primeres etapes d'adopció tecnològica i digital o han fet només passos aïllats en aquest sentit. En general, però, és evident que la digitalització ja està transformant profundament la manera com les empreses operen i competeixen en el mercat i suposa un factor clau dins dels plans estratègics corporatius.

No obstant, un considerable percentatge d'empreses encara tenen un nivell baix de coneixement i competències en aquest àmbit, el que pot limitar la seva capacitat per adoptar i integrar les TIC de manera efectiva. Per a abordar aquest repte, és essencial que les empreses inverteixin en formació i capacitació dels seus treballadors en tecnologia i digitalització, i que també busquin col·laboració amb institucions educatives i altres agents per a aprofitar al màxim les oportunitats que ofereixen les TIC, així com una cerca afinada i eficaç del Talent.

Per poder adoptar i integrar les TIC en qualsevol empresa, entitat o administració és indispensable comptar amb el Talent, la paraula clau pels propers anys. Els repte més important que les empreses del territori han de fer front és la manca de capacitació i formació en l'àmbit tecnològic i digital de bona part de la societat. Per aquest motiu, el Talent,

amb T majúscula, es converteix en el factor més estratègic i necessari per tota empresa, sector, territori i país.

El Talent digital i tecnològic esdevé, per tant, una necessitat bàsica per a qualsevol empresa que vulgui ser competitiva en el mercat actual. Això implica no només generar talent, sinó també retenir-lo i atraure'l a la regió. Per fer-ho, des del clúster TIC Catalunya Sud apostem per:

1. Establir col·laboracions amb universitats i centres de recerca del territori per promoure la transferència de coneixement i la creació de sinèrgies entre el món acadèmic universitari i empresarial.
2. Crear espais de trobada i col·laboracions entre empreses amb demanda de perfils tecnològics i digitals i els Centres de Formació Professional i privada a la demarcació de Tarragona.
3. Invertir en formació i educació en tecnologia des de l'etapa escolar fins a la formació professional i universitària. És imprescindible que els joves d'avui siguin capaços de comprendre i utilitzar les tecnologies de manera efectiva.
4. Establir programes de beques i pràctiques remunerades per a estudiants i professionals del sector, per tal d'atraure talent a la regió i retenir-lo.
5. Fomentar l'emprenedoria i el desenvolupament d'startups tecnològiques, creant ecosistemes d'innovació que puguin donar suport a aquestes iniciatives, i connectant-les amb les pimes i grans empreses del territori.
6. Desenvolupar programes de reconversió professional per a professionals que vulguin o necessitin reorientar la seva carrera cap al sector tecnològic.
7. Millorar l'orientació laboral dels més joves per ser assessorats per persones amb prou coneixement de les demandes i oportunitats reals del mercat laboral actual.
8. Establir programes de mentoring per a joves professionals, per tal que puguin desenvolupar les seves habilitats i competències en l'àmbit tecnològic i digital.

9. Crear comunitats i xarxes de professionals del sector tecnològic, que puguin compartir coneixement, experiències i col·laborar en projectes conjunts.
10. Fer arribar les demandes del sector TIC a les institucions i administracions públiques amb poder de decisió per orientar les seves polítiques cap una aposta pel sector.

Potser algú es pregunta com posar en pràctica tot el que s'ha exposat fins ara. Doncs bé, s'han dut a terme diverses accions per aconseguir-ho. Per exemple, un Speed Dating al Tecnoparc de Reus que va reunir les principals empreses TICSud i més de 400 estudiants de formació professional del sector TIC; un altre Speed Dating amb 180 alumnes de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de la Universitat Rovira i Virgili i les empreses TICSud per incentivar la retenció de talent, oferint temàtiques per a TFG-TFM i reptes reals de les empreses que poden ser portats a terme a través de pràctiques en empresa. També s'ha iniciat la participació en els consells per a la formació professional i les fires d'ocupació del territori, s'han establert sinèrgies i col·laboracions amb entitats, institucions i empreses de formació privada, com Nuclio Digital School, i s'han organitzat Tallers TIC a diversos instituts de la demarcació de Tarragona per explicar el potencial de creixement del sector TIC a la zona i informar als joves sobre les bones oportunitats professionals que hi poden trobar.

Així mateix, també s'ha posat en marxa el programa Woman Tech, amb tallers, webinars, una formació inicial en programació i noves tecnologies per a noies d'entre 14 i 18 anys, i una jornada presencial de Dones rellevants del sector TIC perquè esdevinguin referents femenins que animin més noies a optar per carreres formatives tecnològiques i digitals.

Amb aquestes accions coordinades i polítiques orientades a la generació, retenció i captació de talent, es busca que les empreses del sector tecnològic, i també moltes empreses d'altres sectors, disposin de la força laboral competent i necessària per desenvolupar les seves activitats, innovar i créixer.

D'altra banda, el paradigma de les captacions d'inversions i empreses està canviant. Fa dècades, quan una gran empresa "aterrava" a un territori o municipi es provocava un efecte d'atracció de treballadors que s'apropaven d'altres indrets i regions per cercar oportunitats laborals. Actualment, al sector tecnològic és al revés. Les empreses tecnològiques són les que s'apropen a les regions on es genera i troben Talent, per tant, generar i retenir aquesta cantera de professionals TIC és el millor argument per atraure empreses i inversions a la demarcació de Tarragona, seguint l'exemple d'empreses

com T-systems, Inetum, Viewnext o la imminent arribada de la multinacional sudcoreana Ijin que contractarà més de 500 persones i invertirà uns 600M€.

Per anar cloent el capítol del Talent, és important destacar que, davant la preocupació que els estudis i informes oficials promoguts pel Govern no reflecteixen la realitat del territori en relació amb la demanda de Talent Digital, l'any 2022 vam dedicar esforços per analitzar i estudiar les necessitats de Talent Digital de les empreses TIC i d'altres sectors del territori tarragoní. Gràcies a la informació recopilada i a la col·laboració amb l'entitat empresarial Impuls Catsud, es van aportar les dades per als estudis elaborats per Barcelona Digital Talent, que va publicar la següent infografia a les xarxes socials.

Com es pot veure a la [imatge 1](#), durant els nou primers mesos de l'any 2022, es van identificar més de 767 ofertes de feina per a perfils estrictament TIC. És important destacar que una oferta de treball pot contenir múltiples vacants, per la qual cosa el nombre total de vacants és significativament superior al de les ofertes. D'altra banda, convé destacar que aquestes ofertes a la demarcació de Tarragona van suposar gairebé el 17% de les ofertes TIC de tota Catalunya.

També va ser interessant identificar els perfils digitals i les tecnologies més demandades, així com destacar que del Top 10 d'empreses contractants 8 són associades al Clúster TIC Catalunya Sud: T-Systems, Inetum, Viewnext, Grupo Castilla, Quercus Technologies, Viajes para Ti, IPTE i Proacit.

Finalment, és important assenyalar que les ciutats de Reus i Tarragona lideren el volum d'ofertes TIC, però, atesa la naturalesa de la regió, és preferible analitzar-ho amb una perspectiva de l'àrea metropolitana del Camp de Tarragona, la qual reuneix tots els factors necessaris per esdevenir un potent Hub Tecnològic complementari a Barcelona i destacat al Sud d'Europa.

Un altre repte important que sorgeix de la digitalització és la necessitat d'invertir en infraestructures i tecnologies digitals i ser coneixedors de les oportunitats i solucions que existeixen. Això pot ser especialment difícil per a les petites i mitjanes empreses (PIME), que poden no tenir prou estructura i els recursos financers necessaris per invertir en tecnologies avançades. No obstant, és essencial que les empreses del territori segueixin invertint en tecnologies digitals per mantenir la seva competitivitat en un mercat cada vegada més digital i connectat i atrevir-se en apostar per pilots tecnològics, així com aprofitar tots els programes d'ajuts i subvencions que existeixen a nivell municipal, autonòmic, nacional i

Imatge 1
Infografia elaborada i publicada
per Barcelona Digital Talent

europèu. Per aquest motiu, i entenent que les empreses ja tenen prou feina en tirar endavant el seu dia a dia, posem molt d'èmfasi en apropar, posar-ho fàcil i difondre a les empreses de qualsevol sector les nombroses oportunitats de finançament i programes de suport per la capacitat, adopció i inversió en les TIC.

Enumerem aquestes tecnologies que transformaran els sectors productius de la Catalunya Sud a curt, mitjà i llarg termini:

1. Internet de les Coses (IoT): La IoT és una tecnologia que permet connectar i controlar dispositius i sensors de tot tipus, i que pot tenir aplicacions en sectors com la indústria, la logística, l'agricultura o el turisme.

2. Intel·ligència Artificial (IA): La IA és una tecnologia que permet als sistemes informàtics realitzar tasques intel·ligents i aprendre de les dades per millorar el seu funcionament. La IA té aplicacions en sectors com la salut, la indústria, el turisme o els serveis financers, entre altres.

3. Realitat Virtual (VR) i Realitat Augmentada (AR): La RV i la RA són tecnologies que permeten crear experiències immersives per als usuaris, i que poden tenir aplicacions en sectors com el turisme, l'educació o el disseny industrial.

4. Blockchain: La tecnologia blockchain és una base de dades distribuïda que permet registrar informació de manera segura i immutables, i que pot tenir aplicacions en sectors com la logística, la banca o la salut.

5. Energies renovables i eficiència energètica: Les tecnologies per a la generació d'energies renovables, com la solar o l'eòlica, i les tecnologies per a l'eficiència energètica, com els sistemes de gestió de l'energia, poden tenir un gran impacte en sectors com la indústria, el transport o la construcció.

6. Robòtica: La robòtica és una tecnologia que permet automatitzar processos i augmentar l'eficiència en la producció, la logística i altres sectors.

7. Fabricació additiva o impressió 3D: Aquesta tecnologia permet crear objectes tridimensionals a partir de materials diversos i pot ser utilitzada en la indústria, la medicina i altres sectors.

8. Big data i anàlisi de dades: Aquestes tecnologies permeten analitzar grans quantitats de dades per obtenir informació valuosa per als negocis i les organitzacions. Poden ser aplicades en sectors com la salut, el turisme o la logística.

9. Vehicles autònoms: Els vehicles autònoms són una tecnologia emergent que pot tenir un gran impacte en el sector del transport i la logística.

10. Biotecnologia: La biotecnologia és una tecnologia que permet utilitzar els organismes vius, cèl·lules i molècules per a desenvolupar nous productes i serveis. Pot ser aplicada en sectors com la salut, l'agricultura i la indústria alimentària.

A la demarcació de Tarragona, destaquen els sectors de la química, el turisme, l'agroalimentari, el logístic i els serveis a la indústria, però hi ha un sector de "nova" creació que des de fa una dècada creix per sobre de la mitjana i s'està posicionant com el sector clau per al desenvolupament territorial

i la transformació dels anteriors, ens referim al Tecnològic. Les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) són la palanca clau per a la competitivitat empresarial en aquests sectors i poden ajudar a les empreses a millorar la seva eficiència, productivitat i a generar noves oportunitats de negoci. Anem a posar alguns exemples:

- **En el sector químic**, les TIC poden ser utilitzades per millorar la gestió de la producció, la qualitat dels productes, la seguretat dels treballadors i la sostenibilitat ambiental. Per exemple, la implementació de sensors i dispositius connectats a internet (Internet of Things - IoT) en la cadena de producció pot permetre una supervisió i control més eficaç de les diferents etapes del procés, detectar desviacions i prendre decisions més ràpides i precises. A més, la integració de la intel·ligència artificial (IA) i la robòtica pot permetre una producció més eficient i autònoma.
- **En el sector turístic**, les TIC poden ser utilitzades per millorar la relació amb els clients i oferir una millor experiència d'usuari. La integració de tecnologies com la realitat virtual, la intel·ligència artificial i el Big Data pot permetre oferir productes i serveis més personalitzats i adaptats a les necessitats dels clients. A més, les plataformes digitals de reserva i gestió de viatges poden ajudar a les empreses del sector a millorar la seva eficiència i productivitat.
- **En el sector serveis a la indústria**, les TIC poden ser utilitzades per millorar la gestió de la informació i les dades, així com per a l'optimització de processos. Les plataformes digitals de gestió de la cadena de subministrament i logística, per exemple, poden ajudar a reduir costos i temps de producció. A més, la integració de sensors i dispositius IoT pot permetre una supervisió i control més eficaç de les diferents etapes dels processos industrials i dels serveis derivats.
- **En el sector logístic**, les TIC també juguen un paper clau. Les tecnologies com la intel·ligència artificial, el Big Data, el blockchain i la robòtica poden ser utilitzades per a l'optimització de la gestió de la cadena de subministrament, assegurar la correcta traçabilitat i la millora de l'eficiència en la logística. Els softwares de gestió de la cadena de subministrament, la logística i el transport poden ajudar a reduir costos i temps de producció, millorar la gestió dels recursos i la coordinació entre les diferents parts implicades. A més, la implementació de sensors i dispositius IoT en els vehicles i les infraestructures logístiques pot permetre una supervisió i control més eficaç de les diferents etapes del procés logístic, detectar desviacions i prendre decisions més ràpides i precises per assegurar la qualitat dels serveis logístics.

- Finalment, **en el sector agroalimentari**, les TIC poden ser utilitzades per millorar la gestió de la producció, la qualitat dels productes, la seguretat dels treballadors i la sostenibilitat ambiental. La integració de tecnologies com la intel·ligència artificial, la robòtica i el Big Data pot permetre una producció més eficient, autònoma i personalitzada. A més, la implementació de sensors i dispositius IoT pot permetre una supervisió i control més eficaç de les diferents etapes del procés de producció i distribució.

Per tant, és imprescindible dinamitzar iniciatives que ens portin a connectar els reptes i les necessitats d'aquests sectors amb les oportunitats i solucions del sector tecnològic i digital. Una de les iniciatives més importants que el Clúster TIC Catalunya Sud s'ha sumat per a promoure la digitalització a la regió és la creació del Hub Foodtech & Nutrition, impulsat per REDESSA i amb la col·laboració de la Universitat Rovira Virgili, Eurecat, IRTA, Ajuntament de Reus i Diputació de Tarragona. Aquest Hub té com a objectiu impulsar la innovació i la digitalització en el sector agroalimentari de la regió, un sector clau per a l'economia local i territorial. A través de diferents iniciatives, com ara programes de formació i capacitatció en TIC per a empreses del sector agroalimentari, la identificació de projectes de digitalització i la promoció de col·laboracions entre empreses del sector, o la cerca d'ajuts i subvencions per a inversions i pilots tecnològics amb empreses TICSud, el Hub busca fomentar la competitivitat i la innovació en aquest àmbit. No obstant, el paper del sector TIC i del Clúster TIC Catalunya Sud no s'ha de limitar només a impulsar iniciatives específiques com el Hub Foodtech & Nutrition. És essencial que el clúster també treballi per a promoure la digitalització en tots els sectors i àmbits empresarials del territori, així com en el Projecte Europeu de temàtica TIC-Turisme RESETTING, dotat amb 1,4 M€ per incentivar la capacitatció i la transformació digital d'una seixantena de pimes turístiques de 5 països europeus, de les quals 14 són de la demarcació de Tarragona, i cadascuna rep 9.000€, coordinat per Eurecat i amb la participació també de la FEHT, l'associació empresarial turística del territori.

Els temes abordats fins ara posen de manifest la importància de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació com a motor clau per a la competitivitat empresarial al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre. Tot i que la digitalització planteja alguns reptes per a les empreses del territori, és imprescindible que aquestes adoptin i integrin la tecnologia de forma efectiva per a aprofitar al màxim les oportunitats que ofereix.

En aquest sentit, el paper del Clúster TIC Catalunya Sud s'erigeix com una eina fonamental per a promoure la digitalització i la innovació en el territori, mitjançant diferents iniciatives i les col·laboracions públicoprivades entre empreses, sectors i altres agents clau.

En un món connectat i en constant evolució, la capacitat d'adaptació a les noves tecnologies és clau per no que-

dar-se enrere. La digitalització s'obre com una oportunitat única per a les empreses per aconseguir més eficiència, millorar la seva competitivitat, augmentar la productivitat i reduir costos. La Catalunya Sud té tots els ingredients i s'estan alineant les peces per esdevenir durant els propers anys en el territori català amb el major potencial de creixement econòmic i sinó, temps al temps.

MONOGRÀFIC

EL REpte DE LA DIGITALITZACIÓ

ARTICLES D'EXPERTS I EXPERTES:

EL REPTE DE LA IA A L'EMPRESA: UNA OPORTUNITAT QUE NO ES POT DEIXAR PERDRE

Esteve Almirall Professor d'ESADE

CIBERSEGURETAT: REPTES I CAPACITATS DE CATALUNYA PER DONAR-HI RESPOSTA

Tomàs Roy Director de l'Agència de Ciberseguretat de Catalunya

DEFINIR EL FUTUR DIGITAL DES DE BARCELONA

Francesc Fajula Director general de la Mobile World Capital Barcelona

DIGITALITZACIÓ I MERCAT LABORAL: TENDÈNCIES RECENTS A CATALUNYA

Josep Lladós Professor d'Economia de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC)

REPTES DEL TALENT DIGITAL A CATALUNYA, EN EL MARC DE LES TENDÈNCIES GLOBALES

Miquel Martí CEO de Tech Barcelona

FONS NEXT GENERATION I TRANSICIONS VERDA I DIGITAL. ENQUESTA A LES EMPRESES CATALANES

Carne Poveda Cambra de Comerç de Barcelona

EL REPTE DE LA IA A L'EMPRESA: UNA OPORTUNITAT QUE NO ES POT DEIXAR PERDRE

Esteve Almirall
Professor d'ESADE

Mentre escric aquestes línies es presenta el GPT-4, la nova versió d'OpenAI que és capaç de passar un bon nombre d'exàmens a nivell humà. La novetat d'aquesta versió és la multimodalitat, és a dir, és capaç d'analitzar no només text sinó també imatges i amb millores notables respecte a la versió anterior, mitgant els problemes d'al·lucinacions i incorreccions d'algunes de les seves afirmacions.

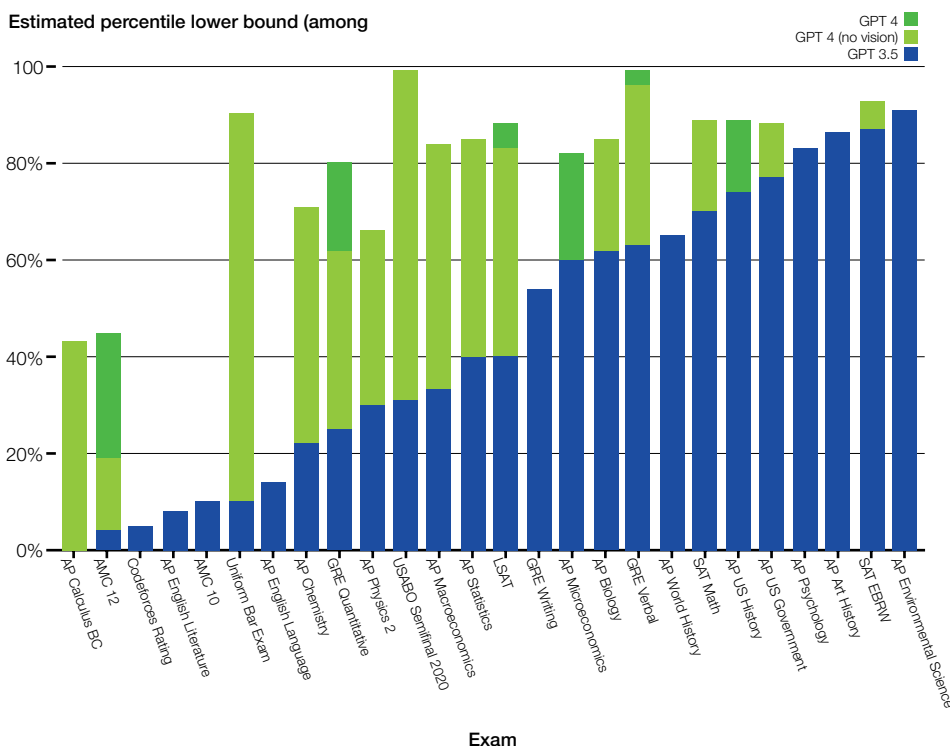
Ja han passat uns mesos des que es va fer llençar ChatGPT, una versió interactiva del GPT-3 que és un model del 2020, ja totalment obsolet. Ara bé, aquesta versió interactiva ha estat capaç de captar la imaginació de milions de persones arreu del món i encendre debats sobre el futur del treball,

l'ètica d'obrir-ho a tot el públic i, fins i tot, del nostre futur com a espècie. Alguns pronosticaven una hecatombe i demanaven a les empreses tecnològiques que posessin en pausa tots aquests desenvolupaments. Mentrestant, la resta de la humanitat bàsicament jugava amb la nova eina, creant històries, demanant menús, receptes de cuina, cançons o coses més pràctiques com resums, treballs escolars, cartes de presentació, etc. Ha estat precisament aquesta component de joc la que ha fet que aquesta eina d'intel·ligència artificial s'estengui com la pólvora i que, en poc més de dos mesos, aconseguís més de 100 milions d'usuaris (uns 15 milions diaris), a més d'incorporar-se a la vida quotidiana de molta gent amb una rapidesa mai vista.

Gràfic 1

Evolució de la població ocupada a Catalunya en funció de la complexitat de les habilitats requerides

Estimated percentile lower bound (among)

Intel·ligència Artificial i Cloud – una adopció a dues velocitats

Tot això presenta un contrast notable amb la situació de la Intel·ligència Artificial a les nostres empreses. I sorgeix una pregunta inevitable: per què una eina com la intel·ligència artificial no està ja present a totes les empreses, i quines implicacions pot tenir això per al teixit econòmic i per al conjunt del país?

De fet, no costa massa adonar-se que estem davant d'una adopció a dues velocitats. Per un cantó, tenim les multinacionals i les grans empreses amb una component tecnològica important que han adoptat totes les possibilitats tecnològiques existents, ja sigui traslladant les seves pràctiques a nivell internacional o creant-ne de pròpies. El cas paradigmàtic és el d'Amazon, que replica els seus magatzems robotitzats i les seves pràctiques arreu del món, independentment del país. Quelcom similar passa amb les startups, que comencen habitualment amb les millors pràctiques, fent servir Cloud, AI, etc, explotant-les al màxim.

Ara bé, què passa amb la resta d'empreses? Especialment amb aquelles que tenen una pressió competitiva menor perquè operen en mercats locals, o bé les que es troben amb una legislació que fa difícil l'entrada d'altres empreses, o les que competeixen en mercats saturats de baix valor afegit on l'entrada de noves empreses no és atractiva. Bé, només si realment la seva equació cost/benefici afavoreix l'adopció d'aquestes noves tecnologies, ho faran. Què succeeix quan per un conjunt de raons aquestes empreses són majoria? Llavors, aquesta adopció no es produirà en gran part de les empreses del país que romandran menys productives i menys competitives. Aquesta situació, amb el temps, esdevindrà l'escenari més habitual al país i, per tant, serà l'escenari assumit per l'administració i els serveis. Aquest és certament un escenari corrosiu, que degrada de manera sistemàtica la competitivitat de les empreses natives que seran progressivament substituïdes per noves empreses i/o empreses estrangeres d'entorns més competius.

Ara bé, per entendre el procés ens cal entendre els principals factors que determinen el procés d'adopció tecnològica.

En primer lloc, cal adonar-se que l'adopció tecnològica és sovint transformadora.. Si bé és cert que ens alguns casos es substitueix una rutina existent per codi, en la major part dels casos ens trobem en la recombinació de la tecnologia amb el procés existent. D'aquesta recombinació en surt no només la validació de la viabilitat i bondat d'aquesta tecnologia en aquest entorn, sinó també de les variaci-

ons sobre la proposta inicial que exploren les fronteres, les adjacències i els processos adoptats. En aquest sentit, la major part de l'adopció és transformadora i generativa, donant lloc a variacions que milloraran la proposta inicial. No només això, les adopcions són també l'excusa per repensar i fer reenginyeria sobre els processos existents. Per tant, fan possible transformacions més grans que elles mateixes.

Ara bé, un primer element a tenir en compte és que hi ha molta variabilitat en aquest procés d'adopció. En alguns casos, adoptar vol dir simplement comprar, aquest és el cas per exemple dels smartphones. En aquests casos, el cost de l'adopció és molt baix i la velocitat d'adopció és molt alta. En altres, però, el procés implica el canvi de processos i, fins i tot, de l'estructura organitzativa d'una empresa. És en aquests casos que els processos són difícils, costosos, llargs i que només es produeixen perquè hi ha un benefici esperat important o perquè és el funcionament típic de l'empresa –seria el cas de les multinacionals o les startups.

Per contraposar un exemple d'aquest tipus, fixem-nos en la gestió integral d'un magatzem robotitzat. La coordinació de les activitats del magatzem s'ha traslladat a rutines de software. Això canvia de manera radical no només la feina sinó també l'estructura organitzativa. Estem, doncs, davant un procés de transformació que depassa l'àmbit tecnològic.

Un altre element que incideix en aquesta adopció tecnològica és el social. Es tracta del nivell d'aspiració social de l'entorn on es situa l'empresa. Si aquest nivell d'aspiració és baix, segurament l'adopció no es produirà. Per contra, si és alt, si estàs situat en un entorn com Silicon Valley o les startups d'Israel, el nivell d'aspiració i d'exigència farà que s'adopti i s'innovi amb molta més rapidesa. Aquest és un aspecte important, perquè l'aspiració social no necessàriament està connectada amb el nivell de competitivitat, ni amb la necessitat real d'innovar. És un factor cultural extern, sobre el que les polítiques econòmiques i el teixit social poden actuar. La manera més habitual és amb la difusió dels casos locals d'èxit, que l'incrementen.

Els components socials i tecnològics de l'adopció

Des d'aquest punt de vista, tots els processos d'innovació i concretament d'adopció, tenen un component social que canvia al llarg del temps.

Ara bé, també el propi procés tecnològic canvia al llarg del temps. Això és degut al procés de modularització. Aquestes innovacions són encapsulades en llibreries, sistemes, eines, elements de hardware, productes o solucions paquetitzades, de manera que puguin ser comercialitzades i adoptades amb més facilitat. Aquest procés de modularització en redueix la complexitat i, per tant, baixa el cost d'adopció. De manera pràcticament inevitable les noves innovacions que tenen èxit es modularitzen, es comoditzen i esdevenen una peça comú per a totes les empreses. Ara bé, si bé això facilita la innovació també en restringeix el seu valor com a eina competitiva. Si tu adoptes el que tothom ja ha adoptat, no tindràs un avantatge competitiu, sinó que et situaràs al nivell de la resta.

Finalment, hi ha un darrer aspecte que diferencia les tecnologies: el seu abast. Algunes tenen un focus molt restringit i es dirigeixen a innovar en aspectes molt concrets. Altres, pel contrari, són molt genèriques i la seva adopció impacta en molts sectors, sovint d'una manera profunda.

Aquestes darreres són les denominades GPT –General Purpose Technologies. Exemples de GPTs són l'electricitat, internet, la genòmica, la biologia sintètica i també la intel·ligència artificial, el cloud i la robòtica. Òbviament, una manca d'adopció de tecnologies molt focalitzades té un impacte molt diferent a la manca d'adopció de les genèriques, ja que tota l'economia se'n veu afectada.

El ChatGPT, codi vermell

Tot això és especialment crític en processos de redefinició de l'espai tecnològic. En moments en que emergeix una nova tecnologia genèrica es quan es produeixen les oportunitats de redefinició del mercat. És en aquest moment de transformació quan les barreres tradicionals, com els efectes xarxa o les dificultats d'entrada, no poden protegir les empreses. Això és especialment important en negocis digitals on el “switching cost” –el cost que tenen els usuaris de canviar d'una proposta a una altra– és molt baix. Per exemple, canviar de Google a Bing per a un usuari té un cost molt baix, amb prou feines la configuració dels “tabs” i les contrasenyes. Tot allò que tingui una part o un tot digital amb “switching costs” baixos es veurà afectat.

Ara bé, ens enganyaríem si penséssim que les úniques companyies afectades són les tecnològiques. La redefinició de la competitivitat en els mercats es produeix de manera molt significativa a partir d'aquests processos d'acceleració tecnològica. Una vegada han succeït acostuma a ser més fàcil aixecar barreres que dificultin l'entrada de nous participants.

Quina actitud ens cal prendre des de les empreses o des de les polítiques d'innovació?

Una primera aproximació és veure'n els perills, que sempre hi són, en termes de biaix, discriminacions, etc., i intentar limitar-los. Aquí sovint la regulació apareix com una vareta màgica que ens permetrà limitar-ne l'ús. La realitat és que en un món global això és pràcticament impossible. Hi ha massa maneres de depassar aquesta legislació. N'hem vist molts exemples, com ara el “copyright”. Una legislació que no es pot aplicar es queda en un brindis al sol i esdevé negativa perquè degrada el concepte mateix de regulació. La creació d'una regulació efectiva és un procés de evolutiu que demana tecnologies estables i funciona malament en els casos d'una evolució ràpida. Ara bé, els polítics tenen incentius clars i notables per crear una regulació sòlida, en molts casos no aplicable i difícil de fer complir.

Sovint oblidem que l'única manera de ser realment rellevant i orientar polítiques en un mercat és ser-hi presents amb actors que ho siguin. Aquesta és normalment la principal manca europea, la manca d'actors rellevants en temes de gran importància estratègica.

El mateix succeeix a les empreses, només sent presents en temes de canvi tecnològic, especialment en GPTs, podem desenvolupar la capacitat d'absorbir aquestes tecnologies, recombinar-les amb el nostre model de negoci, implementar-les i obtenir un avantatge competitiu.

Estem doncs en un moment de canvi tecnològic com poques vegades hem vist abans. Amb unes tecnologies que afecten a tots els aspectes que tenen a veure amb la comunicació i el coneixement, és a dir amb tot!

Aquesta és una oportunitat que no podem perdre. Qui no corre una carrera no té possibilitats de guanyar-la ni de quedar ben classificat.

CIBERSEGURETAT: REPTES I CAPACITATS DE CATALUNYA PER DONAR-HI RESPOSTA

Tomàs Roy

Director de l'Agència de Ciberseguretat de Catalunya

Les xifres

10.000 ciberatacs. Si estimem que el temps de lectura d'aquest article és de 5 minuts, heu de saber que l'Agència de Ciberseguretat de Catalunya ha detectat 10.000 ciberatacs durant el temps de lectura.

Molts ens podem sorprendre d'aquesta quantitat, però heu de saber que d'aquests ciberatacs detectats, el 99,98% són aturats pels sistemes de protecció de l'Agència. I què passa amb aquest 0,02%?

Aquest 0,02% implica una xifra de 2.000 incidents que requereixen de la participació i gestió dels tècnics de l'Agència de Ciberseguretat i de tot el seguit de col·laboradors amb els que comptem.

L'entorn

La crisi mundial originada per la pandèmia i posteriorment per la guerra d'Ucraïna ha generat un augment de ciberatacs

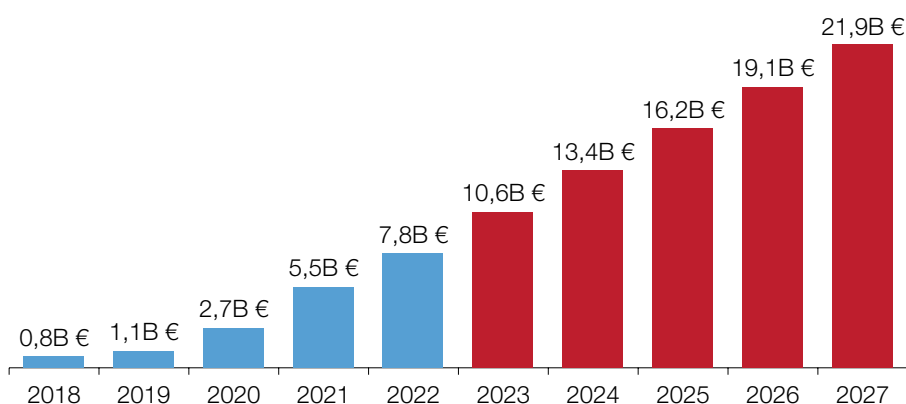
amb finalitats lucratives, especialment aquells que tenen a veure amb el phishing i el Business Email Compromise (BEC), ja sigui perquè han vist la crisi com una oportunitat o bé com una sortida a les seves dificultats econòmiques.

Així doncs, per al 2023, i sempre i quan la inestabilitat econòmica continuï, es preveu un augment de la massa cibercriminal. Per una banda, hi haurà aquells que veuen en la crisi una oportunitat per incrementar les seves activitats lucratives; per l'altra, els que veuran el cibercriminal com una via de sortida de la crisi: gent amb habilitats tècniques i dificultats econòmiques i, finalment, a tots aquests se'ls sumaran aquells cibercriminals que baixaran el perfil a fi que les seves activitats il·lícites no apareguin al radar de les autoritats. També seguiran els ciberatacs de perfil alt, duts a terme pels cibercriminals d'altas capacitats tècniques que no tenen por a l'activitat policial.

El sector de la Ciberseguretat, un sector a l'alça i en clar creixement

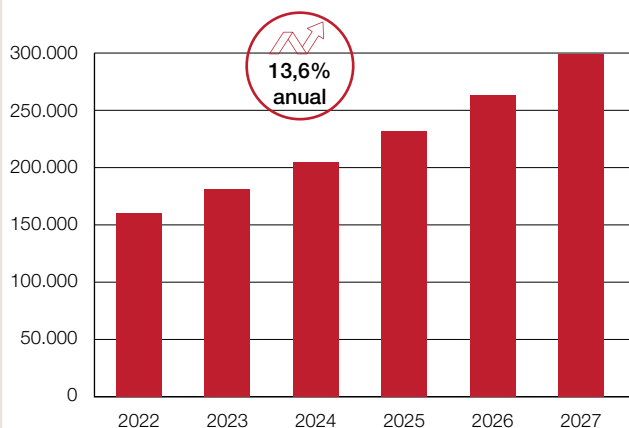
El sector de la Ciberseguretat, com el sector digital, no entén de fronteres –ni pel que fa als serveis, ni a les amenaces– i fa

Imatge 1
Estimació del cost del cibercriminal en l'àmbit mundial en bilions d'euros

Font: Informe sobre el sector de la Ciberseguretat 2022, Agència de Ciberseguretat de Catalunya.

Imatge 2
Facturació mundial de la ciberseguretat

*Previsió
Font: Informe sobre el sector de la Ciberseguretat 2022, Agència de Ciberseguretat de Catalunya.

mercat, el sector de la ciberseguretat té una valor potencial d'entre 1,5 i 2 bilions de dòlars, amb segments encara molt poc explotats.

En aquest sentit, el top 5 de països que més facturació van generar en aquest sector el 2022 són Estats Units, Xina, Japó, Regne Unit i Alemanya.

Una altra de les característiques del sector de la Ciberseguretat és la capacitat de generar inversió estrangera i creació de llocs de treball. D'aquesta manera, la inversió estrangera directa (IED) en ciberseguretat durant el 2022 ha estat de 8.351 M€ i s'han creat 64.918 llocs de treball arreu del món. Durant el quinquenni 2018-2022, els Estats Units han estat el principal país d'origen de la IED, amb 19.817 M€, i l'Índia, el principal receptor amb 3.835 M€.

Catalunya

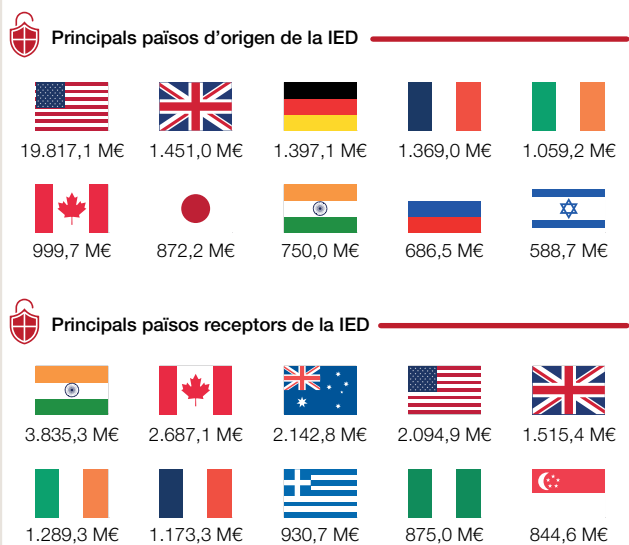
Pel que fa a Catalunya, segons l'estudi *La ciberseguretat a Catalunya*, elaborat per ACCIÓ i l'Agència de Ciberseguretat de Catalunya, en termes d'inversió Catalunya s'ha situat com la 3a regió europea en captació de projectes d'inversió estrangera al sector de la Ciberseguretat l'any 2022, només per darrere d'Irlanda i la regió de Brussel·les. S'han captat projectes per un valor de 163,6 milions d'euros que han permès crear 313 llocs de treball. D'altra banda, el mateix document també apunta que Barcelona és la 6a ciutat de la Unió Europea en valor de rondes tancades per part de start-ups en l'àmbit de la Ciberseguretat, per davant de ciutats com Amsterdam o Munic. En l'últim quinquenni (2018-2022), s'han tancat 17 rondes per valor de 103,3 milions de dòlars.

Tenim un sector empresarial de la Ciberseguretat amb capacitats per fer front al repte

A Catalunya, hi ha 495 empreses dedicades al sector de la Ciberseguretat el 2022, amb un creixement del 14,6% respecte de l'any anterior segons l'estudi *La ciberseguretat a Catalunya*. El sector a Catalunya mostra un gran dinamisme i creixement, amb un augment del nombre de companyies catalanes del sector del 40% en els darrers 5 anys. Actualment, aquestes companyies donen feina a 9.414 persones (+15% interanual) i generen un volum de negoci que supera els 1.071 milions d'euros (+17,3% interanual).

Les empreses catalanes que treballen en l'àmbit de la Ciberseguretat són essencialment pimes (85% del total) i prop d'un terç del total (29,1%) tenen menys de 10 anys. Es trac-

Imatge 3
Inversió estrangera directa en el sector de Ciberseguretat

Font: Elaboració pròpia a partir d'FDI Markets.

ta d'un sector amb presència internacional, ja que el 28,7% de les companyies que s'hi dediquen són exportadores. L'informe destaca el fet que el 9,5% són startups i que el 13,8% tenen dones en càrrecs directius.

Cal, però, fer una menció específica a una problemàtica de molts sectors econòmics a Catalunya: la manca de talent. Segons l'*International Information System Security Certification Consortium* (ISC)², el nombre de professionals de la Ciberseguretat ha crescut un 11% al món, però la demanda de professionals encara creix més: un 26%, fins a les 3,4 milions de vacants al món. La tendència s'accentua més a Catalunya: el nombre de professionals de la ciberseguretat creix un 23% i la demanda un 57%, de manera que la necessitat de professionals no coberta arriba als 10.000.

L'ecosistema formatiu en Ciberseguretat a Catalunya està format per 11 màsters i postgraus en Ciberseguretat, i 44 cursos de formació professional en Ciberseguretat que permeten generar uns 700 nous professionals anualment. Però no n'hi ha suficient.

El repte és evident i el debat està servit. Hem de ser capaços de contribuir a generar i retenir més talent.

Els reptes

- 1. Atacs de ransomware.** Els atacs de ransomware es troben entre les amenaces de ciberseguretat més freqüents a les que s'enfronten les empreses avui dia. Aquests atacs funcionen xifrant les dades d'una empresa i mantenint-les com a ostatge fins que es pagui un rescat. Segons els resultats de diverses investigacions, a l'entorn del 50% dels fitxers adjunts de correu electrònic maliciosos són fitxers de Microsoft Office i les empreses sovint paguen els rescats perquè no tenen temps ni recursos per recuperar-se d'un atac de ransomware.
- 2. Phishing.** El phishing és l'amenaça cibernètica més gran i més popular a què s'enfronten les empreses. Aquestes estafes funcionen enganyant un usuari perquè proporcioni la seva informació personal enviant un correu electrònic que sembla provenir d'una font o lloc web de confiança. Les empreses no són immunes a aquestes estafes.
- 3. Atacs de programari maliciós.** El programari maliciós és un mètode d'atac relativament senzill, i les empreses haurien de protegir-se contra ell. Els atacs de programari maliciós funcionen infiltrant-se en un ordinador

a través d'un fitxer adjunt de correu electrònic o d'altres forats de seguretat, i després executant-se sense el coneixement de l'usuari. Un cop dins, el programari maliciós pot causar estralls als fitxers digitals canviant la configuració i els permisos, bloquejant l'execució de programes específics i espionant l'activitat dels usuaris. El programari maliciós també es troba habitualment a les xarxes Wi-Fi públiques, on els usuaris corren el risc que els seus dispositius es vegin compromesos si visiten un lloc web infectat o simplement naveguen per la pàgina equivocada.

- 4. Enginyeria social.** Els pirates informàtics enganyen la gent perquè donin informació sensible a través de diversos mitjans, com fer-se passar per una altra persona o per un representant de l'empresa. Amb l'augment de la popularitat de les xarxes socials, l'enginyeria social s'ha tornat rampant i els missatges enviats a través d'aquestes plataformes poden contenir programari maliciós que pot robar la informació personal d'un usuari.
- 5. Robatori de dades.** Una de les principals preocupacions de les empreses és el robatori de dades. El robatori de dades es produeix quan els pirates informàtics prenen informació personal dels empleats mitjançant enganys o pràctiques deshonestes. En obtenir accés al compte de correu electrònic d'un empleat, els pirates informàtics poden estendre fàcilment els atacs de ransomware, phishing i pharming (atac al nostre ordinador amb la intenció de redirigir el tràfic d'un lloc web a un altre de maliciós) dins de la xarxa d'una empresa.
- 6. Amenaces internes.** Els empleats interns representen una amenaça de seguretat important per a les empreses de totes les mides. Els empleats deixen les dades a les unitats USB, proporcionen un accés fàcil als fitxers de l'empresa utilitzant la mateixa contrasenya tant als comptes personals com laborals i els enganyen perquè proporcionin la seva informació d'inici de sessió. Els estudis han trobat que el 95% de les infraccions de la ciberseguretat són causades per errors humans.

El gruix del món cibercriminal es focalitzarà en atacs de perfil baix i ràpida monetització. Més enllà de la seva relativa senzillesa, les campanyes de frauds, els atacs de BEC o el robatori de dades bancàries es caracteritzen perquè permeten una ràpida monetització, i encara que s'obtinguin quantitats baixes en cada atac, la seva freqüència és tan elevada que acaben tenint un impacte econòmic considerable.

Per tal d'aprofitar la finestra d'oportunitat que ha generat la crisi econòmica, o bé aconseguir diners de manera ràpida, és d'esperar que augmentin el nombre de ciberatacs que requereixen poca preparació, necessiten pocs coneixements o són senzills d'executar. De fet, s'espera que entre el 2023 i el 2027 les pèrdues per frauds en els pagaments online superin els 330.000 M€ a nivell global, essent els més comuns la compra de béns digitals, la compra de béns físics, la transferència de diners i les gestions bancàries.

Els cibercriminals experts prepararan atacs d'alt impacte en sectors de més valor o poc madurs. Hi ha alguns sectors que els cibercriminals més experts acostumen a tenir més en el seu punt de mira. Per exemple, el de les assegurances o el financer pel valor de les seves dades, però també hi ha aquells que no es poden permetre una interrupció de la seva operativa com l'energètic o el sanitari.

El cas és que el cibercrim més expert i més ben preparat focalitzarà els atacs cap als sectors de més valor. Seran atacs complexos que requeriran molta preparació prèvia degut a les grans inversions que aquests sectors fan en ciberseguretat. Tot i que menys probable, tampoc s'han de descartar altres sectors menys madurs a nivell de ciberseguretat. Són sectors que en els últims anys hi han invertit o la tradició els ha dut lluny de les tecnologies tot i que en l'actualitat s'hi estan apropant a poc a poc. Un d'aquests últims casos és el sector agroalimentari, que any rere any està invertint i introduint més tecnologia en la seva operativa, però sense una bona cultura de ciberseguretat els convertirà en objectiu dels cibercriminals i els ciberatacs, i tindran gran impacte en tota la cadena de subministrament dels aliments. Per últim, cal destacar l'energètic, un sector molt focalitzat i que també representa una finestra d'oportunitat en el context de crisi energètica i geopolítica durant el 2023.

Un altre problema que tenen les empreses en relació amb la Ciberseguretat és la manca de professionals i el fenomen *burnout*. Ja fa anys que el sector s'enfronta a una manca de professionals generalitzada. Tot i que la tendència sembla indicar que en el context mundial la xifra està disminuint, a Catalunya i a la UE augmenta el dèficit de professionals. Així doncs, les empreses no només tenen el repte d'enfrontar-se a la manca de talent, sinó també la gestió i la retenció d'aquest talent.

Les empreses encararan el futur amb una manca de professionals de la Ciberseguretat, fet que les pot deixar en una situació de vulnerabilitat. A més, també es veuran obligades a buscar solucions al fet que molts dels professionals es plan-

tegen deixar la professió degut a diferents motius, com una mala compensació econòmica, la manca de reconeixement social o el fenomen *burnout*, sobretot en aquells entorns de treball d'alta exigència i estrès.

L'Agència de ciberseguretat de Catalunya

L'objectiu principal de l'Agència és que Catalunya estigui ciberprotegida, garantint els drets de la ciutadania, d'una banda, i el creixement econòmic, de l'altra. Si he començat dient que vivim en una societat digital i global, d'aquí és fàcilment deduïble que el desenvolupament social i productiu del país depèn, en gran mesura, de comptar amb un nivell òptim de confiança i resiliència amb les estructures i canals d'aquesta digitalització.

Com ho fem des de l'Agència de Ciberseguretat de Catalunya?

Oferint eines de prevenció, monitoratge i resposta als ciberincidentes; impulsant polítiques públiques i estratègies de país en ciberseguretat; capacitant les entitats, les empreses, les administracions, les universitats i la ciutadania per a la seva protecció en el ciberespai; així com proporcionant un ecosistema que permeti maximitzar els beneficis del teixit acadèmic i empresarial de la ciberseguretat.

La ciberseguretat és el suport fonamental per a la digitalització, present en el nostre dia a dia i en el nostre futur: en la intimitat, en el nostre lloc de feina, en la relació que establim amb les empreses, organismes i institucions. Per tant, forma part de l'engranatge de la societat en què vivim i que construïm cada dia.

La societat que és digital i global està en constant evolució, directament vinculada amb la transformació tecnològica, i és una realitat que necessita consolidar canals de comunicació i d'intercanvi de dades segurs. El ciberatac que avui afecta un sistema digital d'Estònia és molt probable que sigui l'avantsala a un ciberatac que pugui arribar a Catalunya. O viceversa. Això és la digitalització, això és la globalització i això fa més necessària que mai la Ciberseguretat.

Aquí és on tothom hi té un paper actiu. Sovint diem que la Ciberseguretat és cosa de tothom –no només dels governs i les institucions, també ho és de la societat civil, les entitats, del teixit empresarial i econòmic i de cadascun de nosaltres– perquè ningú s'escapa de ser una finestra d'oportunitat pel cibercrim.

Aquest fet no ens ha d'espantar, ha de ser l'excusa per apoderar-nos en coneixement i capacitats digitals. És normal que aquesta realitat arribi a aclaparar a la ciutadania, per això hi ha organismes dedicats exclusivament a oferir eines i consells per prevenir els atacs cibernètics i saber respondre en cas que s'esdevingui el que coneixem com incidents de Ciberseguretat, és a dir, quan l'atacant arriba a entrar als sistemes dels usuaris. Entre aquests organismes, **l'Agència té un rol de lideratge i referència en la ciberprotecció de Catalunya**: coordina i lidera les accions per promoure i facilitar les eines de seguretat i prevenció necessàries, a més de difondre el coneixement que permet construir una societat més preparada davant dels riscos i les amenaces.

Com poden les empreses fer front al repte de la Ciberseguretat?

La millor política per gestionar un ciberatac és prevenir-lo. I, en aquest aspecte, la tasca de la prevenció és quelcom pel que és indispensable que s'hi aposti des de qualsevol empresa.

És per això que les empreses han de tenir programes específics per ciberprotegir-se. És vital per a elles. Cal prevenir i protegir-se i també cal formar i conscienciar perquè els nostres col·laboradors siguin conscients dels riscos existents i els minimitzin.

Cal que la Ciberseguretat sigui una prioritat des del nivell més alt de la companyia i cal fer-ho al costat d'empreses i proveïdors de confiança, així com impulsar accions de prevenció i protecció.

Com a mesures hi podem trobar la necessitat d'incorporar la figura del Chief Information Security Officer (CISO) a l'empresa. Cap empresa es planteja iniciar la seva activitat sense un responsable financer o de màrqueting, i en l'era digital, hi hem d'afegir la figura del CISO.

Durant el 2022, els ciberatacats s'han incrementat un 50% de mitjana en comparació amb l'any anterior i es preveu que representin un cost mundial d'uns 7.000 milions d'euros anuals. Així mateix, a tall d'exemple, els casos de frau de correu professional publicats han augmentat un 300% respecte del 2021. Això vol dir que malgrat tenir uns bons sistemes de protecció i prevenció, els nostres col·laboradors acaben essent víctimes dels esquers que posen els ciber-criminals. A més societat digital, més atacs, i per tant més necessitat de Ciberseguretat.

L'Agència de Ciberseguretat ofereix un servei públic de Ciberseguretat a la ciutadania i a les seves empreses però ho fa de forma que no entren competència amb el sector privat. Des de l'Agència de Ciberseguretat apostem per la concertació públicoprivada com a forma de dinamisme i d'inducció per a la creació d'un sector privat potent que sigui capaç de satisfer les demandes del mercat.

Des de l'Agència el que sí que oferim és l'acompanyament davant ciberatacs produïts a les empreses i els hi donem suport i assessorament.

El futur de l'Agència implica fer de la innovació la seva estratègia. Els tres pilars que es consoliden com la base per afrontar els reptes de la ciberprotecció a Catalunya són:

- **L'excel·lència i la constant capacitat adaptativa** en els serveis de l'Agència per anticipar els nous riscos cibernètics, evolucionant amb la naturalesa dinàmica de la digitalització i la ciberseguretat. L'Agència és node referent de projectes d'excel·lència operativa amb iniciatives de R+D+I que van, per exemple, des de la predicció del comportament de ciberdelinqüents fins a la generació de serveis especialitzats en sectors prioritaris com és la salut (protecció de dispositius mèdics IMoT, impuls de perfils professionals específics de ciber salut o centres d'incidències especialitzats).
- **La col·laboració amb tots els agents i canals possibles** per tal d'implementar mesures de ciberseguretat i donar eines de prevenció i resposta als incidents cibernètics d'una manera adequada. Més enllà de les funcions dutes a terme estrictament per l'Agència de Ciberseguretat de Catalunya, hi ha molts actors públics amb els quals l'Agència hi col·labora per garantir uns serveis públics cibersegurs. Aquesta col·laboració engloba accions tant formatives i de sensibilització com iniciatives per garantir productes i serveis que assegurin la ciberseguretat en col·laboració amb entitats d'impacte en tot el territori, universitats i centres de recerca, actors socials, agrupacions empresarials i empreses.
- **La cerca de l'impacte en la ciutadania i l'impuls a la indústria**, desenvolupant centres d'innovació i competència alineats amb l'Estratègia Europea i els programes de fons europeus. El Centre d'Innovació i Competències de Ciberseguretat de Catalunya és catalitzador de les oportunitats de finançament, incloent els NextGenerationEU i la col·laboració públicoprivada.

Com ja hem vist, a més societat digital, més atacs, i per tant més necessitat de Ciberseguretat. I l'afectació és a tothom,

indiferentment de la seva mida, ubicació, camp d'activitat, tant si és individual, col·lectiu, empresa o associació.

- Cal prevenir, tenir mecanismes de prevenció.
- Cal protegir-se, cal tenir mecanismes de protecció.
- Cal formar i conscienciar. Sobretot cal formar i conscienciar perquè els nostres col·laboradors siguin conscients dels riscos existents i els minimitzin.

La societat serà digital si aconseguim que sigui cibersegura. Cal tenir sensibilitat, una estratègia i invertir. La prevenció és millor que la cura. Hi ha més possibilitats de prevenir atacs posant mesures en marxa. La millor manera per a les empreses de protegir-se contra la cibercriminalitat és tenir un pla de seguretat complet, que inclogui prevenir la pèrdua de dades, tenir un pla de resposta a incidents, revisar els privilegis d'accés del personal i formar als empleats sobre les millors pràctiques de ciberseguretat.

Per això, en el pressupost d'inversió en digitalització, hem d'incorporar la inversió en ciberseguretat.

DEFINIR EL FUTUR DIGITAL DES DE BARCELONA

Francesc Fajula

Director general de la Mobile World Capital Barcelona

Barcelona s'ha consolidat com un dels principals hubs digitals del sud d'Europa, albergant seus de centres de desenvolupament tecnològic globals, ciutat del MWC, el principal esdeveniment de la indústria de la connectivitat, i pol d'atracció de talent internacional. L'impacte de tots aquests actius converteixen Barcelona en un entorn únic, un laboratori digital des d'on desplegar noves tecnologies, des d'on escalar pilots 5G, des d'on conversar sobre l'impacte de la transformació digital en l'economia i la societat, i des d'on liderar el debat sobre l'ús ètic de la tecnologia.

En aquest context, el rol de les ciutats juga un gran paper per marcar el camí de l'avenç tecnològic. El futur de totes les ciutats passa perquè estiguin connectades. Les ciutats del segle XXI són intel·ligents i digitals, dos aspectes complementaris, i que formen part del procés inevitable d'evolució de la tecnologia, protagonista en l'evolució social, cultural i econòmica de la humanitat. Cal promoure projectes que fomenten la consciència ètica, empoderar a la ciutadania, remarcant que el rol dels ciutadans ja no és absent, sinó un actor decisiu amb poder i veu, i guiar la ràpida digitalització cap a una esfera digital cosmopolita, ètica, segura i inclusiva per a tots i totes.

Aquesta realitat també és present arreu d'Europa, on la transformació digital és un dels grans reptes que té actualment la Unió Europea i, per això, s'ha convertit en una de les prioritats de l'actual mandat de la Comissió Europea. Amb els actuals fons de recuperació, iniciatives com la IA Act, per regular el creixement vertiginós de la Intel·ligència Artificial; o regulacions anteriors com el GDPR, que prioritza la nostra privacitat de dades, queden clares les prioritats comunitàries: fomentar la recuperació econòmica i ser conscients que tot això implica col·locar les persones al centre de la revolució digital.

És evident, per tant, que el desenvolupament tecnològic impacta en el social i que tecnologia i societat són un binomi que ha d'anar plegat en els pròxims anys tant sí com no. Per això, des de Mobile World Capital Barcelona som conscients

que cal potenciar el que coneixem com humanisme tecnològic. És a dir, posar el focus en el disseny i la implementació d'una tecnologia ètica que respongui a les necessitats dels éssers humans per així aprofitar totes les oportunitats positives que genera la mateixa era digital.

Competitivitat, persones i sostenibilitat

En la construcció d'una Europa marcada per iniciatives com l'Agenda 2030, el Green Deal o els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), l'actual paradigma de la Indústria 4.0 no és adequat per afrontar el punt d'inflexió social que vivim.

Des de fa una dècada, venim d'impulsar una indústria 4.0 on l'automatització i la digitalització de processos han modulats els rols i nous perfils professionals. Un model essencialment tecnològic enfocat a aconseguir una major eficiència a través de la connectivitat digital i tecnologies habilitadores.

Per això, la indústria 5.0, un concepte emergent, serà imprescindible en un futur pròxim en el marc europeu per situar-nos en el mapa. Aquest va més enllà de la simple eficiència de producció i busca integrar el treball humà amb les tecnologies avançades com la robòtica, la intel·ligència artificial, l'automatització i la Internet de les coses (IoT) en la fabricació i producció de béns i serveis.

En la **taula 1** s'exemplifica les diferències entre ambdues.

Cal ampliar el focus del discurs i entendre que **el futur passa per les persones, la tecnologia i la sostenibilitat, per tant, per evolucionar cap a una Indústria 5.0 operativa**. Això es tradueix en la col·laboració entre humans i màquines per aconseguir una major eficiència i qualitat en la producció, mentre es mantenen i milloren els treballs humans; un ecosistema àgil i resiliència capaç d'adaptar-se a la ràpida evolució de les tecnologies; però sobretot accions sostenibles que respectin el medi ambient.

Taula 1

INDÚSTRIA 4.0

- Centrat en una major eficiència a través de la connectivitat digital i la intel·ligència Artificial.
- Tecnologia - centrada en l'aparició dels objectius ciberfísics.
- Alineat amb l'optimització de models de negoci dins de la dinàmica del mercat de capitals i models econòmics, és a dir dirigits a minimitzar els costos i maximització del benefici per a accionistes.
- No es fa esment a les dimensions de rendiment essencials per a la transformació sistèmica i la dissociació de recursos i materials de l'impacte mediambiental, climàtic i social.

INDÚSTRIA 5.0

- Garanteix un marc per a la indústria que combini competitivitat i sostenibilitat, que permeti a la indústria aprofitar el seu potencial com un dels pilars de la transformació.
- Posa l'accent en l'impacte de les maneres de governança tecnològica alternativa per a la sostenibilitat i la resiliència.
- Empodera als treballadors mitjançant l'ús de dispositius digitals, situant a l'ésser humà al centre de la revolució digital.
- Construeix vies de transició cap a usos de la tecnologia sostenible.
- Amplia la responsabilitat de les empreses i les cadenes de valor.
- Introdueix indicadors que mostren, per a cada ecosistema industrial, els progressos aconseguits en el camí cap al benestar, la resiliència i la sostenibilitat.

Font: Comissió Europea. Industry 5.0, a transformative vision for Europe - <https://op.europa.eu/s/yCkC>

Segons un informe de la Comissió Europea¹ “La sostenibilitat, l'enfocament humà i la resiliència són les característiques destacades de la Indústria 5.0. No considerem que aquestes característiques siguin simplement desitjables, sinó que creiem que són necessàries perquè la indústria europea continuï sent rellevant, competitiva i preparada per al futur”. Així, no parlem de requisits sinó d'accions reals, palpables i necessàries per a fer front als reptes del futur.

Per tant, veurem com en l'actual Digital Decade² (dècada digital, segons la UE) les grans línies que condicionaran el model econòmic europeu passen per:

1. Humanisme

Moltes institucions, empreses i agents de la societat digital ja fa anys que apostem per alinear l'avenç tecnològic amb el compromís amb la protecció dels drets humans i fonamentals en l'esfera digital. Posant el focus en l'humanisme tecnològic, on les tecnologies digitals han d'estar al servei dels éssers humans i millorar el nostre benestar, i no viceversa. Subratllant així la importància de situar a les persones en el centre del desenvolupament tecnològic i de garantir que la tecnologia es dissenyi i utilitzi de manera que promogui valors humans com la llibertat, la privacitat i la dignitat.

¹ Industry 5.0 - Towards a sustainable, human-centric and resilient European industry (gener 2021).

² Europe's Digital Decade: digital targets for 2030

Un concepte clau en aquest compromís és l'humanisme digital, el qual reconeix el potencial de les tecnologies digitals per millorar la vida de les persones en molts àmbits, reclamant un enfocament més ètic i centrat en l'ésser humà per al desenvolupament tecnològic, així com polítiques i normatives que garanteixin que la tecnologia serveix a l'interès públic.

Això inclou promoure la transparència, la responsabilitat i el control de les dades per part dels usuaris, així com fomentar l'alfabetització i les competències digitals per garantir que tothom pugui participar plenament en l'era digital. Concretament en el cas del teixit empresarial garantir que les qüestions més urgents que cal abordar per donar cabuda a la transició digital en les indústries no tingui un impacte negatiu.

2. Sostenibilitat

No podem obviar un dels pilars imprescindibles per al nostre futur i el de la indústria 5.0: la sostenibilitat. La Unió Europea fa molt temps que està compromesa amb el desenvolupament sostenible, concretament amb el Green Deal, anunciat el desembre de 2019, el qual estableix que Europa ha de fer la transició cap a una economia sostenible.

Ara bé, existeixen certes reticències a l'hora d'associar sostenibilitat amb desenvolupament econòmic. I des dels diferents altaveus dels quals disposem cal evidenciar que no només aquesta associació és necessària, sinó que també és possible.

El binomi tecnologia i sostenibilitat ja és molt potent, i de fet, encara ho serà més, donat que pot jugar un paper clau per revolucionar sectors més tradicionals, com per exemple, la producció industrial, el transport, l'agricultura o l'energia, entre molts d'altres. Les innovacions tecnològiques poden ajudar a aconseguir la neutralitat de carboni, a implantar tecnologies verdes, a accelerar la digitalització de la indústria europea i a fer un millor ús de les grans dades o de la popular intel·ligència artificial.

3. Resiliència

Malgrat totes aquestes indicacions cap a un futur on la indústria 5.0 sigui una realitat, encara fa falta una major cooperació i la capacitat de crear aliances entre els diferents actors públics i privats. És a dir, un full de ruta unificat essencial per promoure l'adopció de la Indústria 5.0 de manera efectiva i sostenible. De fet, des de Barcelona hem consolidat un model de col·laboració públic-privat d'èxit únic. En els pròxims anys caldrà seguir treballant perquè aquesta aliança creixi, per incorporar més jugadors al camp i generar així més sinergies, comptar amb més punts de vista i talent i ampliar l'abast. Creiem que és la col·laboració entre tots els agents socioeconòmics la que pot potenciar un sector, una ciutat o un país, objectiu amb el qual va néixer el MWCcapital.

En conclusió, perquè la indústria compleixi i continuï complint el seu paper de motor de prosperitat de les nostres societats, necessita innovar i adaptar-se per poder fer la transició a un nou paradigma social, tecnològic i mediambiental que en presenta el futur. Per això des d'Europa s'estan promovent molts projectes en aquesta línia com el Next Generation EU, un pla de recuperació per reforçar les ciutats Europees enfront dels grans reptes de ciutat i digitalització.

Sense dubte la Indústria 5.0 té el potencial de millorar la competitivitat de l'economia europea i d'oferir noves oportunitats d'ocupació i creixement econòmic, i Barcelona ha de ser un laboratori tecnològic que ens permeti generar un nou espai digital més ètic i sostenible.

Tenim l'oportunitat de liderar aquest debat en l'àmbit global i influir en l'ètica de la Intel·ligència Artificial, la privacitat de les dades i la sostenibilitat aplicada a la innovació tecnolò-

gica. Això ens permetrà desenvolupar un model productiu competitiu i resiliència que pugui adaptar-se al ritme vertiginós de la innovació.

La intersecció entre l'ètica i la innovació tecnològica

En síntesi, l'adopció de la indústria 5.0 és una solució que pot aportar beneficis a la indústria, als treballadors i a la societat. En un entorn de canvi com l'actual, veurem com es transformen els mecanismes de capacitació dels treballadors o canvien els sistemes de formació dels empleats, entre d'altres, tots ells elements que reverteixen directament en la millora la competitivitat de la indústria i consoliden ecosistemes forts capaços d'atraure talent d'arreu. La indústria 5.0 té un component diferencial que també contempla la cura del nostre planeta i la sostenibilitat, fomentant models de producció circular i donant suport a les tecnologies que fan un ús més eficient dels recursos naturals.

Al llarg de 2022, ja s'ha vist breument com la Indústria 5.0 se situa tímidament i avança amb noves tecnologies i eines. S'espera que la robòtica col·laborativa sigui un dels principals impulsors de la Indústria 5.0 en el futur pròxim. I ho serà perquè permet que robots i humans treballin junts en la mateixa tasca, la qual cosa augmenta l'eficiència i la qualitat, al mateix temps que assegura que els treballadors humans tinguin un paper significatiu en el procés de producció. A més, s'espera que la intel·ligència artificial i l'aprenentatge automàtic s'utilitzin cada vegada més per millorar l'eficiència de la producció i la presa de decisions. Això permetrà que les empreses siguin més àgils i adaptables als canvis en el mercat i en la demanda del consumidor.

En aquest escenari, és fa més necessari que mai fomentar la intersecció entre ètica i tecnologia. Cal enfocar-nos en qüestions com la privacitat, la seguretat, el control, la discriminació, la justícia social i l'impacte ambiental, entre d'altres. Totes elles són palanques de canvi que condicionaran l'economia i la societat del segle XXI. En definitiva, és imprescindible promoure un debat ètic que reflexioni i incentivi un ús més racional i segur de les tecnologies, situant a les persones al centre d'aquesta revolució digital i fomentant noves dinàmiques que consolidin el sistema.

DIGITALITZACIÓ I MERCAT LABORAL: TENDÈNCIES RECENTS A CATALUNYA

Josep Lladós

Professor d'Economia de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC)

Els avenços tecnològics són un dels determinants principals de les transformacions al mercat laboral. El seu poder disruptiu és més intens quan parlem de tecnologies que són d'ús general més que no pas quan ens referim a tecnologies adreçades a processos productius o a finalitats d'ús concret. En la mesura que el conjunt d'avenços tecnològics que configuren l'anomenada quarta revolució industrial tenen la capacitat d'incidir tant en el sistema productiu com en el conjunt de la societat, la preocupació i interès envers els seus efectes al mercat laboral és comprensible.

En realitat la relació entre canvi tecnològic i mercat laboral és molt més complexa del que aparenta, perquè els seus efectes són tant directes com indirectes, perquè no només impacta en la quantitat de treball sinó també en la qualitat, composició i organització del treball i sobretot perquè les tecnologies emergents poden tant substituir treball humà com també complementar als treballadors per tal de millorar la productivitat laboral.

Com a norma general, es pot afirmar que el canvi tecnològic impacta en la quantitat de treball mitjançant dos efectes directes. D'una banda, a través de la substitució de treball humà mitjançant la utilització de les tecnologies emergents, un efecte conegut com "automatització". De l'altra, per mitjà de la creació directa d'ocupació en els sectors productius que són responsables de les innovacions tecnològiques o bé que hi estan estretament relacionats.

Res no garanteix que el balanç d'aquests dos efectes contraposats generi un saldo positiu pel que fa a la quantitat de treball, però la història econòmica ens ha mostrat que l'impacte final del canvi tecnològic sempre ha estat favorable en els nivells agregats d'ocupació per la influència de dos efectes indirectes. D'una banda, l'efecte de complementaritat que resulta de la reestructuració de les feines existents i de l'aparició de noves ocupacions mitjançant la utilització de les tecnologies emergents. De l'altra, l'efecte colateral que prové de l'augment de productivitat i rendes resultant de l'ús de les noves tecnologies i que origina un augment de demanda en altres activitats productives no relacionades amb el canvi tecnològic.

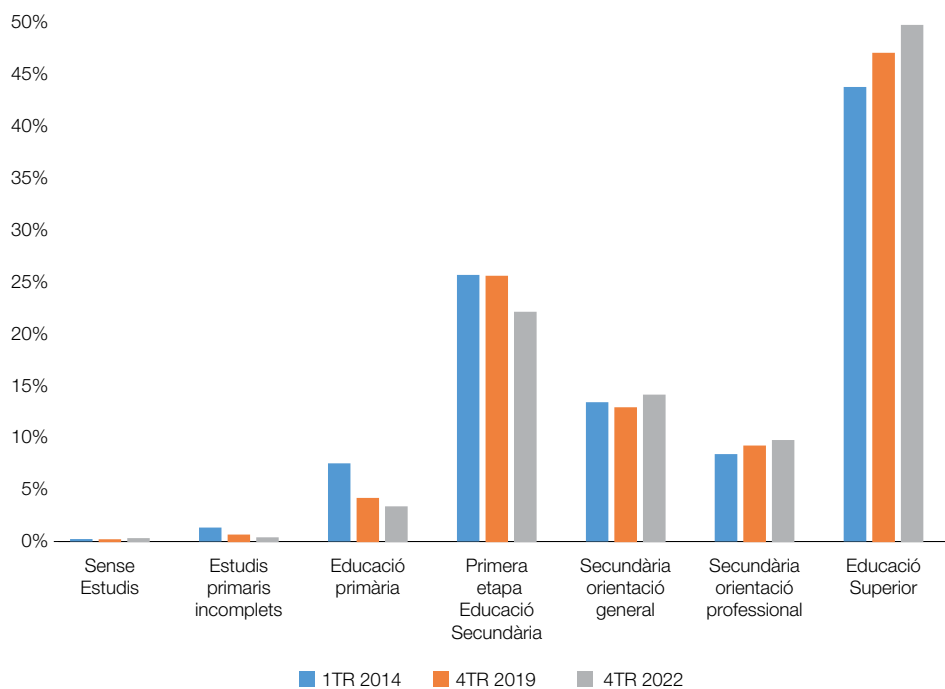
Aquest optimisme tecnològic es veu però forçosament moderat en observar les tendències existents al mercat laboral ja abans de la pandèmia, caracteritzades per una asimetria i polarització creixent de les oportunitats d'ocupació i pel desajust en l'oferta d'habilitats i competències. Aquests efectes són la conseqüència evident del fet que les tecnologies digitals es complementen millor amb el treball més qualificat mentre que, en canvi, tenen una major propensió a concentrar els seus efectes de substitució en el treball de menor qualificació. Aquest biaix en favor del treball més qualificat es justifica per la seva major capacitat per aprendre els coneixements necessaris per dominar l'ús de les tecnologies emergents i sobretot per la seva major facilitat per adaptar-se als canvis organitzatius necessaris per treure el màxim rendiment del canvi tecnològic. És a dir, el canvi tecnològic digital té efectes directes en la composició de l'ocupació

D'aquesta manera, la gran majoria de les principals economies han observat en els anys recents un procés aparent d'*upgrading*, amb la millora en l'estructura d'ocupació pel que fa als nivells educatius. Catalunya és una bona mostra d'aquesta demanda creixent de qualificacions, amb un avenç molt significatiu del nombre de persones amb estudis superiors en l'estructura de l'ocupació, un procés que s'ha accelerat després de la pandèmia en detriment de l'ocupació de menor qualificació ([gràfic 1](#)).

Un altre efecte induït per la digitalització en el mercat laboral és la polarització creixent de les oportunitats d'ocupació. Les tecnologies emergents no substitueixen feines o ocupacions, el que fan és reemplaçar algunes de les tasques que es desenvolupen als llocs de treball actuals. En particular, tenen una major facilitat per substituir les tasques de caràcter rutinari, en la mesura que són més fàcilment reproduïbles mitjançant l'ús d'algoritmes. Però el que marca la diferència d'aquesta generació de tecnologies digitals en relació amb les anteriors és la seva capacitat per reproduir tasques rutinàries, tant si requereixen d'habilitats manuals com cognitives per assolir una pràctica adequada. En la mesura que moltes feines que desenvolupen tasques rutinàries

Gràfic 1

Estructura de la població ocupada a Catalunya en funció del nivell educatiu assolit

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa.

sovint són ocupacions més basades en l'ús de l'intel·lecte que en la força física i tenen uns nivells salarials intermedis, el risc d'automatització és més elevat a les posicions centrals que als dos extrems de l'escala de qualificacions. És a dir, l'impacte potencial de les tecnologies d'automatització serà superior entre les ocupacions que majoritàriament desenvolupen tasques rutinàries, tant si requereixen capacitats cognitives i habilitats complexes com si demanen capacitat física i habilitats bàsiques. Aquesta aproximació ens duu a afirmar que la digitalització té un efecte de biaix sobre la demanda de treball, en funció del caràcter rutinari de les tasques que es desenvolupen.

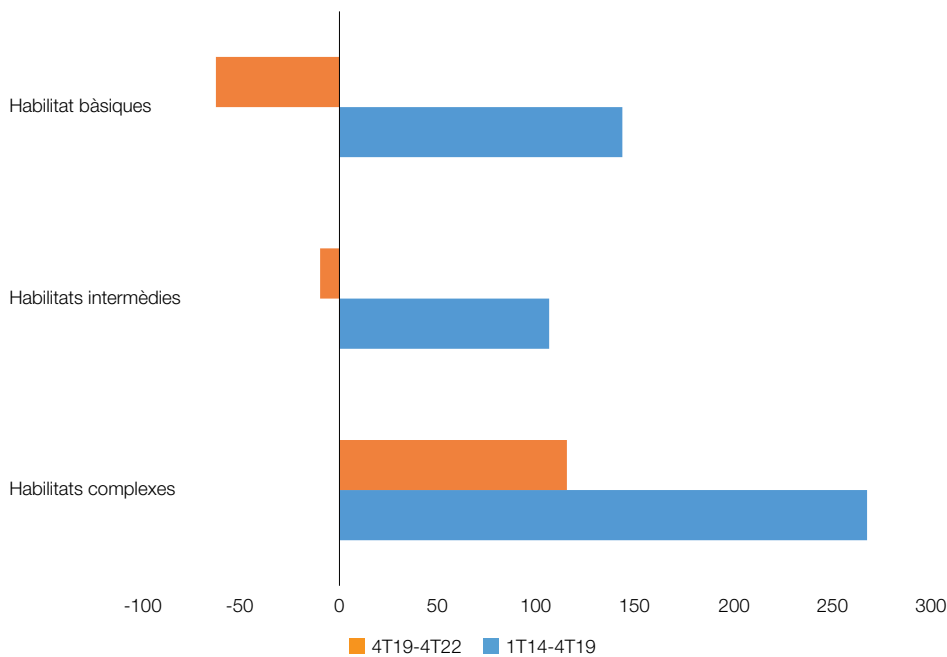
Certament, l'efecte de polarització és una evidència amb confirmació empírica a les principals economies mundials. També a Catalunya, des de la reactivació posterior a la crisi financera, amb un avenç majoritari tant de les ocupacions que demanen habilitats complexes com també de les bàsiques en detriment de les intermèdies. Tot i amb això, l'acceleració del procés de digitalització un cop superada la pandèmia ens mostra una tendència més definida en favor d'una major complexitat de les tasques (gràfic 2).

En aquest punt caldria fer una consideració addicional. El fet que la polarització hagi avançat sensiblement en els anys re-

cents és conseqüència del canvi tecnològic digital però probablement també de la seva interacció amb altres factors. Un dels més rellevants probablement sigui la influència de la globalització dels mercats i la deslocalització productiva. La sinergia entre canvi tecnològic i liberalització comercial i financera hauria reforçat els seus efectes al mercat laboral. L'obertura de mercats, la incorporació de Xina a l'Organització Mundial del Comerç i la creixent fragmentació internacional de la producció afavorida per les TIC han impactat en les ocupacions intermèdies, relacionades amb el personal de producció, els operacions i els artesans de molts sectors manufacturers, induint un desplaçament progressiu d'aquestes ocupacions cap localitzacions alternatives on el sistema productiu assolia millores d'eficiència productiva.

En la mesura doncs que les feines s'estructuren a partir d'un conjunt de tasques i funcions i que les tecnologies digitals faciliten la fragmentació de les tasques a desenvolupar, una aproximació basada en la tipologia de tasques ens permet afirmar que el mercat laboral es pot veure més afectat pel canvi en el perfil de tasques que es desenvolupa a cada lloc de treball que no pas pels nivells educatius de la població ocupada o pels tipus d'ocupacions. De manera que més que esperar un impacte de les tecnologies digitals d'automatització que indueixin la desaparició de feines cal

Gràfic 2
Evolució de la població ocupada a Catalunya en funció de la complexitat de les habilitats requerides

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa.

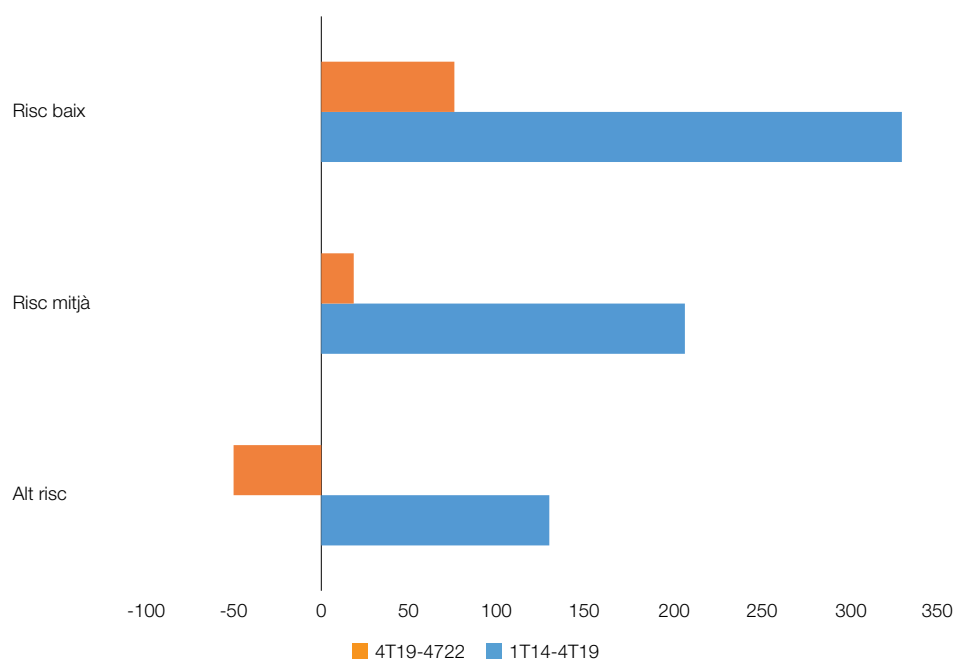
pensar en la possibilitat que només una part de cada feina pugui ser substituïda. És a dir, els efectes d'automatització completa possiblement siguin menors que l'automatització de tasques concretes dins cada lloc treball. La digitalització no només pot crear o destruir ocupació, també pot transformar doncs les tasques que es desenvolupen als llocs de treball.

D'aquesta manera, cal tenir molt present que la digitalització no impactarà només en la quantitat i composició del treball, també indueix un canvi profund en la demanda de les habilitats requerides al mercat laboral. L'atribut més característic del procés de digitalització probablement sigui la velocitat amb que es produeixen les innovacions tecnològiques, un fet que força a un redisseny intel·ligent de les polítiques actives d'ocupació, per tal d'afavorir la transició entre ocupacions, estimular la formació continuada, el reciclatge professional i la millora de les habilitats digitals de la població. Aquest redisseny necessari de les tasques sembla esdevenir el repte principal davant de la nova onada de canvi tecnològic i molt probablement exigirà un esforç combinat de *reskilling*, *upskilling* i *redeployment* de la força de treball. És a dir, un esforç considerable en les polítiques actives d'ocupació i la inversió en capital humà orientat a la recapacitació, la millora competencial i la reorientació professional.

Recentment, el Cedefop indicava que el 70% dels llocs de treball de la Unió Europea requerien almenys d'habilitats digitals bàsiques per satisfer la demanda laboral existent i que un 30% d'aquests llocs de treball es trobaven en risc de partir un gap en habilitats digitals. En particular, les investigacions efectuades fins al moment ens mostren com algunes ocupacions estarien en major risc d'automatització, tals com les persones en feines relacionades amb la distribució, l'artesania, l'edició, els operadors industrials, l'assemblatge o la construcció, entre d'altres. En contraposició, el menor risc se situaria entre les persones que desenvolupen funcions directives, científics, tècnics especialitzats o proveïdors de serveis personals. En general doncs, hi hauria millors perspectives per al treball de més qualificació i el que desenvolupa tasques més especialitzades de caràcter no rutinari. Pel que fa a les habilitats requerides, els principals estudis existents ens identifiquen a les habilitats digitals avançades, el pensament crític, la capacitat de resoldre problemes, la capacitat d'anàlisis o la capacitat d'auto-programació i organització com les més demandades al mercat laboral en els anys propers.

Quina és l'evolució recent a Catalunya? A partir del pes de les tasques rutinàries entre les diferents tipologies d'ocupacions elaborat pel Cedefop per al conjunt de la Unió Europea, es poden inferir quines són les feines amb un risc d'auto-

Gràfic 3
Evolució de la població ocupada a Catalunya, en funció del risc d'automatització

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa i Cedefop.

matització més elevat. L'evolució recent del mercat laboral a Catalunya, en funció del risc d'automatització, ens confirma com l'avenç en el procés de digitalització del sistema productiu ve de la mà d'una progressiva substitució del treball amb més contingut rutinari. A partir de l'esclat de la pandèmia, la creació d'ocupació se centra essencialment en aquelles feines amb menor contingut de tasques rutinàries mentre que s'observa alhora un procés de substitució de feina a les ocupacions més susceptibles d'automatització digital (gràfic 3).

La velocitat del canvi tecnològic digital té dues conseqüències addicionals. D'una banda, la previsió que probablement durant un període de temps perllongat l'efecte substitució predomini sobre els efectes generadors de nova ocupació, per les dificultats d'assolir resultats satisfactoris a curt termini de les polítiques de reciclatge professional, d'aprenentatge de nous coneixements i de suport a la transició entre ocupacions de les persones que perden el lloc de treball. També per motiu de l'impacte asimètric que el procés de digitalització té en funció de la tipologia d'empresa i del seu model de negoci. Una digitalització eficaç demanda recursos financers per assumir les solucions digitals, equips de treball capaços de dissenyar i treballar amb aquestes solucions i l'aplicació de canvis en l'organització del treball que optimitzin el rendiment de les noves tecnologies. En la mesura que aquests

són els factors principals que determinen que les empreses més digitalitzades actualment mostrin un rendiment més elevat, el repte per a les petites empreses i les empreses de creació recent per entomar la competència de les empreses amb més recursos i capacitat es farà més evident amb el pas del temps. El risc de gap digital afecta doncs a les persones però també al sistema productiu. La transformació digital crearà moltes oportunitats i facilitarà millores de productivitat però, en fer moltes tasques redundants, exigirà una reestructuració substancial per evitar que emergeixi una disrupció per causes tecnològiques que expulsi dels mercats el treball i les empreses menys preparades.

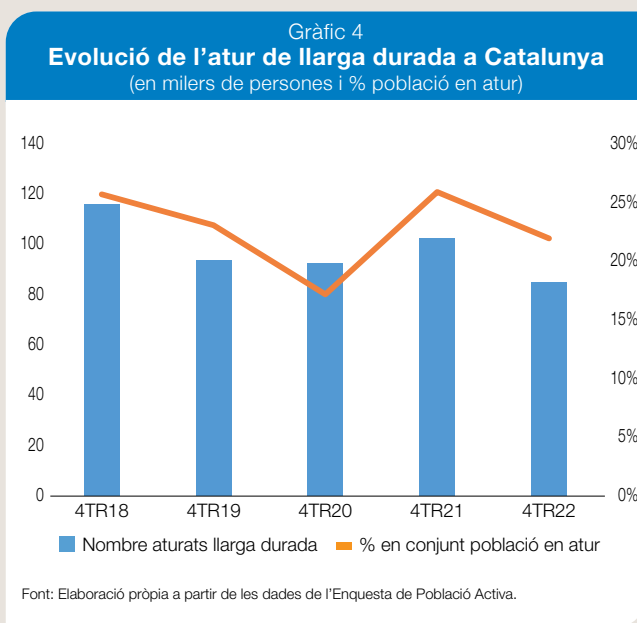
De l'altra, un canvi tecnològic accelerat també té el risc de generar un efecte induït de *mismatch* creixent a mesura que el mercat laboral és incapaç de proveir en forma i qualitat suficients les competències professionals requerides. Un efecte encara poc explorat de la creixent demanda de treball especialitzat i d'alta qualificació pot ser l'escassetat en àmbits on la presència d'ocupacions complexes i amb poc contingut de tasques rutinàries, com la ciència, enginyeria, matemàtiques o tecnologia o entre les ocupacions més qualificades o amb perfil més multidisciplinar, de no ser resolt pot acabar induir amb el pas del temps efectes d'automatització com a solució davant el dèficit de professionals.

L'anàlisi de les característiques de la població aturada de llarga durada a Catalunya ens adverteix d'aquest risc de divisió en habilitats digitals. Malgrat l'avenç de les ocupacions que requereixen habilitats bàsiques i un cop absorbits els efectes depressius de la pandèmia al mercat laboral, les xifres de població que porta més de dos anys a l'atur continuen mostrant una resistència notable a la baixa, indicatiu de la presència d'un atur de naturalesa més estructural i que probablement tingui un caràcter tecnològic (gràfic 4).

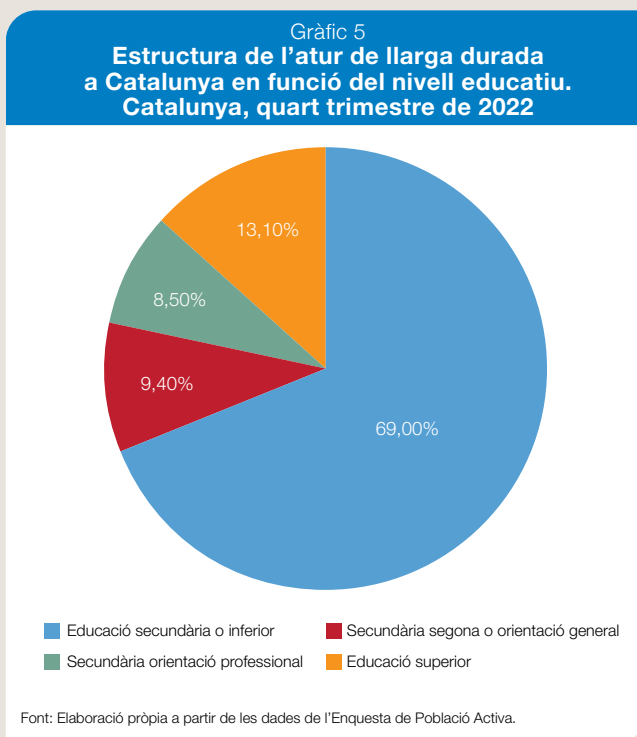
L'exigència d'aprenentatge de nous coneixements i habilitats relacionada amb les procés de canvi tecnològic es posa de manifest en observar les característiques de les persones que duen més de dos anys a l'atur. Gairebé el 70% de l'atur de llarga durada a Catalunya es correspon amb persones amb els nivells educatius més baixos (gràfic 5). El 47,5% de les persones en situació d'atur estructural té més de 50 anys, posant-se de manifest la presència al país d'una bretxa en habilitats digitals que té un fort component relacionat amb l'edat i el nivell educatiu de les persones.

La influència dels avenços tecnològics en el mercat laboral era prèvia a l'arribada de la Covid-19. Els efectes de la irrupció de la robòtica industrial i dels nous desenvolupaments en intel·ligència artificial ja es deixaven sentir, amb l'emergència de noves ocupacions, l'obsolescència d'altres, l'aparició de desajustos educatius en el mercat laboral i l'emergència de formes laborals atípiques o menys estables. La pandèmia ha accelerat les tendències prèvies i els avenços continuats en robòtica, algoritmes, intel·ligència artificial o tecnologies intel·ligents han alertat molts analistes, experts i governs envers l'emergència de gaps en les habilitats digitals, del deteriorament de les condicions de treball i d'una creixent asimetria en la distribució de les rendes.

Finalment, el creixement de la desigualtat associat al canvi tecnològic digital és una altra de les tendències observades i que només ha vist revertir la seva tendència recentment amb les polítiques de millora del salari mínim. La inclinació a una dispersió creixent de les rendes té diferents causes determinants. S'explica per la major demanda relativa de treball qualificat, pel seu desplaçament per l'escala de qualificacions en detriment del treball menys qualificat, perquè les tecnologies digitals també faciliten un major rendiment de la riquesa acumulada, per la seva major facilitat per ocupar feines de treball en remot o les noves formes de treball flexibles (com el treball en remot) i pel creixement del treball precari també vinculat a les plataformes digitals.

Precisament, un dels riscos associats a la velocitat del procés de canvi tecnològic és el temor que l'avenç de la digitalització generi un creixement de les formes de treball més atípiques i menys estables. Seria el resultat de la interacció entre dos factors força diferents. D'una banda, pel fet que la digitalització sovint requereix d'una major flexibilització en l'ocupació, el que pot induir un augment involuntari de formes de contractació a temps parcial o menys estables o bé d'una major activitat de subcontractació. De l'altra, perquè

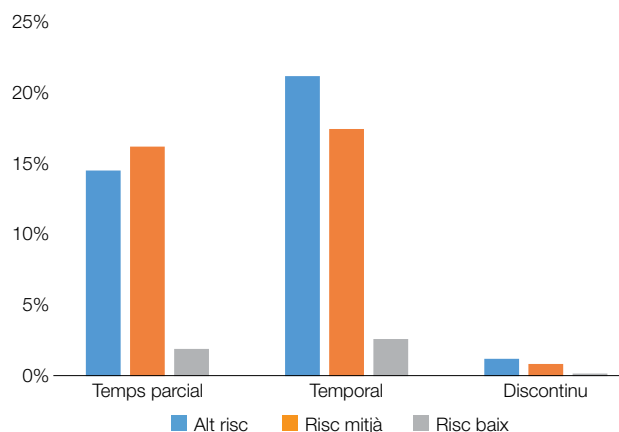

moltes de les noves oportunitats d'ocupació generades per la digitalització ofereixen uns estàndards de qualitat inferiors al treball existent a causa de que les empreses implicades encara no han garantit la sostenibilitat dels nous models de negoci sustentats en la digitalització.

Una bona mostra d'aquesta segmentació ens la mostra la situació del mercat laboral a Catalunya. El **gràfic 6** posa de manifest com les formes més atípiques i menys estables de contractació són més presents a les ocupacions on els riscos d'automatització són superiors. Aquests registres probablement recullen l'efecte de les característiques del model productiu i ens informen alhora de que el procés de digitalització que crea ocupació més qualificada estaria liderat més per les empreses dominants al mercat que per l'emergència d'una nova fornada d'entitats.

Mirant cap al futur, l'evolució recent del mercat laboral a Catalunya ens indica que, a mesura que avança el procés de digitalització del sistema productiu, es confirmen algunes de les tendències prèvies a la pandèmia. En particular, seria el cas d'una asimetria diàfana pel que fa a les oportunitats d'ocupació en favor del treball de major qualificació. Aquesta tendència es reforça en els anys recents, en la mesura que el procés de polarització sembla perdre força quan progressa la creació de feines que requereixen d'habilitats més complexes. El major protagonisme de l'ocupació més qualificada no esvaeix, però, la presència de desajustos al mercat laboral, perquè aproximadament un 15% de les persones amb estudis superiors que treballen a Catalunya ho fan en ocupacions que requereixen majoritàriament d'habilitats poc complexes i amb risc d'ocupació més elevat.

Gràfic 6
Estructura de l'ocupació a Catalunya segons tipus de contracte i risc automatització, quart trimestre de 2022

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa i Cedefop.

Aquesta millora de la demanda de qualificacions ve acompanyada també d'una progressiva substitució del treball menys qualificat, un fet que alerta del risc de bretxa en les habilitats digitals i de persistència de l'atur per raons tecnològiques entre alguns segments de la població, com també de la necessitat de prioritzar les polítiques actives d'ocupació i la formació continuada i dins de l'empresa. Finalment, cal tenir present també que la digitalització del sistema productiu pren cos en un mercat tradicionalment segmentat pel que fa a les condicions de contractació i treball. Caldrà doncs estar amatents als efectes de la major flexibilitat laboral en la qualitat del treball, si es pretén assolir un canvi tecnològic socialment inclusiu.

REPTES DEL TALENT DIGITAL A CATALUNYA, EN EL MARC DE LES TENDÈNCIES GLOBALES

Miquel Martí

CEO de Tech Barcelona

Barcelona ha passat, en els darrers 10 anys, de ser pràcticament invisible en la majoria de rànquings i estudis internacionals que mesuren els millors ecosistemes tecnològics i d'innovació, a ser un actor rellevant a nivell global en la majoria dels estudis recents. Segons recull l'Anàlisi 2022 del Barcelona & Catalunya Startup Hub d'ACCIÓ, Barcelona ocupa actualment la cinquena posició com a millor ecosistema d'Europa per crear startups, la segona posició dins la Unió Europea preferida pels emprenedors europeus per a la creació de startups, la cinquena posició en número total de startups i la sisena en quantitat de rondes de finançament de venture capital. A més, és el quart ecosistema en nombre de scale-ups i el segon amb més fundadors provinents de les universitats locals. Aquest mateix estudi assenyala que per primera vegada el 2022 es va superar la xifra de 2.000 startups a l'ecosistema, empreses que donen feina directa a més de 19.000 persones. D'altra banda, i segons l'informe Tech Hubs Overview, impulsat per la Mobile World Capital Barcelona, en els últims cinc anys s'ha doblat a Barcelona el nombre de centres globals d'empreses multinacionals dedicats al desenvolupament de tecnologia: actualment n'hi ha 96, que donen feina a més de 15.000 persones. Podem dir que Barcelona, avui, ja competeix amb les millors capitals europees.

Aquest ecosistema local que segueix guanyant massa crítica i rellevància internacional sorgeix gràcies a la conjunció de diversos elements: la cultura emprenedora de Barcelona, l'increment de la inversió local i un capital risc amb major especialització (per exemple en el sector salut); la concentració d'emprenedors i startups d'èxit, que es converteixen en referents i en mentors, les infraestructures, el suport públic a l'emprenedoria; la presència d'empreses tractoras, així com la contribució de les universitats i escoles de negoci. Catalunya disposa d'una combinació competitiva de marca, qualitat de vida i un ecosistema tecnològic madur, que permet tenir empreses locals amb ambició global i l'atracció d'empreses de tot el món, que veuen Barcelona com un lloc per continuar creixent a nivell internacional.

Per què tants projectes internacionals, siguin startups o grans corporacions, trien Barcelona com a base per créi-

xer? Després d'estar en contacte amb bona part dels hubs internacionals que s'han instal·lat recentment a Catalunya, i haver conegut de primera mà els principals motius que els han portat a prendre la decisió d'instal·lar-s'hi, podem concloure que, a banda de la marca Barcelona i de les evidents bondats vitals que ofereix la ciutat, el principal argument que els ha mogut a instal·lar-se a la ciutat ha estat la capacitat de generar, retenir i atraure talent.

El talent és la base de l'existència i del creixement de l'ecosistema tecnològic de Barcelona: sense una base sòlida de talent local no existeix ecosistema. Aquest mateix talent ha de ser la base de la transformació, ja no només digital, sinó de la indústria i el comerç del país.

La necessitat estratègica de talent no és una circumstància local. El mateix succeeix amb moltes de les ciutats i àrees urbanes amb les que Barcelona ha de competir arreu del món. Londres, París, Amsterdam, Estocolm, Nova York, Boston, Austin, San Francisco, Singapur o Shenzhen, tenen reptes similars. I si com diu l'economista Xavier Sala i Martín, "el talent és el petroli del segle XXI", qui no sigui capaç d'extreure'l, refinar-lo i/o importar-lo, passarà a ser invisible o seguirà sent-ho fins acabar en l'oblit.

Ara, tothom competeix pel mateix talent, no només les ciutats i països, sinó també les indústries, des de les més tecnològiques a les més tradicionals que tenen el repte de transformar-se per seguir sent competitives. La digitalització, el teletreball, la desglobalització o la necessitat d'independència tecnològica que tant va posar en evidència la pandèmia, són fenòmens que han accelerat aquesta cada cop més crua competició pel talent.

A tall d'exemple, segons el Digital Talent Overview, publicat per la Mobile World Capital Barcelona, en els darrers 10 anys l'ocupació d'especialistes TIC ha crescut 8 vegades per sobre de l'ocupació general a Europa, arribant als 9 milions de persones (4,5% del conjunt de l'ocupació al continent). Catalunya es va apropar als 100.000 professionals digitals i 9.400 nous professionals es van incorporar al mercat de

treball el 2021. La demanda de talent va superar les 24.500 ofertes, i entre universitats i formació professional TIC es va arribar a la xifra de 4.000 nous titulats, que es poden sumar als 4.700 nous perfils arribats d'altres zones de l'estat i de l'estranger. I segons dades d'Eurostat: "La Unió Europea compta amb 8,9 milions d'empleats TIC el 2021, i ha generat 3 milions més de llocs de treball en l'última dècada en aquesta especialitat " i l'objectiu de la Comissió Europea l'any 2030 és arribar als 20 milions de professionals TIC.

Queda clar que la demanda és més alta que l'oferta, i les necessitats: per a que l'ecosistema funcioni és necessari que l'oferta de talent augmenti i poder donar resposta a les necessitats actuals i futures i poder seguir sent competitiu. Incrementar l'oferta de talent suposa afrontar uns reptes que s'han d'emmarcar en unes tendències globals en evolució constant:

Talent qualificat. Hi ha una demanda creixent de professionals amb habilitats digitals en tot el món. Per a que hi hagi prou talent qualificat per cobrir les posicions disponibles en els sectors relacionats amb la tecnologia i la transformació digital, cal que les universitats s'apropin i entenguin aquestes noves necessitats i formin i proveeixin els perfils necessaris.

Adaptació als ràpids canvis tecnològics. Les tendències tecnològiques avancen a un ritme accelerat i això implica que els professionals han de mantenir-se actualitzats constantment. És essencial promoure la formació contínua i el desenvolupament de competències digitals per abordar aquest repte, en el qual les mateixes empreses han de jugar un paper motor fonamental.

Diversitat de gènere i inclusió. Un altre repte és promoure la diversitat de gènere i la inclusió en el talent digital. No podem renunciar a una font tant potent de talent ni tenir una visió esbiaixada del món a l'hora de crear les tecnologies i els algorismes que han de portar-nos cap al futur. Avui, les diferències de gènere en el sector tecnològic encara són molt significatives, amb una presència majoritària d'homes. És necessari treballar per superar els estereotips de gènere i fomentar la participació de les dones en les carreres tecnològiques.

Competència global. El talent digital no només competeix a nivell local, sinó també a escala global. Catalunya ha de ser capaç d'atreure talent i ser competitiva en aquest mercat global. Això implica oferir un ecosistema favorable per a startups, invertir en infraestructures tecnològiques i fomen-

tar la col·laboració entre les empreses, les universitats i els centres de recerca.

Competències. Amb el creixement de la digitalització, sorgeixen noves necessitats i amenaces. És important que els professionals del país coneguin i s'adaptin a les noves tecnologies: intel·ligència artificial, robòtica, big data, cloud computing, quàntica, ciberseguretat,... El repte és fonamental. Els avenços tecnològics canviaran la naturalesa de molts llocs de treball i sorgiran noves oportunitats. Caldrà estar preparats.

Bretxa digital. La tecnologia ha de ser un factor integrador i inclusiu. Cal eliminar les barreres culturals, econòmiques i socials que limitin la participació igualitària en la societat digital. Cal garantir l'accés a la tecnologia a tots els segments de la població, capacitant-la perquè pugui aprofitar les oportunitats que ofereix la tecnologia.

Fuga de talent. Per tal que Catalunya i Europa no quedin privats del seus millors talents, cal treballar en la consolidació dels ecosistemes científics i tecnològics que fomentin la creació de grans projectes i empreses que permetin oferir les millors oportunitats i condicions laborals.

Per abordar tots aquests reptes, és essencial impulsar programes d'educació i formació en habilitats digitals des de les etapes més primerenques de l'educació, promoure la col·laboració entre els diferents actors del sector (empreses, institucions educatives i govern) i fomentar l'emprenedoria i la innovació en tecnologia. A més, cal estar atent a les tendències globals i adaptar-se als canvis per seguir sent competitiu en l'àmbit del talent digital.

Finalment, per tal de consolidar la posició de Barcelona i Catalunya, en aquesta ferotge competició pel talent a escala global, es requereix una combinació de factors clau. Aquí hi ha alguns elements importants per destacar:

1. **Educació de qualitat:** Un sistema educatiu robust i de qualitat és fonamental per desenvolupar talent competitiu. Un enfocament en l'educació basada en habilitats i competències, l'aprenentatge pràctic i la formació tècnica especialitzada prepara els individus per afrontar els reptes del món laboral.
2. **Recerca i Innovació:** Les economies basades en el coneixement requereixen una forta inversió en recerca bàsica i aplicada i la innovació. Els països i les regions que lideren en àrees com la tecnologia, la ciència i la recerca atrauen talent i impulsen el desenvolupament econòmic.

3. **Polítiques d'immigració inclusives:** Les polítiques migratòries flexibles i inclusives poden afavorir la immigració de professionals altament qualificats i talentosos. Això permet a les economies atraure talent de tot el món i beneficiar-se de la diversitat de perspectives i habilitats. Aquí la nova Llei de startups, i especialment, la startup visa, suposa una oportunitat per seguir avançant en aquesta línia.
4. **Infraestructures i entorn empresarial:** Un entorn empresarial favorable, amb infraestructures de qualitat, institucions estables i una regulació adequada, és atractiu per al talent. Les ciutats i les regions que ofereixen una infraestructura tecnològica avançada, incubadores d'empreses i parcs científics són destins atractius per als professionals talentosos.
5. **Oportunitats professionals:** La disponibilitat d'oportunitats professionals estimulants és essencial per atraure talent. Les regions que ofereixen sectors dinàmics i en creixement, noves oportunitats empresarials, i incentius per al desenvolupament professional i l'ascens ràpid són més atractives per als professionals amb talent.
6. **Col·laboració públicoprivada i xarxes:** La col·laboració entre empreses, institucions acadèmiques i el sector públic és clau per atraure i desenvolupar talent. La creació de xarxes de contactes, comunitats d'innovació i iniciatives de col·laboració promouen l'intercanvi de coneixements i oportunitats de creixement.
7. **Qualitat de vida i benestar:** La qualitat de vida és un factor clau per al talent. Les ciutats i les regions que ofereixen un equilibri saludable entre el treball i la vida personal, amb serveis de salut, infraestructures culturals i esportives, i un medi ambient sa, atrauen i retenen talent.

Per tal de ser un competidor rellevant en cursa global pel talent, cal combinar aquests factors de manera holística, tenir una visió compartida entre els diferents agents públics i privats a llarg termini i la capacitat d'executar amb velocitat i flexibilitat. La inversió en educació, recerca i innovació, juntament amb polítiques inclusives i un entorn empresarial favorable, són claus per atraure i retenir el millor talent a escala global. Barcelona i Catalunya, han fet molt bona feina en els darrers anys però per ser un competidor en aquesta cursa els descansos no estan permesos.

FONS NEXT GENERATION I TRANSICIONS VERDA I DIGITAL. ENQUESTA A LES EMPRESES CATALANES

Carme Poveda

Cambrà de Comerç de Barcelona

Introducció

Entre 2021 i 2026 Espanya rebrà prop de 70.000 milions d'euros en transferències directes procedents dels Fons de Recuperació Europeus (o Fons Next Generation EU), amb la finalitat de recuperar l'economia i afavorir les transicions ecològica i digital. Avaluar el grau de coneixement i d'implementació d'aquests fons per part de les empreses és cabdal per monitoritzar l'impacte i efectivitat que tindran sobre l'economia catalana.

Amb aquest objectiu, l'Enquesta de Clima Empresarial¹, estadística oficial que realitzen trimestralment la Cambrà de Comerç de Barcelona i l'Idescat, ha dedicat el Mòdul d'actualitat del primer trimestre del 2023 a analitzar aquesta qüestió. El qüestionari consta de set preguntes i repeteix bàsicament el que es va fer en el primer trimestre de 2022, amb l'objectiu de poder fer una comparativa temporal sobre el grau de coneixement i implementació dels Fons Next Generation (NGEU) i sobre les accions adoptades per les empreses catalanes en relació amb la doble transició verda i digital².

En el Mòdul del primer trimestre del 2023 han respòs 3.071 establiments empresarials de Catalunya (que realitzen com a mínim part de la seva activitat econòmica a Catalunya, independentment d'on es trobi ubicada la seva seu social). La mostra ha estat dissenyada perquè els resultats siguin representatius a nivell de tota Catalunya, així com per sectors econòmics (indústria, construcció, hostaleria, comerç i altres serveis) i per dimensió de l'empresa (menys de 10 treballadors, de 10 a 49 treballadors, i 50 o més treballadors).

¹ Per a més informació sobre la metodologia consultar la web d'Idescat:

[Idescat. Enquesta de clima empresarial. Metodologia](#)

² Els resultats detallats es poden consultar a la web de l'Idescat:

<https://www.idescat.cat/pub/?id=clem&n=16478>

Resultats

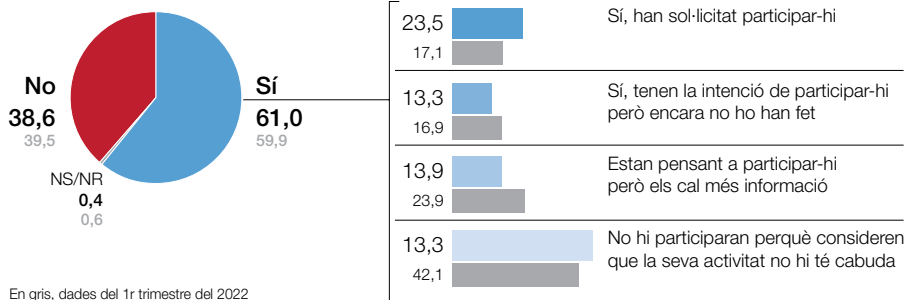
El punt de partida de l'enquesta és analitzar el grau de coneixement de les empreses catalanes sobre els fons de recuperació europeus. Els resultats mostren que el 61,0% dels establiments empresarials de Catalunya declaren conèixer els fons de recuperació europeus Next Generation el primer trimestre del 2023, enfront del 38,6% que declaren que no els coneixen, unes xifres que són similars a les d'un any enrere (59,9% i 39,5%, respectivament).

Entre els establiments que sí els coneixen, el 46,3% consideren que l'activitat del seu negoci no és objecte dels fons i, per tant, no demanaran cap línia d'ajut, el 23,5% ja n'han sol·licitat algun, el 13,3% preveuen fer-ho properament i el 16,9% s'ho estan pensant, però els cal més informació. En relació amb un any enrere, ha augmentat el percentatge d'establiments que han sol·licitat algun ajut (del 17,1% al 23,5%). Ara bé, ha disminuït el percentatge d'establiments que tenen intenció de participar-hi però encara no ho ha fet o que estan pensant en participar-hi però els cal més informació. També augmenta el percentatge d'establiments que considera que la seva activitat no hi té cabuda per accedir a aquests fons (gràfic 1). Per altra banda, no s'observen diferències significatives en els resultats que obtinguts el 2023 per sector econòmic o per dimensió empresarial.

Per tant, els resultats mostren que es manté l'elevat grau de desconeixement dels fons Next Generation entre el teixit empresarial que ja es va observar un any enrere, tot i que entre els que sí estan informats ha augmentat el grau de sol·licituds d'ajudes fins a gairebé un de cada quatre establiments. Però, al mateix temps, cada vegada més empreses tenen clar que no optaran a aquests fons perquè la seva activitat no hi té cabuda.

En el primer trimestre del 2023, les principals barreres o limitacions declarades pels establiments que han sol·licitat alguna línia d'ajut dels fons europeus són el fet d'haver de presentar molta documentació (70,7%); la lentitud en la re-

Gràfic 1
Coneixement dels fons europeus Next Generation i les principals línies d'ajuts Catalunya. 1r trimestre del 2023 (% d'establiments)

En gris, dades del 1r trimestre del 2022

Font: Idescat, a partir de l'Enquesta de Clima. Mòdul d'actualitat (Cambrabon i Idescat).

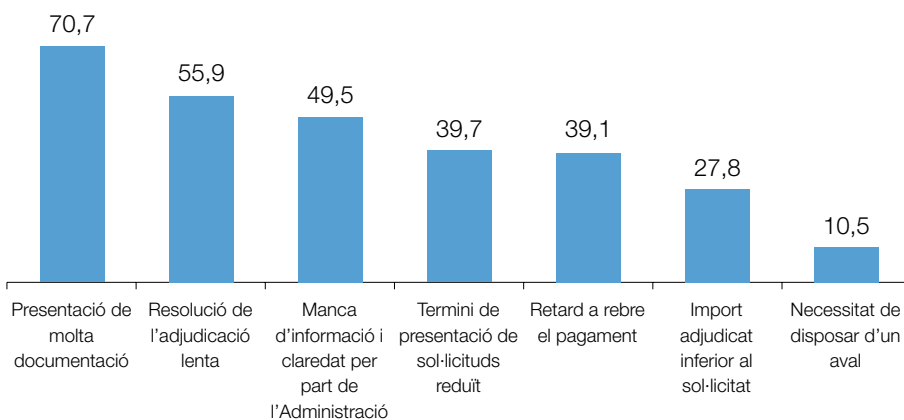
solució de l'adjudicació (55,9%), la manca d'informació i claredat per part de l'Administració (49,5%), el termini reduït per presentar les sol·licituds (39,7%) i el retard en rebre el pagament (39,1%) (gràfic 2). Aquest patró es repeteix a tots els sectors d'activitat, excepte a la indústria i a l'hostaleria, que consideren com a segona limitació més freqüent els terminis reduïts per presentar les sol·licituds (52,8% i 64,5%, respectivament).

Més enllà del coneixement i la sol·licitud d'ajuts NGEU per part de l'empresariat català, i de les barreres que obstaculitzen el seu accés, el Mòdul d'actualitat de l'Enquesta de Clima també pregunta a les empreses sobre les actuacions fetes o previstes en els propers 12 mesos en els dos àmbits clau: la sostenibilitat ambiental i la digitalització. El gràfic 3 posa de manifest que el percentatge d'establiments

que sosté que ha fet (o farà) millores per reduir el seu impacte ambiental ha augmentat lleugerament, des del 47,2% el primer trimestre del 2022 al 49,4% el primer trimestre del 2023. Els sectors amb un percentatge més elevat d'establiments que han fet o tenen previst fer actuacions per reduir l'impacte ambiental són l'hostaleria (66,7%) i la indústria (62,7%), mentre que el sector amb un percentatge menor és la construcció (41,3%).

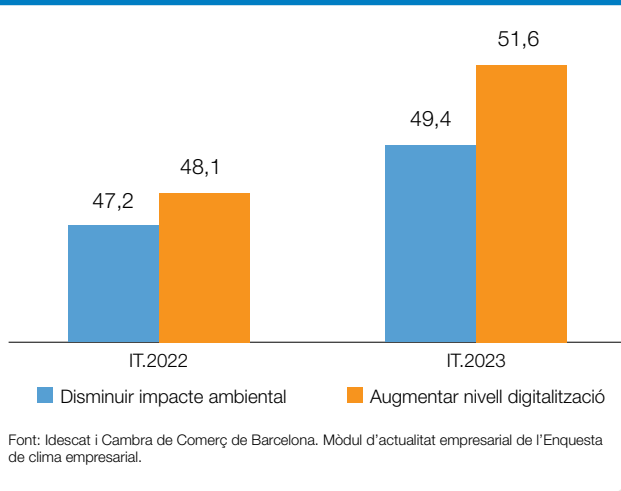
Cal recordar que els objectius de transició energètica i descarbonització establerts per part de la Comissió Europea dins el marc del Pacte Verd Europeu en l'horitzó 2030 i 2050 són molt ambiciosos. En concret, Catalunya haurà de disminuir les emissions de CO₂ en un 27% el 2030 i un 90% l'any 2050 (en relació amb els nivells de 1990), per satisfer els compromisos de Pla Nacional Integrat d'Energia i Cli-

Gràfic 2
Principals barreres a l'hora de sol·licitar o rebre una línia d'ajut dels fons europeus Next Generation. 1r Trimestre 2023 (% d'establiments)

Font: Idescat i Cambra de Comerç de Barcelona. Mòdul d'actualitat empresarial de l'Enquesta de Clima empresarial.

Gràfic 3
Actuacions fetes o previstes per als propers 12 mesos per disminuir l'impacte mediambiental i augmentar el nivell de digitalització (% d'establiments)

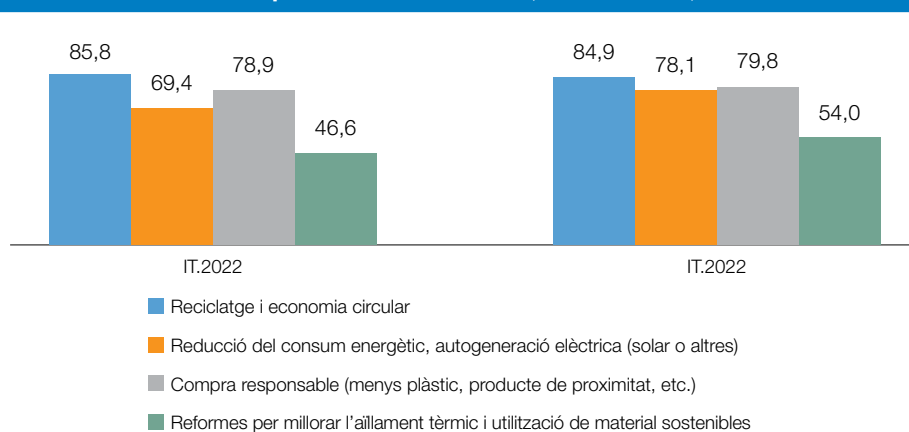
ma (PNIEC) aprovats per l'Estat espanyol. Donada l'enorme magnitud del repte, és imprescindible que tot el teixit català realitzi canvis de calat en el seu model de negoci per tal de mitigar la seva petjada de carboni. L'Enquesta de Clima mostra que encara hi ha camí per recórrer perquè la meitat dels establiments empresarials no tenen previst actuacions concretes cap a aquest objectiu.

Entre el col·lectiu d'establiments que han fet o tenen previst fer actuacions en els propers 12 mesos per disminuir el seu impacte mediambiental, el **gràfic 4** mostra quines són les principals mesures adoptades. En primer lloc destaca el reciclatge i economia circular (assenyalat pel 84,9% dels

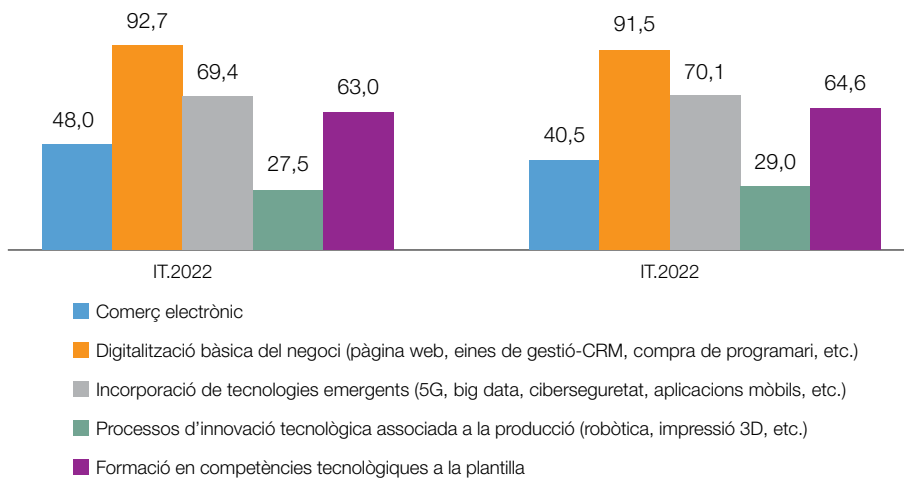
establiments), seguida per la compra responsable —menor ús de plàstic o compra de proximitat— (79,8%) i la reducció de consum energètic i autogeneració elèctrica (78,1%). Finalment, les reformes per millorar l'aïllament tèrmic i la utilització de materials sostenibles és l'àmbit on menys s'estan fent (o es preveu fer) accions de millora (només el 54% ho assenyalen). És important millorar aquest percentatge, atès que una de les prioritats del Pacte Verd Europeu i dels Fons NGEU és impulsar de forma decidida la rehabilitació dels edificis públics, habitatges i locals per millorar l'eficiència energètica. En comparació amb un any enrere, les dues mesures que han augmentat més són la reducció del seu consum energètic (o autogeneració elèctrica), que ha passat del 69,4% dels establiments el 2022 fins al 78,1% el 2023; i les reformes per millorar l'aïllament tèrmic i utilització de materials sostenibles (del 46,6% al 54%). Les dues són actuacions que s'han vist impulsades com a conseqüència del fort increment del preu de l'energia elèctrica arrel de la guerra d'Ucraïna.

En relació amb l'àmbit de la digitalització, els resultats i conclusions de l'enquesta són similars als de la sostenibilitat ambiental. En particular, s'observa un lleuger increment d'establiments empresarials que ha fet actuacions o preveu fer-les en els propers 12 mesos per augmentar el nivell de digitalització de la seva companyia, des del 48,1% el primer trimestre del 2022 fins al 51,6% el primer trimestre del 2023 (**gràfic 3**). Per sectors, el de la resta de serveis és el que té el percentatge més elevat d'establiments que hi han actuat o pensen fer-ho (53,7%), i la construcció i l'hostaleria són els que el tenen més baix (48,8% i 48,6%, respectivament).

Gràfic 4
Actuacions fetes o previstes per als propers 12 mesos per disminuir l'impacte mediambiental (% d'establiments)

Gràfic 5
Actuacions fetes o previstes per als propers 12 mesos per augmentar el nivell de digitalització (% d'establiments)

Font: Idescat i Cambra de Comerç de Barcelona. Mòdul d'actualitat empresarial de l'Enquesta de clima empresarial.
 Nota: pregunta multiresposta.

Entre els establiments que han fet o tenen previst fer en els propers 12 mesos actuacions per millorar el nivell de digitalització del seu negoci, pràcticament la totalitat (el 91,5%) afirmen haver fet la digitalització bàsica del seu negoci (pàgina web, eines de gestió-CRM, compra de programari, etc.). Precisament el programa Kit Digital 2021-2025, dins el marc dels Fons Next Generation, està dirigit a augmentar el nivell de digitalització bàsica de les pimes. La següent actuació més important és la incorporació de tecnologies emergents (5G, dades massives, etc.), amb un 70,1% de respostes. A més distància, s'assenyalen la formació en competències tecnològiques al personal (64,6%); el comerç electrònic (40,5%) i els processos d'innovació tecnològica associada a la producció (robòtica, impressió 3D, etc.) (29,0%). Respecte a fa un any, no s'aprecien variacions significatives en els percentatges d'establiments que assenyalen les diferents actuacions realitzades, excepte en el cas del comerç electrònic, que ha baixat el 2023 després del fort creixement que va experimentar durant els anys de pandèmia (gràfic 5).

Conclusions

Els resultats de l'enquesta ens mostren que continua havent un elevat grau de desconeixement entre el teixit empresarial sobre els Fons Next Generation, per la qual cosa caldria reforçar la seva comunicació i difusió, especialment entre les pimes, perquè arribin al màxim nombre d'empreses possible. A més de millorar la comunicació, també és important reduir les traves burocràtiques, agilitzar la resposta a les sol·licituds presentades i augmentar la claredat en la informació facilitada per l'administració, que són els tres principals obstacles que assenyalen les empreses que opten a aquests fons.

Dues de les prioritats essencials dels Fons Next Generation EU són la transformació del model productiu cap a una economia sostenible mediambientalment i digitalitzada. En aquests dos objectius, aproximadament la meitat dels establiments no estan fent actuacions ni tenen previst fer-les en els propers 12 mesos. És important que els fons de recuperació europeus impulsin a les empreses a fer actuacions en aquest sentit perquè els compromisos climàtics i els objectius de digitalització no s'assoliran únicament amb la meitat del teixit empresarial.

ANY 2022

GENER

- ▶ 01/01 Pujada del salari mínim interprofessional de 950 euros a 1.000 euros mensuals en 14 pagues.

FEBRER

- ▶ 03/02 Convalidació del decret de reforma laboral al Congrés dels Diputats.
- ▶ 07/02 El govern d'Espanya posa fi a l'obligatorietat de portar mascareta al transport públic.
- ▶ 24/02 Invasió russa a Ucraïna. Inici de les sancions internacionals a Rússia.
- ▶ 28/02 Inici del *Mobile World Congress*, que torna a ser presencial i tanca amb una assistència de 60.000 persones.

MARÇ

- ▶ 02/03 Espanya supera els 100.000 morts per Covid-19 des de l'inici de la pandèmia.
- ▶ 08/03 El PIB de l'Eurozona recupera al 4T del 2021 els nivells previs a la pandèmia.
- ▶ 10/03 El Banc Central Europeu (BCE) anuncia que posarà fi al Programa de Compra d'Emergència Pandèmica (PEPP) a finals de març, i reduirà progressivament les compres del Programa de Compra d'Actius (APP), tot i els efectes econòmics de la guerra d'Ucraïna i Rússia.
- ▶ 29/03 El govern d'Espanya aprova el primer paquet de mesures anticrisis en el marc de les conseqüències de la guerra entre Rússia i Ucraïna: es prorroguen les rebaixes fiscals en l'àmbit energètic i s'introdueix una bonificació de 20 cèntims per litre de combustible, entre d'altres.

ABRIL

- ▶ Xina confina varies ciutats del país seguint la seva política de Covid zero.
- ▶ 24/04 Emmanuel Macron es reelegit president de França.
- ▶ 27/04 Rússia suspèn el subministrament de gas a Polònia i Bulgària.

MAIG

- ▶ 24/05 El govern d'Espanya aprova el PERTE de Microelectrònica i Semiconductors que preveu una inversió pública de 12.250 milions d'euros.

JUNY

- ▶ 08/06 Algèria anuncia la Suspensió del Tractat d'Amistat, Bon Veïnatge i Cooperació amb Espanya vigent des del 2002.
- ▶ 14/06 Entra en vigor l'acord arribat amb la Comissió Europea per posar un límit al preu del gas a Espanya i Portugal que s'utilitza per produir electricitat (excepció ibèrica).
- ▶ 25/06 El govern d'Espanya aprova el segon paquet de mesures anticrisis: noves rebaixes fiscals en l'àmbit energètic, pròrroga fins a final d'any de les mesures aprovades en el primer paquet i bonificacions en el preu del transport públic, entre d'altres.
- ▶ 28/06 Cimera de l'OTAN a Madrid on s'assenyala a Rússia com a màxima amenaça directa.

JULIOL

- ▶ 07/07 Boris Johnson dimiteix com a primer ministre del Regne Unit i s'inicia un període d'instabilitat política en el país.
- ▶ 21/07 El BCE puja 50 p.b. els tipus d'interès de referència fins al 0,50%, la primera pujada des de 2011.
- ▶ 26/07 S'aprova el nou sistema de cotització per a treballadors autònoms que comptarà amb un període de transició de 9 anys en la seva aplicació fins al 2032.

AGOST

- ▶ 12/08 La inflació general a Catalunya arriba al 10,3% al juliol, la més alta en les últimes quatre dècades i impulsada pel component energètic i els aliments.
- ▶ 31/08 El preu mitjà mensual de l'electricitat assoleix a Espanya un nou rècord a l'agost de 307,8 €/MWh. El preu del gas també registra un màxim històric mensual de 167,3 €/MWh.

SETEMBRE

- ▶ 08/09 El BCE puja 75 p.b. els tipus d'interès de referència fins a l'1,25%.
- ▶ 09/09 El Govern de la Generalitat de Catalunya i els agents socials signen el Pacte Nacional per la Indústria que preveu una inversió de més de 3.000 milions d'euros en el període 2022-2025.
- ▶ 27/09 Sabotatge als gasoductes Nord Stream 1 i 2 que connecten Rússia i Alemanya.

OCTUBRE

- ▶ 05/10 L'OPEP acorda retallar la producció de cru a 2 milions de barrils per dia respecte als nivells d'agost del 2022.
- ▶ 07/10 Junts per Catalunya abandona la coalició del govern de Catalunya amb Esquerra Republicana.
- ▶ 23/10 El president de Xina, Xi Jinping, rep el tercer mandat com a secretari general del Partit Comunista.
- ▶ 23/10 Giorgia Meloni, del partit d'ultradreta Fratelli d'Itàlia, és nomenada primera ministra d'Itàlia.
- ▶ 25/10 Adjudicació de 793 milions d'euros del PERTE del Vehicle Elèctric, entre ells 397 M€ a Seat i 108 M€ a Hub Tech Factory (projecte de reindustrialització de la planta de Nissan).
- ▶ 27/10 El BCE puja 75 p.b. els tipus d'interès oficials fins al 2,0%.

NOVEMBRE

- ▶ 22/11 El Consell de Ministres aprova el Codi de Bones Pràctiques per a deutors hipotecaris en risc de vulnerabilitat, amb el qual es persegueix alleugerir la càrrega hipotecària a les llars vulnerables degut a l'increment de l'Euríbor.

DESEMBRE

- ▶ 07/12 Les autoritats xineses responen a les protestes i donen per finalitzada la política de Covid zero pràcticament tres anys després de la seva implementació.
- ▶ 15/12 El BCE puja 50 p.b. els tipus d'interès oficials fins al 2,50%.

- ▶ 27/12 El govern d'Espanya aprova el tercer paquet de mesures anticrisis en un context d'inflació elevada: reducció de l'IVA a determinats aliments; ajuda de 200€ a persones en situació vulnerables; pròrroga de varies rebaixes fiscals en l'àmbit energètic com, per exemple, en l'IVA del subministrament d'energia elèctrica.
- ▶ 21/12 S'aprova la llei de foment de l'ecosistema de les empreses emergents (coneguda com a llei start-ups).

ANY 2023

GENER

- ▶ 01/01 Croàcia passa a formar part de l'eurozona i de l'espai Schengen.
- ▶ 01/01 Entra en vigor el nou impost temporal a les grans fortunes per aquelles persones amb un patrimoni net superior als tres milions d'euros i també els nous impostos extraordinaris a les empreses energètiques i entitats financeres que estaran vigents fins al 2024.
- ▶ 08/01 Després de tres anys, la Xina reobre les seves fronteres als viatgers estrangers.

FEBRER

- ▶ 02/02 El BCE puja 50 p.b. els tipus d'interès oficials fins al 3,00%.
- ▶ 15/02 Puja el salari mínim interprofessional de 1.000 a 1.080 euros mensuals en 14 pagues.

MARÇ

- ▶ 06/03 El Govern de la Generalitat de Catalunya decreta l'estat d'excepcionalitat a un total de 224 municipis (entre aquests, Barcelona, tota l'àrea metropolitana, Sabadell, Terrassa o Girona) degut a la sequera persistent patida els últims 30 mesos.
- ▶ 10/03 El Parlament de Catalunya aprova els pressupostos de la Generalitat del 2023 amb els vots a favor d'ERC, PSC-Units i En Comú Podem.
- ▶ 10/03 Inestabilitat als mercats financers arrel de la caiguda del banc estatunidenc Silicon Valley Bank, el setzè banc comercial més gran d'Estats Units.
- ▶ 15/03 Les accions de Credit Suisse es desplomen amb força després que el principal accionista descartés l'aportació de més capital. Uns dies després, UBS adquireix Credit Suisse.
- ▶ 16/03 El BCE puja 50 p.b. els tipus d'interès oficials fins al 3,50%.
- ▶ 16/03 S'aprova la llei de reforma de les pensions.
- ▶ 28/03 La Comissió Europea prorroga l'excepció ibèrica fins al 31 de desembre del 2023.

	2021	2022	Variació (%)	Espanya 2022	Cat/Esp 2022 (%)
POBLACIÓ A 1 DE GÈNER	7.763.362	7.792.611	0,4	47.475.420	16,4
Població estrangera	1.250.665	1.271.810	1,7	5.542.932	22,9
POBLACIÓ OCUPADA	3.442.125	3.514.275	2,1	20.390.600	17,2
POBLACIÓ ATURADA	450.100	376.800	-16,3	3.024.600	12,5
ASSALARIATS SECTOR PRIVAT	2.432.300	2.521.600	3,7	13.763.200	18,3
Indefinits	1.963.600	2.135.800	8,8	11.213.375	19,0
Temporals	468.700	385.800	-17,7	2.549.825	15,1
Taxa d'atur (aturats/actius, en %)*	11,6	9,7	-1,9	12,9	-
Taxa d'ocupació (ocupats/població +16 anys, en %)*	54,2	55,0	0,8	51,1	-
Taxa d'activitat (actius/població +16 anys, en %)*	61,3	60,9	-0,4	58,6	-
PIB PER CÀPITA (€)¹	31.538	34.739	10,2	27.954	124,3
PIB PREUS CORRENTS (MILIONS €)¹	244.839	270.710	10,6	1.327.108	20,4
INFLACIÓ MITJANA ANUAL (%)[*]	2,9	8,0	5,1	8,4	-
COST SALARIAL PER TREBALLADOR I MES (€)	2.166	2.286	5,6	2.115	108,1
SECTOR EXTERIOR					
Exportació de béns (milions €) ²	80.538	94.927	17,9	389.209	24,4
UE-27	51.709	60.881	17,7	238.993	25,5
Resta del món	28.830	34.046	18,1	150.216	22,7
Importació de béns (milions €) ²	90.429	111.799	23,6	457.321	24,4
UE-27	48.108	56.129	16,7	200.162	28,0
Resta del món	42.320	55.670	31,5	257.159	21,6
Saldo comercial (Exp-Imp) (milions €) ²	-9.890	-16.872	70,6	-68.112	24,8
Nombre d'empreses exportadores totals	63.229	54.657	-13,6	189.573	28,8
Nombre d'empreses exportadores regulars ³	17.098	17.470	2,2	57.332	30,5
Nombre d'empreses exporten >50.000 €	13.289	14.024	5,5	42.893	32,7
Nombre d'empreses exporten >50.000 € regulars ³	7.554	7.717	2,2	26.092	29,6
Inversió estrangera directa (milions €)	3.091	3.883	25,6	34.173	11,4
Inversió directa a l'estranger (milions €)	1.970	506	-74,3	29.229	1,7
NOMBRE D'EMPRESSES⁴	622.967	634.223	1,8	3.430.663	18,5
1-9 assalariats	236.126	235.893	-0,1	1.340.792	17,6
10-49 assalariats	22.358	23.238	3,9	122.838	18,9
50-199 assalariats	3.924	3.949	0,6	18.708	21,1
200 o més assalariats	1.343	1.339	-0,3	6.006	22,3
Sense assalariats	359.216	369.804	2,9	1.942.319	19,0
INDÚSTRIA					
Nombre d'empreses ⁴	34.814	34.811	0,0	192.211	18,1
Nombre d'ocupats	578.500	604.300	4,5	2.771.300	21,8
CONSTRUCCIÓ					
Nombre d'empreses ⁴	75.035	75.923	1,2	425.251	17,9
Nombre d'ocupats	214.500	215.700	0,6	1.321.000	16,3
Habitatges en construcció	22.894	20.495	-10,5	135.779	15,1
Estoc d'habitatges nous sense vendre ⁵	77.327	78.670	1,7	448.809	17,5
Licitació pública (milions €)	2.313	4.190	81,1	25.023	16,7
Preus de l'habitatge lliure (€/m ²)	2.046	2.144	4,8	1.741	-
Preus de l'habitatge protegit (€/m ²)	1.204	1.201	-0,2	1.147	-
COMERÇ					
Nombre d'empreses ⁴	109.314	109.785	0,4	639.438	17,2
Nombre d'ocupats	499.950	483.450	-3,3	2.985.800	16,2

* Variació s'expressa en punts percentuals.

(1) La dada de PIB per a Catalunya és la publicada per l'Idescat. En canvi, la dada d'Espanya prové de l'INE.

(2) Les taxes de variació estan calculades a partir de les dades provisionals de l'any anterior.

(3) Regulars: empreses que han exportat en els 4 últims anys consecutius.

(4) Empreses amb seu social a Catalunya. Dades a 1 de gener

(5) Dades referides als anys 2020 i 2021, per comptes de 2021 i 2022.

Font: Idescat, INE, Banc d'Espanya, Ministeri de Foment, DataComex, ICEX i Generalitat de Catalunya.

	2021	2022	Variació (%)	Espanya 2022	Cat/Esp 2022 (%)
TURISME					
Establiments hotelers oberts	1.656	2.111	27,5	14.026	15,1
Càmpings oberts	174	188	8,0	801	23,5
Allotjaments de turisme rural oberts	1.747	1.851	6,0	16.431	11,3
Viatgers allotjats en hotels (milers)	10.238	19.117	86,7	102.665	18,6
Pernoctacions en establiments hotelers (milers)	25.589	53.148	107,7	320.799	16,6
De turisme domèstic	12.922	17.197	33,1	119.820	14,4
De turisme estranger	12.667	35.950	183,8	200.979	17,9
Despesa dels turistes estrangers (milions €)	5.523	16.479	198,3	87.138	18,9
Despesa per persona-dia-viatge (euros)	154	188	21,9	162	116,0
SECTOR FINANCER					
Ocupats en activitats financeres i assegurances	78.525	79.175	0,8	473.125	16,7
Crèdit bancari total (milions €) ⁵	204.007	207.560	1,7	1.246.574	16,7
A les administracions públiques	5.471	5.497	0,5	79.811	6,9
Al sector privat	198.537	202.063	1,8	1.166.763	17,3
Dipòsits totals (milions €) ⁶	206.197	216.059	4,8	1.506.442	14,3
SECTOR PÚBLIC					
Assalariats al sector públic	483.700	471.600	-2,5	3.488.600	13,5
Consum de les administracions públiques (milions €) ⁷	44.230	46.439	5,0	286.550	16,2
Deute públic autonòmic (milions €) ⁸	82.369	84.327	2,4	316.937	26,6
Recaptació dels tributs estatals (milions €) ⁸	44.198	49.435	11,8	255.463	19,4
Recaptació per tributs autonòmics (milions €) ⁹	4.561	5.101	11,8	-	-
RECERCA I INNOVACIÓ					
Despesa en R+D (milions €) ⁵	3.619	4.079	12,7	17.249	23,6
Universitats i Administració Pública	1.432	1.574	9,9	7.497	21,0
Empreses	2.187	2.505	14,5	9.752	25,7
Ocupats en R+D ⁵	50.776	55.885	10,1	249.648	22,4
Despesa en innovació tecnològica d'empreses (milions €) ¹⁰	4.459	3.978	-10,8	17.074	23,3
Empreses amb activitats innovadores ¹⁰	6.378	4.518	-29,2	20.976	21,5
Sol·licitud de patents nacionals	171	162	-5,3	1.231	13,2
FORMACIÓ					
Població activa total (milers)	3.892	3.891	0,0	23.415	16,6
Analfabets i educació primària	197	201	2,1	1.226	16,4
Educació secundària 1a. etapa	981	951	-3,1	6.267	15,2
Educació secundària 2a. etapa	938	924	-1,4	5.688	16,2
Educació superior	1.777	1.816	2,2	10.234	17,7
Taxa d'abandonament prematur escolar ¹¹ (%)	14,8	16,9	2,1	13,3	-
INFRAESTRUCTURES DE TRANSPORT					
Aeroports - Passatgers totals (milers)	19.366	43.828	126,3	243.133	18,0
Aeroports - Mercaderies (tones)	135.849	155.794	14,7	1.000.625	15,6
Ports - Mercaderies (milers de tones)	96.141	98.453	2,4	547.954	18,0
Ports - Vaixells mercants (nombre)	10.136	11.034	8,9	157.020	7,0
Ports - Creuers (nombre)	280	843	201,1	4.525	18,6
Ports - Vaixells (milers passatgers)	1.501	3.986	165,6	32.944	12,1
Ports - Creuers (milers passatgers)	522	2.393	358,2	8.152	29,4

* Variació s'expressa en punts percentuals.

(5) Dades referides als anys 2020 i 2021, per comptes de 2021 i 2022.

(6) Dades referides a desembre.

(7) Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.

(8) Inclou: IRPF, IRNR, IVA, Impost de societats, Impostos especials, tràfic exterior i taxes.

(9) Inclou tributs 100% cedits i impostos propis: successions i donacions, patrimoni, grans superfícies, transmissions patrimonials AJD, taxes sobre el joc.

(10) Dades referides als anys 2019 i 2020, per comptes de 2021 i 2022.

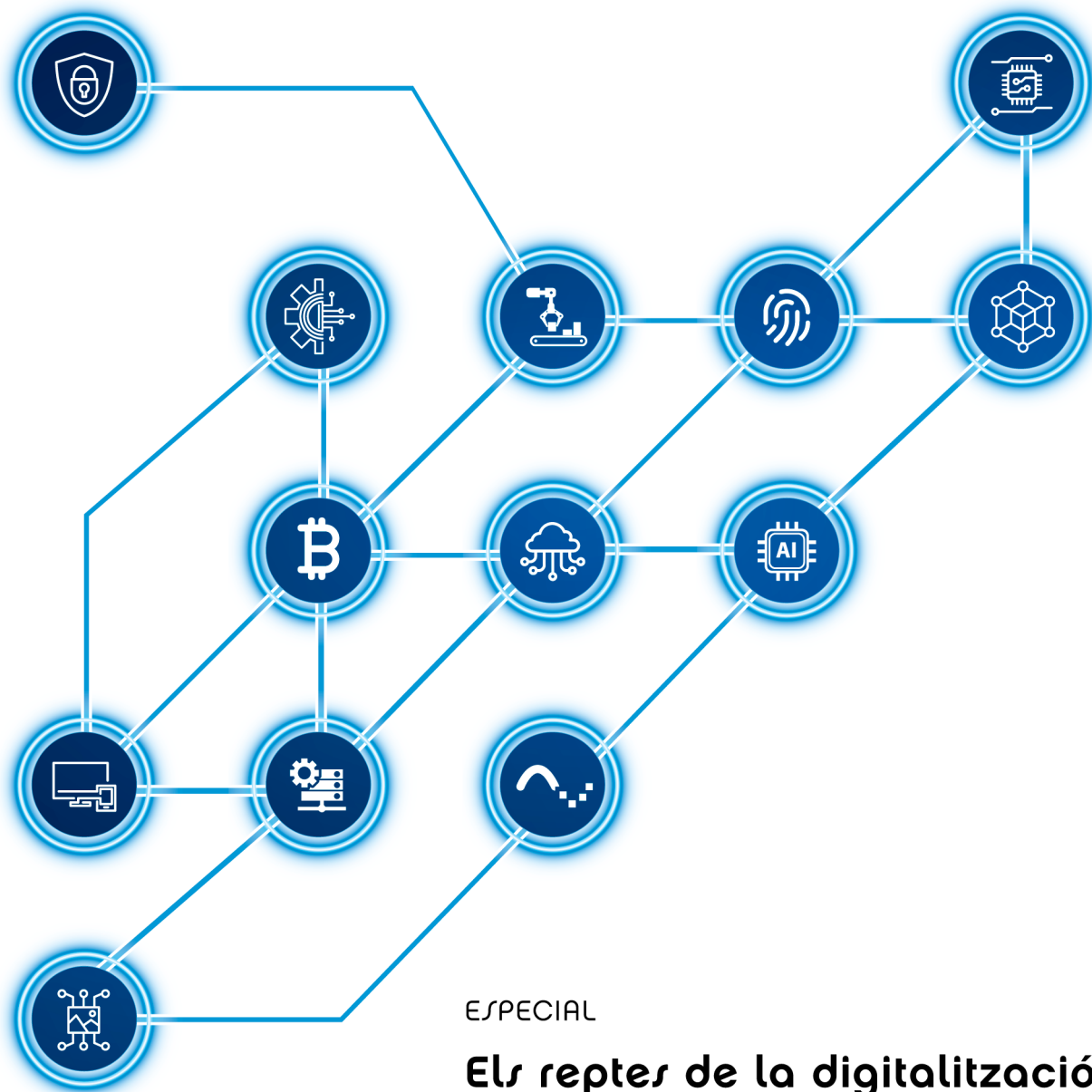
(11) Percentatge de joves de 18 a 24 anys que no han acabat l'educació secundària. La dada d'Espanya referida al 2021.

Font: Idescat, INE, Banc d'Espanya, Ministeri de Foment, DataComex, ICEX i Generalitat de Catalunya.

MEMÒRIA ECONÒMICA DE CATALUNYA

2022

ESPECIAL

Els reptes de la digitalització

Col·labora:

ESTUDIS ECONÒMICS

 Consell
General de Cambres
de Catalunya

 Generalitat
de Catalunya